

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Ю.А. Верига, З.М. Левченко, І.Д. Ватуля

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

2-ге видання, доповнене і перероблене

Рекомендовано

*Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

Київ
«Центр учбової літератури»
2008

ББК 65.052я73
В 32
УДК 657.37(075.8)

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки України
(Лист № 14/18.2-18001 від 27.07.2004 р.)*

Рецензенти:

Лінник В.Г. – доктор економічних наук, професор, Київський національний економічний університет;

Кірейцев Г.Г., доктор економічних наук, професор, Національний аграрний університет;

Шатковська Л.С., кандидат економічних наук, доцент, Національний аграрний університет.

Колектив авторів:

1. Верига Юстина Андріївна, к.е.н., професор – тема 1-5,8.
2. Левченко Зоя Михайлівна, к.е.н., доцент – тема 6,7,9.
3. Ватуля Іван Данилович, доцент – тема 10.

В 32 Звітність підприємств. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 776 с.

ISBN 978-966-364-651-0

Висвітлено законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності, її мета, інформаційні потреби споживачів звітності; склад звітності, вимоги і принципи складання, вплив облікової політики на показники звітності; підготовчі роботи перед складанням звітності, порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємств.

Детально розглянуто взаємозв'язок звітності із Планом рахунків, її структуру, методику складання фінансової звітності – Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал, Приміток до річної фінансової звітності, викладено методику узгодження її показників.

В посібнику також викладено склад, структуру і методику складання податкової, статистичної і спеціальної звітності.

Посібник буде корисний не тільки студентам, але й практичним працівникам.

ISBN 978-966-364-651-0

© Верига Ю.А., Левченко З.М.,
Ватуля І.Д., 2008

© Центр учбової літератури, 2008

ЗМІСТ

Вступ	8
МОДУЛЬ 1. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	10
ТЕМА 1. ОСНОВИ ПОБУДОВИ І ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
Лекція 1. Законодавче і нормативно-правове регулювання звітності та мета її складання	10
1.1. Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання	11
1.2. Інформаційні потреби користувачів звітності	23
1.3. Види, класифікація та склад звітності підприємства	26
1.4. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності	32
1.5. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації	36
Лекція 2. Облікова політика підприємств та загальні вимоги до оприлюднення та зберігання звітності	44
2.1. Вибір облікової політики підприємства	44
2.2. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності	53
2.3. Порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємства	60
2.4. Термін зберігання бухгалтерських фінансових звітів і Балансів	67
ТЕМА 2. БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА	72
Лекція 3. Загальні вимоги до складання балансу	72
3.1. Загальне поняття про бухгалтерський Баланс і його значення в управлінні	72
3.2. Структура Балансу та вимоги до нього	75
3.3. Класифікація балансів	84

<i>Лекція 4. Оцінка статей балансу та методика його складання</i>	86
4.1. Взаємозв'язок Балансу і Плану рахунків бухгалтерського обліку	86
4.2. Визнання та оцінка статей Балансу	88
4.3. Зміст статей Балансу та методика його складання	91
<i>ТЕМА 3. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ</i>	116
<i>Лекція 5. Загальні вимоги до складання Звіту про фінансові результати</i>	116
5.1. Визначення категорій та мета складання Звіту про фінансові результати	116
5.2. Умови визнання та оцінки доходів і витрат	120
<i>Лекція 6. Зміст статей та методика складання Звіту про фінансові результати</i>	128
6.1. Взаємозв'язок Звіту про фінансові результати з видами діяльності підприємства	129
6.2. Зміст статей та методика заповнення Звіту про фінансові результати	132
<i>ТЕМА 4. ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ</i>	158
<i>Лекція 7. Загальні вимоги до складання Звіту про рух грошових коштів</i>	158
7.1. Визначення термінів та мета складання Звіту про рух грошових коштів	158
7.2. Структура Звіту про рух грошових коштів	161
<i>Лекція 8. Зміст статей та методика складання Звіту про рух грошових коштів</i>	167
8.1. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання	167
8.2. Розкриття інформації про рух грошових коштів у Примітках до фінансової звітності	181
<i>ТЕМА 5. ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ</i>	183
<i>Лекція 9. Загальні вимоги та методика складання Звіту про власний капітал</i>	183
9.1. Визначення власного капіталу, його функції та мета складання Звіту про власний капітал	183
9.2. Статті власного капіталу та їх зміни	187
9.3. Зміст статей Звіту про власний капітал та методика його складання	193

9.4. Розкриття інформації про власний капітал у Примітках до фінансової звітності	199
ТЕМА 6. ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ЗВІТНІСТЬ ЗА СЕГМЕНТАМИ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ	202
<i>Лекція 10. Вимоги до Приміток до річної фінансової звітності та правила виправлення помилок</i>	<i>202</i>
10.1. Склад та вимоги до Приміток до річної фінансової звітності	202
10.2. Правила виправлення помилок у звітності підприємства	209
10.3. Зміст розділів і методика складання Приміток до річної фінансової звітності за формою № 5.	210
10.4. Вимоги та порядок складання Розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку	231
<i>Лекція 11. Зміст звітності за сегментами та вимоги до її складання</i>	<i>243</i>
11.1. Складання Додатку до Приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» за формою № 6	243
11.2. Порівнянність показників звітності за сегментами з річною фінансовою звітністю	257
11.3. Порівнянність показників форм фінансової звітності за формою № 7	263
ТЕМА 7. ЗВЕДЕНА І КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ	297
<i>Лекція 12. Загальні вимоги та методика складання консолідованої фінансової звітності</i>	<i>297</i>
12.1. Зведена фінансова звітність	297
12.2. Фінансова звітність при об'єднанні підприємств	300
12.3. Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності	307
ТЕМА 8. ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	314
<i>Лекція 13. Загальні вимоги та методика складання фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва</i>	<i>314</i>
13.1. Особливості складання Балансу суб'єктами малого підприємництва	314
13.2. Особливості складання Звіту про фінансові результати суб'єктами малого підприємництва	322

МОДУЛЬ 2. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА 327

ТЕМА 9. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ 327

Лекція 14. Загальні положення складання та подання податкової звітності. Податкова звітність за непрямыми податками 327

14.1. Загальні положення складання та подання податкової звітності 328

14.2. Податкова звітність за непрямыми податками 359

14.2.1. Податок на додану вартість 359

14.2.2. Акцизний збір 409

Лекція 15. Податкова звітність за прямими податками 422

15.1. Податок на прибуток підприємства. 422

15.2. Податок з доходів фізичних осіб 435

15.3. Плата за землю 462

15.4. Податок з власників транспортних засобів. 478

15.5. Фіксований сільськогосподарський податок 491

Лекція 16. Податкова звітність за іншими податками і платежами 507

16.1. Збір за спеціальне використання водних ресурсів 507

16.2. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства 521

16.3. Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету 523

16.4. Збір за забруднення навколишнього природного середовища. 534

16.5. Збір за використання радіочастотного ресурсу України. 547

16.6. Місцеві податки і збори 551

16.6.1. Розрахунок комунального податку. 558

16.6.2. Податок з реклами 563

16.7. Єдиний податок суб'єктів малого підприємництва 566

МОДУЛЬ 3. СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА 574

ТЕМА 10. СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ 574

Лекція 17. Загальні вимоги та порядок складання статистичної звітності 574

17.1. Нормативно-правове забезпечення статистичної звітності 574

17.2. Порядок складання окремих форм статистичної звітності	581
<i>Лекція 18. Загальні вимоги до складання звітності до органів страхування</i>	601
18.1. Розрахунок зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.	601
18.2. Звітність до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за 2007 рік.	613
18.3. Звітність до Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття	617
18.4. Складання Розрахункової відомості страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності	624
Контрольні тести	630
Тести до модуля 1 «Фінансова звітність підприємства»	630
Тести до модуля 2 «Податкова звітність»	642
Тести до модуля 3 «Статистична і спеціальна звітність підприємства»	653
Ключ правильних відповідей до контрольних тестів	656
<i>Список рекомендованої літератури</i>	658
<i>Додатки</i>	664

ВСТУП

Бухгалтерська звітність є заключним кроком облікового циклу підприємства і складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення інформаційних потреб різних категорій користувачів: внутрішніх і зовнішніх.

Складовою бухгалтерської звітності є фінансова звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та власний капітал підприємства за звітний період.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (16.07. 1999 р. № 996-XIV), усі юридичні особи, створені відповідно до чинного законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності.

Крім державної обов'язкової звітності, підприємства можуть складати і спеціальну бухгалтерську звітність, форми якої погоджуються з Державним комітетом зі статистики України. Ця звітність використовується менеджерами підприємств та органами управління як вихідна інформація для управління окремими процесами, підрозділами тощо.

У зв'язку з важливістю звітності як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів у навчальні плани підготовки спеціалістів і магістрів за фахом «Облік і аудит» введено спеціальну дисципліну «Звітність підприємства».

Дисципліна «Звітність підприємства» є підсумковою і викладається на випускному курсі. Вивчення дисципліни базується на знаннях, попередньо отриманих студентами зі спеціальних дисциплін «Бухгалтерський облік», «Бухгалтерський облік в галузях народного господарства», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Право і правові відносини», «Фінанси підприємства», «Аудит», «Контроль і ревізія».

Виклад матеріалу здійснено з урахуванням змін і доповнень до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку станом на 01 січня 2008 р. Структура і зміст навчального посібника відповідає освітньо-професійній програмі, яка затверджена стандартом галузевої освіти України.

Мета дисципліни «Звітність підприємства» — дати студентам знання про обсяг і форми державної фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності, методику їх складання, узгодженість окремих показників звітності, відображених у різних формах, порядок затвердження та оприлюднення бухгалтерської звітності.

Після вивчення дисципліни «Звітність підприємства» студент повинен:

знати: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», інші нормативно-правові документи, що регламентують вимоги і порядок складання державної і внутрішньовідомчої звітності, правила подання та відповідальність за несвоєчасне подання звітності;

вміти: складати форми державної фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності, перевіряти узгодженість окремих показників, подавати звітність у відповідні адреси, вміти використовувати фінансову звітність для управління підприємством.

Модуль 1

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 1. ОСНОВИ ПОБУДОВИ І ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета — розкрити законодавче та нормативно-правове регулювання звітності підприємства, мету її складання, інформаційні потреби користувачів, види, склад і класифікацію звітності, якісні характеристики, принципи складання, вплив облікової політики підприємства на показники звітності, підготовку даних для складання звітності, порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності, терміни її зберігання.

Ключові слова і поняття:

Звітність підприємства, бухгалтерська звітність, Баланс, нормативно-правовий акт, якісні характеристики, принцип підготовки звітності, користувачі звітності, облікова політика, оприлюднення звітності.

ЛЕКЦІЯ 1. ЗАКОНОДАВЧЕ І НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗВІТНОСТІ ТА МЕТА ЇЇ СКЛАДАННЯ

У лекції розглядаються наступні питання:

- 1.1. Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання.
- 1.2. Інформаційні потреби користувачів звітності.
- 1.3. Види, класифікація та склад звітності підприємства.
- 1.4. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності.
- 1.5. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації.

1.1. Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання

Звітність підприємства є заключним кроком системи бухгалтерського обліку, яка узагальнює і систематизує інформацію про діяльність підприємства та яка необхідна усім зацікавленим особам для прийняття ефективних економічних рішень.

Власники і засновники підприємств хочуть бути впевнені в достовірності звітності.

Добре налагоджена звітність підприємства є, безсумнівно, умовою любого правильно організованого бізнесу.

Загалом звітність можна визначити як систему узагальнюючих та взаємопов'язаних показників, яка подається у вигляді різного типу таблиць, та текстового матеріалу за допомогою яких визначається фінансовий стан, результати діяльності підприємств тощо.

Підприємства складають фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності, що використовуює грошовий вимірник та ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Як правило, така звітність підлягає оприлюдненню.

Крім відкритої для зовнішніх користувачів звітності, підприємства складають й внутрішню звітність, яка задовольняє інтереси керівника і працівників та забезпечує оперативне прийняття рішень внутрішніми підрозділами.

Звітність підприємства регламентується законами України, постановами Кабінету Міністрів та нормативно-правовими актами (табл. 1).

Таким чином, законами України передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати фінансову звітність.

Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 1) визначає бухгалтерський облік як процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Із змісту цієї статті витікає, що методологічно і організаційно звітність є невід'ємною складовою системи бухгалтерського обліку і виникає на завершальному етапі облікового процесу, що забезпечує методологічну єдність показників, які в ній відображаються з даними первинної документації та обліковими реєстрами.

ВИМОГИ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ЩОДО ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ І СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Джерело	Зміст відповідних статей
Господарський кодекс України, введений в дію 01.01.2004 р.	<p>Стаття 19. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю. Держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у таких сферах: збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин — за станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності.</p> <p>Стаття 71. Облік і звітність підприємства. Облік і звітність підприємства здійснюються відповідно до вимог статті 19 Кодексу та інших нормативно-правових актів.</p> <p>Відомості, не передбачені законом, підприємство надає органам державної влади, органам місцевого самоврядування, іншим підприємствам, установам, організаціям на договірній основі або в порядку, передбаченому установчими документами підприємства.</p> <p>Стаття 90. Облік і звітність господарського товариства. Облік і звітність господарських товариств здійснюється відповідно до вимог статті 19 цього Кодексу та інших нормативно-правових актів.</p> <p>Перевірки фінансової діяльності товариства здійснюються відповідно державними податковими органами, іншими органами державної влади у межах визначених законом повноважень, ревізійною комісією (ревізором) господарського товариства та/або аудитором.</p> <p>Достовірність і повнота річного балансу і звітності господарського товариства у випадках, визначених законом, повинні бути підтвержені аудитором (аудиторською організацією).</p> <p>Стаття 145. Майновий стан та облік майна суб'єкта господарювання. Суб'єкти господарювання зобов'язані на основі даних бухгалтерського обліку складати фінансову звітність за формами, передбаченими законодавством, проводити інвентаризацію належного їм майна для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і звітності, надавати фінансову звітність відповідно до вимог закону та їх установчих документів.</p>

<p>Про господарські товариства від 19.09.1991 р. № 1576-ХІІ зі змінами і доповненнями</p>	<p>Стаття 18. Облік і звітність товариства. Товариство веде бухгалтерський облік, складає і подає статистичну інформацію та адміністративні дані у порядку встановленому законодавством. Достовірність та повнота річної фінансової звітності товариства повинна бути підтверджена аудитором (аудиторською фірмою). Обов'язкова аудиторська перевірка річного Балансу і звітності товариств з річним господарським оборотом менш як двісті п'ятдесят неоподатковуваних мінімумів проводиться один раз на три роки.</p>
<p>Про режим іноземного інвестування від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР зі змінами і доповненнями.</p>	<p>Стаття 15. Статистична звітність про іноземні інвестиції. Органи, які здійснюють державну реєстрацію іноземних інвестицій, підприємства з іноземними інвестиціями, податкові та митні органи та установи Банків подають відповідно до встановлених форм та термінів статистичну звітність про здійснення іноземних інвестицій. Стаття 24. Регулювання господарської діяльності за договорами (контрактами) Сторони за договорами (контрактами) повинні вести окремий бухгалтерський облік та складати звітність про операції, пов'язані з виконанням умов цих договорів (контрактів), та відкрити окремі рахунки в установах банків України для проведення розрахунків за цими договорами (контрактами)</p>
<p>Про систему оподаткування від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ</p>	<p>Стаття 9. Обов'язки платників податків і зборів (обов'язкових платежів). Платники податків і зборів (обов'язкових платежів) зобов'язані: а) вести бухгалтерський облік, складати звітність про фінансово-господарську діяльність і забезпечувати її зберігання у терміни, встановлені законами; б) подавати до державних податкових органів та інших державних органів відповідно до законів декларації, бухгалтерську звітність та інші документи і відомості, пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів).</p>
<p>Про державну статистику від 17.09.1992 р. № 2614-ХІІ зі змінами і доповненнями</p>	<p>Стаття 8. Подання статистичних даних. Усі юридичні особи та особи, які займаються підприємницькою діяльністю, структурні одиниці, перелічені в статті 2 цього Закону, подають дані, необхідні для проведення державних статистичних спостережень, безплатно, якщо інше не передбачено законодавством України. Статистичні дані повинні бути достовірними і подаватися у повному обсязі, у встановлені строки і за визначеними адресами. Порядок подання статистичних даних визначається у формах державної звітності, затверджених органами державної статистики.</p>

Джерело	Зміст відповідних статей
Про аудиторську діяльність 22.04.1993 р. № 3125-XII	<p>Стаття 8. Публічна бухгалтерська звітність. Публічна бухгалтерська звітність складається із аудиторського висновку, Балансу, Звіту про прибутки і збитки, іншої звітності в межах відомостей, які не становлять комерційну таємницю і визначені законодавством для надання користувачам та публікації</p>
Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Указ від 28.06.1999 р. № 746/98 (нова редакція)	<p>Спрощена система оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємства може застосовуватися поряд з діючою системою оподаткування, обліку та звітності, передбаченого законодавством, на вибір суб'єкта малого підприємництва.</p>
Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами і доповненнями	<p>Стаття 11. Загальні вимоги до фінансової звітності. На основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані складати фінансову звітність. Фінансову звітність підписують керівник та бухгалтер підприємства. Фінансова звітність підприємства (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та суб'єктів малого підприємництва, визнаних такими відповідно до чинного законодавства) включає: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Примітки до звітів.</p>
Про державну підтримку малого підприємництва від 19.10.2000 р. № 2063-III	<p>Стаття 11. Спрощена система оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Для суб'єктів малого підприємництва в порядку, встановленому законодавством України, може застосовуватися спрощена система оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності, яка передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зміну сплати встановлених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів сплатою єдиного податку); • застосування спрощеної форми бухгалтерського обліку та звітності.

Крім цього відповідно до статті 3 п. 2 цього Закону бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. Це зумовлено тим, що за допомогою бухгалтерського обліку можна уніфікувати всі дані про фінансово-господарську діяльність підприємств та забезпечити отримання достовірної та неупередженої інформації.

Звітність дозволяє визначати становище підприємства серед аналогічних підприємств на ринку товарів, робіт та послуг.

Нормативно-правове регулювання звітності підприємств в Україні здійснюється указами Президента, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку — це нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам.

В Україні введено в дію тридцять два положення (стандарт) бухгалтерського обліку та наказ Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000 р., який прирівнюється до положень. Усі накази Міністерства фінансів щодо бухгалтерського обліку та складання звітності підлягають реєстрації у Міністерстві Юстиції України (табл. 2).

За П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (пункт 3) визначено такі види звітності:

Бухгалтерська звітність — це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Фінансова звітність — це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Науково-практичний коментар до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» так трактує поняття «фінансова звітність»

Фінансова звітність підприємства являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки господарсько-фінансової діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік). Вона складається шляхом підрахунку, групування і спеціальної обробки даних поточного бухгалтерського обліку і є завершальною його стадією.

У звітності необхідно дотримуватися органічної єдності показників, які в ній відображені.

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ЯКЕ РЕГУЛУЄ СКЛАДАННЯ І ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ**

№ з/п	Назва документу	Затверджено	Що регулює
1	Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва	Указ Президента України від 03.07.98 р. № 727/98 у новій редакції від 28.06.99 № 746/99	Визначає коло суб'єктів малого підприємництва, які відносяться до СМП та запровадження спрощеної системи звітності СМП
2	Порядок подання фінансової звітності	Постанова КМУ від 28.02.2000 р. № 419	Визначає порядок та терміни подання фінансової звітності
3	Перелік видів діяльності, щодо яких складається зведена фінансова звітність	Наказ Міністерства України від 24.02.00 р. № 37	Встановлює перелік видів діяльності щодо яких складається зведена фінансова звітність
4	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку	Наказ Міністерства України від 24.05.1995 р. № 88	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також збір, первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності
5	Положення про спрощену форму бухгалтерського обліку акцій, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва	Наказ Міністерства України від 30.09.1998 р. № 196	Встановлено два варіанти ведення спрощеної форми бухгалтерського обліку для суб'єктів малого підприємництва
6	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Наказ Міністерства України від 30.11.1999 р. № 291	Є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку

7	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Наказ Міністерства України від 30.11.1999 р. № 291	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації
8	План рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва	Наказ Міністерства України від 19.04.2001. № 186	Є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»*	Наказ Міністерства України від 31.03.1999 р. № 87	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності (в тому числі консолідованої) та вимоги до визнання і розкриття її елементів, звітні періоди
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»** *	Наказ Міністерства України від 31.03.1999 р. № 87	Визначаються зміст і форма Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей
111	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»** *	Наказ Міністерства України від 31.03.1999 р. № 87	Визначаються зміст і форма Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей
12	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів»** *	Наказ Міністерства України від 31.03.99 р. № 87	Визначаються зміст і форма Звіту про фінансові результати, методика його складання і розкриття його статей
13	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал»*	Наказ Міністерства України від 31.03.1999 р. № 87	Визначаються зміст і форма Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей

Продовження табл. 2

№ з/п	Назва документу	Затверджено	Що регулює
14	Примітки до річної фінансової звітності* ▲	Наказ Міністерства України від 29.11.2000 р. № 302	<p>Розкривається інформація щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> — кожної групи нематеріальних активів і основних засобів; — виправлення помилок, які мали місце в попередніх періодах; — кожної групи капітальних і фінансових інвестицій; — грошових коштів; — забезпечень; — методи оцінки і Балансової вартості запасів; — переліку суми дебіторської заборгованості, а також методу визначення величини резерву сумнівних боргів; — нестач і втраг від псування цінностей; — складу і суми витрат.
15	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»*	Наказ Міністерства України від 28.05.1999 р. № 137	Визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності
16	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»*	Наказ Міністерства України від 27.04.2000 р. № 92	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незарешені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

17	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»	Наказ Міністерства України від 18.10.1999 р. № 92	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності
18	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»*	Наказ Міністерства України від 20.10.1999 р. № 246	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності
19	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»	Наказ Міністерства України від 08.10.1999 р. № 237	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності
20	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»*	Наказ Міністерства України від 31.01.2000 р. № 20	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності
21	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»*	Наказ Міністерства України від 26.04.2000 р. № 91	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції, операції із спільної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності
22	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»*	Наказ Міністерства України від 30.11.2001 р. № 559	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності
23	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»*	Наказ Міністерства України від 28.07.2000 р. № 181	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про оренду та її розкриття у фінансовій звітності
24	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»*	Наказ Міністерства України від 29.11.1999 р. № 290	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
25	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»*	Наказ Міністерства України від 31.12.1999 р. № 318	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності

Продовження табл. 2

№ з/п	Назва документа	Затверджено	Що регулює
26	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»*	Наказ Міністерства України від 28.12.2000 р. № 353	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності
27	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»*	Наказ Міністерства України від 28.04.2001 р. № 205	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, пов'язані з виконанням будівельних контрактів, та її розкриття у фінансовій звітності
28	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»*	Наказ Міністерства України	Визначає порядок відображення в обліку і звітності придбання інших підприємств, гудвілу, який виник при придбанні, злиття підприємств, а також розкриття інформації про об'єднання підприємств
29	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність»*	Наказ Міністерства України від 30.07.1999 р. № 176	Визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності
30	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»*	Наказ Міністерства України від 10.08.2000 р. № 193	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України
31	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції»	Наказ Міністерства України від 28.02.2002 р. № 147	Визначає порядок коригування фінансової звітності, яка оприлюднюється, на вплив інфляції та загальні вимоги до розкриття інформації про неї у Примітках до фінансової звітності

32	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»*	Наказ Міністерства України від 18.06.2001 р. № 303	Визначає методологічні засади формування інформації про операції пов'язаних сторін та її розкриття у фінансовій звітності
33	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію»	Наказ Міністерства України від 16.07.2001 р. № 344	Визначає методологічні засади формування інформації про чистий прибуток на одну просту акцію та її розкриття у фінансовій звітності
34	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства»*	Наказ Міністерства України від 25.02.2000 р. № 39	Установлює зміст і форму фінансового звіту суб'єкта малого підприємства в складі Балансу і Звіту про фінансові результати та порядок заповнення його статей
35	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»	Наказ Міністерства України від 28.10.2003 р. № 601	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації (у грошовій і не грошовій формах) за роботи, виконаній працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності
36	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримані для продажу та припинення діяльності» ▲	Наказ Міністерства України від 07.11.2003 р. № 617 (у редакції наказу Міністерства України від 03.10.2007 р. за № 1221/14488)	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримані для продажу, та групку активів, що належать до вибуття в результаті операції продажу, а також припинення діяльності та розкриття такої інформації у фінансовій звітності
37	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»	Наказ Міністерства України від 24.12.2004 р. № 817	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності
38	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»	Наказ Міністерства України від 19.05.2005 р. № 412	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності

Закінчення табл. 2

№ з/п	Назва документу	Затверджено	Що регулює
39	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»	Наказ Мініфіну України від 18.11.2005 р. № 790	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності
40	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»	Наказ Мініфіну України від 28.04.2006 р. № 415	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові витрати та її розкриття у фінансовій звітності
41	Положення про порядок розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку	Наказ Мініфіну України від 29.12.2006 р. № 1316	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про податкові різниці для визначення валових доходів, валових витрат, відстрочених податкових активів і зобов'язань та розкриття зазначеної інформації у фінансовій звітності
42	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»	Наказ Мініфіну України від 02.07.2007 р. № 779	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття у фінансовій звітності

* — зі змінами, внесеними наказом Мініфіну від 25.11.2002 р. № 989

* — зі змінами, внесеними наказом Мініфіну від 23.05.2003 р. № 363

▲ — введений в дію наказом Мініфіну від 28.10.2003 р. № 601

Мета складання будь-якої звітності підприємства — це надання необхідної інформації для прийняття рішень.

Мета бухгалтерського обліку та фінансової звітності визначена статтею 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та пункту 4 П (С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Повнота інформації фінансової звітності забезпечується відображенням усіх господарських операцій в системі бухгалтерського обліку.

Правдивість інформації фінансової звітності забезпечується відображенням господарських операцій за їх сутністю, а не тільки за юридичною формою.

Неупередженість інформації фінансової звітності забезпечується тим, що не допускається перекручень показників. Таким чином, фінансова звітність підприємства повинна задовольняти інформаційні потреби користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

1.2. Інформаційні потреби користувачів звітності

Безпосередньо фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів, щодо: придбання, продажу та володіння цінними паперами; участі в капіталі підприємства; оцінки управління; оцінки здатності якості управління своєчасно виконувати свої зобов'язання; забезпеченості зобов'язань підприємства; визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу; регулювання діяльності підприємства та інших рішень.

Взаємозв'язок системи бухгалтерського обліку з користувачами інформації наведено на рис. 1.

Як зазначено в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 1) та в П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (п. 3) **користувачами звітності** — є фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень.

Законом України «Про аудиторську діяльність» (стаття 9) зазначено, що користувачами бухгалтерської звітності можуть бути

уповноважені на підставі законів України представники органів державної влади, юридичні та фізичні особи, зацікавлені в наслідках господарської діяльності суб'єктів, в тому числі: власники, засновники господарського суб'єкта, кредитори, інвестори та інші особи, які відповідно до чинного законодавства мають право на отримання інформації, що міститься в бухгалтерській звітності.

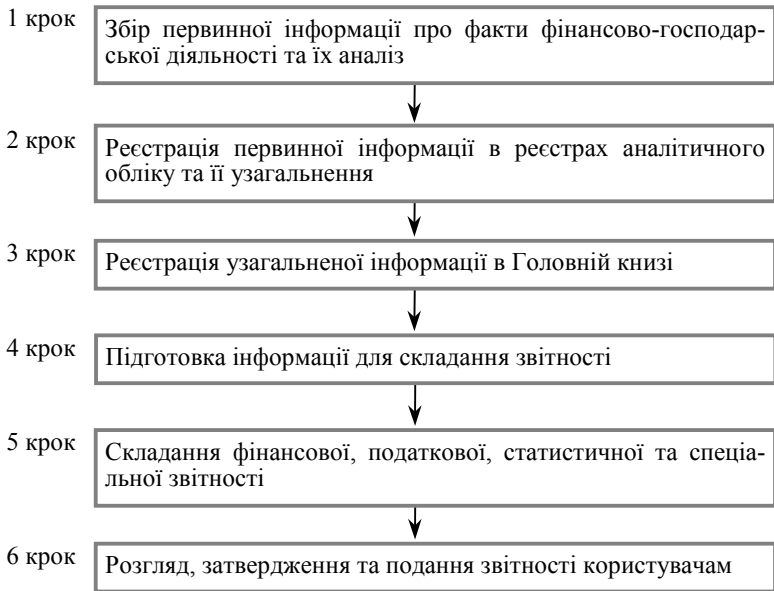

Рис. 1. Послідовність формування звітної інформації для користувачів

Схема користувачів звітності підприємств наведена на рис. 2. Розглянемо інформаційні потреби окремих груп зовнішніх користувачів

Зовнішні користувачі — це ті підприємства чи фізичні особи, які мають певні фінансові інтереси й зацікавлені в інформації про підприємство.

Засновники, учасники (інвестори) — це особи, які внесли свій капітал при створенні підприємства, вони стурбовані ризиком, притаманним інвестиціям і доходом від цих інвестицій; акціонери зацікавлені в інформації, що дозволяє їм оцінити спроможність підприємства сплачувати дивіденди.

Орган до сфери управління якого належить підприємство потребує інформації про реалізацію головної мети створення під-

приємства і його місце серед інших аналогічних суб'єктів господарювання.

Рис 2. Користувачі фінансової звітності підприємства

Органи державного контролю і регулювання зацікавлені в інформації з метою визначення податкової політики та використання інформації як основи статистичних даних про національний дохід та формування макроекономічних показників.

Банківські та кредитні установи потребують інформації про фінансовий стан підприємства, ефективність діяльності для оцінки ризиків при наданні кредитів та впевненості в тому, що їх позики та відсотки з них будуть своєчасно і в повній сумі повернуті.

Постачальники та інші кредитори зацікавлені в повній інформації, яка дозволила б їм визначити, чи своєчасно і в повній сумі буде погашатися заборгованість.

Клієнти виявляють інтерес до інформації щодо безперервності діяльності підприємства, особливо у випадках коли вони залежать від підприємства або мають довгострокові угоди з ним на отримання необхідних товарів чи послуг.

Громадськість через показники фінансової звітності оцінює внесок підприємства у місцеву економіку, можливість забезпечення зайнятості населення тощо.

Аудитори (зовнішні) потребують інформації для підтвердження її реальності і відповідності П (С)БО.

Конкуренти через інформацію з фінансової звітності здійснюють пошук слабких ланок в діяльності підприємства з метою підриву його репутації на ринку товарів і послуг.

Внутрішні користувачі — це керівники, управлінський персонал і працівники підприємства.

Керівники підприємства та інший управлінський персонал потребують інформації, щоб визначитися зі стратегією і тактикою бізнесу, головними напрямками розвитку підприємства, нівелюванням слабких та посиленням сильніших сторін в його діяльності та здійсненню ефективного контролю.

Працівники підприємства зацікавлені в інформації щодо стабільності та прибутковості підприємства, на яких вони працюють. Працівники також зацікавлені в інформації, яка дозволяє їм оцінити здатність підприємства забезпечувати оплату праці, зайнятість на майбутнє та пенсію.

Профспілки зацікавлені в інформації про дотримання роботодавцями законодавства про працю з метою захисту працівників.

Працівники бухгалтерії, фінансисти, економісти використовують дані фінансової звітності за попередній період для заповнення окремих показників звітності за звітний період, а також здійснюють аналіз показників звітності для підготовки Приміток до звітності та її оприлюднення.

1.3. Види, класифікація та склад звітності підприємства

Склад і структура звітності підприємства залежить з одного боку від видів обліку, а з іншого — від інформаційних потреб користувачів.

Існує три види господарського обліку — внутрішньогосподарський (управлінський), бухгалтерський, статистичний, які один одного доповнюють і відповідно три види звітності.

Класифікація видів звітності підприємств за джерелами інформації (рис. 3).

Рис. 3. Залежність видів звітності від джерел інформації

Відповідно до чинного законодавства і нормативно-правової бази бухгалтерська фінансова звітність підприємств поділяється на:

- бухгалтерську;
- фінансову;
- консолідовану;
- зведену.

Бухгалтерська звітність — це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб в інформації різних користувачів. За своїм обсягом ця звітність включає фінансову звітність та внутрішньосистемну (спеціальну), яка задовольняє в інформації органи управління.

Фінансова звітність — це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів за звітний період. До фінансової звітності входять і Примітки, тобто сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено П(С)БО. Під розкриттям слід розуміти надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Ця звітність розрахована на користувачів, які не мають змоги вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Консолідована фінансова звітність — це звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. Цю звітність складає і подає материнське підприємство.

У теперішній час активізувалися процеси злиття компаній, створення дочірніх фірм, які в багатьох випадках мають статус юридичних осіб, але економічно залежать від материнської компанії. Складання консолідованої звітності забезпечить потреби материнської компанії в інформації про фінансовий стан, результати. До 1999 р. та зміни у фінансовому стані групи підприємств в цілому. Раніше така звітність була відсутня тому, що материнські та дочірні компанії, як правило, складали відокремлену фінансову звітність. Це ускладнювало аналіз реального фінансового стану групи підприємств в цілому.

Зведена фінансова звітність — це звітність, яку складають міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності щодо всіх підприємств, що належать до сфери їх управління. Зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї), яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності.

Зведену фінансову звітність складають також об'єднання підприємств по всіх підприємствах, які входять до їх складу. Одночасно слід зазначити, що підприємства, які входять до об'єднань, зобов'язані складати самостійний Баланс.

Усі ці види звітності регламентуються відповідними П(С)БО (1, 2, 3, 4, 5, 6, 19, 20, 25).

Підприємства в Україні складають і інші види звітності. Так, згідно статті 3 пункту 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства складають крім фінансової, податкову, статистичну та інші види звітності. Для складання усіх видів звітності, при умові, що вони використовують грошовий вимірник є дані бухгалтерського обліку. Адже за допомогою бухгалтерського обліку можна уніфікувати всі дані про господарську діяльність підприємства та забезпечити отримання повної, правдивої та неупередженої інформації.

Статистична звітність — це звітність, яку складають усі суб'єкти господарювання і яка надає інформацію органам державної статистики, для оцінки стану і розвитку економіки держави та планування макроекономічних показників.

Податкова звітність — це звітність, яку складають суб'єкти господарювання, що є платниками податків та яка надає інформацію органам державної податкової адміністрації і характеризує стан розрахунків з державою за податками.

Загалом звітність підприємств можна класифікувати за такими ознаками (рис. 4).

За порядком регулювання та роллю в управлінні звітність поділяється на державну і внутрішньогосподарську.

Державна звітність встановлюється органами державного управління України, Міністерством фінансів, Держкомстатом, Державною податковою адміністрацією. Вона включає в себе фінансову, податкову і статистичну звітність. Ця звітність містить показники економічного і соціального розвитку підприємств, регіонів, галузей, країни тощо.

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність — це звітність окремих внутрішньогосподарських підрозділів підприємств. Вона містить окремі відомості про діяльність підрозділів підприємства за встановленими для них показниками на підставі яких приймаються управлінські рішення.

За місцем використання розрізняють звітність зовнішню і внутрішню.

Зовнішня фінансова звітність використовується як за межами підприємства, так і на підприємстві.

Зовнішня фінансова звітність — це, в основному, бухгалтерська, податкова, статистична і спеціальна, що використовується як за межами підприємства, так і на підприємстві й обов'язково підписується керівником і головним бухгалтером.

Внутрішня (управлінська) звітність використовується тільки на підприємстві менеджерами різних рівнів.

За змістом звітних даних виділяють типову і спеціалізовану звітність.

У типовій звітності відображаються однакового змісту показники, що характерні для усіх підприємств незалежно від виду діяльності та форми власності.

До спеціалізованої звітності відносять звітність, що характеризує діяльність підприємств і організацій окремої галузі економіки або її підгалузей.

Рис 4. Загальна схема класифікації звітності

За обсягом показників звітність поділяється на коротку і повну. *Коротка звітність* подається із скороченим числом показників за звітний місяць або квартал.

Повна звітність подається за всіма показниками, затвердженими в установленому порядку, включаючи й ті, за якими спочатку були подані короткі звіти.

За періодом складання звітність поділяється на періодичну і річну.

Періодична звітність — це місячна і квартальна звітність. Вона відображає фінансовий стан і результати діяльності підприємства наростаючим підсумком з початку року за відповідний місяць, квартал.

Річна звітність містить показники діяльності підприємства за звітний (календарний) рік.

За ступенем узагальнення даних звітність поділяється на первинну і зведену.

Під *первинною звітністю* розуміють звітність окремих підприємств. *Зведену звітність* одержують шляхом підсумовування даних первинної звітності. За відомчою приналежністю така звітність складається всіма міністерствами, відомствами, Укоопспількою, у вищих органах управління, а за територіальним принципом і галузями економіки — органами статистики.

За терміном подання розрізняють звітність термінову і звичайну. *Термінова звітність* подається протягом чотирьох днів після закінчення звітного періоду. *Звичайна звітність* подається в термін встановлений органом управління, до сфери управління, якого належить підприємство.

За способом відправлення звітність поділяється на телеграфну, поштову і ту, яка подається власноруч.

Місячна звітність, як правило, надсилається телеграфом (факсом) або надсилається поштовим відправленням.

Квартальна — поштовим відправленням, власноруч.

Річна звітність подається власноручно.

Форми фінансової звітності та порядок їх заповнення для різних суб'єктів господарювання встановлюються такими державними органами:

для підприємств (крім банків) — Міністерством фінансів України за погодженням з Державним комітетом статистики України;

для банків — Національним банком України за погодженням з Державним комітетом статистики України;

для бюджетних установ, органів Державного казначейства України з виконання бюджетів усіх рівнів і кошторисів видатків — Державним казначейством України.

Таким чином, суб'єкти підприємницької діяльності в Україні зобов'язані подавати державну річну і квартальну фінансову звітність, яка складається із таких типових форм (табл. 3).

Таблиця 3

**СКЛАД РІЧНОЇ І КВАРТАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
(крім суб'єктів малого підприємництва)**

Назва форм фінансової звітності	Періоди подання	
	за квартал	за рік
Баланс (форма № 1)	+	+
Звіт про фінансові результати (форма № 2)	+	+
Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	–	+
Звіт про власний капітал (форма № 4)	–	+
Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)	–	+
Інформація за сегментами (форма 6) — додаток до форми № 5	–	+
Розрахунок податкових різниць за даними бухгалтерського обліку (форма № 7)	–	+

Суб'єкти малого підприємництва та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності за квартал і рік складають фінансову звітність за спрощеними формами в обсязі Балансу (форма № 1-М) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-М).

1.4. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності

Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (статті 8—11) визначено склад та елементи фінансової звітності.

Фінансові звіти містять статті, склад і зміст яких визначається відповідними положеннями (стандартами).

Стаття — це елемент фінансового звіту, який відповідає установленим положеннями (стандартами).

Стаття наводиться у фінансовій звітності, якщо вона відповідає двом критеріям:

— існує ймовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних з цією статтею;

— оцінка статті може бути достовірно визначена.

Якщо підприємство має у своїй структурі філії, представництва, відділення або інші відособлені підрозділи, то їх показники повинні бути включені до фінансової звітності цього підприємства.

Фінансова звітність підприємства є основним джерелом інформації про його майно і фінансовий стан, яка необхідна для прийняття дієвих управлінських рішень. Тому звітність повинна відповідати певним якісним характеристикам, які наведені на рис. 5.

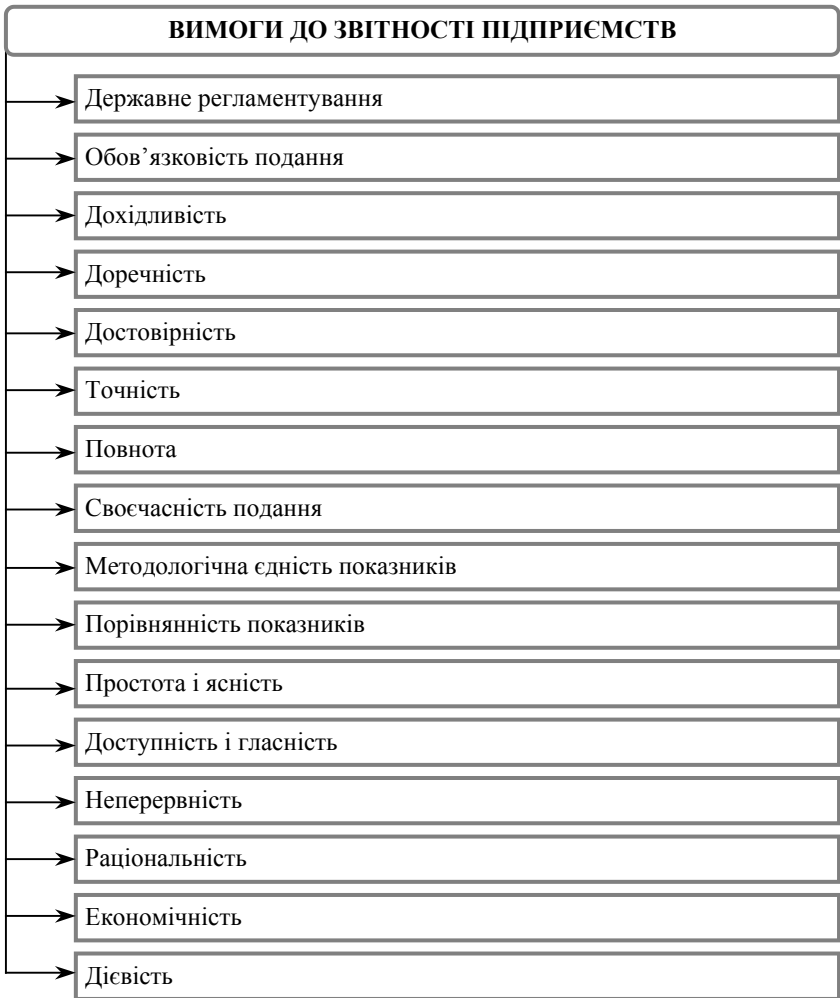

Рис. 5. Вимоги до звітності підприємства в Україні

Державне регламентування звітності полягає в тому, що для усіх галузей економіки і підприємств встановлюються єдині показники і єдині форми звітності, принципи складання і терміни подання. Це необхідно для узагальнення показників звітності окремих підприємств в межах галузей економіки за загальним класифікатором галузей народного господарства Держкомстату України (ЗКГНГ).

Обов'язковість подання звітності впливає із самої природи функціонування ринкової економіки. Будь-яке підприємство займається діяльністю, яка не заборонена чинним законодавством і зобов'язане подавати звітність до відповідних органів у встановлений термін і у визначеному обсязі та складі. Це необхідно для формування загальнодержавних показників розвитку економіки регіонів і України в цілому та контролю розрахунків з державною податковою системою.

Дохідливість звітності розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

Доречність інформації є однією із головних вимог. Звітна інформація вважається доречною (корисною), якщо вона здатна вплинути на вартісну оцінку або на рішення, яке приймається в даний час або на майбутній період, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені в минулому.

Достовірність інформації забезпечується тим, що в бухгалтерському обліку всі записи здійснюються на підставі належно оформлених документів, а перед складанням річної звітності проводиться інвентаризація майна, грошових коштів і розрахунків. Достовірність інформації може підтверджуватися аудиторським висновком.

Точність звітності забезпечується правильним відображенням даних на рахунках синтетичного та аналітичного обліку і у відповідних звітних формах та взаємоузгодженністю показників, відображених у формах звітності.

Повнота звітності — це необхідність і обов'язковість заповнення всіх реквізитів та показників форм звітності. У випадках незаповнення окремих рядків (граф) через відсутність активів, пасивів або операцій у цій статті (рядку, графі) — вона прокреслюється.

Своєчасність подання звітності необхідна для прийняття правильних управлінських рішень. Своєчасність одержання власником (засновником) звітних даних в умовах ринкової економіки набуває особливої актуальності.

Адже звітність забезпечує власника інформацією про фінансовий стан підприємства, про величину прибутку та дивідендів. Несвоєчасне подання звітності може призвести до необґрунтованих або неправильних рішень.

Методологічна єдність розрахунку показників звітності регламентується державою і обов'язкова для всіх підприємств, незалежно від виду діяльності і форми власності. Так методи оцінки активів залишаються постійними протягом фінансового року, що забезпечує порівняння показників звітності всіх галузей народного господарства держави.

Це дозволяє їх узагальнювати, групувати, аналізувати і одержувати достовірну інформацію для оцінки роботи підприємств або галузей.

Порівнянність показників звітності забезпечується єдиною методологією планування, обліку господарської діяльності та звітності. Звітність повинна бути порівнянною з показниками попередніх звітних періодів, років, оскільки без цього неможливі узагальнення. Це має суттєве значення при проведенні аналізу та розробці перспектив розвитку галузей, підприємств, складанні бізнес-планів.

Простота і ясність звітності полягає в створенні таких форм звітів, які б не мали надмірної інформації і були зрозумілими працівникам підприємств, акціонерам, інвесторам.

Доступність і гласність звітності полягає в тому, що з показниками фінансової звітності ознайомлюється весь трудовий колектив підприємств. Фінансова звітність підприємств підлягає оприлюдненню, а звітність акціонерних товариств відкритого типу — публікації у друкованих засобах масової інформації. Гласність звітності в Україні забезпечується також систематичною публікацією статистичних даних про економічний і соціальний розвиток народного господарства в державі, регіонах, галузях, міністерствах тощо.

Неперервність полягає в тому, що зберігаються одні і ті ж форми і структура звітності протягом періоду діяльності підприємства.

Раціональність звітності передбачає розумний, мінімальний обсяг необхідних звітних показників для управління.

В Україні проведена значна робота по спрощенню і вдосконаленню бухгалтерської звітності, з 2000 року введено фінансову звітність, що максимально наблизило її до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Економічність звітності полягає в тому, що затрати праці і коштів на складання звітності повинні бути мінімальними, при одночасній оперативності її складання і своєчасності подання.

Дієвість звітності передбачає необхідність проведення наукового економічного аналізу звітних даних, виявлення недоліків у діяльності підприємств, а також внутрішніх резервів виробництва.

Працівники бухгалтерських служб повинні знати і розуміти вимоги до звітності підприємств, тільки при цій умові вони можуть задовольнити відповідних користувачів інформацією для прийняття управлінських рішень.

Таким чином інформація, яка надається у фінансових звітах, повинна бути дохідлива і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

Фінансова звітність повинна бути достовірною, інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекозчень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

- *фінансові звіти підприємства за різні періоди;*
- *фінансові звіти різних підприємств.*

Передумовою зіставності є наведення відповідної інформації за аналогічні попередні періоди та розкриття інформації про облікову політику і її зміни.

1.5. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації

Відповідно до П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (пункт 3) принцип бухгалтерського обліку — це правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Склад і характеристика основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності визначені законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 4) та П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (пункт 18). Загалом визначено десять принципів, якими необхідно керува-

тись при веденні бухгалтерського обліку і складанні фінансової звітності:

- ◆ обачність;
- ◆ повнота висвітлення;
- ◆ автономність;
- ◆ послідовність;
- ◆ безперервність;
- ◆ нарахування та відповідності доходів і витрат;
- ◆ превалювання сутності над формою;
- ◆ історична (фактична) собівартість;
- ◆ єдиний грошовий вимірник;
- ◆ періодичність.

Обачність — це застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

Відповідно до принципу обачності особи, які складають фінансові звіти та ведуть бухгалтерський облік, повинні враховувати невизначеність, яка супроводжує багато подій та обставин таких, як погашення сумнівної заборгованості, ймовірний строк корисного використання машин та обладнання і кількість можливих претензій щодо гарантій. При прийнятті рішення в умовах невизначеності необхідно застосовувати всі необхідні засоби, щоб активи та доходи не були завищені, а зобов'язання та видатки не були занижені. Так, наприклад, втрати від нестачі та псування списуються на видатки безпосередньо після їх встановлення, а сума компенсації цих витрат винною особою визнається тільки тоді, коли у підприємства є достатньо мотивів вважати, що така сума буде повернена (рішення суду, надання згоди працівником тощо).

В той же час, при обранні податкової політики є недоцільним застосування надмірної обережності, яка може призвести до створення скритих резервів, чим ввести в оману власників підприємства та інших користувачів інформації.

Повне висвітлення — фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

Принцип повноти висвітлення тісно пов'язаний з вимогами інших принципів та припущень. Тільки виконання всіх інших принципів дозволяє отримувати необхідні дані для повного висвітлення фінансового становища підприємства, складання звітів про результати діяльності та рух грошових коштів. В результаті

упущень інформація може бути хибною або оманливою, а значить, недостовірною та недостатньо доречною.

Автономність — кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.

Принцип автономності є обов'язковим для виконання при будь — яких обставинах господарювання, оскільки він базується не тільки на основних підходах для формування облікової політики, а зачіпає права власності на майно. Ці взаємовідносини чітко врегульовані в діючому законодавстві. Так, в Законі України «Про власність» в статті 6 вказується: «Юридична особа здійснює право володіння, користування і розпорядження закріпленим за нею майном власника відповідно до свого статуту». Таким чином, слід розуміти, що будь-яке майно чи зобов'язання, які належать підприємству, не належать власнику самого підприємства. І навпаки, будь-яке майно, яке належить власнику підприємства, не може бути власністю такого підприємства.

Послідовність — постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива тільки, якщо змінюється статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарт) бухгалтерського обліку або якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства і повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності.

Послідовність облікової політики є важливим елементом, який дозволяє контролювати основні показники діяльності підприємства протягом тривалого часу та надає можливість порівнювати звіти за різні фінансові періоди. Основні вимоги та правила щодо збереження незмінною облікової політики викладені в положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Не вважається зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

— *подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій;*

— *подій або операцій, які не відбувалися раніше.*

Вплив зміни облікової політики відображається у звітності шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо вони вплинули на його величину, повторного подання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів.

Безперервність — оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі.

Відповідно до принципу безперервності фінансові звіти складаються, виходячи з припущення, що підприємство є безперервно діючим і залишатиметься таким у майбутньому. Таким чином, припускається, що підприємство не має наміру ані потреби ліквідуватися або суттєво звужувати масштаби своєї діяльності. В цьому випадку підприємство в своїх звітах зобов'язано застосовувати звичайні методи оцінки та обліку активів, зобов'язань, доходів та видатків.

У разі, якщо керівництво (власник) має на меті або змушено ставити питання про припинення діяльності підприємства, фінансові звіти повинні складатись без застосування даного принципу. Про таке становище підприємство обов'язково повинно повідомити в своїх фінансових звітах. Як приклад можна навести ситуацію, пов'язану з обліком основних засобів виробництва. При нормальному функціонуванні підприємства основні засоби виробництва відображаються в Балансі за історичною (фактичною) собівартістю, а при ліквідації підприємства вони повинні бути оцінені за ринковою вартістю.

Нарахування та відповідність доходів і витрат — для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів.

При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Відповідно до принципу нарахування доходи та видатки визначаються та відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах того звітного періоду, коли ці операції були здійснені без врахування того, коли фактично було здійснено надходження чи виплату грошових коштів. Відповідно до даного принципу при формуванні облікової політики підприємство повинно виходити із можливості не збігання в часі господарської операції та її грошового забезпечення. Таким чином, будь-які господарські операції підлягають висвітленню в бухгалтерському обліку в момент їх здійснення. Ніякі операції не можуть бути затримані з точки зору їх реєстрації в бухгалтерському обліку. Фінансові звіти, складені згідно з принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, інформують користувачів не тільки про минулі операції, які містили виплату або отримання грошових

коштів, але і про зобов'язання виплатити грошові кошти в майбутньому і про ресурси, які представлені грошовими коштами, що їх буде одержано у майбутньому. Таким чином, вони надають саме той тип інформації щодо минулих операцій та минулих подій, який є найбільш корисним для користувачів при прийнятті ними економічних рішень.

Слід зауважити, що на практиці може виникати протиріччя між принципом нарахування та принципом обачності. В таких випадках є необхідним прийняття рішення про облік операцій, враховуючи всі можливі наслідки за методикою, визначеною (стандартами) бухгалтерського обліку.

Превалювання сутності над формою — операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.

Виходячи з принципу превалювання сутності над формою, бухгалтерський облік та фінансова звітність повинні відображати операції та інші події правдиво, таким чином, їх необхідно відображати до їх сутності та економічної реальності, а не лише виходячи з їх юридичної форми. Сутність операцій або подій не завжди відповідає тому, що випливає з їх юридичної форми. Наприклад, підприємство може передати актив іншій стороні за умови, що право власності перейде іншому підприємству, хоча насправді будуть існувати неформалізовані угоди, відповідно до яких підприємство частково буде використовувати майбутні економічні вигоди, втілені в цьому активі. Таким чином, у разі відображення операції без врахування принципу превалювання сутності над формою в фінансових звітах буде представлена інформація, що буде суперечити дійсності.

Історична (фактична) собівартість — пріоритетною є оцінка активів підприємства виходячи з витрат на їх виробництво та придбання.

Принцип історичної (фактичної) собівартості передбачає, що при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності пріоритетною є оцінка активів за вартістю їх придбання. Так, при надходженні основних засобів виробництва вони відображаються в бухгалтерському обліку за первісною вартістю, яка дорівнює: по основних засобах виробництва, які створені на самому підприємстві — фактичній собівартості, включаючи податки, які передбачені діючим законодавством; по основних засобах виробництва, які були придбані за плату у інших підприємств — за покупною вартістю плюс видатки, пов'язані з придбанням (страхування, мито, транспортні видатки), видатки, пов'язані з монтажем, випробуванням тощо.

Але, цей принцип говорить тільки про пріоритетність, тобто на практиці можуть застосовуватись й інші методи оцінки. При прийнятті рішення вибору методу оцінки активів слід користуватись національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Єдиний грошовий вимірник — вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці.

Принцип єдиного грошового вимірника є не стільки принципом, скільки основою бухгалтерського обліку. Саме тому, що бухгалтерський облік може надавати всю необхідну інформацію про стан господарської діяльності в уніфікованому вигляді, тобто із застосуванням єдиного вимірника — грошей, бухгалтерський облік є основою для всіх решти видів обліку.

Відповідно до Закону № 996-XIV єдиним грошовим вимірником є національна валюта України — гривня.

Застосування даного принципу не означає, що при веденні аналітичного обліку не можуть застосовуватись інші види вимірників. Зрозуміло, що для відображення великої кількості внутрішньогосподарських операцій є необхідним застосовувати інші види вимірників (натуральні, трудові тощо). Даний принцип підкреслює те, що застосування єдиного грошового вимірника є обов'язковим при поданні інформації у фінансовій звітності.

Періодичність — можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Відповідно до принципу періодичності кожне підприємство при веденні бухгалтерського обліку повинно передбачати, що для можливості подання фінансової звітності всю діяльність підприємства необхідно розподіляти на визначені періоди часу. Оскільки в Україні такий розподіл закріплений на законодавчому рівні, підприємствам залишається чітко виконувати встановлені правила періодичності.

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально нарастаючим підсумком з початку звітного року в складі Балансу та Звіту про фінансові результати. Баланс підприємства складається за станом на кінець останнього дня кварталу (року).

Таким чином, принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності є правилами і процедурами, які вироблені теорією і практикою бухгалтерського обліку і які є обов'язковими для всіх

суб'єктів господарювання при складанні ними фінансової звітності (табл. 4).

Таблиця 4

ПРИНЦИПИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

№ п/п	Принципи	Визначення
1	Обачності	Згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати зниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
2	Повне висвітлення	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі
3	Автономність	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників. Тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємств.
4	Послідовність	Передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності
5	Безперервність	Передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємств, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі
6	Нарахування та відповідності доходів і витрат	Для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей
7	Перевалювання сутності над формою	Операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
8	Історичні (фактичної) собівартості	Визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
9	Єдиний грошовий вимірник	Передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиний грошовий одиниці
10	Періодичності	Припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності

Використання принципів складання фінансової звітності усіма підприємствами забезпечує розуміння інформації, наведеної у фінансовій звітності в межах та поза межами підприємства.

В П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (пункти 19—25) визначають вимоги до розкриття інформації.

Розкриття — це надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Відповідно суттєвою є інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними П(С)БО та керівництвом підприємства.

Для того, щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, вона повинна містити дані про:

- підприємство;
- дату звітності за звітний період;
- валюту звітності та одиницю її виміру;
- відповідну інформацію за звітний період і аналогічний період попереднього року;
- облікову політику підприємства та її зміни;
- консолідацію фінансових звітів;
- припинення (ліквідацію) окремих видів діяльності;
- обмеження щодо володіння активами;
- участь у спільних підприємствах;
- виявлені помилки минулих років та пов'язані з ними коригування;
- переоцінку статей фінансових звітів;
- іншу інформацію, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

Інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає:

- назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу);
- короткий опис основної діяльності підприємства;
- назву органу управління, у віданні якого перебуває підприємство, або назву його материнської (холдінгової) компанії;
- середню чисельність персоналу підприємства протягом звітного періоду.

Кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, передбаченого Положенням (стандартом), то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у Примітках до фінансової звітності.

У фінансовій звітності повинна бути вказана валюта, в який відображені елементи звітності та одиниця виміру.

Якщо валюта звітності відрізняється від валюти, в якій ведеться бухгалтерський облік, то підприємство повинно розкривати причини цього та методи, що були використані для переведення фінансових звітів з однієї валюти в іншу.

Підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

- принципів оцінки статей звітності;
- методів обліку щодо окремих статей звітності;

Інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансових звітах або у Примітках до них.

У Примітках до фінансових звітів слід розкривати:

- облікову політику підприємства;
- інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за відповідними положеннями (стандартами);
- інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності потрібний для забезпечення її зрозумілості та доречності.

ЛЕКЦІЯ 2. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОПРИЛЮДНЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ ЗВІТНОСТІ

У лекції розглядаються наступні питання:

- 2.1. Вибір облікової політики підприємства.
- 2.2. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності.
- 2.3. Порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємства.
- 2.4. Термін зберігання бухгалтерських фінансових звітів і Балансів.

2.1. Вибір облікової політики підприємства

Відповідно до закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 1) **облікова політика** — це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

Отже фінансова звітність підприємств відображає його **облікову політику**. Облікова політика базується на правах підприємства яке самостійно:

- визначає свою облікову політику;
- організовує форми бухгалтерської роботи, виходячи з типу підприємства і конкретних умов його господарювання;

— визначає форму і технологію обробки облікової інформації бухгалтерського обліку, ґрунтуючись на діючих загальних або галузевих формах;

— визначає метод оцінки запасів з дотриманням єдиних методологічних засад, встановлених діючим законодавством;

— розробляє систему внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю за здійсненням господарських операцій;

— визначає права працівників на підпис документів та їх обов'язки.

Самостійність вибору та здійснення облікової політики — обов'язкові умови економічної свободи підприємства різних форм власності, галузевих властивостей, наявності податкових пільг, кваліфікації персоналу, технічної бази управління, свободи в питаннях ціноутворення.

Головний бухгалтер при підготовці положення (наказу) про облікову політику підприємства повинен врахувати такі вимоги Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а саме:

— незмінність протягом поточного року прийнятої методології відображення окремих господарських операцій і оцінки активів;

— повноту відображення в обліку за звітний період (місяць, квартал, рік) всіх господарських операцій, результатів інвентаризації розрахунків і зобов'язань;

— повноту і правильність віднесення доходів і витрат до відповідних звітних періодів;

— відповідність даних аналітичного обліку на перше число кожного місяця даним синтетичного обліку;

— розмежування в обліку поточних витрат на ремонт основних засобів, які відшкодовуються за рахунок доходів поточного періоду від капітальних витрат, які відносяться на збільшення вартості основних засобів.

Відповідно до принципу послідовності підприємство повинно постійно (із року в рік) дотримуватися обраної облікової політики. Тому до її формування слід підходити досить серйозно, оскільки вона встановлюється не на один рік.

Дотримання облікової політики є передумовою зіставності фінансових звітів протягом певних звітних періодів.

П(С)БО 1 п. 23 передбачає, що підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

— принципів оцінки статей звітності;

— методів обліку, обраних відносно окремих статей звітності.

Тобто, кожне підприємство повинно 2 січня відповідного року видати наказ чи розпорядження в якому повинна бути зафіксована його облікова політика або, якщо необхідно внести зміни до діючого наказу.

Облікова політика застосовується щодо подій та операції з моменту їх виникнення, за винятком п. 13 П(С)БО 6 де сказано, що якщо суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року неможливо визначити достовірно, то облікова політика поширюється лише на події та операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики.

Зміна облікової політики можлива тільки у випадках, передбачених П(С)БО 6 п. 9, а саме:

- змінюються *статутні вимоги*;
- змінюються *вимоги органу, який затверджує П(С)БО (Міністерство фінансів України)*;
- *зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.*

Одночасно не вважається зміною облікової політики встановлення її для:

- *подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій*;
- *подій або операцій, які не відбувалися раніше.*

Якщо підприємство все-таки змінило свою облікову політику то відповідно до П(С)БО 6 п. 12 необхідно відобразити вплив зміни на події та операції минулих періодів у звітності шляхом:

- *коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок року*;
- *повторного подання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів.*

Незалежно від того чи відбулися зміни облікової політики чи ні вона повинна бути розкрита в Примітках до фінансової звітності.

При формуванні облікової політики недоцільно включати в наказ ті вимоги, які чітко встановлені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», зазначати в ній ті моменти, по яких підприємству надано право вибору. З нашої точки зору слід зупинитися на таких моментах:

1. Визначення межі суттєвості. За П(С)БО 1 п. 3 суттєва інформація це та, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Вона визначається відповідними П(С)БО і керівництвом підприємства.

Межа суттєвості для різних підприємств може бути різною і залежить від обсягів його діяльності. Якщо, підприємство вста-

новило межу суттєвості в 200 грн то операції з придбання вексельних бланків на суму 100 грн слід відображати як операційні витрати, а не як запаси.

2. Визначити порядок визнання нематеріальних активів, основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Враховуючи вимоги П(С)БО 7 де зазначено, що підприємство самостійно визначає вартісні ознаки тих предметів, які слід віднести до складу малоцінних необоротних матеріальних активів. Наприклад, підприємство встановлює для себе вартісну межу таких активів в сумі 500 грн. Відповідно, все що має вартість до 500 грн є оборотними активами.

3. Визначити операційний цикл підприємства, який необхідний для класифікації активів на необоротні та оборотні.

Операційний цикл — це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг (П(С)БО 2 «Баланс»).

Враховуючи вимогу П(С)БО 7 і 8 за яким матеріальні або нематеріальні активи можуть бути віднесені до складу малоцінних або інших необоротних активів у тому випадку, якщо очікуваний термін їх корисного використання більш одного року (або більше операційного циклу, якщо він перевищує один рік).

Наприклад, підприємство, провівши розрахунки визначило, що операційний цикл дорівнює двом місяцям.

4. Визначити методи нарахування амортизації для основних засобів і нематеріальних активів.

Оскільки облікова політика також включає процедури, які використовуються для подання фінансової звітності, у наказі необхідно передбачити порядок визначення строку корисного використання необоротних матеріальних активів і визначення їх ліквідаційної вартості.

Установлення методів нарахування амортизації та термінів корисного використання необоротних матеріальних активів і визначення їх ліквідаційної вартості. При цьому слід врахувати, що метод амортизації основних засобів може переглядатися у разі зміни очікуваного способу отримання економічної вигоди від його використання, що передбачено П(С)БО 7 п. 28.

Установлення методів нарахування амортизації та термінів корисного використання основних засобів, нематеріальних активів доцільно оформити у вигляді додатку до наказу про облікову політику.

5. Методи оцінки вибуття запасів.

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» п. 16 підприємство при відпуску запасів у виробництво, продажу та іншому вибутті може

застосовувати один із зазначених у цьому П(С)БО методів вибуття таких запасів:

- *ідентифіковану собівартість відповідної одиниці запасів;*
- *середньозважену собівартість;*
- *собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО);*
- *собівартість останніх за часом надходження запасів (ЛІФО);*
- *нормативні затрати;*
- *ціну продажу.*

Для запасів, що мають різне призначення і різні умови використання, підприємство може застосовувати різні методи оцінки їх вибуття.

Вибуття запасів, які використовуються для спеціальних замовлень, а також запасів, які не можуть замінити один одного, доцільно оцінювати за ідентифікаційною собівартістю.

Метод оцінки запасів за цінами продажу може застосовуватися підприємствами роздрібною торгівлі, які мають значну та змінну номенклатуру товарів з приблизно однаковою рівнем торговельної націнки.

При формуванні облікової політики підприємству слід враховувати вищенаведені особливості та відображати їх стосовно різних видів запасів.

6. Порядок визначення резерву сумнівних боргів.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом крім придбаної заборгованості та заборгованості призначеної для продажу, включається до підсумку Балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату Балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів.

Величина резерву сумнівних боргів може визначатися:

- *виходячи із платоспроможності окремих дебіторів;*
- *питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати;*
- *на основі класифікації дебіторської заборгованості.*

Отже, підприємство у своїй обліковій політиці відображає, відповідно до якого методу воно буде формувати величину резерву сумнівних боргів.

7. Резерви для забезпечення наступних витрат і платежів.

П(С)БО 11 «Зобов'язання» визначено, що забезпечення (резерви) створюються для відшкодування наступних витрат на:

- *виплату відпускних працівникам;*
- *додаткове пенсійне забезпечення;*

— виконання гарантійних зобов'язань;
— реструктуризацію;
— виконання зобов'язань за обтяжливими контактами тощо.

Забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, що втілюють економічні вигоди, і його оцінка може бути розрахунково визначена. Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства.

Резерв для відшкодування витрат на реструктуризацію створюється у разі наявності затвердженого керівником підприємства плану реструктуризації з конкретними заходами, строками їх виконання та сумою витрат, що будуть зазанані, й після початку реалізації цього плану.

8. Порядок визнання доходу, пов'язаного з наданням послуг.

Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» підприємству надана можливість вибору порядку визнання доходу, що отримується від надання послуг.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається виходячи із ступеня завершеності операції з надання послуг на дату Балансу, якщо може бути достовірно оцінено результат цієї операції.

Оцінка ступеню завершеності операції з надання послуг проводиться:

- визначенням обсягу виконаної роботи;
- визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані;
- визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній вартості таких витрат.

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за визначений період часу, то дохід визначається шляхом рівномірного його нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг).

У тому разі, коли дохід від надання послуг не може бути достовірно визначений, він відображається в бухгалтерському обліку в розмірі певних витрат, що підлягають відшкодуванню.

Дохід від надання послуг не визнається у тому випадку, коли він не може бути достовірно оцінений і не існує ймовірності відшкодування зазначених витрат, а ці витрати визнаються витратами

звітного періоду. Якщо в подальшому сума доходу буде достовірна оцінена, то дохід визнається за такою оцінкою.

Оскільки підприємствам, що проводять надання послуг, надано право порядку визнання доходу, вони повинні це відобразити у своїй обліковій політиці.

9. Перелік і склад статей калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). База розподілу постійних загальновиробничих витрат.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» п. 11 до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- *прямі матеріальні витрати;*
- *прямі витрати на оплату праці;*
- *інші прямі витрати;*
- *загальновиробничі витрати та постійні розподіленні загальновиробничі витрати*

При цьому перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) встановлюються підприємством самостійно.

Підприємству слід встановити перелік і склад постійних та змінних загальновиробничих витрат.

Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожний об'єкт витрат з використанням обраної бази розподілу, виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожний об'єкт витрат з урахуванням обраної бази розподілу та нормальної потужності.

Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості продукції (робіт, послуг).

Отже, для визначення собівартості реалізованої і запасів готової продукції необхідно встановити параметри, що впливають на її розрахунок.

Це, зокрема, перелік і склад витрат для кожного виду продукції, що випускається підприємством, а також нормальна потужність.

Вищенаведений порядок не поширюється на підприємства торгівлі.

Узагальнено підходи до формування облікової політики підприємства наведено в табл. 5.

Відповідальність за видання наказу про облікову політику та його виконання покладається на власника (власників) підприємства або уповноважений орган (посадову особу), що здійснює керівництво підприємством у відповідності із законодавчими і засновницькими документами (п. 3 ст. 8 Закону № 996-XIV).

Таблиця 5
СКЛАДОВІ НАКАЗУ ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№ з/п	Складові елементи облікової політики	Нормативно-правове забезпечення
1	Вибір організаційної форми обліку	<ul style="list-style-type: none"> — бухгалтерська служба; — бухгалтер; — керівник або власник; — приватний підприємець; — аудиторська фірма; Регулюється ЗУ від 16.07.99 р. № 996-XIV, ст. 8, п. 4
2	Вибір форми бухгалтерського обліку	<ul style="list-style-type: none"> — журнальна; — книжково-журнальна; — комбінована (частково журнальна, а частково-автоматизована); — автоматизована; — спрощена з реєстрами обліку майна; Регулюється ЗУ № 996-XIV, ст. 8, п. 5
3	Технологія обробки облікової інформації	<ul style="list-style-type: none"> — ручна; — із застосуванням автоматизованої системи; — комбінована (частково ручна, частково автоматизована); Регулюється Законом р. III, ст. 8, п. 5, абз. 4
4	Відповідальність керівника Обов'язки (відповідальність) бухгалтера	Регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV, р. III ст. 8, п. 3, п. 6, р. III, ст. 8, п. 7
5	Визначення межі суттєвості	Визначається підприємством самостійно
6	Вартісна межа визначення нематеріальних активів, основних засобів	Визначається підприємством самостійно
7	Визначення операційного циклу	Визначається підприємством самостійно
8	Метод нарахування зносу основних засобів (ОЗ)	<ul style="list-style-type: none"> — прямолінійний; — зменшення залишкової вартості П(С)БО 7 «Основні засоби», п. 22—30; — прискорене зменшення залишкової вартості; — кумулятивний; — виробничий (на одиницю продукції)

№ з/п	Складові елементи облікової політики	Нормативно-правове забезпечення	
9	Метод нарахування амортизації нематеріальних активів (НМА)	— прямолінійний П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», п. 25, 31; або за П(С)БО 7 «Основні засоби» п. 26	
10	Порядок нарахування амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів	— 50 % у першому місяці використання активів; — решта 50 % у місяці їх вилучення з активів; — або — 100 % у першому місяці використання об'єктів П(С)БО 7 «Основні засоби», п. 27	
11	Метод списання виробничих запасів при їх вибутті	— Ідентифікованої собівартості; — Середньозваженої собівартості; — Нормативних витрат (в промисловості); — Ціни продажу (в роздрібній торгівлі); — ФіФО (собівартість перших за часом надходження запасів); — ЛІФО (собівартість останніх за часом надходження запасів); — П(С)БО 9 «Запаси», п. 16	
12	Метод створення резерву сумнівних боргів	— визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів; — або на підставі класифікації дебіторської заборгованості; — або за питомою вагою безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати; — П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» п. 8, 9	
13	Метод визначення доходу від надання послуг	— метод оцінки ступеня завершеності робіт або надання послуг рівномірного нарахування П(С)БО 15 «Доход», п. 10	
14	Методи калькулювання собівартості продукції і база розподілу загально-виробничих витрат	Визначається підприємством самостійно	
15	Порядок ведення податкового обліку	З 1.01.2000 р. у системі рахунків бухгалтерського обліку валової доходи і валової витрат не відображаються. Керівником підприємства визначається відповідальна особа за формування регістрів податкового обліку та складання і подання податкової звітності	
16	Організація управлінського обліку	Визначається підприємством самостійно	

2.2. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності

Звітним періодом складання фінансової звітності є календарний рік. Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду.

Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року. Перший звітний період новоствореного підприємства може бути меншим за 12 місяців, але не може бути більшим за 15 місяців. Звітним періодом підприємства, що ліквідується, є період з початку року до моменту ліквідації.

Підприємства, установи складають фінансову звітність, яка повинна містити повну, правдиву і неупереджену інформацію про стан активів, зобов'язань і капіталу та результати діяльності. Для забезпечення цих та інших вимог до інформації головний бухгалтер підприємства, установи повинен організувати і виконати завершальні роботи перед складанням фінансової звітності. Обсяг цих робіт залежить від періоду, за який складається звітність. Найбільш широкий обсяг цих робіт проводиться перед складанням річного фінансового звіту. Послідовність цих робіт така:

1. Вивчення працівниками бухгалтерій нових нормативно-правових документів, змін і доповнень до чинних Законів і нормативних документів, що стосуються змісту, структури і порядку складання та подання звітності;

2. Підготовка головним бухгалтером наказу по підприємству, установі про інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків, визначення складу робочих інвентаризаційних комісій, строків проведення і визначення результатів інвентаризацій з відображенням на рахунках бухгалтерського обліку.

Проведення такої інвентаризації передбачено постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок подання фінансової звітності» (п. 12), де зазначено, що інвентаризація активів і зобов'язань підприємства є обов'язковою.

Крім цього необхідно дотримуватися вимог передбачених Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків (затверджена наказом Мінфіну України від 11.08.1994 р. № 69).

Для того щоб інвентаризації були проведені якісно і своєчасно, головний бухгалтер зобов'язаний провести детальний інстру-

ктаж членів робочої інвентаризаційної комісії, звернути їх увагу на особливості інвентаризації окремих видів майна, видати членам робочих інвентаризаційних комісій необхідні бланки документів. Крім цього, головний бухгалтер та інші члени постійнодіючих інвентаризаційних комісій повинні провести контрольні перевірки на предмет достовірності і повноти інвентаризацій.

Головний бухгалтер повинен прослідкувати за своєчасним завершенням та визначенням результатів інвентаризацій та відображенням їх на рахунках обліку.

Матеріали інвентаризацій та рішення щодо регулювання розбіжностей затверджуються керівником підприємства, установи з включенням результатів у звіт за той період, в якому закінчена інвентаризація, а також в річний звіт.

Розбіжності фактичної наявності матеріальних цінностей та коштів з даними бухгалтерського обліку, що встановлені при інвентаризації та інших перевірках, регулюються підприємством, установою в такому порядку:

◆ *основні засоби, матеріальні цінності, цінні папери, кошти та інше майно, що виявилися у надлишку, підлягають оприбуткуванню та зарахуванню відповідно на доходи діяльності підприємства або збільшення фінансування з наступним встановленням причин виникнення надлишку і винних в цьому осіб;*

◆ *втрата цінностей у межах норм списується пропорційно прибутку за рішенням керівника, установи відповідно на витрати виробництва, обігу або на зменшення фінансування. Норми природного убутку можуть бути застосовані лише у разі виявлення фактичних нестач та після заліку нестач цінностей надлишками з пересортиці. При відсутності норм убутку нестача є понаднормовою;*

◆ *понаднормовані нестачі цінностей, а також втрати від псування цінностей відносяться на винних осіб за цінами, за якими обчислюється розмір шкоди від розкрадання, нестач, знищення та псування матеріальних цінностей (Постанова Кабінету Міністрів від 21 січня 1996 р., № 116);*

◆ *суми нестач і втрат від псування цінностей до прийняття рішення про конкретних винуватців відображаються на позабалансових рахунках. Після встановлення осіб, які мають відшкодувати втрати, належна до відшкодування сума зараховується до складу дебіторської заборгованості (або інших активів) і доходу звітного періоду.*

◆ *організація інвентаризації грошових коштів в касі та на рахунках в банках, розрахунків з дебіторами і кредиторами.*

До складання річного бухгалтерського звіту обов'язково здійснюється вивірка залишків на усіх рахунках в банках та вивірка заборгованості за товари, роботи, послуги і нетоварні операції. Для цього головний бухгалтер складає графік проведення такої вивірки і закріплює для цієї роботи працівників бухгалтерії. Результати вивірок розглядаються керівником підприємства. Відхилення, виявлені в процесі вивірки, повинні бути відображені на рахунках бухгалтерського обліку;

3. Перевірка та уточнення показників періодичної і річної звітності на предмет їх порівнянності. Необхідність такої перевірки виникає у зв'язку з тим, що окремі закони та нормативні документи вводяться в дію не з дати їх затвердження, а з початку попередніх звітних періодів, а також у зв'язку із структурними змінами на підприємстві.

4. В сучасних умовах необхідно здійснювати переоцінку активів:

дооцінка і уцінка основних засобів:

Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату Балансу. Якщо здійснюється переоцінка об'єкта основних засобів, то на ту ж саму дату слід провести переоцінку всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату Балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості.

Не підлягають переоцінці малоцінні необоротні матеріальні активи і бібліотечні фонди, якщо амортизація їх вартості здійснюється:

- у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 % його вартості та решта 50 % — у місяці їх вилучення з активів (списання з Балансу);

- у першому місяці використання об'єкта 100 % його вартості.

Переоцінену первісну вартість та суму зносу об'єкта основних засобів слід розрахувати множенням відповідно первісної вартості і суми зносу основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості переоцінюваного об'єкта на його залишкову вартість.

Відомості про зміни первісної вартості та суми зносу основних засобів необхідно заносити до реєстрів їх аналітичного обліку.

Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів повинна бути включена до складу додаткового капіталу, а сума уці-

нки — до складу витрат. Винятком є випадки перевищення суми попередніх уцінок (дооцінок) над сумою попередніх дооцінок (уцінок).

Перевищення суми попередніх уцінок над сумою попередніх дооцінок залишкової вартості об'єкта основних засобів при черговій дооцінці вартості цього об'єкта основних засобів включають до складу доходів звітнього періоду з відображенням різниці між черговою (останньою) дооцінкою залишкової вартості об'єкта основних засобів і визначеним перевищенням у складі іншого додаткового капіталу.

Перевищення суми попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об'єкта основних засобів при черговій уцінці залишкової вартості цього об'єкта основних засобів спрямовується на зменшення іншого додаткового капіталу із включенням різниці між сумою чергової (останньої) уцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів і визначеним перевищенням до витрат звітнього періоду.

Підприємство може здійснювати переоцінку тільки тих нематеріальних активів, щодо яких існує **активний ринок**.

Активний ринок — ринок, якому притаманні такі умови: предмети, що продаються та купуються на цьому ринку, є однорідними;

у будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців; інформація про ринкові ціни є загальнодоступною.

При проведенні переоцінки об'єкта нематеріального активу слід переоцінювати всі інші активи групи, до якої належить цей нематеріальний актив (крім тих, щодо яких не існує активного ринку). Якщо переоцінку об'єктів групи нематеріальних активів проведено, то надалі їх необхідно переоцінювати щороку.

Переоцінена первісна вартість та накопичена амортизація об'єкта нематеріального активу мають визначатися як добуток відповідно первісної вартості або накопиченої амортизації та індексу переоцінки. Індекс переоцінки слід визначати діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

Суму дооцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів слід відображати у складі додаткового капіталу, а суму уцінки — у складі витрат звітнього періоду. Винятком із цього правила є перевищення суми попередніх уцінок (дооцінок) над сумою попередніх дооцінок (уцінок).

Так, перевищення суми попередніх уцінок над сумою попередніх дооцінок залишкової вартості об'єкта нематеріального активу при черговій дооцінці вартості цього об'єкта нематеріальних

активів включають до складу доходів звітного періоду з відображенням різниці між сумою чергової (останньої) дооцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів і зазначеним перевищенням у складі іншого додаткового капіталу.

Перевищення суми попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об'єктів нематеріальних активів при черговій уцінці залишкової вартості цього активу спрямовується на зменшення іншого додаткового капіталу з включенням різниці між сумою чергової (останньої) уцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів і зазначеним перевищенням до витрат звітного періоду.

У разі вибуття об'єктів нематеріальних активів, які раніше було переоцінено, перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості цих об'єктів нематеріальних активів включають до складу нерозподіленого прибутку з одночасним зменшенням додаткового капіталу.

Переоцінка товарів здійснюється не по всіх найменуваннях товарів, а тільки по тих із них, на які знизилася ціна реалізації. У цьому випадку облікова вартість таких товарів не буде відповідати їх реальній вартості на ринку. Саме тому товари підлягають переоцінці. В результаті подальших переоцінок необхідно порівнювати облікову вартість раніше уціненого товару з його новою вартістю, що склалася на ринку. Якщо ринкова вартість раніше уціненого товару збільшилася і перевищила його первісну вартість до переоцінки, то вартість такого товару визначається на рівні первісної вартості, тобто виконується сторнування раніше здійсненої уцінки. Таким чином, дооцінка товарів здійснюється тільки у випадку, якщо товар раніше уцінювався, і тільки в межах первісної вартості.

Після закінчення року підприємство має провести інвентаризацію. Ті товари, яких немає в наявності, будуть списані з Балансу як неіснуючі і віднесені на витрати поточного року. По товарах, що залишилися, можна визначити чисту вартість реалізації і здійснити відповідну переоцінку.

5. Узгодження доходів і витрат звітного періоду. Однією з умов забезпечення реальності даних є дотримання принципу погодженості доходів і витрат, що відносяться до звітного періоду. Тому необхідно нарахувати відповідні резерви, що передбачені наказом про облікову політику, відкоригувати ті, які були створені, але не використані в звітному періоді, і їх залишки не переходять на наступний фінансовий рік.

Списати витрати майбутніх періодів, в частині що відноситься до звітного періоду і відобразити усі доходи, які сприяли отри-

манню прибутку звітнього року. Закрити усі операційні (номінальні) рахунки, які мають відношення до звітнього періоду.

6. Завершити записи на рахунках аналітичного обліку, скласти в необхідних випадках оборотні відомості за окремими субрахунками до синтетичних рахунків. Така робота необхідна як для забезпечення достовірності даних, так і для заповнення форм звітності.

7. Завершити записи у Головній книзі і скласти за синтетичними рахунками Головної книги зведену сторінку Головної книги при журнальній формі обліку для впевненості дотримання подвійного запису, або оборотно-сальдову відомість. Вивірити дані оборотної відомості за синтетичними рахунками з оборотними відомостями за аналітичними рахунками чи реєстрами аналітичного бухгалтерського обліку.

8. Заповнити фінансову звітність за формами, передбаченими Міністерством фінансів України, включаючи Примітки і пояснювальну записку до річного звіту та за формами відомчої звітності.

9. Перевірити взаємоузгодженість показників фінансової звітності в межах окремих форм і між окремими формами. Методика узгодженості показників звітності розроблена Міністерством фінансів України і може уточнюватися та доповнюватися міністерствами, відомствами з урахуванням відомчої звітності.

10. Розглянути і затвердити річну фінансову звітність відповідно до установчих документів підприємств, установ.

11. Подати фінансову звітність із супровідним листом за адресами, згідно з Порядком подання фінансової звітності, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.

Узагальнено послідовність підготовки інформації для складання фінансової звітності наведено на рис. 6

При заповненні форм фінансової звітності необхідно дотримуватись такої послідовності.

В титульній частині заповнюється літерами і цифрами:

— *назва підприємства за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (ЕДРПОУ);*

— *територія розташування підприємства за Класифікатором адміністративно-організаційного територіального устрою України (КАОТУУ);*

— *форма власності за Класифікатором форм власності (КФВ);*

— *орган державного управління за Системою позначень органів державного управління (СПОДУ);*

— *галузь за Загальним класифікатором галузей народного господарства України (ЗКГНГ);*

— вид економічної діяльності за Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД). Додатки А, Б, В, Г, Д, Е.

Фінансова звітність суб'єктами малого підприємництва та представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності складається у тисячах гривень з одним десятковим знаком, усі інші підприємства складають фінансову звітність у тисячах гривень.

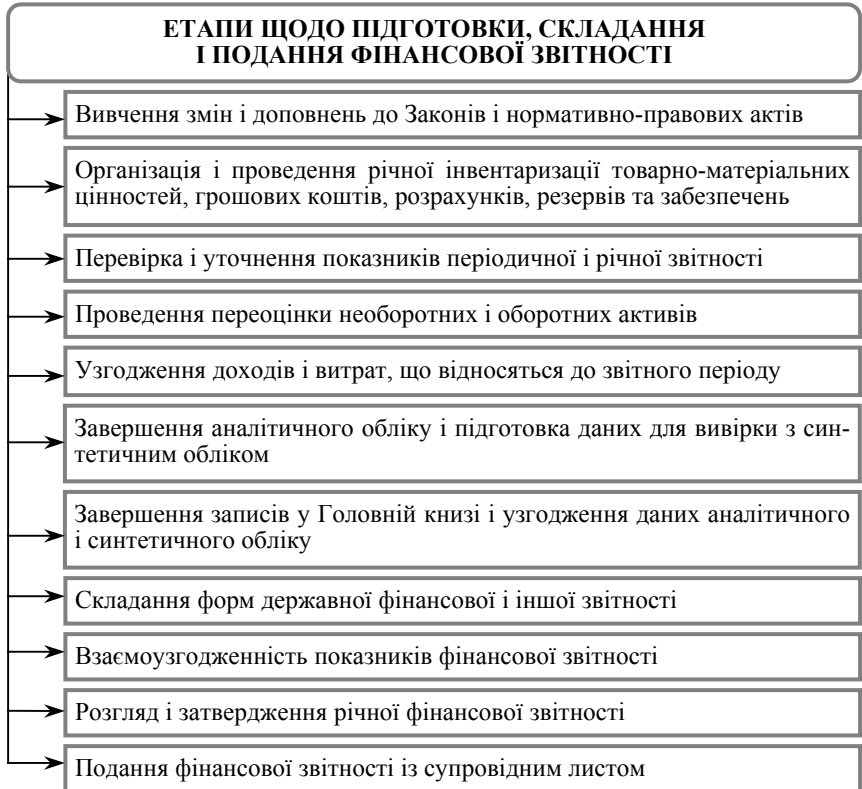

Рис. 6. Етапи підготовки, складання і подання фінансової звітності

До обов'язкових реквізитів форм звітності входить повна адреса підприємства і дата на яку складається звітність.

Баланс (ф. № 1) та (ф. № 1-М) складається на останній день звітного періоду:

- за 1 квартал — на 31 березня;
- за 2 квартал — на 30 березня;
- за 3 квартал — на 30 вересня;
- за рік — на 31 грудня.

В Балансі інформація подається на початок звітнього періоду (року) та на кінець звітнього періоду.

Усі інші форми фінансової звітності складаються за звітний період наростаючими підсумками з початку року.

Для порівнянності звітної інформації вона подається за два періоди, а саме, за звітний період і за аналогічний період попереднього року.

У Звіті про фінансові результати, Звіті про рух грошових коштів інформація подається за звітний період та за аналогічний період попереднього року.

У Балансі, Звіті про фінансові результати, Звіті про власний капітал показники, що вираховуються при підрахунку підсумків наводяться у дужках.

Рядки, в яких відсутня інформація, прокреслюються. Виправлення у формах звітності не допускаються.

Заповнені та перевірені форми звітності підписуються керівником і головним бухгалтером підприємства при цьому підписи повинні бути **ідентифіковані**, тобто вказуються прізвища осіб, що підписали.

2.3. Порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємства

Складений бухгалтерський фінансовий звіт детально перевіряється головним бухгалтером як з огляду правильності заповнення усіх рядків Балансу та інших форм, так і на предмет їх взаємоузгодженості. Після цього головний бухгалтер і керівник детально аналізують дані форм фінансової звітності та підписують їх. За відсутності на підприємстві головного бухгалтера, звіт підписує фахівець, який веде облік.

Підписи керівника і головного бухгалтера проставляються у кінці кожної форми фінансової звітності.

Ця частина звіту повинна включати:

- *власноручний підпис особи;*
- *прізвище та ініціали особи;*
- *фактичну дату підписання звітності.*

До подання річного звіту за адресами, передбаченими Постановою Кабінету Міністерства України «Порядок подання фінансової звітності» від 28.02.00 р. № 419, він повинен бути розглянутим і затвердженим у порядку, який встановлено законодавством та установчими документами, залежно від суб'єктів господарювання і форм власності (табл. 6).

**РОЗГЛЯД І ЗАТВЕРДЖЕННЯ РІЧНОГО ФІНАНСОВОГО
ЗВІТУ ПІДПРИЄМСТВ**

Типи підприємств	Хто розглядає і затверджує звіт
Державні підприємства	Загальними зборами трудового колективу і затверджуються вищим органом управління
Акціонерні товариства, включаючи дочірні підприємства	— розглядається правлінням акціонерного товариства; — затверджується загальними зборами акціонерів
Сільськогосподарські підприємства	Розглядаються і затверджуються загальними зборами (зборами уповноважених) членів СП чи пайовиків
Товариства з обмеженою відповідальністю, включаючи дочірні підприємства	Розгляд і затвердження річного звіту здійснюють збори учасників (засновників) цього товариства
Приватні підприємства	Затвердження річного звіту здійснює власник (засновник)
Спільні підприємства (відкриті акціонерні товариства — ВАТ)	Рада засновників

Приклад 1. Оголошення в газеті «Голос України» про загальні збори акціонерів, на яких буде затверджуватися річна фінансова звітність та прийматися рішення про розподіл прибутку.

**Відкрите акціонерне товариство
«Маріупольський універмаг Україна»**

Повідомляє, що 15 квітня 2004 р., о 13. 00 в актовій залі універмагу за адресою: м. Маріуполь, просп. Приморський, 69 відбудуться загальні збори акціонерів. Реєстрація акціонерів буде проводитись 15 квітня 2004 р. з 12.00 за пред'явленними документами, що посвідчують особу і повноваження.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати діяльності ВАТ в 2005 р. і основні напрями діяльності ВАТ в 2006 р.
2. Звіт Наглядної Ради.
3. Звіт Ревізійної комісії
4. Затвердження Балансу ВАТ за 2005 р., прийняття рішення про розподіл прибутку.
5. Довиборри до складу Наглядової Ради.

Для участі у зборах потрібно мати при собі:

- документ, що посвідчує особу акціонера чи його представника;
- доручення на право участі у зборах (для представників акціонерів).

Телефон для довідок:

емітент: 556-01-06

ресстратор: 268-94-73

Фінансова звітність подається зовнішнім користувачам із супровідним листом:

- органам, до сфери управління яких належить підприємство;
- трудовим колективам на їх вимогу;
- власникам (засновникам) відповідно до установчих документів.
- Іншим органам та користувачам, а саме:
 - органам державної статистики;
 - органам Державного казначейства при одержанні фінансувань з державного бюджету;
 - фінансовим відділам райдержадміністрацій, міськвиконкомів та фінансовим управлінням обласних, Київської і Севастопольської держадміністрацій при одержанні асигнувань з місцевих держадміністрацій.
 - іншим адресатам відповідно до законодавства (наприклад, акціонерні товариства зобов'язані подавати фінансову звітність Державній комісії з цінних паперів і фондового ринку).

Довідка

Про згоду надання даних з фінансової звітності підприємства органам державної влади.

Полтавська облспоживспілка дає згоду на надання органом державної статистики даних з фінансової звітності за 2006 рік органам державної влади для виконання адміністративних обов'язків та завдань, що належать до їх компетенції, за умови, що вони не будуть використані за непризначенням.

Голова правління _____

ініціали та прізвище підпис

Терміни подання підприємствами фінансової звітності установлює міністерство або інший орган виконавчої влади, до сфери управління якого належать підприємства, або органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності.

Датою подання фінансової звітності для підприємства вважається день фактичної її передачі за належністю, а в разі надсилення її поштою — дата одержання адресатом звітності, що зазначена на штемпелі підприємства зв'язку, що обслуговує адресата.

Квартальна фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами за передбаченими адресами не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна — не пізніше 20 лютого року, що настає за звітним.

Місячний звіт про використання бюджетних асигнувань подається підприємствами не пізніше 5 числа місяця, що настає за звітним, квартальний — не пізніше 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річний — не пізніше 22 січня року, що настає за звітним.

Установи та організації, основна діяльність яких фінансується за рахунок бюджету та які перебувають на казначейському обслуговуванні кошторисів, подають погоджену з органами Державного казначейства фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про використання кошторисів доходів і видатків розпорядниками бюджетних коштів Державному казначейству та Рахунковій палаті щокварталу не пізніше 30-го числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку 1 березня року, що настає за звітним.

Органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності, подають зведену фінансову звітність про використання бюджетних коштів відповідним органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 25 лютого року, що настає за звітним.

Міністерство та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств, які належать до сфери їх управління, а також зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у державній власності, Міністерству фінансів та Міністерству економіки щокварталу не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 15 квітня року, що настає за звітним. Про диференційовані терміни подання цієї фінансової звітності повідомляє Міністерство фінансів України.

Об'єднання підприємств, утворені на добровільних засадах, подають власну та зведену фінансову звітність, якщо це передбачено установчими документами, у порядку, який визначено для міністерств і центральних органів виконавчої влади.

Об'єднання підприємств, утворені за рішенням Кабінету Міністрів України або центрального органу виконавчої влади, який здійснює управління майном підприємств, подають, крім власної, зведену фінансову звітність Міністерству фінансів та Міністерству економіки або відповідному центральному органу виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування подають зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств комунальної власності, а також зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у комунальній власності, відповідним місцевим органам виконавчої влади не пізніше 30 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 10 березня року, що настає за звітним. Про диференційовані терміни подання цієї звітності повідомляють місцеві органи виконавчої влади.

У разі, коли дата подання звітності випадає на неробочий день, термін подання переноситься на перший після вихідного робочий день.

Підприємства, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, подають консолідовану фінансову звітність власникам (засновникам) у визначенні ними терміни, але не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та не пізніше 15 квітня року, що настає за звітним.

Фінансова звітність може надсилатися через відділення зв'язку.

Порядок оформлення поштових відправлень з вкладенням матеріалів звітності, розрахункових документів і декларацій визначений постановою Кабінету Міністрів України від 28.07.1997 р. № 799.

Звіти, розрахункові документи і декларації приймаються до відправлення листами (посилками, бандеролями) з оголошеною цінністю з позначкою «Звіт» та з рекомендованим повідомленням про вручення.

Поштові відправлення з вкладенням звітів приймають поштами, вузлами та відділеннями поштового зв'язку.

Поштові відправлення здаються безпосередньо до підприємств поштового зв'язку у відкритому вигляді з описом вкладення.

Упаковку поштових відправлень вибирає відправник з урахуванням того, що вона відповідатиме характеру вкладення, часу знаходження в дорозі, умовам пересилки і виключатиме можливість пошкодження вкладення.

На поштовому відправленні у нижній правій його частині відправником пишеться найменування одержувача та його адреса в такій послідовності: *назва вулиці, номер будинку, найменування населеного пункту, району, області*. Найменування відправника та його адреса пишеться у лівій верхній частині поштового відправлення в порядку, передбаченому для написання адреси одержувача.

Поштовий індекс на листках пишеться стилізованими цифрами чорнилом або кульковою ручкою (за винятком червоного, жовтого та зеленого кольорів).

У верхній частині поштового відправлення відправник робить позначку «Звіт». Відправник заповнює бланк рекомендованого повідомлення про вручення на своє ім'я або на ім'я особи, який належить надіслати повідомлення після вручення поштового відправлення адресату, складає опис вкладення поштового відправлення у двох Примітках із зазначенням у ньому найменування одержувача та його адреси, поіменного переліку предметів, загальної вартості вкладення і підписує його. Вартість поштового відправлення повинна відповідати загальній сумі оголошеної цінності, зазначеній в описі.

Послуги, що надаються підприємствами поштового зв'язку, оплачуються за встановленими тарифами. Плата за пересилку поштових відправлень справляється під час їх приймання.

Під час приймання поштових відправлень працівник поштового зв'язку: обов'язково перевіряє правильність написання адреси одержувача і відправника на поштовому відправленні та повідомленні про вручення, наявність позначки «Звіт», оформлення опису вкладання поштового відправлення; звіряє вкладання з описом, підписує опис та робить на ньому відбиток календарного штемпеля.

Один примірник опису працівник вкладає в поштове відправлення, другий повертає відправникові, запаковує, зважує, визначає вартість, проставляє на повідомленні про вручення необхідні реквізити та видає відправникові квитанцію.

Поштові відправлення, прийняті в підприємствах зв'язку, обробляються відповідно до технології обробки поштових відправлень.

У містах Києві та Севастополі, обласних центрах, містах обласного підпорядкування, районних центрах повідомлення про вхідні поштові відправлення доставляються адресатам не пізніше робочого дня, що настає після надходження відправлення до підприємства поштового зв'язку.

В інших населених пунктах, де є підприємство поштового зв'язку, повідомлення про вхідні поштові відправлення доставляються того ж дня, якщо відправлення надійшли до підприємства, що здійснює доставку, за одну годину до виходу листонош на дільницю.

Поштові відправлення видаються уповноваженим представникам адресатів безпосередньо в підприємствах поштового зв'язку під розписку за пред'явленням документа, який засвідчує особу.

Доставка поштових відправлень безпосередньо одержувачу може здійснюватися на договірних засадах. Рекомендовані повідомлення про вручення поштових відправлень видаються під розписку.

Претензія про розшук відправлень подається відправником або одержувачем у письмовій формі із зазначенням виду поштового

відправлення, його номера, дати і місця приймання, повної адреси одержувача і відправника, з пред'явленням квитанції або її копії.

Підприємства поштового зв'язку несуть майнову відповідальність за невиконання або неналежне виконання послуг відповідно до законодавства.

Спори між підприємством поштового зв'язку та відправником і (або) адресатом вирішуються в установленому законом порядку.

За неподання бухгалтерської фінансової звітності передбачена тільки адміністративна відповідальність згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення (ст. 164²).

Так, неподання фінансової звітності тягне за собою накладання штрафу на керівників або посадових осіб підприємства в розмірі від 8 до 15 неоподаткованого мінімуму доходів громадян (НМДГ) (136—255 грн), а за ті самі дії, вчинені особою, яка протягом року притягувалася до адміністративної відповідальності за цією статтею, — від 10 до 20 НМДГ (170—340 грн). Постанову про притягнення до адміністративної відповідальності (накладання штрафу) приймають органи контролюючо-ревізійного управління (ст. 234¹ АК).

Слід зазначити, що фінансова звітність, що подається до статистичних органів, використовується ними як джерело статистичних даних, тому несвоєчасне подання органам державної статистики передбачає відповідальність за статтею 186³ АК за ці порушення для керівників і посадових осіб підприємства як штраф у розмірі від 10 до 15 НМДГ (170—255 грн). А за повторне порушення протягом року — від 15 до 25 НМДГ (255—425 грн). Рішення про накладання штрафу приймають органи державної статистики (ст. 244³ АК).

Фінансова звітність підлягає оприлюдненню.

Вперше оприлюднення річної бухгалтерської звітності було передбачене Положенням про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні (Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 р. № 250) де зазначалося, що з метою забезпечення доступності, гласності та відкритості для зацікавлених користувачів (бірж, покупців, постачальників, інвесторів та ін.) річна бухгалтерська звітність підприємств про наслідки фінансово-господарської діяльності, майновий і фінансовий стан є відкритою для опублікування, крім випадків, передбачених законодавством.

Достовірність звітності, що публікується, підтверджується аудиторською організацією.

Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 14) передбачено, що фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством.

Відкриті акціонерні товариства, підприємства — емітенти облігацій, банки, довірчі товариства, валютні та фондові біржі, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії та інші фінансові установи зобов'язані не пізніше 1 червня наступного за звітним року оприлюднювати річну фінансову звітність та консолідовану звітність шляхом публікації у періодичних виданнях або розповсюдження її у вигляді окремих друкованих видань.

Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» (стаття 24) зазначає, що емітент зобов'язаний не менше одного разу на рік інформувати громадськість про своє господарсько-фінансове становище і результати діяльності (надалі — річний звіт).

Річний звіт публікується не пізніше десяти місяців року, наступного за звітним, і надсилається держателям іменних акцій та реєструючого фінансового органу.

У річному звіті повинні міститися такі дані про емітента:

- а) інформація про господарювання за попередній рік;
- б) підтверджені аудитором (аудиторською фірмою) річний Баланс та довідка про фінансовий стан;
- в) основні відомості про додатково випущені цінні папери;
- г) обґрунтування змін у персональному складі службових осіб.

Таким чином, оприлюднення звітності — це офіційне подання бухгалтерської звітності до органів Державної податкової адміністрації, Національного банку України, Фонду державного майна України, Антимонопольного комітету України, Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю, Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку України та інших установ і організацій, які відповідно до законодавчих актів України уповноважені на отримання бухгалтерської звітності від господарюючих суб'єктів, а також офіційна публікація звітів про фінансовий стан підприємства у засобах масової інформації, якщо це передбачено законодавством.

2.4. Термін зберігання бухгалтерських фінансових звітів і Балансів

Відповідно до наказу Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України від 20.07.98 р. № 41 «Перелік типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, організацій і підприємств, із зазначенням термінів зберігання документів» бухгалтерська звітність підприємств повинна зберігатися в такі терміни:

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ОБЛІКОВИХ РЕГІСТРІВ, ЗВІТНОСТІ ТА ТЕРМІНИ ЇХ ЗБЕРІГАННЯ

Вид документів	Термін зберігання документів		Примітка
	в установах, організаціях, на підприємствах, документи яких не надходять до державних архівів	в установах, організаціях, підприємствах, документи яких не надходять до державних архівів	
1	2	3	4
Бухгалтерські звіти й Баланси організацій та підприємств і пояснювальні записки до них; додатки до Балансу, спеціалізовані форми:			
зведені річні	Постійно	До ліквідації організації	¹ За відсутністю річних — постійно
річні	Постійно	До ліквідації організації	² За відсутністю річних — 10 р.
квартальні	3 р. ¹	3 р. ²	
Звіти з фінансування:			
зведені річні	постійно	До ліквідації організації	¹ За відсутністю річних — постійно
річні	постійно	10 р.	² За відсутністю річних — до ліквідації організації

Квартальні	3 р. ¹	3 р. ²	³ За відсутності річних і кварталних — постійно
місячні	1 р. ³	1 р. ⁴	⁴ За відсутності річних і кварталних постійно до ліквідації організації
Передаточні, розділювальні, ліквідаційні Баланси й додатки, пояснювальні записки до них	Постійно	До ліквідації організації	
Протоколи засідань комісії з розгляду й затвердження звітів і Балансів:			
річних	Постійно	10 р.	¹ За відсутністю річних — постійно
квартальних	3 р. ¹	3 р. ²	² За відсутністю річних — 10 р.
Аналітичні таблиці з розробки й аналіз річних звітів і Балансів	Постійно	5 р.	
Листування про затвердження й уточнення Балансів і звітів і Балансів	3 р.	3 р.	
Листування про строки подання бухгалтерської і фінансової звітності	1 р.	1 р.	

На підприємстві виділяється окреме приміщення (архів) для зберігання бухгалтерських документів, реєстрів та звітності. За ведення архіву несе відповідальність головний бухгалтер.

Квартальні і річні бухгалтерські звіти повинні бути переплетені в окремі папки, які містять перелік матеріалів і сторінок, на яких вони розташовані. По закінченні термінів зберігання звітів (табл. 6), вони підлягають передачі в державний архів або ліквідації, про що складається відповідний акт.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Якими законами України передбачено складання і подання підприємствами, товариствами та іншими суб'єктами господарювання бухгалтерської фінансової звітності?
2. Назвіть нормативно-правові акти, що регламентують принципи й методи складання фінансової звітності.
3. Дайте визначення П(С)БО.
4. Назвіть конкретні нормативно-правові акти, що регламентують складання фінансової звітності та хто їх затверджує.
5. Що таке фінансова звітність і яке її значення?
6. Які суб'єкти підприємницької діяльності мають право обирати спрощену систему обліку та фінансової звітності?
7. Яка мета складання фінансової звітності підприємства?
8. Яким критеріям повинна відповідати фінансова звітність?
9. У чому полягає суть критерію повноти?
10. У чому полягає суть критерію правдивості?
11. У чому полягає суть критерію неупередженості?
12. Дайте визначення принципам бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
13. Охарактеризуйте кожен із десяти принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
14. На які види підрозділяється звітність підприємства?
15. Дайте визначення терміна «бухгалтерська звітність».
16. Дайте визначення терміна «фінансова звітність».
17. Дайте визначення терміна «консолідована фінансова звітність».
18. Дайте визначення терміна «зведена фінансова звітність».
19. Як можна класифікувати види звітності за джерелами інформації?
20. Як можна класифікувати звітність за порядком її регулювання, роллю в управлінні, змістом звітних даних, обсягом показників, місцем використання, періодом складання, ступенем узагальнення даних, терміном подання, способом відправлення?
21. Яким якісним характеристикам повинна відповідати фінансова звітність підприємств?

22. У чому полягає державне регламентування звітності підприємств?
23. Чим викликана вимога обов'язкового подання звітності?
24. Що означає вимога «доречність» звітності?
25. Що означає вимога «дохідливість» звітності?
26. Що означає вимога «достовірність» звітності?
27. Що означає вимога «точність» звітності?
28. Що означає вимога «повнота» звітності?
29. Що означає вимога «своєчасність подання» звітності?
30. Що означає вимога «методологічна єдність» звітності?
31. Що означає вимога «порівнянність показників» звітності?
32. Що означає вимога «простота» звітності?
33. Що означає вимога «доступність і гласність» звітності?
34. Що означає вимога «неперервність» звітності?
35. Що означає вимога «раціональність» звітності?
36. Що означає вимога «економічність» звітності?
37. Що означає вимога «дієвість» звітності?
38. Яка інформація обов'язково повинна бути розкрита у фінансовій звітності згідно з П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»?
39. Дайте визначення поняття «користувачі фінансової звітності».
40. Які інформаційні потреби повинна забезпечувати фінансова звітність?
41. Хто відноситься до зовнішніх користувачів фінансової звітності?
42. Поясніть, яка інформація з фінансової звітності потрібна конкретній категорії зовнішніх користувачів.
43. Хто відноситься до внутрішніх користувачів фінансової звітності?
44. Поясніть, яка інформація з фінансової звітності потрібна конкретній категорії внутрішніх користувачів.
45. Як плануються на підприємстві підсумкові роботи щодо складання фінансової звітності?
46. Яка функція головного бухгалтера з проведення підсумкових робіт щодо складання фінансової звітності?
47. Що таке інвентаризація статей Балансу?
48. Якими нормативними документами регламентується порядок проведення інвентаризації перед складанням річної бухгалтерської фінансової звітності?
49. Якими нормативними документами регламентується порядок відображення результатів інвентаризації перед складанням річного звіту?
50. Які етапи підготовки до складання річної фінансової звітності?
51. Розкрийте порядок розглядання фінансової звітності різних типів підприємств.
52. Назвіть порядок і терміни зберігання бухгалтерських фінансових звітів і Балансів.
53. Назвіть види відповідальності і розміри штрафних санкцій за несвоєчасне подання фінансової звітності.

ТЕМА 2. БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА

Мета — розкрити поняття про Баланс, його значення в управлінні, вимоги до Балансу, його структура, взаємозв'язок з Планом рахунків, правила визнання та оцінки статей, зміст статей, інформаційне забезпечення та методика його складання.

Ключові слова і поняття:

Баланс, класифікація Балансів, структура Балансу, стаття, розкриття, визнання, оцінка, активи, зобов'язання, капітал, методика складання Балансу.

ЛЕКЦІЯ 3. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ

У лекції розглядаються наступні питання:

- 3.1. Загальне поняття про бухгалтерський Баланс і його значення в управлінні.
- 3.2. Структура Балансу та вимоги до нього.
- 3.3. Класифікація Балансів.

3.1. Загальне поняття про бухгалтерський Баланс і його значення в управлінні

Слово «**Баланс**» означає рівняння двох частин (розділів), наприклад доходів і витрат. Це рівняння часто буває умовним. Так, в натуральних (матеріальних) Балансах надходження може бути більше витрат або менше і тоді Баланс є дефіцитним. Слово «збалансувати» означає зблизити або зробити рівними доходну і видаткову частини. І тільки бухгалтерські Баланси зберігають рівняння своїх частин, хоча бувають як прибуткові, так і збиткові.

Термін «**Баланс**» походить від двох латинських слів: *bis* — двічі та *lanx* — шалька терезів. Звідки утворилось слово *bilanx* — що буквально означає дві шальки терезів і характеризує рівновагу.

З економічної точки зору Баланс це система взаємопов'язаних показників, які характеризують з одного боку **активи**, те чим володіє чи розпоряджається підприємство (ресурси), а з іншого боку — те, що характеризує правовий аспект цього майна (**пасиви**), до яких відносяться зобов'язання і капітал.

Слово **актив** походить від латинського *activus* і перекладається як той, що діє, знаходиться у постійному русі, функціонує.

Цей термін використовується для позначення лівої частини Балансу, де показуються в згрупованому виді активи (ресурси) підприємства.

Слово *пасив* — від латинського *passivus* — що означає бездіяльний, той що знаходиться у спокої або пасивний. Це слово застосовується для назви правої частини Балансу, в якій показуються в згрупованому виді зобов'язання і власний капітал підприємства. Тобто пасив поділяється на зобов'язання і власний капітал.

Визначення Балансу та вимоги до нього, як елементу фінансової звітності, наведено в національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Баланс — це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Між складовими елементами Балансу існує зв'язок, який зображується формулою:

$$\text{Активи (А)} = \text{Зобов'язання (З)} + \text{Капітал (К)}$$

Активи — це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Тобто, для того, щоб засоби підприємства відобразити в активі Балансу необхідно щоб вони відповідали таким ознакам:

- це ресурс, який контролюється підприємством;
- виник в результаті минулих подій;
- використання його приведе до отримання економічної вигоди.

Якщо ж актив не відповідає хоча б одній з цих ознак, то він не може бути відображений в Балансі.

Зобов'язання — це заборгованість підприємства, яка виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди. Тобто, для того щоб зобов'язання відобразити в пасиві Балансу необхідно щоб вони відповідали таким вимогам:

- були заборгованістю, яка виникла в наслідок минулих подій;
- погашатиметься в майбутньому ресурсами підприємства;
- погашення приведе до зменшення ресурсів і відповідно, до зменшення економічної вигоди.

У визначенні активів і зобов'язань є одна і та ж категорія «економічна вигода».

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає **економічну вигоду** як потенційну можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів. Але економічна вигода може бути отримана підприємством не тільки грошовими коштами, а й непрямим шляхом. Так пряме збільшення грошових коштів та їх еквівалентів буде виникати у результаті використання активів у виробництві продукції, надання послуг чи придбання товарів з метою подальшої їх реалізації за грошові кошти, облігації та інші активи тощо.

Непряме надходження грошових коштів та їх еквівалентів виникає у результаті отримання активів чи погашення зобов'язань шляхом здійснення не грошових операцій (товарообмінних операцій, розподіл активів між власниками, сплата дивідендів акціями, погашення зобов'язань матеріальними активами).

Формула Балансового зв'язку для визначення власного капіталу матиме вигляд:

Власний капітал — це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування зобов'язань. Тобто, величина власного капіталу буде тим більшою, чим будуть меншими зобов'язання.

Форму Балансу підприємства та зміст його статей визначено П(С) БО 2 «Баланс». Згідно цього нормативно-правового документу Баланс складається за формою № 1 (Код за ДКУД 1801001), яка затверджена наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 і зареєстрована в Міністерстві Юстиції України 21.06.1999 р. за № 391/3684.

Метою складання Балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату для прийняття ефективних економічних рішень.

Тобто, для оцінки фінансового стану підприємства необхідна інформація, яку можна отримати з Балансу.

Інформація про ресурси підприємства, які ним контролюються і принесуть економічну вигоду у майбутньому, є надзвичайно корисною, адже вона характеризує можливості створення грошових потоків у майбутньому.

Дані про власний капітал необхідні для визначення потреб у фінансових ресурсах в майбутньому та для передбачення розподілу прибутку.

Інформація про зобов'язання підприємства допомагає користувачам оцінити здатність його щодо виконання своїх обов'язків перед кредиторами.

За даними Балансу оцінюється автономність підприємства, його ліквідність, плато — і кредитоспроможність тощо.

Звітність на підприємствах, в організаціях, установах використовується для контролю за виконання проектних завдань, планів, аналізу, формуванням прогнозів, складанням бізнес — планів.

Вищим органам управління звітність необхідна для контролю за діяльністю підприємств, виявлення і узагальнення передового досвіду чи недоліків в роботі, проведення аналізу їх господарської діяльності, для складання зведеної чи консолідованої звітності.

Баланс та інші форми фінансової звітності використовують кредитні та банківські установи при розгляді питань при видачі кредитів та при страхуванні майна.

Таким чином, Баланс є головним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства і на цій підставі прийняття ефективних управлінських рішень.

3.2. Структура Балансу та вимоги до нього

Баланс підприємства — це таблиця встановленої форми, в якій ліворуч розміщуються активи підприємства, а праворуч — пасиви, які включають капітал і зобов'язання. З метою отримання узагальненої інформації за видами активів і пасивів, вони в Балансі об'єднуються в розділи за їх економічним змістом. Загальну схему Балансу наведена на рис. 7.

У першому розділі активу Балансу «Необоротні активи» відображається вартість необоротних активів, а саме: нематеріальних активів, основних засобів, незавершеного будівництва, довгострокових фінансових інвестицій, довгострокових біологічних активів, довгострокової дебіторської заборгованості, відстрочених податкових активів та інших необоротних активів.

У другому розділі активу Балансу «Оборотні активи» відображається вартість оборотних активів до яких відносяться: запаси, поточні біологічні активи, включаючи незавершене виробництво; векселі одержані; дебіторська заборгованість як за товари, роботи і послуги так і інша; поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, інші оборотні активи.

У третьому розділі активу Балансу «Витрати майбутніх періодів» відображається сума витрат майбутніх періодів, які були понесені протягом поточних або попередніх звітних періодів, але відносяться до наступних звітних періодів.

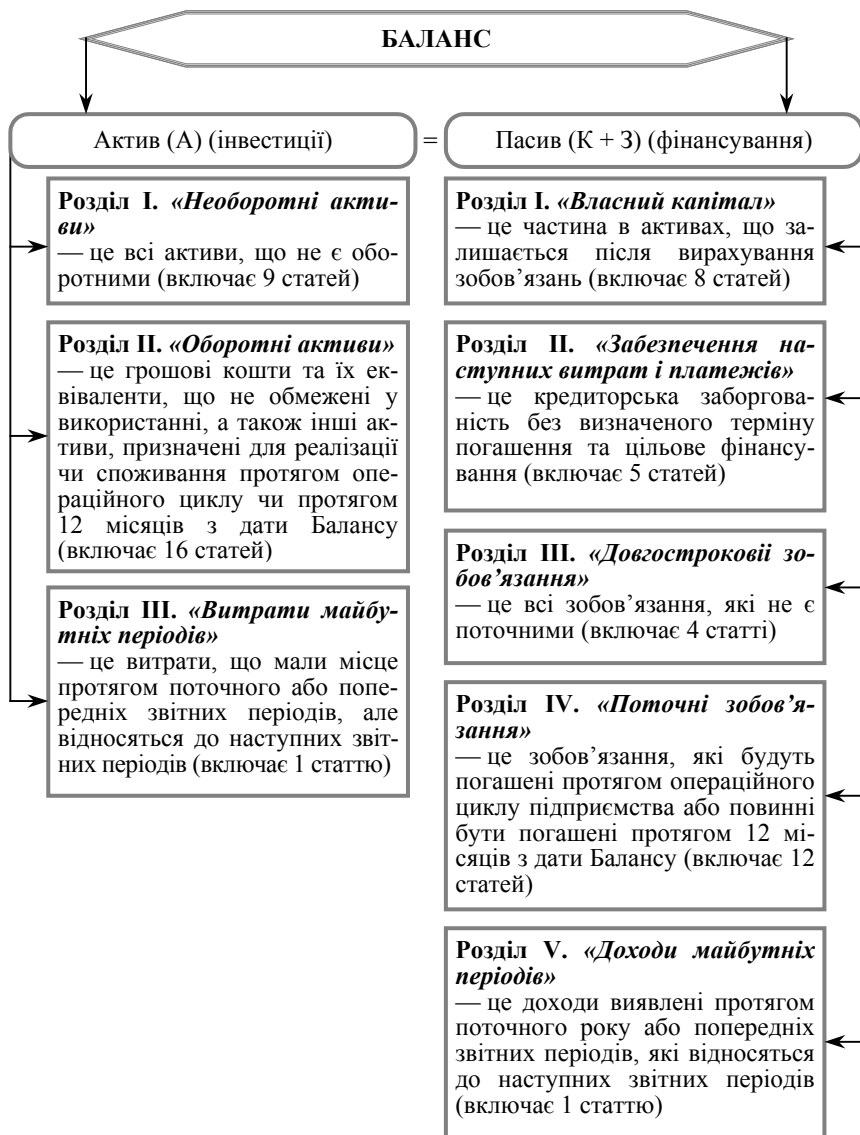

Рис. 7. Загальна схема Балансу за національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»

У першому розділі пасиву Балансу «Власний капітал» наводиться інформація про власний капітал підприємства — стату-

тний та пайовий капітал, усі види додаткового і резервного капіталу, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений та вилучений капітал.

У другому розділі пасиву Балансу «Забезпечення наступних витрат і платежів» відображається сума створених відповідно до чинного законодавства резервів на забезпечення наступних витрат і платежів, а також отримані цільові фінансування та надходження; страхові організації відображають в цьому розділі страхові резерви і частку перестраховиків у страхових резервах.

У третьому розділі пасиву Балансу «Довгострокові зобов'язання» наводиться інформація про довгострокові кредити банків, позикові кошти, заборгованість за виданими довгостроковими векселями та випущеними акціями, відстрочені податкові зобов'язання, тобто про зобов'язання, які не будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом 12-ти місяців з дати Балансу.

У четвертому розділі пасиву Балансу «Поточні зобов'язання» відображаються поточні зобов'язання до яких відносяться: короткострокові кредити банків та позички, короткострокові векселі видані, кредиторська заборгованість перед постачальниками, різними кредиторами, працівниками, бюджету тощо. Тобто в цьому розділі відображаємо зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом 12-ти місяців з дати Балансу.

У п'ятому розділі пасиву Балансу «Доходи майбутніх періодів» відображаються доходи, які отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, але будуть визнані в майбутніх періодах.

Основним елементом Балансу є балансова стаття, яка є неподільним показником в Балансі і характеризує окремий вид або групу активів (активна стаття) або вид зобов'язань чи капіталу (пасивна стаття).

Стаття — це елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, встановленим П(С)БО 1, тобто визначенню активів, зобов'язань і власного капіталу. Стаття наводиться у Балансі, якщо відповідає двом критеріям:

- існує ймовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних з цією статтею;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Балансова стаття може бути одноелементною, наприклад, «Нематеріальні активи», «Векселі одержані», «Статутний капі-

тал», яка заповнюється за даними одного балансового рахунку, або багатоеlementною, наприклад, «Інші необоротні активи», «Інша поточна дебіторська заборгованість», «Інші довгострокові фінансові зобов'язання» — для заповнення яких використовуються дані двох або більше балансових рахунків, субрахунків.

До таких балансових статей, як «Нематеріальні активи», «Основні засоби», «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», що розташовуються в активі Балансу та «Власний капітал», «Страхові резерви», що розташовують в пасиві балансу наводяться дані за регулюючими рахунками в дужках і при підрахунку підсумків віднімаються.

Кожній балансовій статті привласнюється код рядка, в межах трьох знаків, і який є незмінним.

Інформація по кожній балансовій статті наводиться на початок і на кінець звітного періоду (в квартальних Балансах) та на кінець року (в річних Балансах).

Балансові статті об'єднуються в розділи, що дає можливість загального огляду Балансу і дуже зручно при проведенні аналізу інформації. В основі об'єднання балансових статей в розділи покладено принцип їх ліквідності та їх економічна класифікація.

У Балансах підприємств України статті активу розташовують зверху вниз, починаючи з найменш ліквідних і закінчуються найбільш ліквідними. Під ліквідністю активів слід розуміти їх спроможність перетворюватися у грошові кошти (готівку) за якийсь певний час.

Найменш ліквідними є такі балансові статті як «Нематеріальні активи», «Основні засоби», «Довгострокові фінансові інвестиції» та інші, які згруповані в I розділі активу Балансу. Найбільш ліквідними є статті «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Дебіторська заборгованість», «Інша поточна дебіторська заборгованість», «Виробничі запаси».

Статті пасиву Балансу групуються і розміщуються зверху вниз за ознакою зменшення часу, необхідного для повернення боргів. Тобто спочатку розташовуються статті, які потребують найбільшого часу для їх погашення, наприклад «Статутний капітал», «Пайовий капітал», «Довгострокові кредити банків», а в IV розділі пасиву Балансу «Поточні зобов'язання».

Інформація, яка міститься в Балансі повинна бути суттєвою, повністю розкритою.

Суттєва інформація — це інформація, відсутність якої може вплинути на рішення, яке приймають користувачі фінансової

звітності. Суттєвість інформації визначається П(С)БО та керівниками підприємства.

Розкриття — це надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Баланс, як і інші форми фінансової звітності, повинен задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Для того, щоб інформація, яка міститься в Балансі, була зрозумілою користувачам, вона повинна відповідати певним якісним характеристикам, а саме:

- бути дохідливою і розрахованою на однозначне тлумачення її за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації;
- бути доречною, тобто такою, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому;
- бути достовірною, тобто не містити помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;
- бути порівняльною, тобто надавати можливість користувачам порівнювати інформацію з Балансу за різні періоди та різних підприємств.

В активі Балансу ресурси згруповані у три розділи, а пасиви — у п'ять розділів, що відповідає їх визначенню і економічному змісту. Але для того, щоб оборотні активи та поточні зобов'язання віднести відповідно до II розділу активу та IV розділу пасиву необхідно врахувати операційний цикл і дату Балансу.

Операційний цикл — це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отримання грошових коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг. Тобто, операційний цикл — це середній проміжок часу, необхідний для перетворення грошових коштів в продукт підприємства і навпаки. Він включає:

- середній термін зберігання запасів на складах;
- виробничий період (цикл);
- середній термін зберігання готової продукції на складах;
- період продажу продукції та період отримання грошових коштів від покупців і замовників.

Розглянемо основні категорії, властиві Балансу.

Активи підприємства поділяються на *необоротні, оборотні та витрати майбутніх періодів*.

Отже критерієм поділу активів підприємства для відображення в Балансі є поділ їх за часом використання або споживання — календарний рік або операційний цикл.

Необоротні активи — це усі активи, що не є оборотними тобто сюди включаються грошові кошти та їх еквіваленти, що обмежені у використанні, інші активи, які призначені не для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом дванадцяти місяців з дати Балансу (I розділ).

Оборотні активи — це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати Балансу (II розділ).

Витрати майбутніх періодів — це витрати здійснені у поточному або у попередньому звітних періодах, але які відносяться до наступних звітних періодів (III розділ).

В активі Балансу відображаються і фінансові інвестиції, що є новим поняттям, яке визначено П(С)БО 2 «Баланс».

Фінансові інвестиції — це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора.

Фінансові інвестиції поділяють на *довгострокові та поточні*. Довгострокові відображаються в I розділі активу (рядки 040, 045), а поточні — в II розділі активу Балансу (рядок 220).

Загальна схема класифікації фінансових інвестицій, їх види, методи обліку та їх розміщення в Балансі наведені на рис. 8.

Пасиви підприємства поділяються на власний капітал, забезпечення наступних витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання та доходи майбутніх періодів.

Зобов'язання — це *обов'язки підприємства чи відповідальність діяти певним чином*. Воно призводить в майбутньому до вилучення коштів підприємства і втрати економічної вигоди в наслідок прийнятих у минулих періодах обов'язків. Погашення зобов'язань може здійснюватись як грошовими коштами (монетарні зобов'язання), так і товарами або послугами, визначеної кількості і якості (немонетарні зобов'язання).

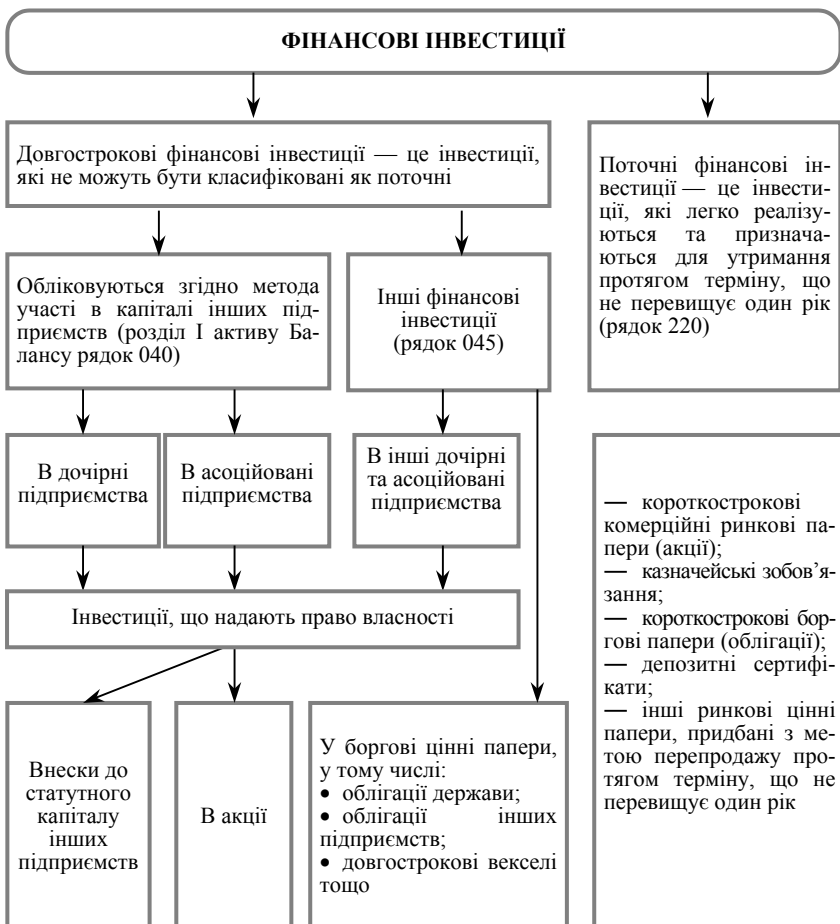

Рис. 8. Класифікація фінансових інвестицій за їх видами та методами обліку

Класифікація зобов'язань, їх види та їх розміщення наведено на рис. 9.

Довгострокові зобов'язання — це усі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Поточні зобов'язання — це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати Балансу.

Власний капітал — це частина в активах, яка залишається після вираховування зобов'язань.

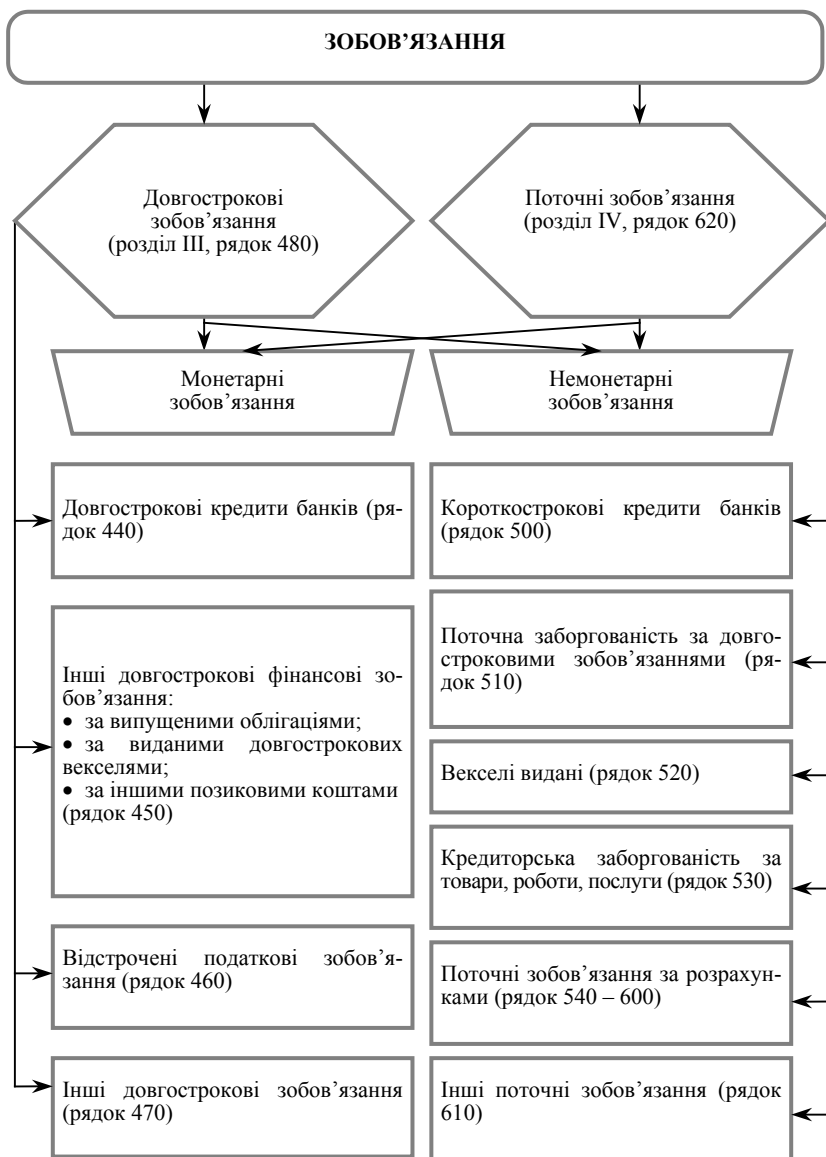

Рис. 9. Класифікація та види зобов'язань

Складові власного капіталу та розміщення його в Балансі наведені на рис. 10.

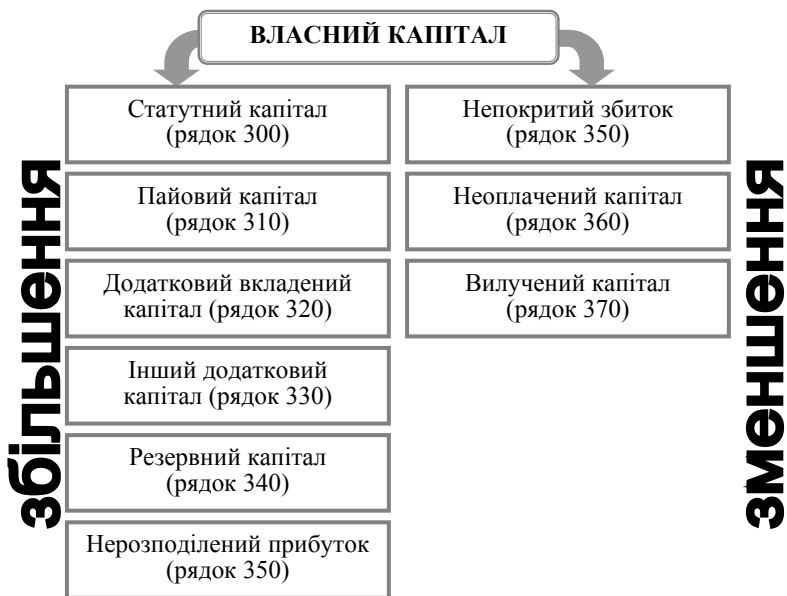

Рис. 10. Структура власного капіталу підприємства

Забезпечення наступних витрат і платежів — це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату Балансу (рис. 11).

Рис. 11. Структура забезпечень і цільового фінансування

Доходи майбутніх періодів — це суми доходів, нарахованих протягом поточного періоду або попередніх звітних періодів, які будуть визнані в наступних звітних періодах.

Властивістю Балансу є рівність підсумків активу та пасиву, тобто підсумок активів Балансу повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу, що ґрунтується на подвійному запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

3.3. Класифікація балансів

Баланс підприємств можна класифікувати за різними ознаками.

Вступний Баланс — відображає початок господарської діяльності підприємства на момент його державної реєстрації.

Поточний Баланс — складається протягом усього часу існування підприємства.

Реорганізаційний (ліквідаційний, розподільчий, об'єднуючий) Баланс — складається при ліквідації підприємства, або його розподілі чи об'єднанні.

Одиничний Баланс — характеризує результати діяльності тільки одного підприємства.

Зведений Баланс — складається шляхом об'єднання сум, що відображені на окремих статтях одиничних Балансів.

Консолідовані Баланси — складаються на підставі Балансів підприємств, юридично самостійних, та дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Баланси основної діяльності — це Баланси юридичних осіб в межах статутної діяльності.

Баланси спільної діяльності — це окремий Баланс, який складається тим учасником, якому за угодою доручено ведення спільних справ учасників договору про спільну діяльність.

Баланс-брутто — це Баланс, в валюту якого включено сальдо як основних, так і регулюючих рахунків.

Баланс-нетто — це Баланс, в валюту якого не включено сальдо регулюючих рахунків.

Сальдовий Баланс — це бухгалтерський Баланс, в якому відображені тільки залишки за бухгалтерськими балансовими рахунками.

Оборотний Баланс — це оборотна відомість за синтетичними рахунками, де містяться як дані сальдо на початок і кінець звітного періоду, так і обороти за звітний період.

Шаховий Баланс — це Баланс, в якому обороти по кожному рахунку наводяться не загальними підсумками, а з зазначенням кореспондуючих рахунків.

Баланс підприємства — це Баланс юридичної особи або відокремленого підрозділу, які працюють на принципах самоокупності і самофінансування, і який характеризує його активи, капітал і зобов'язання.

Баланс бюджетної установи — це Баланс про виконання кошторисів видатків.

Баланс банку — це Баланс кредитної установи.

Класифікація Балансів за різними ознаками наведена на рис. 12.

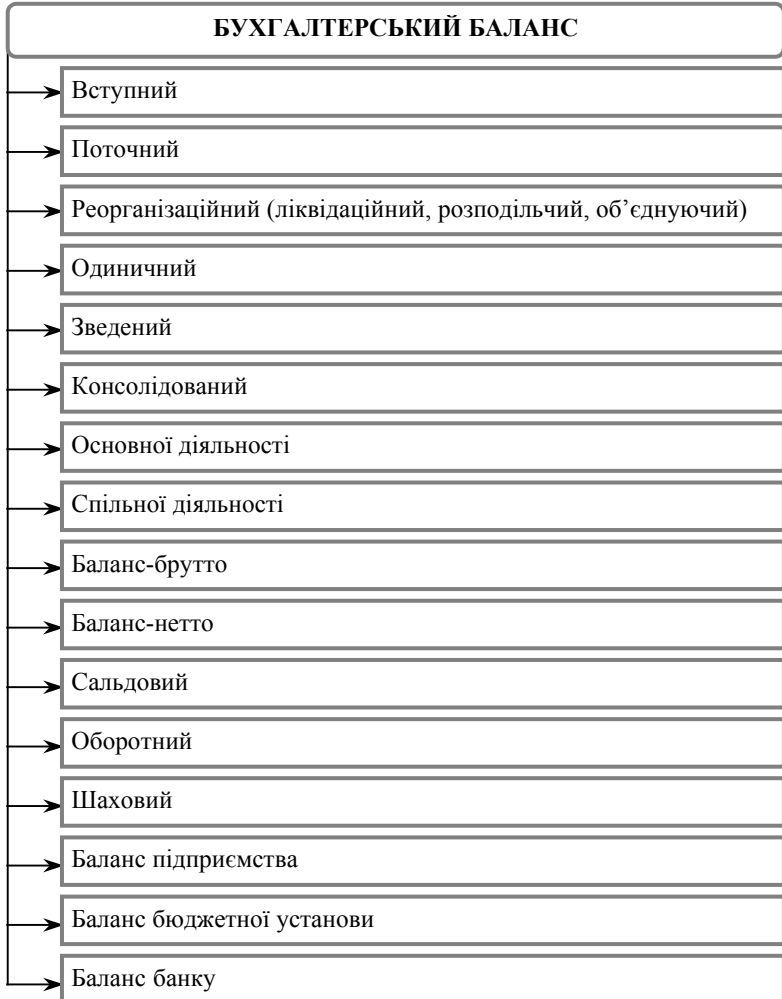

Рис. 12. Класифікація Балансів підприємства

ЛЕКЦІЯ 4. ОЦІНКА СТАТЕЙ БАЛАНСУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО СКЛАДАННЯ

У лекції розглядаються наступні питання:

- 4.1. Взаємозв'язок Балансу і Плану рахунків бухгалтерського обліку.
- 4.2. Визнання та оцінка статей Балансу.
- 4.3. Зміст статей Балансу та методика його складання.

4.1. Взаємозв'язок Балансу і Плану рахунків бухгалтерського обліку

Форму Балансу підприємства побудовано таким чином, щоб використовуючи інформацію з балансових рахунків синтетичного обліку, можна було без особливих труднощів його заповнити. Національний План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (затверджений наказом Міністерства фінансові України від 30.11.1999 р. № 291 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.1999 р. за № 892/4185) включає 9 класів рахунків, які використовуються для складання фінансової звітності і нульовий клас за позабалансовими рахунками. Рахунки класів з 1 по 6 використовуються для складання Балансу, рахунки класів з 7 по 9 використовуються для складання Звіту про фінансові результати.

Рахунки класів з 1 по 6 називають балансовими або реальними, а рахунки класів з 7 по 9 — номінальними або тимчасовими (операційними).

Загальний зв'язок рахунків бухгалтерського обліку з формами фінансової звітності наведено на рис. 13.

Схема взаємозв'язку Плану рахунків і Балансу наведена на рис. 14.

На рис. 14 за кожним розділом Балансу в дужках наведено номери синтетичних рахунків, які необхідно використовувати для заповнення Балансу. Така побудова Баланса і Плану рахунків відповідає міжнародним стандартам бухгалтерського обліку і є дуже зручною в практичній роботі бухгалтера.

РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Балансові (реальні) рахунки	Номінальні (тимчасові) рахунки	Позабалансові рахунки
-----------------------------------	--------------------------------------	--------------------------

Клас I. «Необоротні активи» Клас VII. «Доходи і результати діяльності» Клас 0. «Позабалансові рахунки»

Клас II. «Запаси»

Клас III. «Кошти, розрахунки та інші активи»

} **Рахунки активів**

} **Рахунки доходів**

} **Рахунки активів і зобов'язань**

Клас IV. «Власний капітал та забезпечення зобов'язань» Клас VIII. «Витрати за елементами»

Клас V. «Довгострокові зобов'язання»

Клас IX. «Витрати діяльності»

Клас VI. «Поточні зобов'язання»

} **Рахунки витрат**

} **Рахунки капіталу, зобов'язань**

Використовуються для складання Балансу ф. № 1 або ф. № 1-М

Використовуються для складання Звіту про фінансові результати ф. № 2 або ф. № 2-М

використовуються для контролю активів, зобов'язань, які не є власністю підприємств, та при складанні Приміток

Рис. 13. Групування рахунків бухгалтерського обліку за фінансовою звітністю

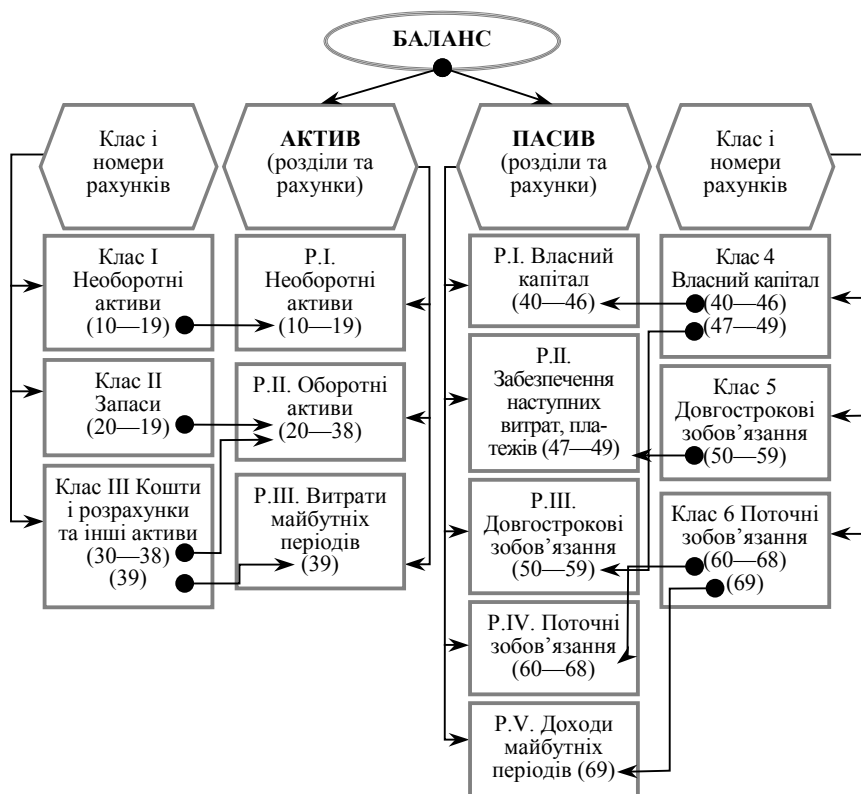

Рис. 14. Взаємозв'язок між Планом рахунків і Балансом

4.2. Визнання та оцінка статей Балансу

Метою складання Балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства, його активи, капітал і зобов'язання на звітну дату для прийняття економічних управлінських рішень.

На підготовку інформації, яка б відповідала цим трьом критеріям, суттєво впливає оцінка статей Балансу підприємства. **Правила визнання** статей Балансу передбачені П(С)БО 2 «Баланс», а **правила оцінки** статей — відповідними П(С)БО, які розкривають їх облік, наприклад, П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 9 «Запаси» тощо.

Актив визнається та відображається в Балансі за умови, що:

- оцінка його може бути достовірно визначена;
- у майбутньому очікується отримання економічних вигод, пов'язаних з його використанням.

Витрати на придбання та створення активу, які не відповідають зазначеним двом умовам, не можуть бути відображені в Балансі, повинні включатися до складу витрат звітного періоду у Звіті про фінансові результати (форма 2 або форма 2-м).

Таким чином, ресурс не визнається активом і відповідно не відображається в Балансі, якщо були здійснені витрати, за якими отримання в майбутньому економічних вигод є малоімовірним по закінченні поточного облікового періоду.

Зобов'язання визнається та відображається в Балансі за умови, що:

- його оцінка може бути достовірно визначена;
- існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Приклад 2. Підприємство придбало у вітчизняного постачальника товари за купівельною вартістю 18000 грн. Товари поступили в повному обсязі і оприбутковані (умовно без ПДВ і відображення торговельної націнки).

Запис на рахунках бухгалтерського обліку буде таким:

Д 28	К 63	18 000 грн.
------	------	-------------

За дебетом рахунку 28 «Товари» визнано актив у сумі 18 000 грн, який у майбутньому буде продано і підприємство отримає економічну вигоду.

За кредитом рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» визнано поточне зобов'язання (кредиторська заборгованість за отримані товари) в сумі 18 000 грн, для погашення якого будуть використані активи, що призведе до зменшення економічних вигод.

Тобто за даною господарською операцією одночасно визнано активи і зобов'язання в однаковій сумі.

Власний капітал визнається і відображається в Балансі одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до його зміни.

Приклад 3. Оприбутковано в касу грошові кошти в сумі 100 грн від пайовика Степчук О. М., як пайовий внесок.

Запис на рахунку бухгалтерського обліку буде таким:

Д 30	К 41	100 грн.
------	------	----------

За дебетом рахунку 30 «Каса» визнано актив (гроші) в сумі 100 грн, які в майбутньому принесуть економічну вигоду.

За кредитом рахунку 41 «Пайовий капітал» визнано власний капітал (пайовий) в сумі 100 грн.

Тобто, за даною господарською операцією одночасно визнано активи і власний капітал в однаковій сумі.

На оцінку статей Балансу впливають ринкові відносини, які приводять до постійних змін оцінки. Загалом, для відображення активів в Балансі використовуються такі види оцінок:

- *історична (фактична) собівартість*, за якою актив відображається за сумою сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або за справедливою вартістю компенсації, виданої, щоб придбати їх, на момент придбання. Тут доречно зазначити, що еквіваленти грошових коштів — це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються не значним ризиком зміни вартості;

- *поточна собівартість*, за якою активи відображаються за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яка б була сплачена у разі придбання такого ж або еквівалентного активу на поточний момент;

- *теперішня вартість*, за якою актив відображається за теперішньою дисконтованою вартістю майбутніх чистих надходжень грошових коштів, які, як очікується, має генерувати стаття активу під час звичайної діяльності підприємства. Для розуміння цього виду оцінки необхідно пам'ятати визначення видів діяльності.

Звичайна діяльність — це будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Основна діяльність — це операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частину його доходу:

- *чиста реалізаційна вартість*, за якою актив відображається за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яку можна б було отримати на поточний момент шляхом продажу активу в ході звичайної реалізації;

- *справедлива вартість*, за якою актив може бути обмінаний чи отриманий в господарській операції між незалежними, обізнаними та зацікавленими сторонами.

Для відображення зобов'язань в Балансі використовуються такі види оцінок:

- *історична собівартість* — це сума надходжень, отриманих в обмін на зобов'язання або, за іншими обставинами, сума грошових коштів чи їх еквівалентів, що, як очікується, будуть сплачені з метою погашення зобов'язань під час звичайної діяльності підприємства;

- *поточна собівартість* — це недисконтована сума грошових коштів чи їх еквівалентів, яка б була необхідна для погашення зобов'язання на поточний момент;

- *вартість погашення* — це недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, що, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язань під час звичайної діяльності;

- *теперішня вартість* — це дисконтована вартість майбутніх чистих впливів, які як очікується, будуть необхідні для погашення зобов'язань під час звичайної діяльності.

При складанні Балансу найбільш поширеною є оцінка за історичною (первісною) вартістю, але вона комбінується з іншими видами оцінок активів, які передбачені П(С)БО.

Так, оцінка запасів на дату Балансу за П(С)БО 9 «Запаси» відображається за найменшою з двох оцінок (п. 24—28):

- первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Дебіторська заборгованість оцінюється на дату Балансу за П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» за:

- первісною вартістю або чистою реалізаційною вартістю.

Зобов'язання оцінюються на дату Балансу за П(С)БО 11 «Зобов'язання» (п. 10, п. 12) за:

- теперішньою вартістю або за сумою погашення.

Нематеріальні активи (П(С)БО 8 п. 10—18) та Основні засоби (П(С)БО 7 п. 7—14) відображаються за:

- первісною або справедливою вартістю.

Власний капітал окремо не підлягає оцінці, а його величина відображається в Балансі одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до його зміни.

4.3. Зміст статей Балансу та методика його складання

Баланс підприємства повинен містити загальні дані про назву підприємства, місце знаходження (країну де зареєстроване підприємство), організаційно — правову форму власності, та назву органу управління, у віданні якого перебуває підприємство, або назву материнської (холдингової) компанії, галузь та вид еконо-

мічної діяльності за відповідними державними реєстрами, валюту Балансу та одиницю її виміру (тис. грн), повну адресу підприємства та дату на яку складається Баланс.

При заповненні Баланса (графа 3) дані на початок звітнього періоду заповнюються із попереднього звіту, а дані на кінець звітнього періоду (графа 4) заповнюються за сальдо синтетичних рахунків з Головної книги за журнальною формою обліку або з оборотної відомості за синтетичними рахунками при інших формах обліку.

При цьому слід пам'ятати, що заповнення статей Балансу за формою № 1 за звітний рік, необхідно забезпечити відповідність показників вступного сальдо (графа 3) організаційним змінам, що мали місце на підприємстві, наприклад, вибуття або приєднання частки, структурних підрозділів, цілих підприємств, які відбулися станом на 1 січня звітнього року, а також врахувати виправлення виявлених у звітньому році таких помилок за минулі роки, які впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), тобто наводиться скоригована величина відповідної статті Балансу станом на 31 грудня попереднього року.

Заповнюючи Баланс слід враховувати вимоги П(С)БО 2 «Баланс», який не допускає згортання статей активів та зобов'язань, крім випадків, передбачених відповідними П(С)БО.

Так, згортання сальдо допускається з внутрішньогосподарських розрахунків, а саме за субрахунком 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки» при складанні загального Балансу підприємства яке є юридичною особою.

При складанні Баланса слід пам'ятати, що показники фінансової звітності філій, відділень та інших відокремлених підрозділів включаються до загального фінансового звіту підприємства — юридичної особи.

В Україні Баланси підприємства складають за методом — нето, тобто валюта Балансу підраховується за виключенням сум за регулюючими рахунками. До регулюючих рахунків відносяться:

- знос необоротних активів (13);
- резерв сумнівних боргів (38);
- вилучений капітал (45);
- неоплачений капітал (46);
- частка перестраховиків у страхових резервах (494—496).

Суми за регулюючими рахунками наводяться в Балансі у дужках і при підрахуванні підсумків віднімаються.

Зміст статей Балансу та методика його складання наведені в табл. 8.

Баланс підприємства на 31 грудня 2006 р. наведено в табл. 9.

БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА (форма № 1)

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
Розділ І. Необоротні активи		
Нематеріальні активи: П(С) БО 8 «Нематеріальні активи» (Затв. Наказом Мініфіна України від 18.10.1999 р. № 242, Зареєстровано в Мінюсті України 02.11.1999 р. За № 750/4043)		
Залишкова вартість — (р. 011 – р. 012)* Первісна вартість (12) Накопичена амортизація (133)	010* 011 (012)	У цій статті наводиться окремо первісна (р. 011) та залишкова вартість нематеріальних активів (р. 010), а також нарахована в установленому порядку сума накопиченої амортизації (р. 012). Залишкова вартість визначається як різниця між первісною вартістю і сумою накопиченої амортизації, яка наводиться у дужках. Первісна вартість придбаного НМА — складається з ціни (вартості) придбання (крім отриманих торговельних знижок), мита, непрямих податків, що не підлягають відшкодуванню, та інших витрат безпосередньо пов'язаних з його придбанням та доведенням до стану, у якому він придатний для використання за призначенням (п. 11 П(С) БО 8). Первісна вартість НМА, який придбано у результаті обміну на подібний об'єкт відображається за меншою з двох оцінок: — або залишковою вартістю переданого НМА; — або справедливою вартістю із включенням різниці до фінансових результатів (витрат) звітного періоду. Первісна вартість НМА, який придбано у результаті обміну на неподібний об'єкт — це справедлива вартість переданого об'єкта, збільшена (зменшена) на суму прошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну. Первісна вартість безоплатно отриманих НМА — є їх справедлива вартість на дату отримання з урахуванням витрат відповідно до п. 11 П(С) БО 8. Первісна вартість НМА, що внесена до статутного капіталу — це погоджена засновниками (учасниками) справедлива їх вартість з урахуванням витрат, передбачених п. 11 П(С) БО 8. Первісна вартість НМА, отриманого внаслідок об'єднання підприємства, це справедлива вартість. Первісна вартість НМА, створеного підприємством, включає прями витрати безпосередньо пов'язані із створенням НМА та введення його до стану придатності. Первісна вартість НМА може збільшуватись на суму витрат, пов'язаних із удосконаленням НМА і підвищенням їх можливостей та строків використання, якщо це забезпечить збільшення очікуваних економічних вигод у майбутньому.
В даній статті відображаються залишки за рахунком 12 «Нематеріальні активи» (р. 011) і за рахунком 13, субрахунок 3 «Накопичена амортизація» (р. 012) Нематеріальний актив — це немонетарний актив, який немає матеріальної форми, може бути ідентифікований (відокремлений від підприємства) та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам НМА поділяються на такі групи: — права користування природними ресурсами; — права користування майном; — права на знаки для товарів і послуг; — права на об'єкт промислової власності; — авторські та суміжні з ним права; — незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи; — інші нематеріальні активи		

Продовження табл. 8

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
<p>Незавершене будівництво (15, 163, 377) — це незавершені капітальні інвестиції в оборотні матеріальні активи, а саме у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів оборотних матеріальних активів, уведення яких в експлуатацію на дату Балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва.</p> <p>В даній статті відображається сальдо рахунків: 15 «Капітальні вкладення», 163 «Нша дебіторська заборгованість», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»</p>	020	<p>Підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату Балансу тих НМА, щодо яких існує активний ринок (ринок, якому притаманні такі умови: предмети, які продаються та купуються на цьому ринку, є однорідними; в будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців; інформація про ринкові ціни є загальнодоступною).</p> <p>Переоцінена первісна вартість та накопичена амортизація НМА = відповідно первісній вартості або накопиченій амортизації × індекс переоцінки. Індекс переоцінки = справедлива вартість об'єкту / на залишкову вартість об'єкта, який переоцінюється.</p> <p>Метод амортизації НМА обирається підприємством самостійно, виходячи з умов отримання майбутніх економічних вигод.</p> <p>При визначенні строку корисного використання (але не більше 20 років) враховуються: строк корисного використання подібних активів; моральний знос, що передбачається і правові та інші обмеження щодо строків його використання та інші фактори. Ліквідаційна вартість, як правило, не визначається, крім окремих випадків (П(С)БО 8 п. 28).</p> <p>Відображається вартість незавершених капітальних інвестицій, здійснених підприємством, у будівництво, створення, виготовлення, добування, дообладнання, модифікацію, реконструкцію, придбання та доставку основних засобів, інших оборотних матеріальних і нематеріальних активів (включаючи оборотні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, та устаткування в запасі), у придбання і виготовлення устаткування, що потребує і не потребує в подальшому монтажу, а також аванси, перераховані забудовником підприємству.</p> <p>Не визнаються і не долаються до балансової вартості незавершеного будівництва — наднормативні витрати, витрати на реалізацію, інші витрати, не пов'язані з веденням будівельних робіт. Такі витрати є витратами поточного періоду і відображаються у Звіті про фінансові результати.</p> <p>Вартість незавершених капітальних інвестицій не є об'єктом амортизації.</p> <p>На рахунку 15 «Капітальні інвестиції» не відображаються вартість необоротних активів, внесених до статутного капіталу, одержаних безоплатно, та сума переоцінки необоротних активів (крім переоцінки і внеску до статутного капіталу об'єктів незавершеного будівництва).</p>
<p>Основні засоби: П(С) БО 7 «Основні засоби» (Затверджено Наказом Міністерства України від 27.04.2000 р. № 92, Зареєстровано в Міністерстві України 18.05.2000 р. за № 288/4509)</p>		

<p>Залишкова вартість * (р. 031 – р. 032)</p> <p>Первісна вартість (10, 11) Знос (131, 132)</p> <p>Основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). В даній статті відображаються залишки за рахунками: 10 «Основні засоби» і 11 «Інші оборотні матеріальні активи» (р. 031). А також рахунок 13, субрахунок 1 «Знос основних засобів», субрахунок 2 «Знос інших необоротних матеріальних активів» (р. 032). До основних засобів відносяться: земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель (знос не нараховується), будинки, споруди та передавальні пристрої машини та транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі), робоча і продуктивна худоба, багаторічні насадження, інші основні засоби.</p> <p>До інших необоротних матеріальних активів відносяться: бібліотечні фонди, матеріальні необоротні матеріальні активи, тимчасові (не титульні) споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату, інші необоротні матеріальні активи.</p>	<p>030*</p> <p>031 (032)</p>	<p>Наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілих майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів згідно з відповідними положеннями (стандартами).</p> <p>У цій статті також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів.</p> <p>В цій статті наводяться окремо первісна (переоцінена) вартість, сума зносу основних засобів (у дужках) та їх залишкова вартість. Залишкова вартість (*) включається у валюту Балансу. Вона визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю основних засобів і сумою їх зносу на дату Балансу.</p> <p>Первісна вартість об'єкта основних засобів включає суми, що сплачуються поставальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без прямих податків), реєстраційні збори, державні мита та аналогічні платежі; що здійснюються у зв'язку з придбанням чи отриманням прав на об'єкт основних засобів; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству); витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.</p> <p>Переоцінена вартість основних засобів та сума зносу об'єкта визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справдливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.</p> <p>Об'єктом амортизації не є вартість землі і незавершених капітальних інвестицій.</p> <p>Методи амортизації основних засобів та порядок визначення строку корисного використання визначається підприємством самостійно з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.</p> <p>За П(С) БО 7 «Основні засоби» (п. 26 — п. 30) підприємства можуть нараховувати амортизацію за такими методами:</p> <ul style="list-style-type: none"> — прямолінійного; — зменшення залишкової вартості; — прискореного зменшення залишкової вартості; — кумулятивного; — виробничого <p>Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів може нараховуватися за двома методами:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 50 % у першому місяці використання та решта 50 % у місяці їх вилучення з активів; — 100 % у першому місяці використання.
--	----------------------------------	---

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
<i>Довгострокові біологічні активи:</i> П(С)БО 30 « <i>Біологічні активи</i> » (Затверджено наказом Міністерства України від 18.11.2005 р. № 790. Зареєстровано в Мін'юсті України 05.12.2005 р. за № 1456/11736)		
<i>Довгострокові біологічні активи:</i> — справедлива (залишкова) вартість * (р. 036 – р. 037) — первісна вартість (16) — накопичена амортизація (134) Довгострокові біологічні активи — біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносячи в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців.	035 036 037	Відображається вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». У цій статті наводяться справедлива (первісна, переоцінена) вартість, сума накопиченої амортизації (у дужках) і залишкова вартість довгострокових біологічних активів. До підсумку балансу включається справедлива або залишкова вартість, яка дорівнює різниці між первісною (переоціненою) вартістю і сумою накопиченої амортизації»
<i>Довгострокові фінансові інвестиції:</i> П(С)БО 12 « <i>Фінансові інвестиції</i> » (Затверджено Наказом Міністерства України від 26.04.2000 р. № 91 Зареєстровано в Мін'юсті України 17.05.2000 р. за № 284/4505)		
<i>Довгострокові фінансові інвестиції:</i> — які обліковують за методом участі в капіталі інших підприємств (141) — інші фінансові інвестиції (142, 143) Фінансові інвестиції — це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора. В даній статті показується сальдо рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». Довгострокові фінансові інвестиції — це інвестиції, які не можуть бути класифіковані як поточні.	040 045	У цій статті відображаються фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. У цій статті виділяються фінансові інвестиції, які обліковуються методом участі в капіталі (р. 040). Метод участі в капіталі — це метод обліку інвестицій згідно з яким Балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестувань, тобто фінансові інвестиції, що обліковуються за методом участі в капіталі відображаються за вартістю, що визначається з урахуванням усіх змін у власному капіталі об'єкта інвестування, крім тих, що є результатом операцій між інвестором і об'єктом інвестування. Фінансові інвестиції (крім інвестицій, що утримуються підприємством до їх погашення або обліковуються за методом участі в капіталі) на дату Балансу відображаються за справедливою вартістю. Фінансові інвестиції, справедливу вартість яких достовірно визначити неможливо, відображаються на дату Балансу за їх собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції.

<p>До довгострокових відносяться інвестиції на строк більше року в доходні активи інших підприємств, а саме в цінні папери — акції, облигації, сертифікати, казначейські зобов'язання, процентні облигації внутрішніх державних і місцевих позик, а також вклади до статутного капіталу інших підприємств і інші фінансові вкладення.</p>		<p>Собівартість фінансової інвестиції складається з ціни її придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов'язкових платежів та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням фінансової інвестиції. Фінансові інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення відображаються на дату Балансу за амортизованою собівартістю фінансових інвестицій</p>
<p>Довгострокова дебіторська заборгованість (181, 182, 183) — це сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати Балансу.</p> <p>У даній статті показується сальдо рахунків 181, 182, 183 рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»</p>	<p>050</p>	<p>У цій статті показується сума довгострокової дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати Балансу. Довгострокова дебіторська заборгованість оцінюється за дисконтованою вартістю майбутніх платежів, які очікуються для погашення цієї заборгованості</p>
<p>Відстрочені податкові активи (17) — це сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок виникнення тимчасової різниці між обліковою та податковими базами оцінки</p>	<p>060</p>	<p>Заповнюються із застосуванням норм П(С)БО 17 «Податок на прибуток», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 р. № 353 і здійсненням облікових записів на рахунках 17 і 54 на дату Балансу. П(С)БО 17 має застосовуватися лише підприємствами, які є планниками податку на прибуток. Згідно з наказом Міністерства фінансів України від 24 лютого 2001 р. № 101 П(С)БО 17 також не застосовується суб'єктами господарювання, які відповідають критеріям суб'єкта малого підприємництва, незалежно від того, що вони сплачують податок на прибуток. Однак платники податку на прибуток можуть на квартальну дату відстрочені податкові активи і податкові зобов'язання не обчислювати. В цьому разі такі підприємства у графі 4 «На кінець звітного кварталу» наводять таку суму відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань, що й у графі 3 «На початок звітного року».</p> <p>Підприємство у балансі повинно наводити згорнутий залишок за рахунками 17 «Відстрочені податкові активи» і 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» або у рядку 060 І розділу активу Балансу, крім випадків, передбачених п. 17 П(С)БО 17, коли розгорнуте подання залишку є обов'язковим (наприклад, якщо адміністрування податку на прибуток відокремлених підрозділів підприємства здійснюється різними податковими органами, а також у зведеній та консолидованій фінансовій звітності)</p>

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
Інші необоротні активи (184) — це суми необоротних активів, які не можуть бути відображені у наведених раніше статтях і розділу активу Балансу	070	У цій статті наводиться сума фактичних витрат на придбання інших необоротних активів, які не можуть бути включені до наведених вище статей першого розділу активу Балансу, крім гудвілу і гудвілу негативного, що виникають при придбанні.
Усього за розділом I	080	Сума рядків (010 + 020 + 030 + 040 + 045 + 050 + 060 + 070)
Розділ II. Необоротні активи		
Запаси: П(С)БО 9 «Запаси» (затверджено. Наказом Міністерства України від 20.10.1999 р. № 246, зареєстровано в Міністерстві України 2.11.1999 р. за № 751/4044);		
Поточні біологічні активи: П(С)БО 30 «Біологічні активи» (Затверджено наказом Міністерства України від 18.11.2005 р. № 790. Зареєстровано в Міністерстві України 05.12.2005 р. за № 1456/11736)		
Запаси — це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності або перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва або утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством		У рядках 100—140 відображаються такі запаси: <ul style="list-style-type: none"> • виробничі; • поточні біологічні активи; • незавершене виробництво; • готова продукція; • товари, як призначені для споживання в ході нормального операційного циклу. Придбані (отримані) або вироблені запаси відображаються в Балансі підприємства за первісною вартістю. <p>Первісною вартістю запасів, що придбані за плату є собівартість, яка влючає: суми, що сплачуються за договором поставки, за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням і доведенням їх до стану в якому вони придатні для використання у запланованих цілях (п. 9 П(С)БО 9).</p>
Виробничі запаси (20, 22) — це матеріальні ресурси, які використовуються в поточній виробничій діяльності підприємства не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше року.	100	Не включаються до первісної вартості запасів, а визначаються витратами періоду: <ul style="list-style-type: none"> • понаднормові витрати і нестачі запасів; • відсотки за користування позиками; • витрати на збут.

<p>До виробничих запасів відносяться: (сировина й матеріали, основні й допоміжні матеріали, паливо, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, запасні частини, тара й тарні матеріали, будівельні матеріали малоцінні та швидкозношувани предмети на складі та інші матеріали призначені для споживання в ході нормального операційного циклу.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Загальногосподарські та інші подібні витрати, які не пов'язані з придбанням і доставкою запасів та доведення їх до стану в якому вони придатні для використання у запланованих шлях. Запаси відображаються у звітності за найменшою із двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації Чиста вартість реалізації запасів — це очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за врахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію. За чистою вартістю реалізації запаси відображаються, якщо на дату Балансу їх ціна знизилася або вони зіпсовані, застарілі, або іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду.
<p>Поточні біологічні активи (21) — біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносяти в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.</p>	110	<p>Відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі і в нагулі, птиця звірі, кролики, дорослі тварини, виракувані з основного стада для реалізації, молодяк тварин на вирощуванні і відгодівлі) в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва (зернові, технічні овочеві та інші культури) в оцінці за справедливою вартістю, облік яких ведеться за Положенням (стандартом бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»).</p>
<p>Незвершене виробництво (23, 25) — це витрати виробничих ресурсів, які в результаті особливостей технологічного процесу ще не стали готовою продукцією. До цих витрат відносяться: прями матеріальні, прями трудові, інші прями витрати, виробничі накладні витрати, витрати від браку продукції</p>	120	<p>У цій статті показуються витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи і послуги, а також вартість напівфабрикатів власного виробництва і валова заборгованість замовників за будівельними контрактами</p>
<p>Готова продукція (26, 27) — це продукція виготовлена на підприємстві, що знаходиться на складі, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам або іншим нормативно-правовим актам і призначена для продажу. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам та роботи, які не прийняті замовником, показуються, як незавершене виробництво у попередній статті (р. 120)</p>	130	<p>У цій статті показується вартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектувані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Визначення собівартості запасів при їх вибутті здійснюються за такими методами:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; • середньозваженої собівартості; • собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); • нормативних витрат; • ціни продажу

Продовження табл. 8

<p>Назва статті та номер рахунка, субрахунка</p> <p>Товари (28) — це товарно-матеріальні цінності, що надійшли на підприємство з метою продажу</p>	<p>Код рядка</p> <p>140</p>	<p>Зміст статей та їх оцінка в Балансі</p> <p>Відображається вартість товарів придбаних підприємствами для наступного продажу без суми торгових націнок, які здійснюють свою діяльність в основному в збуті, торгівлі, заготівлях, громадському харчуванні</p> <p>* Вартість товарів відображується за витратами на придобання (без торговельних націнок), але включаючи транспортно-заготівельні витрати, які за розподілом відносяться до залишку товарів</p>
<p>П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (Затверджено. Наказом Міністерства України від 8.10.1999 р. № 237. Зареєстровано в Міністерстві України 25.10.1999 р. за № 725/4018)</p>	<p>150</p>	<p>Відображається фактична сума заборгованості клієнтів, покупців, замовників та інших дебіторів за відвантаженою продукцією (товари), інші активи, виконані роботи та надані послуги, яка забезпечена векселями.</p>
<p>Векселі одержані (34) — це заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантаженою продукцією (товари), інші активи, виконані роботи та надані послуги, яка забезпечена векселями</p> <p>Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чиста реалізаційна вартість (р. 161 – р. 162)* • первісна вартість (36) • резерв сумнівних боргів (38) <p>Дебіторська заборгованість — це поточна дебіторська заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати Балансу. Вона включає як ту, що буде погашена, так і сумнівну та безнадійну.</p> <p>Сумнівна заборгованість — це поточна дебіторська заборгованість щодо якої існує невпевненість її погашення.</p> <p>Безнадійна заборгованість — це така, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.</p> <p>У рядку 161 показується сальдо рахунку 36, а в рядку 162 — рах. 38</p>	<p>160*</p> <p>161</p> <p>162</p>	<p>В даній статті відображається дебіторська заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги (крім заборгованості яка забезпечена векселями). У підсумок Балансу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з первісної вартості дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів, який наводиться в р. 162 в дужках.</p> <p>Резерв сумнівних боргів за П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» розраховується за трьома методами:</p> <ul style="list-style-type: none"> — виходячи з платоспроможності окремих дебіторів; — питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної сплати; — на основі групування дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнти сумнівності встановлюються підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за продукцією, товари і послуги за попередні звітні періоди. <p>Сума резерву сумнівних боргів наводиться в дужках</p> <p>Залишок резерву сумнівних боргів на дату Балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату</p>

<p><i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (641, 642)</i> — це сума заборгованості фінансових і податкових організацій, а також переплата за податками, зборами та іншими платежами до бюджету</p>	170	<p>У цій статті показується сума дебіторської заборгованості, яка підлягає відшкодуванню з бюджету або заліку в рахунок наступних платежів, яка узгоджена з фінансовими і податковими органами</p>
<p><i>Дебіторська заборгованість за виданими авансами (371)</i> — це сума авансів, виданих іншим підприємствам в рахунок наступних платежів, крім авансів, перерахованих на капітальне будівництво</p>	180	<p>У даній статті показується сума фактично виданих авансів, наданих іншим підприємством у рахунок наступних платежів за мінусом зарахованої суми авансів після одержання товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг.</p>
<p><i>Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів (373)</i>- це заборгованість юридичних осіб з нарахованих доходів (відсотків, дивідендів, роялті тощо)</p>	190	<p>В цій статті показується сума заборгованості з нарахованих доходів, що підлягають надходженню</p>
<p><i>Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків (682, 683, 36, 377)</i> — це дебіторська заборгованість пов'язаних сторін та дебіторська заборгованість із внутрішньовідомчих розрахунків.</p> <p>Пов'язані сторони — це підприємства, стосунки між якими обумовлюють можливість однієї сторони контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових і оперативних рішень іншою стороною</p>	200	<p>У цій статті відображають суму заборгованості із усіх видів поточних розрахунків з дочірніми підприємствами (міжбанкові розрахунки) та внутрішньогосподарських розрахунків з виробничими одиницями і господарствами, виділеними на окремий Баланс, за взаємним відпуском матеріальних цінностей і реалізацію продукції, робіт, послуг; передачею витрат загальноуправлінської діяльності; виплат заробітної плати працівникам цих господарств та іншими видами розрахунків. У частині рах. 36 відображається та частина заборгованості, що припадає на пов'язані сторони, а субрахунок 377 — відображаються розрахунки за операціями, пов'язаними із здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи) та дебетовий залишок за субрахунками 683, 683</p>

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
<p>Інша поточна дебіторська заборгованість (372, 374, 375, 376, 377, 651, 652, 653) — це дебіторська заборгованість по рахунках, яка не може бути включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка відображається у складі оборотних активів.</p> <p>Ця дебіторська заборгованість, у разі створення резерву сумнівних боргів, наводиться у Балансі за чистою реалізаційною вартістю, яка визначена в П(С)БО 2 (п. 27)</p>	210	<p>У даній статті показується сума заборгованості, що підлягає отриманню від інших деборторів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за розрахунки з підзвітними особами; • за претензіями, які пред'явлені постачальникам, підрядникам, транспортним організаціям та іншим організаціям, а також за пред'явленими їм та визнаними штрафами, пенєю, неустойками; • за відшкодуванням підписиству завданих збитків у результаті нестач і втрач від псування цінностей, нестач та розкрадання грошових коштів якщо винуватця виявлено; • за позиками, виданими членам кредитних спілок (в кредитних спілках); • усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці і підзвітними особами) та інші розрахунки; • розрахунки за обов'язковими платежами; • розрахунки за пенсійним забезпеченням; • розрахунки за соціальним забезпеченням; • розрахунки за страхування на випадок безробіття <p>При умові дебетового залишку за субрахунками 651, 652, 653:</p>
<p>Поточні фінансові інвестиції — П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» (затверджено Наказом Мініфіну України від 26.04.2000 р. № 91 та зареєстровано в Мініюсті України 17.05.2000 р. за № 248/4505)</p>		<p>При умові дебетового залишку за субрахунками 651, 652, 653:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розрахунки за обов'язковими платежами; • розрахунки за пенсійним забезпеченням; • розрахунки за соціальним забезпеченням; • розрахунки за страхування на випадок безробіття
<p>Поточні фінансові інвестиції (352) — це інвестиція, що легко реалізується та призначається для утримання протягом терміну, що не перевищує один рік</p>	220	<p>У цій статті відображаються поточні фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів)</p>
<p>Грошові кошти та їх еквіваленти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у національній валюті (301, 311, 313, 333, 351) • в іноземній валюті (302, 312, 314, 334) <p>Грошові кошти — це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до записання.</p>	230 240	<p>У цих статтях Балансу показуються грошові кошти та їх еквіваленти окремо в національній та іноземній валюті в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій. Грошові кошти в іноземній валюті перераховуються в грошову одиницю України по курсу Національного банку України на дату складання Балансу. * В рядках 230 і 240 наводиться сума грошових коштів у головній та операційних касах підприємства, на його поточних та інших рахунках (акредитивних, чеківих книжках для розрахунків, короткострокових депозитів) в установах банків.</p>

Еквіваленти грошових коштів — це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості			Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати Балансу або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, слід виключати зі складу оборотних активів та відображати як інші необоротні активи в р. 070 І розділу активу
Інші оборотні активи (24, 331, 332, 643) — це активи, які не можуть бути включені до наведених вище статей II розділу Балансу	250		У цій статті відображається фактична собівартість інших оборотних активів, * які не можуть бути включені до наведених вище статей II розділу активу Балансу (грошові документи в дорозі в національній і іноземній валюті, суми податкових зобов'язань)
Усього за розділом II	260		Сума рядків (100 + 110 + 120 + 130 + 140 + 150 + 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 + 220 + 230 + 240 + 250)
Розділ III. Витрати майбутніх періодів			
Витрати майбутніх періодів (39) — це витрати, сплачені у звітному періоді, які відносяться до наступного (наступних) звітних періодів	270		У цій статті відображаються суми здійснених витрат, які пов'язані з поточними до виробництва роботами в сезонних галузях промисловості; з завершенням нових виробництв та агрегатів; сплачені авансом орендні платежі; оплата страхового полісу; передоплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання тощо.
БАЛАНС	280		Сума рядків (080 + 260 + 270)
ПАСИВ (капітал + зобов'язання)			
Розділ I. Власний капітал			
Власний капітал — ЦС) БО 5 «Звіт про власний капітал» (затверджено Наказом Міністерства України 31.03.1999 р. № 87 Зареєстровано в Мін.юсті України 21.06.1999 р. № 399/3692)			
Статутний капітал (40) — це зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства	300		У даній статті відображається зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Підприємства, для яких не передбачена фіксована сума статутного капіталу, відображають у цій статті суму фактичного внеску власників до статутного капіталу підприємства
Пайовий капітал (41) — це сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, що передбачена установчими документами	310		У даній статті відображається сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, що передбачена установчими документами

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
Додатковий вкладений капітал (421, 422) — в акціонерних товариствах і він характеризує суму емісійного доходу	320	У даній статті акціонерні товариства показують суму, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість (тільки розмірніших акцій). Інші підприємства відображають у цій статті суму капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал
Інший додатковий капітал (423, 424, 425) — це суми дооцінки активів та вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших осіб, та інші види додаткового капіталу	330	У даній статті за фактичними даними бухгалтерського обліку відображається інший вкладений засновниками підприємства (крім акціонерних товариств) капітал, що перевищує статутний капітал, інші внески без рішення про зміну розміру статутного капіталу; суми дооцінки (уцінки) необоротних активів, яку здійснюють у випадках, передбачених П(С)БО; вартість необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших осіб; інші види додаткового капіталу, які не можуть бути включені до наведених вище рядків I розділу пасиву Балансу
Резервний капітал (43) — це сума резервів, які створені за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства відповідно до чинного законодавства або установчих документів	340	У цій статті відображається сума залишку резервного капіталу, створеного відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства, який призначається на покриття непередбачених витрат, збитків, на сплату боргів при ліквідації підприємства тощо
Нерозподілений прибуток (441) (непокритий збиток (442)). Нерозподілений прибуток — це прибуток, що залишається у підприємства після виплати доходів власникам та формування резервного капіталу. Непокриті збитки списуються за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу * Непокритий збиток наводиться у дужках	350*	У даній статті показується або сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Якщо підприємство отримало непокриті збитки, то вони наводяться в дужках та вираховуються при визначенні підсумку власного капіталу. Сума нерозподіленого прибутку на кінець звітного періоду розраховується таким чином: Нерозподілений прибуток на кінець звітного періоду = Нерозподілений прибуток на початок звітного періоду + Чистий прибуток за звітний період (ф. 2 р. 220) — прибуток направлений на дивіденди — прибуток направлений на створення резервного капіталу. У зведених Балансах (коли об'єднуються Баланси двох і більше юридичних осіб) наводиться дробом розгорнута сума нерозподіленого прибутку і в дужках — значенням — сума непокритого збитку підприємств, показники діяльності яких включено до зведеного фінансового звіту. До підсумку розділу I Балансу включують (додають або вираховують) відповідну різницю між ними.

Неоплачений капітал (46) — це сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу	(360)	У цій статті відображається сума заборгованості засновників (учасників) за внесками до статутного капіталу підприємства. Сума неоплаченого капіталу наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку власного капіталу
Вилучений капітал (45) — це фактична собівартість акцій власної емісії або часток, що викуплені товариством у його власників	(370)	У цій статті господарські товариства відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу наводиться у дужках і підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу
Усього за розділом I	380	Сума рядків (300 + 310 + 320 + 330 + 340 + 350 – 360 – 370)
Розділ II. «Забезпечення наступних витрат і платежів»		
<i>Л(С)БО 11 «Зобов'язання»</i> (затверджено Наказом Міністерства України 31.01.2000 р. № 20 та зареєстровано в Міністерстві України 11.02.2000 р. № 85/4306)		
Забезпечення витрат персоналу (471, 472) — це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату Балансу, величина яких на дату складання Балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок.	400	В статті відображається сума нарахованих у звітному періоді майбутніх витрат та платежів (витрати на оплату майбутніх відпусток та сум відрахувань на соціальний захист з них, на обов'язкове державне пенсійне страхування тощо), величина яких на дату складання Балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок
Інші забезпечення (473, 474) — це забезпечення гарантійних зобов'язань та інших витрат і платежів	410	У статті відображаються суми залишків коштів, зарезервованих для забезпечення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції, на проведення ремонту предметів прокату тощо
Страхові резерви (491—493)	415	У даній статті відображається сума нарахованих страхових резервів (резерви незароблених премій резерви збитків, інші страхові резерви).
Частка перестраховиків* у страхових резервах (494—496) * Рядки 415 і 416 заповнюються лише страхові компанії	416	У цій статті відображається частка перестраховиків у резервах незароблених премій, в резервах збитків, в інших страхових резервах. Дані суми записуються в дужках і віднімаються із рядка 415 при підрахуванні рядка 430 «Усього за розділом II».

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
Цільове фінансування (48) — це суми отримані з бюджету та інших джерел на певні цілі	420	В даній статті показуються залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень, які отримані з бюджету та інших джерел, а також отримана гуманітарна допомога. Житлово-комунальні організації відповідають до П(С)БО 15 відображають суми дотацій і субсидій, отриманих для компенсації витрат з надання послуг споживачам у тому місяці, в якому такі послуги споживачам було надано
Усього за розділом II	430	Сума рядків (400 + 410 + 415 – 416 + 420)
Розділ III. «Довгострокові зобов'язання»		
Довгострокові зобов'язання — П(С)БО 11 «Зобов'язання» (затверджено Наказом Міністру України 31.12.2000 р. № 20 Зареєстровано в Мін'юст України 11.02.2000 р. № 85/4306)		
Довгострокові кредити банків (501–504) — це заборгованість по кредитах одержаних в будь-якому банку України чи іншої держави, а також суми відстроченої заборгованості банкам за кредит, термін погашення якої відстрочено і які не є поточними зобов'язаннями	440	У цій статті показується сума заборгованості підприємства банкам за отриманими від них позиками, яка не є поточними зобов'язаннями, яка узгоджена з банком за теперішньою вартістю. Теперішня вартість — це дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде необхідна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства
Інші довгострокові фінансові зобов'язання (505, 506, 51, 52) — це суми довгострокової заборгованості підприємства крім кредитів банків, яка не є поточними зобов'язаннями, але на яку нараховуються відсотки	450	У цій статті відображається сума довгострокової заборгованості підприємства щодо зобов'язання із залученням позикових коштів (крім кредитів банків); сума заборгованості постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за матеріальні цінності, виконані роботи, отримані послуги та за іншими операціями, що забезпечена виданими векселями (яка не є поточними зобов'язаннями); сума заборгованості іншим особам за випущеними та сплаченими власними облигаціями строком погашення більше 12 місяців з дати Балансу. Уся ця заборгованість показується в Балансі за сумою погашення.
Сума погашення — це недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства		

Відстрочені податкові зобов'язання — П(С)БО 17 «Податок на прибуток» (затверджено наказом Міністерства України від 18.12.00 № 353 Зареєстровано в Мін'юсти України 20.01.01 за № 475238)			
Відстрочені податкові зобов'язання (S4) — це сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах внаслідок тимчасових різниць між обліковою та податковими базами оцінки	460	У цій статті відображається фактична сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах відповідно до оподатковуваних тимчасових різниць, з урахуванням особливостей зазначених у рядку 060 І розділу активу Балансу	
Інші довгострокові зобов'язання (S3, S5) — це заборгованість підприємства по розрахунках, які не найшли відображення в інших статтях III розділу пасиву Балансу і які не є поточними	470	У цій статті відображається фактична сума з фінансової оренди та з оренди цілнісних майнових комплексів (тобто необоротних активів), переданих на умовах довгострокової оренди, а також суми відстроченої, відповідно до законодавства заборгованості з податків, зборів (обов'язкових платежів), фінансова допомога на зворотній основі тощо	
Усього за розділом III		Сума рядків (440 +450+460+470)	
Розділ IV. «Поточні зобов'язання» (П(С)БО 11)			
Короткострокові кредитні банків (60) — це кредити отримані в будь-якому банку України чи іншої держави, строк повернення яких не перевищує 12 місяців з дати Балансу	500	У цій статті показується узгоджена з банком сума поточних зобов'язань підприємства перед банками за отриманими від них позиками	
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (61) — сума довгострокових зобов'язань, по якій до закінчення строку їх погашення залишається менше одного року з дати Балансу	510	У даній статті відображається за фактичними даними сума довгострокової заборгованості, погашення якої буде здійснене протягом 12 місяців з дати Балансу	
Векселі видані (62) — це заборгованість, яка дорівнює номінальній вартості векселів виданого і яка може включатися нараховані відсотки	520	У даній статті показується зобов'язання перед постачальниками, підрядниками та іншими кредиторам за одержану сировину, матеріали, товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємство видало векселі, строк погашення яких не перевищує 12 місяців з дати Балансу	

Назва статті та номер рахунка, субрахунка	Код рядка	Зміст статей та їх оцінка в Балансі
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (63) — це заборгованість підприємства постачальникам товарно-матеріальних цінностей (робіт, послуг)	530	По цій статті показується заборгованість за одержані від постачальників і підприємців товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи та отримані послуги (крім заборгованості, забезпеченої векселями)
Погочні зобов'язання за розрахунками: із одержаних авансів (681) — це суми одержаних авансів від інших осіб, у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг)	540	У цій статті показуються суми фактично отриманих авансів від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг)
із бюджетом (641) — це сума заборгованості підприємства до бюджету за усіма видами платежів, включаючи податки з працівників та за фінансовими санкціями	550	У цій статті відображається сума фактичної заборгованості, яка підлягає сплаті до бюджету за усіма видами платежів
із позабюджетних платежів (642) — це заборгованість підприємства за зборами (обов'язковими платежами), які справляються відповідно до чинного законодавства	560	У цій статті відображається сума фактичної заборгованості, яка підлягає перерахуванню до позабюджетних фондів, передбачена чинним законодавством
зі страхування (65) — це заборгованість Пенсійному фонду, Фонду соціального страхування та іншим фондам, установам зі страхування	570	У цій статті показується сума заборгованості: за відрядженнями до пенсійного фонду, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників, на соціальне страхування
з оплати праці (66) — це заборгованість підприємства його працівникам, яка нарахована, але не виплачена та з депонованої заробітної плати	580	У цій статті відображається сума заборгованості підприємства з оплати праці за всіма видами заробітної плати, премій, допомоги тощо та з депонованої заробітної плати

з учасниками (67) — це заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), яка пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і формуванням статутного капіталу	590	У цій статті показується сума заборгованості з нарахованих дивідендів за мінусом суми тих з них, які виплачені або за заявами учасників використані на придання нових акцій та заборгованість за іншими виплатами
із внутрішніх розрахунків (682, 683, 63 у частині заборгованості пов'язаним сторонам) — це заборгованість підприємства по розрахунках з дочірними підприємствами, з внутрішньогосподарських розрахунків пов'язаним сторонам і кредиторська заборгованість за внутрішньовідомчими розрахунками	600	У даній статті відображається сума заборгованості з усіх видів поточних розрахунків з дочірними підприємствами, сума заборгованості з внутрішньогосподарських розрахунків з виробничими одиницями і господарствами, виділеними на окремий баланс, за взаємним випуском матеріальних цінностей, реалізацією продукції, робіт, послуг; передачею виграт загальноуправлінської діяльності, виплатою зарплати працівникам цих господарств. У частині рах. 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» відображається частка заборгованості, що припадає на пов'язані сторони. Залишок з внутрішньогосподарських розрахунків (субрахунок 683) при складанні загального балансу підприємства — юридичної особи згортається.
	610	У цій статті показуються суми фактичної заборгованості з нарахованих відсотків за використання кредитів, коштів або товарів (робіт, послуг) отриманих в кредит; використання майна, отриманого в користування (оренди, лізингові операції) тощо, а також суми заборгованості різним організаціям некомерційного характеру (навчальним та науково-дослідним закладам), з наймачами квартир, особами, які проживають в гуртожитках житлово-комунального підприємства, організації; з орендарями не житлових приміщень житлово-комунального господарства; з батьками дітей за відвідування дитячих закладів та за іншими операціями. У цій статті також наводиться сальдо субрахунку 644. «Податковий кредит» і сума валової заборгованості замовникам за будівельними контрактами
Усього за розділом IV	620	Сума рядків (500 + 510 + 520 + 530 + 540 + 550 + 560 + 570 + 580 + 590 + 600 + 610)
Розділ V. «Доходи майбутніх періодів»		
Доходи майбутніх періодів (69) — це суми доходів, нарахованих протягом точного періоду або попередніх звітних періодів, які будуть визнані у наступних звітних періодах	630	У цій статті відображаються суми доходів майбутніх періодів, а саме: доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби та інші необоротні активи (авансові орендні платежі), виручка за вантажні перевезення, виручка від продаж квитків транспортних і театрально-видовищних об'єднань, абонементна плата за користування засобами зв'язку, передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання
БАЛАНС	640	Сума рядків (380 + 430 + 480 + 620 + 630)

Таблиця 9

БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА

Коди		
		01
	5518768	
	5310137000	
	20	
	7794	
	18144, 18145, 71250	
	15.98.0	

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство ЗАГ «Фірма «Полтавасоки»

за ЄДРПОУ

Територія Полтава

за КОАТУУ

Форма власності Приватна

за КФВ

Орган державного управління —

за СПОДУ

Галузь Пивоварна промисловість

за ЗКІНГ

Вид економічної діяльності Виробництво мінеральних вод та

за КВЕД

інших безалкогольних напоїв

Одиниця виміру: тис. грн

Контрольна сума

Адреса 36038 м. Полтава, вул. Артема, 38

Баланс

на 31 грудня 2006 р.

Форма № 1

Код за ДКУД [1801001]

Актив*	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
1. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість рах. 011 – рах. 012	010	8,0	8,0

первинна вартість рах. 12	011	8,0	8,0
накопичення амортизації рах. 133	012	(—)	(—)
Незавершене будівництво рах. 15, 371	020	472,0	308,0
Основні засоби			
залишкова вартість рах. 031-р. 032	030	11678,0	12417,0
первинна вартість рах. 10, 11	031	17007,0	18494,0
знос рах. 131, 132	032	5329,0	6077,0
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова вартість)	035	—	—
первісна вартість рах. 16	036	—	—
накопичена амортизація рах. 134	037	—	—
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств рах. 141	040	—	—
інші фінансові інвестиції рах. 142, 143	045	192,0	192,0
Довгострокова дебіторська заборгованість рах. 181,182,183	050	—	—
Відрочені податкові активи рах. 17	060	—	—
Інші необоротні активи рах. 184	070	—	—
Усього за розділом I	080	12350,0	12925,0
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси рах. 20, 22	100	1975,0	2109,0
поточні біологічні активи рах. 21	110	2502,0	2961,6

Актив*	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
незавершене виробництво рах. 23, 25	120	2356,0	2022,0
готова продукція рах. 26, 27	130	1513,0	1829,1
Товари рах. 28	140	640,0	670,4
Векселі одержані рах. 34	150	—	—
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість рах. 161 – рах. 162	160	2063,0	2958,4
первинна вартість рах. 36	161	2063,0	2958,4
резерв сумнівних боргів рах. 38	162	—	—
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом рах. 641	170	—	11,8
за видами авансами рах. 371	180	—	—
з нарахованих доходів рах. 373	190	—	—
із внутрішніх розрахунків рах. 36, 377	200	—	—
Інша поточна дебіторська заборгованість рах. 372, 374, 375, 376, 377. До 651, 652, 653, 685	210	31,0	39,5
Поточні фінансові інвестиції рах. 352	220	96,0	96,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті рах. 301, 311, 313, 333, 351	230	68,0	175,4
в іноземній валюті рах. 302, 312, 314, 334, 351	240	—	—
Інші оборотні активи рах. 331, 332, 643	250	—	—
Усього за розділом II	260	11244,0	12873,1
III. Витрати майбутніх періодів рах. 39	270	19,0	26,1
Баланс	280	23613,0	25824,3

Пасив*	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Статутний капітал рах. 40	300	—	—
Пайовий капітал рах. 41	310	4350,0	4553,0
Додатковий вкладений капітал форма 4 гр. 5 рах. 421, 422	320	—	—
Інший додатковий капітал рах. 423, 424 форма № 4 гр. 6	330	5900,0	5877,1
Резервний капітал рах. 43	340	7793,0	11493,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) рах. 441, 442	350	4290,0	1678,0
Неоплачений капітал рах. 46	360	—	—
Вилучений капітал рах. 45	370	—	—
Усього за розділом I	380	22333,0	23601,9
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу рах. 471	400	—	29,3
Інші забезпечення рах. 473, 474	410	—	—
Цільове фінансування рах. 48	420	1	2,0
Усього за розділом II	430	1	31,3
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків рах. 501—504	440	—	—
Довгострокові фінансові зобов'язання рах. 505, 506, 51, 52	450	—	—
Відерочені податкові зобов'язання рах. 54	460	—	—
Інші довгострокові зобов'язання рах. 53, 55	470	—	—

Пасив*	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Усього за розділом III	480	—	—
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків рах. 60	500	358,0	1426,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями рах. 61	510	507,0	—
Векселі видані рах. 62	520	—	—
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги рах. 63	530	328,0	643,2
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів рах. 681	540	—	—
з бюджетом рах. 641	550	38,0	24,8
з позабюджетних платежів рах. 642	560	—	—
зі страхування рах. 65	570	3,0	11,1
з оплати праці рах. 66	580	20,0	52,7
з учасниками рах. 67	590	—	—
із внутрішніх розрахунків рах. 63, 682, 683	600	—	—
Інші поточні зобов'язання рах. 372, 605, 606, 644, 684, 685, 372	610	25,0	33,3
Усього за розділом IV	620	1279,0	2191,1
V. Доходи майбутніх періодів рах. 69	630	—	—
Баланс	640	23613,0	25824,3

Керівник Підпис Прізвище та ініціали

Головний бухгалтер Підпис Прізвище та ініціали

* — В колонці 1 поряд із назвою статті Балансу вказано коди рахунків та субрахунків, які використовуються для її заповнення.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дайте визначення Балансу.
2. Яким нормативно-правовим актом регламентується форма Балансу?
3. Скільки розділів і статей включає Баланс за ф. № 1?
4. Охарактеризуйте вимоги до визнання активів і зобов'язань.
5. Дайте характеристику видам оцінки активів і зобов'язань у Балансі.
6. Назвіть I розділ активу Балансу та дайте визначення необоротним активам.
 7. Назвіть статті I розділу активу Балансу та охарактеризуйте їх.
 8. Назвіть II розділ активу Балансу та дайте визначення оборотним активам.
 9. Назвіть статті II розділу активу Балансу та охарактеризуйте їх.
 10. Назвіть III розділ активу Балансу і поясніть, яка інформація в ньому відображається.
 11. Назвіть I розділ пасиву Балансу та охарактеризуйте його статті?
 12. Назвіть II розділ пасиву Балансу і розкрийте зміст його статей.
 13. Назвіть IV розділ пасиву Балансу і зміст його статей.
 14. Назвіть V розділ пасиву Балансу та поясніть яка інформація в ньому відображається.
 15. В яких одиницях виміру складається Баланс ф. № 1?
 16. На яку дату складаються квартальний і річний Баланси?
 17. За якою оцінкою включаються в Баланс нематеріальні активи, основні засоби, дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги?
 18. За якою оцінкою включаються в Баланс зобов'язання?
 19. Як розрахувати нерозподілений прибуток на кінець звітного періоду для відображення в Балансі?
 20. Охарактеризуйте формулу балансового зв'язку.
 21. Дайте визначення поняттю «стаття» в Балансі?
 22. За яким принципом розміщені статті в активі Балансу?
 23. Чи можна відображати в Балансі згорнуто дебіторську та кредиторську заборгованість?
 24. Де в Балансі відображаються грошові кошти, обмежені у використанні?
 25. Дайте визначення активів?
 26. Дайте визначення зобов'язанням?
 27. Дайте визначення власному капіталу?
 28. Поясніть, що таке операційний цикл підприємства?
 29. Дайте визначення «суттєва інформація»?
 30. Дайте визначення поняттю «розкриття»?

ТЕМА 3. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Мета — розкрити визначення Звіту про фінансові результати, мету, категорії — витрати, доходи, збиток, прибуток, визнання та оцінка доходів і витрат, зв'язок Звіту з Планом рахунків, структуру, зміст статей і методику його складання.

Ключові терміни і поняття:

Витрати, доходи, фінансовий результат діяльності, прибуток, збиток, валовий прибуток (збиток), чистий прибуток (збиток), операційні доходи і витрати, фінансові, інвестиційні доходи і витрати, елементи операційних витрат, акції, антирозбавляюча потенційна акція, потенційна проста акція, розбавляюча потенційна проста акція, прибуток на акцію.

ЛЕКЦІЯ 5. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

У лекції розглядаються наступні питання:

5.1. *Визначення категорій та мета складання Звіту про фінансові результати.*

5.2. *Умови визнання та оцінки доходів і витрат.*

5.1. Визначення категорій та мета складання Звіту про фінансові результати

Звіт про фінансові результати є складовою частиною квартальної і річної фінансової звітності підприємств. Зміст, структура і формат звіту регламентується для великих підприємств П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» (ф. 2. код ДКУД 1801003), (таблиця 10) та П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» ф. 2-М (код ДКУД 1801007) для суб'єктів малого підприємництва.

Визначення Звіту про фінансові результати наведено в П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Звіт про фінансові результати — це звіт про доходи, витрати і результати діяльності підприємства.

Метою складання цього звіту є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період.

Формування фінансових результатів у Звіті про фінансові результати підпорядковане видам діяльності підприємства. Діяльність підприємства поділяється на звичайну, яка включає операційну (основну та іншу), фінансову та інвестиційну. Крім цього в Звіт про фінансові результати включаються результати від надзвичайних подій, тобто тих подій або операцій, які відрізняються від звичайної діяльності підприємства та очікується, що вони не повторюватимуться періодично або в кожному наступному звітному періоді.

До категорій цього звіту відносяться витрати, доходи, збитки, прибуток.

Витрати (В) — це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

До господарських операцій які супроводжуються зменшенням економічних вигод у вигляді вибуття активів, але не є витратами підприємства слід віднести викуп акцій або їх часток, вилучення вкладів і паїв, розподіл власного капіталу між власниками, (нараховання дивідендів і їх виплата) тощо.

Доходи (Д) — це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

До господарських операцій, які супроводжуються збільшенням економічних вигод у вигляді надходження активів, але не є доходами підприємства слід віднести сплату заборгованості за внесками до статутного капіталу, додаткові внески за рішенням акціонерів тощо.

Для визначення фінансового результату необхідно співставити доходи і витрати, які забезпечили отримання цих доходів.

Збиток — це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

$$Д < В = \text{збиток (З)}$$

Прибуток — це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

$$Д > В = \text{прибуток (П)}$$

Звітним періодом для складання Звіту про фінансові результати є квартал і календарний рік з 1 січня по 31 грудня включно.

Цей звіт складається наростаючим підсумком за оборотами номінальних рахунків. Інформація в Звіті про фінансові результати наводиться на дві дати, що надзвичайно важливо для проведення аналізу:

за звітний період;

за відповідний попередній період.

При складанні Звіту про фінансові результати необхідно дотримуватися **принципу нарахування та відповідності доходів і витрат**, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

Надзвичайно суттєвим є те, що доходи і витрати визнаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження чи сплати грошей та відображаються в бухгалтерському обліку тих періодів, до яких вони відносяться.

Звіт про фінансові результати складається з трьох розділів:

Розділ I. «Фінансові результати» (р. 010—225).

Розділ II. «Елементи операційних витрат» (р. 230—280).

Розділ III. «Розрахунок показників прибутковості акцій» (р. 300—340).

В таблиці 10 наведено Звіт про фінансові результати та його взаємозв'язок із видами діяльності та рахунками бухгалтерського обліку на підставі яких він складається.

У першому розділі Звіту про фінансові результати надається інформація про доходи і витрати з точки зору власника підприємства, усі витрати, пов'язані з доходом звітного періоду, включаючи й податок на прибуток, вважаються витратами звітного періоду; прибуток розглядається як джерело виплат власникам для нарахування і сплати дивідендів, створення резервного капіталу або збільшення статутного капіталу.

У другому розділі наводиться склад операційних витрат за елементами, що дозволяє провести аналіз їх структури та ця інформація використовується при складанні Звіту про рух грошових коштів в частині коригування суми прибутку від звичайної діяльності до оподаткування на негрошові операції, а саме на суму нарахованої амортизації.

У третьому розділі Звіту про фінансові результати, який стосується лише акціонерних товариств, прості акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, а також тих товариств, які знаходяться у процесі випуску зазначених акцій, розраховуються показники прибутковості акцій.

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Підприємство за ЄДРПОУ
 Територія..... за КОАТУУ
 Орган державного управління за СПОДУ
 Галузь за ЗКІНГ
 Вид економічної діяльності за КВЕД
 Одиниця виміру, тис. грн. Контрольна сума

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за 20 р.
 Форма № 2 Код за ДКСУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Ко д ряд ка	За звіт. періо д	За попер. період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (701, 702, 703, 705)	010		
Податок на додану вартість (Д 701, 702, 703)	015		
Акцiзний збір (Д 701, 702, 703)	020		
Д 701, 702, 703 К 642, 651	025		
Інші вирахування з доходу (704) без ПДВ К 36	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) р. 010 – (р. 015 – р. 020 – р. 025 – р. 030)	035		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (Д 901, 902, 903, 904)	040		
Валовий: — прибуток (р.035 – р.040) =	050		
— збиток (р.040 – р.050) =	055		
Інші операційні доходи (К 71) без ПДВ	060		
Адміністративні витрати (Д 92)	070		
Витрати на збут (Д 93)	080		
Інші операційні витрати (Д 94)	090		
Фінансові результати від операційної діяльності: — прибуток (р.050 + р.060 – р.070 – р.080 – р.090) =	100		
— збиток	105		
Доход від участі в капіталі (К 72)	110		
Інші фінансові доходи (К 73)	120		
Інші доходи (К 74)	130		
Фінансові витрати (Д 95)	140		
Втрати від участі в капіталі (Д 96)	150		
Інші витрати (Д 97)	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: — прибуток (791–793); р. 100 + р. 110 + р. 120 + р. 130 – р. 140 – р. 150 – р.160 =	170		
— збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності (Д 981)	180		
Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток (р. 170 – р. 180) =	190		
збиток	195		
Надзвичайні: — доходи (К 75)	200		
— витрати (Д 99)	205		
Податки з надзвичайного прибутку (Д 982)	210		
Чистий: — прибуток (К 441) (р. 190 + р. 200 – р. 205 – р. 210) =	220		
— збиток (Д 442)	225		

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звіт. період	За попер. період
1	2	3	4
Матеріальні затрати (80) або К рах. 20 (без 206), рах. 22,25	230		
Витрати на оплату праці (81) або К рах. 661	240		
Відрахування на соціальні заходи (82) або К рах. 651, 652, 653	250		
Амортизація (83) або К рах. 131, 132, 133	260		
Інші операційні витрати (84) К рах. 94	270		
Разом:	280		

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звіт. період	За попер. період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310		
Чистий прибуток, збиток на одну просту акцію	320		
Скоригований чистий прибуток, збиток на одну просту акцію	330		
Дивіденди на одну просту акцію	340		

Клас 7 і 9

Звичайна діяльність

Операційна діяльність

основна + інша
(крім фінансової і інвестиційної)

Інша діяльність

фінансова +
інвестиційнанадзвичайна
інша подія

Клас 8

5.2. Умови визнання та оцінки доходів і витрат

Для правильного визначення фінансового результату діяльності підприємства необхідно дотримуватися умов визнання доходів і витрат, які передбачені П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» (п. 7—11).

Загальні визнання доходів і витрат наведені на рис. 15.

Рис. 15. Загальні умови визнання доходів і витрат

Крім вимог П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» необхідно досконало знати вимоги до визнання та класифікації доходів за П(С)БО 15 «Дохід» та витрат за П(С)БО 16 «Витрати».

Так П(С)БО 15 (пункт 6) зазначено, що не визнаються доходами такі надходження від інших осіб:

- суми непрямих податків таких як податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів;

- суми надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;
- суми попередньої оплати продукції (товарів, робіт і послуг);
- суми авансів в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- надходження, що належать іншим особам;
- суми завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження від розміщення цінних паперів.

Важливе значення має класифікація доходів, яка об'єднує їх в групи з метою відображення їх в бухгалтерському обліку та в фінансовій звітності, зокрема у Звіті про фінансові результати.

П(С)БО 15 «Дохід» (п. 7) визначає такі групи доходів:

I група — дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

II група — інші операційні доходи;

III група — фінансові доходи;

IV група — надзвичайні доходи;

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів), інших активів визнається в разі наявності таких умов:

- покупцеві передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Дохід не визнається, якщо витрати не підлягають достовірній оцінці.

Аванси, отримані від клієнтів і замовників, не є доходом, а визнаються зобов'язаннями.

Дохід від надання послуг, визнається виходячи зі ступеня завершеності операції з надання послуг на дату Балансу за умови:

- можливості достовірної оцінки доходу;
- ймовірності надходження економічних вигод від надання послуг;
- можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату Балансу;
- можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться на підставі:

- ознайомлення з обсягами виконаної роботи;
- визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані;
- визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат. Сума витрат, здійснених на певну дату, включає тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на ту саму дату.

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за визначений період часу, то дохід визначається шляхом рівномірного його нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг).

Але якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно визначений, то він відображається в бухгалтерському обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню.

Якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно оцінений і не існує ймовірності відшкодування понесених витрат, то дохід не визнається, а понесені витрати визнаються витратами звітного періоду. Якщо надалі сума доходу буде достовірно оцінена, то дохід визнається за такою оцінкою.

При визнанні доходів слід пам'ятати, що **цільове фінансування** може не визнаватися або визнаватися доходом.

Не визнається цільове фінансування доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування. Так не визнається цільовим фінансуванням плата за користування дитячими дошкільними закладами. Вона включається до складу інших операційних доходів.

Цільове фінансування, яке отримане, **визнається доходом** протягом тих періодів, в яких були зазані витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування.

Цільове фінансування капітальних інвестицій визнається доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів тощо) пропорційно сумі нарахованої амортизації цих об'єктів.

Цільове фінансування, для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство та фінансування для надання підтримки підприємству без установлення умов його витрачання та виконання у майбутньому певних заходів визнаються дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу.

Дохід може визнаватися у результаті використання активів підприємства іншими сторонами. Такі види доходів можуть бути у вигляді відсотків, роялті та дивідендів.

При цьому такі доходи визнаються якщо:

ймовірне надходження економічних вигод, пов'язаних з цією операцією;

дохід може бути достовірно оцінений.

Відсотки визнаються у тому звітному періоді, до якого вони належать, виходячи з бази їх нарахування та строку користування відповідними активами.

Роялті визнаються на основі принципу нарахування відповідно до економічного змісту певної угоди;

Дивіденди визнаються у тому періоді, коли прийнято рішення про їх виплату.

Правила оцінки доходів визначені П(С)БО 15 «Дохід» (п. 21—24) і наведені на рис 16.

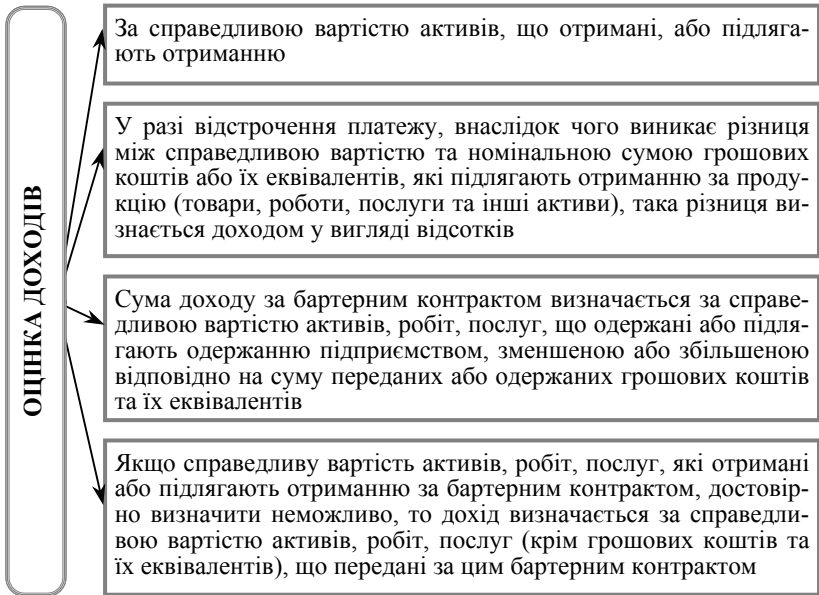

Рис. 16. Оцінка доходів підприємства

Приклад 4. Підприємство реалізувало готову продукцію вітчизняному покупцю на 36 000 грн. (умовно без ПДВ). Запис на рахунках бухгалтерського обліку буде таким:

Д 361

К 701

36 000 грн.

Запис за дебетом субрахунку 361 «Розрахунок з вітчизняними покупцями» характеризує збільшення активів (дебіторської заборгованості клієнтів).

Запис за кредитом субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» характеризує збільшення доходу у сумі реалізованої готової продукції.

Отже, дана господарська операція характеризує одночасне визнання і збільшення активів і доходів.

П(С)БО 16 «Витрати» (п. 5—9) визначають умови визнання або невизнання витрат.

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були здійснені.

Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними періодами.

Не визнаються витратами й не включаються до Звіту про фінансові результати:

- платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;
- попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;
- погашення одержаних позик;
- інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам, наведеним у п. 6 П(С)БО 16;
- витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до П(С)БО.

Приклад 5. Підприємство списало собівартість реалізованої продукції на 24 000 грн.

Запис на рахунках бухгалтерського обліку буде таким:

Д 901	К 26	24 000 грн.
-------	------	-------------

Запис за дебетом субрахунку 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» характеризує збільшення витрат в сумі 24 000 грн, яке призведе до зменшення власного капіталу.

Запис за кредитом рахунку 26 «Готова продукція» характеризує зменшення активів в сумі визначеної собівартості реалізованої продукції.

Отже, дана господарська операція характеризує визнання витрат з одночасним зменшенням активів в однаковій сумі.

Для заповнення Звіту про фінансові результати використовуються номінальні (тимчасові) рахунки класів 7, 8, 9 Плану рахунків. До кожного субрахунку доходів передбачено відповідний субрахунок витрат, крім адміністративних витрат, витрат на збут, податку на прибуток.

Враховуючи принцип нарахування та відповідності доходів і витрат розглянемо їх співставлення в I розділі Звіту про фінансові результати з використанням рахунків 7 і 9 класів (рис. 17).

Розглянемо методику розрахунку окремих видів доходів.

Приклад 6. Визначити суму доходів, яка повинна бути відображена в Звіті про фінансові результати за умови, що підприємство виробляє газові плити і за рік відвантажило клієнтам 120 одиниць в кредит. Собівартість однієї плити 100 грн, а ціна реалізації 300 грн. Від клієнтів отримано оплату станом на останній місяць року (31.12.XX) в сумі $(100 \cdot 300)$ 30 000 грн, тобто тільки за 100 одиниць. Решта грошей не надійшло, із офіційних джерел (публікація в газеті) стало відомо, що клієнт, який придбав три газових плити збанкрутував.

За принципом нарахування та відповідності доходів та витрат сума виручки визнається в момент відвантаження і дорівнює 36 000 грн $(120 \text{ од.} \cdot 300 \text{ грн})$. Сума чистого доходу за цією операцією на момент відвантаження складає 24 000 грн $(36\,000 - 12\,000)$. Але, при складанні Звіту про фінансові результати цю суму доходу необхідно зменшити на вартість газових плит, які були відвантаженні збанкрутілому клієнтові $(3 \cdot 300) = 900$ грн. Ця сума є витратами звітного періоду, тому сума чистого доходу від реалізації становитиме 23 100 грн $(24\,000 - 900)$. Тобто, сума чистого доходу обчислюється з урахуванням несплати дебіторської заборгованості.

Застосування принципу нарахування та відповідності доходів і витрат може бути перенесено до відвантаження. Такі варіанти визнання доходу виникають за умов договору. Так, якщо замовник оплатив документи на продукцію, але на його прохання вона тимчасово знаходиться у виробника, то в цьому випадку виробник має право визначити дохід до відвантаження цієї продукції та показати його у Звіті про фінансові результати.

		СТАТТЯ ДОХОДІВ	Рахунок, субрахунок	СТАТТЯ ВИТРАТ	Рахунок, субрахунок		
Звичайна діяльність	Основна та інша	Дохід від реалізації (р. 010)	70	Собівартість реалізації (р. 040)	90		
		готової продукції	701	готової продукції	901		
		товарів	702	товарів	902		
		робіт і послуг	703	робіт і послуг	903		
		перестраховання	705	страхові виплати	904		
				Адміністративні витрати(р. 070)	92		
				Витрати на збут (р. 080)	93		
				Інші операційні доходи (р. 060)	71	Інші операційні витрати (р. 090)	94
		Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	710	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю		940	
		Реалізація іноземної валюти	711	Витрати на дослідження та розробки		941	
Реалізація інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій)	712	Собівартість реалізованої іноземної валюти		942			
Операційна оренда активів	713	Собівартість реалізованих виробничих запасів		943			
Операційна курсова різниця (позитивна)	714	Операційна оренда активів		949			
Одержані пені, штрафи, неустойки	715	Втрати від операційної курсової різниці		945			
Відшкодування раніше списаних активів	716	Визнані пені, штрафи, неустойки		948			
Списання кредиторської заборгованості	717	Втрати від знецінення запасів		946			
Безоплатно одержані оборотні активи	718	Нестача втрати від цування цінностей		947			
Інші доходи операційної діяльності	719	Сумнівні та безнадійні борги		944			
		Інші витрати операційної діяльності		949			
ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (р. 100 або р. 105)							
Інша	фінансова та інвестиційна	Дохід від участі в капіталі (р. 110)	72	Втрати від участі в капіталі (р. 150)	96		
		Інвестиції в асоційовані підприємства	721	Від інвестицій в асоційовані підприємства	961		
		Спільна діяльність	722	Від спільної діяльності	962		
		Інвестиції в дочірні підприємства	723	Від інвестицій в дочірні підприємства	963		
		Інші фінансові доходи (р. 120)	73	Фінансові витрати (р. 140)	95		
		Дивіденди одержані	731	Відсотки на кредит	951		
		Відсотки одержані	732	Інші фінансові витрати	952		
		Інші доходи від фінансових операцій	733				
		Інші доходи (р. 130)	74	Інші витрати (р. 160)	97		
		Реалізація необоротних активів	742	Собівартість реалізованих необоротних активів	972		
Реалізація фінансових інвестицій	741	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	971				
Реалізація майнових комплексів	743	Собівартість реалізованих майнових комплексів	973				
Неопераційна курсова різниця	744	Втрати від неопераційних курсових різниць	974				
Дохід від безоплатно одержаних активів	745	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій	975				
Інші доходи від звичайної діяльності	746	Списання необоротних активів	976				
		Інші витрати звичайної діяльності	977				
ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВІД ЗВИЧАЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО ОПОДАТКУВАННЯ (р. 170, 175)							
			Податок на прибуток від звичайної діяльності (р. 180)	981			
Надзвичайні:							
надзвичайні події		Доходи (р. 200)	75	Витрати (р. 205)	99		
		Відшкодування збитків від надзвичайних подій	751	Втрати від стихійного лиха	991		
		Інші надзвичайні доходи	752	Втрати від техногенних катастроф і аварій	992		
				Інші надзвичайні витрати	993		
			Податок з прибутку від надзвичайних подій (р. 210)	982			
ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ ПОДІЙ							
НЕРОЗПОДІЛЕНИЙ ПРИБУТОК 441 (р. 220)							
НЕПОКРИТІ ЗБИТКИ 442 (р. 225)							

Рис 17. Співставлення доходів і витрат у Звіті про фінансові результати

Приклад 7. Визначити суму доходу для відображення у Звіті про фінансові результати. Клієнт *N* оплатив 100 одиниць продукції за продажними цінами 200 грн за одиницю, але звернувся з проханням зберігати її на складі виробника. Собівартість одиниці продукції 80 грн.

Відповідно до П(С)БО 3 підприємство — постачальник має право визнати дохід. Тому в Балансі запаси будуть зменшені на собівартість реалізованої продукції ($100 \cdot 80 = 8000$ грн), а у Звіті про фінансові результати збільшиться дохід на суму виручки від реалізації ($100 \cdot 200 = 20\,000$ грн).

Якщо продаж здійснюється через консигнатора то дохід визначається тільки після реалізації товарів третій стороні.

Дохід пов'язаний з наданням послуг визначається за умови достовірного визначення результату виконаних послуг. При цьому може бути два варіанти.

Перший варіант — якщо послуги полягають у виконанні нез'ясованої кількості операцій за визначений період часу, то в цьому випадку дохід визначається шляхом рівномірного нарахування за цей період. Цей метод застосовується при визначенні доходу від надання послуг з навчання, (крім короткострокових семінарів), від передплати на річні видання.

Другий варіант — якщо послуги полягають у виконанні визначених обсягів. У цьому випадку дохід визнається з урахуванням ступеня завершення операції на дату складання Балансу. Для оцінки ступеня завершеності надання послуг не враховуються проміжні та авансові платежі, отримані від клієнтів. Оцінка ступеня завершеності надання послуг здійснюється за допомогою коефіцієнту співвідношення фактичних і оцінених витрат.

Приклад 8. Аудиторська фірма «*N* Аудит» уклала договір на консультаційне обслуговування підприємства протягом трьох років (2002—2004 рр.) на суму 500 тис. грн. Заплановані оцінені витрати з надання цієї послуги складають, усього — 350 тис. грн, в тому числі за роками:

2002 р. — 130 тис. грн;

2003 р. — 110 тис. грн;

2004 р. — 110 тис. грн.

За 2002 р. сума фактичних витрат не перевищує планової і складає 130 тис. грн.

Визначити суму доходів, яка повинна бути відображена за 2002 р. у Звіті про фінансові результати.

1. Необхідно визначити коефіцієнт фактичних витрат звітного року у загальній оціненій сумі витрат за договором ($130\,000 / 350\,000 = 0,37$).

2. Визначити суму доходу, який підлягає відображенню у ф. 2 ($0,37 \times 500\,000 = 185\,000$ грн).

Але, якщо фірма недостатньо впевнена, що отримає запланований дохід в такій сумі, а гарантується, наприклад, покриття затрат в межах запланованого обсягу, то в цьому випадку у Звіті про фінансові результати слід відобразити 130 000 грн. В наступні роки сума доходу повинна розраховуватися з урахуванням сум відображених за попередні роки.

Дохід отриманий в результаті використання активів підприємства іншими сторонами, визнається у вигляді відсотків, роялті, дивідендів.

Приклад 9. Визначити суму доходу у вигляді відсотків від отриманого векселя за умови, що підприємство 31.05.2003 р. отримало вексель від покупця на 6000 грн на 60 днів під 11 % річних. Покупець погасив вексель 31.07.2003 р. разом із сумою відсотків.

Сума доходу (СД) у вигляді відсотків (%) повинна бути розрахована на основі пропорційності часу утримання векселя, а саме:

$$СД = НВ \cdot Рс \cdot Кд,$$

де СД — сума доходу у вигляді відсотків, грн;

НВ — номінальна вартість векселя, грн;

Рс — річна ставка відсотка, %;

Кд — кількість днів строку векселя, дні.

$$СД = 6000 \cdot 11 / 100 \cdot 60 / 360 = 110 \text{ грн (відсотки)}.$$

Приклад 10. Визначити дохід у вигляді роялті за умови, що фірма «К» надала право продажу 600 книг «Бухгалтерський фінансовий облік» в 2003 р. фірмі «№ 2». Згідно договору ціна реалізації 25 грн за примірник. За кожний проданий примірник фірма «№ 2» нараховує роялті 12 % від ціни реалізації. За 2003 р. продано 400 книг.

$$СД = 400 \cdot 25 \cdot 12 / 100 = 1200 \text{ грн (роялті)}.$$

Приклад 11. Визначити доходи у вигляді дивідендів за акціями за умови, що підприємство придбало 01.06.2003 р. акції на суму 13000 грн, за якими 31.12.2003 р. оголошено дивіденди 1300 грн.

$$СД = 1300 \cdot 7 / 12 = 758 \text{ грн (дивіденди)}.$$

Якщо дивіденди оголошені після дати Балансу, тобто 02.01.2004 р. то в 2003 р. дохід не визнається.

ЛЕКЦІЯ 6. ЗМІСТ СТАТЕЙ ТА МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

У лекції розглядаються наступні питання:

6.1. Взаємозв'язок Звіту про фінансові результати з видами діяльності підприємства.

6.2. Зміст статей та методика заповнення Звіту про фінансові результати.

6.1. Взаємозв'язок Звіту про фінансові результати з видами діяльності підприємства

У першому розділі Звіту про фінансові результати наводяться доходи і витрати та розраховується прибуток або збиток за видами діяльності.

Для розуміння змісту першого розділу звіту необхідно чітко розмежовувати види діяльності підприємства, які мають вплив на групування доходів і витрат (рис. 18).

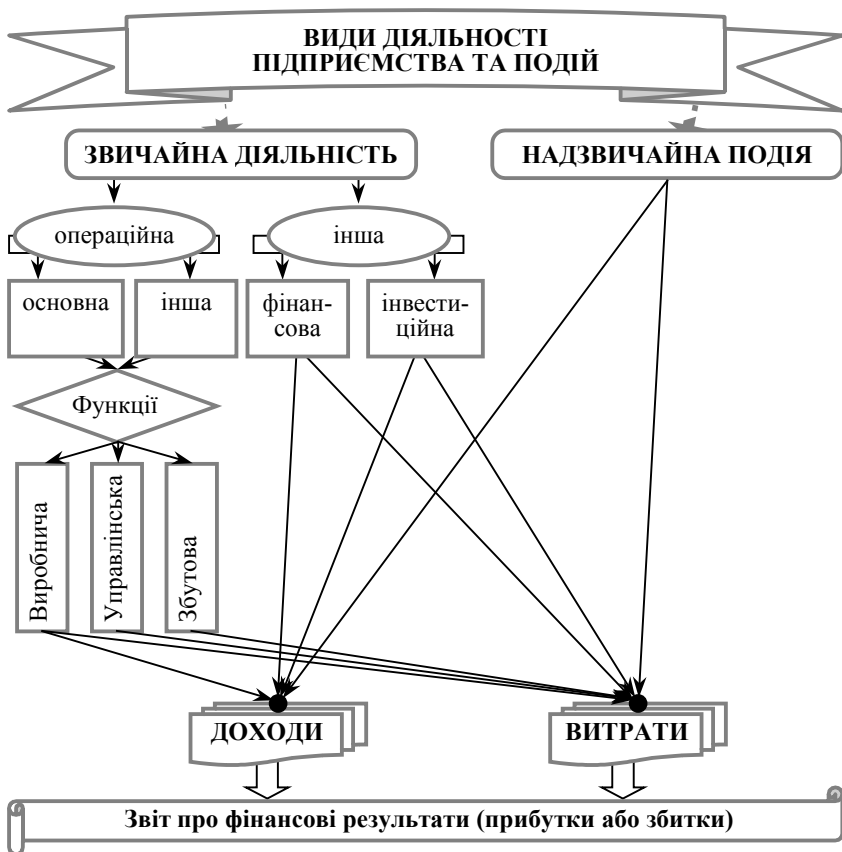

Рис. 18. Взаємозв'язок видів діяльності і Звіту про фінансові результати

Звичайна діяльність — це будь-яка діяльність підприємства, а також операції, які забезпечують або виникають внаслідок здійснення такої діяльності. Якщо розглядати промислове підприємство то до звичайної його діяльності слід віднести закупку запасів, виготовлення продукції, розрахунки з постачальниками і клієнтами, розрахунки за довгостроковими і короткостроковими зобов'язаннями, з працівниками і бюджетом, переоцінку запасів, списання знецінених запасів, переоцінку короткотермінових інвестицій, економічні санкції, курсові різниці тощо.

Надзвичайна подія виникає внаслідок подій або операцій, які відрізняються від звичайної і є епізодичними. Надзвичайна подія виникає при пожежах, стихійних лихах тощо. Але ці події для різних суб'єктів господарювання можуть приймати різні форми. Якщо для підприємства пожежа буде надзвичайною подією і в Звіті про фінансові результати буде виділена сума збитків в І розділу (р. 205), то для страхової компанії, яка здійснює страхування від таких подій, ці витрати у Звіті про фінансові результати будуть визнані як доходи від звичайної діяльності і відображені у Звіті про фінансові результати (р. 010).

Звичайна діяльність підприємства підрозділяється на операційну та іншу.

До операційної діяльності підприємства відносяться усі види основної та іншої діяльності, крім фінансової та інвестиційної.

Основна діяльність — це та, яка пов'язана з виробництвом або реалізацією товарів, робіт і послуг, визначена статутом при створенні підприємства і забезпечує основну частку його доходу. Витрати, які виникають в результаті основної діяльності підрозділяють за функціями, а саме: на виробничу, адміністративну, на збут та інші.

Виробнича функція супроводжується витратами на виготовлення продукції (витрат) і продажем продукції (доходи), а також супроводжується витратами адміністративного характеру і витратами на збут.

Інвестиційна діяльність — це діяльність підприємства, яка пов'язана з придбанням тих необоротних активів та тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Фінансова діяльність — це діяльність підприємства, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу.

В залежності від видів діяльності доходи підрозділяються на доходи від:

- виробничої функції тобто операційної діяльності;
- фінансової діяльності;
- інвестиційної діяльності;
- надзвичайних подій.

Витрати підрозділяються на витрати:

- виробничої функції;
- управлінської функції (адміністративні витрати);
- збутової функції;
- фінансової діяльності;
- інвестиційної діяльності;
- надзвичайних подій.

Якщо у результаті виробничої функції, фінансової та інвестиційної діяльності і надзвичайних подій виникають як доходи, так і витрати, то від управлінської і збутової функції виникають лише витрати.

Алгоритм формування фінансового результату за видами діяльності у Звіті про фінансові результати подано на рис. 19.

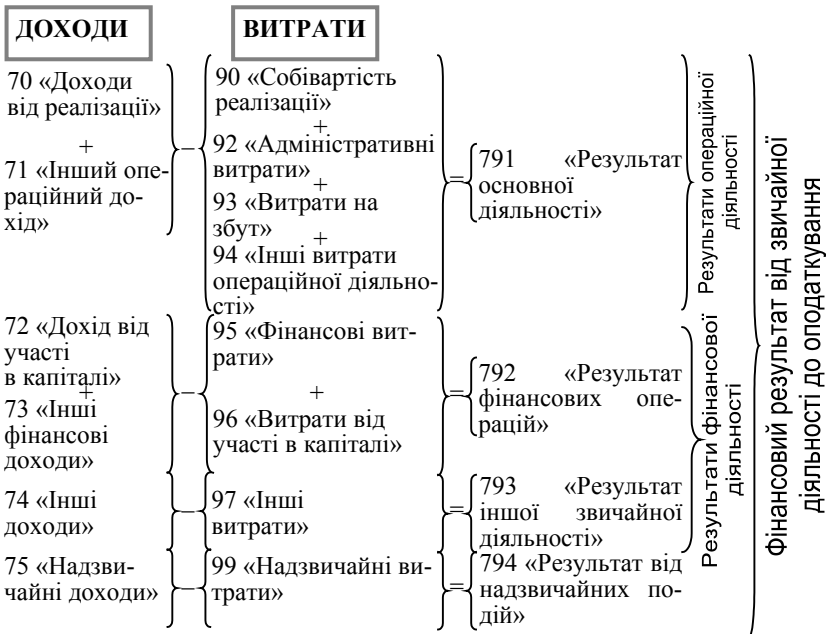

Рис. 19. Алгоритм визначення фінансового результату за видами діяльності

6.2. Зміст статей та методика заповнення Звіту про фінансові результати

Для заповнення першого розділу Звіту про фінансові результати (ф. № 2) використовуються дані аналітичного обліку за субрахунками 7 і 9 класу Плану рахунків. Послідовна схема закриття номінальних рахунків наведена на рис. 20.

Рахунки витрат:

Рахунки доходів:

	Дебет	791 «Результат від операційної діяльності»	Кредит
90 «Собівартість реалізації»	→		← 70 «Дохід від реалізації»
92 «Адміністративні витрати»	→		← 71 «Інший операційний дохід»
93 «Витрати на збут»	→		
94 «Інші витрати оперативної діяльності»	→		
981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	→		
792 «Результат фінансових операцій»			
	Дебет	792 «Результат фінансових операцій»	Кредит
95 «Фінансові витрати»	→		← 72 «Дохід від участі капіталів»
96 «Втрати від участі в капіталі»	→		← 73 «Інші фінансові доходи»
793 «Результат іншої звичайної діяльності»			
	Дебет	793 «Результат іншої звичайної діяльності»	Кредит
97 «Інші витрати»	→		← 74 «Інші доходи»
794 «Результат від надзвичайних подій»			
	Дебет	794 «Результат від надзвичайних подій»	Кредит
99 «Надзвичайні витрати»	→		← 75 «Надзвичайні доходи»
982 «Податок на прибуток від надзвичайних подій»	→		

Рис. 20. Послідовна схема закриття номінальних рахунків 7 і 9 класів

У рядку 010 «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» відображається загальний дохід (брутто)

від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто без вирахування непрямих податків, зборів, наданих знижок, повернених товарів, надходжень на користь інших осіб (комітентів, принципалів). Організації, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, у цій статті відображають вартість, за якою реалізовано цінні папери, та суму винагороди за виконання інших операцій, пов'язаних з розміщенням, купівлею і продажем цінних паперів. Цей рядок заповнюється за кредитом рах. 70 «Доходи від реалізації».

У рядку 015 «Податок на додану вартість» відображається сума податку на додану вартість, яка включена до складу доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 70 «Доходи від реалізації» (субрахунків 1—3) в частині ПДВ.

У рядку 020 «Акцизний збір» підприємства, які є платниками цього податку, показують суму, яка врахована у складі доходу (виручки) від реалізації (товарів, робіт, послуг). Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 70 «Доходи від реалізації» (субрахунків 1-3) в частині акцизного збору.

Підприємства, які сплачують інші збори або податки з обороту, показують їх суму у вільному рядку Звіту про фінансові результати, тобто **в рядку 025**, який не має визначеної назви. До таких зборів і податків відносяться:

збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, який сплачується:

з операцій з продажу ювелірних виробів з золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння;

з операцій з продажу тютюнових виробів, який сплачується виробниками цієї продукції;

з вартості послуг стільникового мобільного зв'язку;

рентна плата за нафту і природний газ, які видобуваються в Україні.

Якщо підприємство відповідно до законодавства є страховиком, то в цьому рядку наводяться виплати страхових сум і відшкодувань.

Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 70 «Доходи від реалізації» (субрахунків 1-3), в частині, яка відповідає змісту рядка.

У рядку 030 «Інші вирахування з доходу» показуються суми наданих знижок покупцям (замовникам) після дати реалізації продукції (товарів, послуг), вартість продукції або товарів, повернених покупцями, інші суми, які підлягають вирахуванню з до-

ходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без прямих податків, тобто без ПДВ.

У цій статті також відображають одержані підприємством від інших осіб суми доходів на користь комітента, принципала, співвиконавця, субпідрядника тощо за договорами комісії, підряду, агентськими та іншими аналогічними угодами.

Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 701, 702 в частині сум, що належать до перерахування комітентам та принципалам та дебетом рах. 704 «Вирахування з доходу» і повинен бути **відкоригований на суму непрямих податків (наприклад, ПДВ)**, включених до вартості повернених товарів.

У рядку **035 «Чистий дохід (нетто) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)»** відображається різниця між валовим доходом від реалізації та сумою усіх вирахувань (рядок 010 мінус рядки 015 – 020 – 025 – 030). Це чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) виготовленої власним виробництвом підприємства (власними силами підрядної організації), комісійною винагородою за агентськими угодами, договорами комісії, продажу товарів і наданню послуг тощо.

У рядку **040 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)»** виробничі підприємства показують виробничу собівартість реалізованої продукції, а підприємства торгівлі, громадського харчування та заготівель — собівартість реалізованих товарів за **купівельними цінами**. Собівартість реалізованих товарів і готової продукції визначається згідно з П(С)БО 9 «Запаси», 16 «Витрати», 30 «Біологічні активи». Собівартість реалізованої продукції складається з:

— *виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітнього періоду;*

— *нерозподілених постійних витрат;*

— *наднормативних виробничих витрат.*

Також у цій статті організації, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, відображають балансову вартість реалізованих цінних паперів.

Підприємства, які відповідно до законодавства є страховиками, у цій статті наводять виплати страхових сум та страхових відшкодувань. Підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей, у цій статті наводять відрахування на створення (формування) за звітний період призового фонду, а також резерву, що покриває величину джек-поту, не забезпечену сплатою участі у лотереї.

В цьому рядку відображається чиста собівартість реалізації, тобто за вирахуванням собівартості поверненої продукції або товарів. Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 90 «Собівартість реалізації» (субрахунки 1-4).

У рядку **050 «Валовий прибуток (збиток)»** підприємства визначається як різниця між чистим доходом і собівартістю реалізованої продукції (р. 035 – р. 040), а валовий збиток — це різниця р. 040 – р. 035.

Відповідно до П(С)БО 1 показники фінансової звітності філій, відділень та інших відокремлених підрозділів включають до загального фінансового Звіту підприємства. У загальному Звіті про фінансові результати підприємства — юридичні особи, показники наводять згорнуто, а у зведеному (щодо до двох і більше юридичних осіб) — розгорнуто. Наприклад, якщо в одній із філій є валовий збиток (рядок 055), а в інших філіях — валовий прибуток (рядок 050), то в загальному Звіті підприємства має бути наведено лише один показник — згорнутий валовий прибуток або валовий збиток, який визначають як різницю показників у рядках 035 і 040.

Але у зведеному Звіті про фінансові результати, якщо в одного підприємства — юридичної особи є прибуток (рядок 100), а в інших підприємств — юридичних осіб є збитки (рядок 105), то ці показники мають бути наведені відповідно одночасно в рядках 100 і 105.

У рядку **060 «Інші операційні доходи»** відображаються доходи:

- від реалізації іноземної валюти;
- від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій);
- від операційної оренди (крім фінансової) активів у разі якщо ця діяльність не є метою створення підприємства;
- від операційних курсових різниць по активах і зобов'язаннях підприємства, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства;
- відшкодування раніше списаних оборотних активів;
- одержані штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або відносно яких одержані рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення, а також суми з відшкодування завданих збитків;
- від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, після закінченні строку позовної давності;

- дохід у вигляді суми отриманих грантів, субсидій, асигнувань;
- інші доходи від операційної діяльності (наприклад, прибуток від відшкодування винною особою вартості нестач, виявлених при інвентаризації, доходи від операцій з тарою тощо). Підприємства, які є страховиками в цьому рядку показують інші доходи від страхової діяльності.

До цієї статті також уключаються дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості біологічних активів з виділенням у вписуваному рядку 061 доходу від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.

При заповненні цього рядка слід звернути увагу на те, що інші операційні доходи від операційної діяльності, які відповідно до чинного законодавства обкладаються ПДВ, тут відображаються **без урахування суми ПДВ**. Цей рядок заповнюється за кредитом рах. 71 «Інший операційний дохід» з вирахуванням ПДВ.

У рядку 070 «Адміністративні витрати» відображаються загальногосподарські витрати, які виникли протягом звітного періоду у процесі діяльності підприємства у зв'язку з його управлінням та обслуговуванням. Згідно П(С)БО 16 «Витрати» до таких витрат відносяться:

- загальні корпоративні витрати (витрати на проведення річних зборів, організаційні та представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження й утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);
- витрати на виплату винагород стороннім організаціям за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів і обов'язкових платежів, які

включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);

- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- інші витрати загальногосподарського призначення.

Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 92 «Адміністративні витрати».

У рядку 080 «Витрати на збут» відображаються витрати підприємства, які виникли протягом операційного циклу у звітному періоді і пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг):

- витрати пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції на складах готової продукції;
- витрати на ремонт тари;
- оплату праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам і працівникам підрозділів, які забезпечують збут;
- витрати на рекламу і дослідження ринку (маркетинг);
- витрати на передпродажну підготовку товарів;
- витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);
- витрати на транспортування, перевалку і страхування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки;
- витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;
- витрати на страхування призначеної для подальшої реалізації готової продукції (товарів), що зберігаються на складі підприємства;
- витрати на транспортування готової продукції (товарів) між складами підрозділів (філій, представництв) підприємства;
- інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг.

До складу витрат на збут не відносяться: адміністративні витрати (п. 60 П(С) БО 16), інші операційні витрати (п. 20 П(С) БО 16) та фінансові витрати (п. 27 П(С) БО 16).

Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 93 «Витрати на збут».

У рядку 090 «Інші операційні витрати» показуються інші операційні витрати.

До складу інших операційних витрат згідно з п. 20 П(С)БО 16 включаються:

- витрати на дослідження і розробки, які відповідають вимогам П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»;
- собівартість реалізованої іноземної валюти, яка для цілей бухгалтерського обліку визначається шляхом перерахування іноземної валюти у грошову одиницю України за курсом Національного банку України на дату здійснення операції з продажу іноземної валюти, плюс витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти;
- собівартість реалізованих виробничих запасів, яка для цілей бухгалтерського обліку складається з їх облікової вартості і витрат, пов'язаних з їх реалізацією;
- відрахування на створення резерву сумнівних боргів і сума списаної безнадійної дебіторської заборгованості;
- втрати від операційної курсової різниці (тобто від зміни курсу валюти за операціями, активами і зобов'язаннями, пов'язаними з операційною діяльністю підприємства);
- втрати від знецінення запасів (втрати, пов'язані з уцінкою запасів);
- нестачі і втрати від псування цінностей;
- визнані штрафи, пені, неустойки;
- витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення;
- інші витрати операційної діяльності (крім витрат, які підлягають включенню до собівартості продукції, товарів, робіт, послуг).

У цій статті наводяться також витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, від зміни вартості біологічних активів з виділенням у рядку 091 витрат від первісного визнання біологічних активів сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.

Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Рядок 100 «Фінансовий результат від операційної діяльності» прибуток (р. 100) або збиток (р. 105) розраховується як різниця між сумою валового прибутку та іншими операційними доходами мінус адміністративні витрати, витрати на збут та інші витрати операційної діяльності, тобто:

$$p. 100 = (p. 050 + p. 060) - (p. 070 + p. 080 + p. 090).$$

$$p. 105 = (p. 055 + 070 + 080 + 090 - 060).$$

У рядку 110 «Дохід від участі в капіталі» показуються суми доходу, які отримані від інвестицій в дочірні, спільні або асоційовані підприємства, і облік яких ведеться за методом участі в капіталі. При цьому, дохід буде нараховуватися у тому випадку, коли з отриманого прибутку виплачують дивіденди. У разі якщо підприємство, акції якого ми тримаємо приймає рішення не виплачувати дивіденди, а направити прибуток на виробництво, доходи від участі в капіталі інвестором не нараховуються.

До складу доходів від участі в капіталі включаються:

- доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування, зокрема у наслідок одержання асоційованим, підприємствами прибутку або зростання власного капіталу таких підприємств внаслідок інших подій (переоцінки необоротних активів, інвестицій тощо);

- доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування, зокрема внаслідок одержання спільними підприємствами прибутків або зростання їх власного капіталу внаслідок інших подій (переоцінка необоротних активів та інвестицій тощо);

- доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування, зокрема в наслідок одержання дочірніми підприємствами прибутків або зростання їх власного капіталу внаслідок інших подій (переоцінка необоротних активів та інвестицій тощо);

Цей рядок заповнюється за кредитом рах. 72 «Дохід від участі в капіталі».

У рядку 120 «Інші фінансові доходи» відображаються суми отриманих дивідендів від інших підприємств, що не є асоційованими, дочірніми та спільними; відсотків за облігаціями та іншими цінними паперами, інші доходи, отримані від фінансової діяльності, крім тих, які обліковуються за методом участі в капіталі.

Цей рядок заповнюється за кредитом рах. 73 «Інші фінансові доходи».

В ряду 130 «Інші доходи» відображаються доходи, які виникли у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства:

- від реалізації фінансових інвестицій;
- від реалізації необоротних активів;
- від реалізації майнових комплексів;
- від не операційних курсових різниць по активах і зобов'язаннях в іноземній валюті, які пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства;

- дохід від безоплатно одержаних активів, визначений у сумі амортизації таких активів одночасно з її нарахуванням;
- інші доходи, які виникають в процесі звичайної діяльності (від списання кредиторської заборгованості, що виникла не в ході операційного циклу, після закінчення строку позовної давності).

При заповненні цього рядка необхідно пам'ятати, що доходи, отримані від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, відображаються **за вирахуванням ПДВ**, яка нараховується платником податку на додану вартість при їх реалізації.

Цей рядок заповнюється за кредитом рах. 74 «Інші доходи».

В ряду 140 «Фінансові витрати» відображаються витрати на відсотки та інші витрати, пов'язані з запозиченнями (крім фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до П(С)БО 31 «фінансові витрати»)

Цей рядок заповнюється за дебетом 95 «Фінансові витрати».

В ряду 150 «Втрати від участі в капіталі» відображається збиток від інвестицій в дочірні, спільні та асоційовані підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі. Отже, якщо дочірнє (спільне чи асоційоване) підприємство отримало збитки, то інвестор повинен відобразити суму збитків, у частині, яка визнається за питомою вагою внесеного капіталу.

До складу втрат від участі в капіталі включаються:

- втрати, пов'язані зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування, зокрема внаслідок одержання асоційованими, спільними, дочірніми підприємствами збитків або зменшення власного капіталу таких підприємств у наслідок інших подій (переоцінка необоротних активів та інвестицій тощо).

Цей рядок заповнюється на підставі даних, які відображені в обліку за дебетом рах. 96 «Втрати від участі в капіталі».

У рядку 160 «Інші витрати» відображається:

- балансова вартість (собівартість) реалізованих фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, визначена на дату їх реалізації, а також інші витрати, пов'язані з їх реалізацією;

- втрати від не операційних курсових різниць у наслідок зміни курсу гривні до іноземної валюти за активами і зобов'язаннями не операційної діяльності підприємства;

- втрати від уцінки (знецінення) необоротних активів та фінансових інвестицій;

- залишкова вартість списаних необоротних активів та витрати пов'язані з їх ліквідацією (демонтаж, розбирання);

- інші витрати, які виникли у процесі звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з операційною діяльністю;
- виплати страхових сум та страхових відшкодувань;
- суми часток страхових платежів, які сплачуються перестраховикам за договорами перестраховування.

Цей рядок заповнюється на підставі даних за дебетом рах. 97 «Інші витрати».

Рядок 170 «Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування» — прибуток (р. 170) або збиток (р. 175) — визначається як алгебраїчна сума фінансового результату від операційної діяльності плюс дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи та інші доходи мінус фінансові витрати, втрати від участі в капіталі; інші витрати, тобто:

р. 170 = (р. 100 (105) + р. 110 + р. 120 + р. 130) – (р. 140 + р. 150 + р. 160);

р. 175 = р. 110 – р. 120 – р. 130 + р. 140 + р. 150 + р. 160.

У рядку 180 «Податок на прибуток» від звичайної діяльності наводиться сума податку на прибуток від звичайної діяльності, який визначається за П(С)БО 17 «Податок на прибуток». Цей рядок заповнюють на підставі записів про належну суму податку на прибуток за дебетом субрахунку 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності», 84 «Інші витрати операційної діяльності» у кореспонденції з рахунками 64 «Розрахунки з бюджетом», 17 «Відстрочені податкові активи» і 54 «Відстрочені податкові зобов'язання». Сума такого показника підприємствами, які на квартальну звітність відповідно до своєї облікової політики відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання не обчислюють, а також суб'єктами малого підприємництва для складання фінансової звітності визначається за сумою поточного податку на прибуток, яку визначено за податковим законодавством.

Рядок 190 «Фінансовий результат від звичайної діяльності» р. 190 (прибуток) та р. 195 (збиток) визначається як різниця між прибутком від звичайної діяльності до оподаткування мінус сума податку на прибуток, тобто рядок 190 = р. 170 – р. 180. Збиток від звичайної діяльності дорівнює збитку від звичайної діяльності до оподаткування та сумі податків на прибуток (р. 195 = р. 175 + р. 180)

У рядку 200 «Надзвичайні доходи» відображається:

- сума відшкодування втрат від надзвичайних подій, включаючи відшкодування витрат на попередження втрат від надзвичайних подій;

- сума доходу від інших подій чи операцій, які відповідають визначенню надзвичайних подій.

Цей рядок заповнюється за даними, відображеними за кредитом рах. 75 «Надзвичайні доходи».

У рядку 205 «Надзвичайні витрати» відображаються втрати від інших операцій та подій, які класифікуються як надзвичайні події:

- сума втрат від стихійного лиха (повінь, землетрус, град тощо);
- сума втрат, понесених підприємством у результаті техногенних катастроф і аварій, що сталися на самому підприємстві чи іншому підприємстві;
- втрати від інших надзвичайних подій.

При заповненні цього рядка слід пам'ятати, що втрати від надзвичайних подій відображаються за вирахуванням суми, на яку зменшується податок на прибуток від звичайної діяльності в наслідок цих витрат.

Приклад 12. Надзвичайні витрати в наслідок повені 30 000 грн, ставка податку на прибуток 25 %. Розрахуємо дані для відображення у рядку 205 «Надзвичайні витрати».

- сума зменшення податку на прибуток внаслідок збитків від надзвичайних подій

$$30\,000 \cdot 0,25 = 7500 \text{ грн}$$

- сума надзвичайних втрат для відображення рядку 205 Звіту про фінансові результати

$$30\,000 - 7500 = 22\,500 \text{ грн}$$

Таким чином, даний рядок заповнюється за сумами відображеними за дебетом рах. 99 «Надзвичайні витрати» за мінусом кредитового обороту за рахунком 751 «Відшкодування збитків від надзвичайних подій».

У рядку 210 «Податки з надзвичайного прибутку» відображаються суми податків, які підлягають сплаті з прибутку від надзвичайних подій.

Для заповнення цього рядка використовуються суми, відображені за дебетом рахунку 982 «Податки на прибуток від надзвичайних подій».

Рядок 220 «Чистий прибуток» або рядок 225 (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності та надзвичайного доходу, надзвичайного збитку та податків з надзвичайного прибутку.

Сума чистого прибутку, яка визначена у Звіті про фінансові результати необхідна для визначення суми нерозподіленого прибутку на кінець звітного періоду, який відображається у Балансі.

Нерозподілений прибуток на кінець звітнього періоду = Нерозподілений прибуток на початок звітнього періоду + Чистий прибуток — Використання прибутку на створення резервного капіталу, Виплату дивідендів тощо.

Загальна схема розрахунку чистого прибутку (збитку) за даними Звіту про фінансові результати наведена на рис. 21.

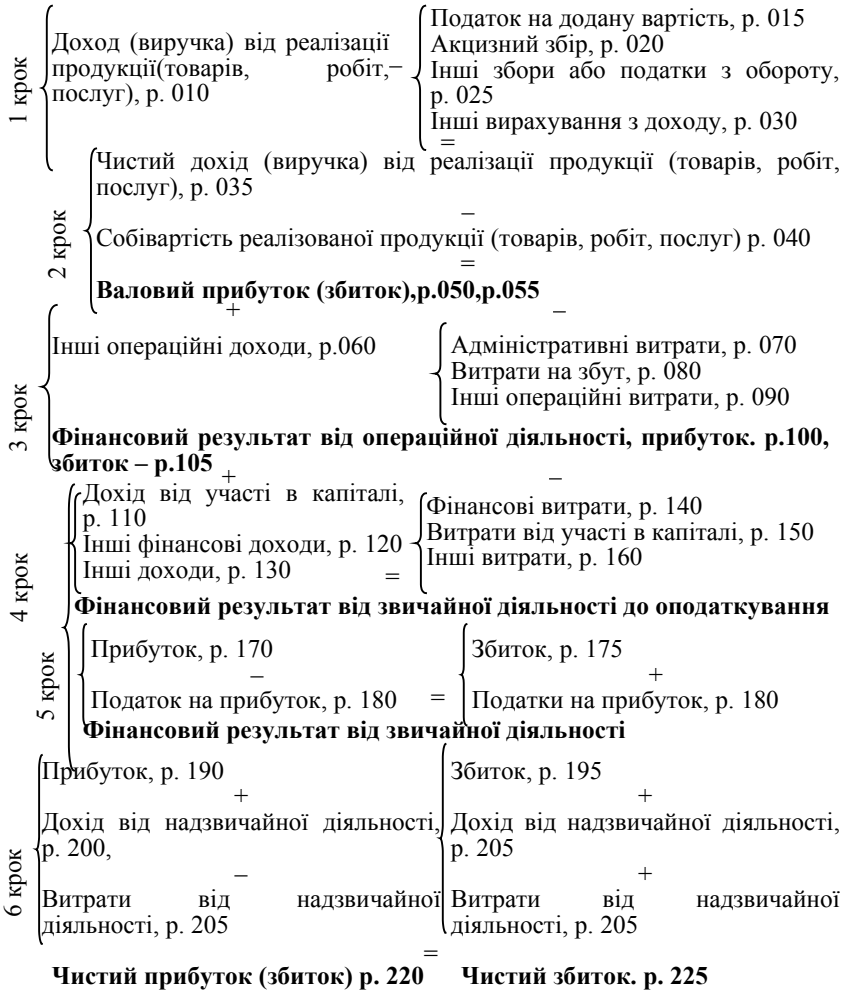

Рис. 21. Визначення чистого прибутку (збитку) підприємства за даними Звіту про фінансові результати

Таким чином, заповнення I розділу Звіту про фінансові результати можна розподілити на шість послідовних кроків, а саме:

1-й крок це визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 035);

2-й крок — це визначення валового прибутку (збитку), р. 050 або 055;

3-й крок — це визначення фінансового результату від операційної діяльності (прибутку або збитку), р. 100 або р. 105;

4-й крок — це визначення результату від звичайної діяльності до оподаткування (прибутку або збитку), р. 170 або р. 175;

5-й крок — це визначення результату від звичайної діяльності з урахуванням податку на прибутки, р. 190 або р. 195;

6-й крок — це визначення чистого прибутку або збитку, р. 220 або р. 225

Таким чином, у Звіті про фінансові результати визначаємо такі види фінансових результатів:

- валовий прибуток (збиток), тобто від основної діяльності (рядки 050, 055);

- прибуток (збиток) від операційної діяльності (рядки 100, 105);

- прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування (рядки 170, 175);

- прибуток (збиток) від звичайної діяльності після оподаткування (рядки 190, 195);

- чистий прибуток (збиток) з урахуванням фінансового результату від надзвичайних подій (рядки 200, 225).

Розділ II «Елементи операційних витрат» заповнюється відповідно до П(С)БО 3 п. 38 та Типових положень про склад собівартості продукції, робіт, послуг за галузями діяльності. Тут наводяться відповідні елементи операційних витрат (на виробництво, збут, управління та інші операційні витрати), яких зазнало підприємство в процесі своєї діяльності протягом звітного періоду, за вирахуванням внутрішнього обороту, тобто за вирахуванням тих витрат, які становлять собівартість продукції (робіт, послуг) виробленої і спожитої самим підприємством. Собівартість реалізованих товарів, запасів, іноземної валюти у цьому розділі не наводиться.

В розділі II «Елементи операційних витрат» розшифровуються витрати підприємства, які відображені в першому розділі цього Звіту.

Для підприємств торгівлі та громадського харчування вартість придбаних і реалізованих товарів не є елементом операційних

витрат. Тому ці підприємства у розділі II наводять інформацію лише про елементи витрат на збут, адміністративних і операційних витрат, а також транспортно-заготівельні та інші витрати, пов'язані з придбанням товарів, які включаються до їхньої собівартості. Відповідно відсотки за кредит, що належать до складу фінансових витрат, не підлягають розкриттю за економічними елементами, і, навпаки, втрати від операційних курсових різниць, що належать до складу інших витрат операційної діяльності, слід включати до сум, які мають розкриватись у розділі II.

Заповнення розділу II «Елементи операційних витрат» (р. 230 – р. 280) Звіту про фінансові результати здійснюється за рахунками 8 класу «Витрати за елементами».

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про витрати підприємства протягом звітного періоду.

Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (п. 21—26).

На рахунках цього класу, крім рахунку 85 «Інші витрати», ведеться облік витрат операційної діяльності за такими елементами витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші операційні витрати. Рахунок 85 застосовується для узагальнення інформації про витрати, пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю, а також про витрати, пов'язані із запобіганням надзвичайним подіям та ліквідацією їх наслідків.

Інші підприємства рахунки цього класу можуть використовувати для узагальнення інформації про витрати за елементами з щомісячним списанням сальдо рахунків у кореспонденції з рахунком 23 «Виробництво» і рахунками класу 9 «Витрати діяльності».

Рахунок 85 ведеться тільки тими підприємствами й організаціями, які не застосовують рахунки класу 9 «Витрати діяльності», сальдо на ньому закривається в кінці року або щомісячно в кореспонденції з дебетом рахунку 79 «Фінансові результати».

Якщо підприємство не використовує 8 клас рахунків то для заповнення цього розділу необхідно накопичувати інформацію в нагромаджувальних відомостях, використовуючи первинні та зведені документи, в яких зафіксовані відповідні витрати **операційної діяльності**.

У рядку 230 «Матеріальні затрати» відображається вартість витрачених у виробництві (крім продукту власного виробництва):

- сировини й матеріалів, які використані як основні й допоміжні матеріали в операційній діяльності підприємства;

- купованих напівфабрикатів та комплектуючих виробів для операційної діяльності підприємства;
- придбаних палива й енергії всіх видів, які використані на технологічні та інші операційні цілі, в тому числі на вироблення з палива тепло- та електроенергії, що спожиті в операційній діяльності;
- тари й тарних матеріалів, використаних в операційній діяльності;
- будівельних матеріалів, використаних як основні та допоміжні матеріали в операційній діяльності підприємства;
- запасних частин, використаних для ремонту основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та малоцінних та швидкозношуваних предметів підприємства;
- товарів, використаних для виробничо-господарських потреб, тобто без продажу іншим особам;
- виконаних для підприємства робіт і послуг виробничого та невиробничого характеру (здійснення окремих операцій з виробництва продукції, обробки сировини й матеріалів; проведення іспитів з випробування сировини й матеріалів, які використовуються у виробництві; транспортні послуги, які є складовою технологічного процесу виробництва, тощо).

Вартість зворотних відходів, отриманих у процесі виробництва, не включається до елементу операційних витрат за статтею «Матеріальні затрати».

При заповненні цього рядка слід пам'ятати, що підприємства торгівлі і громадського харчування не включають до складу матеріальних затрат купівельну вартість придбаних протягом звітного періоду товарів і сировини (продуктів).

Цей рядок заповнюється за сумами, відображеними за дебетом рахунку 80 «Матеріальні витрати», або кредитом рах. 20 (без 206), рах. 22, 25, 28 (товари, в частині витрат, здійснених на виробництво).

В рядку 240 «Витрати на оплату праці» відображаються витрати на оплату праці, до яких включаються:

- витрати на виплату основної заробітної плати персоналу відповідно до системи оплати праці, прийнятої на підприємстві;
- витрати на виплату додаткової заробітної плати (премії, заохочення тощо) персоналу відповідно до системи оплати праці, прийнятої на підприємстві;
- витрати на гарантійні та компенсаційні виплати персоналу, пов'язані з індексацією заробітної плати тощо, в порядку і розмірах, передбачених законодавством;

- витрати на оплату щорічних відпусток персоналу підприємства або щомісячні відрахування на створення забезпечення майбутніх виплат відпусток;

- витрати на виплати персоналу підприємства за невідпрацьований час, що передбачені законодавством;

- інші витрати на оплату праці, які визнаються елементами витрат на оплату праці.

Цей рядок заповнюється за сумами, відображеними за дебетом рахунку 81 «Витрати на оплату праці» або за кредитом рахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» та рахунку 47 «Забезпечення наступних витрат і платежів» в частині сум, що відносяться до операційних витрат.

В рядку 250 «Відрахування на соціальні заходи» відображаються:

- відрахування на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- відрахування на обов'язкове соціальне страхування;
- відрахування на обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття;

- відрахування на індивідуальне страхування працівників за рахунок підприємства;

- відрахування на інші соціальні заходи.

Цей рядок заповнюється за даними сумами, відображеними за дебету рахунку 82 «Відрахування на соціальні потреби» або за кредитом рахунку 65 «Розрахунки зі страхуванням» та рахунку 47 «Забезпечення наступних витрат та платежів» в частині сум, що відносяться до операційних витрат.

В рядку 260 «Амортизація» відображається сума нарахованої амортизації:

- основних засобів;
- інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), до затрат допоміжних (підсобних) виробництв, до виробничих накладних витрат, адміністративних і збутових витрат.

Цей рядок заповнюється за дебетом рах. 83 «Амортизація» або за кредитом рах. 13 «Знос необоротних активів»

В рядку 270 «Інші операційні витрати» відображаються:

- вартість робіт, послуг сторонніх підприємств, сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім податку на прибуток, втрати від курсових різниць, знецінення запасів, псування цінностей, списання та уцінки активів, сума фінансових санкцій тощо;

- витрати на відрядження;

- витрати на послуги зв'язку;
- плата за розрахунково-касове обслуговування тощо;
- страхові компанії відображають витрати на перестраховування та виплату страхових сум та страхових відшкодувань.

Цей рядок заповнюється за дебетом рахунку 84 «Інші операційні витрати» або кредитом рах. 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Сума витрат за економічними елементами визначається за вирахуванням тих витрат, які є собівартістю продукції (робіт, послуг) допоміжних та обслуговуючих виробництв (господарств) підприємства. Тобто, наприклад, витрати на оплату праці з використання матеріалів, основних засобів, на поточний ремонт основних фондів мають бути одноразово включені до відповідних елементів витрат (матеріальні, оплата праці, амортизація), а собівартість поточного ремонту, яка буде відображена на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», а потім і у витратах основного виробництва, вже ще раз, як внутрішній оборот, не включається до елемента витрат.

Сума всіх витрат операційної діяльності у розділі I може не збігатися з сумою за елементами операційних витрат (розділ II ф. № 2), зокрема, на суму зміни залишків напівфабрикатів власного виробництва, незавершеного виробництва, готової продукції, а також у зв'язку з різницею щодо включення собівартості товарів, що вибули. Собівартість реалізованих товарів не включають до елементів витрат розділу II, в той час як їх відображають у розділі I. При цьому транспортно-заготівельні витрати, що приєднані до первісної вартості (собівартості) товарів і запасів, мають бути включені до відповідних елементів витрат операційної діяльності (матеріальні, оплата праці, амортизація тощо). До розділу II не включають собівартість (еквівалент за курсом НБУ) реалізованої іноземної валюти й собівартість (балансова вартість) реалізованих матеріальних цінностей.

Крім того, при взаємоузгодженості показників Звіту про фінансові результати можливі різні варіанти: сума за рядком 280 може бути меншою або більшою за суму відображену в рядках 040, 070, 080, 090 першого розділу або дорівнювати їй.

Для **виробничих підприємств** є характерним той факт, що за П(С)БО 16 виробничими вважаються витрати підприємства на виробництво продукції, тобто не тільки її собівартість, а й витрати на незавершене виробництво, понесені у звітному періоді. Тому для виробничих підприємств є характерними такі випадки:

- сума рядків 040, 070, 080, 090 дорівнює рядку 280, якщо усю продукцію, вироблену у звітному періоді, реалізовано і немає не-

завершеного виробництва, тобто рахунок 23 немає сальдо. Або незавершене виробництво є, але реалізовано продукцію, яка була вироблена раніше (в попередніх звітних періодах) і її собівартість дорівнює витратам, понесеним у звітному періоді;

- сума рядків 040, 070, 080, 090 менша рядка 280, якщо виробничі витрати, понесені у поточному звітному періоді (році), перевищують собівартість реалізованої продукції;

- сума рядків 040, 070, 080, 090 більша рядка 280, якщо підприємство реалізувало готову продукцію, вироблену у попередньому звітному періоді (році), а виробничі витрати і витрати поточного звітного періоду (року) менше її собівартості.

Для підприємств, які надають **послуги**. У зв'язку з тим, що при наданні послуг, як правило, немає незавершеного виробництва, то сума рядків 040, 070, 080, 090 дорівнює рядку 280.

Підприємства торгівлі відображають витрати на збут, адміністративні витрати, операційні, транспортно-заготівельні та інші витрати, пов'язані з придбанням товарів, витрати від операційних курсових різниць, які включаються до складу інших операційних витрат, але в цьому розділі не повинні відображатися відсотки за кредит оскільки вони відносяться до фінансових витрат.

Тобто, в II розділі «Елементи операційних витрат» розшифровуються витрати підприємства, які відображені в I розділі Звіту про фінансові результати по рядках 070, 080, 090, але загальна сума їх може не збігатись.

Підприємства торгівлі собівартість реалізованих товарів не відображають на рахунку 80 «Матеріальні витрати», а на субрахунку 808 «Витрати товарів» ведуть лише облік тих товарів, які використані для виробничо-господарських потреб, а не для продажу іншим особам. Тому собівартість реалізованих товарів в рядку 230 II розділу Звіту про фінансові результати не включається. Таким чином, для торговельних підприємств лише сума рядків 070, 080, 090 дорівнює рядку 280.

Розділ III «Розрахунок показників прибутковості акцій» Звіту про фінансові результати заповнюють акціонерні товариства, прості акції або потенційні прості акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які перебувають в процесі випуску таких акцій. Зміст і методика заповнення III розділу форми № 2 регламентується П(С)БО 24 «Прибуток на акцію» (затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 16.07.01. № 344, Зареєстровано Міністерстві юстиції України 30.07.01. № 647/5838).

Мета цього розділу Звіту — розрахувати дивіденди на одну просту акцію.

Інвесторів цікавить, ефективність використання підприємством ресурсів, які надані власниками простих акцій.

Для розуміння змісту цього розділу і методики його заповнення необхідно знати визначення таких термінів.

Антирозбавляюча потенційна проста акція — фінансовий інструмент або інша угода, конвертація яких у прості акції приведе до збільшення чистого прибутку (зменшення чистого збитку) на одну просту акцію від звичайної діяльності в майбутньому.

Потенційна проста акція — фінансовий інструмент або інша угода, які дають право на отримання простих акцій.

Розбавляюча потенційна проста акція — фінансовий інструмент або інша угода, конвертація яких у прості акції призведе до зменшення чистого прибутку (збільшення чистого збитку) на одну просту акцію від звичайної діяльності у майбутньому.

Середньорічна кількість простих акцій — середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного року.

Скоригований чистий прибуток (збиток) — чистий прибуток (збиток) після вирахування дивідендів на привілейовані акції, скоригований на вплив розбавляючих простих акцій.

Скоригована середньорічна кількість простих акцій — середньорічна кількість простих акцій в обігу, скоригована на середньорічну кількість потенційних простих акцій.

Фінансовий інструмент — контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одному підприємстві і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншому.

Часовий зважений коефіцієнт — частка від ділення загальної кількості днів (місяців), протягом яких акції перебували в обігу, на загальну кількість днів (місяців) у звітному році.

Розділ III Звіту про фінансові результати складається із таких статей:

- середньорічна кількість простих акцій (р. 300) — наводиться середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного періоду. Цей показник визначається як сума добутків кількості простих акцій, в обігу протягом певних періодів у днях (місяцях) та відповідних часових зважених коефіцієнтів. Кількість простих акцій в обігу визначається за даними реєстру акціонерів;

- скоригована середньорічна кількість простих акцій (р. 310) — наводиться середньорічна кількість простих акцій в обігу, скори-

гована на середньорічну кількість потенційних простих акцій. Цей показник визначається як середньорічна кількість простих акцій, в обігу скоригована на кількість потенційних простих акцій;

- чистий прибуток, на одну просту акцію (р. 320) — наводиться показник, який розраховується діленням різниці між сумою чистого прибутку (збитку) і сумою дивідендів на привілейовані акції на середньорічну кількість простих акцій в обігу;

- скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію (р. 330) — відображається показник, який розраховується діленням скоригованого чистого прибутку (збитку) на скориговану середньорічну кількість простих акцій в обігу (розраховується за методикою наведеною в П(с)БО 24 «Прибуток на акцію»);

- дивіденди на одну просту акцію (р. 340) — відображається показник, який розраховується шляхом ділення суми оголошених дивідендів на кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди.

Для заповнення цих рядків необхідно дотримуватися єдиної методології і послідовності розрахунків за усі звітні періоди, а саме:

- 1) розрахувати чистий прибуток (збиток) з урахуванням суми прибутку(збитку), який належить власникам простих і привілейованих акцій;

- 2) розрахувати середньозважену кількість простих акцій, які знаходяться в обігу;

- 3) розрахувати чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію (ПНА);

- 4) розрахувати скоригований чистий прибуток (збиток) на просту акцію;

- 5) розрахувати скориговану середньозважену кількість простих акцій в обігу;

- 6) розрахувати скоригований прибуток (збиток) на акцію;

- 7) визначити суму оголошених дивідендів на кількість простих акцій.

Якщо відкриті акціонерні товариства не матимуть потенційних простих акцій, але незалежно від цього в Звіті про фінансові результати вони повинні вказати обидва показники прибутку на акцію, (р. 320, р. 330). У цьому випадку сума прибутку на акцію буде однаковою.

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство ЗАТ «Фірма "Полтавпиво"»

Територія Полтава

Форма власності Приватна

Орган державного управління —

Галузь Пивоварна промисловість

Вид економічної діяльності Виробництво мінеральних вод та інших безалкогольних напоїв

Одиниця виміру: тис. грн

Контрольна сума

Коди	
	01
5518768	
5310137000	
20	
7794	
18144, 18145, 71250	
15.98.0	

Адреса 36038 м. Полтава, вул. Артема, 38

Звіт про фінансові результати
за рік 2006 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звіт. період	За поперед. період
/	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Ко 701—703	010	14297,0	14400,0
Податок на додану вартість До 701—703	015	(1708,1)	(1747,0)

Акцизний збір До 701—703	020	(—)	(—)
До 701, 702, К 64	025	(—)	(—)
Інші вирахування з доходу До 704 без ПДВ	030	(—)	(—)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) р. 010 – (р. 015 – р. 020 – р. 025 – р. 030)	035	12588,9	12653,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) До 901-3	040	(8654,3)	(8765,0)
Валовий: прибуток (р. 035 – р. 040)	050	3934,6	3888,0
збиток (р. 040 – р. 035)	055	(—)	(—)
Інші операційні доходи Ко 71 без ПДВ	060	1503,5	1038,0
Адміністративні витрати До 92	070	(693,4)	(439,0)
Витрати на збут До 93	080	(604,0)	(370,0)
Інші операційні витрати До 94	090	(948,4)	(806,0)
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток р. 050 + р. 060 – р. 070 – р. 080 – р. 090	100	3192,3	3311,0
збиток р. 055 + р. 070 + р. 080 + р. 090 – р. 060	105	(—)	(—)
Доход від участі в капіталі Ко 72	110	—	—
Інші фінансові доходи Ко 73	120	—	—
Інші доходи Ко 74 без ПДВ	130	77,7	51,0
Фінансові витрати До 95	140	(213,3)	(226,0)
Втрати від участі в капіталі До 96	150	(—)	(—)

Стаття	Код рядка	За звіт. період	За поперед. період
<i>І</i>	2	3	4
Інші витрати До 97	160	(498,1)	(774,0)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток (791-793); р. 100 + р. 110 + р. 120 + р. 130 – р. 140 – р. 150 – р. 160 = збиток р. 105 + р. 140 + р. 150 + р. 160 – р. 110 – р. 120 – р. 130	170	2558,6	2362,0
Податок на прибуток від звичайної діяльності До 981	175	(—)	(—)
Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток р. 170 – р. 180)	180	(—)	(—)
збиток р. 170 + р. 180	190	25,58,6	2362,0
Надзвичайні: доходи Ко 75	195	(—)	(—)
витрати До 99	200	(—)	(—)
Податки з надзвичайного прибутку До 982	205	(880,6)	(6,0)
Чистий: прибуток р. 190 + р. 200 – р. 205 – р. 210	210	(—)	(—)
збиток р. 205 – р. 190 — р. 200	220	1678,0	2358,0
	225	—	—

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звіт. період	За поперед. період
<i>І</i>	2	3	4
Матеріальні затрати До 80 або Ко 20 (без 206); 22, 25, 28 (в частині витрат здійснених на виробництво продукції)	230	9519,7	9821,0

Витрати на оплату праці До 81 або Ко 66; Ко 47(в частині витрат, що відносяться до операційних витрат)	240	2627,4	2272,0
Відрахування на соціальні заходи До 82 або Ко 65; Ко 47(в частині витрат, що відносяться до операційних витрат)	250	56,1	52,0
Амортизація До 83 або Ко 13	260	878,8	734,0
Інші операційні витрати До 84 або До 94	270	619,3	779,0
Разом:	280	13701,3	13658,0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звіт. період	За поперед. період
/	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	—	—
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	—	—
Чистий прибуток, збиток на одну просту акцію	320	—	—
Скоригований чистий прибуток, збиток на одну просту акцію	330	—	—
Дивіденди на одну просту акцію	340	—	—

Керівник підпис Прізвище та ініціали _____

Головний бухгалтер підпис Прізвище та ініціали _____

* В колонці I поряд із назвою статті Звіту про фінансові результати вказано джерело інформації та коди рахунків та субрахунків, які використовуються для її заповнення.

Розрахунок чистого прибутку на акцію (ПНА) здійснюється за формулою:

$$\text{ПНА} = \frac{\text{ЧП} - \text{ДП}}{\text{С}},$$

де ЧП — чистий прибуток(збиток), грн;

ДП — дивіденди, нараховані власникам привілейованих акцій, грн;

С — середньозважена кількість простих акцій в обігу, одиниць.

Якщо підприємство отримало збитки, то при розрахунку чисельника цієї формули необхідно до суми збитків (р. 225) додати суму дивідендів, нарахованих власникам привілейованих акцій.

Для розрахунку скоригованого чистого прибутку на акцію необхідно врахувати вплив розбавляючих потенційних простих акцій. Тобто тих, які зменшують ПНА. Для цього необхідно зменшити чистий прибуток, який належить власникам простих акцій:

- на суму дивідендів, визнаних у звітному періоді, на розбавляючі потенційні акції;

- на суму відсотків, визнаних у звітному періоді, які пов'язані з розбавляючими потенційними простими акціями;

- на суму будь-яких змін у доході або витратах, які будуть наслідком конвертування розбавляючих простих акцій.

Звіт про фінансові результати із зазначенням рахунків обліку, що використовуються для його заповнення, наведено в табл. 11.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Як види діяльності підприємства впливають на структуру Звіту про фінансові результати?

2. Яка мета складання Звіту про фінансові результати?

3. Із яких розділів складається Звіт про фінансові результати?

4. За даними яких класів рахунків бухгалтерського обліку складаються окремі розділи Звіту про фінансові результати?

5. Як відображаються доходи у Звіті про фінансові результати?

6. Як розрахувати суму доходу від роялті?

7. Як розрахувати суму доходу від відсотків?

8. Які особливості розрахунку доходу від наданих послуг при визначеному обсязі?

9. Як відображаються витрати у Звіті про фінансові результати?

10. Чи допускаються згортання доходів і витрат?

11. Яка послідовність розрахунку прибутку від різних видів діяльності до оподаткування?
12. Як визначається сума податку на прибуток від звичайної діяльності до оподаткування?
13. Як розрахувати нерозподілений прибуток підприємства?
14. На підставі яких даних заповнюється II розділ звіту?
15. Як розрахувати середньозважену кількість простих акцій?
16. Як розрахувати прибуток на акцію?
17. Як розрахувати скоригований прибуток на акцію?
18. Яке значення Звіту про фінансові результати в управлінні підприємством?
19. Які показники рентабельності можна розрахувати за даними Звіту про фінансову звітність?

ТЕМА 4. ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Мета — розкрити визначення Звіту про рух грошових коштів, мету його складання, структуру, методи складання та інформаційне забезпечення, розкриття інформації в Примітках.

Ключові терміни і поняття:

Чисте надходження і чистий видаток грошових коштів, операційна, інвестиційна і фінансова діяльність, еквіваленти грошових коштів, грошові кошти, рух грошових коштів, не грошові операції, прямий метод, непрямий метод, розкриття.

ЛЕКЦІЯ 7. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

У лекції розглядаються наступні питання:

7.1. Визначення термінів та мета складання Звіту про рух грошових коштів.

7.2. Структура Звіту про рух грошових коштів.

7.1. Визначення термінів та мета складання Звіту про рух грошових коштів

Відповідно до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»:

Звіт про рух грошових коштів — це звіт, який відображає надходження і видаток грошових коштів у результаті діяльності підприємства у звітному періоді.

Цей звіт входить до складу річної фінансової звітності підприємств. Він складається за звітний період наростаючим підсумком з початку року в тис. грн. Для порівняння інформації у Звіті наводяться дані за аналогічний попередній період.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» визначає зміст, структуру і формат цього Звіту, який складають усі підприємства крім СМП. Звіт складається за формою № 3 (код ДКУД 1801004).

У Звіті про рух грошових коштів відображається рух коштів від трьох видів діяльності, а саме: операційної, інвестиційної, фінансової та надзвичайних подій.

Операційна діяльність — це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

У результаті основної діяльності грошові кошти надходять від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, від надання активів в оренду, а вибувають — при розрахунках з постачальниками, бюджетом, працівниками тощо.

Інвестиційна діяльність — охоплює операції з придбання та реалізації тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Тут доречно нагадати, що **еквіваленти грошових коштів** — це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

У результаті інвестиційної діяльності грошові кошти надходять від продажу фінансових інвестицій та необоротних активів, від дивідендів, відсотків, погашення наданих позик іншим підприємствам та вибувають при придбанні фінансових інвестицій, основних засобів і нематеріальних активів, наданні позик іншим підприємствам тощо.

Фінансова діяльність — це діяльність, яка призводить до зміни розміру та складу власного і позикового капіталу підприємства. Надходження грошових коштів у результаті фінансової діяльності відбувається за рахунок випуску акцій власної емісії, отримання позик, а вибуття — при погашенні позик, виплаті дивідендів, викупу акцій власної емісії.

Взаємозв'язок видів діяльності підприємства і Звіту про рух грошових коштів наведений на рис. 22.

До категорій цього Звіту відносяться такі терміни:

Грошові кошти — це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Рух грошових коштів — це надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів.

Чисте надходження грошових коштів — це перевищення суми надходжень грошових коштів над сумою їх видатків у звітному році.

Чистий видаток грошових коштів — це перевищення суми видатків грошових коштів над їх надходженням за звітний рік.

Таким чином, у Звіті про рух грошових коштів наводиться інформація про грошові потоки підприємства за звітний період.

Контроль грошових потоків дає змогу оцінити раціональність використання грошових коштів, напрями діяльності підприємства, платоспроможність, скласти прогноз на майбутній період.

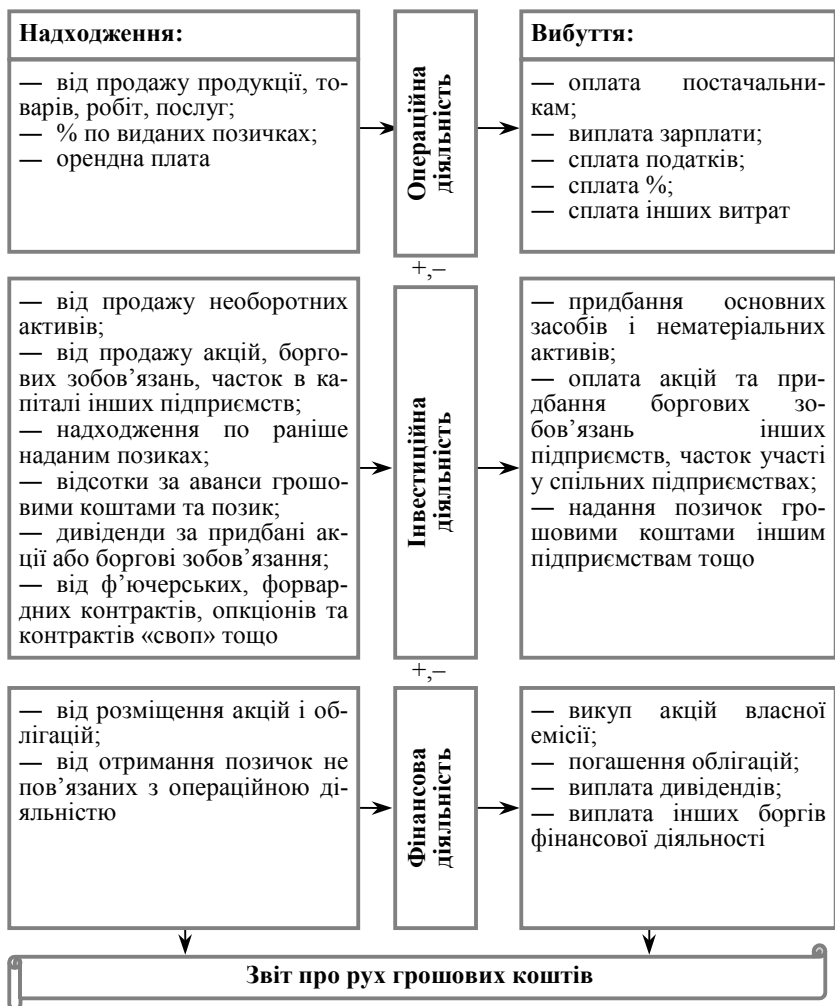

Рис. 22. Взаємозв'язок видів діяльності та звіту про рух грошових коштів

Мета складання Звіту про рух грошових коштів — надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

При складанні Звіту про рух грошових коштів слід пам'ятати, якщо одна операція включає суми, які відносяться до різних ви-

дів діяльності, то ці суми необхідно наводити окремо за відповідними видами діяльності.

Тобто при складанні звіту підприємству необхідно *розгорнуто* наводити суми надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності.

Не включаються у Звіт про рух грошових коштів внутрішні зміни про рух грошових коштів (отримання грошей у банку і оприбуткування їх у касу тощо).

Також не включаються до Звіту про рух грошових коштів негрошові операції. До **негрошових операцій** відносяться операції, які не потребують використання грошових коштів та їх еквівалентів, а саме: бартерні операції, придбання активів шляхом емісії акцій, отримання активів на умовах фінансової оренди, перетворення зобов'язань на власний капітал.

Таким чином, Звіт про рух грошових коштів надає інформацію внутрішнім і зовнішнім користувачам про надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності, включаючи надходження і видатки грошових коштів у результаті надзвичайних подій.

7.2. Структура Звіту про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів (ф. № 3) складається із трьох розділів, а саме:

Розділ I. Рух коштів у результаті операційної діяльності (рядки 010—170).

Розділ II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності (рядки 180—300).

Розділ III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності (рядки 310—390).

У кожному з трьох розділів у окремих рядках (р. 160, 290, 380) вказується чистий рух коштів від надзвичайних подій за видами діяльності, а в р. 170, 300 і 390 вказується чистий рух грошових коштів за кожним видом діяльності.

У р. 400 вираховується загальна сума чистого руху грошових коштів за звітний період за трьома видами діяльності.

У рядках 410 і 430 відображається залишок на початок і кінець звітного періоду, а в р. 420 — вплив зміни валютних курсів на залишок коштів.

Для заповнення Звіту про рух грошових коштів необхідно використовувати дані Балансу, Звіту про фінансові результати, дані аналітичного обліку та Приміток до річної фінансової звітності.

У світовій практиці бухгалтерського обліку є два формати Звіту про рух грошових коштів і два методи його складання, а саме: формат за яким рух грошових коштів подається за **прямим методом** і передбачає коригування кожної статті Звіту про фінансові результати і формат, за яким не передбачається трансформування кожної статті Звіту про фінансові результати — тобто, **непрямий метод**.

За цим методом коригується лише сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування під впливом змін негрошових коштів від поточної діяльності.

За П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» в Україні передбачено формат звіту, який передбачає використання *непрямого і прямого методів*.

Розділ I «Рух коштів у результаті операційної діяльності» заповнюється за *непрямим методом* і розпочинається з коригування суми фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування.

Розділ II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» та розділ III «Рух коштів у результаті фінансової діяльності» заповнюється за *прямим методом*.

Розглянемо послідовність формування інформації про рух грошових коштів за видами діяльності.

Структура I розділу Звіту про рух грошових коштів та схема трансформування прибутку від операційної діяльності у грошовий потік за непрямим методом подано в табл. 12.

Таким чином, сутність непрямого методу полягає у визначенні суми грошових коштів у складі прибутку, а саме, чи забезпечений, отриманий прибуток грошима чи ні. У результаті використання непрямого методу користувачам надається інформація тільки про чисті надходження або вибуття грошових коштів від операційної діяльності, крім фінансової та інвестиційної.

У II розділі Звіту наводиться рух коштів внаслідок **інвестиційної діяльності**, тобто, тієї, яка характеризує зміни у таких балансових статтях як: необоротні активи, поточні фінансові інвестиції та таких статей Звіту про фінансові результати як: доходи від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи, втрати від участі в капіталі та інші втрати.

Структура формування інформації другого розділу Звіту про рух грошових коштів наведено в табл. 13.

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (РОЗДІЛ 1) — НЕПРЯМИЙ МЕТОД

Статті	Код рядка	Вплив зміни:	
		надходження (+)	видаток (-)
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Прибуток(збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	010	прибуток(+)	збиток(-)
Коригування на: амортизацію необоротних активів	020	збільшення (+)	×
• збільшення (зменшення) забезпечень	030	збільшення (+)	зменшення (-)
• збиток (прибуток) від нерезалізованих курсових різниць	040	збиток (+)	прибуток (-)
• збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	050	збиток (+)	прибуток (-)
Витрати на сплату відсотків	060	збільшення (+)	×
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах (розраховується)	070	прибуток	збиток
• зменшення (збільшення) чистих оборотних активів	080	зменшення (-)	збільшення (+)
• зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	090	зменшення (-)	збільшення (+)
• збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	100	збільшення (+)	зменшення (-)
• збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів (р. 110)	110	збільшення (+)	зменшення (-)
Грошові кошти від операційної діяльності (розраховується)	120	(+)	(-)
Сплачені відсотки	130	×	зменшення (-)
Сплачені податки на прибуток	140	×	зменшення (-)
Чистий рух коштів до надзвичайних статей (розраховується)	150	(+)	(-)
Рух коштів внаслідок надзвичайних подій	160		
• надходження, видаток		надходження (+)	видаток (-)
Чистий рух коштів від операційної діяльності (розраховується)	170	(+)	(-)

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (РОЗДІЛ II) — ПРЯМИЙ МЕТОД

Статті	Код рядка	Вплив зміни:	
		надходження (+)	видаток (-)
<i>I</i>	2	3	4
Р. II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Реалізація:			
• фінансових інвестицій	180	+	×
• необоротних активів	190	+	×
• майнових комплексів	200	+	×
Отримано:			
• відсотки	210	+	×
• дивіденди	220	+	×
• інші надходження	230	+	×
Придбання:			
• фінансових інвестицій	240	×	-
• необоротних активів	250	×	-
• майнових комплексів	260	×	-
Інші платежі	270	×	-
		=	
Чистий рух коштів до надзвичайних подій (розраховується)		+	-
Рух коштів до надзвичайних подій	290		
• надходження, видаток		+	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (розраховується)	300	+	-

У III розділі Звіту про рух грошових коштів відображається рух коштів від **фінансової діяльності**, а саме тієї, яка призводить до змін у власному і позичковому капіталі. Для заповнення цього розділу Звіту необхідно використати дані пасиву Балансу (розділ I) Власний капітал, розділ II Забезпечення наступних витрат і платежів, розділ III. Довгострокові зобов'язання та розділ IV Поточні зобов'язання (статті «Короткострокові кредити банків», «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», «Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками» та даними аналітичного обліку).

Структура формування інформації третього розділу Звіту про рух грошових коштів наведено в табл. 14.

Після визначення чистого руху коштів від трьох видів діяльності (операційної, інвестиційної і фінансової) визначається чистий рух коштів за звітний період (р. 400), як різниця між сумою грошових надходжень та видатків, відображених за статтями:

- чистий рух коштів від операційної діяльності (р. 170);
- чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (р. 300);
- чистий рух коштів від фінансової діяльності (р. 390).

Залишок коштів на кінець року (р. 430) розраховується за формулою:

$$ЗК_{кр} = ЗК_{пр} \pm ЧРК \pm ВК, \quad (1)$$

де $ЗК_{кр}$ — залишок коштів на кінець року;

$ЗК_{пр}$ — залишок коштів на початок року;

ЧРК — чистий рух коштів за звітний період;

ВК — вплив зміни валютних курсів.

Заповнення Звіту про рух грошових коштів можна подати з шести кроків робіт, а саме:

I крок — розрахунок прибутку (збитку) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах (р. 010 – р. 070);

II крок — розрахунок чистих грошових коштів від операційної діяльності (р. 080 – р. 170);

III крок — розрахунок чистих грошових коштів від інвестиційної діяльності (р. 180 – р. 300);

IV крок — розрахунок чистих грошових коштів від фінансової діяльності (р. 310 – р. 390);

V крок — розрахунок суму чистого руху грошових коштів за звітний період за трьома видами діяльності;

VI крок — розрахунок залишку коштів на кінець звітного періоду (р. 400 – р. 430).

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (РОЗДІЛ III) — ПРЯМИЙ МЕТОД

Статті	Код рядка	Вплив зміни:	
		надходження(+)	видаток (-)
Розділ III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності:			
Надходження власного капіталу	310	+	×
Отримані позики	320	+	×
Інші надходження	330	+	×
Погашення позик	340	×	-
Сплачені дивіденди	350	×	-
Інші платежі	360	×	-
		=	
Чистий рух коштів до надзвичайних подій (розраховується)	370		
Рух коштів від надзвичайних подій	380	+	-
• надходження, видаток		+	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності (розраховується)	390	+	-

ЛЕКЦІЯ 8. ЗМІСТ СТАТЕЙ ТА МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

У лекції розглядаються наступні питання:

8.1. *Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання.*

8.2. *Розкриття інформації про рух грошових коштів у Примітках до фінансової звітності.*

8.1. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання

Звіт про рух грошових коштів складається за звітний період (графи 3 і 4), але для порівняння даних і проведення аналізу в ньому наводяться дані за аналогічний попередній період (графи 5 і 6). Графа 5 і 6 заповнюється за даними аналогічного Звіту, складеного за попередній рік за даними граф 3 і 4.

Зміст статей Звіту про рух грошових коштів визначено П (С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів».

При заповненні цього звіту слід пам'ятати, що якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми слід наводити окремо у складі відповідних видів діяльності.

Крім цього при заповненні цього звіту підприємство розгорнуто наводить суми надходжень та видатків, що виникають в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Заповнення І розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» за непрямим методом починається з коригування прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування на господарські операції, при здійсненні яких не має необхідності у грошових коштах:

- на суму нарахованої амортизації активів;
- на суму змін забезпечень зобов'язань;
- на збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць;
- на збиток (прибуток) від операційної діяльності;
- на витрати на сплату відсотків;

Після цього визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах, на який впливають:

— суми змін запасів, дебіторської і кредиторської заборгованості, пов'язаної з операційною діяльністю протягом звітного періоду;

- на суми змін витрат і доходів майбутніх періодів.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (форма № 3)

Стаття	Код рядка	Зміст статті
1	2	3
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності		
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	010	Відображається прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування за звітний період, наведений у ф. 2 «Звіт про фінансові результати», відповідно р. 170 або р. 175
Амортизація необоротних активів	020	Відображається сума амортизації з матеріальних і нематеріальних активів, яка нарахована за звітний період. Цей рядок заповнюється за даними ф. № 2, розділ II р. 260 «Амортизація» або за кредитом рах. 13
Збільшення(зменшення) забезпечень	030*	Відображається сума збільшення або зменшення забезпечень наступних витрат і платежів, лише в частині операційної діяльності (збільшення — надходження, а зменшення — видаток). Цей рядок заповнюється за даними Балансу ф. № 1, рядки 400-420 графа 4 мінус графа 3, при умові, що у звітному періоді не було створено забезпечень для інвестиційної та фінансової діяльності.
Збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040*	Суми курсових різниць, що виникли внаслідок перерахунку статті Балансу «Грошові кошти та їх еквіваленти в іноземній валюті» (збитки — надходження, прибуток — видаток). У графі 3 рядок 040 відображаються збитки від курсових різниць, що виникли внаслідок перерахунку грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті протягом звітного періоду (ф. № 2, розділ I, рядок 160 «Інші витрати» та р. 090 «Інші операційні витрати» тобто за дебетовим оборотом субрахунку 974 «Втрати від неопераційних курсових різниць» і субрахунку 945 «Втрати від операційної курсової різниці». У графі 4 рядок 040 інформація заповнюється за даними аналітичного обліку, які включають прибутки від курсових різниць, що виникли від курсових різниць, внаслідок перерахунку грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті протягом звітного періоду (ф. № 2, розділ I), рядок 130 «Інші доходи» та за кредитовим оборотом субрахунку 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці», р. 060 (ф. № 2, розділ I), ф. № 2 «Інші операційні доходи» тобто за кредитовим оборотом субрахунку 714 «Доходи від операційної курсової різниці».

Збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	050*	Відображається сума збитку у графі 3 «Надходження», а прибутку «Видаток» (графа 4) від володіння та реалізації фінансових інвестицій (дивиденди, відсотки тощо), а також від продажу основних засобів, нематеріальних активів, інших довгострокових активів, від обміну оборотних активів на необоротні активи і фінансові інвестиції, від неопераційних курсових різниць, інші прибутки і збитки від інвестиційної і фінансової діяльності (без урахування на сплату відсотків). Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати у ф. № 2 і співставити суму рядків 110, 120, 130 мінус сума рядків 150, 160 за винятком збитку (прибутку) від нереалізованих курсових різниць, які уже відображені в р. 040 ф. № 3; витрат на сплату відсотків, які будуть відображені в р. 060 ф. № 3; доходів від отриманих відсотків, які будуть відображені в р. 210 ф. № 3; від суми дивидендів, які будуть відображені в р. 220 ф. № 3.
Витрати на відсотки	060	Сума витрат по відсотках, нарахованих протягом звітного періоду за користування кредитами і позичками (надходження). Цей рядок (графа 3) заповнюється за кредитовим оборотом субрахунку 951 «Відсотки за кредит» і контролюється з ф. № 2, р. 140, графа 3.
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	Розраховується за даними рядків 010—060; (р. 010 + р. 020 ± р. 030 ± р. 040 ± р. 050 + р. 060)
Зменшення (збільшення) оборотних активів	080	У графі 3 «Надходження» відображається зменшення, у графі 4 «Видаток» збільшення за статтями оборотних активів, відображених у розділі II активу Балансу, крім статей — «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Поточні фінансові інвестиції» та інших статей неопераційних оборотних активів, (вибірково), що відбулися протягом звітного періоду. При цьому не враховуються зміни у складі оборотних активів, які є наслідком нетргових операцій інвестиційної діяльності (обмін на необоротні активи, фінансові інвестиції тощо) та фінансової діяльності (виплата дивидендів або погашення зобов'язань з фінансової оренди виробничими запасами, продукцією, товарами тощо, нетргові внески до статутного капіталу тощо) або виправлення помилок минулих років. Окрім того не враховується зміна дебіторської заборгованості поточного податку на прибуток і зменшення дебіторської заборгованості за іншими платежами до бюджету внаслідок зарахування кредиторської заборгованості за поточним податком на прибуток. Зміна суми авансів виданих, що не пов'язані з операційною діяльністю. Для заповнення цього рядка необхідно використати Баланс ф. № 1 і вирахувати відхилення даних графі 4 мінус графа 3 за рядками 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 200, 210, 250 за винятком рядків 190, 220, 230, 240 та 250 (вибірково): • зміни заборгованості держави по податку на прибуток, яка відображена у складі статті «Дебіторська заборгованість за розрахунками із бюджетом (із р. 170)»;

Стаття	Код рядка	Зміст статті
1	2	3
		<ul style="list-style-type: none"> ● зменшення дебіторської заборгованості бюджетних організацій шляхом зменшення заборгованості перед бюджетом за податком на прибуток; ● зміна суми авансів виданих, що не пов'язані з операційною діяльністю (із р. 180); ● зменшення дебіторської заборгованості акціонерів шляхом погашення заборгованості з виплати дивідендів; ● зміни дебіторської заборгованості за реалізовані фінансові інвестиції, необоротні активи майнової комплекси, що відображена у складі статті «Інша поточна дебіторська заборгованість» (із р. 220); ● погашення дебіторської заборгованості необоротними активами; ● зменшення заласів у зв'язку з їх використанням для поліпшення основних засобів (капітального характеру); ● зміна оборотних активів внаслідок виправлення помилок минулих періодів. <p>Зміна оборотних активів показується одним числом у відповідній графі, або в гр. 3 «Надходження» або гр. 4 «Видаток».</p>
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	090	У графі «Надходження» відображається зменшення, а у графі «Видаток» — збільшення сум, які відбулися у складі витрат майбутніх періодів протягом звітного періоду. Для заповнення цього рядка необхідно використати Баланс ф. № 1 р. 270 та розрахувати відхилення графі 4 мінус графа 3.
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	100	У графі «Надходження» показується збільшення, а у графі «Видаток» — зменшення за статтями IV розділу пасиву Балансу, (крім статей — «Короткострокові кредити банків», «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», «Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками», сум зобов'язань за відсотками та інших зобов'язань, не пов'язаних з операційною діяльністю, які визначаються шляхом вибірки з аналітичного обліку. Потрібно також виключити зміни у зобов'язаннях, які є наслідком не грошових операцій інвестиційної та фінансової діяльності, наприклад погашення поточних зобов'язань за сировину, з переданням основних засобів, акцій; зарахування внесків до статутного капіталу або внаслідок виправлення помилок у зобов'язаннях за минулі роки. При визначенні суми збільшення (зменшення) поточних зобов'язань не враховується зміна сум зобов'язання з поточного податку на прибуток і зменшення зобов'язань за іншими платежами до бюджету внаслідок зарахування дебіторської заборгованості за поточним податком на прибуток.

		<p>Для заповнення цього рядка необхідно використати ф. № 1 і врахувати відхилення даних графи 4 мінус графа 3 за рядками 520,530,540,550,560,570,580,600,610 за винятком рядків 500, 510, 590 та:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зміни зобов'язань, з податку на прибуток; • поташення зобов'язань з податку на прибуток; • збільшення зобов'язань зі сплати прибуткового податку, який нараховано на дивіденди; • зміни зобов'язань за відсотками; • зміни суми авансів одержаних, що не пов'язані з операційною діяльністю; • поташення зобов'язань необоротними активами; • зміни заборгованості з оплати придбаних необоротних активів, фінансових інвестицій, майнових комплексів; • зміни заборгованості, що пов'язана з поліпшенням (модернізацією та реконструкцією) основних засобів; • зміни поточних зобов'язань внаслідок виправлення помилок минулих років
Збільшення(зменшення) доходів майбутніх періодів	110	У графі 3 «Надходження» показується збільшення, а у графі 4 «Видаток» — зменшення сум, які відбулися у складі доходів майбутніх періодів. Для заповнення цього рядка необхідно використати Баланс ф. № 1 р. 630 і врахувати відхилення графи 4 мінус графа 3
Грошові кошти від операційної діяльності	120	Розраховується як різниця між сумами надходжень та видатків за даними ф. № 3 рядків 070—110; (р. 070 ± р. 080 ± р. 090 ± р. 100 ± р. 110).
Сплачені відсотки	130	Відображають у графі «Видаток» суми грошових коштів, використаних для сплати відсотків за користування позиковим капіталом: облигаціями, фінансовою орендою. Суми визначаються за даними аналітичного обліку за дебетом субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками», в частині сплачених грошовими коштами або вибірково за Балансом ф. № 1 р. 610 «Інші поточні зобов'язання», або за ф. № 2 р. 140 «Фінансові витрати»
Сплачені податки на прибуток	140	Відображають у графі 4 «Видаток» суми грошових коштів, які використані для сплати податку на прибуток за умови, що вони не ототожнюються з фінансовою та інвестиційною діяльністю. Для заповнення цього рядка використовуються дані аналітичного обліку за дебетом субрахунку 641 «Розрахунки за податками» аналітичний рахунок «Розрахунки за податком на прибуток» (тільки в частині сплачених грошовими коштами)
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	Розраховується за даними рядків 120—140; (р. 120 – р. 130 – р. 140). Додатна різниця в графі 3, від'ємна — у графі 4

Стаття	Код рядка	Зміст статті
1	2	3
Рух коштів від надзвичайних подій	160	Відображаються відповідно, надходження або видаток коштів, пов'язаних з надзвичайними подіями у процесі операційної діяльності. Цей рядок заповнюється за даними аналітичного обліку до рахунків 75 «Надзвичайні доходи» та 99 «Надзвичайні витрати» в частині сум, що відображають надходження або видаток коштів пов'язаних із операційною діяльністю
Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності	170	Розраховується за даними рядків 150—160; (р. 150 ± р. 160)
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності (в рядках 180 по 270 відображаються реальне надходження або видаток грошових коштів)		
Реалізація фінансових інвестицій	180	<p>У графі 3 «Надходження» відображають суми грошових надходжень, отриманих від продажу акцій інших підприємств, боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток у капіталі інших підприємств (інші, ніж надходження за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торговельних цілей). Для заповнення цього рядка необхідно використати дані:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зміни у статтях ф. № 1 Балансу 040, 045, 220, 210 за операціями, що пов'язані з рухом грошових коштів або • аналітичний облік за кредитом субрахунку 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій», у частині прибутку, що пов'язаний з рухом грошових коштів
Реалізація необоротних активів	190	<p>У графі 3 «Надходження» відображаються суми грошових коштів від продажу основних засобів, нематеріальних активів, а також інших довгострокових необоротних активів (крім фінансових інвестицій). Для заповнення цього рядка необхідно використати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналітичний облік за кредитом субрахунку 742 «Дохід від реалізації необоротних активів», у частині, що пов'язана з рухом грошових коштів

Реалізація майнових комплексів	200	<p>Відображаються у графі 3 «Надходження» суми грошових коштів від продажу довірчих підприємств та інших господарських одиниць (за вирахуванням грошових коштів, які були реалізовані у складі майнового комплексу). Для заповнення цього рядка необхідно використати дані аналітичного обліку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щодо руху грошових коштів, пов'язаних із реалізацією майнових комплексів або • кредит субрахунку 743 «Дохід від реалізації майнових комплексів», у частині, що пов'язана з рухом грошових коштів.
Отримані відсотки	210	<p>У графі 3 «Надходження» показуються суми надходження грошових коштів, отриманих у вигляді відсотків за позики надані іншим сторонам (інші, позики, здійснені фінансовою установою), за фінансовими інвестиціями в боргові цінні папери, за використання переданих у фінансову оренду необоротних активів тощо. Цей рядок заповнюється за даними:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналітичного обліку за кредитом субрахунку 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» та дебетом рахунків грошових коштів.
Отримані дивіденди	220	<p>У графі «Надходження» показуються суми грошових надходжень дивідендів як результат придбання акцій або часток у капіталі інших підприємств (крім виплат за такими інструментами, які визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торговельних цілей). Цей рядок заповнюється за кредитом рахунку 731 «Дивіденди одержані»</p>
Інші надходження	230	<p>У графі 3 «Надходження» відображаються суми грошових коштів від повернення авансів (крім авансів, пов'язаних з операційною діяльністю) та позик, наданих іншим сторонам (інші надходження, ніж аванси та позики фінансової установи); надходження грошових коштів від фінансових та фінансових контрактів, опціонів тощо (за винятком тих контрактів, які укладаються для основної діяльності або, коли надходження класифікуються як фінансова діяльність) та інші надходження від інвестиційної діяльності, які не передбачені у вищезазначених статтях. Для заповнення цього рядка необхідно здійснити вибірку за даними аналітичного обліку за кредитом субрахунку 733 «Інші доходи від фінансових операцій», в частині, що відноситься до інвестиційної діяльності.</p>
Придбання фінансових інвестицій	240	<p>У графі 4 «Видаток» показуються суми виплачених грошових коштів для придбання акцій або боргових зобов'язань цінних паперів інших підприємств, а також часток участі у спільних підприємствах (інші, ніж виплати за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торговельних цілей). Для заповнення цього рядка необхідно використати обороти за дебетом рахунку 971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій» та врахувати зміни в статтях Балансу ф. № 1 за рядками: 040, 045, 220, в частині, пов'язаній з рухом грошових коштів</p>

Продовження табл. 15

Стаття	Код рядка	Зміст статті
<i>1</i>	2	3
Придбання необоротних активів	250	У графі 4 «Видаток» показуються суми грошових коштів, сплачених при придбанні основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій). Для заповнення цього рядка необхідно використати оборот за дебетом субрахунку 972 «Собівартість реалізованих необоротних активів» та врахувати зміни за рядками Балансу ф. № 1: 011, 020, 031 в частині, пов'язаній з рухом грошових коштів
Придбання майнових комплексів	260	У графі 4 «Видаток» показуються суми грошових коштів, сплачені за придбані дочірні підприємства та інші господарські одиниці (за вирахуванням грошових коштів, придбаних у складі майнових комплексів). Для заповнення цього рядка необхідно використати оборот за дебетом субрахунку 973 «Собівартість реалізованих майнових комплексів» в частині, що пов'язане з рухом грошових коштів
Інші платежі	270	У графі 4 «Видаток» показуються суми авансів виданих, крім авансів, пов'язаних з операційною діяльністю та позики грошовими коштами, надані іншим сторонам (крім авансів і позик фінансових установ), виплати грошових коштів за ф'ючерсними і форвардними контрактами, опціонами тощо (за виключенням випадків, коли такі контракти укладаються для операційної діяльності підприємства, або виплати класифікуються як фінансова діяльність); інші платежі, що не передбачені у вищезазначених статтях. Для заповнення цього рядка необхідно використати оборот за дебетом рахунку 97 «Інші витрати» субрахунки 4-7
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	Розраховується за даними рядків 180—270 (р. 180 + р. 190 ± р. 200 + р. 210 + р. 220 + р. 230 – р. 240 – р. 250 – р. 260 – р. 270).
Рух коштів від надзвичайних подій	290	Відображаються суми надходжень або видатків коштів, пов'язаних з надзвичайними подіями в ході інвестиційної діяльності. Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати дані аналітичного обліку по рах. 75 і 99 в частині, що стосується руху грошових коштів від інвестиційної діяльності в результаті надзвичайних подій
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	Розраховується за даними рядків 280 і 290 (р. 280 ± р. 290)

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності (в рядках з 310 по 360 відображається реальне надходження або видаток грошових коштів)	
Надходження власного капіталу	310
У графі 3 «Надходження» відображаються суми грошових коштів від розміщення акцій та інших операцій, що приводять до збільшення власного капіталу. Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати за ф. № 1 «Баланс» І розділ пасиву. Зміни видів власного капіталу (рядки 300, 310, 320, 360, 370, 590, в частині заборгованості учасників, пов'язаних з рухом грошових коштів)	
Отримані позики	320
У графі 3 «Надходження» показуються суми грошових коштів, одержаних у результаті утворення боргових зобов'язань (позик, векселів, облігацій, а також — інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, не пов'язаних з операційною діяльністю). Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати за ф. № 1 «Баланс» р. 440, 450, 500 та дані аналітичного обліку за дебетом рахунків грошових коштів та кредитом рах. 50, 51, 52, 60.	
Інші надходження	330
У графі 3 «Надходження» відображаються інші надходження грошових коштів, пов'язаних з фінансовою діяльністю. Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати обороти за дебетом рахунків грошових коштів і визначити суми грошових надходжень, які відносяться до фінансової діяльності та не знайшли відображення в р. 310, 320 ф. № 3.	
Погашення позик	340
У графі 4 «Видаток» відображаються суми грошових коштів, використаних для погашення боргових зобов'язань, отриманих позик, випущених облігацій та інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, не пов'язаних з операційною діяльністю. Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати за ф. № 1 «Баланс» р. 500, 510 і 590 (графі 4 мінус графі 3), в частині пов'язаних з рухом грошових коштів від фінансової діяльності. Виплату грошових коштів для погашення боргових зобов'язань в іноземній валюті відображають з урахуванням змін валютного курсу, тобто у сумі фактичних виплат грошових коштів для погашення таких зобов'язань	
Сплачені дивіденди	350
У графі 4 «Видаток» відображаються суми дивідендів та податку на прибуток, утриманого з дивідендів, для сплати яких використані грошові кошти. Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати у ф. № 1 р. 590 та аналітичний облік за дебетом субрахунку 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» та кредитом рахунків грошових коштів, тобто дивіденди, сплачені грошовими коштами або використані Звіт про власний капітал р. 140 «Виплати власникам»	
Інші платежі	360
У графі 4 «Видаток» відображаються суми грошових коштів, використаних для викуплення ранише випущених власних акцій підприємства; виплати грошових коштів орендодавцю для погашення заборгованості за фінансовою орендою; повернення позик банку для працівників та за іншими платежами, пов'язаними з фінансовою діяльністю. Для заповнення цього рядка необхідно проаналізувати обороти за кредитом рахунків грошових коштів і виділити суми використання грошових коштів, що мають відношення до зазначеної фінансової діяльності	

Продовження табл. 15

Стаття	Код рядка	Зміст статті
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	Розраховується за даними рядків 310—360; (р. 310 + р. 320 + р. 330 – р. 340 – р. 350 – р. 360)
Рух коштів від надзвичайних подій	380	Відображаються надходження або видаток грошових коштів, які пов'язані з надзвичайними подіями в процесі фінансової діяльності. Заповнюється за даними аналітичного обліку за рах. 75 та рах. 99
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	Розраховується за даними рядків 370 і 380; (р. 370 ± р. 380)
Чистий рух коштів за звітний період	400	Розраховується як алгебраїчна сума рядків 170 ± 300 ± 390 або за ф. № 1 сумарне відхилення за рядками 230 і 240 (графі 4 мінус графа 3)
Залишок коштів на початок року	410	Заповнюється на підставі даних, наведених в р. 230 + р. 240 II розділу активу Балансу за даними на початок року (графі 3)
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	У графі 3 «Надходження» — прибутки, а у графі 4 «Видаток» — збитки сум залишку грошових коштів в іноземній валюті внаслідок коливань валютного курсу протягом звітного періоду. По графі 3 форми № 3 рядок 420 інформація заповнюється за даними аналітичного обліку, які включають прибутки від курсових різниць, що виникли від курсових різниць, при перерахунку грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті протягом звітного періоду (ф. № 2, розділ I), рядок 130 «Інші доходи» та за кредитовим оборотом до субрахунку 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці», а також по р. 060 р. I ф. № 2 «Інші операційні доходи» тобто за кредитовим оборотом субрахунку 714 «Доходи від операційної курсової різниці». У графі 4 ф. № 3 рядок 420 відображаються збитки від курсових різниць, що виникли внаслідок перерахунку грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті протягом звітного періоду (ф. № 2, розділ I, рядок 160 «Інші витрати» та р. 090 «Інші операційні витрати») тобто за дебетовим оборотом за субрахунком 974 «Втрати від не операційних курсових різниць» і субрахунку 945 «Втрати від операційної курсової різниці»
Залишок коштів на кінець року	430	Для заповнення цього рядка використовують данні із рядка 040 Звіту про рух грошових коштів та записують прибуток у графу «Надходження», а збиток у графу «Видаток» Розраховується як рядок р. 410 ± р. 400 ± р. 420; Розрахована сума повинна дорівнювати залишку грошових коштів та їх еквівалентів на кінець звітного періоду (р. 230 + р. 240), II розділу активу Балансу (графі 4)

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Коди	
	01
5518768	
5310137000	
20	
7794	
18144, 18145, 71250	
15.98.0	

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство ЗАГ «Фірма «Полтавпиво»

Територія Полтава

Форма власності Приватна

Орган державного управління —

Галузь Пивоварна промисловість

Вид економічної діяльності Виробництво мінеральних вод та

інших безалкогольних напоїв

Одиниця виміру: тис. грн

Контрольна сума

Звіт про рух грошових коштів

за рік 2006 р.

Форма № 3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	010	2558,6	—	2362,0	—
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	020	878,8	×	734,0	×

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		надходження	видаток	надходження	видаток
<i>І</i>	2	3	4	5	6
збільшення (зменшення) забезпечень	030	30,3	—	1,0	—
збиток (прибуток) від нерезалізованих курсових одиниць	040	—	—	—	—
Збиток (прибуток) від не операційної діяльності	050	498,1	77,7	774,0	51,0
Витрати на сплату відсотків	060	213,3	×	226,0	×
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	4101,4	—	4046,0	—
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	080	—	1521,7	—	386,0
витрат майбутніх періодів	090	—	7,1	—	19,0
Збільшення (зменшення):					
поточних зобов'язань	100	351,1	—	—	18,0
доходів майбутніх періодів	110	—	—	—	—
Грошові кошти від операційної діяльності	120	2923,7	—	3623,0	—
Сплачені:					
відсотки	130	×	213,3	×	226,0
податки на прибуток	140	×	—	×	—
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	2710,4	—	3397,0	—

Рух коштів від надзвичайних подій	160	—	880,6	—	6,0
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	1829,8	—	3391,0	—
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
фінансових інвестицій	180	—	—	—	—
необоротних активів	190	—	×	—	×
майнових комплексів	200	—	—	—	—
Отримані:					
відсотки	210	—	×	—	×
дивіденди	220	—	×	—	×
інші надходження	230	—	×	—	×
Придбання:					
фінансових інвестицій	240	×	—	×	67,0
необоротних активів	250	×	2024,0	×	3271,0
майнових комплексів	260	×	—	×	—
Інші платежі	270	×	—	×	142,0
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	—	2024,0	—	3480,0
Рух коштів від надзвичайних подій	290	—	—	—	—
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	—	2024,0	—	3480,0

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		надходження	видаток	надходження	видаток
<i>І</i>	2	3	4	5	6
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження власного капіталу	310	—	×	—	×
Отримання позики	320	561,0	×	565,0	×
Інші надходження	330	—	×	—	×
Погашення позик	340	×	—	×	—
Сплачені дивіденди	350	×	259,4	×	440,0
Інші платежі	360	×	—	×	—
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	301,6	—	125,0	—
Рух коштів від надзвичайних подій	380	—	—	—	—
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	301,6	—	125,0	—
Чистий рух коштів за звітний період	400	107,4	—	36,0	—
Залишок коштів на початок року	410	68,0	×	32,0	×
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	—	—	—	—
Залишок коштів на кінець року	430	175,4	×	68,0	×

Керівник підпис Прізвище та ініціали _____

Головний бухгалтер підпис Прізвище та ініціали _____

При заповненні цього Звіту слід пам'ятати, що показники, які характеризують перше слово статті (наприклад, рядок 010 — прибуток або рядок 050 — збиток, або рядок 080 — зменшення) наводять у графі 3 «Надходження», а відповідно друге слово у назві статті підказує, що сума відноситься до графі 4 «Видаток».

Інформаційне забезпечення для складання Звіту про рух грошових коштів наведено в табл. 15.

Грошові кошти повинні забезпечувати постійну платоспроможність підприємств, тому грошові потоки повинні бути під постійним контролем бухгалтерів та керівників. Враховуючи це, вважаємо за доцільне складання Звіту про рух грошових коштів щоквартально.

Звіт про рух грошових коштів наведено у табл. 16.

8.2. Розкриття інформації про рух грошових коштів у Примітках до фінансової звітності

Крім інформації про залишки грошових коштів та їх еквівалентів на початок і кінець звітного періоду в Балансі та їх змін, які наводяться в Звіті про рух грошових коштів за видами діяльності П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» передбачається наводити у Примітках до фінансової звітності таку інформацію про:

- склад грошових коштів;
- склад статей «Інші надходження», «Інші платежі» та інших статей, які об'єднують декілька видів грошових потоків;
- негрошові операції інвестиційної та фінансової діяльності;
- наявність значного сальдо грошових коштів, які є в наявності у підприємства і які недоступні для використання групою, до якої належить підприємство.

У разі придбання або продажу майнових комплексів протягом звітного періоду наводиться (розкривається) інформація про:

- загальну вартість придбання або реалізації майнового комплексу;
- частину загальної вартості майнового комплексу, яка, відповідно, була сплачена або отримана у формі грошових коштів;
- суму грошових коштів у складі активів майнових комплексів, що були придбані чи реалізовані;
- суму активів (крім грошових коштів) і зобов'язань придбаного або реалізованого майнового комплексу в розрізі окремих статей.

Склад грошових коштів розкривається у Примітках до річної фінансової звітності (ф. № 5) у розділі VI «Грошові кошти», а усі інші пункти подаються у вигляді текстового матеріалу.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Яка мета складання Звіту про рух грошових коштів?
2. Що означає поняття «грошові кошти»?
3. Що означає поняття «грошові потоки»?
4. Що означає поняття «негрошові операції»?
5. Що таке чисте надходження грошових коштів?
6. Що таке чистий видаток грошових коштів?
7. Чи відображаються негрошові операції в Звіті про рух грошових коштів?
8. Що означає поняття «рух грошових коштів»?
9. За яким методом складається Звіт про рух грошових коштів?
10. Скільки розділів має Звіт про рух грошових коштів і які?
11. Що означає непрямий метод складання цього звіту?
12. Як подається надходження і вибуття грошових коштів від надзвичайних подій?
13. На підставі якої інформації складається Звіт про рух грошових коштів?
14. Чи є взаємозв'язок окремих показників Звіту про рух грошових коштів з Балансом та іншими формами звітності?
15. Що таке нереалізовані курсові різниці і де вони відображаються в Звіті про рух грошових коштів?
16. Чому амортизація збільшує надходження грошових коштів?
17. Чому збільшення запасів зменшує надходження грошових коштів?
18. Чому збільшення поточних зобов'язань збільшує грошові надходження?
19. Як розрахувати чистий рух грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності?
20. Як розрахувати залишок грошових коштів на кінець звітного періоду?
21. Яке значення Звіту про рух грошових коштів в управлінні підприємством?
22. Яка інформація про грошові кошти наводиться у Примітках до річної фінансової звітності?

ТЕМА 5. ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

Мета — розкрити склад власного капіталу, його функції, мету складання Звіту про власний капітал, причини змін кожної статті, структуру звіту, інформаційне джерело і методику його складання, розкриття інформації в Примітках.

Ключові слова і поняття:

Власний капітал, статутний, пайовий, додатковий та інший додатковий капітал, реєстрований і не реєстрований капітал, неоплачений і вилучений капітал.

ЛЕКЦІЯ 9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

У лекції розглядаються наступні питання:

9.1. *Визначення власного капіталу, його функції та мета складання Звіту про власний капітал.*

9.2. *Статті власного капіталу та їх зміни.*

9.3. *Зміст статей Звіту про власний капітал та методика його складання.*

9.4. *Розкриття інформації про власний капітал у Примітках до фінансової звітності.*

9.1. Визначення власного капіталу, його функції та мета складання Звіту про власний капітал

Власний капітал — це один з найважливіших і найістотніших показників для підприємства, оскільки втілює в собі такі характеристики:

- забезпеченість коштами для функціонування підприємства;
- платоспроможність підприємства;
- кредитоспроможність підприємства.

При створенні підприємства його початковий (стартовий) капітал (К) дорівнює активам (А), які інвестори (засновники) передали в його розпорядження як внески у вигляді майна (активи). В момент реєстрації підприємства взаємозв'язок між активами і капіталом буде мати вигляд:

$$A = K \quad (2)$$

Але в процесі функціонування у підприємства виникають зобов'язання (З) і формула зв'язку буде такою:

$$A = K + Z \quad (3)$$

Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» дано таке визначення власного капіталу.

Власний капітал — це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Таким чином, формула розрахунку капіталу матиме такий вигляд:

$$K = A - Z \quad (4)$$

Враховуючи визначення доходів (Д) і витрат (В) та їх вплив на власний капітал основне бухгалтерське рівняння буде такими;

$$A = K + Z + Д - В \quad (5)$$

У цьому вигляді бухгалтерська рівність дає наочне уявлення про економічний взаємозв'язок основних форм звітності: різниця між доходами і витратами, являє собою чистий прибуток (чистий збиток), який розраховується у Звіті про фінансові результати, який збільшує (зменшує) власний капітал підприємства.

Крім доходів і витрат, існують ще дві операції, що впливають на величину власного капіталу, це: інвестиції (І) та вилучення капіталів (Вл) власниками. Вони також можуть бути введені до основної бухгалтерської рівності:

$$A = K + Z + Д - В + І - Вл \quad (6)$$

У такій формі балансова рівність використовується досить рідко, але вона найбільш наочно демонструє не тільки процес збільшення капіталу в результаті власної діяльності підприємства, а й можливості його змін, які привносяться із зовні, тобто інвесторами.

Зміст, структура, форма і методика складання Звіту про власний капітал визначені П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал». Цей звіт є складовим елементом річної фінансової звітності підприємств. Він складається за формою № 4 (код ДКУД 1801005) за звітний період (календарний рік) за даними з початку року до кінця звітного періоду усіма підприємствами крім СМП.

Звіт про власний капітал — це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Метою складання Звіту про власний капітал є розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Власний капітал утворюється за рахунок двох джерел:

- внесення власниками (засновниками) грошей чи інших активів;
- накопичення суми прибутку, що залишається на підприємстві.

Іншими словами власний капітал — це власні джерела фінансування діяльності підприємства, які без визначення строку повернення внесені його власниками (засновниками), або залишені ними на підприємстві із чистого прибутку.

За рівнем відповідальності власний капітал поділяється на дві частини:

- статутний (реєстрований) капітал, розмір якого визначається установчими документами і обов'язково підлягає реєстрації;

- додатковий капітал, який ще називають нереєстрований, — це додаткові внески засновників (учасників), резервний капітал та нерозподілений прибуток

Статутний капітал — це зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства.

Згідно діючого законодавства внесення реєстрованого вкладу до статутного капіталу є обов'язковим для засновників.

Додатковий капітал — це частка засновника (учасника) в інших формах власного капіталу підприємства.

Додаткові внески здійснюються до резервного (страхового) капіталу, і він лише виконує функцію інвестування.

Тобто, додаткові внески можна спрямовувати на покриття збитків, на розвиток підприємства тощо.

Додаткові внески є добровільними, рішення про їх сплату приймаються простою більшістю голосів засновників (учасників). У разі банкрутства підприємства учасники товариства відповідають в межах своїх часток. При цьому додаткові внески вкладів учасників до інших видів власності до уваги не беруться.

За **формами** власний капітал поділяється на:

- інвестований капітал;
- нерозподілений прибуток.

Інвестований капітал — це сума простих чи привілейованих акцій за їх номінальною (об'явленою) вартістю, а також додатково вкладений капітал, який може бути поділений за джерелами утворення.

Нерозподілений прибуток — це частина прибутку, яка не була розподілена між акціонерами та реінвестована у підприємство.

Роль власного капіталу підприємства розкривається через його функції (рис. 23).

- інвестування діяльності підприємства, адже кошти знаходяться у розпорядженні підприємства довгостроково;

- управління підприємством, адже кількість голосів кожного учасника дорівнює його частці (вкладу) або пропорційна до нього;

- регулювання відносин власності, адже частка окремих власників у капіталі є основою розподілу прибутку та майна при ліквідації підприємства;
- компенсації понесених збитків, збитки повинні погашатися за рахунок власного капіталу;
- платоспроможності перед кредиторами та захисту їх прав, адже саме розмір власного капіталу, зазначений в Балансі є для зовнішніх користувачів гарантом відносин відповідальності і захистом кредиторів від втрати капіталу;
- кредитоспроможності, адже при отриманні кредитів перевага надається, за інших рівних умов, підприємствам з більшим власним капіталом та меншою кредиторською заборгованістю;
- фінансування ризику, адже власний капітал може використовуватися і для ризикових інвестицій, на що можуть не погодитися кредитори.

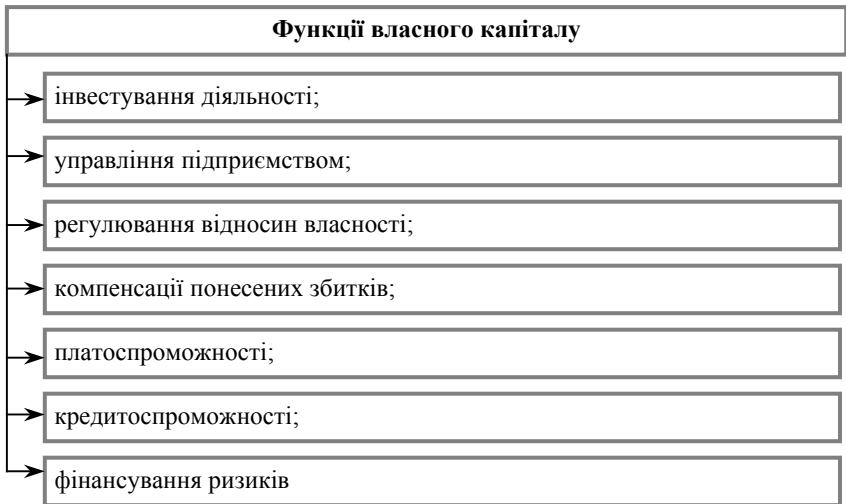

Рис. 23. Схема функцій власного капіталу

Таким чином, підприємство створюється з метою отримання прибутку за умови збереження свого власного капіталу. Тобто, збереження капіталу і його збільшення можливо за рахунок прибутку та при умові, що сума чистих активів на кінець періоду перевищує суму чистих активів на початок періоду після вилучення будь-яких виплат власником або внесків власників протягом цього періоду.

9.2. Статті власного капіталу та їх зміни

Відповідно до принципу автономії підприємство повинно бути юридично самостійним щодо власника. Отже, капітал, інвестований у підприємство, являє собою його активи, а також характеризує заборгованість власнику цього підприємства. Цей принцип залишається незмінним в бухгалтерському обліку і власник зображується таким, що має право як на капітал, який він інвестував у підприємство, так і на прибуток, отриманий в результаті діяльності. Бухгалтерський та юридичний зв'язок між компанією та її власником відображається в Балансі, статті якого характеризують активи, капітал і зобов'язання, що свідчить про фінансовий стан і незалежність підприємства.

Інформація про стан власного капіталу на початок і кінець звітного періоду відображається у I розділі пасиву Балансу (табл. 17).

Таблиця 17

ПОБУДОВА І РОЗДІЛУ ПАСИВУ БАЛАНСУ

Назва розділу та статей (рахунки)	Код рядка
I. Власний капітал	
Статутний капітал (рах. 40)	300
Пайовий капітал (рах. 41)	310
Додатковий вкладений капітал (рах. 421 – 422)	320
Інший додатковий капітал (рах. 423 – 425)	330
Резервний капітал (рах. 43)	340
Нерозподілений прибуток (рах. 441) або (непокритий збиток)* (рах. 442)	350
Неоплачений капітал * (рах. 46)	(360)
Вилучений капітал * (рах. 45)	(370)
Усього за розділом I	380

* Ці суми вираховуються при підрахунку I розділу пасиву Балансу.

За даними I розділу пасиву Балансу можна з'ясувати лише стан власного капіталу за його видами на початок та кінець звітного періоду, та загальну його зміну за звітний період, але не можливо з'ясувати за рахунок чого сталися зміни. Для контролю за змінами власного капіталу введено спеціальну форму звітності «Звіт про власний капітал» за формою № 4.

Цей звіт має форму таблиці, де в першій колонці зазначаються статті можливих причин змін власного капіталу, в колонці другій — код рядка, а в колонках 3—10 перелік власного капіталу,

який відповідає статтям I розділу пасиву Балансу. В графах 3—10 показники наводяться зі знаком + або (–), що означає збільшення або зменшення залишку відповідного елемента власного капіталу. В графі 11 показується загальна сума змін збільшення (+) або зменшення (–) за графами з 3 по 10.

Статутний капітал характеризує суму грошових вкладів чи іншого майна, що їх власник надає в повне господарське володіння, користування, розпорядження підприємства, яке він створює.

Акціонерні товариства мають статутний капітал, поділений на певну кількість акцій однакової номінальної вартості. Акціонери відповідають по боргах акціонерного товариства в межах належних їм акцій.

Учасники та засновники товариств з обмеженою відповідальністю відповідають по боргах товариства в межах їх вкладу в статутний капітал, тобто їх частки.

Учасники товариства з повною відповідальністю несуть солідарну відповідальність по зобов'язаннях товариства усім своїм майном.

У командитному товаристві частина учасників несе повну відповідальність, а інша частина у межах вкладів у майно товариства.

Згідно з Законом України «Про господарські товариства» акціонерне товариство має статутний капітал, який складається із визначеної кількості акцій однакової номінальної вартості. Розмір статутного капіталу АТ не повинен бути менше суми, еквівалентної на момент створення товариства 1250 мінімальних заробітних плат. Ця сума капіталу повинна відображатися в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності і дорівнювати загальній номінальній вартості випущених акцій, зазначених в установчих документах.

Випуск акцій підлягає обов'язковій реєстрації в Державній комісії з цінних паперів і фондового ринку.

Безпосередньо засновники повинні тримати не менше 25 % статутного капіталу і строком не меншу 2 років. Строк відкритої підписки не повинен перевищувати 6 місяців. В цей період особи, які підписалися на акції і бажають купити акції повинні сплатити не менше 100 % вартості акцій, після цього засновники видають їм письмове зобов'язання про продаж відповідної кількості акцій.

До дня скликання установчих зборів особи, які підписалися на акції повинні внести не менше 30 % номінальної вартості акцій, про що видається тимчасове свідоцтво.

Акції можуть видаватися покупцеві лише після повної сплати їх вартості, яку він повинен здійснювати у строки, встановлені

установчими зборами, але не пізніше року після реєстрації акціонерного товариства.

Зміна статутного капіталу акціонерного товариства регулюється Положенням про порядок збільшення (зменшення) розміру статутного фонду акціонерного товариства, затвердженого рішенням Державної Комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.04.1998 р. № 44.

Так, збільшення статутного капіталу акціонерного товариства не більше ніж на третину може бути здійснено за рішенням правління за умови, що таку зміну передбачено статутом. Але, акціонерне товариство має право збільшувати статутний капітал при умові, що усі раніше випущені акції повністю сплачені за їх номінальною вартістю.

У бухгалтерському обліку зміна статутного капіталу відображається тільки після реєстрації його нового розміру.

Пайовий капітал — це сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, яка передбачена установчими документами.

Ця стаття в Балансі і в Звіті про власний капітал заповнюється підприємствами споживчої кооперації, колективними підприємствами, кредитними спілками, житлово-будівельними кооперативами та іншими підприємствами, в яких частина власного капіталу формується за рахунок пайових внесків.

Пайовий капітал може утворюватися за рахунок обов'язкових і додаткових пайових внесків як окремих осіб, так і колективних членів.

Розмір обов'язкових пайових внесків визначається загальними зборами пайовиків, враховуючи потребу у власних оборотних коштах. Ці внески повертаються пайовикам при вибутті із членів даного товариства (підприємства) або при його ліквідації. Але розмір паю, який буде повернуто розраховується з урахуванням фінансового стану і зобов'язань товариства (підприємства).

Додаткові пайові внески вносяться за рішенням товариства (підприємства), але мають добровільний характер. Вони залучаються з метою поповнення власних оборотних коштів товариств, власних і спільних підприємств, інших господарюючих суб'єктів; участі у програмі персоніфікації власності в споживчій кооперації України.

Щорічно члени спілок (пайовики) мають право на частку отриманого прибутку, у вигляді дивідендів на обов'язкові і додаткові пайові внески, які за згодою власників можуть бути зараховані на збільшення паю.

Додатковий вкладений капітал — це сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їх номінальну вартість.

Ця сума емісійного доходу не підлягає будь — якому використанню або розподілу, крім випадків реалізації акцій за ціною нижче номінальної вартості акцій.

Інший додатковий капітал — *включає суму дооцінки необоротних активів, вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб, додаткові внески засновників понад статутний капітал, реінвестовані дивіденди тощо.*

Резервний капітал — *це сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів. Резервний капітал створюється за рахунок нерозподіленого прибутку. Резервний капітал це той, що не зареєстрований у складі статутного капіталу.*

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) — *це прибуток який залишається у розпорядженні підприємства після виплати доходів власникам формування резервного капіталу*

Непокритий збиток — це сума збитку, одержана в результаті діяльності підприємства.

Непокриті збитки минулого року списуються за рішенням уповноваженого органу за рахунок відповідних джерел, а саме: нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу, а в окремих випадках статутного капіталу.

Неоплачений капітал — *це сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу.*

До неоплаченого капіталу включається також номінальна вартість розміщених але неоплачених акцій.

Розмір неоплаченого капіталу зменшується при погашенні заборгованості за внесками до статутного капіталу і сплаті номінальної вартості розміщених акцій.

Вилучений капітал — *це фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників.*

Ця стаття використовується господарськими товариствами (АТ, ТЗоВ або повного товариства).

Зменшення вилученого капіталу здійснюється на суми вкладів, які повертаються учаснику товариства, на вартість викуплених у акціонерів власником акцій за покупною ціною, та на суми, на які зменшується розмір вкладів і номінальна вартість акцій.

Збільшення вилученого капіталу здійснюється на вартість анульованих і перепроданих акцій.

Можливі зміни складових власного капіталу наведено в табл. 18.

ПРИЧИНИ ЗБІЛЬШЕННЯ ТА ЗМЕНШЕННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ*

Статутний капітал (графа 3 ф. № 4; р. 300 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • Формування розміру статутного капіталу при створенні підприємства; (+) • Стрямування частини прибутку до статутного капіталу; (+) • Реєстрації випуску нових акцій (для акціонерних товариств); (+) • Збільшення номінальної вартості акцій; (+) • Збільшення кількості акцій номінальної вартості; (+) • Вступні внески пайовиків; (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • зменшення номінальної вартості акцій; (-) • анулювання (на суму номінальної вартості) акцій, викуплених у акціонерів; (-) • повернення частки статутного капіталу при виході учасників на суму, зафіксовану в установачому договорі; (-) • списання непокритих збитків; (-)
Пайовий капітал (графа 4 ф. № 4; р. 310 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • надходження пайових внесків; (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • повернення внесків (паїв) при виході учасника; (-) • використання пайових внесків на покриття збитків за рішенням загальних зборів пайовиків (-)
Додатково вкладений капітал (графа 5 ф. № 4; р. 320 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • емісійний дохід (розміщення акцій за ціною, що перевищує їх номінальну вартість); (+) • реалізація викуплених акцій за ціною, що перевищує їх номінальну вартість; (+) • анулювання акцій власної емісії, ціна викупу яких менше номінальної вартості; (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • анулювання акцій власної емісії, ціна викупу яких перевищувала номінальну вартість; (-) • реалізація викуплених акцій за ціною, що менше ціни викупу; (-)
Інший додатковий капітал (графа 6 ф. № 4; р. 330 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • дооцінка необоротних активів (основних засобів, незавершеного будівництва, нематеріальних активів) (+) • реінвестування дивідендів у вигляді акцій; (+) • безкоштовно одержані необоротні активи; (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • уцінка необоротних активів (основних засобів, незавершеного будівництва, нематеріальних активів) (-) • нарахування амортизації за безоплатно одержаними необоротними активами (-) • поточний податок на прибуток від вартості безоплатно отриманих необоротних активів

Резервний капітал (графа 7 ф. № 4; р. 340 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • спрямування частини прибутку на його формування та поповнення; (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • виплати за рахунок резервного капіталу (дивіденди за привілейованими акціями; відсотки за облігаціями); (-) • покриття збитків; (-)
Нерозподілений прибуток (графа 8 ф. № 4)	
<ul style="list-style-type: none"> • чистий прибуток, одержаний за звітний період (р. 220 ф. № 2 «Звіт про фінансові результати»); (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • виплата дивідендів; (-) • чистий збиток за звітний період (р. 225 ф. № 2 «Звіт про фінансові результати»); (-) • відрахування до резервного капіталу; (-)
При коригуванні залишків на початок звітного періоду:	
<ul style="list-style-type: none"> • зміна облікової політики (р. 020 ф. № 4 «Звіт про власний капітал»); (+) або (-) • виправлення помилок (р. 030 ф. № 4 «Звіт про власний капітал»); (+) або (-) • інші зміни (р. 040 ф. № 4 «Звіт про власний капітал»); (+) або (-) 	
Неоплачений капітал (графа 9 ф. № 4; р. 360 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • заборгованість за внесками до статутного капіталу (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • погашення заборгованості шляхом внесення внесків до статутного капіталу; (-) • заборгованість за неоплаченими акціями (частками), які раніше з метою перепродажу були викуплені в інших учасників; (-)
Вилучений капітал (графа 10 ф. № 4; р. 370 ф. № 1 «Баланс»)	
<ul style="list-style-type: none"> • фактична собівартість акцій власної емісії (часток), викуплених в акціонерів (учасників); (+) • вилучення частини капіталу у випадку виходу учасника; (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • реалізація (перепродаж) викуплених акцій власної емісії (часток) на суму фактичної собівартості; (-) • анулювання викуплених акцій на суму фактичної собівартості; (-) • виплата дивідендів викупленими власними акціями; (-)

* Збільшення (+); зменшення (-)

9.3. Зміст статей Звіту про власний капітал та методика його складання

Звіт про власний капітал складається за рік усіма підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності крім банків, бюджетних установ і суб'єктів малого підприємництва. У цій формі звітності наведено перелік статей за рахунок яких може здійснюватися збільшення або зменшення окремих показників. Для заповнення Звіту про власний капітал необхідно використати дані аналітичного й синтетичного обліку (оборотні) рахунків 4 класу Плану рахунків, Баланс, Звіт про фінансові результати, установчі документи, свідоцтва про реєстрацію випуску акцій тощо.

Звіт про власний капітал складається у тисячах гривень. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації підприємства повинні додавати до річного Звіту про власний капітал за попередній період.

При заповненні Звіту про власний капітал слід пам'ятати, що зміни капіталу можуть виникати внаслідок однієї причини за одним видом капіталу як зменшення, яке записується у дужках, а за другим — як збільшення, яке записується без дужок. Наприклад, відрахування до резервного капіталу за рахунок прибутку повинно бути відображено по рядку 160 ф. № 4 у графі 7 без дужок, а в графі 8 в дужках у результаті в графі 11 буде нуль.

Якщо зміни впливають тільки використання прибутку, так, наприклад, як нарахування дивідендів, то у цьому випадку запис буде здійснено по рядку 140 ф. № 4 в графі 8 у дужках і ця сума буде повторена у графі 11 у дужках. Зміст статей та інформаційне забезпечення для складання Звіту про власний капітал наведено в табл. 19.

Заповнений Звіт про власний капітал наведено в табл. 20.

ЗМІСТ СТАТЕЙ ТА МЕТОДИКА ЗАПОВНЕННЯ ЗВІГУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

Стаття	Код рядка	Зміст	Джерело інформації
1	2	3	4
Залишок на початок року	010	Сума власного капіталу, наведена в Балансі підприємства або залишки за рах. 40—46	Баланс, р. 380, графа 3 або і з ф. № 4 за попередній рік
Зміна облікової політики	020	Суми коригувань, передбачених Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».	За даними змін до наказу про облікову політику, актів документальних ревізій, тематичних перевірок державних податкових адміністрацій (інспекцій), бухгалтерських довідок відображених прибутков (непокритий збиток)». Ці зміни в бухгалтерському обліку відображаються записами на рахунках бухгалтерського обліку і в реєстрах за звітний рік.
Виправлення суттєвих помилок	030	Як правило, показана у звітності сума прибутку за звітний період та сума нерозподіленого прибутку не змінюється за винятком, деяких ситуацій, коли, наприклад:	
Інші зміни	040	<ul style="list-style-type: none"> • виявлені суттєві помилки, що призвели до необхідності змінити показники попередніх років, у зв'язку з тим, що наведені раніше дані не можуть вважатися достовірними; • відбулась зміна облікової політики. Коригування суттєвої помилки, що належить до попередніх років здійснюється шляхом коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)	
Скоригований залишок на початок року	050	Залишок власного капіталу на початок звітного періоду після внесення відповідних коригувань	(р. 010 ± р. 020 ± р. 030 ± р. 040)
Переоцінка активів	060 070 080 090 100 110	Наводяться дані, які відображають збільшення або зменшення власного капіталу в результаті переоцінки основних засобів, незавершеного будівництва, нематеріальних активів у порядку, передбаченому відповідними П(С) БО, дооцінка (+), уцінка (-)	За даними рах. 423, 746, 975 ураховуючи зменшення корисності цих активів
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	130	Сума чистого прибутку (збитку) зі Звіту про фінансові результати (прибуток (+), збиток (-))	За даними ф. 2 р. 220 або р. 225

Розподіл прибутку	140, 150, 160 170	Наводиться сума нарахованих дивідендів, дані про інший розподіл прибутку між учасниками (власниками) підприємства або спрямування прибутку до статутного капіталу, резервного капіталу тощо	За даними рішення зборів акціонерів, пайовиків та довідки бухгалтерів про розподіл прибутку (Д рах. 443 К 671; К 40; Д 443 К 43)
Внески учасників	180, 190, 200	Наводяться дані про збільшення статутного капіталу підприємства та зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення або зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу підприємства	За даними рах. 46 Д 46 К 40 (+); Д 30, 31 К 46 (-); Д «Активи» К 46 (-); Д «Активи» К 421, 422
Вилучення капіталу	210, 220, 230, 240, 250	Наводяться дані про зменшення власного капіталу підприємства внаслідок виходу учасника, викупу чи анулювання викуплених акцій акціонерним товариством, зменшення номінальної вартості акцій або з інших причин	За даними рах. 45 Д 45 К 30, 31 (+); Д 30, 31 К 45 (-); Д 40 К 45 (+, -); Д 40 К 672 (-)
Інші зміни в капіталі	260, 270	Дані про усі інші зміни у власному капіталу підприємства, що не були включені до вищезазначених статей, зокрема, списання невідшкодованих збитків, та безоплатно отримані активи та інші зміни	За даними рах. 424, 425 Д 41 К 442 (-); Д 43 К 442 (-); Д 10, 11, 12, 15 К 424.
	280	У рядку 280, який не має визначеної назви, показується зменшення іншого додаткового капіталу у зв'язку з виходом учасника, члена, сум нарахованої амортизації з безкоштовно отриманих активів	Д 424 К 745 — на суму амортизації безкоштовно отриманих активів (-) та податок на прибуток від вартості безоплатних отриманих необоротних активів Д 424 К 54
Разом змін в капіталі	290	Наводиться підсумок змін у складі власного капіталу за звітний період, що визначається як сума усіх змін, відображених у рядках 060—280	Різниця між збільшеннями і зменшеннями, відображеними в рядках з 060 до 280
Залишок на кінець року	300	Залишок власного капіталу на кінець року визначається, виходячи з його скоригованого залишку на початок року (р. 050) і підсумку змін у капіталі (р. 290). Тобто, рядок 050 ± рядок 290 та перевіряється з Балансом р. 1 «Власний капітал» графа 4	Баланс, р. 380, графа 4

Таблиця 20

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

Коди	
	01
5518768	
5310137000	
20	
7794	
18144, 18145, 71250	
15.98.0	

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КФВ

за СПОДУ

за ЗКІНГ

за КВЕД

Підприємство ЗАГ «Фірма "Полтавпиво"»

Територія Полтава

Форма власності Приватна

Орган державного управління —

Галузь Пивоварна промисловість

Вид економічної діяльності Виробництво мінеральних вод та

інших безалкогольних напоїв

Одиниця виміру: тис. грн

Контрольна сума

Звіт

про власний капітал

за рік 2006 р.

Форма № 4

Код за ДКУД 1801001

Стаття	Код	Статутний капітал	Паївний капітал	Додатковий вкладений капітал	Інший до-датковий капітал	Резервний капітал	Незоподі-лений при-буток	Неоплаче-ний капітал	Вигучений капітал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Залишок на початок року	010	—	4350	—	5900,00	7793	4290,0	—	—	22333,00
Коригування:										
Зміна облікової політики	020	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Виправлення помилок	030	—	—	—	—	(0,1)	—	—	—	(0,1)

Інші зміни	040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Скоригований залишок на початок року	050	—	4350	—	5900,00	7793	4290,0	—	—	—	—	—	—	—	22333,00
Переоцінка активів	060	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Дооцінка основних засобів	070	—	—	—	(22,9)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(22,9)
Дооцінка незавершеного будівництва	080	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Уцінка незавершеного будівництва	090	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Дооцінка нематеріальних активів	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Уцінка нематеріальних активів	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Чистий прибуток (збиток) за звітний періодів	130	—	—	—	—	—	1678	—	—	—	—	—	—	—	1678
Розподіл прибутку:															
Виплати власникам (дивіденди)	140	—	—	—	—	—	(259,4)	—	—	—	—	—	—	—	(259,4)
Спрямування прибутку до статутного капіталу	150	—	291,4	—	—	—	(291,4)	—	—	—	—	—	—	—	0
Відрахування до резервного капіталу	160	—	—	—	—	3700,9	(3700,9)	—	—	—	—	—	—	—	0
	170	—	—	—	—	—	(38,4)	—	—	—	—	—	—	—	(38,4)
Внески учасників:		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Стаття	Код	Статутний капітал	Пайовий капітал	Довгочасний вкладений капітал	Інший довгочасний капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Внески до капіталу	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Погашення заборгованості з капіталу	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Вилучення капіталу:		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Викуп акцій (часток)	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Перепродаж викуплених акцій (часток)	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Анулювання викуплених акцій (часток)	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Вилучення частки в капіталі	240	—	(88,4)	—	—	—	—	—	—	(88,4)
Зменшення номінальної вартості акцій	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Інші зміни в капіталі:		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Списання не відшкодованих збитків	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Безкоштовно отримані активи	270	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разом змін в капіталі	290	—	203	—	(22,9)	3700,9	(2612)	—	—	1269
Залишок на кінець року	300	—	4553	—	5877,10	11493,8	1678,00	—	—	23601,90

Керівник підпис

Прізвище та ініціали
Головний бухгалтер підпис
Прізвище та ініціали

9.4. Розкриття інформації про власний капітал у Примітках до фінансової звітності

Інформація про власний капітал наводиться в Балансі (І розділ пасиву) та доповнюється Звітом про власний капітал, що дозволяє з'ясувати основні причини його змін. Але цих даних для зовнішніх і внутрішніх користувачів недостатньо. Адже з наведених даних не відомо скільки і яких акцій має підприємство, яка їх ціна тощо.

Тому положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал» передбачається розкриття у Примітках до фінансових звітів призначення та умов використання кожного елементу власного капіталу крім статутного капіталу.

Так *акціонерні товариства* зобов'язані наводити в Примітках до фінансових звітів таку інформацію:

- загальну кількість та номінальну вартість акцій, на які передбачається здійснити передплату;

- загальну кількість та номінальну вартість акцій, на які здійснена передплата у порівнянні із передбаченими величинами;

- загальну суму коштів, одержаних в ході передплати на акції, у такому розрізі:

- усі грошові кошти, внесені як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;

- вартісна оцінка майна, внесеного як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;

- загальну суму іноземної валюти, внесеної як плата за акції, із зазначенням кількості акцій та курсу, за яким валюту зараховано в облік.

Акції в складі статутного капіталу показуються за окремими типами і категоріями:

- кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу;

- номінальна вартість акцій;

- зміни протягом звітного періоду у кількості акцій, що перебувають в обігу;

- права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, у тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу;

- акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам;

- перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють.

— кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному капіталі перевищують 5 %;

— акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами із указанням їх термінів і сум.

— накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями;

— суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені.

Усі інші підприємства наводять у Примітках до фінансових звітів інформацію про:

- розподіл часток статутного капіталу між власниками;
- права, привілеї або обмеження щодо цих часток;
- зміни у складі часток власників у статутному капіталі.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Чим виступає власний капітал для підприємства?
2. З яких статей складається власний капітал?
3. Який взаємозв'язок існує між капіталом, активами і зобов'язаннями?
4. За якими ознаками можна класифікувати власний капітал?
5. Дайте визначення власного капіталу за П(С)БО.
6. Дайте визначення Звіту про власний капітал.
7. Що таке статутний капітал?
8. Чи може в Балансі статутний капітал бути меншим, ніж зазначений в установчих документах?
9. Що таке додатковий капітал?
10. Що таке інвестований капітал?
11. Що означає поняття «нерозподілений прибуток»?
12. Які функції виконує власний капітал?
13. Де в Балансі наводиться інформація про власний капітал?
14. Яка мета складання Звіту про власний капітал?
15. За рахунок чого змінюється статутний капітал?
16. Що таке пайовий капітал, хто його утворює, за рахунок чого він змінюється?
17. Як поділяється додатковий капітал і за рахунок чого він змінюється?
18. Що таке резервний капітал?
19. На які цілі може бути використаний нерозподілений прибуток?
20. За рахунок чого можна списати непокриті збитки?
21. Що таке неоплачений капітал?

22. Що означає поняття «вилучений капітал»?
23. За рахунок яких статей здійснюється коригування залишку елементів власного капіталу на початок року?
24. Яка інформація необхідна для складання Звіту про власний капітал?
25. Що розкривають АТ в Примітках до фінансових звітів про власний капітал?
26. Що розкривають в Примітках до фінансових звітів про власний капітал підприємства (крім АТ)?
27. Значення Звіту про власний капітал в управлінні?

ТЕМА 6. ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ЗВІТНІСТЬ ЗА СЕГМЕНТАМИ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ

Мета — розкрити необхідність складання Приміток, їх склад, вимоги, форми подання, правила виправлення помилок у звітності, структура форми № 5, інформаційне забезпечення її складання, взаємоузгодженість показників форм річної звітності. Розкрити поняття про інформацію за сегментами, критерії визнання звітних сегментів, значення та використання інформації за сегментами в управлінських рішеннях.

Ключові терміни і поняття:

Примітки до фінансових звітів, розкриття, облікова оцінка, події після дати Балансу, сегмент, господарський сегмент, пріоритетні та допоміжні сегменти, засади ціноутворення у внутрішніх розрахунках.

ЛЕКЦІЯ 10. Вимоги до Приміток до річної фінансової звітності та правила виправлення помилок

У лекції розглядаються наступні питання:

10.1. Склад та вимоги до Приміток до річної фінансової звітності.

10.2. Правила виправлення помилок у звітності підприємств.

10.3. Зміст розділів і методика складання Приміток до річної фінансової звітності за формою № 5.

10.4 Вимоги та порядок складання Розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку.

10.1. Склад та вимоги до Приміток до річної фінансової звітності

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (розділ 4, ст. 11, п. 2) визначено що до складу фінансової звітності входять Примітки.

Відповідно до принципу повного висвітлення фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потен-

ційні наслідки операцій і подій, що відображаються безпосередньо у фінансових звітах (ф. № 1-4), та крім цього, у Примітках до неї.

У Примітках до фінансової звітності повинна наводитися лише істотна інформація, що здатна вплинути на прийняття рішень. Конкретне визначення Приміток наведено в П (С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Примітки до фінансових звітів — це сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію й обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, **розкриття** якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

Загальні вимоги до складу Приміток визначені П(С)БО 1 і включають три групи інформації:

- Облікову політику підприємства;
- Інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за відповідними положеннями (стандартами);
- Інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності для забезпечення її зрозумілості та достовірності.

Обсяг інформації в Примітках до фінансової звітності залежить від видів діяльності підприємства, багатьох інших чинників та вимог конкретних П(С)БО. (табл. 21).

Перша група інформації, яка подається в Примітках — це розкриття облікової політики підприємства.

При складанні Приміток необхідно стежити за тим, щоб наведена в них інформація відповідала змісту наказу про облікову політику підприємства. Положення наказу про облікову політику повинні виконуватися підприємством постійно, з року в рік, але це не означає, що зміни облікової політики неможливі.

Якщо протягом звітного року змінювалися положення облікової політики, такі зміни повинні знайти своє відображення в Примітках. Зміна облікової політики можлива тільки у випадках:

- зміни *статутних вимог*;
- зміни *вимог органу, що затверджує положення (стандарту) бухгалтерського обліку, тобто Міністерства фінансів України*;
- якщо зміна облікової політики *забезпечить достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства*.

ВИМОГИ ЩОДО ПРИМІТКОК ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Інформація, яка потребує розкриття	П(С)БО, який встановлює вимоги щодо Приміток
1	2
Розкриття інформації у фінансовій звітності	П(С)БО 1, п. 19—25
Оцінка та розкриття статей Балансу	П(С)БО 2, п. 62 П(С)БО 4, п. 58 П(С)БО 7, п. 36—38 П(С)БО 8, п. 36,37 П(С)БО 9, п. 29 П(С)БО 10, п. 13 П(С)БО 11, п. 20, 21, 22 П(С)БО 12, п. 24, 25. П(С)БО 13, п. 42—47 П(С)БО 14, п. 21—24
Методи визнання доходів і витрат Звіту про фінансові результати	П(С)БО 3, п. 35 П(С)БО 15, п. 25 П(С)БО 16, п. 32 П(С)БО 18, п. 3—9
Розкриття інформації про рух грошових коштів	П(С)БО 4, п. 58, 59
Розкриття інформації про власний капітал	П(С)БО 5, п. 18, 19, 20 П(С)БО 7, п. 38
Розкриття інформації про податок на прибуток	П(С)БО 17, п. 19

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів, перегляд облікових оцінок, зміна облікової політики, події після дати Балансу	П(С)БО 6, п. 4—23
Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін	П (С)БО 23, п. 11—14
Розкриття інформації про чистий прибуток на одну акцію	П (С)БО 24, п. 16,17
Інформація про об'єднання підприємств та його наслідки	П(С)БО 19, п. 18—21
Інформація про консолідацію фінансової звітності	П(С)БО 20, п. 18 П (С)БО 4, п. 3 П(С)БО 7, п. 39 П(С)БО 23, п. 13
Вплив змін валютних курсів	П(С)БО 21, п. 15, 16
Розкриття інформації про вплив інфляції	П(С)БО 22, п. 24, 25
Розкриття інформації про виплати працівникам	П(С)БО 26, п. 32—34
Розкриття інформації про діяльність підприємства, що припиняється	П(С)БО 27, п. 12

Не може вважатися зміною встановлення облікової політики для:

- подій та операцій, які відрізняються за змістом від попередніх;
- подій та операцій, що не відбувалися раніше.
- Наприклад, до змін в обліковій політиці належать зміни:
- методів нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів;
- методів оцінки вибуття запасів;
- порядку визначення величини резерву сумнівних боргів;
- методу оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- порядку резервування коштів для забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Інші зміни належать до змін облікових оцінок. **Облікова оцінка** (п. 3 П (С)БО 6) — це попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між звітними періодами.

Наприклад, зміна методу амортизації основних засобів є зміною облікової політики, а зміна терміну їх експлуатації за рішенням керівництва підприємства — це зміна облікової оцінки.

Якщо неможливо розрізнити зміни облікової політики й облікових оцінок, у звітності зміни відображаються як зміни облікових оцінок.

У Примітках до фінансової звітності розкривається зміст і сума змін в облікових оцінках, які впливають на поточний період або будуть впливати на майбутні періоди.

Якщо все-таки мала місце зміна облікової політики, у Примітках відображаються:

- причина і суть зміни;
- сума коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року або обґрунтування неможливості її достовірного визначення;
- факт повторного подання порівняльної інформації у фінансових звітах або недоцільність її перерахування.

У кожному П(С)БО вказано, яка саме інформація має бути розкрита в Примітках. Крім цього в Примітках повинні відображатися події після дати Балансу за П(С)БО 6.

Подія після дати Балансу — це подія, яка відбулася між датою Балансу і датою затвердження керівництвом фінансової звітності і вплинула або може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності і рух коштів підприємства. Тобто, якщо керів-

ництво підприємства затвердило річну фінансову звітність 20 лютого, то до подій після дати Балансу належать події, що відбулися в період з 31 грудня попереднього року до 20 лютого поточного року.

У Примітках розкривається інформація не про всі події, що відбулися в зазначений період, а лише про деякі, які мають найсуттєвіший вплив, а саме:

- події, що стосуються звітного періоду і які надають додаткову інформацію про обставини, що існували на дату Балансу;

- події, які хоч і не стосуються звітного періоду, але містять важливу інформацію про обставини, що виникли після дати Балансу.

Події, які належать до першої групи потребують коригування показників звітності, що повинно обов'язково розкриватися в Примітках, а саме:

- оголошення банкрутом дебітора підприємства, заборгованість якого раніше була визнана сумнівною;

- переоцінка активів після звітної дати, яка свідчить про стійке зниження їхньої вартості, визначеної на дату Балансу;

- отримання інформації про фінансовий стан і результати діяльності дочірніх і асоційованих підприємств, яка свідчить про стійке зниження вартості їхніх акцій на фондових біржах;

- продаж запасів, який свідчить про необґрунтованість оцінки чистої вартості їх реалізації на дату Балансу;

- отримання від страхової організації матеріалів про уточнення розміру страхового відшкодування, переговори щодо якого велись на звітну дату;

- виявлення помилок або перекручень законодавства, що призвели до перекручення даних фінансової звітності.

Наприклад, якщо після дати Балансу переоцінені активи внаслідок стійкого зниження їх вартості або стало відомо, що сумнівна заборгованість стала безнадійною, це потребує коригування даних звітності. Коригування активів і зобов'язань здійснюються шляхом сторнування та (або) додаткових запасів в обліку звітного періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей внаслідок подій після дати Балансу.

Перелік подій після дати Балансу, які вказують на обставини, що виникли після дати Балансу розкриваються тільки в Примітках до фінансової звітності, а саме:

- прийняття рішення про реорганізацію підприємства;
- придбання цілісного майнового комплексу;

- рішення про припинення операцій, що становлять значну частину основної діяльності;
- знищення (втрата) активів у результаті пожежі, аварії, стихійного лиха або іншої надзвичайної події;
- прийняття рішення стосовно емісії цінних паперів;
- непрогнозовані зміни індексів цін і валютних курсів;
- укладення контрактів стосовно значних капітальних і фінансових інвестицій;
- прийняття законодавчих актів, що впливають на діяльність підприємства;
- дивіденди за звітний період оголошені підприємством після дати Балансу.

Ці події, які відбуваються після дати Балансу і вказують на умови, що виникли після цієї дати, **не потребують коригування статей фінансової звітності**, а лише наводяться в Примітках до фінансових звітів за умови, що відсутність інформації про них вплине на здатність користувачів звітності робити відповідні оцінки та приймати рішення. Наприклад, якщо після дати Балансу підприємством оголошенні дивіденди або придбаний цілісний майновий комплекс, це не впливає на показники минулого періоду і цю інформацію слід наводити в Примітках до фінансових звітів.

Друга група інформації в Примітках — це та інформація, яка не міститься у формах звітності № 1-4, але є обов’язковою за вимогами окремих положень (стандартів), яка наводиться у формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Третя група інформації в Примітках — це забезпечення її зрозумілості і доцільності, що включає аналіз статей звітності для забезпечення їх зрозумілості та достовірності.

Таким чином, Примітки до фінансових звітів включають три складових (рис. 24).

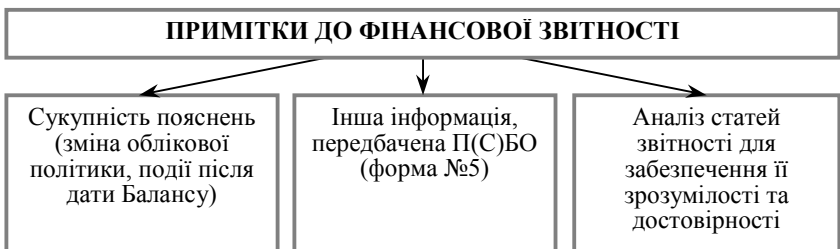

Рис. 24. Складові Приміток до фінансових звітів

Складання Приміток в обсязі, який встановлено П (С)БО 1 повинні здійснювати ті підприємства, які відповідно до п. 3 ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати фінансову і консолідовану звітність, а саме:

- відкриті акціонерні товариства;
- підприємства емітенти-облігації;
- банки;
- валютні та фондові біржі;
- інвестиційні фонди і компанії;
- кредитні спілки;
- недержавні пенсійні фонди;
- страхові компанії;
- інші фінансові установи.

Усі інші підприємства складаються Примітки до річної фінансової звітності за формою № 5.

10.2. Правила виправлення помилок у звітності підприємства

У бухгалтерській фінансовій звітності не допускається ніяких підчисток, помарок та виправлень.

Якщо ж помилки чи перекручення даних все таки трапилися то для їх виправлення необхідно дотримуватися вимог П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Помилки та перекручення даних можуть виникнути в результаті зміни:

- облікової оцінки;
- облікової політики.

При виявленні помилки, допущеної при складанні фінансових звітів у попередніх роках, але виявленої при підготовці фінансових звітів останнього звітного періоду, необхідно з'ясувати:

Причини помилок, а саме:

- *математичні помилки;*
- *неправильне застосування принципів обліку;*
- *неправильне розуміння обставин, у яких здійснювалася господарська операція;*
- *конкретний звітний період, у якому допущено помилки;*
- *порядок виправлення, а саме: коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року;*

— *перерахування відповідної порівняльної інформації за попередній звітний період;*

— *розкриття інформації про виправлення у Примітках;*

— *ким виявлені помилки — підприємством чи аудитором;*

— *ким виправляються помилки, як правило, підприємством.*

Відповідно до П(С)БО 6 виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Виправлення помилок, які відносяться до попередніх періодів, вимагає повторного відображення відповідної порівняльної інформації у фінансовій звітності.

Помилки та перекручення у фінансовій звітності можуть виникнути в результаті застосування *облікової оцінки* тобто *попередньої оцінки, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами.*

Облікова оцінка може переглядатися підприємством, якщо змінюються обставини, на яких базувалася ця оцінка, або отримана додаткова інформація.

Якщо здійснювалися зміни в облікових оцінках то їх наслідки слід включати до тієї ж самої статті Звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалася для відображення доходів або витрат за відповідним об'єктом такої оцінки.

У Звіт про фінансові результати наслідки зміни облікових оцінок слід включати у тому періоду, у якому відбулася зміна, а також і в наступних періодах, якщо зміна впливає на ці періоди.

10.3. Зміст розділів і методика складання Приміток до річної фінансової звітності за формою № 5

Міністерство фінансів України розробило уніфіковані таблиці Приміток до річної фінансової звітності (ф. № 5, код за ДКУД 1801008, наказ Мінфіну України від 29.11.2000 № 302).

Примітки до річної фінансової звітності за формою № 5, є складовою річної звітності підприємств (крім суб'єктів малого підприємництва), яка складається з метою надання повної, правдивої, деталізованої інформації про окремі об'єкти бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок Балансу і Звіту про фінансові результати з Примітками (ф. № 5) наведено на рис. 25.

Баланс (ф. № 1) (розділ, рядок)	Де розшифровуються	Примітки (ф. № 5) (розділ, рядок)
Р.І. «Необоротні активи» р. 011, 012	→	Р.І. «Нематеріальні активи» р. 010—085
Р.І. «Необоротні активи» р. 031, 032	→	Р.ІІ. «Основні засоби», р. 100—268
Р.І. «Необоротні активи» р. 020	→	Р.ІІІ. «Капітальні інвестиції» р. 280—340
Р.І. «Необоротні активи» р. 040,045 та Р.ІІ. «Оборотні активи» р.220	→	Р.ІV. «Фінансові інвестиції», р. 350—426
Р.І. «Необоротні активи» р. 070	→	Р. VІ. «Грошові кошти», р. 691
Р.ІІ. «Оборотні активи» р. 230, 240	→	Р. VІ. «Грошові кошти», р. 640—690
Р.ІІ. «Оборотні активи» р. 100—140	→	Р. VІІІ. «Запаси» р. 800—925 та позабалансовий рахунок 02
Р.ІІ. «Оборотні активи» р. 161, 210	→	Р.ІХ. «Дебіторська заборгованість», р. 940—951 та позабалансовий рахунок 071
Р. ІІ. «Оборотні активи» р. 20	→	Р. X. «Нестачі і втрати від псування цінностей», р. 980 та позабалансовий рахунок 072
Р.ІІ. «Забезпечення наступних витрат і платежів», р. 400—410	→	Р. VІІ. «Забезпечення і резерви», р. 710—780
Звіт про фінансові результати (ф. № 2) (розділ, рядок)	Де розшифровуються	Примітки (ф. № 5) (розділ, рядок)
Р.І. «Фінансові результати», р. 060, 090	→	Р. V. А. «Інші операційні доходи і витрати» р. 440—490
Р.І. «Фінансові результати», р. 110, 150	→	Р. V. Б. «Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями», — 500—520
Р.І. «Фінансові результати», р. 120, 140	→	Р. V. В. «Інші фінансові доходи і витрати», р. 530—560
Р.І. «Фінансові результати», р. 120, 140	→	Р. V. Г. «Інші доходи і витрати», р. 570—630, 631, 632

Рис. 25. Схема взаємозв'язку Балансу і Звіту про фінансові результати з Примітками до річної фінансової звітності

Примітки до річної фінансової звітності включають тринадцять розділів, в яких наводиться більш детальна інформація про окремі види активів зобов'язань, доходів і витрат підприємства, яка забезпечує користувачів необхідною інформацією.

Для заповнення цієї форми звітності необхідно використати:

- Баланс;
- Звіт про фінансові результати;

Дані синтетичного і аналітичного обліку за окремими рахунками, субрахунками.

Розділ I «Нематеріальні активи», заповнюється на підставі даних бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 12 «Нематеріальні активи» і субрахунку 133 «Накопичена амортизація» і розкриває інформацію про склад і стан нематеріальних активів і зміни, які сталися за рік.

Із залишку нематеріальних активів на кінець року розшифровуються дані про вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності, вартість оформлених у заставу нематеріальних активів, вартість самостійно створених та вартість отриманих за рахунок цільових асигнувань нематеріальних активів.

Із загальної суми накопиченої амортизації на кінець року, виділяється та її сума, яка відноситься до нематеріальних активів на які існують обмеження права власності.

Цей розділ деталізує інформацію, яка наведена в першому розділі активу Балансу за рядками 011; 012.

Розділ II «Основні засоби», заповнюється за даними бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунків 10 «Основні засоби» і 11 «Інші необоротні матеріальні активи» та субрахунків 131 «Знос основних засобів», 132 «Знос інших необоротних активів». Наводиться інформація про стан і склад основних засобів за їх видами і зміни, які сталися за рік. Із залишку на кінець року розкривається інформація про первісну (переоцінену) вартість і знос основних засобів, одержаних у фінансову оренду і переданих у оперативну оренду. Також у рядках 261—268 показується вартість основних засобів щодо яких існує обмеження прав власності тощо.

По земельних ділянках і капітальних витратах на поліпшення земель знос не нараховується.

Цей розділ деталізує інформацію, яка наведена в Балансі за рядками 031 і 032.

Розділ III «Капітальні інвестиції» заповнюється на підставі даних бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 15

«Капітальні інвестиції», де розкриваються склад капітальних інвестицій, сума витрат за рік і незавершеного будівництва на кінець року.

Цей розділ деталізує інформацію, яка відображена в Балансі за рядком 020.

Розділі IV «Фінансові інвестиції» заповнюється за даними бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» та до субрахунку 352 «Інші поточні фінансові інвестиції» розкривається загальна сума цих інвестицій за їх видами та стан на кінець року (довгострокові, короткострокові). В довідці до цього розділу розшифровується залишок фінансових інвестицій на кінець року за видами їх оцінок (собівартістю, справедливою вартістю, амортизованою собівартістю).

Цей розділ деталізує інформацію, яка відображена в Балансі за рядками 040, 045, 220.

Розділ V «Доходи і витрати» заповнюється за даними бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунків 71, 72, 73, 74 і 94, 95, 96, 97. Тут розшифровуються інші операційні доходи і витрати та фінансові і інвестиційні доходи і витрати з урахуванням принципу суттєвості. Методичні рекомендації щодо застосування суттєвості у бухгалтерському обліку визначають, що доходи і витрати, величина яких дорівнює або перевищила 2 % чистого прибутку підприємства є суттєвою. Тобто, в цьому розділі деталізується інформація про доходи і витрати, які відображені у Звіті про фінансові результати у рядках 060, 090, 110—160.

Розділі VI «Грошові кошти» розшифровує склад грошових коштів на кінець року, який відображено в Балансі у рядках 230 та 240 у графі 4. Для заповнення цього розділу використовуються дані бухгалтерського обліку до рахунків 30, 31, 333, 351. У рядку 691 до цього розділу розшифровується сума грошових коштів, використання яких обмежено, які показані в I розділі активу Балансу за рядком 050.

Розділ VII «Забезпечення і резерви» заповнюється за даними бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 47 «Забезпечення наступних витрат і платежів», характеризує стан на початок і кінець року та склад забезпечень за їх видами, а за рахунком 38 «Резерв сумнівних боргів» аналогічна інформація про резерв сумнівних боргів. Ця інформація деталізує дані II розділу пасиву Балансу р. 400—410 та II розділу активу балансу р. 162.

Розділ VIII «Запаси» заповнюється за даними субрахунків до рахунків 20—28 і розкриває інформацію, яка характеризує балансову вартість запасів за їх видами на кінець року, а також суми збільшення чистої вартості реалізації або уцінки. Цей розділ деталізує інформацію наведену у II розділі активу Балансу у рядках 100—140.

Із залишку запасів на кінець року виділяється вартість запасів відображених за чистою вартістю реалізації, переданих в переробку, оформлених у заставу, переданих на комісію та тих, які знаходяться на відповідному збереженні.

Розділ IX «Дебіторська заборгованість» розшифровує дебіторську заборгованість, яка відображена в II розділі активу Балансу у рядках 161 і 210, з урахуванням за строками не сплати на кінець року, а саме: до 3-х місяців, від 3 до 6 місяців і від 6 до 12 місяців. Різниця між загальною сумою дебіторської заборгованості, яка відображена в графі 3 розділу IX і сумами дебіторської заборгованості в графах 4, 5, 6 свідчить про заборгованість, яка несплачена більше одного року.

Слід пам'ятати, що дебіторська заборгованість у рядках 940, 950, 951 Приміток наводиться за первісною вартістю без зменшення на суму створеного резерву сумнівних боргів.

Розділ X «Нестачі і втрати від псування цінностей» (рядки 960 і 970) заповнюється за даними аналітичного обліку до субрахунків 947 і 375 за вирахуванням сум за дебетом 375 і кредиту 716 в частині раніше списаних на збитки нестач, за якими в подальшому були виявлені винуватці.

При заповненні рядка 980 необхідно керуватися характеристикою до позабалансового рахунку 07 «Списані активи» і даними обліку до нього за субрахунками.

Розділ XI «Будівельні контракти» заповнюють підрядні будівельні організації, де розкривається загальний дохід за будівельними контрактами, валова заборгованість замовників і замовникам, а також сума проміжних рахунків, яка не сплачується підряднику до виконання передбачених будівельним контрактом умов для виплати таких сум або до усунення дефектів.

Цей розділ деталізує валову заборгованість замовників і замовникам, яка відповідно відображена в Балансі у складі статей «Незавершене виробництво» (р. 120) і «Інші поточні зобов'язання» (р. 610).

Розділ XII. «Податок на прибуток» розкриває інформацію за рік про нарахований податок на прибуток, відстрочені податкові

активи і зобов'язання та їх взаємозв'язок із Звітом про фінансові результати та впливом па власний капітал.

У цьому розділі деталізується інформація, яка відображена в Балансі за рядками 060 «Відстрочені податкові активи»; 460 «Відстрочені податкові зобов'язання», 550 «Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом» в частині податку на прибуток.

Розділ XIII «Використання амортизаційних відрахувань» надає інформацію про суми нарахованої амортизації та її використання.

Даний розділ деталізує інформацію наведену у рядку 260 Звіту про фінансові результати і заповнюється за даними балансового рахунку 13 «Знос необоротних активів» та позабалансового рахунку 09 «Амортизаційні відрахування».

Розглянемо методику складання Приміток до річної фінансової звітності (ф. № 5) за кодами рядків та граф з використанням рахунків обліку.

Розділ I. Нематеріальні активи (включає рядки з 010 по 085)

Нематеріальний актив — немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований (відокремлений від підприємства) та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Рядки 081—083 заповнюються на підставі даних аналітичного обліку, щодо нематеріальних активів, на які обмежені права власності, оформлені в заставу, створені самим підприємством та в р. 084, отриманих за рахунок цільових асигнувань. В рядку 085 вказується сума накопиченої амортизації щодо нематеріальних активів, на які існує обмеження права власності.

Розділ II. Основні засоби (включає рядки із 100 по 268)

Основні засоби — матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

**ЗМІСТ ТА ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СКЛАДАННЯ
ПРИМІТКОК ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ (форма № 5)**

I. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ

Код рядка	Графа	Джерело інформації для заповнення
1	2	3
010—070	3. Залишок на початок року — первісна (переоцінена) вартість	Залишок на початок періоду за рах. 12. «Нематеріальні активи»
	4. Залишок на початок року — накопичена амортизація	Залишок на початок періоду за субрах. 133 «Накопичена амортизація»
	5. Надійшло за рік	Оборот за дебетом рах. 12 «Нематеріальні активи», крім бухгалтерських проведень за: Д 12 К 133; Д 12 К 423; Д 12 К 441 (у частині виправлення помилок минулих літ); Д 12 К 746; Д 12 К 154
	6. Переоцінка первісної (переоціненої) вартості	Оборот за Д 12 К 746 на суму перевищення попередніх уцінок над попередніми дооцінками та Д 12 К 423 — на всю іншу суму дооцінки; Д 423, 975 К 12
	7. Переоцінка накопиченої амортизації	Оборот за Д 423 К 13 — на суму дооціненої амортизації; оборот за Д 133 К 12 — на суму уціненої амортизації
	8. Вибуло за рік — первісна (переоцінена) вартості	Оборот за К 12 крім бухгалтерських проведень: Д 423 К 12; Д 975 К 12; Д 13 К 12; Д 441 К 12 — у частині виправлення помилок минулих років

	9. Вибуло за рік — накопичена амортизація	Оборот за Д 133, крім обороту Д 133 К 12 (уцінка зносу)
	10. Нараховано амортизацію за рік	Оборот за К 133 за винятком обороту за Д 423 К 133
	11. Втрати від зменшення корисності за рік	Оборот за Д 423 на суму перевищення попередніх дооцінок над попередніми уцінками та Д 975 К 133 — на всю іншу суму зменшення корисності нематеріальних активів
	12. Інші зміни за рік — первісної (переоціненої) вартості	Оборот за Д 12 К 44 та оборот Д 44 К 12 — у частині виправлення помилок минулих років; Д 12 К 154 (у частині вдосконалення)
	13. Інші зміни за рік — накопичена амортизація	Оборот за Д 133 та К 746 на суму перевищення попередніх уцінок над попередніми дооцінками; Д 133 К 423 — на всю іншу суму відновлення корисності; Д 133 К 44 або Д 44 К 133 — у частині виправлення помилок минулих років; Д 423, 746 К 133 (відновлення корисності)
	14. Залишок на кінець року — первісної (переоціненої) вартості	Залишок на кінець періоду за рах. 133 або розрахунковим порядком. Сума гр. 3 + 5 + 6 + 8 + 12 р. 010 – 070, 120 – 250 ф. № 5
	Залишок на кінець року — накопичена амортизація	Залишок на кінець періоду за рах. 133 або розрахунковим порядком. Сума гр. 4 + 7 + 9 + 10 + 11 + 13 р. 010 – 070, 120 – 250 ф. № 5
	3-15	Сума за графами: 010 + 020 + 030 + 040 + 050 + 060 + 070 ф. № 5

II. ОСНОВНІ ЗАСОБИ

Код рядка	Графа	Джерело інформації для заповнення
1	2	3
100—250	3. Залишок на початок року — первісна (переоцінена) вартість	Залишок на початок періоду за рах. 10, 11
	4. Знос	За р. 100 і р. 110 — знос не нараховується. За р. 120 — р. 250 відображається залишок на початок періоду за рахунками 131, 132
	5. Надійшло за рік	Оборот за Д 101, 102, крім бухгалтерських проведення за Д рах. 101, 102 К рах. 423, 746
	6. Переоцінка (дооцінка + уцінка) — первісної (переоціненої) вартості	Оборот за Д 10, 11 К 746 — на суму перевищення попередніх уцінок над попередніми дооцінками; Д 10, 11, К 423 — на всю іншу суму дооцінки; оборот за Д 423 К 10, 11 — на суму перевищення попередніх дооцінок над попередніми уцінками; Д 975 К 10, 11 — на всю іншу суму уцінки
	7. Знос	Оборот Д 423 К 131, 132; Д 131, 132 К 11
	8. Вибуло за рік — первісна (переоцінена) вартість	Оборот за К 10, 11 за винятком бухгалтерських проведення Д 423 К 10, 11; Д 975 К 10, 11
	9. Знос	Оборот за Д 131, 132 крім обороту Д 131 К 10 та Д 132 К 11 (уцінка зносу)

	10. Нараховано амортизації за рік	Оборот за К 131, 132, крім обороту Д 423 К 131, 132
	11. Втрати від зменшення корисності	Оборот за Д 975 К 131, 132
	12. Інші зміни за рік – первісної (переоціненої) вартості	Оборот за Д 10, 11 К 44, оборот за Д 44 К 10, 11; оборот за Д 10, 11 К 151, 152, 153 (у частині вдосконалення)
	13. Інші зміни за рік — знос	Оборот за Д 423, 746 К 131, 132; Д131 К 44
	14. Залишок на кінець року — первісної (переоціненої) вартості	Залишок на кінець періоду за рах. 10, 11 або розрахунковим порядком сума граф 3 + 5 ± 6 – 8 + 12 р. 120 – 250 ф. № 5
	15. Залишок на кінець року — знос	У рядках 100 і 110 не заповнюється. У рядках з 120 по 250 заповнюється залишок зносу на кінець звітного року за рах. 131 і 132 або розрахунково за графами: 4 ± 7 – 9 ± 13
	16—19	Заповнюється за даними аналітичного обліку щодо основних засобів, одержаних за фінансовою орендою та переданих в оперативну оренду та відповідно сума зносу
260	—	Сума за графами рядків 100 + 110 + 120 + 130 + 140 + 150 + 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 + 220 + 230 + 240 + 250
261— 268	—	Заповнюється за даними аналітичного обліку

Розділ III. Капітальні інвестиції (включає рядки із 280 по 340)

Капітальні інвестиції — це суми, що вкладені в придбання та створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

Незавершене виробництво — це суми інвестицій, вкладених у незавершене будівництво (включаючи устаткування для монтажу), що здійснюється для власних потреб підприємства, а також авансові платежі для фінансування такого будівництва.

Код рядка	Графа	Джерело інформації для заповнення
1	2	3
280—330	3. Капітальні інвестиції за рік	Річний оборот за Дт рах. 15 «Капітальні інвестиції» за відповідними субрахунками, за винятком авансових платежів, отриманих на фінансування капітального будівництва (суми авансових платежів не включаються). У методичних рекомендаціях з перевірки співставимості показників форм річної звітності підприємств Міністерства фінансів України зазначено, що можуть бути розходження на суму авансових платежів для фінансування капітального будівництва між графою 4 р. 340 ф. № 5 та графою 4 р. 020 ф. № 1
	4. Капітальні інвестиції на кінець року	Наводиться залишок на кінець року за рах. 15 «Капітальні інвестиції» у розрізі субрахунків, за винятком авансів на фінансування капітальних вкладень (Тобто дебіторської заборгованості за авансами одержаними)
340	3 і 4	Обраховується як сума в кожній графі рядків з 280 по 330 відповідно

Розділ IV. Фінансові інвестиції (включає рядки із 350 по 426)

Фінансові інвестиції — це активи, що утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора.

Метод участі в капіталі — це метод обліку інвестицій, за яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі.

Розділ V. Доходи і витрати (включає рядки із 440 по 632)

Доходи — це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків вкладників).

Витрати — це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу вкладниками). Доходи і витрати заповнюються за даними номінальних рахунків клас 7 (71, 72, 73 74) та класу 9 (94, 95, 96, 97).

ІV. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

Код рядка	Графа	Джерело інформації для заповнення
1	2	3
350—370	3. Фінансові інвестиції за рік	Відображається річний дебетовий оборот за рах. 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам» за методом обліку участі в капіталі
380—410	2. Фінансові інвестиції за рік	Відображається річний дебетовий оборот за рах. 14 субрахунків: 2 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам», 3 «Інвестиції непов'язаним сторонам» та рах. 352 «Поточні фінансові інвестиції» за видами інвестицій
350—370 380—410	4. Фінансові інвестиції довгострокові на кінець року	Відображається дебетове сальдо на кінець року за рах. 141 (рядки 350 — 370) та за рах. 142 і 143 (рядки 380 — 410)
350—370	5. Фінансові інвестиції точні на кінець року	Не заповнюються в зв'язку з тим, що п. 17 і 22 П(С)БО 12 визначено, що у разі, коли фінансові інвестиції придбані й утримуються виключно для продажу протягом не більше 12 місяців з дати придбання, то за методом участі в капіталі вони не обліковуються
380—410	5. Фінансові інвестиції точні на кінець року	Відображається дебетове сальдо рах. 352
420	3, 4, 5 разом	Обраховується як сума відповідно в графах 3, 4, 5 рядків з 350 по 410
421, 422, 423	—	Наводиться розшифровка залишку на кінець року інших довгострокових фінансових інвестицій, відображених у р. 045 графи 4 Балансу та в рядках 380 — 410 ф. № 5 графа 4. Заповнюються ці рядки за даними аналітичного обліку до рах. 142 і 143 та характеризують залишок інших довгострокових фінансових інвестицій за собівартістю (р. 421), за справедливою вартістю (р. 422), за амортизованою собівартістю (р. 423)
424, 426	—	Наводиться розшифровка залишку на кінець року поточних фінансових інвестицій, відображених у р. 220 графи 4 Балансу та в рядках 380 — 410 ф. № 5 графа 5. Заповнюються ці рядки за даними аналітичного обліку до рах. 352 з а їх оцінкою

V. ДОХОДИ І ВИТРАТИ

Найменування показника	Код рядка	Джерело інформації	
		Доходи	Витрати
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
А. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440	Оборот за Д 713 К 79	Оборот за Д 79 К 949 в частині витраг, пов'язаних з операційною орендою активів (наприклад, нараховування амортизації на активи, які здані в операційну оренду)
Операційна курсова різниця	450	Оборот за Д 714 К 79	Оборот за Д 79 К 945
Реалізація інших оборотних активів	460	Оборот за Д 712 К 79	Оборот за Д 79 К 943 плюс 949 у частині векселів
Штрафи, пені, неустойки	470	Оборот за Д 715 К 79	Оборот за Д 79 К 948
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	Оборот за Д 719 К 79 у частині доходів, пов'язаних із утриманням об'єктів житлово-комунального господарства і соціально-культурного призначення	Оборот за Д 79 К 949, у частині витраг, пов'язаних із утриманням об'єктів житлово-комунального господарства і соціально-культурного призначення
Інші операційні доходи і витрати У тому числі: вдражування до резерву сумнівних боргів	490	Сума оборотів за Д 711 + 716 + 717 + 718 + 719 К 79 За 719 включаються доходи за виключенням тих, що відображені в р. 480	Сума оборотів за Д 79 К 941 + 942 + 944 + 946 + 947 + 949. За рах. 949 відображаються витрати за виключенням тих, що відображені в р. 480
не продуктивні витрати і витрати*	491 492	— —	Оборот за Д 79 К 944 Оборот за Д 79 К 947
Б. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в: Асоційовані підприємства	500	Оборот за Д 721 К 79	Оборот за Д 79 К 961
Дочірні підприємства	510	Оборот за Д 723 К 79	Оборот за Д 79 К 963

Спільну діяльність	520	Оборот за Д 722 К 79	Оборот за Д 79 К 962
В. Інші фінансові доходи і витрати Дивіденди	530	Оборот за Д 731 К 79	×
Проценти	540	×	Оборот за Д 79 К 951+952, у частині нарахованих процентів, крім процентів, нарахованих з фінансової оренди активів
Фінансова оренда активів	550	Оборот за Д 732 К 79 у частині відсотків отриманих з фінансової оренди активів	Оборот за Д 79 К 952, у частині нарахованих відсотків з фінансової оренди активів
Інші фінансові доходи і витрати	560	Оборот за Д 732, 733 К 79	Оборот за Д 79 К 952
Г. Інші доходи і витрати Реалізація фінансових інвестицій	570	Оборот за Д 741, К 79	Оборот за Д 79 К 971
Реалізація необоротних активів	580	Оборот за Д 742 К 79	Оборот за Д 79 К 972
Реалізація майнових комплексів	590	Оборот за Д 743 К 79	Оборот за Д 79 К 973
Неопераційна курсова різниця	600	Оборот за Д 744 К 79	Оборот за Д 79 К 974
Безоплатно одержані активи	610	Оборот за Д 745 К 79	×
Списання необоротних активів	620	×	Оборот за Д 79 К 976
Інші доходи і витрати	630	Оборот за Д 746 К 79	Оборот за Д 79 К 975 + 977 + 978 + 979
Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)	631	Заповнюється за даними аналітичного обліку розрахунків за бартерними контрактами	
Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними (бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами	632	Розраховується діленням доходів від реалізації за бартерними контрактами з пов'язаними сторонами на суму доходу за бартерними контрактами × 100	

* Непродуктивними витратами і втратами вважаються втрати, що утворилися внаслідок недостатньої організації виробництва і управління (включаючи понаднормативний брак у виробництві), нестачі і псування цінностей.

Розділ VI. Грошові кошти (включає рядки із 640 по 691)

Грошові кошти — готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Еквіваленти грошових коштів — це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються в певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

У даному розділі розшифровується залишок грошових коштів на кінець року за даними рахунків, на яких вони обліковуються.

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
Каса	640	Залишок на кінець року за рах. 30
Поточний рахунок у банку	650	Залишок на кінець року за рах. 311 та 312
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	Залишок на кінець року за рах. 313 та 314
Грошові кошти в дорозі	670	Залишок на кінець року за рах. 333 та 334
Еквіваленти грошових коштів	680	Залишок на кінець року за рах. 351
Разом	690	Сума рядків 640+680
Грошові кошти, використання яких обмежено (із р. 070 гр. 4 Балансу)	691	Заповнюється на підставі даних аналітичного обліку у даному рядку відображаються грошові кошти, які не можна використовувати для здійснення господарських операцій протягом одного року з дати Балансу або протягом операційного циклу, якщо є обмеження. Наприклад, грошові кошти, здані як довгострокові депозити в банки

Розділ VII. Забезпечення та резерви (включає рядки 710—780)

Забезпечення — це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату Балансу.

Розділ VIII. Запаси (включає рядки 800-925)

Запаси — це активи, що утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції; виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Чиста вартість реалізації запасів — це очікувана ціна запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на їх виробництво та реалізацію.

VII. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕЗЕРВИ

Вид забезпечень	Код рядка	Залишок забезпечення на початок року	Збільшення забезпечення протягом звітного періоду внаслідок:		Сума забезпечення, що використана протягом року	Невикористана сума забезпечення, що сторнована в звітному періоді	Сума очікуваного відшкодування витрат сторно, що отримана при опцінці врахована при опцінці забезпечення	Залишок забезпечення на кінець року
			створення забезпечення	долаткових відрахувань				
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	Залишок на початок року за рах. 47 в розрізі суорахунків та аналітичних рахунків	Кредитовий оборот за рах. 47 в частині збільшення (коригування) раніше нарахованих заощаджень, яке здійснюється відповідно до п. 18 П(С)БО 11	Кредитовий оборот за рах. 47 в частині збільшення (коригування) раніше нарахованих заощаджень, яке здійснюється відповідно до п. 18 П(С)БО 11	Дебетовий оборот за рах. 47 в розрізі суорахунків, крім обороту за Д 47 К 71	Дебетовий оборот за Д 47 К 71 (сторно), Запис сторно здійснюється у випадку відсутності ймовірності використання акти для погашення майбутніх зобов'язань, що передбачено п. 18 (частина друга) П(С)БО 11	Відображається сума, що була врахована при опцінці забезпечення та яку підприємство розраховує отримати від іншої сторони як відшкодування своїх витрат. Ця графа заповнюється даними позабалансового рахунку 06	Залишок забезпечення на кінець року
Забезпечення на наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730							
Забезпечення на наступних витрат на реструктуризацію	740							
Забезпечення на наступних витрат на виконання зобов'язань щодо об'язкових контрактів	750							
	760							
	770							
Резерв сумнівних боргів	775	Ф. № 1, р. 162, гр. 3	Ко за рах. 38	Д 944 К 38	До за рах. 38	Сторно Д 944 К 38	Гр. 3 + 4 + 5 + 6 – 7	Ф. № 1, р. 162, гр. 4
Разом	780		Сума рядків з 710 по 775					

* Залишок забезпечення переглядається на кожну дату Балансу та у разі потреби коригується (збільшується або зменшується).

VIII. ЗАПАСИ

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації*	уцінка
Сировина і матеріали	800	Залишок на кінець року за субрахунками до рахунків 20—28	Заповнюється за Д 946 та К 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 (сторно) у частині збільшення чистої вартості реалізації раніше уцінених активів	Заповнюється сума обороту за Д 946 і К рах. 20—23, 20—28 в частині уцінки пасів
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі виробі	810			
Палива	820			
Тара і тарні матеріали	830			
Будівельні матеріали	840			
Запасні частини	850			
Матеріали сільськогосподарського призначення	860			
Тварини на вирощуванні і відгодівлі	870			
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880			
Незавершене виробництво	890			
Готова продукція	900			
Товари	910			
Разом:	920	сума рядків 800—910		

Із рядка 920 графа 3 інформація заповнюється за даними аналітичного обліку:

- балансова вартість запасів, відображених за чистою вартістю реалізації (921);
- переданих на переробку (992), оформлених у заставу (923), переданих на комісію (924) — заповнюється за даними аналітичного обліку до відповідних рахунків;
- активи на відповідному зберіганні (925) — залишок на кінець року на позабалансовому рахунку 02.

Розділ ІХ. Дебіторська заборгованість (включає рядки 940—952)

Дебіторська заборгованість — це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Найменування показника	Код рядка	Усього на кінець року	У тому числі за строками погашення		
			до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	Залишок за рах. 36 за первісною вартістю	Заповнюється на підставі списків дебіторської заборгованості, де відображено дату її виникнення		
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	Залишок за рахунками дебіторської заборгованості за первісною вартістю			

Списано в звітному році безнадійної дебіторської заборгованості за первісною вартістю рядок (951) — заповнюється за сумою обороту за Д рах. 38 і К 36, у частині резерву сумнівних боргів; Д рах. 944 К 36 — у частині списання дебіторської заборгованості, на яку резерв не було нараховано.

З рядків 940 і 950 графа 3 виділяється заборгованість з пов'язаними сторонами рядок (952) — заповнюється на підставі вибірки стосовно дебіторів, які відповідно до П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» визнані такими стосовно підприємства.

Розділ X. Нестачі і витрати від псування цінностей (включає рядки 960—980)

Найменування показника	Код рядка	Сума
Виявлено (списано) за рік нестачі і втрат	960	Відображається сума річного дебетового обороту за рах. 947 і 375 за вирахуванням суми Д 375 і К 716 у частині раніше списаних за збитки нестачі, за якими пізніше були виявлені винуватці
Визнано заборгованість винних осіб у звітному році	970	Відображається річний дебетовий оборот за рах. 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» та К 716, 746
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	Заповнюється залишок на кінець року за даними позабалансового рахунка 072 «Невідшкодовані нестачі та втрати від псування цінностей»

Розділ XI. Будівельні контракти (включає рядки 1110—1160)

Будівельний контракт — договір про будівництво.

Валова заборгованість замовників за роботи за будівельними контрактами — це сума перевищення витрат підрядника і визначеного цим прибутку (за врахуванням визнаних збитків) над сумою проміжних рахунків (без непрямих податків) на дату Балансу з початку виконання будівельного контракту.

Валова заборгованість замовникам за роботи за будівельним контрактом — це сума перевищення проміжних рахунків (без непрямих податків) над витратами підприємства і визнаним ним прибутком (за вирахуванням визнаних збитків) на дату Балансу з початку виконання будівельного контракту.

В графі 3 — відображається інформація наростаючим підсумком з початку року.

Найменування показника	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	Д 36 К 703 без ПДВ
Заборгованість на кінець звітного року: Валова замовників	1120	Д 36 К 239, якщо сума визначеного на кінець року доходу перевищує суму проміжних рахунків на кінець року (сторно)

Найменування показника	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
валова замовникам	1130	Д 36 К 239, якщо сума проміжних рахунків на кінець року перевищує визнаного на кінець року доходу
з авансів отриманих	1140	Д 31 К 681
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	вибіркові дані, сума проміжних рахунків, яка не сплачується підряднику до виконання передбачених будівельним контрактом умов для виплати таких сум або до усунення дефектів
Вартість виконання субпідрядником робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	Д 23 К 63

Розділ XII. Податок на прибуток (включає рядки 1210—1253)

В графі 3 відображається інформація наростаючим підсумком з початку року.

Поточний податок на прибуток — сума податку на прибуток, визначена у звітному періоді відповідно до податкового законодавства.

Відстрочений податковий кредит — сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок:

Найменування показника	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Поточний податок на прибуток	1210	За декларацією з податку на прибуток або ф. № 5 р. 1241 + р. 1251
Відстрочені податкові активи: на початок звітнього року	1220	Ф. № 1, р. 060, гр. 3 (при умові відображення їх згорнуто)
на кінець звітнього року	1225	Ф. № 1, р. 060, гр. 4
Відстрочені податкові зобов'язання: на початок року	1230	Ф. № 1, р. 460, гр. 3
на кінець звітнього періоду	1235	Ф. № 1, р. 460, гр. 4
Включено до Звіту про фінансові результати — усього	1240	Ф. № 2, р. 180, гр. 3 або за Д 981

Найменування показника	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
У тому числі: Поточний податок на прибуток	1241	За декларацією, при умові, що рядок 1251 дорівнює 0
Зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	Д 981 К 17 (Д 17 К 641), (Д 54 К 17)
Збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	Д 981 К 54 (Д 54 К 641) (Д 54 К 17)
Відображено у складі власного капіталу — усього	1250	Д 42 К 54
У тому числі: Поточний податок на прибуток	1251	
Зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	Д 423 К 54
Збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	

Розділ XIII. Використання амортизаційних відрахувань (включає рядки 1300—1317).

Наводиться інформація про загальну суму нарахованої амортизації та її використанні за рік.

Найменування продукції	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Нараховано за звітний рік	1300	Ф. № 5, р. 080 + р. 260, графа 10, або Ф. № 2 р. 260
Використано за рік — усього	1310	Д рах. 15 або сума рядків від 1311 до 1315
В тому числі на: Будівництво об'єктів	1311	За даними аналітичного обліку до рахунку 15 «Капітальні інвестиції» за субрахунками з урахуванням джерел фінансування
Придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	
З них машини та обладнання	1313	
Придбання (створення нематеріальних активів)	1314	
Погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	
	1316	
	1317	

10.4. Вимоги та порядок складання Розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку за формою № 7

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про податкові різниці для визначення валових доходів, валових витрат, відстрочених податкових активів і зобов'язань та розкриття зазначеної інформації у фінансовій звітності, а також загальні вимоги до складання Розрахунку податкових різниць заданими бухгалтерського обліку установлені Положенням про порядок розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку, затверджене наказом Мінфіну України від 29.12.2006 р. № 1316.

Це Положення застосовується підприємствами — платниками податку на прибуток, визначеними відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», крім банків, страховиків, неприбуткових установ і організацій.

Порядок складання реєстрів бухгалтерського обліку податкових різниць, валових доходів та валових витрат визначено Методичними рекомендаціями про складання реєстрів бухгалтерського обліку податкових різниць, валових доходів та валових витрат, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 29.01.2007 р. № 45.

I. Визначення податкових різниць, валових доходів та валових витрат за даними бухгалтерського обліку

Порядок розрахунку об'єкта оподаткування, склад валових доходів і валових витрат визначені Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» та Порядком складання декларації з податку на прибуток підприємства, затвердженим наказом Державної податкової адміністрації України від 29.03.2003 р. № 143 та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.04.2003 р. за № 271/7592.

Валові доходи і валові витрати розраховуються за даними бухгалтерського обліку шляхом коригування доходів і витрат, визнаних у бухгалтерському обліку, на податкові постійні та тимчасові різниці.

Облік доходів здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.12.99 р. за № 860/4153.

Облік витрат здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженого нака-

зом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 р. за № 27/4248, Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. № 205 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.05.2001 р. за № 433/5624, Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. за № 893/4186.

Податковою різницею визнається різниця, яка виникає між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань у бухгалтерському обліку та податковому законодавстві.

Тимчасова податкова різниця виникає у звітному періоді та анулюється у наступних звітних періодах.

До складу тимчасових податкових різниць, що застосовуються для формування валових доходів і валових витрат, належать різниці, які виникають унаслідок:

— невідповідності оцінки оборотних і необоротних активів, витрат майбутніх періодів;

— невідповідності оцінки довгострокових та поточних зобов'язань, забезпечень;

— невідповідності критеріїв визнання та оцінки доходів, зокрема від операцій з цінними паперами, доходів від безкоштовно одержаних необоротних матеріальних активів тощо;

— невідповідності критеріїв та оцінки витрат, зокрема витрат на придбання товарів (робіт, послуг) при застосуванні різних методів нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів, в операціях з цінними паперами тощо.

Постійною податковою різницею визнається податкова різниця, яка виникає у звітному періоді та не анулюється у наступних звітних періодах.

До постійних податкових різниць належать:

— різниця між сумою витрат, відображених у бухгалтерському обліку і включених до розрахунку облікового прибутку, та сумою цих витрат, яка може бути віднесена до валових витрат у межах норм податкового законодавства для визначення об'єкта оподаткування (податкового прибутку (збитку));

— суми доходів та витрат, які не входять до складу валових доходів і валових витрат, але враховуються при визначенні облікового прибутку;

— суми валових доходів та валових витрат, які не входять до складу доходів та витрат при визначенні облікового прибутку (приріст, убуток балансової вартості запасів тощо).

Підприємство самостійно обирає форми облікових реєстрів. Форма облікових реєстрів, обрана підприємством, має забезпечувати накопичення інформації про постійні і тимчасові податкові різниці для складання Розрахунку; тимчасові податкові різниці, що підлягають вирахуванню або оподаткуванню і використовуються для розрахунку відстрочених податкових активів або відстрочених податкових зобов'язань для відображення їх у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності.

Інформація для складання **Розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку** формується у реєстрах бухгалтерського обліку щомісяця. Розрахунок підписується головним бухгалтером підприємства або іншою особою, визначеною власником (власниками) та уповноваженим органом, який здійснює керівництво підприємством, і керівником.

Розрахунок за звітний рік є додатком до Приміток до річної фінансової звітності, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 11.12.2000 р. за № 904/5125.

Інформація про доходи, витрати, активи і зобов'язання з податку на прибуток, необхідна для складання фінансової звітності, формується у порядку, визначеному цим Положенням, з урахуванням обмежень пунктів 7, 9 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток».

Відстрочені податкові активи та відстрочені зобов'язання відображаються у бухгалтерському обліку відповідно до пунктів 14—18 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток».

II. Порядок формування інформації для складання Розрахунку

1. У графі 3 «Джерело інформації (номери або назви реєстрів бухгалтерського обліку)» наводяться дані про реєстри, у яких відображена інформація про доходи і витрати підприємства з визначенням постійних і тимчасових податкових різниць. Реєстри бухгалтерського обліку повинні мати номер, назву, період реєстрації господарських операцій тощо.

2. У рядку 01.1 «Доходи від продажу товарів (робіт, послуг)» графі 4 відображається сума доходів, яка формується на основі даних аналітичного обліку доходів (субрахунків 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 702 «Дохід від реалізації товарів»,

703 «Дохід від реалізації робіт і послуг») підприємства, за вирахуванням ПДВ, акцизного збору, інших непрямих податків, у тому числі філій та інших відокремлених структурних підрозділів. У цьому рядку також відображаються доходи від продажу цінних паперів, деривативів — підприємствами, для яких фінансова діяльність є основним видом діяльності, та інші доходи.

У разі здійснення видів діяльності, що підлягають патентуванню, підприємство виділяє у реєстрах бухгалтерського обліку необхідну інформацію відповідно до пункту 16.3 статті 16 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», зокрема доходи, отримані від таких видів діяльності.

У рядку 01.1 граф 5, 6 відображаються з відповідним знаком постійні і тимчасові податкові різниці, зокрема:

у графі 5 зі знаком «плюс» відображається різниця, що виникає між визначеними в бухгалтерському обліку доходами та сумою доходів, перерахованих за звичайними цінами (якщо здійснюється таке перерахування) тощо;

у графі 6 зі знаком «плюс» відображаються суми авансів, одержаних під поставку матеріальних цінностей або виконання робіт, надання послуг, попередньої оплати покупцями (замовниками) продукції (товарів, робіт, послуг), одержаних у поточному місяці та не погашених на кінець місяця; доходи, які одержані в звітному місяці та за своїм економічним змістом підлягають включенню до доходів у майбутніх звітних періодах, але відповідно до податкового законодавства відносяться до складу валових доходів тощо;

у графі 6 зі знаком «мінус» відображаються сума авансів, одержаних під поставку матеріальних цінностей або виконання робіт, надання послуг, і сума попередньої оплати покупцями і замовниками за продукцію (роботи, послуги), що була включена до складу валових доходів у попередніх звітних періодах; сума нарахованих у бухгалтерському обліку доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), за якими не відбулося жодної з подій — зарахування коштів від покупця (замовника), відвантаження продукції (товарів, робіт, послуг), але покупцеві (замовнику) передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товари, роботи, послуги) або інші умови визнання доходів у бухгалтерському обліку, які не збігаються з нормами податкового законодавства тощо.

Для забезпечення розрахунку постійних і тимчасових податкових різниць аналітичний облік має вестися з дотриманням таких вимог:

— аналітичний облік за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» за звітний місяць з відокремленням:

— залишку попередньої оплати, здійсненої покупцями і замовниками за продукцію (роботи, послуги) у поточному місяці та непогашеного;

— на кінець місяця (із зазначенням за кожним покупцем та замовником, кожним договором дати і номера документа або договору, дати виникнення заборгованості);

— суми залишку попередньої оплати з урахуванням перерахунку за звичайними цінами (якщо здійснюється таке перерахування);

— суми коригувань за минулі звітні періоди (суми передоплат, отриманих і включених до складу валових доходів у минулих звітних періодах, та їх погашення у звітному місяці);

• аналітичний облік за субрахунком 681 «Розрахунки за авансами одержаними» за звітний місяць з відокремленням:

— залишку авансів, одержаних під поставку матеріальних цінностей, під виконання робіт, надання послуг у звітному місяці та непогашених на кінець місяця (із зазначенням за кожним покупцем та замовником, кожним договором дати і номера документа або договору, дати виникнення заборгованості);

— суми залишку авансів з урахуванням перерахунку за звичайними цінами (якщо здійснюється таке перерахування);

— суми відшкодування безнадійної заборгованості (після її списання);

— суми коригування за минулі звітні періоди;

• аналітичний облік за рахунком 69 «Доходи майбутніх періодів» за звітний місяць з відокремленням:

— тимчасових податкових різниць за звітний місяць (за видами доходів із зазначенням дати надходження коштів (утворення доходів) і дати їх визнання у бухгалтерському обліку доходами звітного періоду);

— суми коригування за минулі звітні періоди;

— аналітичний облік за субрахунками 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 702 «Дохід від реалізації товарів», 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» за звітний місяць і з початку року з відокремленням постійних, тимчасових податкових різниць за звітний період і з початку року; доходів, перерахованих за звичайними цінами (якщо здійснюється таке перерахування) тощо;

— аналітичний облік за іншими субрахунками обліку доходів.

3. У рядку 01.2 «Приріст балансової вартості запасів» графи 5 зі знаком «плюс» відображається сума приросту балансової вартості запасів, яка розраховується за даними аналітичного обліку запасів (рахунків 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 23 «Виробництво», 25 «Напівфаб-

рикатив», 26 «Готова продукція», 28 «Товари») та малоцінних необоротних матеріальних активів.

Аналітичний облік запасів ведеться відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.11.99 р. за № 751/4044.

Для забезпечення розрахунку постійних податкових різниць аналітичний облік має вестися в розрізі груп:

— виробничих запасів на складах (місцях зберігання), зокрема підгруп: сировини й матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, паливно-мастильних матеріалів та дизельного пального (зокрема для легкових автомобілів), тари і тарних матеріалів, будівельних матеріалів, матеріалів, переданих у переробку, запасних частин, інших матеріалів;

— малоцінних та швидкозношуваних предметів на складах (місцях зберігання);

— незавершеного виробництва з виділенням матеріальних витрат;

— напівфабрикатів з виділенням матеріальних витрат;

— готової продукції з виділенням матеріальних витрат;

— товарів на оптових складах (місцях зберігання);

— товарів у роздрібній торгівлі (без торгової націнки).

Для розрахунку приросту (убутку) балансової вартості запасів накопичується інформація про рух матеріальних цінностей, що використовуються у господарській діяльності більше 365 календарних днів та вартість яких не перевищує 1000 гривень.

Групи запасів, інших необоротних матеріальних активів (у частині матеріальних цінностей, що використовуються більше 365 календарних днів та вартість яких не перевищує 1000 гривень) мають поділятися на підгрупи за:

— джерелами їх надходження (від нерезидентів, що мають офшорний статус або які придбані за іноземну валюту; від пов'язаних осіб; від ліквідації основних засобів; власного виробництва; власників як внесок у статутний капітал; інших підприємств безкоштовно; за бартером тощо);

— напрямками їх використання (на виготовлення та поліпшення основних засобів; на виконання довгострокових договорів (контрактів); нерезидентам за іноземну валюту; пов'язаним особам; як внесок у статутний капітал інших підприємств; іншим підприємствам за бартером або безкоштовно; інші запаси використані не в господарській діяльності і впливають на формування об'єкта оподаткування тощо).

У залишку запасів та інших необоротних матеріальних активів на кінець звітної місяця виділяються активи, за які отримано грошові кошти, але які не відвантажено на кінець звітної місяця.

4. У рядку 01.3 «Доходи від виконання довгострокових договорів» графі 6 зі знаком «плюс» відображається сума валових доходів, яка розраховується за даними аналітичного обліку субрахунка 681 «Розрахунки за авансами одержаними». При розрахунку валових доходів, що належать до звітної періоду, використовується інформація, накопичена на рахунку 23 «Виробництво». У зв'язку з перерахунком податкових зобов'язань за завершеними довгостроковими договорами (контрактами) у графі 6 відображається тимчасова податкова різниця зі знаком «мінус».

У графі 4 відображаються визнані в бухгалтерському обліку доходи від реалізації продукції (робіт, послуг) за довгостроковими договорами (контрактами).

Для забезпечення розрахунку постійних і тимчасових податкових різниць аналітичний облік незавершеного виробництва має виділяти виконання довгострокових договорів (контрактів), а саме накопичення інформації про фактичні витрати на виконання довгострокових договорів (у тому числі матеріальних витрат) за звітний місяць і з початку року (із зазначенням дати, номера документа або договору, а також дати погашення заборгованості за договором тощо).

5. У рядку 01.4 «Прибуток від операцій з цінними паперами, фіндовими та товарними деривативами» графі 4 Розрахунку відображається сума доходів, яка формується за даними аналітичного обліку інших фінансових доходів, що узагальнюються на субрахунках 732 «Відсотки одержані», 733 «Інші доходи від фінансових операцій», а також 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій».

Для забезпечення Розрахунку аналітичний облік доходів має вестися за видами цінних паперів та за такими видами операцій: з акціями, корпоративними правами, облігаціями, вексями, деривативами (фондовими і товарними), іпотечними сертифікатами участі, іпотечними сертифікатами з фіксованою дохідністю, сертифікатами фондів з нерухомістю, іншими цінними паперами.

У графі 5 відображається з відповідним знаком постійна податкова різниця, а в графі 6 — тимчасова податкова різниця, що виникає між сумою визнаного в бухгалтерському обліку фінансового доходу і прибутком від операцій з цінними паперами, фіндовими та товарними деривативами.

6. У рядку 01.5 «Прибуток від операцій з землею» графі 4 відображається дохід від реалізації землі, що узагальнюється на субрахунку 742 «Дохід від реалізації необоротних активів».

У графі 5 відображається з відповідним знаком постійна податкова різниця, що виникає між сумою визнаного в бухгалтерському обліку доходу і одержаного у звітному періоді прибутку від операцій із землею. Прибуток від реалізації землі як: окремого об'єкта власності; об'єкта, отриманого в процесі приватизації; об'єкта, придбаного з об'єктом нерухомого майна, визначається відповідно до пункту 8.9 статті 8 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств».

7. У рядку 01.6 «Інші доходи, крім визначених у 01.1—01.5» графі 4 відображаються інші доходи, визнані в бухгалтерському обліку за звітний період.

Інформація про доходи формується на рахунках 71 «Інший операційний дохід», 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи» (крім доходів від операцій з цінними паперами, товарами та фондовими деривативами), 74 «Інші доходи» (крім доходів від реалізації землі), 75 «Надзвичайні доходи».

Аналітичний облік доходів має забезпечувати необхідну деталізацію даних щодо окремих видів доходів, зокрема:

— доходів від безоплатно одержаних оборотних активів, у тому числі в результаті безповоротної фінансової допомоги, дотацій і субсидій з фондів загальнооб'язкового державного соціального страхування та бюджетів, безоплатно одержаних товарів (робіт, послуг);

— доходів від безоплатно одержаних необоротних активів, у тому числі доходів від цільового фінансування капітальних інвестицій; від безоплатно одержаних необоротних активів, що підлягають амортизації; необоротних активів, одержаних від підприємств комунальної власності, тощо.

У рядку 01.6 граф 5, 6 відображаються з відповідним знаком постійні і тимчасові податкові різниці, які виникають у результаті невідповідності критеріїв визнання та оцінки доходів у бухгалтерському обліку та податковому законодавстві.

У графі 5 зі знаком «плюс» також відображаються:

— вартість безоплатно переданих товарів (робіт, послуг) іншим платникам податку на прибуток (крім їх надання неприбутковим організаціям (пункт 7.11 статті 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»)), що за податковим законодавством включається до складу валових доходів, а в бухгалтерському обліку — до складу витрат звітного періоду;

— сума поворотної фінансової допомоги, отриманої підприємством у звітному періоді, що залишається не поверненою на кінець звітного періоду від осіб, що не є платниками податку на прибуток (у тому числі нерезидентів), або осіб, які згідно із законодавством мають пільги з цього податку, включаючи право застосовувати

ставку нижчу, ніж встановлена пунктом 7.2 статті 7 або статті 10 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств». У бухгалтерському обліку така інформація має накопичуватися на рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями» тощо.

У графі 5 зі знаком «мінус» — сума дооцінки об'єктів необоротних активів тощо.

Регістри аналітичного обліку розрахунків з дебіторами та кредиторами мають забезпечувати накопичення окремої інформації про господарські операції щодо надання і отримання поворотної і безповоротної фінансової допомоги, зокрема дата, номер документа (договору); дата погашення заборгованості за договором; дата виникнення заборгованості; статус підприємства, яке надає або отримує таку фінансову допомогу (не є платниками податку на прибуток підприємств (неприбуткові установи і організації); платники податку на прибуток, які оподатковуються за ставкою нижчою, ніж звичайна (зазначеною у статті 10 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»); дані про включення вартості допомоги і суми її відшкодування відповідно до валових доходів та валових витрат у звітному періоді і з початку року; сума процентів, умовно нарахованих на суму поворотної фінансової допомоги.

8. У рядку 02.3 «Врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості» графі 5 відображається постійна податкова різниця, яка визначається за даними аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселями (рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»).

Аналітичний облік має забезпечувати відокремлення рахунків, строк оплати яких не настав, та рахунки з простроченою оплатою (із зазначенням простроченої заборгованості, пені, нарахованої на суму податкового зобов'язання, а також дати і номери документа (договору), дати виникнення заборгованості, дати погашення заборгованості за договором, іншої інформації відповідно до норм статті 12 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»).

9. У рядках 04.1—04.13 графі 4 відображаються витрати, які накопичуються на рахунках 81 «Витрати на оплату праці», 82 «Відрахування на соціальні заходи», 83 «Амортизація», 84 «Інші операційні витрати», 85 «Інші затрати» (якщо підприємство застосовує рахунки класу 8 без застосування 9 класу),

90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі», 97 «Інші витрати», 99 «Надзвичайні витрати».

10. У рядку 04.1 «Витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11» графі 6 відображається сума тимчасових податкових різниць, що виникають у результаті існуючої невідповідності критеріїв та оцінки витрат. У графі 6 зі знаком «мінус» відображаються тимчасові податкові різниці, що виникають у розрахунках за виданими авансами на придбання товарів (робіт, послуг), за вартістю отриманих і неоплачених товарів (робіт, послуг), включені до складу валових витрат минулих звітних періодах, але погашених у бухгалтерському обліку в звітному періоді.

Зазначена інформація має накопичуватися у відповідних регістрах аналітичного обліку за рахунками (субрахунками):

371 «Розрахунки за виданими авансами» за звітний місяць (із зазначенням за кожним дебітором та видами заборгованості дати і номера документа (договору), дати виникнення заборгованості, залишку авансів, виданих і не погашених на кінець місяця, тощо);

63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» при надходженні запасів, виконанні робіт, наданні послуг без попередньої оплати. Інформація про джерела надходження запасів має деталізуватися при організації аналітичного обліку надходження запасів.

11. У рядках 04.3 «Витрати на оплату праці», 04.4 «Сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування» граф 5, 6 відображаються постійні й тимчасові податкові різниці, які виникають у результаті встановлених Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» особливостей визначення складу валових витрат на оплату праці (пункт 5.6 статті 5) та сум внесків на соціальні заходи (пункт 5.7 статті 5).

У бухгалтерському обліку інформація про витрати на оплату праці та на соціальні заходи має накопичуватися за даними аналітичного обліку рахунків 81 «Витрати на оплату праці», 82 «Відрахування на соціальні заходи», 85 «Інші затрати» або рахунків 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» та інших за звітний місяць і з початку року в розрізі (щонайменше):

— витрати на оплату праці: виплати за окладами й тарифами; премії та заохочення, у тому числі

— матеріальна допомога в сумі, яка звільняється від оподаткування; компенсаційні виплати, інші витрати на оплату праці;

— відрахування на соціальні заходи: відрахування на пенсійне забезпечення, на соціальне страхування, страхування на випадок безробіття тощо.

12. У рядку 04.10 «Витрати на поліпшення основних фондів та нафтогазових свердловин» графі 4 відображаються капітальні інвестиції, здійснені у звітному періоді, якщо поліпшення об'єктів призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта, або витрати періоду, якщо поліпшення призводить лише до підтримання об'єкта в робочому стані. Зазначена інформація накопичується за даними аналітичного обліку за рахунками 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво».

У графах 5, 6 відображаються постійні й тимчасові податкові різниці, які виникають у результаті невідповідності підходів до оцінки активів і витрат у бухгалтерському обліку і податковому законодавстві, зокрема:

— збільшення вартості необоротних активів у результаті поліпшення об'єкта (модернізації, модифікації, добудови, дообладнання, реконструкції тощо) у межах, встановлених податковим законодавством норм (підпункт 5.2.10 пункту 5.2 статті 5, підпункт 8.7.1 пункту 8.7 статті 8, пункт 9.5 статті 9 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»), включення до складу валових витрат;

— витрати на підтримання об'єкта основних засобів у робочому стані, що перевищують установлену податковим законодавством норму включення витрат на поліпшення до складу валових витрат (пункт 8.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»);

— витрати, пов'язані з поліпшенням основних засобів, які належать за податковим законодавством до невиробничих основних фондів.

13. У рядку 04.11 «85 % витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних в офшорних нерезидентів» відображаються: у графі 4 — 100 % вартості таких товарів (робіт, послуг), у графі 5 — 15 % вартості товарів (робіт, послуг), придбаних в офшорних нерезидентів.

14. Постійні і тимчасові податкові різниці, що виникають у результаті невідповідності критеріїв та оцінки витрат, накопичуються протягом усього звітного року.

15. У рядку 07 «Сума амортизаційних відрахувань» графі 4 відображається сума амортизації, розрахована за методами, визначеними Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.05.2000 р. за № 288/4509, та Положенням

(стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. № 242 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.11.99 р. за № 750/4043.

Аналітичний облік основних засобів та нематеріальних активів має організовуватися у розрізі виробничих і невиробничих об'єктів.

У графі 5 відображається постійна податкова різниця зі знаком «мінус» у сумі нарахованої амортизації об'єктів, які відповідно до податкового законодавства визначаються невиробничими основними фондами, та інші постійні податкові різниці.

У графі 6 відображається тимчасова податкова різниця з відповідним знаком, розрахована виходячи з суми амортизації виробничих основних засобів і нематеріальних активів, нарахованої за методами, визначеними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та 8 «Нематеріальні активи», та суми амортизації основних фондів відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств».

16. У рядку 08 «Усього (фінансовий результат)» графі 4 відображається обліковий прибуток (збиток), розрахований за даними бухгалтерського обліку, і має відповідати значенню, що розраховується як сума значень рядка 170 (або 175) та різниці рядків 200 і 205 графі 3 Звіту про фінансові результати (додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.06.99 р. за № 397/3690) відповідного періоду (р. 170 (або 175) + (200 – 205)).

У графах 5, 6 відображаються підсумкові дані постійних і тимчасових податкових різниць, визначених як різниця значень рядків 03, 06, 07 (р. 08 = $(\pm 03) - (\pm 06) - 07$). У графі 7 відображається сума податкового прибутку (збитку), яка визначається як різниця значень рядків 03, 06, 07 (р. 08 = $(\pm 03) - (+06) - 07$).

Для перевірки правильності складання Розрахунку значення рядка 08 графі 7 має дорівнювати алгебраїчній сумі значень граф 4, 5, 6 (гр. 7 = $\pm 4 \pm 5 \pm 6$).

ЛЕКЦІЯ 11. ЗМІСТ ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ ТА ВИМОГИ ДО ЇЇ СКЛАДАННЯ

У лекції розглядаються наступні питання:

- 11.1. Складання Додатку до Приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».
- 11.2. Порівнянність показників звітності за сегментами з річною фінансовою.
- 11.3. Порівнянність показників фінансової звітності.

11.1. Складання Додатку до Приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» за формою № 6

Загальні вимоги щодо розкриття інформації та форми звіту «Інформація за сегментами» регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412 (далі — ПБО 29). Починаючи з річної звітності за 2005 рік запроваджено Додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» за формою № 6 (далі — Додаток). Для заповнення Додатку слід користуватися ПБО 29.

Терміни, що стосуються фінансової звітності за сегментами, визначені в ПБО 29:

Сегмент — це певний вид продукції, напрямок виробництва або реалізації. Згідно ПБО 29 виділяють такі звітні сегменти: господарський та географічний.

Господарський сегмент — відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та (або) продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг), яка відрізняється від інших.

Географічний сегмент — це відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг) у конкретному економічному середовищі.

Залежно від характеру ризиків та організаційної структури підприємства географічні сегменти поділяються на два види):

— **географічний виробничий сегмент** (виділяється за місцем розташування виробництва);

— **географічний збутовий сегмент** (виділяється за розташуванням основних ринків збуту).

Для заповнення звіту визначені сегменти поділяють на пріоритетні та допоміжні. Пріоритетними можуть бути господарські

або географічні сегменти, які визначаються обліковою політикою підприємства.

Додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (ф. № 6) складається з III розділів:

I. Показники пріоритетних звітних сегментів

II. Показники за допоміжними звітними сегментами

III. Показники за допоміжними звітними географічними сегментами

Складання Додатку рекомендується проводити в наступній послідовності.

Крок I. Узагальнене визначення пріоритетності сегментів

На цьому етапі підприємству необхідно визначитись з тим, який саме сегмент (господарський чи географічний) буде пріоритетним, а який — допоміжним. У Додатку інформація про пріоритетні звітні сегменти (господарські або географічні) розкривається більш деталізовано у розділі I Додатку, а про допоміжні сегменти — менш детально у розділах II та III.

Пріоритетним сегментом може бути визначено або господарський сегмент, або географічний виробничий сегмент, або географічний збутовий сегмент.

При визначенні пріоритетного виду звітного сегмента враховується особливість діяльності підприємства, його спеціалізація та організаційна структура. Сільськогосподарські та переробні підприємства АПК — це виробничо-збутові підприємства, тому, як правило, пріоритетними у них будуть виділятися господарські або географічні виробничі сегменти. Якщо підприємство не має виробництва в різних регіонах (районах, областях), то у разі відсутності чітких переваг залежності фінансових результатів і ризиків пріоритетним звітним сегментом визнається господарський сегмент, а допоміжним — географічний. І навпаки, якщо підприємство має виробничі підрозділи (дочірні підприємства, філії) в інших регіонах, то пріоритетним може бути обрано географічний виробничий сегмент, а допоміжними — господарський та географічний збутовий.

Зважаючи на специфіку сільськогосподарських підприємств, на те що, в основному, їх виробничі потужності та основні ринки збуту знаходяться у межах однієї території і в обліковій політиці підприємств на початок звітнього року не були встановлені принципи вибору пріоритетних звітних сегментів, таким підприємствам для цілей звітності слід обрати в якості пріоритетного *господарський* сегмент.

Щоб дотриматись вимог ПБО 29 щодо заповнення Додатку, доцільно користуватись даними таблиці 24. Інформація про пріо-

ритетні сегменти розкривається в розділі і широко, а про допоміжні лише за показниками доходів, активів та капітальних інвестицій.

Якщо пріоритетним видом сегмента обрано господарський сегмент, то в розділі II за кожним допоміжним звітним географічним збутовим сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям, а в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним виробничим сегментом наводяться балансова вартість активів і капітальні інвестиції.

Таблиця 23

**РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ ВІД ПРОДАЖУ ПРОДУКЦІЇ
ЗОВНІШНІМ ПОКУПЦЯМ, ВАРТІСТЬ АКТИВІВ ТА КАПІТАЛЬНИХ
ІНВЕСТИЦІЙ ДОПОМІЖНИХ СЕГМЕНТІВ ПО РОЗДІЛАХ
І РЯДКАХ ДОДАТКУ 6**

Пріоритетний сегмент	Допоміжні сегменти		
	господарський	географічний збутовий	географічний виробничий
1. Господарський	×	Розділ II рядок 300 — показники доходів від продажу продукції зовнішнім покупцям	Розділ III рядки 360—390 — показники вартості активів та кап. Інвестицій
2. Географічний збутовий або 3 Географічний виробничий	Розділ II рядок 300 — показники доходів від продажу продукції зовнішнім покупцям, Розділ II рядки 310—340 — показники вартості активів та кап. Інвестицій	×	×
4. Географічний виробничий, якщо місце розташування покупців відрізняється від місця розташування активів підприємства	×	Розділ III рядок 350 — показники доходів від продажу продукції зовнішнім покупцям	×
5. Географічний збутовий, якщо активи I покупці знаходяться в різних регіонах	×	×	Розділ III рядки 360—390 — показники вартості активів та кап. Інвестицій

Якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний виробничий або географічний збутовий сегмент, то в розділі II за кожним допоміжним звітним господарським сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям, а також балансова вартість активів і капітальні інвестиції.

Якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний виробничий сегмент і якщо місце розташування покупців відрізняється від місця розташування активів підприємства, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним збутовим сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям.

Якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний збутовий сегмент і якщо активи і покупці розташовані в різних регіонах, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним виробничим сегментом наводяться балансова вартість активів і капітальні інвестиції.

Критерії визнання звітних сегментів

У межах пріоритетних та допоміжних сегментів визначають звітні сегменти та перевіряють їх відповідність критеріям, що означені у п. 9 та 13 ПБО 29.

Перш за все, слід перевірити, чи більша частина доходу створюється від продажу продукції зовнішнім покупцям. Як правило, підприємства АПК не мають значних внутрішніх (більше 50 %) оборотів між дочірніми підприємствами (філіями). Тому ймовірно, що більша частина доходу створюється від реалізації зовнішнім покупцям.

Господарський сегмент або географічний сегмент визнається звітним, якщо більша частина його доходу (понад 50 %) створюється від продажу зовнішнім покупцям і одночасно показники його діяльності відповідають одному з таких трьох критеріїв:

1. Дохід сегмента підприємства від реалізації зовнішнім покупцям та іншим структурним підрозділам підприємства становить не менше ніж 10 % сукупного доходу від продажу зовнішнім покупцям та іншим сегментам підприємства (далі — критерій доходів);

2. Фінансовий результат сегмента становить не менше ніж 10 % сумарного фінансового результату всіх сегментів певного

виду. Якщо ж підприємство за різними сегментами у звітному періоді має як прибутки, так і збитки, то звітним визначається сегмент, фінансовий результат якого становить не менше ніж 10 % більшої з двох абсолютних величин — сумарного прибутку або сумарного збитку всіх сегментів даного виду (далі — критерій фінансового результату);

3. Балансова вартість активів даного сегмента становить не менше ніж 10 % сукупної балансової вартості активів усіх сегментів (далі — критерій балансової вартості активів).

Якщо показники визначених сегментів задовольняють хоча б один із трьох критеріїв, то ці сегменти визнаються звітними. Якщо ж із виділених сегментів є такі, що не відповідають визначеним критеріям, то такі сегменти не визнаються звітними.

Слід звернути увагу, що на вибрані за будь-якими з вищеведених критеріїв звітні сегменти має припадати не менше 75 % виручки підприємства від реалізації за операціями із зовнішніми покупцями (далі — критерій 75 %).

Приклад складання Додатку при обранні в якості пріоритетного звітного сегмента господарського сегмента

Крок 2. Розрахункове визначення звітних господарських сегментів.

Остаточне визначення звітних сегментів проводиться після складання фінансової звітності за формами № 1—5 та формою № 50-сг. Для заповнення Додатку пропонуються наступні вихідні дані:

1. Дані з форми № 1 «Баланс» (балансова вартість активів (гр. 4 ряд. 280) – 22081,6 тис. грн; зобов'язання (гр. 4 ряд. 480 + гр. 4 ряд. 620) – 5131,5 тис. грн)

2. Дані з форми № 2 «Звіт про фінансові результати»:
— амортизація необоротних активів (гр. 3 ряд. 260) – 747,0 тис. грн.

— Витяг з форми № 2 «Звіт про фінансові результати»:
3. Дані з форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»:
— річна сума капітальних інвестицій (гр. 3 ряд 340) – 4500,9 тис. грн.

У таблицях, що складені на основі звітних фори (№ 50-сг та Додатку до річної звітності «Інформація за сегментами» (ф. № 6)) наводяться лише ті рядки, що містять дані у прикладі.

Отже, якщо пріоритетним видом сегмента обрано господарський сегмент, то детальна інформація про нього наводиться у розділі I «Показники пріоритетних звітних господарських сегментів» Додатку.

В розділі II за кожним допоміжним звітним географічним збутовим сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям.

У третьому розділі за кожним допоміжним звітним географічним виробничим сегментом наводяться балансова вартість активів і капітальні інвестиції.

Етап 2.1. Визнання звітних господарських сегментів на основі критерію доходу від реалізації та фінансових результатів.

Щоб визначити показники господарських звітних сегментів на відповідність встановленим критеріям, рекомендується скористатися таблицею, що будується на основі першого розділу форми № 50-сг. Для аналізу за критерієм доходів вираховується доля кожного сегменту у доході від реалізації в цілому по підприємству (ряд. 0270 гр.).

Сума загального доходу від звичайної діяльності підприємства визначається складанням даних рядків 035, 060, 110, 120, 130 Звіту про фінансові результати (форма № 2).

Якщо підприємство за різними сегментами у звітному періоді має як прибутки, так і збитки, у відповідності до п. 9 ПБО 29, звітним визначається сегмент, фінансовий результат якого становить не менше ніж 10 % більшої з двох абсолютних величин — сумарного прибутку або сумарного збитку всіх сегментів даного виду.

Етап 2.2. Визнання звітних господарських сегментів на основі критерію балансової вартості активів.

У випадках, коли доходи звітних сегментів, не відповідають критерію 75 % доходів від звичайної діяльності, то необхідно перевірити ще третій критерій — критерій балансової вартості активів.

На сільськогосподарських підприємствах ускладнено віднесення вартості активів до того чи іншого господарського сегмента. Відповідно до вимог ПБО 29 рекомендується наступний порядок визначення балансової вартості активів господарського сегмента (цей порядок слід використовувати не лише для перевірки критеріїв відповідності, але й для заповнення показників Додатка по рядках 200—270):

1. Основні засоби та нематеріальні активи.

Основні засоби та нематеріальні активи, які використовуються лише визначеним господарським сегментом (наприклад вироб-

ництво пшениці), то їх залишкова вартість повністю відноситься до даного господарського сегмента.

Якщо основні засоби та нематеріальні активи використовуються декількома звітними сегментами, то їх залишкову вартість слід розподілити між сегментами за такими ж правилами, як розподіляються суми амортизації, що нараховується на ці засоби.

2. Виробничі запаси.

Залишки виробничих запасів відносяться до відповідного сегменту за правилами, подібними до попередніх.

Якщо певні види виробничих запасів призначені для використання лише визначеним сегментом, то їх вартість повністю буде віднеситись до даного сегмента.

Якщо ж виробничі запаси можуть бути використані багатьма сегментами, то їх вартість розподіляється між сегментами пропорційно вартості фактично списаних запасів на кожний сегмент у звітному році.

Наприклад: У звітному році на вирощування пшениці було списано бензину на суму 10 тис. грн, всього по господарству списано бензину на суму 100 тис. грн, залишок бензину на кінець звітнього року — 5 тис. грн.

Отже, протягом року на господарський сегмент «Виробництво пшениці» списано 10 % вартості використаного бензину. Відповідно 10 % вартості залишку бензину на кінець року слід віднести до вартості активів даного сегмента ($5 \text{ тис. грн} \cdot 0,1 = 0,5 \text{ тис. грн}$).

3. Незавершене виробництво та готова продукція.

Ці активи мають безпосереднє відношення до господарських сегментів, тому їх вартість можна віднести на відповідний сегмент (вартість незавершеного виробництва пшениці, вартість залишків пшениці, як готової продукції — до сегмента «Виробництво пшениці»).

4. Дебіторська заборгованість.

Дебіторська заборгованість вважається такою, що безпосередньо стосується звітнього сегмента підприємства, якщо доходи, пов'язані з її виникненням, включаються до складу інформації про цей сегмент при складанні фінансової звітності. Наприклад, дебіторська заборгованість з нарахованих до одержання відсотків належить до складу активів сегмента, якщо ці відсотки віднесені до доходів звітнього сегмента.

5. До складу активів звітнього сегмента не включаються:

- відстрочені податкові активи;
- дебіторська заборгованість з податку на прибуток;

— фінансові інвестиції, якщо цей актив не виникає внаслідок основної діяльності цього звітного сегмента, а доходи і витрати, пов'язані з такими фінансовими інвестиціями, не включаються до складу доходів і витрат такого звітного сегмента;

— дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів у вигляді дивідендів, якщо такі доходи не включаються до складу доходів звітного сегмента;

— інші оборотні активи, які пов'язані з діяльністю підприємства в цілому і не стосуються окремого сегмента.

Для перевірки відповідності показників звітних сегментів визначеному критерію вище приведених показників вартості активів буде достатньо. Але для заповнення Додатку необхідно по кожному сегменту набрати ще й суми зобов'язань.

6. Зобов'язання.

Зобов'язаннями звітного сегмента визнають заборгованість підприємства, що виникла внаслідок виконання ним своєї звичайної діяльності і безпосередньо стосується цього сегмента. Зобов'язання, що виникли на рівні підприємства і стосуються кількох його звітних сегментів, розподіляються, якщо витрати на обслуговування боргу також розподіляються на такі звітні сегменти.

До складу зобов'язань звітного сегмента не включаються:

— забезпечення наступних витрат і платежів та цільове фінансування, якщо вони стосуються діяльності підприємства в цілому;

— відстрочені податкові зобов'язання;

— довгострокові фінансові зобов'язання, зобов'язання за кредитами банків та інших фінансових установ, якщо отримання фінансових доходів не є основною діяльністю звітного сегмента;

— поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками;

— зобов'язання з податку на прибуток, інші зобов'язання перед бюджетом та державними цільовими фондами, які не можна на обґрунтованій та послідовній основі розподілити між звітними сегментами підприємства.

Активи та зобов'язання, що не включаються до складу звітних сегментів відносяться до нерозподілених статей.

Крок 3. Заповнення розділу I Додатку

Сільськогосподарські підприємства значну частку показників до Додатка використовують із форми № 50-сг.

Доходи за кожним звітним сегментом будуть формуватися наступним чином:

Рядок 010 є накопичувальним і складається із суми рядків 011, 012 та 013.

Таблиця 24

**ПРИКЛАД ВИЗНАЧЕННЯ ЗВІТНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ СЕГМЕНТІВ
НА ОСНОВІ КРИТЕРІЮ БАЛАНСОВОЇ ВАРТОСТІ АКТИВІВ**

№ п/п	Господарський сегмент	Балансова вартість активів сегмента, тис. грн	Відповідність критерію балансової вартості активів, %
1	2	3	4
1	Вирощування зернових та зернобобових	6327,2	28,7
2	Вирощування цукрові буряки	3735,1	16,9
3	Вирощування інших с/г культур	22,1	0,1
4	Вирощування ВРХ	2429,0	11,0
5	Виробництво молока	1613,4	7,3
6	Виробництво Іншої продукції тваринництва	2562,3	11,6
7	Виробництво промислової продукції	4398,0	19,9
8	Реалізація іншої продукції, робіт, послуг	994,6	4,5
9	Усього за сегментами (ф. 1 гр. 4 ряд. 280)	22081,6	100,0

У рядку 011 слід показати доходи від реалізації продукції зовнішнім покупцям по сегментах. Ці доходи переносяться із графі 8 форми 50-сг, попередньо підсумувавши їх за сегментами.

У рядку 012 відображаються доходи від реалізації продукції іншим сегментам. Це інформація, яку слід показувати в разі наявності на підприємстві відокремлених структурних підрозділів з виробництва видів продукції, що виділені у господарські сегменти, і з якими налагоджено систему внутрішньогосподарських розрахунків. Слід відзначити, що у консолідованій чи зведеній звітності дані доходи і витрати, а також залишки по внутрішніх

розрахунках звертаються і до фінансової звітності потрапляють «чисті» показники, а у Додатку за формою 6 дану інформацію слід розгорнути та відобразити два рази. Один раз у складі доходів (р. 012), другий раз у стрічці «Вирахування доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) іншим звітним сегментам (р. 060). Інформація для заповнення рядків 012 та 060 формується ще на підготовчому етапі.

У рядку 013 слід відобразити інші операційні доходи, що відносяться до кожного звітного сегменту та нерозподілених статей. Для заповнення даного рядка потрібно проаналізувати складові рядка 060 форми № 2 «Звіт про фінансові результати» (рахунок 71). Цей аналіз заключається в тому, щоб вибрати із даного показника доходи, що можна віднести безпосередньо до кожного із звітних сегментів, доходи, що пов'язані із діяльністю сегментів не визнаних звітними відображають по гр. 15, а доходи, що стосуються підприємства в цілому — у р. 051. Наприклад, доходи, отримані від реалізації надлишків засобів захисту зернових культур чи суми, відшкодовані винними особами за загиблі посіви зернових, можна віднести до відповідного сегменту, а от доходи від реалізації малоцінних швидкозношуваних предметів загального користування потрібно відображати по р. 013 в гр. 15.

Рядок 020 є сумою рядків 021 та 022.

У рядках 021 та 022 відображають фінансові доходи, які формуються із рахунків відповідно 72 та 73. Ці доходи загальними сумами відображаються у Звіті про фінансові результати (відповідно р. 110 та р. 120) у даному Додатку вони розподіляються по сегментах, якщо це можливо. У сільськогосподарських підприємствах та інших підприємствах АПК, що визначили пріоритетними господарські звітні сегменти, дані доходи будуть стосуватися підприємства в цілому та відобразатимуться по р. 052.

У рядку 030 по аналогії із іншими операційними доходами (р. 013) слід проаналізувати інші доходи, які обліковуються на рахунку 74, та відображаються у Звіті про фінансові результати у р. 130. Наприклад, доходи від реалізації дійних корів основного стада, від реалізації зернової сівалки можна віднести до відповідного сегменту (виробництво молока, виробництво зернових), а доходи від реалізації акцій колишнього районного ремонтно-транспортного підприємства будуть віднесені до гр. 15).

Рядок 040 є сумою рядків 010, 020, 030.

Рядок 050 є сумою рядків 051, 052 та 053.

У рядку 051 відображаються доходи операційної діяльності (рахунки 70, 71), які стосуються підприємства в цілому. До них можуть відноситись частина доходів від реалізації іноземної валюти, доходи від операційної оренди активів загального користування.

У рядку 052 відображаються фінансові доходи, що стосуються підприємства в цілому.

У рядку 053 відображаються суми надзвичайних доходів із рахунку 75. Ці ж доходи відображаються у Звіті про фінансові результати у р. 200.

Рядок 060 дорівнює рядку 012.

Доходи звітних сегментів наводяться без врахуванням ПДВ, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу.

Витрати звітних сегментів.

Рядок 080 є накопичувальним і складається із суми рядків 081 та 082.

У рядку 081 показується собівартість реалізованої продукції зовнішнім покупцям по сегментах. Ці витрати переносяться із графи 6 форми 50-сг, попередньо згрупувавши їх за сегментами.

У рядку 082 відображається собівартість продукції, що реалізована іншим сегментам аналогічно доходам від реалізації іншим сегментам.

У рядку 090 відображаються адміністративні витрати, розподілені за звітними сегментами. Ці витрати за сегментами виділяються із даних Довідки 2 до форми № 50-сг (р. 0511) та розрахункової таблиці для визначення повної собівартості (Додаток 1 до Інструкції щодо заповнення форми № 50-сг.). Для розподілу адміністративних витрат за сегментами доцільно скористатися загальними коефіцієнтами по рослинництву, тваринництву та промисловому виробництву.

У ряду 100 відображаються витрати на збут, розподілені за звітними сегментами по аналогії із адміністративними витратами.

У рядку 110 відображаються інші операційні витрати, що відносяться до кожного звітного сегменту та нерозподілених статей. Для заповнення даного рядка потрібно проаналізувати складові рядка 090 форми № 2 «Звіт про фінансові результати» (рахунок 94). Цей аналіз проводиться аналогічно аналізу інших операційних доходів (р. 013). Витрати, що не пов'язані із діяльністю окремих сегментів слід відображати ур. 151.

Рядок 120 є сумою рядків 121 та 122.

У рядках 121 та 122 відображають фінансові витрати, які формуються із рахунків відповідно 96 та 95. Ці витрати загальними сумами відображаються у Звіті про фінансові результати (відповідно р. 150 та р. 140) у даному Додатку їх потрібно розподілити по сегментах, якщо це можливо. Так як і фінансові доходи, фінансові витрати у підприємствах АПК, що визначили пріоритетними господарські звітні сегменти, будуть стосуватися підприємства в цілому та відобразатимуться по р. 152.

У рядку 130 по аналогії із іншими операційними витратами (р. 110) та іншими доходами (р. 030) слід проаналізувати інші витрати, які обліковуються на рахунку 97, та відображаються у Звіті про фінансові результати у р. 160.

При чому інші операційні витрати, фінансові витрати та інші витрати відносяться до тих сегментів до яких були віднесені доходи, з якими пов'язані ці витрати.

Рядок 140 є сумою рядків 080, 090, 100, 110, 120, 130.

Рядок 150 є сумою рядків 151, 152, 153 та 154.

У рядку 151 відображаються витрати операційної діяльності (рахунки 94), які стосуються підприємства в цілому.

У рядку 152 відображаються фінансові витрати, що стосуються підприємства в цілому.

У рядку 153 відображаються суми надзвичайних витрат із рахунку 99. Ці ж витрати відображаються у Звіті про фінансові результати у р. 205.

У рядку 154 показують суми витрат з податку на прибуток, які відповідають показнику у р. 180 Ф. № 2).

Рядок 160 дорівнює рядку 082.

Активи та зобов'язання звітних сегментів.

Про основні принципи розподілу вартості активів та зобов'язань по звітних сегментах йдеться вище. На основі такого розподілу здійснюється розкриття інформації щодо балансової вартості активів (р. 201—205) та зобов'язань (р. 241—244) пріоритетних звітних сегментів та нерозподілених статей. Активи та зобов'язання, що стосуються підприємства в цілому і не можуть бути віднесені до виробництва та реалізації окремого виду продукції (групи продукцій) відображаються у рядках відповідно 221—224 та 261—264.

Рядок 200 є сумою рядків 201—205.

Рядок 220 є сумою рядків 221—224.

Рядок 240 є сумою рядків 241—244.

Рядок 260 є сумою рядків 261—264.

У вільних рядках 201—205, 221—224, 241—244, 261—264 вписуються види активів та зобов'язань у відповідності до ста-

тей балансу (нематеріальні активи, основні засоби, виробничі запаси тощо, довгострокові зобов'язання, короткострокові кредити банків, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги тощо).

У рядку 280 наводиться інформація про річну суму капітальних інвестицій за сегментами. Цю Інформацію вибирають із даних рахунка 15. Якщо капітальні Інвестиції стосувалися конкретного сегменту (наприклад придбання бурякозбирального комбайна), то ці суми відображають по відповідних сегментах, капітальні інвестиції, що не можливо віднести до конкретного звітнього сегменту відобразатимуться по графі 15. Загальна сума по р. 280 (гр. 17) має відповідати р. 340 по гр. 3 Приміток до фінансової звітності (ф. № 5).

У рядку 290 наводиться інформація про річну суму амортизації за сегментами. Цю інформацію вибирають із даних рахунка 83. Якщо амортизаційні відрахування не можливо віднести до конкретного звітнього сегменту, то ці суми відобразатимуться по графі 15. Загальна сума по р. 290 (гр. 17) має відповідати р. 260 по гр. 3 Звіту про фінансові результати (ф. № 2) та сумі р. 080 по гр. 10 та р. 260 по гр. 10 Приміток до фінансової звітності (ф. № 5).

Крок 4. Визнання допоміжних звітних географічних збутових сегментів

Дохід від реалізації та фінансові результати географічних збутових сегментів визначаються за місцем знаходження основних ринків збуту підприємства. Мається на увазі договірні (більш менш постійні) продажі продукції в інші регіони, які підприємство вважає за доцільне виділити як сегмент.

В решті випадків, коли підприємству не доцільно виділяти сегменти, розділ II Додатку заповнюється за одним сегментом, а сума за цим сегментом дорівнюватиме загальній сумі по підприємству.

Балансова вартість активів географічних збутових сегментів визначається за місцем розташування основних ринків збуту продукції, відповідно до принципів, які передбачені для визначення господарських сегментів.

Крок 5. Визнання допоміжних звітних географічних виробничих сегментів

Якщо пріоритетним видом сегмента обрано господарський сегмент, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним виробничим сегментом наводяться балансова вартість активів і капітальні інвестиції (п. 31.1 ПБО 29).

Якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний збутовий сегмент, то детальну інформацію про нього буде наведено у розділі I «Показники пріоритетних звітних географічних збутових сегментів» Додатку.

В розділі II за кожним допоміжним звітним господарським сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям та балансова вартість активів і капітальні інвестиції.

У третьому розділі наводяться показники балансової вартості активів і капітальні інвестиції за допоміжними звітними географічними виробничими сегментами за умови, що активи і покупці розташовані в різних регіонах.

Балансова вартість активів географічних збутових сегментів визначається за місцем розташування основних ринків збуту продукції, відповідно до принципів, які передбачені для визначення господарських сегментів.

Якщо підприємство має виробничі підрозділи у декількох регіонах, то воно може обрати за пріоритетний географічний виробничий сегмент. У цьому випадку визнання пріоритетних звітних географічних виробничих сегментів (розділ I Додатку) проводиться також відповідно до принципів, які передбачені для визначення господарських сегментів. Якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний виробничий сегмент, то в розділі II за кожним допоміжним звітним господарським сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям та балансова вартість активів і капітальні інвестиції (п. 22.2 та 31.2 ПБО 29).

Якщо місце розташування покупців відрізняється від місця розташування активів підприємства, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним збутовим сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям (п. 22.3 ПБО 29), тобто рядки 350—390 залишаються незаповненими.

Крок 6. Примітки

Відповідно до п. 35 ПБО 29 «Фінансова звітність за сегментами», у текстовій частині Приміток до річної фінансової звітності наводяться дані про суму доходів від реалізації про-

дукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і суму доходів за внутрішньогосподарськими розрахунками сегмента, який не визначено звітним сегментом, якщо більша частина доходу цього сегмента сформована за внутрішньогосподарськими розрахунками та дохід цього сегмента від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям становить не менше ніж 10 % загального доходу підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям.

Крок 7. Перевірка співставності показників ф. № 6 з відповідними показниками інших форм звітності

Для перевірки правильності складання Додатку необхідно порівняти його дані з відповідним показником Балансу (форма № 1) та Звіту про фінансові результати (форма № 2).

11.2. Порівнянність показників звітності за сегментами з річною фінансовою звітністю

Для безпосереднього заповнення Додатку, при обранні у якості пріоритетного господарського сегменту, пропонується скористатися алгоритмом, який наведено у **табл. 1**. У цій же таблиці подано основні ув'язки показників Додатку між собою та з іншими формами звітності, а також зазначено рахунки бухгалтерського обліку, на яких накопичується необхідна інформація та до яких у 2006 році необхідно відкрити додаткові субрахунки у відповідності до обраних звітних сегментів.

Умовні скорочення до табл. 25:

ДЗ — дебетовий залишок;

ДО — дебетовий оборот;

КЗ — кредитовий залишок;

КО — кредитовий оборот;

Ф. № 1 — форма № 1 «Баланс»;

Ф. № 2 — форма № 2 «Звіт про фінансові результати»;

Ф. № 6 — форма № 6 «Додаток до приміток до річної фінансової звітності»;

Ф. № 5 — форма № 5 «Примітки до річної звітності»;

Ф № 50-сг — форма № 50-сг «Основні економічні показники діяльності сільгосппідприємств».

**АЛГОРИТМ ЗАПОВНЕННЯ ДОДАТКУ ДО ПРИМІТКОК
ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ «ІНФОРМАЦІЯ ЗА СЕГМЕНТАМИ» ***

Найменування показника	Код рядка	Найменування звітних сегментів (гр. 3 – 14 ф. № 6)	Нер. розподілені статті (гр. 15, 16 ф. № 6)	Усього (гр. 17, 18 ф. № 6)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
I. Показники пріоритетних звітних господарських сегментів				
1. Доходи звітних сегментів:	010	р. 011 + р. 012 + р. 013	р. 011 + р. 012 + + р. 013	р. 011 + р. 012 + р. 013; (гр. 3 + гр. 4)
Доходи від операційної діяльності звітних сегментів	011	КО70 (відп. ряд. гр. 8 ф. № 50-ст)	КО70	гр. 3 + гр. 4 (ряд. 035 ф. № 2, ряд. 0270 гр. 8 ф. № 50-ст)
з них: доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); зовнішнім покупцям	012	КО70	КО70	гр. 3 + гр. 4 (=р.яд. 060)
іншим звітним сегментам	013	КО71	КО71	гр. 3 + гр. 4
інші операційні доходи	020	р. 021 + р. 022	р. 021 + р. 022	гр. 3 + гр. 4
Фінансові доходи звітних сегментів	021	КО72	КО72	гр. 3 + гр. 4 (р.яд. 110 ф. № 2)
з них: доходи від участі в капіталі, які безпосередньо стосуються звітного сегмента	022	КО73	КО73	гр. 3 + гр. 4
інші фінансові доходи	030	КО74	КО74	гр. 3 + гр. 4
ІНШІ ДОХОДИ	040	р. 010 + р. 020 + р. 030	р. 010 + р. 020 + + р. 030	гр. 3 + гр. 4
Усього доходів звітних сегментів	050	×	р. 051 + р. 052 + + р. 053	гр. 4
Нерозподілені доходи	051	×	КО 70, 71	гр. 4
з них: доходи від операційної діяльності				

фінансові доходи	052	×	КО 72, 73	гр. 4
надзвичайні доходи	053	×	КО75	гр. 4 (ряд. 200 ф. № 2)
Вирахування доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) іншим звітним сегментам	060	р. 012	р. 012	гр. 3 + гр. 4 (=ряд. 012)
Усього доходів підприємства	070	р. 040 + р. 050 – р. 060	р. 040 + р. 050 – р. 060	р. 040 + р. 050 – р. 060; (гр. 3 + гр. 4) (ряд. 035 + + 060 + 110 + 120 + 130 + + 185 + 200 ф. № 2)
2. Витрати звітних сегментів: Витрати операційної діяльності	080	р. 081 + р. 082	р. 081 + р. 082	гр. 3 + гр. 4
з них: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); зовнішнім покупцям	081	ДО 90 (відл. ряд. гр. 6 ф. № 50-сг)	ДО 90	гр. 3 + гр. 4 (р.яд. 040 ф. № 2, р.яд. 0270 гр. 6 ф. № 50-сг)
іншим звітним сегментам	082	ДО 90	ДО 90	гр. 3 + гр. 4 (=ряд. 160)
Адміністративні витрати	090	ДО 92	ДО 92	гр. 3 + гр. 4
Витрати на збут	100	ДО 93	ДО 93	гр. 3 + гр. 4
інші операційні витрати	110	ДО 94	ДО 94	гр. 3 + гр. 4
Фінансові витрати звітних сегментів	120	р. 121 + р. 122	р. 121 + р. 122	гр. 3 + гр. 4
з них: втрати від участі в капіталі, які безпосередньо можна віднести до звітного сегмента	121	ДО 96	ДО 96	гр. 3 + гр. 4
відсотки за кредит ***	122	ДО 95	ДО 95	гр. 3 + гр. 4
інші витрати	130	ДО 97	ДО 97	гр. 3 + гр. 4
Усього витрат звітних сегментів	140	р. 080 + р. 090 + р. 100 + р. 110 + р. 120 + р. 130	р. 080 + р. 090 + р. 100 + р. 110 + р. 120 + р. 130	р. 080 + р. 090 + р. 100 + р. 110 + р. 120 + р. 130; (гр. 3 + гр. 4)

Продовження табл. 25

Найменування показника	Код рядка	Найменування звітних сегментів (гр. 3 – 14 ф. № 6)	Нер. озполені статті (гр. 15,16 ф. № 6)	Усього (гр. 17, 18 ф. № 6)
/	2	3	4	5
Нерозподілені витрати	150	×	р. 151 + р. 152 + + р. 153 + р. 154	гр. 4
з них: адміністративні, збутові та інші витрати операційної діяльності, не розподілені на звітні сегменти	151	×	ДО 92, 93, 94	гр. 4
фінансові витрати	152	×	ДО 95, 96	гр. 4
надзвичайні витрати	153	×	ДО 99	гр. 4 (ряд. 205 ф. № 2)
податок на прибуток	154	×	ДО 98	гр. 4 (ряд. 180 + + 210 ф. № 2)
Вирахування собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) іншим звітним сегментам	160	р. 082	р. 082	гр. 3 + гр. 4 (= ряд. 082)
Усього витрат підприємства	170	р. 140 + р. 150 – р. 160	р. 140 + р. 150 – р. 160	р. 140 + р. 150 – р. 160; (гр. 3 + гр. 4) (ряд. 040 + + 070 + 080 + 090 + 140 + + 150 + 160 + 180 + 205 ф. № 2)
3. Фінансовий результат діяльності сегмента	180	р. 040 – р. 140	р. 040 – р. 140	р. 040 – р. 140; (гр. 3 + гр. 4)
4. Фінансовий результат діяльності підприємства	190	р. 070 – р. 170	р. 070 – р. 170	р. 070 – р. 170; (гр. 3 + + гр. 4) (ряд. 220 або 225 ф. № 2)
5. Активи звітних сегментів ***	200	р. 201 + р. 202 + р. 203 + + р. 204 + р. 205	р. 201 + р. 202 + р. 203 + р. 204 + р. 205	гр. 3 + гр. 4
з них: нематеріальні активи	201	ДЗ 12	ДЗ 12	гр. 3 + гр. 4

основні засоби	202	ДЗ 10	ДЗ 10	гр. 3 + гр. 4
запаси	203	ДЗ20, 21,23, 26, 27 та ін.	ДЗ20, 21,23, 26, 27 та ін.	гр. 3 + гр. 4
грошові кошти	204	ДЗ30, 31, 33, 35	ДЗ30, 31, 33, 35	гр. 3 + гр. 4
	205	.	.	гр. 3 + гр. 4
Нерозподілені активи ***	220	×	р. 221 + р. 222 + + р. 223 + р. 224	гр. 4
з них: запаси	221	×	ДЗ 20, 21, 23, 26, 27 та ін.	гр. 4
дебіторська заборгованість	222	×	ДЗ 36, 37	гр. 4
інші оборотні активи	223	×	ДЗ 33	гр. 4
	224	×	.	гр. 4
Усього активів підприємства	230	р. 200 + р. 220	р. 200 + р. 220	р. 200 + р. 220. (гр. 3 + + гр. 4) (р.яд. 280 ф. № 1)
6. Зобов'язання звітних сегментів ***	240	р. 241 + р. 242 + + р. 243 + р. 244	р. 241 + р. 242 + + р. 243 + р. 244	гр. 3 + гр. 4
з них: довгострокові кредити банків	241	КЗ 50	КЗ 50	гр. 3 + гр. 4
короткострокові кредити	242	КЗ60	КЗ 60	гр. 3 + гр. 4
поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці	243	КЗ 66	КЗ 66	гр. 3 + гр. 4
	244	×	×	гр. 3 + гр. 4
Нерозподілені зобов'язання ***	260	×	р. 261 + р. 262 + + р. 263 + р. 264	гр. 4
з НИХ	261	×	КЗ 60	гр. 4
короткострокові кредити банків	262	×	КЗ 65	гр. 4
поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування	263	×	КЗ 64, 68	гр. 4
Інші поточні зобов'язання	264	×	.	гр. 4

Найменування показника	Код рядка	Найменування звітних сегментів (гр. 3 – 14 ф. № 6)	Нер. озполені статті (гр. 15, 16 ф. № 6)	Усього (гр. 17, 18 ф. № 6)
1	2	3	4	5
Усього зоб'язань підприємства	270	р. 240 + р. 260	р. 240 + р. 260	р. 240 + р. 260, (гр. 3 + гр. 4) (ряд. 430, 480, 620, 630 ф. № 1)
7. Капітальні інвестиції	280	ДЗ 15	ДЗ 15	гр. 3 + гр. 4 (ряд. 340 гр. 3 ф. № 5)
8. Амортизація необоротних активів	290	КЗ 13	КЗ 13	гр. 3 + гр. 4 (ряд. 260 ф. № 2), (ряд. 1300 ф. № 5)
II. Показники за допоміжними звітними географічними сегментами				
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	300	КО 70	КО 70	гр. 3 + гр. 4, (р. 011 гр. 5)
Балансова вартість активів звітних сегментів	310	ДЗ 10, 11, 12, 20, 21, 23, 26, 27 та ін.	ДЗ 10, 11, 12, 20, 21, 23, 26, 27 та ін.	гр. 3 + гр. 4 (р. 230 гр. 5)
Капітальні Інвестиції	320	ДЗ 15	ДЗ 15	гр. 3 + гр. 4, (р. 280 гр. 5)
III. Показники за допоміжними звітними географічними сегментами				
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	350	КО 70	КО 70	гр. 3 + гр. 4, (р. 011 гр. 5)
Балансова вартість активів звітних сегментів	360	ДЗ 10, 11, 12, 20, 21, 23, 26, 27 та ін.	ДЗ 10, 11, 12, 20, 21, 23, 26, 27 та ін.	гр. 3 + гр. 4, (р. 230 гр. 5)
Капітальні Інвестиції	370	ДЗ 15	ДЗ 15	гр. 3 + гр. 4, (р. 280 гр. 5)

* Для накопичення даних за сегментами у Плані рахунків бухгалтерського обліку необхідно виділяти субрахунки вищих порядків. У алгоритмі наведено рахунки другого порядку, оскільки кожне підприємство самостійно визначає аналітичні субрахунки залежно від кількості виділених сегментів.

** У Додатку дані за кожним звітним сегментом наводяться окремо (гр. 3—14).

*** Найменування показники рядків 122, 201—205, 221—224, 241—244, 261—264, 330, 340, 380, 390 визначаються підприємством самостійно виходячи з специфіки діяльності сегментів, доцільності та необхідності розкриття відповідної інформації.

Відповідно до п. 35 ПБО 29 «Фінансова звітність за сегментами», у текстовій частині Приміток до річної фінансової звітності наводяться дані про суму доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і суму доходів за внутрішньогосподарськими розрахунками сегмента, який не визначено звітним сегментом, якщо більша частина доходу цього сегмента сформована за внутрішньогосподарськими розрахунками та дохід цього сегмента від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям становить не менше ніж 10 % загального доходу підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям.

11.3. Порівнянність показників форм фінансової звітності

Складений фінансовий звіт детально перевіряється на предмет узгодженості окремих показників, які відображені в межах однієї або різних формах звітності.

Методика порівнянності окремих показників державних форм звітності розроблена Міністерством фінансів України і надіслана 09.01.01 № 053-41 (зі змінами і доповненнями від 10.01.02 № 053-43). Вона є обов'язковою для усіх підприємств.

Методику узгодженості показників типових форм річного звіту підприємства подано в табл. 26.

Здійснення перевірки порівнянності показників форм фінансової звітності забезпечує правдивість і достовірність інформації.

Примітки до річної фінансової звітності наведені в табл. 27.

ПОРІВНЯННІСТЬ ПОКАЗНИКІВ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

№	Показники, що порівнюються	Порівнювальні показники
1	2	3
В межах форми № 1 «БАЛАНС»		
1	Рядок 010, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 011 мінус рядок 012, графи 3 і 4
2	Рядок 030, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 031 мінус рядок 032, графи 3 і 4
3	Рядок 080, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 010, 020, 030, 040—070, графи 3 і 4
4	Рядок 160, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 161 мінус рядок 162, графи 3 і 4
5	Рядок 260, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 100—160, 170—250, графи 3 і 4
6	Рядок 280, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 080, 260, 270, графи 3 і 4
7	Рядок 380, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 300—340 плюс або мінус рядок 350 мінус рядки 360, 370, графи 3 і 4
8	Рядок 430, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 400, 410, 415, 420, мінус рядок 416, графи 3 і 4
9	Рядок 480, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 440—470, графи 3 і 4
10	Рядок 620, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 500—610, графи 3 і 4
11	Рядок 640, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 380, 430, 480, 620, 630, графи 3 і 4
У межах форми № 2 «ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ»		
12	Рядок 035, графа 3	Форма № 2, рядок 010 мінус рядки 015, 020, 025, 030

13	Рядок 050, графа 3	Форма № 2, рядок 035 мінус рядок 040
14	Рядок 055, графа 3	Форма № 2, рядок 040 мінус рядок 035
15	Рядок 100, графа 3	Форма № 2, сума рядків 050, 060 мінус рядки 070, 080, 090 або рядок 060 мінус рядки 055, 070, 080, 090
16	Рядок 105, графа 3	Форма № 2, сума рядків 055, 070, 080, 090 мінус рядок 060 або сума рядків 070, 080, 090 мінус рядки 050 і 060
17	Рядок 170, графа 3	Форма № 2, сума рядків 100, 110, 120, 130 мінус рядки 140, 150, 160 або сума рядків 110, 120, 130 мінус рядки 105, 140, 150, 160
18	Рядок 175, графа 3	Форма № 2, сума рядків 105, 140, 150, 160 мінус рядки 110, 120, 130 або сума рядків 140, 150, 160 мінус рядки 100, 110, 120, 130
19	Рядок 190, графа 3	Форма № 2, рядок 170 мінус рядок 180
20	Рядок 195, графа 3	Форма № 2, рядок 175 плюс рядок 180 або рядок 175 мінус вписуваний рядок 185 «Доход з податку на прибуток від звичайної діяльності»
21	Рядок 220, графа 3	Форма № 2, сума рядків 190 і 200 мінус рядки 205 і 210 або рядок 200 мінус рядки 195, 205 і 210
22	Рядок 225, графа 3	Форма № 2, рядок 205 мінус рядки 190, 200 або рядок 195 плюс рядок 205 мінус рядки 200 і 210
23	Рядок 280, графа 3	Форма № 2, сума рядків 230—270
24	Рядки 010—280, графа 4	Форма № 2 за попередній рік, рядки 010—280, графа 3 (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
У межах форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»		
25	Рядок 030, графа 3	Форма № 2-м, рядок 010 мінус рядок 020, графа 3
26	Рядок 070, графа 3	Форма № 2-м, сума рядків 030, 040, 050, 060, графа 3

№	Показники, що порівнюються	Порівнювальні показники
1	2	3
27	Рядок 170, графа 3	Декларація з податок на прибуток підприємства
28	Рядок 180, графа 3	Форма № 2-м, сума рядків 090, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170 плюс або мінус рядок 080, графа 3
29	Рядок 190, графа 3	Форма № 2-м, рядок 070 мінус рядок 180, графа 3
30	Рядки 010—190, графа 4	Форма 2-м за попередній рік, рядки 010—190, графа 3
У межах форми № 3 «ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ» та з іншими формами звітності		
31	Рядок 010, графа 3	Форма № 2, рядок 170, графа 3
32	Рядок 010, графа 4	Форма № 2, рядок 175, графа 3
33	Рядок 020, графа 3	Форма № 2, рядок 260, графа 3
34	Рядок 050, графа 3	Форма № 2, сума рядків 150, 160 мінус рядки 110, 120, 130, графа 3
35	Рядок 050, графа 4	Форма № 2, сума рядків 110, 120, 130 мінус рядки 150, 160, графа 3
36	Рядок 060, графа 3	Форма № 2, рядок 140, графа 3
37	Рядок 070, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 010—160, графа 3 і сумою рядків 030—050, графа 4
38	Рядок 070, графа 4	Форма На 3, різниця між сумою рядків 010, 030—050, графа 4 і сумою рядків 020—060, графа 3
39	Рядок 090, графа 3	Форма № 1, рядок 270, графа 3 мінус графа 4

40	Рядок 090, графа 4	Форма № 1, рядок 270, графа 4 мінус графа 3
41	Рядок 110, графа 3	Форма № 1, рядок 630, графа 4 мінус графа 3
42	Рядок 110, графа 4	Форма № 1, рядок 630, графа 3 мінус графа 4
43	Рядок 120, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 070—110, графа 3 і сумою рядків 080—110, графа 4
44	Рядок 120, графа 4	Форма № 3, різниця між сумою рядків 070—110, графа 4 і сумою рядків 080—110, графа 3
45	Рядок 150, графа 3	Форма № 3, рядок 120, графа 3, мінус рядки 130, 140, графа 4
46	Рядок 150, графа 4	Форма № 3, рядок 120, графа 4 плюс рядки 130, 140, графа 4 або сума рядків 130 і 140, графа 4 мінус рядок 120, графа 3
47	Рядок 170, графа 3	Форма № 3, рядок 150, графа 3, плюс рядок 160, графа 3 або мінус рядок 150, графа 3, мінус рядок 160, графа 4
48	Рядок 170, графа 4	Форма № 3, рядок 150, графа 4, плюс рядок 160, графа 4 або мінус рядок 150, графа 4, мінус рядок 160, графа 3
49	Рядок 280, графа 3	Форма № 3, сума рядків 180—230, графа 3, мінус сума рядків 240—270, графа 4
50	Рядок 280, графа 4	Форма № 3, сума рядків 240—270, графа 4, мінус сума рядків 180—230, графа 3
51	Рядок 300, графа 3	Форма № 3, рядок 280, графа 3 плюс рядок 290, графа 3 мінус рядок 290, графа 4
52	Рядок 300, графа 4	Форма № 3, рядок 280, графа 4 плюс рядок 290, графа 4 або мінус рядок 290, графа 3
53	Рядок 370, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 310—330, графа 3 і сумою рядків 340—360, графа 4
54	Рядок 370, графа 4	Форма № 3, різниця між сумою рядків 340—360, графа 4 і сумою рядків 310—330, графа 3

Продовження табл. 26

№	Показники, що порівнюються	Порівнювальні показники
1	2	3
55	Рядок 390, графа 3	Форма № 3, рядок 370, графа 3 плюс рядок 380, графа 3 або мінус рядок 380, графа 4
56	Рядок 390, графа 4	Форма № 3, рядок 370, графа 4 плюс рядок 380, графа 4 або мінус рядок 380, графа 3
57	Рядок 400, графа 3	Форма № 3, сума рядків 170, 300, 390, графа 3, або рядок 170, графа 3, плюс рядок 300, графа 3, мінус рядок 390, графа 4, або рядок 170, графа 3, мінус рядки 300 і 390, графа 4, або рядок 170, графа 3, мінус рядок 300, графа 4, плюс рядок 390, графа 4
58	Рядок 400, графа 4	Форма № 3, сума рядків 170, 300, 390, графа 4, або рядок 170, графа 4, плюс рядок 300, графа 4, мінус рядок 390, графа 3, або рядок 170, графа 4, мінус рядки 300 і 390, графа 3, або рядок 170, графа 4, мінус рядок 300, графа 3, плюс рядок 390, графа 4
59	Рядок 410, графа 3	Форма № 1, сума рядків 230, 240, графа 3
60	Рядок 420, графа 3	Форма № 3, рядок 040, графа 4
61	Рядок 420, графа 4	Форма № 3, рядок 040, графа 3
62	Рядок 430, графа 3	Форма № 1, сума рядків 230, 240, графа 4
63	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, сума рядків 400, 410, 420, графа 3
64	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, сума рядків 400, 410, графа 3 мінус рядок 420, графа 4
65	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, сума рядків 410, 420, графа 3 мінус рядок 400, графа 4
66	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, рядок 410, графа 3 мінус сума рядків 400, 420, графа 4

У межах форми № 4 «ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ» та з іншими формами звітності	
67	Рядок 010, графи 3-11 Форма № 1 (на 31 грудня попереднього року) рядки 300—380, графа 4, відповідно
68	Рядок 010, графи 3-11 Форма № 4 (за попередній рік), рядок 300, графи 3-11 відповідно
69	Рядок 050, графи 3-11 Форма № 1 (на 31 грудня попереднього року), рядки 300—380, графа 3, відповідно (якщо у звітному році не встановлено помилок за минулі роки)
70	Рядок 050, графи 3-11 Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 010, 020, 030 і 040, графи 3-11 відповідно
71	Рядок 130, графа 8 Форма № 2, рядок 220 або 225, графа 3
72	Рядок 150, графа 3 (позитивне значення) Форма № 4, рядок 150, графа 8 (від'ємне значення)
73	Рядок 160, графа 7 (позитивне значення) Форма № 4, рядок 160, графа 8 (від'ємне значення)
74	Рядок 290, графи 3-11 Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 060—280, графи 3-11, відповідно
75	Рядок 300, графи 3-11 Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 050 і 290, графи 3-11, відповідно
76	Рядок 300, графи 3-11 Форма № 1 (на 31 грудня звітного року), рядки 300—380, графа 4 відповідно
77	Рядки 010—300, графа 11 Форма № 4, рядки 010—300, алгебраїчна сума граф 3-10, відповідно
У межах форми № 5 «ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ» та з іншими формами звітності	
78	Рядки 010—080, графа 14 Форма № 5, рядки 010—080, графа 3, мінус графа 4, плюс графа 5, плюс або мінус графа 6, мінус або плюс графа 7, мінус графа 8, плюс графа 9, мінус графа 10, мінус графа 11, плюс або мінус графа 12, мінус або плюс графа 13, плюс графа 15 відповідно
79	Рядок 080, графи 3 і 14 Форма № 1, рядок 011, графи 3 і 4

Продовження табл. 26

№	Показники, що порівнюються	Порівнювальні показники
1	2	3
80	Рядок 080, графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 012, графи 3 і 4
81	Рядок 080, графи 3-15	Форма № 5, алгебраїчна сума рядків 010—070, графи 3—15, відповідно
82	Рядки 100—260, графа 14	Форма № 5, рядки 100—260, графа 3, мінус графа 4, плюс графа 5, плюс або мінус графа 6, мінус або плюс графа 7, мінус графа 8, плюс графа 9, мінус графа 10, мінус графа 11, плюс або мінус графа 12, мінус або плюс графа 13, плюс графа 15, відповідно
83	Рядок 260, графи 3 і 14	Форма № 1, рядок 031, графи 3 і 4
84	Рядок 260, графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 032, графи 3 і 4
85	Рядок 260, графи 3-19	Форма № 5, алгебраїчна сума рядків 100—250, графи 3-19, відповідно
86	Рядок 340, графа 4	Форма № 1, рядок 020, графа 4 (розбіжність на суму авансових платежів для фінансування капітального будівництва)
87	Рядок 340, графи 3 і 4	Форма № 5, сума рядків 280—330, графи 3 і 4
88	Сума рядків 350—370, графа 4	Форма № 1, рядок 040, графа 4
89	Сума рядків 380—410, графа 4	Форма № 1, рядок 045, графа 4
90	Рядок 420, графа 5	Форма № 1, рядок 220, графа 4
91	Рядок 420, графи 3, 4, 5	Форма № 5, сума рядків 350—410, графи 3, 4, 5
92	Сума рядків 440—490, графа 3	Форма № 2, рядок 060, графа 3
93	Сума рядків 440—490, графа 4	Форма № 2, рядок 090, графа 3

94	Рядок 491, графа 4	Форма № 5, рядок 775, графа 4
95	Сума рядків 500—520, графа 3	Форма № 2, рядок 110, графа 3
96	Сума рядків 500—520, графа 4	Форма № 2, рядок 150, графа 3
97	Сума рядків 530, 550, 560, графа 3	Форма № 2, рядок 120, графа 3
98	Сума рядків 540—560, графа 4	Форма № 2, рядок 140, графа 3
99	Сума рядків 570—610, 630, графа 3	Форма № 2, рядок 130, графа 3
100	Сума рядків 570—600, 620, 630, графа 4	Форма № 2, рядок 160, графа 3
101	Рядок 690, графа 3	Форма № 5, сума рядків 640—680, графа 3
102	Рядок 690, графа 3	Форма № 3, рядок 430, графа 3
103	Рядок 690, графа 3	Форма № 1, сума рядків 230, 240, графа 4
104	Рядок 780, графа 3—9	Форма № 5, сума рядків 710—770, графа 3-9
105	Рядки 710—780, графа 9	Форма № 5, рядки 710—780, сума граф 3, 4, 5 мінус графи 6, 7
106	Рядок 780 мінус рядок 775, графа 3 і 9	Форма № 1, сума рядків 400 і 410, графа 3 і 4
107	Сума рядків 800—860, 880, графа 3	Форма № 1, рядок 100, графа 4
108	Рядок 870, графа 3	Форма № 1, рядок 110, графа 4
109	Рядок 890, графа 3	Форма № 1, рядок 120, графа 4

№	Показники, що порівнюються	Порівнювальні показники
1	2	3
110	Рядок 900, графа 3	Форма № 1, рядок 130, графа 4
111	Рядок 910, графа 3	Форма № 1, рядок 140, графа 4
112	Рядок 920, графи 3, 4, 5	Форма № 5, сума рядків 800—910, графи 3, 4, 5
113	Рядок 940, графа 3	Форма № 1, рядок 161, графа 4
114	Рядок 1210	Форма № 5 сума рядків 1241 і 1251
115	Рядок 1210	Декларація з податку на прибуток підприємства
116	Рядок 1220 мінус рядок 1230 або	Форма № 1, рядок 060, графа 3
117	Рядок 1230 мінус рядок 1220	Форма № 1, рядок 460, графа 3
118	Рядок 1225	Форма № 5, рядок 1220 мінус або плюс рядок 1242, мінус або плюс рядок 1252
119	Рядок 1225 мінус рядок 1235 або	Форма № 1, рядок 060, графа 4
120	Рядок 1235 мінус рядок 1225	Форма № 1, рядок 460, графа 4
121	Рядок 1235	Форма № 5, рядок 1230 плюс або мінус рядок 1243, плюс або мінус рядок 1253
122	Рядок 1240	Форма № 5, рядок 1241 плюс або мінус рядок 1242, плюс або мінус 1243
123	Рядок 1240	Форма № 2, рядок 180, графа 3 плюс рядок 210, графа 3
124	Рядок 1250	Форма № 5, рядок 1251 плюс або мінус рядок 1252, плюс або мінус рядок 1253
125	Рядок 1300	Форма № 5 сума рядків 080 і 260 графа 10

¹ застосовується також для перевірки порівнянності показників форм річного фінансового звіту суб'єкта малого підприємства.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КФВ
за СПОДУ
за ЗКІНГ
за КВЕД

Підприємство ЗАТ «Фірма «Полтавливо»»
Територія Полтава
Форма власності Приватна
Орган державного управління —
Галузь Пивоварна промисловість
Вид економічної діяльності Виробництво мінеральних вод та інших безалкогольних напоїв
Одиниця виміру: тис. грн

Контрольна сума

Коди	
	01
	5518768
	5310137000
	20
	7794
	18144, 18145, 71250
	15.98.0

Примітки до річної фінансової звітності за 2006 р.

Форма № 5

Код за ДКУД 1801008

І. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Найшило за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрачено від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна вартість	накопичена амортизація		первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація			первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Найшило за рік		Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік		Втрачено від зменшення корисності за рік		Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15				
Права користування майном	020	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Права на знаки для товарів і послуг	030	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Права на об'єкти промислової власності	040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Авторські та суміжні з ним права	050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	060	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Інші нематеріальні активи	070	8,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,0	—
Разом	080	8,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,0	—

Із рядка 080 графа 14 вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (081)

вартість оформлених у заставу нематеріальних активів (082) _____ - _____

вартість створених підприємством нематеріальних активів (083) _____ - _____

Із рядка 080 графа 5 вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань (084)

Із рядка 080 графа 15 накопичення амортизації нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (085) _____ - _____

II. ОСНОВНІ ЗАСОБИ

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Націшлю за рік		Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік		Втрати від зменшення корисності		Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		В тому числі				
		первісна вартість	знос	первісна вартість	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	первісна (переоцінена)	знос	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19				
Земельні ділянки	100	13																				
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	10730,0	3681						1,8			-0,8	13	2								
Будинки, споруди, та передавальні пристрої	120	3874	879	966			155	26	327				11541,0	3982								
Машини та обладнання	130	1051	700	476			56	43	433				4294	1269								
Транспортні засоби	140	226,0	64	57			59	57	94				1049	737								
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	961		7			4	4	23				229,0	83								
Робоча і продуктивна худоба	160	152	4	596			370						1187									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Батарейні наса- дження	170	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	181	4	—	—	—	—
Інші основні за- соби	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Бібліотечні фонди	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Малопічні не- оборотні матері- альні активи	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Тимчасові (нетри- тульні) споруди	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Природні ресур- си	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Інвентарна тара	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Предмети прокату	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Інші необоротні матеріальні активи	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разом	260	17007,0	5329	2131	—	—	644	130	878,8	—	—	—	0,8	18494,0	6007	—	—	—

Із рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких передбачені чинним законодавством обмеження права власності

вартість оформлених у заставу основних засобів

залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовується (консервація, реконструкція)

(261) 12 046

(262) —

(263) —

(264) —

(265) 396

(266) —

залишкова вартість основних засобів, вилучених з експлуатації для продажу

первісна (переоцінена вартість повністю амортизованих основних засобів)

Із рядка 260 графа 5 вартість основних засобів, передбачених за рахунок цільового фінансування

(267) —

(268) 734

Вартість основних засобів, що взяті в операційну аренду

(269) —

Із рядка 260 графа 15 знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності

(270) —

(271) 734

III. КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
<i>1</i>	2	3	4	
Капітальне будівництво	280	821	308	
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	520,0	—	
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	—	—	
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	—	—	
Формування основного стада	320	596	—	
Інші	330	—	—	
Разом	340	1937,0	308	

IV. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
<i>1</i>	2	3	4	5
A. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:			—	—
асоційовані підприємства	350		—	—
дочірні підприємства	360		—	—

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
спільну діяльність	370		—	—
Б. Інші фінансові інвестиції в:				
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380		192	—
акції	390		—	96
облігації	400		—	—
інші	410		—	—
Разом (розд. А + розд. Б)420			192	96

Із рядка 045 гр. 4 Балансу Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:
за собівартістю (421) 192
за справедливою вартістю (422) -
за амортизованою вартістю (423) -

Із рядка 220 гр. 4 Балансу Поточні фінансові інвестиції відображені:
за собівартістю (424) 96
за справедливою вартістю (425) -
за амортизованою собівартістю (426) -

V. ДОХОДИ І ВИТРАТИ

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
/	2	3	4
А. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440	—	—
Операційна курсова різниця	450	—	—
Реалізація інших оборотних активів	460	1322,5	663
Штрафи, пені, неустойки	470	—	—
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	13,7	219,4
Інші операційні доходи і витрати	490	167,3	66
Б. Доходи і втрати від участі в капіталі за інвестиціями в:			
Асоційовані підприємства	500	—	—
Дочірні підприємства	510	—	—
Спільну діяльність	520	—	—
В. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивіденди	530	—	×
Проценти	540	×	213
Фінансова оренда активів	550	—	—
Інші фінансові доходи і витрати	560	—	—
Г. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570	—	—
Реалізація необоротних активів	580	29,0	38,0
Реалізація майнових комплексів	590	—	—
Неопераційна курсова різниця	600	—	—

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Безоплатно одержані активи	610	—	X
Списання необоротних активів	620	x	13,1
Інші доходи і витрати	630	48,7	447

Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)
Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними
(бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами

(631) ___-%

(632) ___-%

VI. ГРОШОВІ КОШТИ

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Каса	640	6,4
Поточний рахунок в банку	650	158,6
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	5,8
Грошові кошти в дорозі	670	4,6
Еквіваленти грошових коштів	680	—
Разом	690	175,4

Із рядка 070 гр. 4 Балансу Грошові кошти використання яких обмежено

(691) ___-%

VIII. ЗАПАСИ

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації	уцінка
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Сировина і матеріали	800	48,2	—	—
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	—	—	—
Паливо	820	320,6	—	—
Тара та тарні матеріали	830	23	—	—
Будівельні матеріали	840	258,3	—	—
Запасні частини	850	760,9	—	—
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	356	—	—
Тварини на вирощування та відгодівлю	870	2961,6	—	—
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	342,0	—	—
Незавершене будівництво	890	2022,0	—	—
Готова продукція	900	1829,1	—	—
Товари	910	670,4	—	—
Разом	920	9592,1	—	—

Із рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів: відображених за чистою вартістю реалізації переданих у переробку оформлених в заставу переданих на комісію переданих на відповідальному зберіганні — рахунок 02

(921) —
(922) —
(923) —
(924) —
(925) —

ІХ. ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ.

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	В т. ч. за строками непогашення		
			до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	2958,4	282,4	251	215
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	39,5	39,5	—	—

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості (951) _____ - _____

Х. НЕСТАЧІ І ВИТРАТИ ВІД ПСУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Виявлено (списано) за рік нестачі і витрат	960	15
Визнано заборгованістю винних осіб у звітному році	970	13
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	—

XI. БУДІВЕЛЬНІ КОНТРАКТИ

Найменування показника	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	
Заборгованість на кінець року: Валова замовників	1120	
Валова замовникам	1130	
З авансів отриманих	1140	
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	
Вартість виконаних субпідрядником робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	

VII. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І РЕЗЕРВИ

Види забезпечень	Код рядка	Залишок забезпечення на початок року	Збільшення забезпечення протягом звітного періоду внаслідок		Сума забезпечення, що використана протягом року	Невикористана сума забезпечення, що створена в звітному періоді	Сума очікуваних витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення	Залишок забезпечення на кінець року
			створення забезпечення	додаткові відрахування				
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	—	198,8	—	169,5	—	—	29,3
Забезпечення наступних витрат і платежів на додаткове пенсійне забезпечення	720	—	—	—	—	—	—	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	—	—	—	—	—	—	—
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	—	—	—	—	—	—	—
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо об'явлених контрактів	750	—	—	—	—	—	—	—
	760	—	—	—	—	—	—	—
	770	—	—	—	—	—	—	—
Разом	780	—	198,8	—	169,5	—	—	29,3

ХІІ. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Найменування показника	Код рядка	Сума
<i>1</i>	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	
Відстрочені податкові активи На початок звітного року	1220	
На кінець звітного року	1225	
Відстрочені податкові зобов'язання На початок звітного періоду	1230	
На кінець звітного періоду	1235	
Включено до Звіту про фінансові результати — усього	1240	

У тому числі: Поточний податок на прибуток	1241	
Зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	
Збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	
Відображення у складі власного капіталу — усього	1250	
У тому числі: Поточний податок на прибуток	1251	
Зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	
Збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	

ХІІІ. ВИКОРИСТАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВІДРАХУВАНЬ

Найменування продукції	Код рядка	Сума
<i>І</i>	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	
Використано за рік — усього	1310	
В тому числі на: Будівництво об'єктів	1311	
Придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	
З них машини та обладнання	1313	
Придбання (створення) нематеріальних активів	1314	
Погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	
	1316	
	1317	

**ДОДАТОК ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
«Інформація за сегментами»
за 200__ рік
(форма № 6)**

Показники	Код	І. Показники пріоритетних звітних (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий) сегментів															
		Найменування звітних сегментів															
		звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. Доходи звіт. сегментів:																	
Доходи від операційної діяльності	010																
з них:																	
доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):																	
зовнішнім покупцям	011																
іншим звітним сегментам	012																
інші операційні доходи	013																
Фінансові доходи звітних сегментів	020																
з них:																	

доходи від участі в капіталі	021																																						
інші фінансові доходи	022																																						
Інші доходи	030																																						
Усього доходів звіт. сегментів	040																																						
Нерозподілені доходи	050																																						
з них:																																							
доходи від операційної діяльності	051																																						
фінансові доходи	052																																						
надзвичайні доходи	053																																						
Вирахування доходів від реалізації продукції ін. звіт. сегментам	060																																						
Усього доходів підприємства (040 + 050 – 060)	070																																						
2. Витрати звіт. сегментів																																							
Витрати операційної діяльності	080																																						
з них:																																							
собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):																																							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
зовнішнім покупцям	081																
іншим звіт. сегментам	082																
Адміністративні витрати	090																
Витрати на збут	100																
Інші операційні витрати	110																
Фінансові витрати звіт. сегментів	120																
з них:																	
втрати від участі в капіталі, які безпосередньо можна віднести до звіт. сегмента	121																
	122																
Інші витрати	130																
Усього витрат звіт. сегментів	140																
Нерозподілені витрати	150	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
з них:																	
адміністративні, збутові та інші витрати операційної діяльності, не розподілені на звіт. сегменти	151	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
фінансові витрати	152	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				

<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	223	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
	224	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
Усього активів підприємства	230																
6. Зобов'язання звіт. сегментів	240																
з них:																	
	241																
	242																
	243																
	244																
Нерозподілені зобов'язання	260	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
з них:																	
довгострокові зобов'язання	261	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
поточні зобов'язання	262	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
	263	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
	264	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×				
Усього зобов'язань підприємства (240 + 260)	270																
7. Капітальні інвестиції	280																
8. Амортизація необоротних активів	290																

**Ц. ПОКАЗНИКИ ЗА ДОПОМІЖНИМИ ЗВІТНИМИ
(ГОСПОДАРСЬКИЙ, ГЕОГРАФІЧНИЙ ВИРОБНИЧИЙ, ГЕОГРАФІЧНИЙ ЗБУТОВИЙ)
_____ СЕГМЕНТАМИ**

Показники	Код	Найменування звітних сегментів										Нерозподілені статті		Усього				
		звіт. рік		мін. рік		звіт. рік		мін. рік		звіт. рік		мін. рік		звіт. рік		мін. рік		
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	2																	
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	300																	
Балансова вартість активів звітних сегментів	310																	
Капітальні інвестиції	320																	
	330																	
	340																	

**III. ПОКАЗНИКИ ЗА ДОПОМІЖНИМИ ЗВІТНИМИ ГЕОГРАФІЧНИМИ
(ВИРОБНИЧИЙ, ЗБУТОВИЙ) _____ СЕГМЕНТАМИ**

Показники	Код	Найменування звітних сегментів												Нероз-поділені статті		Усього																					
		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18					
		звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік	звіт. рік	мін. рік						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18																				
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	350																																				
Балансова вартість активів звітних сегментів	360																																				
Капітальні інвестиції	370																																				
	380																																				
	390																																				

Дата/рік, місяць, число _____ 01
 Підприємство _____ за ЄДРПОУ _____
 Територія _____ за КОАТУУ _____
 Орган державного управління _____ за СПОДУ _____
 Галузь _____ за ЗКНГ _____
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД _____
 Одиниця виміру: тис. грн. Контрольна сума _____

Додаток до річної фінансової звітності
«Розрахунок податкових різниць за даними бухгалтерського обліку
за 200 _____ рік
Форма № 7

Код за ДКУД 1801010

Показники	Код рядка	Джерело інформації (номери статей бухгалтерського обліку)	Обліковий приріток (збиток) фінансової звітності (сума до прирітку (збитку))	Податкові різниці		Податковий приріток (збиток)
				постійні	тимчасові	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Валовий дохід від усіх видів діяльності, у тому числі:	01	×				
доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	01.1					
приріст балансової вартості запасів	01.2		×		×	
доходи від виконання довгострокових договорів	01.3			×	×	

1	2	3	4	5	6	7
прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами	01.4					
	01.5					
	01.6					
прибуток від операцій з землею інші доходи, крім визначених у 01.1—01.5	02	×				
	02.1					
	02.2	×	×		×	
врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	02.3				×	
	03	×				
Скоригований валовий дохід (01 ± 02)	04	×				
	04.1					
Валові витрати, у тому числі: витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11	04.2		×		×	
	04.3					
убуток балансової вартості запасів витрати на оплату праці	04.4					
	04.5					
	04.6					
сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування сума внесків на довгострокове страхування життя, недержавне пенсійне забезпечення сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім визначених у 04.4	04.7		×			
			×			

04.8	добровільне перерахування коштів, передача товари (робіт, послуг)								
04.9	від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року	x	x					x	
04.10	витрати на поліпшення основних фондів та нафтогазових свердловин								
04.11	85 % витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів							x	x
04.12	сума витрат зі страхування (крім витрат з довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення, зазначених у рядках 04.5)								
04.13	інші витрати, крім визначених у 04.1—04.12								
05	Коригування валових витрат, у тому числі:		x						
05.1	зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)								
05.2	самостійно виявлені помилки за результатами мінусових податкових періодів	x	x					x	
05.3	врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості							x	
06	Скориговані валові витрати		x						
07	Сума амортизаційних відрахувань								
08	Усього (фінансовий результат) / (±03) – (±06) – 07	x	x						
09	Поточний податок на прибуток (р. 08 гр. 7 · ставку податку на прибуток)	x	x					x	x

Керівник _____ (підпис)

Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дайте визначення Приміток до фінансової звітності?
2. Які вимоги ставляться окремими П(С)БО до Приміток?
3. Як можна підрозділити Примітки до річної фінансової звітності?
4. Розкрийте сутність першої групи Приміток?
5. Розкрийте сутність другої групи Приміток?
6. Розкрийте сутність третьої групи Приміток?
7. Поясніть взаємозв'язок між Примітками та Балансом?
8. Поясніть взаємозв'язок між Примітками і Звітом про фінансові результати?
9. Що таке облікова оцінка?
10. Розкрийте правила виправлення помилок у фінансовій звітності;
11. Розкрийте методика складання кожного із тринадцяти розділів Приміток?
12. Поясніть необхідність узгодження показників фінансової звітності?
13. Яку інформацію, крім форми № 5 наводять в Примітках підприємства, фінансова і консолідована звітність яких підлягає обов'язковому оприлюдненню?
14. Яку інформацію, крім форми № 5 наводять у Примітках підприємства, для яких законодавством не передбачено оприлюднення фінансової консолідованої звітності?
15. Дайте визначення терміну «податкова різниця»?
16. Що розуміємо під терміном «тимчасова податкова різниця»?
17. Що розуміємо під терміном «постійна податкова різниця»?
18. Яка мета складання Розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку?
19. Яка послідовність заповнення Розрахунку податкових різниць?
20. Дайте визначення сегменту.
21. Дайте визначення господарського сегменту.
22. Дайте визначення географічного сегменту.
23. Розрахуйте структуру форми № 6 «Інформація за сегментами».
24. Яка послідовність заповнення форми № 6 «Інформація за сегментами».

ТЕМА 7. ЗВЕДЕНА І КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Мета — розкрити методику складання зведеної фінансової звітності, особливості складання звітності при об'єднанні підприємств і консолідованої звітності.

Ключові терміни і поняття:

Зведена звітність, консолідована звітність, гудвіл, дата придбання, дочірнє підприємство, злиття, ідентифіковані активи та зобов'язання, материнське (холдингове) підприємство, негативний гудвіл, об'єднання підприємств, придбання, справедлива вартість, частка меншості, чисті активи, злиття придбання, внутрішньо групові операції, нереалізовані прибутки та збитки.

ЛЕКЦІЯ 12. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

У лекції розглядаються наступні питання:

12.1. Зведена фінансова звітність.

12.2. Фінансова звітність при об'єднанні підприємств.

12.3. Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності.

12.1. Зведена фінансова звітність

В ринкових умовах, які супроводжуються постійною конкурентною боротьбою виникає необхідність створення дочірніх підприємств, або об'єднання підприємств чи їх придбання. При цьому виникають економічні відносини між такими підприємствами, що накладає особливості на зміст фінансової звітності.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 7 п. 2.3) визначає, що зведену фінансову звітність подають:

- міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності, крім власних звітів, складають та подають зведену фінансову звітність щодо усіх підприємств, що належать до сфери їх управління;

- зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності;

- об'єднання підприємств крім власної звітності складають і подають зведену фінансову звітність щодо усіх підприємств, які входять до їх складу, якщо це передбачено установчими документами об'єднань підприємств відповідно до законодавства.

Відповідно до Наказу Міністерства фінансів України від 24.02.2000 р. № 37 (zareєстровано в Мін'юсті України 15.03.2000 р. за № 162/4383) встановлено перелік видів діяльності, щодо яких складається зведена фінансова звітність підприємствами.

До таких видів діяльності відносяться:

- основна діяльність підприємств промисловості;
- основна діяльності будівельних, монтажних, ремонтно-будівельних і бурових організацій;
- пошукових та геологічних організацій і топографогеодезичних підприємств /експедицій/;
- капітальне будівництво;
- основна діяльність наукових організацій;
- основна діяльність постачальницько-збутових організацій;
- основна діяльність підприємств і організацій торгівлі та громадського харчування;
- основна діяльність підприємств з виробництва сільськогосподарської продукції;
- основна діяльність підприємств побутового обслуговування;
- основна діяльність підприємства транспорту;
- основна діяльність підприємств зв'язку;
- основна діяльність організацій з ремонту і утримання автомобільних шляхів;
- основна діяльність підприємств житлово-комунального господарства;
- основна діяльність правлінь громадських організацій та їх підрозділів;
- інші види діяльності.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 визначено, які Міністерства, відомства та органи управління складають зведену фінансову звітність.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про виконання кошторисів доходів і видатків розпорядниками бюджетних коштів Державному казначейству та Рахунковій палаті шокварталу не пізніше 30-го

числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 1 березня року, що настає за звітним.

Органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності, подають зведену фінансову звітність про використання бюджетних коштів відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 25-го числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 25 лютого року, що настає за звітним.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств, які належать до сфери їх управління, а також зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї), яких перебувають у державній власності, Мінекономіки і Мінфіну щокварталу не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 15 квітня року, що настає за звітним. Про диференційовані терміни подання цієї фінансової звітності повідомляє Міністерство фінансів.

Об'єднання підприємств, утворені на добровільних засадах, подають власну та зведену фінансову звітність, якщо це передбачено установчими документами, у порядку, визначеному 8 пунктом постанови Кабінету Міністрів України № 419.

Об'єднання підприємств, утворені за рішенням Кабінету Міністрів України або центрального органу виконавчої влади, який здійснює управління майном підприємств, подають крім власної зведену фінансову звітність відповідно Мінфіну та Мінекономіки або відповідному центральному органу виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування подають зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств комунальної власності, а також зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у комунальній власності, відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 30 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 10 березня року, що настає за звітним. Про диференційовані терміни подання цієї звітності повідомляють місцевим органам виконавчої влади.

Укоопспілка подає Мінфіну та Мінекономіки зведену фінансову звітність щодо споживчих товариств, їх спілок та всіх утворених ними підприємств.

До зведених звітів районних, обласних, Республіканських споживспілок входять узагальнені підсумки роботи усіх підвідомчих їм організацій.

Зведені звіти складають по всіх показниках форм, передбачених для підприємств і організацій як по типових, так і внутрішньовідомчих формах.

Така звітність організацій, складається шляхом підсумовування звітів всіх підвідомчих підприємств. Як правило, зведені бухгалтерські звіти складаються за допомогою ПЕОМ за спеціальною програмою, в якій закладено взаємозв'язок між показниками форм. Дані машинограм переносяться на бланки форм фінансової звітності.

Зведена фінансова звітність розглядається і затверджується в установленому порядку.

12.2. Фінансова звітність при об'єднанні підприємств

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» із змінами і доповненнями визначає не тільки порядок ведення обліку, але й порядок складання звітності придбання інших підприємств, гудвілу, який виник при придбанні, злиття підприємств, а також розкриття інформації про об'єднання підприємств.

Це положення розповсюджується на підприємства, організації та інші юридичні особи усіх форм власності. Але воно не застосовується до операцій щодо об'єднання підприємств, які перебувають під спільним контролем, а також до обліку часток у спільних підприємствах.

Для розуміння і правильного застосування П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» необхідно знати такі терміни.

Гудвіл — перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання.

Дата придбання — дата, на яку контроль за чистими активами і діяльністю підприємства, що купується, переходить до покупця.

Дочірнє підприємство — підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Злиття — об'єднання підприємств (шляхом створення нової юридичної особи, або приєднання підприємств до головного підприємства), в результаті якого власники (акціонери) під-

приємств, що об'єднуються, здійснюватимуть контроль над усіма чистими активами об'єднаних підприємств з метою досягнення подальшого спільного розподілу ризиків та вигод від об'єднання. При цьому жодна зі сторін не може бути визначена як покупець.

Ідентифіковані активи та зобов'язання — придбані активи та зобов'язання, які на дату придбання відповідають критеріям визнання статей Балансу, встановлених Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 «Баланс».

Контроль — вирішальний вплив на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства з метою одержання вигод від його діяльності.

Материнське (холдингове) підприємство — підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств.

Немонетарні активи — всі активи, крім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей.

Негативний гудвіл — перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань над вартістю придбання на дату придбання.

Об'єднання підприємств — з'єднання окремих підприємств у результаті приєднання одного підприємства до іншого або внаслідок одержання контролю одним підприємством над чистими активами та діяльністю іншого підприємства.

Придбання — об'єднання підприємств, в результаті якого покупець набуває контроль над чистими активами та діяльністю інших підприємств в обмін на передачу активів, прийняття на себе зобов'язань або випуск акцій.

Справедлива вартість — сума, за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Частка меншості — частина чистого прибутку (збитку) та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Чисті активи — активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань. При складанні фінансової звітності об'єднання підприємств слід розрізняти форми об'єднання: злиття і придбання, які впливають на показники звітності.

Так об'єднання підприємств через злиття підприємств може здійснюватися через взаємний обмін акціями або створення

третього підприємства, що забезпечує одночасно юридичне та економічне об'єднання. У результаті об'єднання інтересів акціонери дочірньої компанії стають акціонерами материнської компанії.

Придбання підприємств передбачає ліквідацію придбаного підприємства або надання придбаному підприємству статусу дочірнього. Якщо придбане підприємство ліквідується то в цьому випадку здійснюється юридичне об'єднання. Якщо придбаному підприємству надається статус дочірнього — то це економічне об'єднання. Таким чином, різні форми об'єднання підприємств мають певні відмінності (табл. 28).

Таблиця 28

ВІДМІННОСТІ РІЗНИХ ФОРМ ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Злиття	Умови об'єднання	Придбання
Тільки через обмін акціями або створення третього підприємства	Розрахунки за отримані корпоративні права	Обмін на будь-які активи, випуск акцій або прийняття на себе зобов'язань
Балансова вартість з урахуванням зміни облікової політики (якщо це відбулося)	Оцінювання статей Балансу	Справедлива вартість
Спільний розподіл контролю між всіма учасниками	Розподіл контролю	Одне підприємство отримує право контролю над іншим
Не визначається	Гудвіл	Визначається
Відносяться на витрати того періоду, протягом якого вони були здійснені	Витрати, пов'язані з об'єднанням	Включаються до вартості придбання
За період, у якому відбувається злиття і за попередній період	Період, з якого об'єднуються показники фінансової звітності	З дати придбання, а саме з дати на яку контроль за чистими активами і діяльністю підприємства, що купується, переходить до покупця
Ні одна із сторін не може бути визнана як покупець	Визнання покупця	Покупцем визнається підприємство, яке набуває контроль над чистими активами та діяльністю інших підприємств

Порядок визначення справедливої вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань визначено П(С)БО 19 (табл. 29).

**ВИЗНАЧЕННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ
ПРИДБАНИХ ІДЕНТИФІКОВАНИХ АКТИВІВ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**

Об'єкти визначення справедливої вартості	Визначення справедливої вартості
1. Цінні папери	Поточна ринкова вартість на фондовому ринку. За відсутності такої оцінки — експертна оцінка
2. Дебіторська заборгованість	Теперішня (дисконтована) сума, яка підлягає отриманню, що визначена за відповідною поточною відсотковою ставкою за вирахуванням резерву сумнівних боргів та витрат на отримання дебіторської заборгованості в разі потреби. Дисконтування не здійснюється для короткострокової заборгованості, якщо різниця між номінальною сумою дебіторської заборгованості та дисконтованою сумою несуттєва (менше 5 % номінальної суми)
3. Запаси	
3.1. Готова продукція і товари	Ціна реалізації за вирахуванням витрат на реалізацію та суми надбавки (прибутку), виходячи з надбавки (прибутку) для аналогічної готової продукції та товарів
3.2. Незавершене виробництво	Ціна реалізації готової продукції за вирахуванням витрат на завершення, реалізацію та надбавки (прибутку), розрахованої за розміром прибутку аналогічної готової продукції
3.3. Матеріали	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання)

Об'єкти визначення справедливої вартості	Визначення справедливої вартості
4. Основні засоби	
4.1. Земля та будівлі	Ринкова вартість
4.2. Машини та устаткування	Ринкова вартість. У разі відсутності даних про ринкову вартість — відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки
4.3. Інші основні засоби	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки
5. Нематеріальні активи	Поточна ринкова вартість. За відсутності такої вартості — оціночна вартість, яку підприємство сплатило б за актив у разі операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, виходячи з наявної інформації
6. Чисті активи або зобов'язання за пенсійними програмами з передбаченими виплатами	Теперішня (дискontована) сума належних виплат пенсій за вирахуванням справедливої вартості будь-яких активів пенсійної програми
7. Податкові активи та зобов'язання	Сума податкових пільг чи податків, що підлягають сплаті, які виникають унаслідок об'єднання підприємств
8. Поточні та довгострокові зобов'язання	Теперішня (дискontована) сума, яка має виплачуватися при погашенні заборгованості, визначеної за відповідними поточними відсотковими ставками. Дискontування не здійснюється для короткострокових зобов'язань, якщо різниця між номінальною сумою зобов'язання та дискontованою сумою є несуттєвою (менше 5 % номінальної вартості)
9. [Несприятливі] обтяжливі контракти та інші ідентифіковані зобов'язання	Теперішня (дискontована) сума, яка підлягає сплаті при погашенні зобов'язання, визначена за відповідного поточною відсотковою ставкою

При придбанні підприємства — покупець набуває контроль над чистими активами та діяльністю інших підприємств в обмін на передачу активів, прийняття зобов'язань або випуск акцій.

Контроль вважається отриманим, якщо одне підприємство володіє прямо чи непрямо (через дочірні підприємства), більш ніж половиною голосів іншого підприємства.

Одночасно слід зазначити, що навіть при відсутності такого володіння про наявність контролю свідчить отримане право:

- не більше ніж половина голосів згідно з угодою з іншими інвесторами;
- здійснювати управління операційною та фінансовою політикою підприємства згідно зі статусом або угодою;
- призначати або знімати з посад більшість членів ради директорів (або керуючого органу);
- видавати більшість голосів на зборах ради директорів (або аналогічного керуючого органу).

У разі злиття здійснюється додавання активів і пасивів об'єднаних підприємств без будь-якого їх переоцінювання, але слід пам'ятати, що внутрішня заборгованість та результати операцій між об'єднаними підприємствами виключаються при складанні фінансової звітності об'єднання підприємства (наприклад реалізація товарів, оренда майна, надання позик).

У разі придбання підприємства необхідно визначити справедливую вартість придбаних активів і зобов'язань, за якою вони будуть відображатися в Балансі. Крім цього при придбанні підприємств виникає гудвіл або негативний гудвіл, який відображається за залишковою вартістю у вписуваному рядку Балансу 065 «Гудвіл» позитивною або від'ємною величиною, визначається наступним чином.

Гудвіл = Вартість придбання – справедлива вартість придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання.

Негативний гудвіл = справедлива вартість придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання – вартість придбання.

Первісна вартість гудвілу зменшується щомісячним рівномірним нарахуванням амортизації протягом строку корисного його використання, але не більше 20 років.

Якщо гудвіл на кінець року не відповідає ознакам активу, то він списується з включенням залишкової вартості до витрат у Звіті про фінансові результати.

Визначення балансової вартості негативного гудвілу залежить від того, чи прогнозується подальша діяльність придбаного підприємства з обчислювальними збитками.

Під обчислювальними збитками слід розуміти додаткові витрати покупця на поліпшення діяльності придбаного підприємства (наприклад, витрати на рекламу продукції придбаного підприємства).

Якщо діяльність придбаного підприємства прогнозується із обчисленими збитками в майбутньому, то вартість негативного гудвілу визнається доходом рівномірно протягом утворення таких збитків і відповідно відображається у Звіті про фінансові результати.

Але, якщо діяльність придбаного підприємства прогнозується у майбутньому без збитків, то вартість негативного гудвілу визнається доходом у Звіті про фінансові результати таким чином:

- у сумі що не перевищує справедливої вартості придбаних немонетарних активів — рівномірно протягом строку корисного використання (амортизації) придбаних необоротних активів, що залишилися;
- у сумі, що перевищує справедливу вартість придбаних немонетарних активів, у періоді придбання.

Крім цього у Примітках до фінансової звітності за період, в якому відбулося об'єднання підприємств вказуються:

- назва та загальна характеристика підприємств, що об'єдналися;
- дата об'єднання;
- інформація про закриття або продаж складової частини діяльності об'єднаних підприємств.

Також у Примітках до фінансової звітності за період, в якому відбулося придбання підприємства (контрольного пакету акцій), наводиться така інформація:

- відсоток придбаних акцій з правом голосу;
- вартість придбання і опис активів або зобов'язань, що надаються або повинні бути надані покупцем у порядку оплати;
- характер і сума забезпечення реструктуризації та інших витрат на закриття підприємства, які виникають в результаті придбання і визнані на дату придбання.

У Примітках до фінансової звітності також наводиться інформація про:

- *строк корисного використання гудвілу (негативного гудвілу);*
- *обґрунтування періоду амортизації, якщо строк корисного використання гудвілу перевищує 20 років;*
- *звіряння вартості гудвілу (негативного гудвілу) на початок та кінець звітного періоду з висвітленням:*
 - *первісної вартості та нарахованої суми амортизації (зносу) на початок та кінець звітного періоду.*

- вартості гудвілу [або] та негативного гудвілу, які виникли в результаті придбання та зараховані на баланс у звітному періоді.
- суми амортизації гудвілу, нарахованої за звітний період.
- іншого списання вартості гудвілу (негативного гудвілу) у звітному періоді.
- у Примітках до фінансової звітності наводиться така інформація про злиття підприємств:
 - сума активів та зобов'язань, внесена кожним підприємством.
 - види та кількість випущених акцій разом з часткою акцій, що мають право голосу, кожного підприємства, які були обмінені при злитті.
 - дохід (виручка) від реалізації, інші операційні доходи, надзвичайні доходи та чистий прибуток (збиток) кожного підприємства до дати злиття, які включені до фінансової звітності об'єднаного підприємства.

12.3. Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 12 п. 1) визначає, що підприємства, які мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність.

Консолідована фінансова звітність — це звітність, яка відображає фінансовий стан і результати діяльності юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності регламентується П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність».

Це положення розповсюджується на групу підприємств, організацій та інших юридичних осіб, яка складається з материнського (холдингового) підприємства та дочірніх підприємств.

Для правильного застосування цього положення необхідно знати такі терміни:

Дочірнє підприємство — це підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Материнське (холдингове) підприємство — це підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств.

Група підприємств — це материнське (холдингове) та його дочірні підприємства.

Частка меншості — частка чистого прибутку (збитку) та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Чисті активи — активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань.

Внутрішньогрупове сальдо — сальдо дебіторської заборгованості та зобов'язань на дату Балансу, яке утворилося внаслідок внутрішньо-групових операцій.

Внутрішньогрупові операції — операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи.

Нереалізовані прибутки та збитки від внутрішньогрупових операцій — прибутки та збитки, які виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій (продажу товарів, продукції, виконання робіт, послуг тощо) і включаються до балансової вартості запасів підприємства.

Особливістю консолідованої звітності є те, що активи, зобов'язання, доходи та витрати двох чи більше юридично самостійних одиниць об'єднуються в окремий звіт, до якого висуваються певні вимоги:

- консолідована звітність складається з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій або подій за схожих обставин;

- якщо неможливо застосувати єдину облікову політику, то в Примітках до цієї звітності необхідно вказати статті, до яких застосовувалася різна облікова політика;

- до консолідованої звітності включаються показники фінансової звітності усіх дочірніх підприємств (вітчизняних і зарубіжних) крім таких випадків:

- дочірнє підприємство придбане й утримується лише з метою його наступного продажу протягом дванадцяти місяців з дати Балансу;

- дочірнє підприємство здійснює діяльність в умовах, які обмежують його здатність передавати кошти материнському підприємству.

- до консолідованої фінансової звітності не включаються суми внутрішньо-групових сальдо, для того щоб не допустити подвійного відбиття одних і тих самих сум;

- при складанні консолідованої звітності підлягає виключенню Балансова вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожне дочірнє підприємство і частка материнського підприємства в кожному дочірньому.

Слід пам'ятати, що не кожне материнське підприємство складає і подає консолідовану фінансову звітність.

П(С)БО 20, п. 5 зазначає, що материнське підприємство, яке є дочірнім підприємством іншого підприємства, не подає консолідовану фінансову звітність за наявності однієї з таких умов:

- якщо воно повністю належить іншому підприємству;
- згоди власників частки меншості.

Показники фінансової звітності дочірнього підприємства не включаються до консолідованої фінансової звітності за умов, якщо:

- контроль дочірнього підприємства є тимчасовим, оскільки воно було придбане й утримується лише з метою його наступного продажу протягом короткострокового періоду;

- дочірнє підприємство здійснює свою діяльність в умовах, які обмежують його здатність передавати кошти материнському підприємству. Активи таких дочірніх підприємств відображаються за П(С)БО 12. «Фінансові інвестиції», як фінансові інвестиції.

При складанні консолідованої фінансової звітності можуть не наводитись статті (рядки), за якими у групи підприємств відсутні показники (крім випадків, якщо такі показники були у попередньому звітному році), та підлягають виключенню:

- балансова вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожному дочірньому підприємстві;
- сума внутрішньогрупових операцій та внутрішньогрупового сальдо;
- сума нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньогрупових операцій (крім збитків, які не можуть бути відшкодовані).

До консолідованих фінансових звітів включають інформацію про всі дочірні підприємства, які входять до складу групи. Це положення зберігається навіть за умов наявності між материнським та дочірнім підприємствами економічної несумісності, наприклад, діяльність банку та літакобудівельної компанії.

Розглянемо методику складання консолідованої фінансової звітності.

Крок 1. Консолідована фінансова звітність складається шляхом впорядкованого додавання показників фінансової звітності дочірніх підприємств до аналогічних показників фінансової звітності материнського підприємства за формами № 1, № 2, № 3, № 4, № 5.

Крок 2. Одночасно необхідно виключити балансову вартість фінансових інвестицій материнської компанії в кожне дочірнє підприємство та частку материнської компанії у власному капіталі кожного дочірнього підприємства. А саме, необхідно скори-

гувати балансові статті «Довгострокові фінансові інвестиції» в активі та «Статутний капітал» в пасиві на одну і ту ж суму.

У випадку, коли материнське підприємство придбало акції дочірнього підприємства за ціною, яка вища від номінальної вартості, процедура коригування ускладнюється у зв'язку із необхідністю визначення гудвілу, який повинен бути відображений у активі Балансу у вписуваному рядку 075 «Гудвіл при консолідації». Вартість негативного гудвілу показується у дужках і вираховується при визначенні підсумку першого розділу активу Балансу.

Крок 3. Нарахувати амортизацію гудвілу та суми дооцінки необоротних активів, що підлягають амортизації.

Порядок нарахування амортизації гудвілу визначено П(С)БО 19 (п. 10, 11). А саме, нарахування амортизації здійснюється щомісячно рівномірним нарахуванням протягом строку корисного його використання, але не більше 20 років.

Визначення строку корисного використання гудвілу здійснюється із урахуванням:

- прогнозного строку діяльності підприємства;
- нормативно-правових актів або контрактів, що впливають на строк корисного використання;
- змін попиту на продукцію (роботи, послуги) підприємства тощо.

Якщо у результаті перекласифікації вартісної різниці частина фінансових інвестицій материнського підприємства в дочірні підприємства визнається в консолідованому Балансі як гудвіл та інші необоротні активи, необхідно на них нарахувувати амортизацію від дати придбання протягом періоду корисного використання.

Крок 4. Вилучити суму нереалізованих прибутків і збитків від внутрішньогрупових операцій, облік яких передбачено П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», згідно якого сума нереалізованого прибутку і збитку відображається у складі фінансового результату підприємства лише після перепродажу оборотних активів іншим особам або в сумі амортизації необоротних активів.

Сума таких прибутків повністю виключається з пасиву Балансу під час консолідації. Нереалізовані збитки теж виключаються, окрім збитків, які не можуть бути відшкодовані. Визначення суми нереалізованого прибутку чи збитку здійснюється за даними рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» та рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів».

Крок 5. Визначити частку меншості в чистих активах та фінансових результатах дочірніх підприємств.

За П(С)БО 20 (п. 12) частка меншості визначається як добуток відсотку голосів, які належать материнському підприємству, відповідно до власного капіталу та чистого прибутку (збитку) дочірніх підприємств, зменшеного (збільшеного) на суму нереалізованого прибутку (збитку) від внутрішньогрупових операцій.

Ця частка виникає там, де материнському підприємству належить менш ніж 100 % голосів (акцій) у дочірньому підприємстві.

Визначена частка меншості у капіталі дочірнього підприємства відображається в Балансі окремо від зобов'язань і власного капіталу материнського підприємства у вписуваному рядку 385 «Частка меншості».

У консолідованому Звіті про фінансові результати частка меншості у прибутку відображається у вписуваному рядку 215 «Частка меншості» від'ємною величиною у дужках.

Якщо частка меншості у збитках дочірнього підприємства перевищує частку меншості в капіталі дочірнього підприємства, то на суму такого перевищення і величину наступних збитків, яка належить до частки меншості, зменшується частка материнського підприємства у власному капіталі групи підприємств за винятком тієї частини, щодо якої меншість має зобов'язання і здатна покрити збитки. Якщо згодом у фінансовій звітності дочірнього підприємства відображено прибуток, то вся сума такого прибутку розподіляється на частку материнського підприємства до покриття збитків меншості, сума яких відшкодована раніше за рахунок материнського підприємства.

Крок 6. Визначити та відобразити дивіденди за випущеними дочірніми підприємствами привілейовані акції.

П(С)БО 20 (п. 15) зазначено, що якщо дочірні підприємства випустили привілейовані акції, за якими накопичується сума дивідендів та які перебувають у володінні за межами групи, то материнське підприємство розраховує свою частку прибутку або збитку після коригування на суму дивідендів за привілейованими акціями дочірнього підприємства незалежно від оголошення дивідендів.

Крок 7. Визначити і відобразити в консолідованій звітності відстрочені податкові активи і зобов'язання відповідно до П(С)БО 17 «Податок на прибуток». Ці різниці виникають у зв'язку із виключенням нереалізованих прибутків і збитків із внутрішньогрупових операцій, тимчасовими і податковими оцінками інвестицій у дочірні підприємства.

Крок 8. Визначити та відобразити курсові різниці, які виникають у результаті консолідації фінансової звітності при умові,

що материнське підприємство має дочірні підприємства за межами України.

У таких випадках виникають курсові різниці, при перерахунку показників фінансової звітності іноземних дочірніх підприємств. Порядок розрахунку визначено П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Курсові різниці у консолідованому Балансі у вписуваному рядку 375 «Накопичена курсова різниця». Негативна курсова різниця наводиться у дужках і вираховується при визначенні підсумку I розділу «Власний капітал» пасиву Балансу.

Крок 9. Скласти консолідований Звіт про фінансові результати, при цьому частку меншості у прибутку (збитку) відобразити у вписуваному рядку 215 «Частка меншості» від'ємною величиною у дужках.

Крок 10. Скласти Звіт про власний капітал з урахуванням того, що курсові різниці, що виникають під час перерахунку показників фінансової звітності тих дочірніх підприємств, які розташовані за межами України.

Курсові різниці в консолідованому Звіті про власний капітал відображаються у додатковій графі «Накопичена курсова різниця».

Крок 11. Скласти консолідований Звіт про рух грошових коштів на підставі консолідованого Балансу і консолідованого Звіту про фінансові результати та Звіту про власний капітал.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Пояснити в яких випадках складається зведена фінансова звітність?

2. За якими видами діяльності складається і подається зведена фінансова звітність?

3. За якими адресами і у які терміни подається зведена фінансова звітність?

4. Пояснити особливості складання фінансової звітності при об'єднанні підприємств?

5. Дайте визначення консолідованої фінансової звітності?

6. Що таке гудвіл і як його визначити?

7. Що таке негативний гудвіл і як його визначити?

8. За яких умов материнське підприємство не подає консолідовану фінансову звітність?

9. За яких умов показники фінансової звітності дочірнього підприємства не включаються до консолідованої фінансової звітності?

10. За якими формами складається консолідована фінансова звітність?

11. Які статті форм фінансової звітності можуть бути уникнені при складанні консолідованої фінансової звітності?

12. Пояснити особливості складання консолідованої фінансової звітності?

13. Розкрити послідовність дій при складанні консолідованої фінансової звітності?

14. Як у консолідованій фінансовій звітності відображаються такі статті?

— частка меншості;

— гудвіл;

— курсові різниці.

15. Яка інформація включається до консолідованої фінансової звітності?

16. Яка інформація відображається у Примітках до консолідованої фінансової звітності?

ТЕМА 8. ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мета — Вимоги до суб'єкта малого підприємництва, структура і методика складання Балансу (ф 1-М) та Звіту про фінансові результати (ф 2-М).

Ключові терміни і поняття:

Суб'єкти малого підприємництва, малі підприємства, спрощений облік, спрощена система оподаткування, середньо облікова чисельність працівників, залишки незавершеного виробництва та готової продукції, чистий прибуток (збиток) суб'єкта малого підприємництва, фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.

ЛЕКЦІЯ 13. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗВІТУ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

У лекції розглядаються наступні питання:

13.1. Особливості складання Балансу суб'єктами малого підприємництва.

13.2. Особливості складання Звіту про фінансові результати суб'єктами малого підприємництва.

13.1. Особливості складання Балансу суб'єктами малого підприємництва

Форму Балансу суб'єктів малого підприємництва визначено П(С)БО 25 «Фінансовий звіт малого підприємництва» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 і зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15.03.2000 р. за № 161/4382, та зміни і доповнення Наказом МФУ від 25.11.2002 р. № 989, форма № 1-М (код ДКУД 1801006). Додаток Ж.

Згідно з указом Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» у новій редакції від 28.06 1999 р. № 746/99 до суб'єктів малого підприємництва відносяться:

— *фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і у трудових відносинах з якими, включаючи членів їх сімей, протягом року перебуває не більше 10 осіб та обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 500 тис. гривень;*

— юридичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, чисельність працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб і обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 1 млн. гривень.

Закон України «Про державну підтримку суб'єктів малого підприємництва» від 19.10.2000 р. № 2063-III уточнив належність юридичних осіб до суб'єктів малого підприємництва — обсяг річного валового доходу не перевищує 500 000 Євро за середньорічним курсом.

Середньооблікова чисельність працюючих для суб'єктів малого підприємництва визначається за методикою, затвердженою органами статистики, з урахуванням усіх його працівників, у тому числі і тих, що працюють за договором та за сумісництвом, а також працівників представництв, філіалів, відділень та інших відособлених підрозділів.

Згідно ст. 2 Закону України «Про державну підтримку суб'єктів малого підприємництва» (від 19.10.2000 р. № 2063-III) введено такі обмеження, а саме до суб'єктів малого підприємництва не відносяться:

— довірчі товариства, страхові компанії, банки, інші фінансово-кредитні та небанківські фінансові установи;

— суб'єкти підприємницької діяльності, у статутному фонді яких частки, що належать юридичним особам — учасникам та засновникам даних суб'єктів, які не є суб'єктами малого підприємства, перевищують 25 відсотків;

— фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи і здійснюють торгівлю лікєро-горілчаними та тютюновими виробами, пально-мастильними матеріалами;

— спільна діяльність передбачена Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Пунктом 3 статті 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV передбачено, що суб'єкти підприємницької діяльності, яким відповідно до законодавства надано дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів і витрат, ведуть бухгалтерський облік і подають фінансову звітність у порядку, встановленому законодавством про спрощену систему обліку і звітності.

Саме можливість застосування СМП простої форми бухгалтерського обліку і звітності передбачена Законом «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19.10.2000 р. № 2063. У ст. 11 цього Закону зазначено, що спрощена форма бухгалтерсь-

кого обліку, як і спрощена система оподаткування, може застосовуватися поряд із загальноприйнятою формою обліку **за вибором суб'єкта малого підприємництва**, тобто є дозволеною, а не обов'язковою.

Підприємства, які за результатами діяльності за минулий рік визначаються відповідно до чинного законодавства суб'єктами малого підприємництва, застосовують положення (стандарт) 25 у поточному (звітному) році. Якщо такі підприємства, а також новостворені за результатами діяльності на 1 квартал або 1 півріччя поточного (звітного) року не можуть бути відповідно до чинного законодавства визнані суб'єктами малого підприємництва, то фінансовий звіт цими підприємствами складається за цей і подальші періоди поточного (звітного) року відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року № 87, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 червня 1999 року за № 391/3684. Підприємства, які за результатами діяльності за 9 місяців поточного (звітного) року не можуть бути відповідно до діючого законодавства визнані суб'єктами малого підприємництва, можуть складати фінансовий звіт за 9 місяців і звітний рік із застосуванням Положення (стандарту) 25.

Баланс за формою № 1-м в активі налічує 13 статей, а в пасиві — 15 статей. Це пов'язано з тим, що для суб'єктів малого підприємництва дозволяється об'єднувати облік розрахунків, додаткового капіталу, готової продукції на одному балансовому рахунку, показувати забезпечення, довгострокові зобов'язання в цілому.

Баланс суб'єкта малого підприємництва складається щоквартально і за рік в тисячах гривень з одним десятковим знаком і включає такі розділи та кількість статей, суми по яких включаються у валюту Балансу (табл. 30).

Таблиця 30

**СТРУКТУРА І ОБСЯГ СТАТЕЙ БАЛАНСУ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Актив	Пасив (капітал + зобов'язання)
Розділ I. Необоротні активи (5 статті) Розділ II. Оборотні активи (8 статей) Розділ III. Витрати майбутніх періодів (1 стаття)	Розділ I. Власний капітал (5 статей) Розділ II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування (1 стаття) Розділ III. Довгострокові зобов'язання (1 стаття) Розділ IV. Поточні зобов'язання (7 статей) Розділ V. Доходи майбутніх періодів (1 стаття)
БАЛАНС	БАЛАНС

Таблиця 31
ЗМІСТ І ХАРАКТЕРИСТИКА СТАТЕЙ БАЛАНСУ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Назва статті та номер рахунку, субрахунку	Код рядка	Зміст статей
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
РОЗДІЛ І. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ		
Незавершене виробництво (15,377)	020	Відображається вартість незавершених капітальних інвестицій (включаючи устаткування для монтажу), що здійснюються для власних потреб суб'єкта малого підприємництва, а також авансові платежі для фінансування таких інвестицій.
Основні засоби: Залишкова вартість (р. 031 – р. 032) Первісна вартість (10,11,12) Знос (131,132,133)	032 030 031	Показується вартість власних і отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілих державних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також вартість інших необоротних активів і вартість нематеріальних активів. У цій статті наводяться окремо первісна (переоцінена) та залишкова вартість основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів, а також нарахована в установленому порядку сума їх зносу. До підсумку Балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю вказаних необоротних активів і сумою їх зносу на дату Балансу.
Довгострокові біологічні активи: (залишкова вартість) (р. 035—037) Справедлива Первісна вартість(16) Накопичена амортизація (134)	035 036 037	наводиться вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». У цій статті наводиться справедлива або первісна (переоцінена) вартість, сума накопиченої амортизації (у дужках) і залишкова вартість довгострокових біологічних активів. До підсумку балансу включається справедлива або залишкова вартість, яка дорівнює різниці між первісною (переоціненою) вартістю і сумою накопиченої амортизації.
Довгострокові фінансові інвестиції (14)	040	Тут відображаються фінансові інвестиції на період більше одного року, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який час.
Інші необоротні активи (17, 18, 19)	070	В цій статті наводяться суми інших необоротних активів, які не можуть бути включені до згаданих вище статей і розділу активу Балансу.
Усього за розділом І		Сума рядків (020 + 030 + 040 + 070).

Назва статті та номер рахунку, субрахунку	Код рядка	Зміст статей
1	2	3
Розділ II. Оборотні активи		
Виробничі запаси (20, 21, 22, 23, 25)	100	У цій статті відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу, а також сума витрат в незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги) Валова заборгованість замовників за будівельними контрактами. У статті «Поточні біологічні активи» відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі і в нагулі, птиця, звірі, кролі, дорослі тварини, вибракунані з основного стада для реалізації, молодняк тварин на відгодуванні і відгодівлі) в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва (зернові, технічні, овочеві та інші культури) в оцінці за справедливою вартістю, облік яких ведеться за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи».
Готова продукція (26, 27, 28)	130	У цій статті показується собівартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками та відповдають технічним умовам і стандартам, а також покупна вартість товарів, які придбані підприємством для подальшого продажу.
Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги: чиста реалізаційна вартість (р. 161 – р. 162) первісна вартість (36, 34) резерв сумнівних боргів (38)	160 161 (162)	Показується заборгованість покупців або замовників за реалізовану їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи заборгованість забезпечену векселями. У підсумок розділу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів. (рядок 160)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (641, 642, 644)	170	В цій статті показується визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів.

<i>Інша поточна дебіторська заборгованість (37, 66 та ін.)</i>	210	Показується заборгованість дебіторів, яка не може бути включена у статті по рядках 160-170 та, яка відноситься до поточної.
<i>Поточні фінансові інвестиції (352)</i>	220	В цій статті показуються фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів).
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти: в національній валюті (301, 311, 313, 333, 351) в іноземній валюті (302, 312, 314, 332, 334)</i>	230 240	Відображаються грошові кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій, а також еквіваленти грошових коштів. Кошти, які не можна використати для операцій протягом року, починаючи з дати Балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, відображаються у складі необоротних активів.
<i>Інші оборотні активи (331, 332, 643 та ін.)</i>	250	Наводяться суми оборотних активів, які не включені до згаданих вище статей розділу активу Балансу. У цій статті наводяться, зокрема, вартість грошових документів і сальдо субрахунку «Податкові зобов'язання» рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами»
Усього за розділом II	260	Сума рядків (100 + 130 + 160 + 170 + 210 + 220 + 240 + 250)
Розділ III. Витрати		
<i>Витрати майбутніх періодів (39)</i>	270	Наводяться витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, або належать до наступних звітних періодів.
ПАСИВ (капітал + зобов'язання) Розділ I. Власний капітал		
<i>Статутний капітал (40)</i>	300	В цій статті показується зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства.
<i>Додатковий капітал (41, 42)</i>	320	В цій статті показується сума дооцінки необоротних активів, вартість безоплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб, необоротних активів та інші види додаткового капіталу, а також сума пайового капіталу (пайових внесків) членів спільного товариства, спільок та інших організацій.
<i>Резервний капітал (43)</i>	340	Тут показується сума резервів, які створені відповідно до законодавства за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.
<i>Нерозподілений прибуток (ненепокритий збиток) (44)</i>	350	Показується сума нерозподіленого прибутку, а сума непокритого збитку наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку I розділу пасиву Балансу.

Назва статті та номер рахунку, субрахунку	Код рядка	Зміст статей
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Неоплачений капітал (45, 46)	(360)	В цій статті показується сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Господарські товариства в цій статті також відображають видучений капітал, тобто фактичну собівартість часток, викуплених у свої учасників. Ці суми наводяться в дужках і вираховуються при визначенні підсумку I розділу пасиву Балансу.
Усього за розділом I	380	Сума рядків (300 + 320 + 340 + 350 – 360)
Розділ II. Забезпечення		
Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування (47, 48, 49)	430	В цій статті відображаються суми забезпечення для відшкодування наступних витрат і платежів (на виплату наступних відступок працівникам, виконання гарантійних зобов'язань, а також залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень з бюджету та інших джерел).
Розділ III. Довгострокові зобов'язання		
Довгострокові зобов'язання (50, 51, 52, 53, 54, 55)	480	В цій статті показуються суми заборгованості підприємства, банкам за отримані від них позики, які не є поточними зобов'язаннями, сума довгострокової заборгованості підприємства за зобов'язаннями щодо залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки, та за іншими довгостроковими зобов'язаннями).
Розділ IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків (60)	500	Тут відображається сума поточних зобов'язань підприємства перед банками щодо отриманих від них короткострокових позик, включаючи суми відсотків за їх користування, які підлягають сплаті.

<i>Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (61)</i>	510	По даній статті відображаються суми зобов'язань, які утворилися як довгострокові, але з дати Балансу підлягають погашенню протягом 12 місяців.
<i>Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (62, 63)</i>	530	Тут показується сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні підроботи, виконані роботи та отримані послуги, включаючи заборгованість, забезпечену векселями, а також заборгованість постачальникам за невідфактуровані поставки і розрахунки з надлишку товарно-матеріальних цінностей, який встановлено при їх прийманні.
<i>Поточні зобов'язання за розрахунками:</i> <i>з бюджетом (641, 642, 643)</i>	550	В цій статті відображається заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи суми податку з працівників підприємства.
<i>зі страхуванням (65)</i>	570	Показується сума заборгованості за відрахуванням до Пенсійного фонду України, на обов'язкове соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників.
<i>з оплати праці (66)</i>	580	В цій статті показується сума заборгованості працівникам підприємства, яка нарахована і ще не виплачена, а також депонована зарплата.
<i>інші поточні зобов'язання (644, 67, 68)</i>	610	Тут відображаються суми зобов'язань до інших статей, наведених в IV розділі пасиву Балансу (заборгованість з одержаних авансів, заборгованість засновникам у зв'язку з розподілом прибутку, а також валову заборгованість замовникам за будівельними контрактами та сальдо субрахунку «Податковий кредит» рахунка 64 «Розрахунки за податками і платежами»).
Усього за розділом IV	620	Сума рядків (510 + 530 + 550 + 570 + 580 + 610)
Розділ V. Доходи майбутніх періодів		
Доходи майбутніх періодів (69)	630	Тут показуються доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.
БАЛАНС	640	Сума рядків (380 + 430 + 480 + 620 + 630).

Для підтвердження того, що підприємство є суб'єктом малого підприємництва, до обов'язкових реквізитів Балансу відноситься середньооблікова чисельність працюючих.

Суб'єкти малого підприємництва середньооблікову чисельність працюючих визначають у порядку, установленому Державним комітетом статистики України. Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності показники про середньооблікову чисельність не подають.

Правила оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу для суб'єктів малого підприємництва залишаються такими ж як і для усіх інших підприємств і регламентуються відповідними П(С)БО.

Зміст і характеристика статей Балансу суб'єкта малого підприємництва наведено в табл. 31.

Таким чином, суб'єкти малого підприємництва складають Баланс за скороченою формою, але з дотриманням принципів фінансової звітності і методів оцінки статей Балансу визначених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

13.2. Особливості складання Звіту про фінансові результати суб'єктами малого підприємництва

Звіт про фінансові результати суб'єктами малого підприємництва складається за ф. № 2-М, який на відміну від ф. № 2 має один розділ і меншу кількість рядків у зв'язку з тим, що суб'єктам малого підприємництва дозволяється групувати окремі види доходів і витрат. Додаток 3

У статті **«Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (р. 010)** відображається загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.

У статті **«Непрямі податки та інші вирахування з доходу» (р. 020)** відображається сума податку на додану вартість, акцизного збору та інших вирахувань з доходу (надані знижки, вартість повернутих товарів та інші обов'язкові збори). Сума вираховується і тому записується в дужках.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 030) визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) непрямих податків та інших вирахувань з доходу **(р. 010 – р. 020)**.

У статті **«Інші операційні доходи» (р. 040)** відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства,

крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій) тощо.

У статті «**Інші звичайні доходи**» (р. 050) відображаються: дивіденди, відсотки, доходи від участі в капіталі та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій; дохід від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів; дохід від неопераційних курсових різниць; інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

У статті «**Надзвичайні доходи**» (р. 060) відображаються суми страхового відшкодування та покриття втрат від надзвичайних подій за рахунок інших джерел, а також доходи від інших подій та операцій, які відповідають визначенню надзвичайних подій.

У рядку 070 зазначається чистий дохід, який вираховується (р. 030 + р. 040 + р. 050 + р. 060).

У статті «**Збільшення (зменшення) залишків незавершеного виробництва і готової продукції**» (р. 080) наводиться збільшення або зменшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції підприємства. Показник про зменшення залишків наводиться у дужках.

Суб'єкти малого підприємництва можуть усю суму витрат операційної діяльності з кредиту рахунків класу 8 «Витрати за елементами» списувати до дебету рах. 79 «Фінансові результати». У таких випадках вартість залишку незавершеного виробництва і готової продукції визначається так:

— інвентаризацією на кінець звітного року (або кварталу) встановлюється залишок незавершеного виробництва, який оцінюється за прямими витратами на оплату праці з відображенням за дебетом рах. 23 «Виробництво» і кредитом рах. 79 «Фінансові результати»

— на підставі первинних документів, за якими оформляється рух (виготовлення, передача в місця зберігання, відпуск на сторону, реалізація) готової продукції, підприємство забезпечує кількісний (оперативний) облік виробленої, відпущеної, а також залишку готової продукції, що встановлюється за даними кількісного (оперативного) обліку на дату Балансу, оцінюється за справедливою вартістю (ціна реалізації за вирахуванням непрямих податків, витрат на збут і суми прибутку, виходячи з прибутку для конкретного виду готової продукції) і відображається в

звітному місяці за дебетом рах. 26 «Готова продукція» і кредитом рах. 79 «Фінансові результати».

Для одержання безпосередньо у бухгалтерському обліку даних про собівартість залишків готової продукції суб'єкти малого підприємництва витрати, пов'язані з виробництвом (виготовленням) і відпуском готової продукції, можуть визначати і відображати в порядку, встановленому Положенням про спрощену форму бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30 вересня 1998 року № 196, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 жовтня 1998 року за № 646/3086. Для одержання безпосередньо у бухгалтерському обліку даних про собівартість залишків незавершеного виробництва і готової продукції суб'єкти малого підприємництва витрати виробництва і собівартість виробленої готової продукції можуть визначати і відображати в порядку, встановленому Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 року за № 893/4186.

У рядка 090 — 120 відображаються елементи операційних витрат, (матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація) для замовлення яких використовуються рахунки 8 класу.

У статті **«Інші операційні витрати» (р. 130)** відображається: собівартість реалізованих оборотних активів (крім готової продукції, товарів і фінансових інвестицій); відрахування на створення резерву сумнівних боргів і сума списаних безнадійних боргів; витрати від операційних курсових різниць; визнані економічні санкції; відрахування для забезпечення відшкодування наступних операційних витрат; інші витрати, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

У цій статті також відображається належна до сплати за звітний період відповідно до чинного законодавства сума єдиного податку, плата за спеціальний торговий патент і сума єдиного (фіксованого) податку для сільськогосподарських товаровиробників.

Конкретна назва податку і відповідна сума (за кожним податком) наводиться в рядку 131.

У рядку 140 без визначеної назви торговельні організації відображають собівартість реалізованих товарів.

У статті **«Інші звичайні витрати» (р. 150)** відображаються: витрати на сплату процентів та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями (крім фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»); втрати від участі в капіталі; собівартість реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів; втрати від не операційних курсових різниць; втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів; інші витрати, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Сума записується в дужках.

У статті **«Надзвичайні витрати» (р. 160)** відображаються втрати від надзвичайних подій (стихійного лиха, пожеж, техногенних аварій тощо), включаючи затрати на запобігання виникненню втрат від стихійного лиха та техногенних аварій; втрати від інших подій та операцій, які відповідають визначенню надзвичайних подій.

У статті **«Податок на прибуток» (р. 170)** відображається сума податку на прибуток, яка відповідно до П(С)БО 17 «Податок на прибуток» визначається в розмірі поточного податку на прибуток.

Разом витрати (р. 180) визначається загальна сума витрат (р. 090 + 100 + 110 + 120 + 130 + 140 + 150 + 080 + 160 + 170).

У статті **«Чистий прибуток (збиток) (р. 190)»** відображається чистий прибуток або збиток як різниця між сумою чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і сумою всіх витрат. Сума всіх витрат збільшується на суму зменшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції або зменшується на суму збільшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції.

У зведених фінансових звітах показники чистого прибутку і збитку наводяться розгорнуто як сума відповідних показників юридичних осіб, фінансова звітність яких включена до зведеного фінансового звіту.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Хто відноситься до суб'єктів малого підприємництва?
2. Стосовно яких підприємницьких структур передбачено обмеження щодо віднесення їх до суб'єктів малого підприємництва?

3. Який звітний період для суб'єктів малого підприємництва?
4. Яка структура та обсяг статей балансу суб'єкта малого підприємництва?
5. Дайте характеристику статей активу балансу?
6. Дайте характеристику статей пасиву балансу?
7. Які відмінності між формами № 2-М та № 2?
8. Назвіть витрати, що входять до складу статті «Інші витрати»?
9. Назвіть доходи, які входять до складу статті «Інші операційні доходи»?
10. Назвіть інші звичайні доходи та інші звичайні витрати, які входять до складу відповідних статей (р. 050 і р. 150).
11. Як визначається збільшення або зменшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції суб'єктами малого підприємництва?
12. Як впливає збільшення або зменшення залишків незавершеного виробництва на загальну суму витрат СМП та їх кінцевий фінансовий результат?

Модуль 2

ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 9. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ

Мета — розкрити законодавче та нормативно-правове забезпечення податкової звітності, її склад, структуру, інформаційне забезпечення, особливості складання окремих форм податкової звітності, строки подання, відповідальність за несвоєчасність податкової звітності.

Ключові терміни і поняття:

Податкова звітність, податок на прибуток, податок на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб, податкова декларація, уточнюючий розрахунок, податкове зобов'язання, платники податків, податковий борг (недоїмка), штрафна санкція, примусове стягнення.

ЛЕКЦІЯ 14. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА НЕПРЯМИМИ ПОДАТКАМИ

У лекції розглядаються наступні питання:

14.1. Загальні положення складання та подання податкової звітності.

14.2. Податкова звітність за непрямими податками.

14.2.1. Податок на додану вартість.

14.2.1.1. Подання Податкової декларації у загальному випадку.

14.2.1.2. Подання Податкової декларації з податку на додану вартість сільськогосподарськими підприємствами.

14.2.2. Акцизний збір.

14.1. Загальні положення складання та подання податкової звітності

Згідно системи оподаткування в Україні подання податкової звітності до державних податкових органів є важливою складовою взаємовідносин держави з суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють свою діяльність на території України згідно діючого законодавства та визнані платниками відповідних податків. Форми податкової звітності визначені відповідними податковими законами та спеціальними Порядками, затвердженими наказами Державної податкової адміністрації України. Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» основою для ведення податкового обліку та складання податкової звітності є дані бухгалтерського обліку, ведення якого є обов'язковим для всіх суб'єктів підприємницької діяльності — юридичних осіб.

Згідно Закону України «Про систему оподаткування» від 25 червня 1991 року № 1251-ХІІ під податком і збором (обов'язковим платежем) до бюджетів та до державних цільових фондів слід розуміти обов'язковий внесок до бюджету відповідного рівня або державного цільового фонду, здійснюваний платниками у порядку і на умовах, що визначаються законами України про оподаткування.

Державні цільові фонди — це фонди, які створені відповідно до законів України і формуються за рахунок визначених законами України податків і зборів (обов'язкових платежів) юридичних осіб незалежно від форм власності та фізичних осіб.

Сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, що справляються у встановленому законами України порядку, становить систему оподаткування. Класифікація податків та платежів представлена на рис. 26.

Загальні вимоги щодо складання та подання податкової звітності в Україні регулює Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. № 2181 (зі змінами і доповненнями), (далі — Закон України № 2181). Ним визначені основні терміни та поняття, що використовуються в системі податкової звітності. До них належать наступні:

Платники податків — юридичні особи, їхні філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, а також фізичні особи, які мають статус суб'єктів підприємницької діяльності або не мають такого статусу, на яких згідно із законами покладено обов'язок утримувати та/або сплачувати податки і збори (обов'язкові платежі), пеню та штрафні санкції;

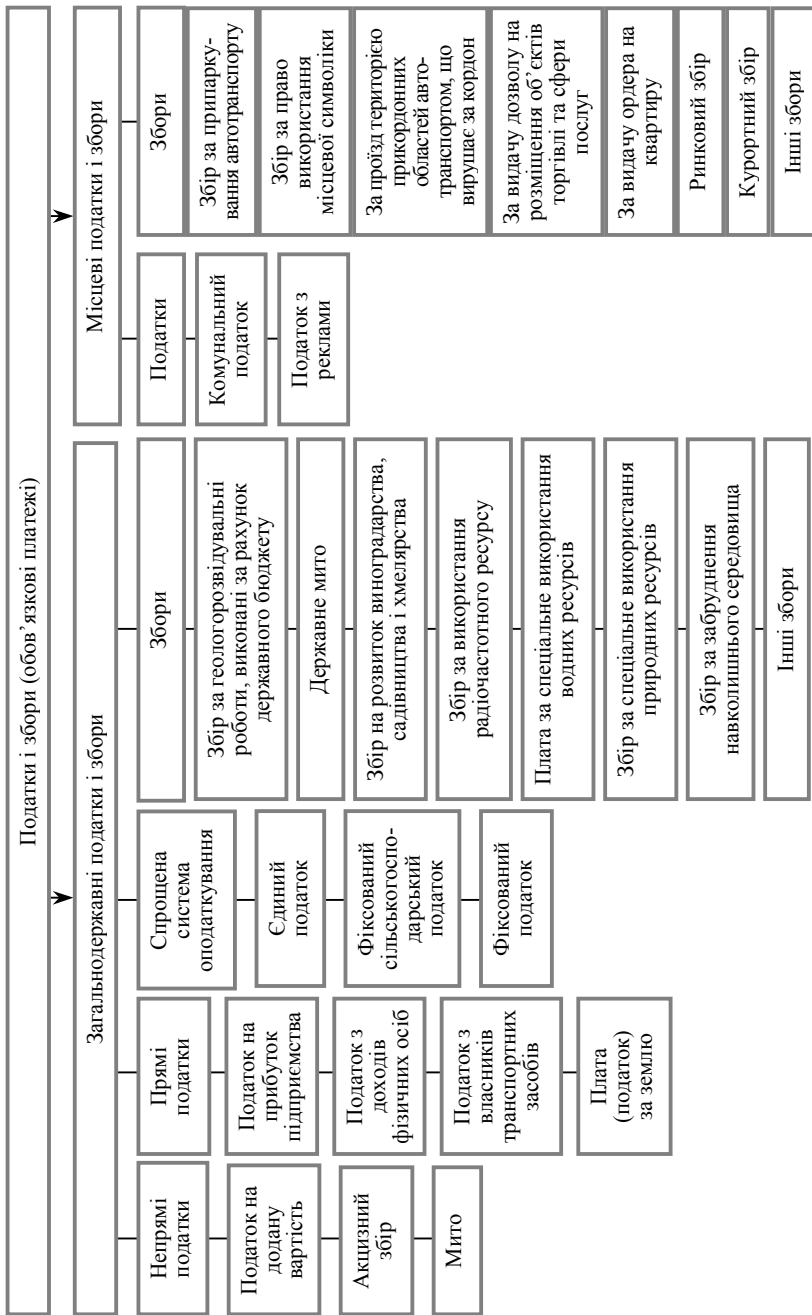

Рис. 26. Класифікація податків

Податкова звітність — сукупність документів, що подаються платниками податків до органів державної податкової служби у строки, встановлені законодавством, на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку (обов'язкового платежу).

Податкове зобов'язання — зобов'язання платника податків сплатити до бюджетів або державних цільових фондів відповідну суму коштів у порядку та у строки, визначені цим Законом або іншими законами України;

Податковий борг (недоїмка) — податкове зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), самостійно узгоджене платником податків або узгоджене в адміністративному чи судовому порядку, але не сплачене у встановлений строк, а також пеня, нарахована на суму такого податкового зобов'язання;

Пеня — плата у вигляді процентів, нарахованих на суму податкового боргу (без урахування пені), що справляється з платника податків у зв'язку з несвоєчасним погашенням податкового зобов'язання;

Штрафна санкція (штраф) — плата у фіксованій сумі або у вигляді відсотків від суми податкового зобов'язання (без урахування пені та штрафних санкцій), який справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним правил оподаткування, визначених відповідними законами;

Примусове стягнення — звернення стягнення на активи платника податків у рахунок погашення його податкового боргу, без попереднього узгодження його з таким платником податків;

Активи платника податків — кошти, матеріальні та нематеріальні цінності, що належать юридичній фізичній особі за правом власності або повного господарського відання;

Картотека — реєстр розрахункових або виконавчих документів, надісланих обслуговуючому банку платником податків або органом стягнення та не оплачених у строк у зв'язку із браком коштів на такому рахунку;

Податкове повідомлення — письмове повідомлення контролюючого органу про обов'язок платника податків сплатити суму податкового зобов'язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених цим Законом;

Податкова вимога — письмова вимога податкового органу до платника податків погасити суму податкового боргу;

Податкова декларація, розрахунок (податкова декларація) — документ, що подається платником податків до контролюючого органу у строки, встановлені законодавством, на під-

ставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податку, (обов'язкового платежу);

Контролюючий орган — державний орган у межах своєї компетенції, визначеної законодавством, здійснює контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування податків і зборів (обов'язкових платежів) та погашенням податкових зобов'язань чи податкового боргу. Вичерпний перелік контролюючих органів визначається статтею 2 цього Закону № 2181;

Кошти — гривні або іноземна валюта;

Реструктуризація податкового боргу — відстрочення або розстрочення сплати податкового боргу, накопиченого платником податків станом на встановлену цим Законом дату, а також його часткове списання;

Податковий орган — орган державної податкової служби України; митний орган — орган Державної митної служби України;

Орган стягнення — державний орган, уповноважений здійснювати заходи із забезпечення погашення податкового боргу у межах компетенції, встановленої законами;

Податкова застава — спосіб забезпечення податкового зобов'язання платника податків, не погашеного у строк. Податкова застава виникає у силу закону. У силу податкової застави орган стягнення має першочергове право у разі непогашення забезпеченого податковою заставою податкового боргу одержати задоволення з вартості заставленого майна перед іншими кредиторами у порядку, встановленому цим Законом.

Звичайна ціна — ціна, визначена звичайною за правилами, встановленими Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Операційний (банківський) день — частина робочого дня, протягом якої приймаються документи на переказ. Дні визначаються для банків робочими за правилами, встановленими відповідною постановою Національного банку України.

Апеляційне узгодження — узгодження податкового зобов'язання у порядку і строки, які визначені цим Законом за процедурами адміністративного або судового оскарження.

Система подання податкових документів в електронному вигляді — система підготовки електронних документів та електронного документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису (далі — ЕЦП) у процесі взаємодії Державної податкової адміністрації України з регіональними органами державної податкової служби та іншими суб'єктами інформаційних відно-

син, яка розроблена з метою спрощення процедури передачі податкової звітності та реєстрів податкових накладних платниками податків у електронному вигляді до органів державної податкової служби з використанням спеціального програмного забезпечення.

База даних ДПС — база даних в електронному вигляді, створена в органах державної податкової служби на основі показників первинних звітних документів платників податків, призначена для централізованого накопичення та багаторазового використання в інформаційно-аналітичних системах ДПС України.

Податковий документ в електронному вигляді — податковий документ (податкова звітність, реєстри податкових накладних та інші звітні податкові документи), інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

Подання податкових документів в електронному вигляді — подання податкових документів в електронному вигляді на електронну адресу органу ДПС України за допомогою програмних засобів та будь-яких засобів телекомунікаційного зв'язку із застосуванням електронного цифрового підпису відповідно до правил, визначених Державною податковою адміністрацією України, та за умови включення суб'єкта підприємницької діяльності до системи подання податкових документів в електронному вигляді.

Електронний цифровий підпис — вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача. Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа.

Особистий ключ — параметр криптографічного алгоритму формування електронного цифрового підпису, доступний тільки підписувачу.

Відкритий ключ — параметр криптографічного алгоритму перевірки електронного цифрового підпису, доступний суб'єктам відносин у сфері використання електронного цифрового підпису.

Сертифікат відкритого ключа — документ, виданий центром сертифікації ключів, який засвідчує чинність і належність відкритого ключа підписувачу.

Надійний засіб електронного цифрового підпису — засіб електронного цифрового підпису, що має сертифікат відповідності або позитивний експертний висновок за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації.

Компрометація особистого ключа -будь-яка подія та/або дія, що призвела або може призвести до несанкціонованого використання особистого ключа.

Суб'єкти електронного документообігу — органи ДПС, Платник податків, довірена особа, які набувають передбачених законом або Договором про визнання електронних документів прав і обов'язків у процесі електронного документообігу.

Ключовим терміном є визначення **Податкової декларації**.

Згідно Закону України № 2181 визначено основні критерії, за якими звітний податковий документ можна визнати як податкову декларацію:

1) форма податкової декларації повинна бути встановлена законодавством, тобто державними нормативно-правовими актами, включаючи накази ДПАУ та інших офіційних органів;

2) на підставі податкової декларації має відбутися нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу) до бюджету;

3) у податковій декларації платник зазначає узгоджене податкове зобов'язання.

Узгодженим вважається податкове зобов'язання, самостійно визначене платником податків у податковій декларації з дня подання такої податкової декларації.

Зазначене податкове зобов'язання не може бути оскаржене платником податків в адміністративному або судовому порядку. Якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених статтею 15 Закону України № 2181) платник податків самостійно виявляє помилки у показниках раніше поданої податкової декларації, такий платник податків має право надати уточнюючий розрахунок.

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо такі уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені. Форма уточнюючих розрахунків визначається у порядку, встановленому для податкових декларацій. Форми уточнюючих розрахунків розроблені відповідно для тих видів податкової звітності, для яких передбачено подання таких. Зокрема, по податку на додану вартість спеціального уточнюючого розрахунку не передбачено, оскільки діюча форма декларації визначає в заголовній частині вказування виду декларації — загальна чи уточнююча.

Особливе значення має другий критерій, згідно положень якого може існувати три види податкових декларацій, на підставі яких:

- нараховують і сплачують податкове зобов'язання;
- тільки нараховують податкове зобов'язання;
- тільки сплачують податкове зобов'язання.

Існують також такі форми податкової звітності, які не відповідають визначенню податкової декларації, але є обов'язковими до складання та подання, або декларації, за якими не визнається податкове зобов'язання і, відповідно, не сплачується. Прикладом останнього є Декларація про валютні цінності, доходи та майно, що належить резиденту України і знаходиться за її межами, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 25.12.1995 р. № 207.

Перелік форм податкової звітності, що згідно з Законом України № 2181 визнаються податковими деклараціями, наведено в табл. 32.

Перелік форм податкової звітності, які не відповідають ознакам податкової декларації згідно Закону України № 2181 наведено в табл. 33.

Порядок подання податкової декларації та визначення сум податкових зобов'язань передбачені статтею 4 Закону України № 2181. Згідно цієї статті, платник податків самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає у податковій декларації, яку подає до державних контролюючих органів, перелік яких встановлено в статті 2 Закону України № 2181.

Контролюючими органами є:

Митні органи — стосовно акцизного збору та податку на додану вартість (з урахуванням випадків, коли законом обов'язок з їх стягнення або контролю покладається на податкові органи), ввізного та вивізного мита, інших податків і зборів (обов'язкових платежів), які відповідно до законів справляються при ввезенні (пересиланні) товарів і предметів на митну територію України або вивезенні (пересиланні) товарів і предметів з митної території України;

Органи Пенсійного фонду України — стосовно збору на обов'язкове державне пенсійне страхування;

Органи фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування стосовно внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, у межах компетенції цих органів, встановленої законом.

**ПЕРЕЛІК ФОРМ ЗВІТНОСТІ, ЩО ВІДПОВІДАЮТЬ
ВИЗНАЧЕННЮ ПОДАТКОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ЗА ЗАКОНОМ № 2181**

Податок, збір (обов'язковий платіж)	Податкова декларація	Нормативно-правовий акт, яким затверджено податкову декларацію
1	2	3
Податок на додану вар- тість	Податкова декларація з ПДВ	Наказ ДПАУ від 30.05.97 р. № 166
Акцизний збір	Розрахунок акцизного збору	Наказ ДПАУ від 19.03.01 р. № 111
	Звіт про обсяг продажу ввезених (імпортованих) підакцизних товарів (продукції) та розміри одер- жаних з покупців і перерахованих до бюджету сум акцизного збору (для податкових агентів)	Наказ ДПАУ від 06.01.2000 р. № 4
	Звіт про обсяг переданих товарів, ввезених (імпор- тованих) в інтересах інших суб'єктів підприємни- цької діяльності, і утриману суму акцизного збору (для податкових агентів)	Той самий
	Звіт про обсяг отриманих підакцизних товарів (продукції), нараховану та сплачену до бюджету суму акцизного збору покупцями (одержувачами) таких підакцизних товарів (продукції)	Той самий
Податок на прибуток	Декларація з податку на прибуток підприємства	Наказ ДПАУ від 29.03.2003 р. № 143
	Розрахунок податкових зобов'язань щодо сплати консолідованого податку на прибуток підприємства	Наказ ДПАУ від 10.02.2003 р. № 68 із змінами, внесеними нака- зом ДПАУ від 15.12.2003 р. № 599

Податок, збір (обов'язковий платіж)	Податкова декларація	Нормативно-правовий акт, яким затверджено податкову декларацію
/	2	3
Податок з доходів фізичних осіб	Декларація про майновий стан і доходи	ЗУ «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.03. № 889-ІУ
Мито	—	—
Державне мито	—	—
Плата (податок) за землю	Податковий розрахунок суми земельного податку	Наказ ДПАУ від 26.10.01 р. № 434
Рентна плата за нафту і природний газ, що видобуваються в Україні	Розрахунок з рентної плати за нафту і природний газ, що видобуваються на території України	Постанова КМУ від 22.03.01 р. № 256
	Розрахунок з рентної плати за нафту і природний газ, що видобуваються на родовищах з важко-добувними і виснаженими запасами	Та сама
Збір за спеціальне використання водних ресурсів і збір за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту	Розрахунок збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики	Наказ Мінінфіну, ДПАУ, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 01.10.99 р. № 231/539/118/219
	Розрахунок збору за користування водами для потреб водного транспорту	Той самий

Відрахування від надходжень за транспортування нафтимагістральними нафтопроводами і від плати за транзит трубопроводом аміаку, природного газу через територію України	Розрахунок відрахувань від плати за транзит аміаку або природного газу через територію України	Постанова КМУ від 29.11.2000 р. № 1742
	Розрахунок відрахувань від надходжень за транспортування нафти магістральними нафтопроводами	Та сама
Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету	Розрахунок збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету	Наказ Комітету України з питань геології та використання надр, ДПАУ від 23.06.99 р. № 105/309
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	Розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України, ДПАУ від 28.02.2001 р. № 75/76
Плата за спеціальне використання рибних та інших водних живих ресурсів	Розрахунок платежів за спеціальне використання рибних та інших водних живих ресурсів	Наказ Державного комітету рибного господарства України, Міністерства економіки, Мінфіну, Міністерства охорон навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України і ДПАУ від 24.12.99 р. № 167/156/299/300/650
Плата за користування надрами для видобування корисних копалин	Розрахунок плати за користування надрами для видобування нафти, конденсату, природного газу (в тому числі супутнього при видобутку нафти), підземних вод (термальних, промислових), ропи, мінеральних грязей та мулу	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, Мінпраці та соціальної політики, ДПАУ, Державного комітету України по геології і використанню надр від 30.12.97 р. № 207/472/51/157

Податок, збір (обов'язковий платіж)	Податкова декларація	Нормативно-правовий акт, яким затверджено податкову декларацію
1	2	3
	Розрахунок плати за користування надрами для видобування вугілля кам'яного, вугілля бурого, металевих корисних копалин, сировини нерудної для металургії, гірничо-хімічної, гірничорудної та будівельної сировини	Той самий
	Розрахунок плати за користування надрами для видобування урану, сировини ювелірної (дорогоцінне каміння), ювелірно-виробної (напівдорогоцінне каміння), виробної (виробне каміння) і облицювальних матеріалів	Той самий
	Розрахунок плати за користування надрами для видобування мінеральної підземної води	Той самий
	Розрахунок плати за користування надрами для видобування золоторудної (золото-поліметалічної) сировини	Той самий
Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин	Розрахунок плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України, ДДАУ, Мінфіну України і Мінпраці та соціальної політики України від 08.02.01 р. № 37/45/73/44

Збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду	Розрахунок збору за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду	Наказ Державного комітету лісового господарства України, Міністерства фінансів, Мінкооперації, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, ДПНАУ від 15.10.99 р. №91/241/129/236/565
Збір за використання радіочастотного ресурсу України	Податкова декларація про збір за використання радіочастотного ресурсу України	Наказ ДПНАУ від 24.01.03 р. № 24.
Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів	Розрахунок суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів	Наказ ДПНАУ від 17.09.01 р. № 373
Податок на промисел		
Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування	Розрахунок зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування	Постанова правління Пенсійного фонду України від 19.10.01 р. № 16-6
	Розрахунок зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування (за власними доходами ПП)	Та сама
	Розрахунок про фактичні витрати на виплату та доставку пенсій, призначених відповідно до п.п. «б»—«з» ст. 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення»	Та сама
	Розрахунок збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з вироблених пшотюнових виробів	Та сама
Збори на обов'язкове соціальне страхування	Розглянуті у розділі 10 навчального посібника	

Податок, збір (обов'язковий платіж)	Податкова декларація	Нормативно-правовий акт, яким затверджено податкову декларацію
1	2	3
Фіксований сільськогосподарський податок	Форма розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку	Наказ ДПАУ від 27.04.99 р. № 230
Єдиний збір, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	Форма розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку (для платників податку, які здійснюють діяльність у гірських зонах та на польських територіях)	Той самий
Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства	—	—
Збір до фонду гарантування вкладів фізичних осіб (початковий, регуляторний, спеціальний)	Звіт про суму нарахованого збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства	Наказ ДПАУ від 28.03.02 р. № 133
Єдиний податок	Розрахунок сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою, Звіт суб'єкта малого підприємництва — фізичної особи платника єдиного податку «	Наказ ДПАУ від 28.02.2003 р. № 98 Наказ ДПАУ від 29.10.99 р. № 599 (у редакції наказу ДПАУ від 28.12.2001 р. № 521)
Місцеві податки і збори	Звітні форми, що затверджуються місцевими органами влади	

**ПЕРЕЛІК ФОРМ ЗВІТНОСТІ ЗА ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ,
ЩО НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ ВИЗНАЧЕННЮ ПОДАТКОВИХ ДЕКЛАРАЦІЙ ЗА ЗАКОНОМ № 2181**

Податок, збір (обов'язковий платіж)	Форма звітності	Нормативно-правовий акт, яким затверджено форму
1	2	3
Податок на прибуток	Відомості про доходи, що звільнені від оподаткування або оподатковуються за спеціальними ставками на підставі міжнародних договорів України Податковий звіт про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи Податковий звіт про використання коштів неприбутковими установами й організаціями	Наказ ДПАУ від 31.07.97 р. № 274 Наказ ДПАУ від 11.07.97 р. № 233 Наказ ДПАУ від 10.04.98 р. № 175
	Податковий звіт про прибуток, що звільняється від оподаткування, підприємств та організацій громадських організацій інвалідів, майно яких є їх власністю, отриманий від продажу товарів (робіт, послуг), крім підкацізних товарів і прибутку, одержаного від грального бізнесу Звіт про отриманий прибуток від продажу на митній території України спеціальних продуктів дитячого харчування власного виробництва	Наказ ДПАУ від 30.07.97 р. № 270
	Звіт про використання коштів, нарахованих (отриманих) у складі ціни продажу електричної енергії у вигляді цільової надбавки у розмірі 0,75 відсотка до діючого тарифу на електричну енергію, що продається виробниками електричної енергії на оптовому ринку електричної енергії України	Наказ ДПАУ від 15.07.97 р. № 237
	Розрахунки обчислення прибутку структурного підрозділу (дільниці, цеху) суб'єкта підприємницької діяльності, продукція якого виготовлена в результаті впровадження інвестиційного проекту і підлягає (не підлягає) продажу за межі підприємства (для території пріоритетного розвитку, встановлених законодавством)	Наказ ДПАУ від 19.07.02 р. № 352 Відповідні накази ДПАУ

Податок, збір (обов'язковий платіж)	Форма звітності	Нормативно-правовий акт, яким затверджено форму
I	2	3
Податок з доходів фізичних осіб	Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ)	Наказ ДПАУ від 29.09.2003 № 451
Форми звітності, що не стосуються конкретних податків або зборів	Повідомлення від платника податків про відкриття (закриття) рахунка в установі банку (форма № П1)	Наказ ДПАУ від 01.08.01 р. № 306
	Звіт про обсяги виробництва та реалізації спирту (форма № 1-РС)	Наказ ДПАУ від 22.10.02 р. № 504
	Звіт про використання реєстраторів розрахункових операцій (розрахункових книжок) (форма № ЗВР-1)	Наказ ДПАУ від 01.12.2000 р. № 614
	Звіт про суми одержаних пільг з оподаткування у розрізі окремих видів податків і пільг щодо кожного виду податку (форма № 1-ПП)	Наказ Міністерства України від 23.12.96 р. № 376
	Декларація про валютні цінності, доходи і майно, що належать резиденту України і знаходяться за її межами	Наказ Міністерства України від 25.12.95 р. № 207
Інші податки і збори	Звіт про використання коштів на фінансування витрат, пов'язаних з добуванням енергоблоків електростанцій та теплоелектроцентралей	Наказ ДПАУ от 05.03.99 г. № 112
	Звіти про цільове використання матеріалів, сировини, обладнання і комплектуючих до нього, звільнених від обкладення ввізним митом, і обладнання та комплектуючих до нього, звільнених від обкладення ПДВ (для територій пріоритетного розвитку, встановлених законодавством)	Відповідні накази ДПАУ і ДМСУ

Прийняття податкової декларації є обов'язком контролюючого органу. Податкова декларація приймається без попередньої перевірки зазначених у ній показників через канцелярію, чий статус визначається відповідним нормативно-правовим актом. Відмова службової (посадової) особи контролюючого органу прийняти податкову декларацію з будь-яких причин або висунення нею будь-яких передумов щодо такого прийняття (включаючи зміну показників такої декларації, зменшення або скасування від'ємного значення об'єктів оподаткування, сум бюджетних відшкодувань, незаконного збільшення податкових зобов'язань тощо) забороняється та розцінюється як перевищення службових повноважень такою особою, що тягне за собою її дисциплінарну та матеріальну відповідальність у порядку, визначеному законом.

Якщо службова (посадова) особа контролюючого органу порушує норми абзацу першого цього підпункту, платник податків зобов'язаний до закінчення граничного строку подання декларації надіслати таку декларацію поштою з описом вкладеного та повідомленням про вручення, до якої долучається заява на ім'я керівника відповідного контролюючого органу, складена у довільній формі, із зазначенням прізвища службової (посадової) особи, яка відмовилася прийняти декларацію, та/або із зазначенням дати такої відмови. При цьому декларація вважається поданою в момент її вручення пошти, а граничний десятиденний строк, встановлений для поштових відправлень, не застосовується.

Платник податків може також оскаржити дії службової (посадової) особи контролюючого органу з відмови у прийнятті податкової декларації у судовому порядку.

Незалежно від наявності відмови у прийнятті податкової декларації платник податків зобов'язаний погасити податкове зобов'язання, самостійно визначене ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених цим Законом.

Податкова звітність, отримана контролюючим органом від платника податків як податкова декларація, що заповнена ним всупереч правилам, зазначеним у затвердженому порядку її заповнення, може бути не визнана таким контролюючим органом як податкова декларація, якщо в ній не зазначено обов'язкових реквізитів, її не підписано відповідними посадовими особами, не скріплено печаткою платника податків, У цьому випадку, якщо контролюючий орган звертається до платника податків з письмовою пропозицією подати нову податкову декларацію з виправле-

ними показниками (із зазначенням підстав неприйняття попередньої), то такий платник податків має право:

— подати таку нову декларацію разом зі сплатою відповідного штрафу;

— оскаржити рішення податкового органу в порядку апеляційного узгодження.

Компетенція контролюючих органів щодо приймання, перевірки, визначення узгодженого податкового зобов'язання та контролю полягає в праві здійснювати перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати лише стосовно тих податків і зборів (обов'язкових платежів), які віднесені до їх компетенції.

Порядок контролю з боку митних органів за сплатою платниками податків податку на додану вартість та акцизного збору встановлюється спільним рішенням центрального податкового органу та центрального митного органу.

Інші державні органи не мають права проводити перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), у тому числі за запитами правоохоронних органів.

Органами, уповноваженими здійснювати заходи з погашення податкового боргу (далі — органи стягнення), є виключно податкові органи, а також державні виконавці у межах їх компетенції.

Якщо, згідно з правилами податкового обліку, визначеними відповідними законами, податкова звітність щодо окремого податку, збору (обов'язкового платежу) складається наростаючим підсумком, податкова декларація за результатами останнього податкового періоду року прирівнюється до річної податкової декларації, при цьому остання не подається.

Встановлення форм або методів обов'язкової податкової звітності, які передбачають подання зведеної інформації щодо окремих доходів, витрат, пільг, інших елементів податкових баз, що були раніше відображені у податкових деклараціях або розрахунках з окремих податків, зборів (обов'язкових платежів), не дозволяється, якщо інше не встановлене законами з питань оподаткування.

Податкові декларації подаються за базовий податковий (звітний) період, що дорівнює:

а) календарному місяцю (у тому числі при сплаті місячних авансових внесків), — протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

б) календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі при сплаті квартальних або піврічних авансових внесків), — протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

в) календарному року, крім платників податку на доходи фізичних осіб, — протягом 60 календарних днів за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

г) календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб (прибуткового податку з громадян), — до 1 квітня року, наступного за звітним.

Якщо податкова декларація за квартал, півріччя, три квартали або рік розраховується наростаючим підсумком на підставі показників базових податкових періодів, з яких складаються такі квартали, півріччя, три квартали або рік (без урахування авансових внесків) згідно з відповідним законом з питань оподаткування, така декларація подається у строки, визначені цим пунктом для такого базового податкового періоду. Під терміном «базовий податковий період» слід, розуміти перший податковий період звітного року, визначений відповідним законом з питань оподаткування, зокрема календарний квартал для цілей оподаткування прибутку підприємств.

Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день.

Граничні строки подання податкової декларації можуть бути збільшені за правилами та на підставах, які передбачені пунктом 15.4 статті 15 Закону України № 2181.

Граничні строки для подання податкової декларації підлягають продовженням керівником податкового органу (його заступником) за письмовим запитом платника податків, якщо такий платник податків протягом зазначених строків:

- перебував за межами України;
- перебував у плаванні на морських суднах за кордоном України у складі команди (екіпажу) таких суден;
- перебував у місцях позбавлення волі за вироком суду;
- мав обмежену свободу пересування у зв'язку з ув'язненням чи полоном на території інших держав або через інші обставини непереборної сили, підтверджені документально;
- був визнаний за рішенням суду безвісти відсутнім або перебував у розшуку у випадках, передбачених законодавством.

Штрафні санкції не застосовуються протягом строків продовження граничних строків подання податкової декларації Ці норми поширюються на:

- платників податків — фізичних осіб;
- посадових осіб юридичної особи, у разі коли протягом зазначених граничних строків така юридична особа не мала інших посадових осіб, уповноважених відповідно до законодавства нараховувати, стягувати та вносити до бюджету податки, збори (обов'язкові платежі), а також вести податковий облік та звітність.

Якщо згідно із законом з питань окремого податку, збору (обов'язкового платежу) податковий період не встановлено, то податкова декларація подається та податкове зобов'язання сплачується у строки, передбачені для місячного базового податкового періоду, крім випадків, коли подання декларації не передбачено законом.

Платник податків має право не пізніше ніж за десять днів до закінчення граничного строку подання декларації, визначеного згідно з Законом, надіслати декларацію (розрахунок) на адресу податкового органу поштою з повідомленням про вручення.

У разі втрати або зіпсуття поштового відправлення чи затримки його вручення контролюючому органу відповідальність за неподання або несвоєчасне подання податкової декларації несе оператор поштового зв'язку у порядку, передбаченому законодавством, при цьому платник податків звільняється від будь-якої відповідальності за неподання або несвоєчасне подання такої податкової декларації.

Платник податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (за його вибором) контролюючому органу другий примірник податкової декларації.

Порядок оформлення зазначених поштових відправлень, а також нормативи їх обігу визначаються Кабінетом Міністрів України.

Незалежно від факту втрати або зіпсуття такого поштового відправлення чи затримки його вручення платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання, самостійно зазначену ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених пунктом 5.3 статті 5 Закону № 2181, а саме — протягом десяти календарних днів, наступних за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації.

Контролюючий орган має право самостійно визначати податкове зобов'язання платника податку. Він зобов'язаний це зробити, якщо:

а) платник податків не подає у встановлені строки податкову декларацію;

б) дані документальних перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про зниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у податкових деклараціях;

в) контролюючий орган внаслідок проведення камеральної перевірки виявляє арифметичні або методологічні помилки у поданій платником податків податковій декларації, які призвели до заниження або завищення суми податкового зобов'язання;

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться контролюючим органом виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях, без проведення будь-яких інших видів перевірок платника податків;

г) згідно з законами з питань оподаткування особою, відповідальною за нарахування окремого податку або збору (обов'язкового платежу), є контролюючий орган.

Якщо сума податкового зобов'язання розраховується контролюючим органом, платник податків не несе відповідальності за своєчасність, достовірність та повноту нарахування такої суми, проте несе відповідальність за своєчасне і повне погашення нарахованого податкового зобов'язання та має право на оскарження цієї суми у порядку, встановленому Законом № 2181.

Обов'язок доведення того, що будь-яке нарахування, здійснене контролюючим органом, є помилковим, покладається на платника податків, за винятком випадків, визначених пунктом 4.3 статті 4 Закону № 2181.

Згідно цього пункту визначення суми податкового зобов'язання здійснюється **за непрямыми методами**.

Сума податкових зобов'язань платника податків може бути визначена за непрямим методом, якщо контролюючий орган не може самостійно визначити суму податкового зобов'язання платника податків у зв'язку з не встановленням фактичного місцезнаходження підприємства чи його відокремлених підрозділів, місцезнаходження фізичної особи або ухиленням платника податків чи його посадових осіб від надання відомостей, передбачених законодавством, а також якщо неможливо визначити суму податкових зобов'язань у зв'язку з неведенням платником податків податкового обліку або відсутністю визначених законодавством первинних документів. Цей метод може застосовуватися також у

випадках, коли декларацію було подано, але під час документальної перевірки, що проводиться контролюючим органом, платник податків не підтверджує розрахунки, наведені у декларації, наявними документами обліку у порядку, передбаченому законодавством.

За непрямим методом податкове зобов'язання визначається за оцінкою витрат платника податків, приросту його активів, кількості осіб, які перебувають з ним у відносинах найму, а також оцінкою інших елементів податкових баз, які приймаються для розрахунку податкового зобов'язання щодо конкретного податку, збору (обов'язкового платежу) відповідно до закону.

Якщо підставою для застосування непрямих методів є відсутність окремих документів обліку, такий метод може застосовуватися виключно для визначення об'єкта оподаткування або його елементів, пов'язаних із такими документами. Якщо платник податків подає інші документи обліку або інші підтвердження, достатні для визначення показників відсутніх документів обліку, непрямі методи не застосовуються.

Методика визначення суми податкових зобов'язань за непрямыми методами затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального податкового органу, погодженим з державним органом, уповноваженим провадити державну регуляторну політику, і є загальною для всіх платників податків. Порядок застосування непрямих методів визначення суми доходів фізичної особи визначається з урахуванням норм закону з питань оподаткування доходів фізичних осіб.

Застосування непрямого методу для визначення податкових зобов'язань платників податків у випадках, не передбачених пунктом 4.3. Закону № 2181, не дозволяється.

Нарахування податкових зобов'язань з використанням непрямого методу може здійснюватися виключно податковими органами. Суми нарахованих податкових зобов'язань можуть бути оскаржені платником податків у загальному порядку, передбаченому Законом.

Якщо непрямий метод було застосовано у зв'язку з не встановленням фактичного місцезнаходження підприємства чи його структурного підрозділу, місцезнаходження фізичної особи — платника податків, обов'язок доведення того, що податковий орган здійснив достатні заходи для встановлення місцезнаходження такого платника податків, покладається на податковий орган.

Якщо податковий орган нараховує фізичній особі податкове зобов'язання, не пов'язане із здійсненням цією фізичною особою

підприємницької діяльності, з використанням непрямих методів і фізична особа не погоджується з таким нарахуванням, спір вирішується виключно судом за поданням податкового органу.

Обвинувачення особи в ухиленні від сплати податків не може ґрунтуватися на визначенні податковим органом податкового зобов'язання з використанням непрямого методу до остаточного вирішення справи судом.

У разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу, рішення приймається на користь платника податків.

У разі конфлікту інтересів та при самостійному визначенні контролюючим органом податкового зобов'язання, останній повинен надати платнику податків податкові роз'яснення:

Податкові роз'яснення окремих положень податкового законодавства надаються контролюючими органами у порядку, визначеному відповідним центральним (керівним) органом контролюючого органу, виходячи із положень конфлікту інтересів, принципів оподаткування, викладених у Законі України «Про систему оподаткування», та економічного змісту податку, збору (обов'язкового платежу), який розглядається.

Якщо законом з питань обкладення податком, збором (обов'язковим платежем) обов'язки з роз'яснення окремих його положень покладено на інші державні органи, такі роз'яснення надаються з дотриманням правил, визначених у загальному порядку.

Податкове роз'яснення є оприлюдненням офіційного розуміння окремих положень податкового законодавства контролюючими органами у межах їх компетенції, яке використовується при обґрунтуванні їх рішень під час проведення апеляційних процедур. **Податковими роз'ясненнями** вважаються будь-які відповіді контролюючого органу на запити зацікавлених осіб з питань оподаткування. Податкове роз'яснення, надане контролюючим органом вищого рівня, має пріоритет над податковими роз'ясненнями підпорядкованих йому контролюючих органів. Податкове роз'яснення центрального податкового органу має пріоритет над податковими роз'ясненнями, виданими іншими контролюючими органами. Податкове роз'яснення не має сили нормативно-правового акта.

Не може бути притягнутим до відповідальності платник податків, який діяв відповідно до наданого йому податкового роз'яс-

нення (за відсутності податкових роз'яснень з цього питання, що мають пріоритет) або узагальнюючого податкового роз'яснення; тільки на підставі того, що у подальшому таке податкове роз'яснення чи узагальнююче податкове роз'яснення було змінено або скасовано, чи надано нове податкове роз'яснення такому платнику податків або узагальнююче податкове роз'яснення, що суперечить попередньому, яке не було скасовано (відкликано). При цьому при оцінці доказів судом, наданих органом стягнення, податкові роз'яснення не мають пріоритету над іншими доказами або іншими експертними оцінками;

Центральний (керівний) орган контролюючого органу проводить періодичне узагальнення податкових питань, які стосуються значної кількості платників податків або значної суми податкових зобов'язань, та затверджує узагальнюючі податкові роз'яснення, які підлягають оприлюдненню з дотриманням правил комерційної та банківської таємниці.

Платник податків має право безоплатно отримати будь-яке податкове роз'яснення, у тому числі надане іншому платнику податків з питання, що розглядається (з дотриманням правил комерційної або банківської таємниці), у строки, передбачені для надання відповіді на звернення громадян до органів державної влади, встановлені законом

Центральний (керівний) орган контролюючого органу зобов'язаний видавати та оприлюднювати письмові роз'яснення норм законодавства, які стосуються усіх аспектів обкладення окремим податком, збором (обов'язковим платежем) у спосіб, доступний для ознайомлення з ними більшості їх платників. При введенні нового податку, збору (обов'язкового платежу) або прийнятті змін до порядку справляння існуючих центральний (керівний) орган контролюючого органу зобов'язаний роз'яснити їх платникам особливості такого справляння, використовуючи засоби масової інформації або інші доступні для таких платників способи доступу до зазначеної інформації, включаючи візити працівників контролюючі органів (не пов'язані із здійсненням податкових перевірок) до платників податків і зборів (обов'язкових платежів) з метою роз'яснення положень нового порядку.

При плануванні змін або доповнень до діючих податкових законодавчих актів у поточному або наступному бюджетному році мають бути заплановані видатки відповідного бюджету, пов'язані з оприлюдненням та застосуванням таких норм у поточному або наступному бюджетному році.

Центральний (керівний) орган контролюючого органу зобов'язаний підготувати письмові правила користування податковими роз'ясненнями працівниками податкових органів. Такі правила мають бути деталізованими, містити конкретні приклади застосування окремого податку, збору (обов'язкового платежу) при виникненні ситуацій, що регулюються цивільним або зобов'язальним правом, та не допускати подвійних тлумачень;

Якщо внаслідок запровадження нового податку, збору (обов'язкового платежу) або зміни правил оподаткування змінюються форми податкового обліку чи обов'язкової податкової звітності, центральний (керівний) орган контролюючого органу зобов'язаний безоплатно оприлюднити такі нові форми обліку чи звітності. Забороняється використання бланків суворої звітності чи обліку як форм податкового обліку чи звітності, якщо інше прямо не встановлено законом з питань окремого податку, збору (обов'язкового платежу).

Форми обов'язкової податкової звітності (податкові декларації чи податкові розрахунки), визначені центральним (керівним) органом контролюючого органу, повинні відповідати нормам та змісту відповідного податку, збору (обов'язкового платежу). Платник податків має право подати податковий звіт за іншою формою, якщо він вважає, що форма податкової звітності, визначена центральним (керівним) органом контролюючого органу, збільшує або зменшує його податкові зобов'язання, всупереч нормам закону з такого податку, збору (обов'язкового платежу). Такий звіт за іншою формою подається разом із поясненням мотивів його складення.

Податкова звітність може бути надана за добровільним рішенням платника податків податковому органу в електронній формі, за умови реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Платник податків може оскаржити до суду рішення центрального (керівного): органу контролюючого органу або органу стягнення щодо видання інструкцій чи податкових роз'яснень (у тому числі форм обов'язкової податкової звітності, далі — податкових роз'яснень), які, за висновком такого платника податків, суперечать нормам або змісту відповідного податку, збору (обов'язкового платежу). Визнання судом інструкції або податкового роз'яснення податкового органу (незалежно від їх реєстрації у Міністерстві юстиції України) недійсними є підставою для використання зазначеного рішення всіма платниками податків з моменту прийняття такого судового рішення, а також для відповід-

ної зміни положень інструкцій чи роз'яснень контролюючих органів з цього питання. Зазначене рішення суду набирає чинності з моменту його прийняття та повинно бути оприлюднене за рахунок сторони, що програла спір (була визнана винною), протягом 30 календарних днів з моменту прийняття такого судового рішення.

Форма податкової декларації (розрахунку) встановлюється центральним (керівним) органом контролюючого органу за узгодженням з комітетом Верховної Ради України, що відповідає за проведення податкової політики,

У такому ж порядку встановлюються форми податкових декларацій (розрахунків) з місцевих податків і зборів що є обов'язковими для застосування їх платниками (податковими агентами).

Податкове зобов'язання платника податків, нараховане контролюючим органом, вважається узгодженим у день отримання платником податків податкового повідомлення, за винятком випадків, коли платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму податкового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству з питань оподаткування або виходить за межі його компетенції, встановленої законом, такий платник податків має право звернутися до контролюючого органу зі скаргою про перегляд цього рішення, яка подається у письмовій формі та може супроводжуватися документами, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати. Скарга повинна бути подана контролюючому органу протягом десяти календарних днів, наступних за днем отримання платником податків податкового повідомлення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується.

Контролюючий орган зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його протягом двадцяти календарних днів від дня отримання скарги платника податків на його адресу поштою з повідомленням про вручення або надати йому під розписку. У разі якщо контролюючий орган надсилає платнику податків рішення про повне або часткове незадоволення його скарги, такий платник податків має право звернутися протягом десяти календарних днів, наступних за днем отримання відповіді, з повторною скаргою до контролюючого органу вищого рівня, а при повторному повному або частковому незадоволенні скарги — до контролюючого органу вищого рівня з дотриманням зазначеного десятиденного строку для кожного випадку оскарження та зазначеного двадцятиденного строку для відповіді на нього.

Податковий орган має право самостійно визначити суму податкових зобов'язань платника податків у випадках, визначених Законом України № 2181, не пізніше закінчення 1095 дня, наступного за останнім днем граничного строку подання податкової декларації, а в разі, коли податкова декларація була надана пізніше, — за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку податковий орган не визначає суму податкових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого податкового зобов'язання, а спір стосовно такої декларації не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

У разі, коли податкове зобов'язання було нараховане податковим органом до закінчення строку давності, податковий борг, що виник у зв'язку з відмовою у самостійному погашенні податкового зобов'язання, може бути стягнений протягом наступних 1095 календарних днів з дня узгодження податкового зобов'язання. Якщо платіж стягується за рішенням суду, строки стягнення встановлюються до повного погашення такого платежу або до визнання боргу безнадійним.

ДПА України розроблено програмне забезпечення системи формування та передачі до органів ДПС податкової звітності, податкових накладних та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді. Програмне забезпечення безкоштовно передається платнику у податковій інспекції за місцем перебування на податковому обліку. Крім того, фахівці ДПІ надають необхідну допомогу платникам — проводять консультації з питань практичного впровадження і використання електронної звітності.

При впровадженні системи очікуються наступні позитивні зміни для платників податків:

- вивільнення часу платників податків;
- спрощення процедури подання звітності до органів державної податкової служби (ДПС);
- зменшення паперового документообігу;
- своєчасне відшкодування податку на додану вартість при обмеженому спілкуванні з представниками органів фінансового контролю;
- спрощення процедури підтвердження сум до відшкодування, зменшення термінів проведення перевірок;
- підвищення рівня обслуговування платників.

Впровадження автоматизованої системи подання податкової звітності та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді має наступні переваги перед існуючою системою:

- приведення до єдиних стандартів документообігу в органах ДПС і платників податків щодо ведення обліку податкових на-

кладних, реєстру отриманих і виданих податкових накладних та податкової декларації з ПДВ при одночасному здійсненні оподатковуваних та неоподатковуваних ПДВ операцій;

— автоматизація та упорядкування документообігу при нарахуванні ПДВ по операціях з основними фондами (придбання, продаж, ліквідація);

— упорядкування податкового обліку по операціях з придбання товарів та послуг у нерезидентів;

— автоматизована обробка та аналіз реєстру отриманих і виданих податкових накладних в єдиній базі даних, обмеження та контроль доступу до реєстру, що не дасть можливості зловживання протизаконними схемами відшкодування коштів ПДВ з державного бюджету;

— уникнення (або обмеження) необґрунтованих виїзних перевірок;

— перехід від адміністративного до функціонального методу управління процесами оподаткування.

Для забезпечення можливості передачі податкових документів до ДПІ засобами телекомунікаційного зв'язку з робочого місця Платника податків повинні бути виконані такі умови:

— на комп'ютері платника податків повинно бути встановлено програмне забезпечення для підготовки податкових документів, яке формує електронний документ у вигляді XML-файла. Формат XML — файлів податкової звітності повинен відповідати наказу ДПА України від 03.05.2006 р. № 242 «Про затвердження формату (стандарту) електронного документа звітності платників податків» (розміщений на веб — сайті ДПА України.

— на комп'ютері платника податків повинно бути встановлено програмне забезпечення шифрування та накладання електронного цифрового підпису (далі — ЕЦП), яке має сертифікат відповідності або експертний висновок Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку України);

— платник податків повинен мати можливість відправки звітного документа на електронну адресу органу державної податкової служби;

— платник податків має посилений сертифікат відкритого ключа ЕЦП, отриманого від акредитованого центру сертифікації ключів.

Порядок формування та подання платниками податків податкової звітності та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді є наступним:

1. Платник податків, який виявив бажання подавати податкову звітність та реєстри податкових накладних в електронному ви-

гляді, звертається до органу державної податкової служби за місцем перебування на податковому обліку.

2. Укладається Договір про визнання електронних документів (далі — Договір) між платником податків та державною податковою інспекцією

Процедура обміну відкритими ключами обміну між Платником податків та ДПІ, де він зареєстрований, складається з таких основних етапів:

ДПІ за місцем реєстрації Платника податків на його запит:

— видає два екземпляри Договору;

— записує на електронний носій Платника податків безкоштовне програмне забезпечення формування та подання до органів ДПС податкової звітності, податкових накладних та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді.

Платник податків:

— отримує в ДПІ або на сайті ДПА Договір та програмне забезпечення формування та подання до органів ДПС податкової звітності, податкових накладних та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді. Платник податків може також взяти зазначене програмне забезпечення на сайті ДПА України чи обласної ДПА;

— готує документи згідно переліку, який надають акредитовані центри сертифікації ключів (АЦСК) ЕЦП;

— нотаріально засвідчує відомості, наведені в картці реєстрації ключа;

— надає підготовлені документи та матеріали для сертифікації ключа ЕЦП в АЦСК;

— отримує в АЦСК 1-й екземпляр картки реєстрації ключа, файл особистого посиленого сертифіката ключа ЕЦП та сертифікат ЦОД (центр обробки даних — державний орган, який використовує посилені сертифікати ключів; в даному випадку роль ЦОД виконує ДПІ платника);

— надає до ДПІ за місцем реєстрації підписані та скріплені печаткою два примірники Договору.

ДПІ Платника податків:

— встановлює та використовує головний ключ АЦСК для перевірки відкритих ключів ЕЦП;

— не рідше 1 разу на робочий день отримує інформацію від АЦСК про видані сертифікати та заносить до таблиці відкритих ключів (ТВК);

— приймає від Платника податків підписані та скріплені печаткою Договори;

— виконує перевірку реквізитів, вказаних у Договорі, з реєстраційними даними Платника податків у ДПП. У випадку невідповідності реквізитів повертає Платнику податків його електронний носій та надані примірники Договору;

— у випадку пошкодження електронного носія, неможливості зчитування інформації або некоректності формування відкритих ключів Платника податків, ДПП повертає одразу Платнику податків його електронний носій разом із поданими примірниками Договору;

— видає Платнику податків квитанцію на паперовому носії про те, що у нього було взято два примірники Договору. Дана квитанція є дійсною до моменту видачі Платнику податків його примірника Договору після погодження та реєстрації в ДПП;

— видає Платнику податків його примірник Договору.

Платник податків отримує в ДПП свій примірник Договору. При цьому ставить підпис на останньому листі примірника Договору, який зберігається в ДПП, для засвідчення того, що Платнику податків було повернуто його примірник Договору.

Платник податків здійснює формування податкових накладних, реєстру податкових накладних або податкової звітності згідно з чинним законодавством із застосуванням програмного забезпечення підготовки податкових документів. Перед відправленням податкової звітності, податкових накладних або реєстрів податкових накладних на електронну адресу органів ДПС платник податків повинен здійснити накладання ЕЦП на електронний документ за допомогою програмного забезпечення шифрування та накладання ЕЦП.

Податкові документи в електронному вигляді можуть бути надіслані до органів ДПС засобами телекомунікаційного зв'язку в будь-який зручний для Платника податків час. Для того, щоб податкова звітність вважалась поданою вчасно, вона має бути надіслана не пізніше встановленого терміну подачі звітності в паперовому вигляді. Платник податків самостійно визначає кінцевий термін відправлення податкових документів в електронному вигляді із урахуванням часу на своєчасну доставку документів до ДПП у випадку можливого пошкодження телекомунікаційного зв'язку або при ненадходженні квитанції про прийняття податкових документів в електронному вигляді. Звітність, що була отримана ДПП пізніше граничного терміну в паперовому або електронному вигляді, вважається поданою з порушенням терміну.

Платник податків зобов'язаний:

— для накладання ЕЦП на податкові документи в електронному вигляді при їх передачі до органів ДПС використовувати

особистий ключ, відповідний якому сертифікат відкритого ключа надано платником податків до ДПІ разом із Договором;

— забезпечити конфіденційність особистих ключів;

— негайно повідомити ДПІ та АЦСК за телефоном або електронною поштою в разі компрометації особистих ключів та протягом доби підтвердити цей факт у письмовому вигляді;

— у випадку зміни реквізитів Платника податків, що використовуються для формування сертифікатів ключів ЕЦП, або при повторній генерації відкритих та закритих ключів ЕЦП протягом трьох робочих днів в електронному та письмовому вигляді повідомити ДПІ про це та надати нові посилені сертифікати відкритих ключів, отримані від АЦСК;

— при виникненні будь-яких причин та обставин, з яких необхідно відкликання, блокування або скасування сертифікатів відкритих ключів платника податків, діяти відповідно до Порядку сертифікації та виконання операцій з обслуговування посиленних сертифікатів ключів електронного цифрового підпису, встановленого АЦСК;

— вести архів надісланих до органів ДПС файлів податкових документів із накладеними на них ЕЦП Платника податків та отриманих електронних квитанцій з ЕЦП органу ДПС;

— зберігати архів файлів протягом терміну, передбаченого чинним законодавством для податкової звітності на паперових носіях;

— на вимогу ДПІ надавати доступ до електронних файлів звітних документів, які були передані засобами телекомунікаційного зв'язку, із накладеними ЕЦП Платника податків. Дійсним при перевірці вважається документ, надісланий останнім (має більш пізній час накладання ЕЦП) до закінчення граничного терміну подання податкової звітності до ДПІ, якщо Платнику податків було надіслано квитанцію про те, що документи сформовано коректно та прийнято до бази даних ДПС;

— при перевірці на вимогу працівника податкового органу надати надійні засоби ЕЦП для перевірки оригіналів податкових документів в електронному вигляді.

Платник податків має право:

— повторно передавати податкові документи в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку у разі неотримання протягом доби квитанції від ДПІ про отримання надісланих податкових документів в електронному вигляді або при надходженні квитанції про некоректно заповнені податкові документи в електронному вигляді;

— до завершення граничного терміну подання звітності повторно передавати звітність засобами телекомунікаційного зв'язку у випадку внесення до неї змін.

Якщо на адресу Платника податків не надійшла квитанція про отримання електронних документів, документ вважається не надісланим. У такому випадку, скоріше за все, виникли проблеми із телекомунікаційним зв'язком і дане питання варто вирішувати із оператором зв'язку. Платник податків може також не раніше ніж через добу після відправлення податкових документів в електронному вигляді звернутись до працівника ДПІ з використанням інших засобів зв'язку (телефон, факс тощо), зазначених у Договорі, для одержання інформації стосовно надходження та прийняття до бази даних ДПС надісланих податкових документів.

ДПІ зобов'язана:

— включити Платника податків до бази сертифікатів відкритих електронних ключів ДПІ на основі поданих ним сертифікатів відкритих ключів та відправити квитанцію на електронну адресу Платника податків із відповідним повідомленням;

— повторно внести Платника податків до бази сертифікатів відкритих електронних ключів ДПІ на основі поданих ним нових посиленних сертифікатів відкритих ключів;

— вилучити сертифікати Платника податків з бази сертифікатів відкритих електронних ключів у разі скасування чи блокування сертифікатів відкритих ключів ЕЦП Платника податків;

— відправити протягом доби квитанцію на електронну адресу Платника податків про відмову у прийнятті переданих на адресу ДПІ податкових документів в електронному вигляді у разі скасування чи блокування сертифікатів відкритих ключів Платника податків;

— забезпечити приймання податкових документів в електронному вигляді Платника податків у терміни, визначені чинним законодавством, та їх комп'ютерну обробку згідно з Порядком, затвердженим нормативно-правовими актами ДПА України;

— відправляти протягом двох годин квитанцію про отримання та не пізніше наступного робочого дня за днем отримання квитанцію про коректність заповнення надісланих Платником податків податкових документів в електронному вигляді та їх завантаження до бази даних ДПС на електронну адресу Платника податків, з якої було надіслано податкові документи;

— забезпечувати зберігання і конфіденційність отриманих податкових документів в електронному вигляді;

— протягом доби передати повідомлення в електронному вигляді всім платникам податків, що уклали Договір з даною ДШ, у

разі скасування чи блокування сертифікатів відкритих ключів ДПІ, та направити нові посилені сертифікати відкритих ключів у разі скасування попередніх.

ДПІ має право:

— запроваджувати нові програмно-технічні та технологічні засоби, розроблені для поліпшення електронного документообігу платника податків з державною податковою інспекцією засобами телекомунікаційного зв'язку,

— відправляти повідомлення Платникам податків у випадку оновлення програмного забезпечення або запровадження нових форм податкової звітності, форматів електронних документів, програмно-технічних та технологічних засобів для поліпшення електронного документообігу.

14.2. Податкова звітність за непрямими податками

14.2.1. Податок на додану вартість

Справляння податку на додану вартість передбачено в Україні згідно Закону України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997 року № 168/97-ВР зі змінами і доповненнями (далі — Закон № 168). Податок на додану вартість — це податок на суму доданої вартості, що створена підприємством, платником податку, і одержана ним в результаті операцій з поставки товарів та послуг.

Поставка товарів — будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатної поставки товарів (результатів робіт) та операції з передачі майна орендодавцем (лізингодавцем) на баланс орендаря (лізингоотримувача) згідно з договорами фінансової оренди (лізингу) або поставки майна згідно з будь-якими іншими договорами, умови яких передбачають відстрочення оплати та передачу права власності на таке майно не пізніше дати останнього платежу.

Не належать до поставки операції з передачі товарів в межах договорів схову (відповідального зберігання), довірчого управління, оперативної оренди (лізингу), інших цивільно-правових договорів, які не передбачають передачу права власності (користування або розпорядження) на такі товари іншій особі.

Поставка послуг — будь-які операції цивільно-правового характеру з виконання робіт, надання послуг, надання права на користування або розпорядження товарами, у тому числі нематеріальними активами, а також з надання будь-яких інших, ніж товари, об'єктів власності за компенсацію, а також операції з безоплатного виконання робіт, надання послуг. Поставка послуг, зокрема, включає надання права на користування або розпорядження.

Товарами у межах договорів оренди (лізингу), поставки, ліцензування або інші способи передачі права на патент, авторське право, торговий знак, інші об'єкти права інтелектуальної, в тому числі промислової, власності.

Платником податку на додану вартість згідно Закону № 168 визнається особа, яка здійснює або планує здійснювати господарську діяльність та реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку; підлягає обов'язковій реєстрації як платник цього податку; імпортує товари (супутні послуги) в обсягах, що підлягають оподаткуванню цим податком згідно з Законом; будь-яка особа, яка за своїм добровільним рішенням зареєструвалася платником податку.

Особа підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку у разі:

— коли загальна сума від здійснення операцій з поставки товарів (послуг), у тому числі з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, що підлягають оподаткуванню згідно з цим Законом, нарахована (сплачена, надана) такій особі або в рахунок зобов'язань третім особам, протягом останніх дванадцяти календарних місяців сукупно перевищує 300 000 гривень (без урахування податку на додану вартість).

— особа, що уповноважена вносити консолідований податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності та підприємствами зв'язку, що перебувають у підпорядкуванні платника податку, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

— особа, яка поставляє товари (послуги) на митній території України з використанням глобальної або локальних комп'ютерних мереж, при цьому особа — нерезидент може здійснювати таку діяльність тільки через своє постійне представництво, зареєстроване на території України.

— особа, що здійснює операції з реалізації конфіскованого майна, незалежно від того, чи досягає вона загальної суми опера-

цій з поставки товарів (послуг), визначеної в сумі 300 000 грн, чи ні, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством.

Центральний податковий орган веде реєстр платників податку. Будь-якій особі, яка реєструється як платник податку на додану вартість, присвоюється індивідуальний податковий номер, який використовується для справляння цього податку.

Особи, які підпадають під визначення пункту 2.3 статті 2 Закону, зобов'язані зареєструватися як платник податку у податковому органі за їх місцезнаходженням (місцем проживання). Форма заяви про реєстрацію визначається у порядку, визначеному центральним податковим органом. Дані з реєстру платників податку підлягають оприлюдненню в порядку, визначеному центральним податковим органом.

Фізичні особи, які не є суб'єктами господарювання та ввозять товари (предмети) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню згідно з митним законодавством, сплачують податок на додану вартість під час перетину такими товарами (предметами) митного кордону України, без їх реєстрації як платники цього податку.

Якщо особа, на яку не поширюється дія пункту 2.3 статті 2 Закону, як платник податку, вважає за доцільне добровільно зареєструватися платником податку і відповідає вимогам підпункту 2.2 статті 2 Закону, така реєстрація провадиться за її заявою.

Якщо обсяг оподатковуваних операцій особи протягом звітного податкового періоду перевищує суму, визначену підпунктом 2.3.1 пункту 2.3 статті 2 Закону, не більше ніж у два рази, така особа зобов'язана надіслати податковому органу заяву про реєстрацію протягом двадцяти календарних днів, наступних за таким звітним податковим періодом.

Якщо особа укладає одну чи більше цивільно-правових угод (договорів), унаслідок виконання яких планується здійснення оподатковуваних операцій, обсяг яких перевищуватиме протягом звітного податкового періоду у два чи більше разів суму, визначену підпунктом 2.3.1 пункту 2.3 статті 2 Закону, то така особа зобов'язана зареєструватися як платник цього податку до кінця такого звітного податкового періоду.

Особа, що не надсилає таку заяву у таких випадках та у такі строки, несе відповідальність за не нарахування або несплату цього податку на рівні зареєстрованого платника без права нарахування податкового кредиту та отримання бюджетного відшкодування.

Заява про реєстрацію направляється на адресу податкового органу з повідомленням про вручення або вручається особисто представником такої особи службовій особі податкового органу. Податковий орган зобов'язаний видати заявнику (відправити поштою) свідоцтво про податкову реєстрацію такої особи протягом десяти днів від дня отримання реєстраційної заяви.

З урахуванням положень пункту 9.5 статті 9 Закону заява про реєстрацію має бути подана (надіслана) податковому органу:

а) особами, що підлягають реєстрації згідно з підпунктом 2.3.1 пункту 2.3 статті 2 Закону, не пізніше двадцятого календарного дня з моменту досягнення суми оподатковуваних операцій, визначеної зазначеним пунктом;

б) особами, які підлягають податковій реєстрації у зв'язку із здійсненням ними операцій, визначених у підпунктах 2.3.2—2.3.4 пункту 2.3 та пункті 2.4 статті 2 Закону, не пізніше ніж за двадцять календарних днів до початку здійснення таких операцій;

в) особами, що прийняли добровільне рішення про реєстрацію платниками податку, не пізніше двадцяти календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками цього податку та матимуть право на податковий кредит і виписку податкових накладних.

Копії свідоцтва про реєстрацію, засвідчені податковим органом, мають бути розміщені в доступних для огляду місцях у приміщенні платника податку та в усіх його відокремлених підрозділах.

До платників ПДВ, зобов'язаних подавати звітність щодо ПДВ, належать:

- *особи (юридичні та фізичні), які підпадають під визначення платників податків, установлене статтею 2 Закону про ПДВ, та зареєстровані як платники ПДВ;*

- *особи, що прийняли добровільне рішення про реєстрацію платниками податку.*

Об'єкт оподаткування визнаються операції платника податку з:

— поставки товарів та послуг, місце надання яких знаходиться на митній території України, в тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору) для погашення заборгованості заставодавця, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу у користування лізингоотримувачу (орендарю);

— ввезення товарів (супутніх послуг) у митному режимі імпорту або реімпорту (далі — імпорту).

З метою оподаткування до імпорту також прирівнюється:

— ввезення з-за меж митного кордону України на митну територію України товарів (супутніх послуг) за договорами лізингу (оренди) (у тому числі у разі повернення об'єкта лізингу лізингодавцю — резиденту або іншій особі за дорученням такого лізингодавця), застави, та іншими договорами, які не передбачають передання права власності на такі товари (майно) або передбачають їх обмін на корпоративні права чи цінні папери, у тому числі якщо таке ввезення пов'язане із поверненням товарів у зв'язку з припиненням дії зазначених договорів;

— поставка товарів з території безмитних магазинів на митну територію України для їх вільного обігу (крім території інших безмитних магазинів);

— поставка продуктів переробки (готової продукції) з митного режиму переробки на митній території України на митну територію України для їх вільного обігу;

— в інших випадках, передбачених Митним кодексом України;

— вивезення товарів (супутніх послуг) у митному режимі експорту або реекспорту (далі — експорту), поставки транспортних послуг по перевезенню пасажирів, вантажобагажу (товаробагажу) та вантажу за межами державного кордону України.

З метою оподаткування до експорту товарів також прирівнюється:

— вивезення товарів (супутніх послуг) за межі митного кордону України за договорами фінансового лізингу (оренди) (у тому числі у разі повернення об'єкта фінансового лізингу лізингодавцю — нерезиденту або іншій особі за дорученням такого лізингодавця), застави та іншими договорами, які не передбачають передання права власності на такі товари (майно) або передбачають їх обмін на корпоративні права чи цінні папери, у тому числі якщо таке вивезення пов'язане із припиненням дії зазначених договорів;

— поставка товарів (супутніх послуг) з митної території України на територію безмитних магазинів;

— передача товарів, оформлених у митному режимі експорту, під митний режим митного складу, для подальшого вивезення таких товарів з митної території України;

— в інших випадках, визначених Митним кодексом України.

Податкове зобов'язання з податку на додану вартість визначається як загальна сума податку, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді згідно бази та ставки оподаткування.

База оподаткування операцій з поставки товарів (послуг) визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, визначеної за вільними цінами, але не нижче за звичайні ціни, з урахуванням акцизного збору, ввізного мита, інших загальнодержавних податків та зборів (обов'язкових платежів) згідно із законами України з питань оподаткування (за винятком податку на додану вартість, а також збору на обов'язкове пенсійне страхування на послуги стільникового рухомого зв'язку, що включається до ціни товарів (послуг)). До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податку безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу в зв'язку з компенсацією вартості товарів (послуг).

У разі поставки товарів (робіт, послуг) без оплати або з частковою оплатою їх вартості коштами у межах бартерних (товарообмінних) операцій, здійснення операцій з безоплатної передачі товарів (робіт, послуг), натуральних виплат у рахунок оплати праці фізичним особам, що перебувають у трудових відносинах з платником податку, передачі товарів (робіт, послуг) у межах балансу платника податку для невиробничого використання, витрати на яке не відносяться до валових витрат виробництва (обігу) і не підлягають амортизації, а також пов'язаних з продавцем особі чи суб'єкту підприємницької діяльності, який не зареєстрований як платник податку, база оподаткування визначається виходячи з фактичної ціни операції, але не нижчої за звичайні ціни.

Для товарів, які імпортуються на митну територію України платниками податку, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких товарів, але не менша митної вартості, зазначеної у ввізній митній декларації з урахуванням витрат на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України, сплати брокерських, агентських, комісійних та інших видів винагород, пов'язаних з імпортом таких товарів, плати за використання об'єктів інтелектуальної власності, що належать до таких товарів, акцизних зборів, ввізного мита, а також інших податків, зборів (обов'язкових платежів), за винятком податку на додану вартість, що включаються у ціну товарів (робіт, послуг) згідно з законами України з питань оподаткування. Визначена вартість перераховується в українські гривні за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на кінець операційного дня, що передує дню, в якому товар (товарна партія) вперше підпадає під режим митного контролю відповідно до митного законодавства.

Для послуг, які поставляються нерезидентами з місцем їх надання на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких робіт (послуг) з урахуванням акцизного збору, а також інших податків, зборів (обов'язкових платежів), за винятком податку на додану вартість, що включаються у ціну поставки робіт (послуг) згідно із законами України з питань оподаткування. Визначена вартість перераховується в українські гривні за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на кінець операційного дня, що передує дню, в якому було складено акт, який засвідчує факт отримання послуг.

Для готової продукції, виготовленої на території України з дальної сировини нерезидента, у разі її поставки на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість такої продукції з урахуванням акцизного збору, ввізного мита, а також інших податків, зборів (обов'язкових платежів), за винятком податку на додану вартість, що включаються у ціну такої готової продукції згідно із законами України з питань оподаткування. Визначена вартість перераховується в українські гривні за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на момент виникнення податкових зобов'язань. При цьому податок сплачується до бюджету покупцем у порядку, передбаченому для оподаткування товарів, що імпортуються, а відповідальність за сплату податку покупцем такої продукції несе вітчизняний її переробник.

Згідно Закону № 168 ставки податку на додану вартість визначені наступні:

— 20 відсотків від бази оподаткування в загальних випадках операцій поставки товарів (послуг) та ввезення товарів на митну територію України;

— 0 відсотків від бази оподаткування з операцій поставки товарів, що були вивезені (експортовані) платником податку за межі митної території України, продажу робіт (послуг), призначених для використання та споживання за межами митної території України.

Визнання податкового зобов'язання продавця здійснюється одночасно зі складанням податкової накладної, яку платник податку зобов'язаний надати покупцю. Датою виникнення податкових зобов'язань з поставки товарів (послуг) вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

— або дата зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку як оплата товарів (робіт,

послуг), що підлягають поставці, а в разі поставки товарів (робіт, послуг) за готівкові кошти — дата їх оприбуткування в касі платника податку, а при відсутності такої — дата інкасації готівкових коштів у банківській установі, що обслуговує платника податку;

— або дата відвантаження товарів, а для робіт (послуг) — дата оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) платником податку;

Датою виникнення податкових зобов'язань при ввезенні (імпортуванні) товарів є дата оформлення ввізної митної декларації із зазначенням у ній суми податку, що підлягає сплаті. Датою виникнення податкових зобов'язань при імпортуванні робіт (послуг) є дата списання коштів з розрахункового рахунку платника податку в оплату робіт (послуг) або дата оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) нерезидентом залежно від того, яка з подій відбулася першою.

При придбанні платником податку товарів, робіт, послуг на митній території України з метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платників податку на додану вартість та при сплаті до бюджету податкового зобов'язання при ввезенні на митну територію України товарів (робіт, послуг) підприємства отримують право на податковий кредит. **Податковий кредит** — сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Право на нарахування податкового кредиту виникає незалежно від того, чи такі товари (послуги) та основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

Якщо у подальшому такі товари (послуги) починають використовуватися в операціях, які не є об'єктом оподаткування згідно зі статтею 3 Закону або звільняються від оподаткування згідно зі статтею 5 Закону, чи основні фонди переводяться до складу невиробничих фондів, то з метою оподаткування такі товари (послуги), основні фонди вважаються проданими за їх звичайною ціною у податковому періоді, на який припадає початок такого використання або переведення, але не нижче ціни їх придбання (виготовлення, будівництва, спорудження).

Якщо платник податку придбаває (виготовляє) товари (послуги) та основні фонди, які призначаються для їх використання в операціях, які не є об'єктом оподаткування згідно зі статтею 3 Закону або

звільняються від оподаткування згідно зі статтею 5 Закону, то суми податку, сплачені у зв'язку з таким придбанням (виготовленням), не включаються до складу податкового кредиту такого платника.

Не включається до складу податкового кредиту та відноситься до складу валових витрат сума податку, сплачена платником податку при придбанні легкового автомобіля (крім таксомоторів), що включається до складу основних фондів.

Датою виникнення права платника податку на податковий кредит вважається дата здійснення першої з подій:

або дата списання коштів з банківського рахунка платника податку в оплату товарів (робіт, послуг), дата виписки відповідного рахунка (товарного чека) — в разі розрахунків з використанням кредитних дебетових карток або комерційних чеків;

або дата отримання податкової накладної, що засвідчує факт придбання платником податку товарів (робіт, послуг);

або операції з ввезення (пересилання) товарів (робіт, послуг) — дата сплати податку по податкових зобов'язаннях.

Суми податку, що підлягають сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету, визначаються як різниця між загальною сумою податкових зобов'язань, що виникли з будь-яким поставкою товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду, та сумою податкового кредиту звітного періоду.

Сплата податку провадиться не пізніше двадцятого числа місяця, що настає за звітним періодом.

У строки, передбачені Законом № 168 для відповідного податкового періоду, платник податку подає органу державної податкової служби за місцем свого знаходження **податкову декларацію** незалежно від того, чи виникло у цьому періоді податкове зобов'язання, чи ні.

Підставою для отримання бюджетного відшкодування є дані тільки податкової декларації за звітний період.

Критерієм для визначення звітного (податкового) періоду є рівень обсягу оподатковуваних операцій з поставки товарів (послуг) за попередній календарний рік, що дорівнює 300 000 грн. З метою визначення податкового (звітного) періоду для платника під терміном «календарний рік» слід розуміти період з 1 січня по 31 грудня включно.

Якщо обсяг оподатковуваних операцій з поставки товарів (послуг) за попередній календарний рік (без урахування ПДВ) перевищує 300 000 грн, то для таких платників податків встановлюється звітний (податковий) період, що дорівнює одному календарному місяцю.

Для платників податків, які мають за попередній календарний рік (без урахування ПДВ) обсяг оподатковуваних операцій з поставки товарів (послуг) менше ніж 300 000 грн, звітний (податковий) період установлюється за їх вибором і може дорівнювати або календарному місяцю, або календарному кварталу.

Відповідно до пункту 2.2 Порядку № 166 для цілей визначення звітного (податкового) періоду обсяг оподатковуваних операцій з поставки товарів (послуг) обчислюється без урахування податку на додану вартість (тобто виключає суму ПДВ). Визначення податкового (звітного) періоду для кожного платника податку здійснюється на початку кожного наступного календарного року з урахуванням поданої податкової звітності за попередній календарний рік.

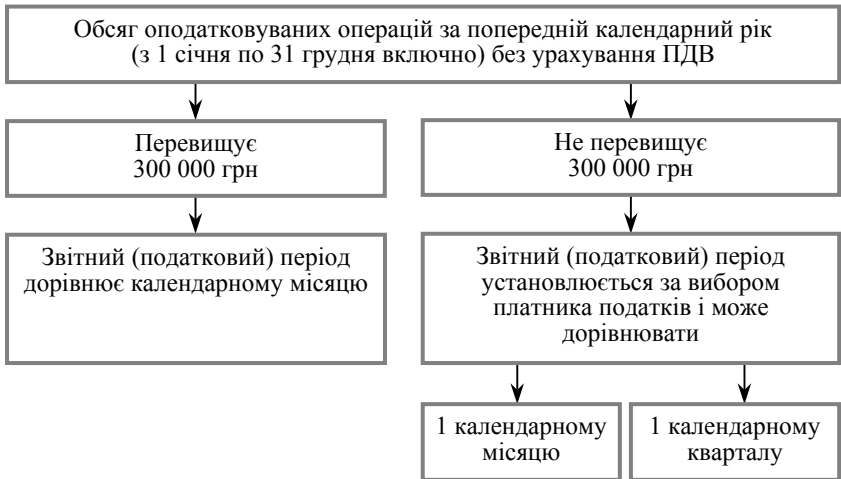

Рис. 27. Визначення звітного періоду з податку на додану вартість

Платник податку на додану вартість, якому на поточний календарний рік встановлено податковий (звітний) період, що дорівнює одному кварталу, має право на заміну податкового квартального періоду на місячний. Заміну може бути здійснено з початку будь-якого кварталу поточного року. Заява про таку заміну подається платником податку до податкового органу за один місяць до початку кварталу, в якому платник бажає замінити квартальний податковий період на місячний.

Платнику податків не дозволяється здійснювати зворотну заміну місячного звітного (податкового) періоду на квартальний в одному календарному році. Інакше кажучи, якщо платник податку на додану вартість у поточному році скористався правом заміни звітного квартального періоду на звітний місячний період, то провести зворотну заміну, бажаючи повернутися на обкладення податком на додану вартість на раніше існуючий звітний період, що дорівнює одному календарному кварталу, платник податків може тільки починаючи з наступного календарного року. Щоправда, це можливо тільки за умови, що обсяг оподатковуваних операцій без урахування ПДВ за попередній календарний рік не перевищить 300 000 грн.

Якщо податковий (звітний) період дорівнює календарному місяцю, — декларація подається до державної податкової інспекції (адміністрації) за місцезнаходженням платника протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Якщо податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу, — декларація подається до державної податкової інспекції (адміністрації) за місцезнаходженням платника протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається наступний за вихідним або святковим робочий день. Керівником податкової інспекції (адміністрації) або його заступником за письмовим запитом платника граничні строки для подання податкової декларації можуть бути продовжені за правилами і на підставах, що встановлені пунктом 15.4 статті 15 Закону-№ 2181 (наказ ДПА України від 19.03.2001 № 113 «Про затвердження Порядку застосування норм пункту 15.4 статті 15 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2001 за № 284/5475 з урахуванням змін та доповнень, внесених Законом України від 20.02.2003 року № 550-ІУ).

Для податкового обліку податкового кредиту передбачено ведення Реєстру отриманих та виданих податкових накладних згідно відповідного Порядку, затвердженого наказом ДПАУ від 30.06.2005 р. № 244. На підставі даних податкового обліку податкового кредиту та податкового зобов'язання платники податку складають Податкову декларацію з податку на додану вартість.

14.2.1.1. Подання Податкової декларації у загальному випадку

Складання та подання **Декларації по податку на додану вартість** здійснюється у відповідності з Порядком заповнення та подання податкової декларації по податку на додану вартість, затвердженого наказом ДПАУ від 30.05.1997 р. № 166 зі змінами і доповненнями (далі — Порядок № 166).

Декларація подається до податкового органу за місцем реєстрації особою, яка зареєстрована платником податку на додану вартість згідно з вимогами Закону.

Платники податку, у яких згідно з чинним законодавством (пункти 11.21 та 11.29 Закону) суми податку на додану вартість повністю залишаються у розпорядженні цих платників податку для цільового використання, подають податкову декларацію з податку на додану вартість (скорочену). До такої податкової декларації включаються лише ті операції, що стосуються спеціальних режимів, установлених указаними пунктами.

Декларація складається із вступної частини, службових полів та чотирьох розділів, з них платником заповнюються перші три розділи, службові поля та вступна частина, четвертий розділ заповнюється працівниками податкової інспекції (адміністрації) лише на оригіналі декларації, який залишається в податковій інспекції (адміністрації).

Оригінал декларації на паперовому носії подається платником до податкового органу за місцем знаходження платника. Подання ксерокопії не допускається.

За добровільним рішенням платник податку може подати до державної податкової інспекції (адміністрації) за місцем реєстрації податкову декларацію в електронній формі за умови реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Декларація може бути надіслана до податкової інспекції (адміністрації) за місцем реєстрації платника поштою з повідомленням про вручення не пізніше ніж за 10 днів (дата відправлення на поштовому штемпелі) до закінчення граничного терміну, встановленого для подання декларації.

Декларація може бути заповнена від руки чорнильною чи кульковою ручкою або видрукувана (заповнення олівцем не допускається), без виправлень і помарок; в рядках, де відсутні дані для заповнення, має бути проставлений прочерк. Суми обороту та податку в декларації проставляються в гривнях, без копійок, з

відповідним округленням за загальними встановленими правилами.

Платник податку самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає в декларації. Дані, наведені в декларації, мають відповідати даним бухгалтерського обліку платника та даним книг податкового обліку, достовірність даних підтверджується: підписом платника, якщо платник — фізична особа, в інших випадках (особа, яка визначена як платник податку на додану вартість, крім фізичних осіб) — підписами відповідальних посадових осіб (керівника, головного бухгалтера) та печаткою, а в разі подання декларації в електронній формі — електронним підписом підзвітних осіб, зареєстрованим у порядку, визначеному законодавством.

Декларація подається платником у визначений строк до підрозділу державної податкової інспекції (адміністрації), яким здійснюється приймання звітності, для реєстрації. До декларації вносяться дані податкового обліку платника окремо за кожний звітний період, без наростаючого підсумку.

Одночасно з декларацією повинні подаватися всі необхідні додатки до декларації:

— **ДОДАТОК 1. Розрахунок коригування сум ПДВ** до податкової декларації з податку на додану вартість — подається платником при заповненні рядків 8 та 16 податкової декларації з податку на додану вартість;

— **ДОДАТОК 2 Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету** до податкової декларації — подається платником податку, який має суму заниження заявленого платником податку бюджетного відшкодування щодо суми, визначеної податковим органом відповідно до п. 7.7.7. п. 7. ст. 7 Закону, та/або суму бюджетного відшкодування минулих звітних періодів, яка зараховується у зменшення податкових зобов'язань з ПДВ наступних податкових періодів;

— **ДОДАТОК 3 Розрахунок суми бюджетного відшкодування** — подається на підставі вимог частини третьої статті 4 Указу президента від 07.08.1998 р. № 857/98 «Про деякі зміни в оподаткуванні» платником, який здійснює продаж товарів (робіт, послуг) за нульовою ставкою податку на додану вартість на митній території України та за результатами звітного періоду має суму податку на додану вартість, належну до відшкодування з бюджету (одночасно заповнено рядки 2.2 та 21 податкової декларації);

— **ДОДАТОК 4 Заява про повернення бюджетного відшкодування** до податкової декларації з ПДВ, яка подається в разі

наміру платника податку отримати бюджетне відшкодування ПДВ відповідно пункту 7.7. статті 7 Закону, визначене у податковій декларації за звітний період;

— **ДОДАТОК 5 Уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок.**

Податкова звітність, отримана контролюючим органом від платника податків як податкова декларація, що заповнена ним у супереч правилам, зазначеним у затвердженому порядку її заповнення, може бути не визнана таким контролюючим органом як податкова декларація, якщо в ній не зазначено обов'язкові реквізити, її не підписано відповідними посадовими особами, не скріплено печаткою платника податків. У цьому випадку, якщо контролюючий орган звертається до платника податків із письмовою пропозицією (письмове звернення надсилається поштою з повідомленням про його вручення) подати нову податкову декларацію з виправленими показниками (із зазначенням підстав неприйняття попередньої), то такий платник податків має право:

— подати таку нову декларацію разом зі сплатою відповідного штрафу;

— оскаржити рішення податкового органу в порядку апеляційного узгодження.

Якщо платником самостійно виявлено помилки, що містяться в раніше поданій ним податковій декларації, то такий платник зобов'язаний подати в порядку, встановленому для подання декларацій з податку на додану вартість (без урахування граничного строку подання, але з урахуванням строків давності, установлених статтею 15 Закону № 2181), **Уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок** (далі — уточнюючий розрахунок). Одним уточнюючим розрахунком може бути виправлено помилки тільки однієї раніше поданої декларації.

Платник податків має право не подавати зазначеного розрахунку, якщо такі уточнені показники вказуються ним у складі декларації за будь-який наступний податковий період (з урахуванням зазначених у першому абзаці строків давності), протягом якого такі помилки було самостійно виявлено. Такий спосіб самостійного виправлення платником помилки може бути застосовано в разі виправлення в декларації звітного періоду помилок тільки однієї раніше поданої декларації.

У разі виправлення помилок у рядках поданої раніше декларації, до яких повинні додаватися додатки, до уточнюючого роз-

рахунку чи декларації, до якої включено уточнені показники, має бути подано відповідні додатки, що містять інформацію щодо уточнених показників.

Не може бути зменшено суму податкових зобов'язань, яку не було сплачено до бюджету в минулих звітних періодах у зв'язку з повним або частковим списанням податкового боргу.

Якщо у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах, визначено заниження податкового зобов'язання (збільшується сума, що підлягає сплаті до бюджету, та/або зменшується сума, заявлена до відшкодування та відшкодована з бюджету) (заповнюється рядок 7.1 та/або рядок 7.4.1 уточнюючого розрахунку), то платник самостійно нараховує та сплачує штраф у розмірі, встановленому законодавством.

При цьому в разі самостійного виправлення платником помилок щодо операцій, які підпадають під дію пунктів 11.12 (абзац дванадцятий), 11.21, 11.29, 11.35 ст. 11 Закону), згідно з якими сума податку залишається в розпорядженні цього платника для цільового використання, зазначений в абзаці першому цього підпункту штраф не нараховується.

Якщо в результаті виправлення помилок, допущених у попередніх звітних періодах, визначено суму ПДВ, яка зменшує податкові зобов'язання, тобто у зв'язку з виправленням помилок зменшується сума, що підлягає сплаті до бюджету, та/або збільшується сума, що підлягає відшкодуванню з бюджету (заповнюється рядок 7.2 та/або рядок 7.3 уточнюючого розрахунку), така сума прирівнюється до суми бюджетного відшкодування тільки в тому випадку, коли в уточнюючому розрахунку заповнено рядок 6.2 та/або рядок 1.2.

Після подання декларації за звітний період платник податків має право до закінчення граничного строку подання декларації за такий же період подати нову декларацію з виправленими показниками.

Податкове зобов'язання, самостійно визначене платником податків, вважається узгодженим із дня подання податкової декларації до державної податкової інспекції (адміністрації) за місцем реєстрації та не може бути оскаржене платником в адміністративному чи судовому порядку.

У вступній частині податкової декларації вказується повна назва платника, його ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ чи ДРФО; вказується індивідуальний податковий номер платника податку та номер свідоцтва про реєстрацію його в якості платника податку на додану вартість, адреса і телефон платника.

У спеціальному полі для позначок про тип декларації (рядки 011—0133) у скороченій податковій декларації у другій колонці зазначається позначка (×) у рядку спеціального поля, яке відповідає типу декларації. Перша колонка спеціального поля містить код типу декларації, третя колонка містить назву типу декларації.

01	Податкова декларація з податку на додану вартість		011		Звітна
			012		Звітна нова
013	Спеціальні режими оподаткування				
0131		Переробного підприємства(пункт 11.21 Закону)			
0132	×	Сільськогосподарського підприємства (пункт 11.21 Закону)			
0133		Сільськогосподарського товаровиробника (пункт 11.29 Закону)			

Рис. 29. Зразок спеціального поля

Розділ I «Податкові зобов'язання» декларації заповнюється на підставі даних податкового обліку в розділі 2 Реєстру отриманих та виданих податкових накладних, здійсненого за податковими накладними, виданими покупцям платником податку на додану вартість. Тут вказуються загальні обсяги поставки, за якими у платника в даному звітному періоді виникло податкове зобов'язання (оподатковувані за ставкою 20 %, 0 %, звільнені від оподаткування відповідно до статті 5 Закону № 168 та тимчасово звільнені від оподаткування відповідно до статті 11 Закону № 168 чи інших нормативно-правових актів).

До розділу II «Податковий кредит» (рядки 10—15 декларації) включаються обсяги придбання (виготовлення, будівництва, спорудження) з податком на додану вартість або без податку на додану вартість товарів (послуг), основних фондів на митній території України, імпортованих товарів, отриманих на митній території України від нерезидента послуг з метою їх подальшого використання у межах господарської діяльності платника податку, а також тих, які не призначаються для їх використання у господарській діяльності, або придбані з метою їх використання для поставки послуг за межами митної території України, місце поставки яких визначається відповідно до пункту 6.5 статті 6 Закону, окремо за цілями використання (здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, не є об'єктом оподаткування).

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ РОЗДІЛУ І «ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ»
ПОДАТКОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ**

Код рядка декларації	Показники	Зміст запису
1	2	3
1	Операції на митній території України, що оподатковуються за ставкою 20 %, крім імпорту товарів	включаються оподатковувані за ставкою 20 відсотків обсяги поставки, здійснені на митній території України, включаючи також і обсяги поставки транспортних послуг, визначених частиною першою підпункту 6.2.4 пункту 6.2 статті 6 Закону, у вигляді брокерських, агентських або комісійних операцій з транспортними квитками, проїзними документами, укладання договорів або рахунків на транспортування пасажирів або вантажів довіреною особою перевізника та інші, визначені Законом, оподатковувані за вказаною ставкою обсяги поставки
2	Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	вказуються обсяги поставки, що оподатковуються за нульовою ставкою, окремо — експортні, окремо — інші операції
2.1	Експортні операції	
2.2	Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	
3	Операції, що не є об'єктом оподаткування (п. 3.2 ст. 3 Закону № 168)	заповнюється платником у тому випадку, якщо платник здійснює такі операції як частину в загальному обсязі поставки та зареєстрований (або має бути зареєстрований) як платник податку на додану вартість відповідно до вимог Закону. До декларації платником додається довідка довільної форми, засвідчена підписом керівника чи головного бухгалтера та печаткою (чи підписом платника, якщо платник — фізична особа), із зазначенням виду операції та пункту Закону, відповідно до якого така операція не є об'єктом оподаткування

Код рядка декларації	Показники	Зміст запису
1	2	3
4	Операції, які звільнені від оподаткування (ст. 5, 11 Закону № 168, інші нормативно-правові акти)	Вказується обсяг операцій, звільнених від оподаткування відповідно до статті 5 Закону та тимчасово звільнених від оподаткування відповідно до статті 11 Закону чи інших нормативно-правових актів. До декларації платником додається довідка довільної форми, засвідчена підписом керівника чи головного бухгалтера та печаткою (чи підписом платника, якщо платник — фізична особа), із зазначенням виду операції та пункту Закону чи іншого нормативно-правового акта, відповідно до якого така операція звільнена від оподаткування
5	Загальний обсяг поставки (сума значень з 1-го до 4-го рядка колонки А)	Вказується загальний обсяг оподатковуваних та неоподатковуваних операцій; значення рядка дорівнює сумі рядків 1, 2, 3 та 4; заповнюється тільки колонка А
5.1	3 рядка 5 — загальний обсяг оподатковуваних операцій звітного періоду (р. 1 + р. 2.1 + р. 2.2 + р. 4) колонки А	
6	Імпорт товарів протягом звітного періоду, сплачу ПДВ за які було відстрочено шляхом оформлення податкового векселя (п. 11.5 ст. 11 Закону)	Вказується обсяг імпорту товарів протягом звітного (податкового) періоду, при імпорті яких сплачу податку на додану вартість було відстрочено шляхом видачі податкового векселя відповідно до пункту 11.5 статті 11 Закону, та вказується термін погашення векселя. Якщо платником у звітному періоді видано більше одного такого векселя, то до декларації цим платником додається довідка (перелік) довільної форми, засвідчена підписом керівника чи головного бухгалтера та печаткою (чи підписом платника, якщо платник — фізична особа), у якій зазначаються суми податку та терміни погашення кожного векселя

7	Послуги, отримані від нерезидента на митній території України	Указуються обсяги послуг, отриманих від нерезидента на митній території України
8	Коригування на основі попередніх звітних періодів (+ чи -). У разі заповнення цього рядка обов'язковим є подання Додатка № 1 до декларації.	Коригування податкових зобов'язань на основі попередніх звітних періодів. При заповненні цього рядка обов'язковим є подання додатка 1 до податкової декларації
8.1	Самостійне виправлення помилок, що містяться в раніше поданій податковій декларації	відображається сума податку, яка збільшує або зменшує суму податкового зобов'язання в результаті самостійного виправлення платником помилок, що містяться в раніше поданій податковій декларації
8.2	Нецільове використання товарів, ввезених у пільговому режимі	відображаються суми збільшення податкових зобов'язань, що виникають у зв'язку із нецільовим використанням товарів, увезених у пільговому режимі
8.3	Інші випадки (п. 4.5 ст. 4 Закону)	відображається збільшення або зменшення податкових зобов'язань, що здійснюється відповідно до пункту 4.5 статті 4 Закону
8.4	Інші випадки	відображаються інші випадки збільшення (зменшення) податкових зобов'язань
9	Усього податкових зобов'язань	Сума значень рядків 1 + 6 + 7 + 8 (- чи +) колонки Б)
9 ¹	Крім того, поставка послуг за межами митної території України, місце поставки яких визначається відповідно до п. 6.5. ст. 6 Закону	

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ РОЗДІЛУ II «ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ»
ПОДАТКОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ**

Код рядка декларації	Показники	Зміст запису
1	2	3
10	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження) з податком на додану вартість на митній території України товарів (послуг) та основних фондів з метою їх використання в господарській діяльності платника податку для здійснення операцій, які:	Включаються обсяги придбаних з податком на додану вартість на митній території України товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, окремо по цілях використання (для цілей здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, не є об'єктом оподаткування)
10.1	підлягають оподаткуванню за ставкою 20 відсотків та нульовою ставкою	
10.2	не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	
11	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження) без податку на додану вартість на митній території України товарів (послуг) та основних фондів з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які:	Включаються обсяги придбаних без податку на додану вартість на митній території України товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, окремо по цілях використання (для цілей здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, не є об'єктом оподаткування)

11.1	підлягають оподаткуванню за ставкою 20 відсотків та нульовою ставкою	
11.2	не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	
12	Імпортовані товари та отримані від нерезидента на митній території України послуги з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які оподатковуються за ставкою 20 відсотків та нульовою ставкою:	<p>Включаються обсяги ввезених (пересланих) із-за меж України товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, окремо:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ПДВ, сплачений митним органам; — погашені податкові векселі, що дають право на збільшення податкового кредиту в поточному звітному періоді; — звільнені від ПДВ (ст. 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти); — роботи (послуги), отримані від нерезидента
12.1	ПДВ, сплачений митним органам	
12.2	Погашені податкові векселі, що дають право на збільшення податкового кредиту в поточному звітному періоді	
12.3	Звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	

Код рядка декларації	Показники	Зміст запису
1	2	3
12.4	Послуги, отримані від нерезидента	Рядок 12.4 може бути заповнено лише за умови сплати до бюджету податку на додану вартість за отримані від нерезидента роботи (послуги). Датою сплати податку до об'єкту в цьому випадку вважається дата подання до податкової інспекції (адміністрації) податкової декларації, в якій суму податку на додану вартість за отримані від нерезидента роботи (послуги) включено до податкових зобов'язань (рядок 7)
12.5	Товари, імпортовані в пільговому режимі та використані не за цільовим призначенням	
13	Імпортовані товари та отримані від нерезидента на митній території України послуги з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (ст. 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти):	<p>Включаються обсяги ввезених (пересланих) із-за меж України товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, окремо по цілях використання (для цілей здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, не є об'єктом оподаткування):</p> <p>— для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону), в т. ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ПДВ, сплачений митним органам; — звільнені від ПДВ (ст. 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти); — послуги, отримані від нерезидента

13.1	ПДВ, сплачений митним органам	
13.2	Звільнені від ПДВ (статті 5, 11 закону, інші нормативно-правові акти)	
13.3	Послуги, отримані від нерезидента	
14	Придбання (виготовлення, будівництво, сполучення) з податком на додану вартість вітчизняних товарів (послуг) та основних фондів, імпорту товарів та отримання від нерезидента на митній території України послуг, які не призначаються для їх використання у господарської діяльності, або з метою їх використання для поставки послуг за межами митної території України, місце поставки яких визначається відповідно до п. 6.5. ст. 6 Закону:	Включаються обсяги придбаних з податком на додану вартість на митній території України або ввезених (пересланих) із-за її меж товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, окремо: — на митній території України; — ввезені (переслані) із-за меж митної території України; — послуги, отримані від нерезидента
15	Придбання (виготовлення, будівництво, сполучення) без податку на додану вартість вітчизняних товарів (послуг) та основних фондів, імпорту товарів та отримання від нерезидента на митній території України послуг, які не призначаються для їх використання у господарської діяльності, або з метою їх використання для поставки послуг за межами митної території України, місце поставки яких визначається відповідно до п. 6.5 ст. 6 Закону:	Включаються обсяги придбаних без податку на додану вартість на митній території України або ввезених (пересланих) із-за її меж товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, окремо: — на митній території України; — ввезені (переслані) із-за меж митної території України; — послуги, отримані від нерезидента

Код рядка декларації	Показники	Зміст запису
1	2	3
16	Коригування податкового кредиту за попередні звітні періоди (у разі заповнення цієї графи є обов'язковим подання додатка 1 до декларації)	Коригування, які стосуються поставок товарів (послуг), мають місце і в частині податкового кредиту декларації платника податків — покупця цих товарів, робіт та послуг При заповненні рядка 16 обов'язковим є подання додатка 1 до податкової декларації
16.1	Самостійне виправлення платником помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації	відображається сума податку, яка збільшує або зменшує суму податкового кредиту в результаті самостійного виправлення платником помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації
16.2	Згідно з п. 4.5 ст. 4 Закону	відображається збільшення або зменшення податкового кредиту, що здійснюється відповідно до пункту 4.5 статті 4 Закону
16.3	Інші випадки	відображаються інші випадки збільшення (зменшення) податкового кредиту
17	Усього податкового кредиту	Сума значень рядків 10.1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 16 (– чи + колонки Б)

За результатами визначення податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ складається 3 розділ Декларації «Розрахунки з бюджетом за звітний період». При цьому визначається їх арифметична різниця, яка записується в рядок 18, а саме: позитивне значення — в рядок 18.1; негативне значення — в рядок 18.2. В рядку 19 відображаються суми коригування платежів з урахуванням положень про вексельну форму відстрочення сплати податку на додану вартість при імпорті товарів на митну територію України (п. 11.5 ст. 11 Закону).

Якщо в результаті розрахунку отримано значення різниці рядків 18 і 19 більше 0, то це означатиме, що платник повинен сплатити до бюджету визначену суму і заповнити рядок 20 декларації (зі знаком «+»).

Якщо в результаті розрахунку значення різниці рядків 18 і 19 менше 0, то це означатиме, що платник має право на отримання відшкодування з бюджету і повинен заповнити рядок 21 декларації (зі знаком «-»).

Сума податку на додану вартість, яка підлягає нарахуванню до сплати в бюджет за підсумками поточного звітного періоду, з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного періоду, вказується в рядку 27 декларації.

Платник податку, який має суми заниження заявленого ним бюджетного відшкодування щодо суми, визначеної податковим органом відповідно до підпункту 7.7.7 пункту 7.7 статті 7 Закону, та/або суму бюджетного відшкодування минулих звітних періодів, яка зараховується у зменшення податкових зобов'язань з податку на додану вартість наступних податкових періодів, заповнює Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету (додаток 2 до податкової декларації з податку на додану вартість).

Якщо за результатами поточного звітного (податкового) періоду платником податку визначено від'ємне значення різниці між сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту, сума визначеного від'ємного значення враховується у зменшення суми податкового боргу за попередні звітні (податкові) періоди з податку на додану вартість, у тому числі розстроченого або відстроченого відповідно до закону (відображається у рядку 22.1 податкової декларації), а решта зараховується до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (відображається у рядку 22.2 податкової декларації поточного звітного (податкового) періоду та переноситься до рядка 23.1 податкової декларації наступного звітного (податкового) періоду).

Якщо в наступному звітному податковому періоді різниця між сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту, з урахуванням залишку такого від'ємного значення минулого звітного (податкового) періоду, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду, має від'ємне значення, то платником податку разом з податковою декларацією подається Розрахунок суми бюджетного відшкодування (додаток 3 до податкової декларації з податку на додану вартість). При цьому платник податку, який має право на одержання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення повної суми бюджетного відшкодування на його рахунок у банку, подає Заяву про повернення суми бюджетного відшкодування (додаток 4 до податкової декларації з податку на додану вартість).

Не мають права на отримання бюджетного відшкодування і подання вказаного Розрахунку такі особи:

— особа, яка зареєстрована як платник цього податку менш ніж за 12 календарних місяців до місяця, за наслідками якого подається заява на бюджетне відшкодування, та/або мала обсяги оподатковуваних операцій за останні 12 календарних місяців менші, ніж заявлена сума бюджетного відшкодування (крім нарахування податкового кредиту внаслідок придбання або спорудження (будівництва) основних фондів);

— особа, яка не провадила діяльності протягом останніх дванадцяти календарних місяців.

Бюджетному відшкодуванню підлягає частина такого від'ємного значення, яка дорівнює сумі податку, фактично сплаченій отримувачем товарів (послуг) у попередньому податковому періоді постачальникам таких товарів (послуг).

Значення рядка 4 Розрахунку суми бюджетного відшкодування (додаток 3 до податкової декларації з податку на додану вартість) переноситься до рядка 25 податкової декларації за поточний звітний податковий період. Залежно від обраного платником напряму повернення суми бюджетного відшкодування (на рахунок цього платника у банку або у зменшення податкових зобов'язань з податку на додану вартість наступних податкових періодів) така сума в повному розмірі вказується або в рядку 25.1, або в рядку 25.2 податкової декларації з податку на додану вартість. При цьому платник податку, який має право на одержання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення повної суми бюджетного відшкодування на його рахунок у банку, подає Заяву про повернення суми бюджетного відшкодування

(додаток 4 до податкової декларації з податку на додану вартість).

Залишок від'ємного значення після бюджетного відшкодування включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (відображається у рядку 26 податкової декларації поточного звітного податкового періоду та переноситься до рядка 23.2 податкової декларації наступного звітного періоду).

Розділ III «Розрахунки за звітний період» податкової декларації з податку на додану вартість (скороченої) має свої особливості в оформленні.

Відмінність у заповненні цього розділу порівняно з податковою декларацією з податку на додану вартість наступна:

- 1) відсутня відмітка платника про проведення відшкодування
- 2) замість рядків 20—28 уведено нові рядки:

— 20. Сума ПДВ, яка в поточному звітному періоді підлягає нарахуванню.

— 21. Сума ПДВ, яка зменшує нарахування наступних звітних періодів.

— 22. Сума ПДВ минулого звітного періоду, яка в поточному звітному періоді зменшує суму податку, що залишається у розпорядженні платника податку для цільового використання.

— 23. Сума ПДВ, яка підлягає нарахуванню в особовому рахунку платника та залишається у розпорядженні платника податку для цільового використання (пп. 11.21, 11.29 ст. 11 Закону).

— 24. Сума ПДВ, яка в наступному звітному періоді зменшує суму податку, що залишається у розпорядженні платника податку для цільового використання, і не відображається в особовому рахунку платника»; значення рядка 24 переноситься платником до рядка 22 податкової декларації (скороченої) наступного звітного періоду.

Суми податку на додану вартість, відображені в рядку 24 податкової декларації з податку на додану вартість (скороченої), поданої платниками податку (за винятком тих, що застосовували визначені пунктами 11.12, 11.21, 11.29 та 11.35 статті 11 Закону спеціальні режими оподаткування) за останній податковий період в умовах дії Закону, чинного до внесення змін Законом № 2505-IV, включаються із знаком «-» до рядка 8.4 «інші випадки» податкової декларації з податку на додану вартість, що подається після набуття чинності Законом № 2505-IV.

Особливі правила відшкодування з бюджету визначені для підприємств суднобудування і літакобудування. При від'ємному значенні сум податку на додану вартість, обрахованих у порядку,

передбаченому в підпункті 7.7.1 пункту 7.7 статті 7 Закону, таким підприємствам відшкодування з бюджету здійснюється в податковому періоді, наступному за звітним періодом, у якому виникло від’ємне сальдо податку, у порядку і строки, передбачені у пункті 7.7 статті 7 Закону. При цьому сума, відображена в рядку 22.2 податкової декларації поточного звітного податкового періоду зазначених підприємств, переноситься до рядка 23.1 податкової декларації цього самого звітного періоду. Розрахунок суми бюджетного відшкодування здійснюється у загальновстановленому порядку.

Розрахунок частки бюджетного відшкодування за формою, визначеною в додатку 3 до податкової декларації.

Розрахунок частки бюджетного відшкодування подається до податкової інспекції (адміністрації) разом з декларацією за відповідний звітний період.

Послідовність визначення значень рядків Розрахунку бюджетного відшкодування.

У рядку 1 Розрахунку зазначається загальна сума податку на додану вартість, задекларована до відшкодування за результатами звітного періоду (рядок 21 податкової декларації або позитивна різниця рядків 21 і 22 в разі заповнення рядка 22).

У рядку 2 Розрахунку зазначається загальна сума податку на додану вартість, задекларована до відшкодування за результатами звітного періоду зменшена на суму експортного відшкодування:

рядок 2 Розрахунку = рядок 21 декларації – рядок 22 декларації – рядок 23 декларації.

У рядку 3 Розрахунку вказується загальний обсяг оподатковуваних операцій за звітний період (рядок 5.2 податкової декларації, колонка А).

У рядку 4 Розрахунку вказується обсяг продажу товарів (робіт, послуг) за нульовою ставкою на митній території України (рядок 2.2 податкової декларації, колонка А).

У рядку 5 Розрахунку визначається частка обсягу операцій з продажу товарів (робіт, послуг за нульовою ставкою на митній території України в загальному обсязі оподатковуваних операцій звітного періоду (рядок 4 : рядок 3 · 100 %).

У рядку 6 Розрахунку визначається частка суми бюджетного відшкодування (рядок 2 · рядок – 100 %).

Якщо значення цього рядка обчислено більше, ніж значення рядка 2 цього додатка, то в цей док переноситься значення рядка 2.

У рядку 7 Розрахунку зазначається різниця рядками 1 і 6 Розрахунку.

Сума частки бюджетного відшкодування (рядок 6) переноситься в рядок 24 податкової декларації (колонка Б). Відмітка про порядок здійснення бюджетного відшкодування вказується в рядках 24.1—24.3 податкової декларації (колонка А) у відсотках.

До рядка 23 переноситься значення рядка 6 Розрахунку експортного відшкодування (додаток 1 до податкової декларації з податку на додану вартість); якщо додаток 1 не подається, рядок 23 не заповнюється; до рядка 24 переноситься значення рядка 6 Розрахунку частки бюджетного відшкодування (додаток 3 до податкової декларації з податку на додану вартість); якщо додаток 3 не подається, рядок 24 не заповнюється; значення рядка 25 дорівнює різниці рядків (21 – 23 – 24) податкової декларації; у разі заповнення рядка 22 (бюджетне відшкодування, отримане платником за окремим рішенням Уряду) всі розрахунки, в яких приймає участь значення рядка 21, здійснюються з урахуванням зменшення рядка 21 на значення рядка 22, якщо різниця цих рядків має позитивне значення. В цьому разі значення рядка 25 дорівнює різниці рядків (21 – 22 – 23 – 24) податкової декларації. Якщо ж різниця рядків 21 і 22 має від'ємне значення (значення рядка 22 більше значення рядка 21), то бюджетне відшкодування не здійснюється.

Якщо платник бажає спрямувати суму бюджетного відшкодування на погашення кількох видів платежів, які зараховуються до державного бюджету, то в рядках 23.1.2, 24.1.2, 25.1.2 замість розділу бюджетної класифікації необхідно вказати «перелік додається» та додати до декларації довідку довільної форми, у якій вказати в кожному із вказаних рядків, який відсоток суми бюджетного відшкодування зараховується в рахунок платежів до державного бюджету за кожним з розділів бюджетної класифікації. Довідка має бути підтверджена підписом платника, якщо платник — фізична особа, чи печаткою та підписами відповідальних посадових осіб (директора, головного бухгалтера) — в інших випадках (особа, яка визначена як платник податку на додану вартість, крім фізичних осіб).

Податкові декларації приймаються без попередньої перевірки зазначених у них показників.

Зареєстровані в податковій інспекції (адміністрації) декларації підлягають документальній невиїзній (камеральній) перевірці.

За результатами перевірки робиться відповідний запис у розділі IV податкової декларації та складається Акт про результати

документальної невізної (камеральної) перевірки податкової декларації з податку на додану вартість за формою, визначеною в додатку 2 до цього Порядку

Документальну невізну (камеральну) перевірку даних, заявлених у податковій звітності з податку на додану вартість, податковий орган проводить протягом 30 днів, наступних за днем отримання податкової декларації. За наявності достатніх підстав уважати, що розрахунок суми бюджетного відшкодування було зроблено з порушенням норм податкового законодавства, податковий орган має право протягом такого самого строку провести позапланову виїзну (документальну) перевірку платника для визначення достовірності нарахування такого бюджетного відшкодування.

У разі коли платник податку на додану вартість не подає податкову декларацію у строки, визначені законодавством, а також коли контролюючий орган за результатами проведеної ним перевірки визначає суму заниження податкового зобов'язання (завищення від'ємного значення різниці між сумою податкового зобов'язання та податкового кредиту чи суми бюджетного відшкодування), задекларованого платником у податковій звітності з податку на додану вартість, такий платник податку несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

Форми податкової декларації з податку на додану вартість, зареєстровані в установленому порядку в Міністерстві юстиції України, відповідають нормам та змісту податку на додану вартість.

Унесення змін до форм податкової звітності з податку на додану вартість здійснюється у разі законодавчої зміни правил оподаткування, які запроваджують інший, ніж той, що діяв до їх прийняття, порядок відображення у звітності сум податкових зобов'язань і податкового кредиту та обчислення сум податкових зобов'язань платника перед бюджетом чи порядку обчислення і надання бюджетного відшкодування.

Якщо після зміни правил оподаткування, обумовленої пунктом 9.2 цього Порядку, центральним податковим органом не внесені зміни до форми податкової звітності і якщо платник вважає, що незмінена форма податкової звітності збільшує або зменшує його податкові зобов'язання всупереч унесеним змінам до правил оподаткування, то він має право подати податкову декларацію з податку на додану вартість за іншою формою разом із поясненням мотивів її складення.

У **додатку К** представлена форма Податкової декларації з податку на додану вартість.

14.2.1.2. Подання Податкової декларації з податку на додану вартість сільськогосподарськими підприємствами

Подання податкової декларації з ПДВ в сільськогосподарських підприємствах як звітного документа щодо податку на додану вартість передбачено підпунктом 7.7.2 статті 7 Закону України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97 р. № 168/97-ВР, зі змінами та доповненнями, і пунктом 4.1 статті 4 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181-111 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами». Зареєстрований платник ПДВ подає до органу державної податкової служби за місцем свого знаходження у терміни, передбачені законом для відповідного податкового періоду, податкову декларацію незалежно від того, чи виникло в цьому періоді податкове зобов'язання чи ні. У сільському господарстві разом із загальноприйнятими правилами ведення податкового обліку та звітності щодо податку на додану вартість діють і специфічні правила відображення податкових зобов'язань щодо ПДВ, із застосуванням спеціальних видів (форм) податкової декларації та відкриттям спеціальних рахунків.

Подання декларації з ПДВ є прямим обов'язком суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі й сільськогосподарських товаровиробників (як юридичних, так і фізичних осіб), зареєстрованих як платники ПДВ.

Звітний (податковий) період, за який подається декларація з податку на додану вартість, для сільськогосподарських підприємств установлюється в порядку, визначеному п. 7.9 ст. 7 Закону про ПДВ.

Залежно від обсягу оподатковуваних операцій з поставки товарів (послуг) за попередній календарний рік (тобто з 1 січня по 31 грудня включно) звітний (податковий) період може дорівнювати:

- одному календарному місяцю;
- одному календарному кварталу.

Сільськогосподарські підприємства, зареєстровані платниками ПДВ, у відповідні терміни незалежно від того, чи виникло у них у звітному періоді податкове зобов'язання зі сплати ПДВ, подають до податкових органів податкові декларації з податку на додану вартість.

Установлено дві форми декларації: повна (загальна) та скорочена.

Вимоги до того, за якою із форм декларації з ПДВ (повною (загальною) або скороченою) необхідно звітувати платникам податків, викладено в Порядку № 166.

Для виробників сільськогосподарської продукції встановлено низку пільг зі сплати податків. Зокрема, Закон про ПДВ для сільськогосподарських товаровиробників передбачає ряд спеціальних та пільгових режимів оподаткування. У зв'язку із цим слід насамперед мати на увазі норми окремих пунктів статей 6 і 11 Закону про ПДВ.

Із Закону про ПДВ «Стаття 6. Ставки податку»

6.2. Податок за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з:

6.2.6. поставки переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою сільськогосподарськими товаровиробниками всіх форм власності і господарювання».

Цей пільговий режим оподаткування діє, починаючи з 1 січня 1998 року та регламентує нарахування ПДВ за ставкою 0 % сільськогосподарськими товаровиробниками всіх форм власності та господарювання, які поставляють переробним підприємствам молоко та м'ясо живою вагою.

Із Закону про ПДВ «Стаття 11. Заключні положення» п. 11.21. До 1 січня 2008 року сума податку на додану вартість, що повинна сплачуватися до бюджету переробними підприємствами усіх форм власності за реалізовані ними молоко та молочну продукцію, м'ясо та м'ясопродукти, у повному обсязі спрямовується виключно для виплати дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за поставлені ними переробним підприємствам молоко і м'ясо в живій вазі.

Сума податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету сільськогосподарськими підприємствами усіх форм власності за реалізовані ними молоко, худобу, птицю, вовну, а також за молочну продукцію та м'ясопродукти, ви роблені у власних переробних цехах, повністю залишається у розпорядженні цих сільськогосподарських підприємств і спрямовується на підтримку власного виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва.

Порядок нарахування і використання зазначених коштів установлюється Кабінетом Міністрів України».

Згідно з першим абзацом пункту 11.21 статті 11 Закону про ПДВ, починаючи з 1 січня 1998 року суми ПДВ, одержувані пе-

переробними підприємствами всіх форм власності за реалізовані ними молоко і молочну продукцію, м'ясо та м'ясопродукти (які у звичайному порядку мали б сплачуватися до бюджету), в повному обсязі підлягають виплаті саме тим сільськогосподарським товаровиробникам всіх форм власності та господарювання, в яких ці підприємства купують молоко та м'ясо в живій вазі, тобто саме тим, про які йдеться в підпункті 6.2.6 статті 6 Закону про ПДВ та які застосовують при продажу молока та м'яса живою вагою ставку ПДВ 0 %.

Відповідно до другого абзацу п. 11.21 ст. 11 Закону про ПДВ (діє з 1 січня 1999 року) сільськогосподарські товаровиробники мають право до 1 січня 2008 року акумулювати на своїх спеціальних рахунках суму ПДВ від реалізації ними молока, худоби, птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах, та використовувати за цільовим призначенням на підтримку власного виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва.

Із Закону про ПДВ

«11.29. До 1 січня 2008 року зупинити дію пункту 7.7 статті 7, пунктів 10.1 і 10.2 статті 10 цього Закону в частині сплати до бюджету податку на додану вартість щодо операцій з поставки товарів (робіт, послуг) власного виробництва, включаючи продукцію (крім підакцизних товарів), виготовлену на давальницьких умовах із власної сільськогосподарської сировини, за винятком операцій з поставки переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою, що здійснюються сільськогосподарськими товаровиробниками незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, в яких сума, одержана від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік, становить не менше 50 відсотків загальної суми валового доходу підприємства.

Для новостворених сільськогосподарських товаровиробників різних форм власності питома вага сільськогосподарської продукції в загальній сумі валового доходу підприємства в поточному році визначається за даними звітного періоду.

Зазначені кошти залишаються в розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників і використовуються ними на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначен-

ня. У разі нецільового використання акумульованих засобів вони стягуються до Державного бюджету України в безспірному порядку.

Порядок акумуляції та використання зазначених коштів визначається Кабінетом Міністрів України».

З метою встановлення механізму застосування норм пункту 11.21 статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість» щодо підтримки сільськогосподарських виробників тваринницької продукції та своєчасного перерахування їм дотацій за продані переробним підприємствам молоко та м'ясо в живій вазі Кабінет Міністрів України постановою від 12.05.99 р. № 805 (зі змінами та доповненнями, внесеними постановою КМУ від 01.06.2002 р. № 715) затвердив Порядок нарахування, виплат і використання коштів, спрямованих для виплати дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними переробним підприємствам молоко та м'ясо в живій вазі (далі — Порядок № 805).

Порядок № 805 не поширюється на операції з реалізації молока, молочної продукції, м'яса та м'ясопродуктів, виготовлених переробними підприємствами з імпортованої сировини та із сировини, закупленої не в живій вазі, з продажу імпортованої сировини, з продажу молока та м'яса в живій вазі посередниками і перероблення сировини на давальницьких умовах.

Порядок акумуляції та використання коштів, що нараховуються сільськогосподарськими товаровиробниками — платниками податку на додану вартість за операціями з поставки товарів (робіт, послуг) власного виробництва, включаючи продукцію (крім підакцизних товарів), виготовлену на давальницьких умовах із власної сільськогосподарської сировини (далі — Порядок № 271), затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.99 р. № 271 (в редакції постанови КМУ від 23.04.2001 р. № 374, зі змінами та доповненнями, внесеними постановою КМУ від 11.04.2002 р. № 488).

Порядок № 271 устанавлює механізм реалізації пільгового оподаткування сільськогосподарських товаровиробників за нормами пункту 11.29 статті 11 Закону про ПДВ.

Дія Порядку № 271 поширюється на сільськогосподарських товаровиробників незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, які зареєстровані як платники податку на додану вартість і отримали від поставки сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її перероблення за попередній звітний (податковий) рік суму, що становить не менше 50 відсотків загальної суми валового доходу підприємства.

Для новостворених сільськогосподарських товаровиробників різних форм власності питома вага сільськогосподарської продукції в загальній сумі їх валового доходу визначається в поточному році за даними звітнього періоду.

На підставі другого абзацу пункту 4 Порядку № 271 сільськогосподарські товаровиробники не перераховують до бюджету податкові зобов'язання щодо ПДВ, що виникли при здійсненні операцій з реалізації продукції, товарів (робіт, послуг) власного виробництва, включаючи продукцію (крім підакцизних товарів), виготовлену на давальницьких умовах із власної сільськогосподарської сировини, а акумулюють для власних потреб. Різниця між сумою податку на додану вартість, отриманою сільськогосподарськими товаровиробниками від покупців, та сумою податку на додану вартість, сплаченою ними постачальникам, повинна перераховуватися сільськогосподарськими товаровиробниками зі свого поточного рахунка на відкритий окремий (спеціальний) рахунок.

Терміни, встановлені для перерахування таких сум на окремі спеціальні рахунки, аналогічні встановленим термінам, передбаченим для перерахування суми податку на додану вартість до бюджету.

Застосування норм п. 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ можливе тільки тими сільськогосподарськими товаровиробниками, в яких сума, отримана від поставки сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її перероблення за попередній звітний (податковий) рік (для новостворених, зареєстрованих платниками ПДВ, — визначається за даними звітнього періоду в поточному році), становить не менше 50 відсотків загальної суми валового доходу підприємства.

Для сільськогосподарських товаровиробників, які застосовують норми п. 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ, встановлено додаткове правило щодо відкриття спеціальних рахунків саме протягом граничного терміну — згідно з абзацом третім пункту 4 Порядку № 271 сільськогосподарській товаровиробник повинен відкрити окремий рахунок в установі банку протягом одного звітнього періоду після отримання права на застосування спеціального режиму оподаткування.

Звітним періодом для визначення можливості (за критерієм 50-відсоткової «сільгоспчастки») новоствореного сільгосппідприємства перейти на спеціальний режим оподаткування, встановлений п. 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ, вважається період з моменту державної реєстрації сільськогосподарського товаровироб-

ника як платника ПДВ до кінця першого звітного (податкового) місяця, після якого подається декларація з ПДВ.

Величина податкового кредиту, відображувана по рядку 21 у спеціальній декларації за скороченою формою, тобто від'ємна різниця між сумою податку на додану вартість, отриманою сільськогосподарськими товаровиробниками від покупців, та сумою податку на додану вартість, сплаченою ними постачальникам, зараховується сільськогосподарським товаровиробникам на зменшення податкових зобов'язань наступних звітних періодів та відображається в рядку 24 скороченої форми декларації з ПДВ.

Кошти в розмірі перевищення податкових зобов'язань над податковим кредитом щодо операцій з поставки товарів (робіт, послуг), включаючи продукцію (крім підакцизних товарів), виготовлену на давальницьких умовах із власної сільськогосподарської сировини, сільськогосподарськими товаровиробниками перераховуються на окремий спеціальний рахунок та використовуються ними для придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення. Розмір податкових зобов'язань щодо операцій, що пільгуються згідно з нормами пункту 11.29 статті 11 Закону про ПДВ, відображається в рядку 23 декларації за спеціальною (скороченою) формою.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2002 р. № 488 внесено зміни до п. 4 Порядку № 271 та посилено контроль за виконанням зазначеного порядку обов'язкового перерахування сум на спеціальні рахунки: «...Не перераховані на окремий рахунок зазначені кошти вважаються такими, що використовуються не за цільовим призначенням, і підлягають стягненню до державного бюджету у безспірному порядку».

У другому абзаці п. 11.21 ст. 11 Закону про ПДВ йдеться про суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності за реалізовані ними молоко, худобу, птицю, вовну, а також за молочну продукцію та м'ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах. Зазначена сума податкових зобов'язань повністю залишається в розпорядженні цих сільськогосподарських підприємств і також виключно цілеспрямовано має бути використана на підтримку власного виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва.

Механізм реалізації встановленого порядку передбачає акумулювання сільськогосподарськими товаровиробниками коштів у розмірі податкових зобов'язань щодо ПДВ на спеціальному окремому рахунку.

При здійсненні діяльності з реалізації молока, худоби, птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах, сільгосп підприємства зобов'язані обчислені за спеціальною податковою декларацією та відображені по рядку 23 суми перераховувати з поточного рахунка на спеціальний окремий рахунок.

Не менш важливим для сільськогосподарських товаровиробників є питання отримання на свої відкриті спеціальні рахунки сум, що перераховуються переробними підприємствами у вигляді дотацій. Сума податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету переробними підприємствами всіх форм власності за реалізовані ними молоко та молочну продукцію, м'ясо і м'ясопродукти, в повному обсязі спрямовується виключно для виплати дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними переробним підприємствам молоко та м'ясо в живій вазі.

Взаємозв'язок між п. п. 6.2.6 ст. 6 і абзацом першим п. 11.21 ст. 11 Закону про ПДВ полягає в тому, що нульова ставка ПДВ (за нормою п. п. 6.2.6 ст. 6) застосовується сільськогосподарськими товаровиробниками до операцій з поставки молока та м'яса в живій вазі переробним підприємствам.

Обмежень щодо терміну застосування нульової ставки ПДВ при здійсненні вищеназваних операцій Закон про ПДВ не встановлює.

Відображення операцій з поставки молока та м'яса в живій вазі переробним підприємствам у повній (загальній) декларації з ПДВ зберігає право (за п. п. 6.2.6 ст. 6 Закону про ПДВ) сільськогосподарських товаровиробників на отримання бюджетного відшкодування щодо податкового кредиту.

Через специфіку технологічного циклу сільськогосподарського виробництва відшкодування податкового кредиту за рахунок зменшення податкових зобов'язань щодо ПДВ на практиці можливе після закінчення сільськогосподарського року— після проведення збирання врожаю та реалізації вирощеної та виробленої продукції. До здійснення операцій з реалізації виготовленої продукції сільського господарства, особливо продукції рослинництва, у підприємств, як правило, податковий кредит перевищує податкові зобов'язання.

3 Указу Президента України № 857

«4. У разі коли сума податку на додану вартість, визначена як різниця між загальною сумою податкових зобов'язань, що виникли у зв'язку з будь-якою поставкою товарів (послуг) протягом

звітнього періоду, та сумою податкового кредиту звітнього періоду, має від'ємне значення, така сума зараховується у погашення заборгованості платника податку із сплати податку на додану вартість, що виникла у минулих звітних періодах, а за відсутності заборгованості — у зменшення податкових зобов'язань платника податку протягом трьох наступних звітних періодів. Це правило не поширюється на порядок бюджетного відшкодування при оподаткуванні операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою.

Якщо сума від'ємного значення податку не погашається сумами податкових зобов'язань, що виникли протягом трьох наступних звітних періодів, така сума підлягає відшкодуванню з Державного бюджету України на умовах, визначених законодавством, протягом місяця, що настає після подання декларації за третій звітний період після виникнення від'ємного значення податку.

Розрахунок суми бюджетного відшкодування при оподаткуванні операцій з поставки товарів (послуг), що оподатковуються за нульовою ставкою, проводиться у порядку, передбаченому законодавством для платників податку, які застосовують квартальний податковий період. Таке бюджетне відшкодування здійснюється протягом місяця, що настає після подання декларації за звітний період, у якому були здійснені такі операції».

Порядок проведення розрахунків щодо відшкодування сум податку на додану вартість у частині, що належить зарахуванню на поточний рахунок платника податку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1270 (зі змінами та доповненнями, внесеними постановою КМУ від 13.12.2001 р. № 1659, далі — Порядок № 1270), установлює механізм відшкодування сум податку на додану вартість у частині, що підлягає зарахуванню на поточний рахунок платників, у яких настали терміни відшкодування податку на додану вартість згідно із законодавством.

Відповідно до пункту 11.21 статті 11 Закону про ПДВ акумульовані на окремому спеціальному рахунку кошти сільськогосподарських товаровиробників мають цільовий напрямок використання. На підставі п. 15 Порядку № 805 кошти, перераховані самостійно сільськогосподарськими підприємствами на окремий спеціальний рахунок, а також зараховані їм на рахунок суми дотацій від переробних підприємств використовуються такими сільськогосподарськими товаровиробниками на підтримку власного виробництва продукції тваринництва та птахівництва.

Таким чином, сільськогосподарські товаровиробники — платники податку на додану вартість зобов'язані вести три окремі по-

даткові обліки за видами реалізованої продукції, товарів (робіт, послуг):

1) щодо операцій з поставки молока, худоби (в тому числі молока та м'яса в живій вазі, що реалізуються переробним підприємством), птиці, вовни, молочної продукції та м'ясопродуктів, тобто за операціями, що пільгуються згідно із Законом про ПДВ (пункт 11.21 статті 11 і підпункт 6.2.6 статті 6).

Слід мати на увазі, що на підставі п. 12 Указу № 857 у разі проведення бартерних (товарообмінних) розрахунків за молоко та м'ясо в живій вазі, поставлені переробним підприємствам, так само як і при здійсненні інших операцій із застосуванням зазначеної форми розрахунків, нульова ставка податку не застосовується, податок на додану вартість нараховується за ставкою 20 %;

2) щодо операцій з поставки продукції, товарів (послуг) власного виробництва (крім підакцизної продукції), щодо операцій, які пільгуються згідно із Законом про ПДВ (пункт 11.29 статті 11);

3) щодо операцій з поставки підакцизної продукції та продукції невідласного виробництва (придбаної), тобто за операціями, що не пільгуються.

Звичайно, ведення трьох окремих видів податкового обліку визначає необхідність подання двох різних за формою податкових декларацій з ПДВ:

- стосовно діяльності, що не пільгується;
- стосовно діяльності, що пільгується;

Причому одна з них (стосовно діяльності, що не пільгується) є саме тією загальноприйнятою (загальновстановленою) податковою декларацією з ПДВ. Інша за формою податкова декларація з ПДВ подається стосовно діяльності, що пільгується. Оскільки в Порядку № 271 визначено, що для перерахування на спеціальні рахунки використовується тільки сума ПДВ, що належить бюджету, тобто додатна різниця між сумою податкових зобов'язань та сумою податкового кредиту щодо такої діяльності, а від'ємна різниця (як зазначено в Порядку № 271: «залишок податкового кредиту», що також аналогічно вислову в Порядку № 805) покривається сумами податкових зобов'язань наступних податкових періодів, у цьому випадку складання податкової звітності щодо ПДВ з використанням декларації загальновстановленої (повної) форми викликало труднощі. ДПАУ листом від 11.05.99 р. № 2728/6/16-1114 (далі — лист № 2728) з метою надання роз'яснення з окремих питань застосування норм Порядку № 271 приписує використовувати для складання податкової звітності щодо

податку на додану вартість декларацію за скороченою формою (але й там теж немає місця для відображення суми ПДВ, що підлягає відшкодуванню з бюджету»).

Застосування скороченої декларації з ПДВ не передбачає бюджетного відшкодування.

У пункті 2 листа № 2728 зазначається, що до загальної декларації з ПДВ включаються:

- операції з поставки підакцизних товарів;
- операції з поставки переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою (незалежно від форми розрахунку);
- операції з придбання товарів (робіт, послуг), які використовуються для господарської діяльності.

За результатами діяльності платника податку, що відображається в цій декларації, здійснюються розрахунки з бюджетом. Декларація подається за повною формою, встановленою в редакції наказу ДПАУ від 23.10.98 р. № 499.

Відповідно при здійсненні всіх вище перелічених видів діяльності сільськогосподарськими підприємствами до податкових органів подаються три податкові декларації з ПДВ. Дві декларації заповнюються за скороченою формою, третя податкова декларація з ПДВ подається за повною (загальноновстановленою) формою з обов'язком своєчасної сплати до державного бюджету отриманої за цією декларацією додатної різниці та правом на відшкодування від'ємної різниці — податкового кредиту.

Якщо сільськогосподарський товаровиробник не має права скористатися пільгами як такий, що не підпадає під певну норму Закону про ПДВ (чи то за пунктом 11.21, чи то за пунктом 11.29), він подає лише дві податкові декларації з ПДВ:

1) скорочену стосовно операцій, що пільгуються, на підставі застосованої норми пункту 11.21 або 11.29 статті 11 Закону про ПДВ;

2) повну (загальноновстановлену) стосовно операцій, що не пільгуються, а також стосовно тих, що пільгуються, на підставі норм п.п. 6.2.6 ст. 6 Закону про ПДВ).

Подання двох декларацій з ПДВ можливе і у випадках недосягнення сільськогосподарськими товаровиробниками 50-відсоткового рівня питомої ваги «сільгоспчастки», що не дозволяє застосування норм п. 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ.

Сільськогосподарські товаровиробники, в яких сума, отримана від поставки сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її перероблення за попередній звітний (податковий) рік (для новостворених сільськогосподарських товаро-

виробників — за даними звітного періоду), становить менше 50 відсотків загальної суми валового доходу, подають дві податкові декларації:

1) щодо операцій з поставки молока, худоби (в тому числі й молока та м'яса в живій вазі, що реалізуються переробним підприємством), птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах;

2) щодо інших видів продукції та послуг. Інакше кажучи, суб'єкти підприємницької діяльності, в яких питома вага «сільгоспчастки» менше 50 відсотків, не мають права на застосування норм п. 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ, тобто права на акумуляцію сум ПДВ від поставки продукції, товарів (послуг) власного виробництва, включаючи продукцію, виготовлену на давальницьких умовах із власної сільськогосподарської сировини (за винятком операцій з поставки молока, худоби (у тому числі молока та м'яса в живій вазі, що реалізуються переробним підприємством), птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах).

Як було передбачено Порядком № 271, затвердженим у первинній редакції постановою КМУ № 271, так і затвердженням постановою КМУ від 23.04.2001 р. № 374 у новій редакції, правило щодо подання сільськогосподарськими товаровиробниками — платниками ПДВ окремої податкової звітності в частині операцій, до яких застосовується спеціальний режим оподаткування, залишилося незмінним.

Зміни стосуються лише періодичності подання податкової звітності сільськогосподарськими товаровиробниками. Пунктом 4 Порядку № 271 передбачено, що сільськогосподарські товаровиробники, які мають право на застосування спеціального режиму оподаткування, подають податкову декларацію з ПДВ в терміни, передбачені законодавством. Отже, для спеціального режиму оподаткування встановлюються такі ж терміни та періодичність подання податкової декларації, як і для розрахунків з бюджетом за місяць і квартал.

При цьому для визначення періодичності подання звітності (щомісяця або щокварталу) обсяг оподатковуваних операцій визначається за підсумками двох податкових декларацій — спеціальної та декларації, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом.

У той же час Порядком № 805 (затвердженим постановою КМУ від 12.05.99 р. № 805) для платників, які використовують у своїй діяльності спеціальний режим оподаткування, визначений

абзацом другим пункту 11.21 Закону про ПДВ, не передбачено іншого звітного періоду, ніж місяць. У зв'язку із цим для платників, які у своїй діяльності керуються одночасно нормами Порядку № 271 та Порядку № 805, встановлюється тільки щомісячна періодичність подання податкової звітності.

Таким чином, на сільськогосподарських товаровиробників не поширюються норми пункту 2.1 Порядку № 166 в частині порядку визначення термінів подання податкової звітності— незалежно від обсягу оподатковуваних операцій сільськогосподарські товаровиробники подають податкову звітність щодо податку на додану вартість щомісяця.

Декларації з ПДВ сільськогосподарських товаровиробників

Сільськогосподарське підприємство може подавати до податкових органів три декларації. Одну — за повною (загальною) формою, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом, і дві спеціальні (за скороченою формою), що складаються відповідно до норм п. 11.29 і п. 11.21 ст. 11 Закону про ПДВ.

Податкова декларація з податку на додану вартість за повною (загальною встановленою) формою подається за результатами операцій з реалізації продукції невласного виробництва (тобто придбаної, купованої — в тексті Порядку № 271 використовується термін «куповані товарно-матеріальні цінності») та операцій з реалізації підакцизних товарів.

Крім цього, в цій декларації мають відобразитися операції з поставки переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою (незалежно від форми розрахунку).

Закон про ПДВ, а також пункт 2 Порядку № 805 зазначають саме про відшкодування таких сум: «Сільськогосподарські товаровиробники реалізують переробним підприємствам усіх форм власності молоко і м'ясо в живій вазі відповідно до укладених договорів, нараховуючи податок на додану вартість за нульовою ставкою. При цьому податковий кредит, що складається із сум податку на додану вартість, сплачених сільськогосподарськими товаровиробниками у зв'язку з придбанням товарів (послуг), та основних фондів чи нематеріальних активів, що використовуються в господарській діяльності платника податку, включається до податкової декларації платника податку за звітний період, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом, з відшкодуванням з бюджету податкового кредиту за цією декларацією».

За цією декларацією здійснюються розрахунки з бюджетом, сплата податку до бюджету і бюджетного відшкодування в порядку, встановленому Законом про ПДВ і Указом № 857.

Декларація № 1 (спеціальна, або окрема декларація з ПДВ) — податкова декларація з податку на додану вартість, яка має відображати результати операцій з реалізації молока, худоби (не «втому числі і»), як трактувала ДПАУ до внесення змін до згаданого вище листа № 8837, а «крім молока та м'яса в живій вазі, що реалізуються переробним підприємствам»), птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах.

Розрахунки з бюджетом за цією декларацією не здійснюються: відповідно до пункту 15 (абзаци шостий та восьмий) Порядку № 805 додатна різниця між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом звітного місяця перераховується сільськогосподарським товаровиробником із поточного рахунка на окремий спеціальний рахунок № 1 (нумерація ДПАУ), тобто акумулюється. Якщо ж така різниця має від'ємне значення, вона погашається за рахунок податкових зобов'язань наступних податкових періодів.

Декларація з ПДВ з відображенням операцій з реалізації молока, худоби, птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах, подається за скороченою формою податкової декларації.

Декларація № 2 (спеціальна, або окрема декларація з ПДВ) — податкова декларація з податку на додану вартість за результатами операцій з реалізації продукції, товарів (робіт, послуг) власного виробництва, крім молока, худоби (у тому числі молока та м'яса в живій вазі, реалізованих переробним підприємствам), птиці, вовни, молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах, та крім операцій з реалізації підакцизних і купованих товарів.

Відповідно до пункту 4 (абзаци другий та третій) Порядку № 271 розрахунки з бюджетом за цією декларацією не здійснюються, додатна різниця між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом звітного місяця акумулюється сільськогосподарським товаровиробником, тобто перераховується з поточного рахунка на окремий рахунок, що відкривається для кожного такого платника установою банку. Якщо ж така різниця має від'ємне значення, вона погашається за рахунок податкових зобов'язань наступних податкових періодів.

Для відображення зазначених операцій також застосовується скорочена форма декларації.

До речі, на спеціальну декларацію теж поширюється дія підпункту 4.1.5 пункту 4.1 статті 4 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» щодо перенесення останнього дня подання декларації на наступний за вихідним або святковим робочий день.

Розподіл податкового кредиту за видами декларацій

Суми ПДВ, які сплачені (будуть сплачені) у складі ціни придбаних ТМЦ, можуть набути статусу податкового кредиту в разі, якщо такі ресурси придбані з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку.

Напрямок відшкодування сум ПДВ, які сплачені (будуть сплачені) у складі ціни придбаних ТМЦ, залежить від безпосереднього використання таких ресурсів на виробництво (обіг) товарів (робіт, послуг), оподатковуваних ПДВ, та віднесення вартості цих ресурсів до складу їх вартості.

Для операцій з продажу сільськогосподарськими товаровиробниками продукції, товарів (робіт, послуг) власного виробництва, стосовно яких пп. 11.21 і 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ встановлено спеціальний режим використання сум ПДВ, винятків щодо формування податкового кредиту і визначення суми ПДВ, що залишається у власному розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників, не передбачено. Сума ПДВ, що залишається в розпорядженні сільгоспвиробників, визначається як різниця між сумою податку на додану вартість, отриманою сільськогосподарськими товаровиробниками від покупців, та сумою ПДВ, сплаченою ними постачальникам.

Сільськогосподарські товаровиробники можуть скласти і подати до податкового органу три (або дві) декларації, але при цьому суми ПДВ, сплачені (нараховані) щодо придбаних ТМЦ, мають відобразитися в тій формі (повній або скороченій спеціальній) податкової декларації, в якій відобразатимуться податкові зобов'язання щодо операцій продажу товарів (робіт, послуг), здійснених з використанням відповідних ТМЦ. Чинне законодавство передбачає пропорційний порядок формування податкового кредиту і відображення його за видами декларацій (лист ДПАУ від 19.03.2001 р. № 3524/7/16-1117).

Порядок № 805 приписує розмешоване цільове використання сум дотацій, отриманих від продажу м'яса в живій вазі, та дотацій від продажу молока.

Суми дотацій за продане м'ясо в живій вазі сільськогосподарські товаровиробники використовують для забезпечення тваринництва кормами, відновлення поголів'я тварин, придбання племінних ресурсів та здійснення ветеринарних заходів.

Суми дотацій за продане молоко сільськогосподарські товаровиробники, крім власних підсобних господарств населення, використовують для придбання доїльного та холодильного устаткування, приладів, реактивів, необхідних для визначення якісних показників молока та молочних продуктів, лабораторного обладнання, дезінфікуючих та фільтруючих матеріалів. У випадку забезпечення господарств цими приладами, реактивами, обладнанням і матеріалами зазначені суми використовуються на розвиток тваринництва.

Сума податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності щодо реалізованих ними молока, худоби, птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах, повністю залишається в розпорядженні цих сільськогосподарських підприємств.

Порядком № 805 (абзац перший пункту 15 в редакції постанови КМУ від 01.06.2002 р. № 715) передбачено цільове використання зазначених коштів.

Акумуляовані кошти спрямовуються на підтримку власного виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва. При цьому сума податку на додану вартість за реалізоване молоко та виготовлену молочну продукцію спрямовується на придбання приладів та реактивів, необхідних для визначення якісних показників молока та молочної продукції, фільтруючих матеріалів, холодильного устаткування та доїльних установок, у разі невідповідного забезпечення ними сільськогосподарських підприємств.

Для тих сільськогосподарських товаровиробників незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, в яких сума, отримана від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її перероблення за попередній звітний (податковий) рік (для новостворених і зареєстрованих платниками ПДВ визначається за даними звітного періоду поточного року), становить не менше 50 відсотків загальної суми валового доходу підприємства передбачено відкриття окремого спец рахунку № 2.

На цей спецрахунок має надходити сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету від реалізації іншої продукції, товарів (ро-

біт, послуг) власного виробництва, крім підакцизної та тієї, за реалізацію якої кошти надходять на спецрахунок № 1, тобто крім суми ПДВ від реалізації молока, худоби (в тому числі й молока та м'яса в живій вазі, реалізованих переробним підприємствам), птиці, вовни, молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах сільгосппідприємств.

На спецрахунок № 2 кошти, обчислені за спеціальною (скороченою) декларацією № 2, перераховуються самими сільськогосподарськими товаровиробниками.

Різниця між сумою податку на додану вартість, отриманою сільськогосподарськими товаровиробниками від покупців, та сумою податку на додану вартість, сплаченою ними постачальникам, має перераховуватися сільськогосподарськими товаровиробниками зі свого поточного рахунка на відкритий сільськогосподарським товаровиробником окремий (спеціальний) рахунок.

Відповідно до результатів діяльності сільськогосподарських товаровиробників, відображених у спеціальних податкових деклараціях за скороченою формою, перерахування коштів на спеціальні рахунки № 1 і № 2, тобто як акумуляція коштів, так і їх використання за цільовим призначенням, підтверджується шляхом подання до податкових органів разом із кожною спеціальною податковою декларацією за скороченою формою переліку платіжних доручень та копій виписок банку по кожному спецрахунку.

Зазначені кошти залишаються в розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників та використовуються ними на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення. У разі нецільового використання акумульованих коштів вони стягуються до Державного бюджету України в безспірному порядку (абзац третій п. 11.29 ст. 11 Закону про ПДВ).

На підставі постанови КМУ від 11.04.2002 р. № 488 до абзацу другого п. 4 Порядку № 271 внесено доповнення реченням такого змісту: «не перераховані на окремий рахунок зазначені кошти вважаються такими, що використовуються не за цільовим призначенням, і підлягають стягненню до державного бюджету в безспірному порядку». Якщо раніше йшлося про спрямування (перерахування самим сільгосппідприємством) зазначених коштів до бюджету, то тепер про стягнення із присвоєнням їм статусу нецільового використання.

Довідка

щодо цільового використання сум податку на додану вартість сільськогосподарськими товаровиробниками, які скористалися режимами, визначеними пунктами 11.21 та 11.29 ст. 11 Закону України «Про податок на додану вартість», за даними _____ 200_ року
(місяць)

Платник _____

(назва юридичної особи)

№ з/п	Показники	Сума, грн	% до обсягу продажу (ряд. 1 Довідки)
1	2	3	4
1	Обсяг продажу товарів (робіт, послуг) звітного періоду (ряд. 5 спеціальної декларації з ПДВ (колонка А та колонка Б))		×
2	в тому числі податок на додану вартість (колонка Б)		×
3	Обсяг виручки, яка надійшла на банківський рахунок сільськогосподарського товаровиробника за звітний період		×
4	в тому числі податок на додану вартість		×
5	Відхилення (рядок 3 – рядок 1) та причини їх створення		×
	в тому числі:		
	— відвантаження товарів (робіт, послуг) за договорами при грошовій формі розрахунків, по яких оплата у звітному періоді не проведена		
	— відвантаження товарів (робіт, послуг) в межах товарообмінних операцій, в т. ч. інші форми нетрошових розрахунків		

№ з/п	Показники	Сума, грн	% до обсягу продажу (ряд. 1 Довідки)
1	2	3	4
	— безоплатна передача товарів (робіт, послуг)		
	— інше (додати розшифровку)		
6	Сума ПДВ, що підлягає перерахуванню на спеціальний рахунок (рядок 23 спеціальної декларації з ПДВ за звітний період)		×
7	Сума ПДВ, яка не може бути визначена як нецільове використання (у відповідності до питомої ваги сум, що не надійшли у складі виручки (р. 6 · р. 5) : р. 1)		×
8	Сума ПДВ, що повинна надійти на спецрахунок та бути використана за цільовим призначенням (рядок 6 – рядок 7)		×
9	Напрямки використання податку на додану вартість, розмір якого відображено в рядку 8 Довідки, всього: в тому числі:		×
	1. Постанова КМУ № 271		
	— придбання матеріально-технічних ресурсів, у тому числі:		×
	а) паливно-мастильні матеріали		×
	б) засоби захисту рослин		×
	в) мінеральні добрива		×
	г) насіння		×
	д) трактори, автомобілі, сільськогосподарські машини та інші технічні засоби		×

	е) енергія			×
	є) інше (додати розшифровку)			×
	2. Постанова КМУ № 805			×
	а) забезпечення тваринництва кормами			×
	б) відтворення поголів'я			×
	в) придбання племінних ресурсів			×
	г) здійснення ветеринарних заходів			×
	д) придбання дольного і холодильного обладнання			×
	е) придбання приладів і реактивів, необхідних для визначення якісних показників для молока і молочних продуктів			×
	є) придбання дезінфікуючих та фільтруючих матеріалів			×
	ж) інше (додати розшифровку)			×
10	Напрямки використання отриманої виручки від реалізації товарів (робіт, послуг) (рядок 3 Довідки), в тому числі:			×
	— виплата заробітної плати			×
	— придбання товарно-матеріальних цінностей			×
	— погашення кредитів та відсотків за отримані кредити			×
	— сплата податків			×
	— інше (додати розшифровку)			×

Керівник _____ підпис
 Головний бухгалтер _____ підпис

Результати розрахунків з податку на додану вартість (заповнюється податковим органом)

1. Проведено в особовому рахунку платника згідно з поданою декларацією за звітний період по Постанові КМУ № 271:
— до нарахування (рядок 23 спеціальної декларації з ПДВ

_____ (сума)
1.1. Відмітка про стан розрахунків з податку на додану вартість:
— податковий борг по спеціальному особовому рахунку
на 01 _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)
на дату проведення декларації _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)

— переплата по спеціальному рахунку
на 01 _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)
на дату проведення декларації _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)

1.2. Проведено в особовому рахунку платника згідно з поданою декларацією за звітний період по Постанові КМУ № 805:
— до нарахування (рядок 23 спеціальної декларації з ПДВ

_____ (сума)
2.1. Відмітка про стан розрахунків з податку на додану вартість:
— податковий борг по спеціальному особовому рахунку
— податковий борг по спеціальному особовому рахунку
на 01 _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)
на дату проведення декларації _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)

— переплата по спеціальному рахунку
на 01 _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)
на дату проведення декларації _____ (сума) _____ (опише відповідальної особи)

Рис. 30. Форма довідки щодо цільового використання сум податку на додану вартість сільськогосподарськими товаровиробниками, які скористалися режимами, визначеними пунктами 11.21 та 11.29 ст. 11 Закону України «Про податок на додану вартість»

Державна податкова адміністрація України листом від 24.09.2003 року № 14884/7/15-2317 та Міністерство аграрної політики України листом № 37-21-1-12/10699 на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 року № 753 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1999 р. № 271 і від 12 травня 1999 р. № 805» та з метою підвищення ефективності контролю за цільовим використанням сум податку на додану вартість сільськогосподарськими товаровиробниками, які скористалися режимами оподаткування, зазначеними пунктами 11.21. та 11.29 статті 11 Закону України від 03.04.1997 р. № 168/97-ВР «Про податок на додану вартість» (зі змінами і доповненнями), запропонували до відома і використання в роботі форму Довідки щодо цільового використання сум податку на додану вартість сільськогосподарськими товаровиробниками, які скористалися режимами оподаткування, зазначеними пунктами 11.21. та 11.29 статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість», та яка повинна подаватися до органу податкової служби одночасно з Декларацією з податку на додану вартість. На рис. 30 представлена форма Довідки.

14.2.2. Акцизний збір

Справляння акцизного збору визначене в Україні дією двох законодавчих актів: Декретом Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 18-92 «Про акцизний збір» та Законом України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби» від 15 вересня 1995 року № 329/95-ВР. Згідно цих нормативних документів **акцизний збір** — це непрямий податок на окремі товари (продукцію), визначені законом як підакцизні, який включається до ціни цих товарів (продукції).

Платниками акцизного збору є:

- суб'єкти підприємницької діяльності — виробники підакцизних товарів на митній території України, в тому числі з давальницької сировини по товарах (продукції), на які встановлено ставки акцизного збору у твердих сумах, а також замовники, за дорученням яких виготовляється продукція на давальницьких умовах по товарах, на які встановлено ставки акцизного збору у відсотках до обороту, які сплачують акцизний збір виробнику;
- нерезиденти, які здійснюють виготовлення підакцизних товарів (послуг) на митній території України безпосередньо або через їх постійні представництва чи осіб, прирівняних до них згідно законодавства;

- будь-які суб'єкти підприємницької діяльності, інші юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, які імпортують на митну територію України підакцизні товари, незалежно від наявності внесених до них іноземних інвестицій;

- суб'єкти підприємницької діяльності — українські виробники алкогольних напоїв та тютюнових виробів, а також замовники, за дорученням яких виготовляється ця продукція на давальницьких умовах;

- суб'єкти підприємницької діяльності, включаючи підприємства з іноземними інвестиціями, та громадяни, що займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, які ввозять алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України як для власних, так і для виробничих потреб з метою продажу або реалізації на умовах комісії та реекспорту.

Об'єктом оподаткування акцизним збором є:

- обороти з реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), в тому числі з давальницької сировини, шляхом їх продажу, обміну на інші товари (продукцію, роботи, послуги), безплатної передачі товарів (продукції) або з частковою їх оплатою, а також обсяги відвантажених підакцизних товарів (продукції), виготовлених з давальницької сировини;

- обороти з реалізації (передачі) товарів (продукції) для власного споживання, промислової переробки (крім оборотів з реалізації (передачі) для виробництва підакцизних товарів), а також для своїх працівників;

- митна вартість товарів (продукції), які імпортуються (ввозяться, пересилаються) на митну територію України, у тому числі в межах бартерних (товарообмінних) операцій або без оплати їх вартості чи з частковою оплатою;

- обороти з реалізації вироблених на території України алкогольних напоїв та тютюнових виробів шляхом їх продажу, обміну на іншу продукцію (товари, роботи, послуги), безплатної передачі, з частковою їх оплатою, а також на умовах комісії, консигнації;

- обороти з реалізації (передачі) алкогольних напоїв та тютюнових виробів для власного споживання і промислової переробки;

- вартість алкогольних напоїв та тютюнових виробів, виготовлених українськими виробниками на давальницьких умовах;

- митна вартість алкогольних напоїв та тютюнових виробів, які ввозяться на територію України, включаючи виготовлені за межами України з давальницької сировини, реімпортовані, а також митна вартість продукції, яка повертається на митну терито-

рію України, перерахована у валюту України за валютним (обмінним) курсом НБУ, що діяв на дату митного оформлення товарів (продукції), з урахуванням фактично сплачених сум мита та митних зборів.

Акцизний збір обчислюється у твердих ставках у гривнях або в євро з одиниці реалізованих (переданих, ввезених в Україну) товарів (продукції) або за ставками у відсотках до обороту з реалізації (передачі) товарів (продукції).

Акцизний збір, обчислений в євро, з товарів (продукції), що вироблені і реалізуються в Україні, сплачується у валюті України за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діє на перший день кварталу, в якому здійснюється реалізація товару (продукції), і залишається незмінним протягом кварталу.

Оподатковуваний оборот з реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів обчислюється виходячи з їх вартості за цінами, встановлених з урахуванням акцизного збору без податку на додану вартість.

У разі ввезення підакцизних товарів оподатковуваний оборот визначається виходячи з митної вартості цих товарів, перерахованої у валюту України за валютним (обмінним) курсом НБУ, що діяв на дату митного оформлення товарів (продукції), з урахуванням фактично сплачених сум мита та митних зборів, але не нижче індикативних цін, встановлених КМУ.

Нарахування акцизного збору та подання податкової звітності передбачено Положенням про порядок нарахування, терміни сплати і подання розрахунку акцизного збору, затвердженого наказом Державної податкової адміністрації України від 19 березня 2001 року № 111 (із змінами та доповненнями, внесеними наказами Державної податкової адміністрації України від 14 серпня 2001 року № 325, від 28 березня 2002 року № 133, від 29 травня 2003 року № 252, від 24 листопада 2003 року № 557, від 14.06.2005 р. № 210).

Нарахування акцизного збору здійснюється в наступному порядку:

1. Сума акцизного збору, якщо ставка встановлена в грошовому еквіваленті до фізичної одиниці виміру товару, обчислюється таким чином:

а) при застосуванні ставки акцизного збору у гривнях за формулою

$$A = C \cdot K, \quad (1)$$

де А —сума акцизного збору;

С —ставка акцизного збору;

К — кількість товару, визначена у фізичних одиницях виміру, визначених відповідним законом;

б) при застосуванні ставки акцизного збору в євро за формулою

$$A = C \cdot \epsilon \cdot K, \quad (2)$$

де А — сума акцизного збору;

С — ставка акцизного збору;

Є — курс гривні до євро за станом на перший день відповідного кварталу;

К — кількість товару, визначена у фізичних одиницях виміру, визначених відповідним законом.

2. Сума акцизного збору, якщо ставка встановлена у відсотках, обчислюється в такому порядку. Спочатку визначається оборот оподаткування шляхом обчислення суми оборотів за встановленими виробником або імпортером максимальними роздрібними цінами, без врахування податку на додану вартість та акцизного збору, окремо за кожним видом товару (продукції) за формулою

$$O = \sum(M - P) \cdot k, \quad (3)$$

де \sum — знак суми;

М — максимальна роздрібна ціна за кожним видом товару (продукції) за їх власною назвою, задекларована виробником або імпортером таких товарів;

П — сума податку на додану вартість та акцизного збору в складі максимальної роздрібної ціни;

К — кількість товару у фізичних одиницях виміру за кожним видом товару (продукції) за їх власною назвою.

Після визначеного обороту з продажу обчислюється сума акцизного збору за формулою:

$$A_1 = C_1 \cdot O, \quad (4)$$

де A_1 — сума акцизного збору за ставками у відсотках до обороту з продажу;

C_1 — ставка акцизного збору у відсотках;

О — оподаткований оборот.

Сума акцизного збору, якщо ставка встановлена одночасно у відсотках до обороту з продажу та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції), обчислюється шляхом додавання суми акцизного збору, обчисленої за ставками у відсотках до обороту з продажу, та суми акцизного збору, обчисленої за ставками у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції) за формулою

$$A = A_1 + A_2, \quad (5)$$

де A_1 — сума акцизного збору, обчислена за ставками у відсотках;

A_2 — сума акцизного збору, обчислена за ставками у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції).

Платники акцизного збору самостійно обчислюють суму податкового зобов'язання, яку зазначають у **Розрахунку акцизного збору** (далі — Розрахунок). Платники акцизного збору не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним, подають до органів державної податкової служби за місцем реєстрації Розрахунок за формою згідно з додатком 1 до Положення про порядок нарахування, терміни сплати і подання розрахунку акцизного збору.

Порядок складання платниками Розрахунку акцизного збору зазначено в табл. 36.

В обов'язковому порядку до зазначеного Розрахунку додається розшифровка-підтвердження неоподатковуваних оборотів, розмір яких повинен бути еквівалентним вказаному в графі 8 та/або 9. Розшифровка обов'язково повинна містити інформацію про назву підакцизного товару (продукції), його кількість та вартість, назву та реквізити споживача, напрям реалізації підакцизних товарів, обґрунтування неоподатковуваних оборотів із посиланням на конкретні статті та пункти законодавчих актів. Розшифровка має бути підписана керівником та головним бухгалтером підприємства— платника акцизного збору.

В розділі II «Результати перерахунку акцизного збору» шляхом порівняння підсумку нарахованої суми акцизного збору (графа 13 розділу I «Обчислення акцизного збору») з підсумком суми сплаченого акцизного збору (пункт 1 розділу II «Результати перерахунку акцизного збору») визначається сума акцизного збору, яка підлягає сплаті до бюджету чи зарахуванню в рахунок чергових платежів.

До Розрахунку додається розшифровка-підтвердження оборотів з продажу, обчислених за встановленими виробником або імпортером максимальними роздрібними цінами, без податку на додану вартість та акцизного збору і фактичних обсягів реалізації цих товарів (продукції), розмір яких повинен бути еквівалентним вказаному обороту в графі 7. Розшифровка обов'язково повинна містити інформацію про власну назву підакцизного товару (продукції), його кількість та вартість, обчислену за максимальними роздрібними цінами (без урахування податку на додану вартість та акцизного збору). Обороти повинні бути згруповані відповідно до вказаного коду у п. 2 Порядку. Розшифровка має бути підписана керівником та головним бухгалтером підприємства— платника акцизного збору.

ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ПЛАТНИКАМИ РОЗРАХУНКУ АКЦИЗНОГО ЗБОРУ

№ з/п	№ графи	Назва	Зміст
1	графа 2	«Код товару за УКТ ЗЕД»	вказується код товарів (продукції), на які Законами України від 6 лютого 1996 року № 30/96-ВР «Про ставки акцизного збору на потонові виробы», від 7 травня 1996 року № 178/96-ВР «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої», від 24 травня 1996 року № 216/96-ВР «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі транспортні засоби» та від 11 липня 1996 року № 313/96-ВР «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)» встановлено ставки акцизного збору
2	графа 3	«Назва товару згідно з вказаним кодом, їх фактична місткість спирту, об'єм циліндра та інші показники»	вказується назва згрупованих підакцизних товарів (продукції), яка заповнюється відповідно до назви товарів (продукції), передбаченої вказаними законами залежно та із зазначенням конкретної характеристики, властивості для кожного товару (групи або підгрупи) (фактична місткість спирту, об'єм циліндра та інше)
3	графа 4	«Одиниця виміру товару для обчислення акцизного збору (шт., л, куб. см, кг, грн)»	вказується безпосередньо та одиниця виміру, яка приведена до одиниці виміру підакцизного товару, передбаченого зазначеними законами, і яка використовується для обчислення акцизного збору (з алкогольних напоїв — л, автомобілів — куб. см, сигар — 100 шт., сигарет — 1000 шт., бензинів — 1000 кг та інші)
4	графа 5	«Одиниця виміру товару для визначення обороту з реалізації (шт., л, кг, грн)»	проставляється кількісна одиниця виміру, аналогічна кількісній одиниці, за якою ведеться облік реалізації продукції на підприємстві (алкогольні напої — л, автомобілі — шт., сигари, сигарети — шт., бензин — кг та інші)
5	графи 6, 7, 8, 9	«Оборот з реалізації (передачі) підакцизних товарів (продукції), оподатковувани та неоподатковувани»	проставляються оподатковувани та/чи неоподатковувани обороти у відповідних величинах виміру (кількісних, сумарних), за якими на підприємстві ведеться окремий облік реалізації підакцизної продукції і обчислення акцизного збору яких проводиться за твердими ставками акцизного збору та за ставками акцизного збору у відсотках

5	граф 6	«Обороти з реалізації (передачі) під-акційних товарів (продукції), оподатковувані за твердими ставками акційного збору»	представляються обороти продукції в кількісних величинах виміру
	граф 7	«Обороти з реалізації (передачі) під-акційних товарів (продукції), оподатковувані за ставками акційного збору у відсотках»	представляються обороти з продажу, обчислені за встановленими виробником або імпортером максимальними роздрібними цінами, без податку на додану вартість та акційного збору і фактичних обсягів реалізації цих товарів (продукції)
	граф 8	«Обороти з реалізації (передачі) під-акційних товарів (продукції), неоподатковувані за твердими ставками акційного збору»	представляються обороти продукції в кількісних величинах виміру, які на підставі чинного законодавства не підлягають оподаткуванню акційним збором за твердими ставками акційного збору, передбаченими для його обчислення
	граф 9	«Обороти з реалізації (передачі) під-акційних товарів (продукції), неоподатковувані за ставками акційного збору у відсотках»	представляються обороти з продажу, обчислені за встановленими виробником або імпортером максимальними роздрібними цінами, без податку на додану вартість та акційного збору і фактичних обсягів реалізації цього товару (продукції), які на підставі чинних законодавчих норм не підлягають оподаткуванню акційним збором за ставками, передбаченими для обчислення акційного збору у відсотках
6	Графи 10а, 10б, 11	«Ставки акційного збору у твердих ставках або у відсотках з одиниці виміру згідно з законом (% , евро, грн)»	Представляється та ставка акційного збору, яка встановлена зазначеними законами для обчислення акційного збору на продукцію у відповідній одиниці виміру
7	граф 10а	у відсотках згідно із законом (%)	представляються ставки акційного збору у відсотках до обороту, установлені чинним законодавством України.
8	Графа 10б	у твердих ставках з одиниці виміру згідно з законом (euro, грн)»	представляються ставки акційного збору у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції), установлені чинним законодавством України
9	граф 11	у перерахунку на одиницю виміру товару (euro, грн)»	представляється ставка акційного збору в евро, гривнях, розмір якої перераховано відповідно до фактичної характеристики реалізованої продукції (вмісту спирту, об'єму циліндра двигуна автомобіля, розміру екрана телевізора та інших характеристик, влас-тивих конкретній продукції)

Закінчення табл. 3б

№ з/п	№ графи	Назва	Зміст
10	графа 12	«Сума податкового зобов'язання, не сплачена через отримання пільг, грн»	проставляється сума акцизного збору, яка обчислюється виходячи із неоподатковуваних оборотів (графа 8 та/або 9)
11	графа 13	«Сума податкового зобов'язання підлягає сплаті до бюджету, грн»	<p>вказується сума акцизного збору, обчислена виходячи із фактичних обсягів реалізації продукції:</p> <p>а) за товарами (продукцією), на які встановлені фіксовані ставки акцизного збору в гривнях, сума акцизного збору обчислюється, виходячи із фактичних обсягів реалізації (графа 6), помножених на тверду ставку акцизного збору в перерахунку на одиницю виміру (графа 11).</p> <p>б) за товарами (продукцією), на які встановлені фіксовані ставки акцизного збору в євро, сума акцизного збору обчислюється, виходячи із фактичних обсягів реалізації (графа 6), помножених на тверду ставку акцизного збору в перерахунку на одиницю виміру (графа 11) та на курс євро, встановлений Національним банком України в національній валюті України за станом на перший день кварталу, в якому здійснюється реалізація цієї продукції;</p> <p>в) за товарами (продукцією), на які встановлені ставки акцизного збору у відсотках до оборотів з реалізації, сума акцизного збору обчислюється виходячи із оборотів з продажу, обчислених, виходячи з максимальних роздрібних цін та фактичних обсягів реалізації (передачі) товару (продукції) (графа 7), помножених на відсоткову ставку акцизного збору (графа 10);</p> <p>г) за товарами (продукцією), на які встановлені ставки акцизного збору одночасно за ставками у відсотках до обороту з реалізації та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції), податкове зобов'язання обчислюється шляхом додавання суми акцизного збору, обчисленої за ставками у відсотках до обороту з продажу, до суми акцизного збору, обчисленої за ставками у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції).</p>

Прийняття Розрахунку без попередньої перевірки зазначених у ньому показників здійснюється через канцелярію органу державної податкової служби. Відмова службової (посадової) особи прийняти Розрахунок з будь-яких причин забороняється та розцінюється як перевищення службових повноважень такою особою, що тягне за собою її дисциплінарну та матеріальну відповідальність у порядку, визначеному законом.

Суб'єкти підприємницької діяльності, що отримують спирт етиловий неденатурований, призначений для переробки на іншу підакцизну продукцію, і зобов'язані видати органам державної податкової служби податковий вексель відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 лютого 1999 року № 275 «Про затвердження Порядку видачі та погашення податкових векселів, що підтверджують зобов'язання із сплати суми акцизного збору і видаються суб'єктами підприємницької діяльності у разі отримання спирту етилового неденатурованого, призначеного для переробки на іншу підакцизну продукцію» (із змінами і доповненнями), щомісячно не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним, складають і подають до органів державної податкової служби за місцем реєстрації Розрахунок акцизного збору за формою згідно з додатком 3.

Порядок складання розрахунку акцизного збору суб'єктами підприємницької діяльності згідно Положення про порядок нарахування, терміни сплати і подання акцизного збору зі змінами згідно наказу ДПАУ від 08.09.2005 р. № 390 представлено в табл. 37.

Розділ II «Результати перерахунку акцизного збору» заповнюється шляхом порівняння підсумку нарахованої суми акцизного збору (графа 15 розділу I «Обчислення акцизного збору») з підсумком суми сплаченого акцизного збору (пункт I розділу II «Результати перерахунку акцизного збору») визначається сума акцизного збору, яка підлягає сплаті до бюджету, чи заліку в рахунок майбутніх платежів, чи поверненню з бюджету.

У Розрахунку вказуються всі передбачені в ньому показники. У разі не заповнення того чи іншого показника через його відсутність у відповідній графі Розрахунку ставиться прокреслення. Розрахунок заповнюється чорнилом, пастою кулькових ручок, за допомогою друкарської машинки, принтерів, засобів механізації та інших засобів, які забезпечують збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання звітності.

**ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ РОЗРАХУНКУ АКЦИЗНОГО ЗБОРУ
СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗГІДНО ДОДАТКУ 3**

№ з/п	№ графи	Назва	Зміст
1	Графа 2	«Код товару за УКТ ЗЕД»	вказується код товарів, на які відповідно до Закону України «Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої» встановлено ставки акцизного збору
2	Графа 3	«Назва товару»	вказується назва згрупованих підакцизних товарів
3	Графа 4	«Місткість спирту, %»	вказується місткість спирту в конкретній продукції
4	Графа 5	«Ємність пляшки»	вказується ємність пляшки в літрах
5	Графа 6	«Кількість пляшок»	вказується кількість пляшок конкретної назви продукції
6	Графа 7	«Оподатковуваний оборот, усього»	вказується оподатковуваний оборот у літрах (графа 6 · графу 5)
7	Графа 8	«Оподатковуваний оборот у перерахунку на 100-відсотковий спирт»	вказується оподатковуваний оборот, перерахований на 100-відсотковий спирт (гр. 7 · гр. 4 : 100)
8	графа 9	«Ставки акцизного збору згідно із законом (у гривнях за одиницю виміру продукції)»	проставляється ставка акцизного збору в грн, яка діє згідно з законом для обчислення акцизного збору на одиницю виміру продукції
9	графи 10 —15	Сума податкового зобов'язання, грн	вказується сума акцизного збору, яка підлягає сплаті

Графа 10	За векселями, термін оплати яких настав у звітному місяці, або у разі сплати акцизного збору грошима	вказується сума акцизного збору за векселями, виданими відповідно до Порядку, та скоригованими згідно з додатком № 1 до Порядку, термін оплати яких настав у звітному місяці, незалежно від дати видачі векселя, або сума оплачена грошима без оформлення податкового векселя
Графа 11	Підлягає збільшенню (+) або зменшенню (-): на фактичні витрати (-)	вказується сума акцизного збору, розрахована, виходячи з фактичних витрат спирту при транспортуванні та зберіганні, у процесі виробництва готової продукції в межах норм, затверджених в установленому порядку, за формою згідно з додатком 2 до Порядку (рядок 6), на яку зменшується сума акцизного збору
Графа 12	Підлягає збільшенню (+) або зменшенню (-): у зв'язку зі зміною ставок(+), (-)	вказується сума акцизного збору, обчислена у зв'язку із зміною ставок акцизного збору (може мати як від'ємне, так і позитивне значення), на яку зменшується сума акцизного збору
Графа 13	Підлягає збільшенню (+) або зменшенню (-): експорт (-)	вказується сума акцизного збору, нарахована на продукцію, яка реалізована на експорт, у разі документального його підтвердження
Графа 14	«Сума податкового зобов'язання, що підлягає зменшенню на фактично повернутій невинправлений брак (-)»	вказується сума акцизного збору, розрахована на фактично повернутій невинправлений брак за формою згідно з додатком 2 до Порядку, (рядок 7), на яку зменшується сума акцизного збору
Графа 15	«Сума податкового зобов'язання підлягає сплаті до бюджету, грн»	Сума податкового зобов'язання підлягає сплаті до бюджету, грн» вказується сума акцизного збору, яку необхідно сплатити до бюджету (гр. 10 – гр. 11 + гр. 12 – гр. 13 – гр. 14). Значення податкове зобов'язання вважається узгодженим від дня подання Розрахунку і підлягає нарахуванню в особовій картці платника акцизного збору

У Розрахунку не повинно бути підчисток, помарок, виправлень. Виправлення помилок у Розрахунку проводиться з дотриманням вимог Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 5 червня 1995 року за № 168/704.

Розрахунок акцизного збору, отриманий органом податкової служби від платника податків, може бути не визнаний органом податкової служби як розрахунок акцизного збору, якщо в ньому не зазначено обов'язкових реквізитів, його не підписано відповідними посадовими особами, не скріплено печаткою платника податків. У цьому випадку, якщо орган податкової служби звертається до платника акцизного збору з письмовою пропозицією надати новий Розрахунок акцизного збору з виправленими показниками (із зазначенням підстав неприйняття попереднього), то такий платник податків має право:

- надати новий розрахунок акцизного збору разом зі сплатою відповідного штрафу;

- оскаржити рішення податкового органу в порядку апеляційного узгодження.

Платник податків, який до початку його перевірки контролюючим органом самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний; надіслати уточнюючий Розрахунок і сплатити суму такої недоплати та штраф у розмірі п'яти відсотків від такої суми до подання такого уточнюючого Розрахунку.

Якщо після подачі Розрахунку за звітний період платник акцизного збору подає новий Розрахунок з виправленими показниками (уточнюючий Розрахунок) до закінчення граничного строку подання Розрахунку за такий самий звітний період, то штраф, визначений у цьому пункті, не застосовується.

При самостійному донарахуванні суми податкових зобов'язань адміністративні штрафи не накладаються.

До уточнюючого Розрахунку додається довідка про суми акцизного збору, які збільшують або зменшують податкове зобов'язання звітного періоду внаслідок виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної в попередніх звітних періодах. До кожного уточнюючого Розрахунку подається окрема довідка.

Якщо за результатами подання уточнюючого Розрахунку виникає потреба повернення надміру сплаченого акцизного збору, то таке повернення проводиться відповідно до чинного законодавства.

Оригінал Розрахунку подається платником акцизного збору до органу державної податкової служби за місцем реєстрації. Подання ксерокопії не припускається. Платники акцизного збору мають право не пізніше ніж за десять днів до закінчення граничного терміну подання Розрахунку надіслати Розрахунок на адресу податкового органу поштою з повідомленням про вручення.

Дані, наведені в Розрахунку, повинні підтверджуватися первинними документами, даними бухгалтерського обліку. Достовірність даних підтверджується підписами керівника підприємства і головного бухгалтера та засвідчується печаткою.

Розрахунок подається платником акцизного збору незалежно від того, виникло у звітному періоді у платника податкове зобов'язання, чи ні.

Якщо останній день терміну подання Розрахунку припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем вважається наступний за вихідним або святковим робочий день. Терміни подання Розрахунку, а відповідно і терміни сплати акцизного збору, які припадають на вихідний (неробочий) або святковий день, переносяться на перший робочий день після вихідного або святкового дня.

Платник акцизного збору, що не подає Розрахунок у зазначені терміни, сплачує штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожне таке неподання або затримку.

Податкове зобов'язання, самостійно визначене платником податку, вважається узгодженим від дня подання Розрахунку акцизного збору до органу державної податкової служби за місцем реєстрації і не може бути оскаржене платником в адміністративному або судовому порядку.

Продовження граничних термінів подання Розрахунку здійснюється у відповідності з вимогами Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».

Підприємства—виробники алкогольних напоїв сплачують акцизний збір на третій робочий день після здійснення обороту з реалізації, крім випадків, передбачених абзацом першим частини двадцятої статті 7 Закону України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби».

Підприємства вторинного виноробства сплачують акцизний збір при придбанні акцизних марок на суму, розраховану із ставок акцизного збору на готову продукцію, вироблену з виноградних, плодкових та інших виноматеріалів і сусла, з використанням спирту етилового.

Підприємства—виробники тютюнових виробів сплачують акцизний збір щомісячно до 16 числа наступного за звітним місяця, виходячи з фактичного обсягу реалізації тютюнових виробів за минулий місяць.

Власники (замовники) тютюнових виробів та виноматеріалів, виготовлених у межах України з використанням давальницької сировини, сплачують акцизний збір не пізніше дня одержання готової продукції;

Решта платників акцизного збору (крім виробників алкогольних та тютюнових виробів) зобов'язані самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданому ними Розрахунку, протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем подання Розрахунку.

Сплата акцизного збору суб'єктами підприємницької діяльності, громадянами України, іноземними громадянами та особами без громадянства, які ввозять (пересилають) предмети (товари) на митну територію України, здійснюється одночасно із сплатою інших митних платежів, тобто до або під час подання митної декларації (проведення митних процедур).

Ця норма із сплати акцизного збору не поширюється на алкогольні напої та тютюнові вироби, сплата акцизного збору за якими здійснюється безпосередньо до Державного бюджету України при придбанні акцизних марок у їх продавця.

ЛЕКЦІЯ 15. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА ПРЯМИМИ ПОДАТКАМИ

У лекції розглядаються наступні питання:

- 15.1. Податок на прибуток підприємства.*
- 15.2. Податок з доходів фізичних осіб.*
- 15.3. Плата за землю.*
- 15.4. Податок з власників транспортних засобів.*
- 15.5. Фіксований сільськогосподарський податок.*

15.1. Податок на прибуток підприємства

Справляння податку на прибуток в Україні передбачене Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» в редакції Закону України від 22.05.1997 р. № 283/97-ВР. 01.07.2004 року Законом України № 1957-IV (далі — Закон № 1957) були внесені останні редакційні зміни до цього Закону, які передбачили

відмінний від попередніх порядок податкової звітності щодо податку на прибуток.

Згідно цього Закону об'єктом оподаткування є прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат платника податку та на суму амортизаційних відрахувань, нарахованих згідно із нормами Закону № 1957.

Платниками податку є суб'єкти господарської діяльності, бюджетні, громадські та інші підприємства, установи та організації, які здійснюють діяльність, спрямовану на отримання прибутку як на території України, так і за її межами. Сільськогосподарські товаровиробники є платниками податку на прибуток за умови, якщо вони не перейшли на сплату фіксованого сільськогосподарського податку. Згідно статті 14 Закону № 1957 підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, сплачують податок на прибуток у порядку і в розмірах, передбачених цим Законом, за підсумками звітного податкового року. Згідно ст. 11 п. 11.1 для виробників сільськогосподарської продукції річний податковий період починається з 1 липня поточного звітного (бюджетного) року.

Валові доходи і витрати підприємств-виробників сільськогосподарської продукції, утримані (понесені) протягом звітного податкового року, підлягають індексуванню, виходячи з офіційного індексу інфляції за період від місяця, наступного за місяцем понесення таких витрат (отримання доходів), до кінця звітного податкового року.

Сума нарахованого податку зменшується на суму податку на землю, що використовується у сільськогосподарському виробничому обороті.

Ця умова не поширюється на підприємства, основною діяльністю яких є виробництво та/або продаж продукції квітково-декоративного рослинництва, дикорослих рослин, диких тварин і птахів, риби (крім риби, виловленої у річках та закритих водоймах), хутряних товарів, лікеро-горілчаних виробів, пива, вина і виноматеріалів (крім виноматеріалів, що продаються для подальшої переробки), які оподатковуються у загальному порядку.

У разі продажу товарів, безпосередньо пов'язаних з технологічними процесами виробництва сільськогосподарської продукції, виробникам такої сільськогосподарської продукції на умовах товарного кредиту, валові доходи кредитора збільшуються у податковому періоді, на який відповідно до умов такого кредитного договору припадає строк здійснення розрахунків з позичальником.

У разі якщо об'єктом такого товарного кредиту є товари, витрати на які включаються до складу валових витрат, датою збільшення валових витрат позичальника є дата здійснення розрахунків щодо погашення заборгованості по такому товарному кредиту.

Якщо об'єктом такого товарного кредиту є товари, витрати на які відповідно до статті 8 Закону № 1957 підлягають амортизації, датою збільшення балансової вартості відповідної групи основних фондів є дата здійснення позичальником розрахунків щодо погашення заборгованості по такому товарному кредиту.

Платники податку на прибуток самостійно визначають суми податку, що підлягають сплаті. Податок на прибуток нараховується за ставкою 25 відсотків від об'єкта оподаткування. Податок, що підлягає сплаті до бюджету, дорівнює сумі, визначеній згідно з податковою ставкою.

Податок за звітний період сплачується його платником до відповідного бюджету у строк, визначений законом для квартального податкового періоду.

Платники податку у строки, визначені законом, подають до податкового органу декларацію про прибуток за звітний період, розраховану наростаючим підсумком з урахуванням від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових періодів у разі його наявності. При цьому за звітні квартали, півріччя, три квартали платники податку подають спрощену декларацію, а за результатами звітного року — повну.

Підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, подають декларацію про прибуток у строки, визначені законом для річного податкового періоду, за загальною — встановленою формою.

Для цілей оподаткування для підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, відносяться підприємства, валовий дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за попередній звітний (податковий) рік перевищує п'ятдесят відсотків загальної суми валового доходу.

У разі, якщо за звітний (податковий) рік валовий дохід таких підприємств від продажу сільськогосподарської продукції не перевищує п'ятдесят відсотків загальної суми валового доходу, прибуток таких підприємств під продажу продукції (робіт, послуг), що не відноситься до сільськогосподарської продукції, оподатковується у загальному порядку.

Складання та подання декларації з податку на прибуток підприємства здійснюється на основі затвердженого наказом Держа-

вної податкової адміністрації України від 29.03.2003 № 143 Порядку складання декларації з податку на прибуток підприємства, узгодженого рішенням Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності від 31. 03. 2003 № 06-10/239.

Цей Порядок (далі — Порядок № 143) розроблено на підставі норм Закону України від 28 грудня 1994 року № 334/94 «Про оподаткування прибутку підприємств» (із змінами і доповненнями) (далі — Закон № 334), з урахуванням Перехідних положень Закону України від 24 грудня 2002 року № 349-IV «Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (далі — Закон № 349) та Закону України від 21 грудня 2000 року № 2181-111 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (із змінами і доповненнями) (далі — Закон № 2181).

Порядок застосовується всіма платниками податку на прибуток підприємств (далі — платники податку), крім страховиків та банків, для яких установлюються окремі порядки складання декларацій.

Відповідно до наказів ДПА України від 10.12.2003 р. № 593 та від 15.12.2003 р. № 600 підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, подаватимуть декларацію про прибуток за формою, яка встановлена наказом ДПА України від 29.03.2003 р. № 143. Вказані підприємства повинні подавати декларацію про прибуток за звітний рік не пізніше 1 березня наступного за звітним року та сплачувати суму податкового зобов'язання, зазначену у декларації, до 11 березня того ж року.

Декларація з податку на прибуток підприємства (далі — декларація) та додатки до неї подаються платником незалежно від того, чи виникло у звітному періоді в платника податкове зобов'язання чи ні.

Починаючи з податкового періоду— перший квартал 2006 року, декларація заповнюється в гривнях, без копійок, з відповідним округленням за загальновстановленими правилами. (Пункт 1.4 розділу 1 в редакції Наказу Державної податкової адміністрації N 448 від 12.10.2005)

Податок на прибуток за квартал, півріччя, три квартали та рік розраховується наростаючим підсумком з початку звітного календарного року.

У декларації зазначаються усі передбачені в ній показники. Якщо будь-який рядок декларації не заповнюється через відсутність операції (суми), то такий рядок прокреслюється, крім випадків, прямо визначених у декларації.

Дані, наведені в декларації, повинні підтверджуватись первинними документами обліку та відповідати податковому обліку (звітності).

Достовірність даних підтверджується підписами керівника і головного бухгалтера та засвідчується печаткою підприємства.

Оригінал декларації з відповідними додатками подається платником до податкового органу за місцезнаходженням платника на одному двосторонньому аркуші форматом А-4 з відповідними додатками на односторонніх аркушах форматом А-4. Подання копій декларації та додатків не дозволяється. Декларація та додатки до неї не підлягають обов'язковому скріпленню між собою.

Декларація заповнюється таким чином, що забезпечувати вільне читання тексту (цифр) та збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання звітності (друкованим способом, чорнильними або кульковими ручкам й у синьому або чорному кольорі). Заповнення олівцем не дозволяється.

У декларації не повинно бути підчисток, помарок, виправлень та дописок і закреслень (крім передбачених формою декларації). У декларації не повинні міститися текст або цифри, які неможливо прочитати внаслідок пошкодження аркушів, їх потертості, залиття чорнилом чи іншою рідиною.

Якщо платником самостійно виявлено помилки, що містяться у раніше поданій ним декларації, то відповідно до п. 5.1 ст. 5 Закону № 2181 (з урахуванням строків давності) такий платник має право надати уточнюючий розрахунок.

Платник податку має право не подавати такий розрахунок, якщо такі уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були виявлені.

Якщо після подачі декларації за звітний період платник податку подає нову декларацію з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання декларації за такий самий звітний (податковий) період, то така звітна декларація не вважається уточнюючою, а штрафи, визначені в пункті 17.2 статті 17 Закону № 2181, не застосовуються.

Платник податку, який до початку його перевірки податковим органом самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний:

а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму такої недоплати та штраф, нарахований відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону № 2181. Уточнюючий розрахунок, який відображає виправлені показники, складається за окремою формою.

б) або відобразити суму такої недоплати у складі декларації, що подається за наступний податковий період, збільшену на суму штрафу, нарахованого відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону № 2181, з відповідним збільшенням загальної суми податкового зобов'язання з податку. При цьому виправлення помилок здійснюється шляхом відображення сум раніше занижених (завищених) показників декларацій (валових доходів, витрат та амортизаційних відрахувань) у складі валового доходу (рядок 02.2) та валових витрат (рядок 05.2) того податкового періоду, за який подається звітна декларація.

Декларація складається із заголовної та двох основних частин і десяти додатків, з яких сім (К1—К7) подаються щокварталу, у тому числі за рік, а три (Р1—Р3) подаються виключно за рік. Додаток К1 складається з двох частин — К1/1 та К1/2. Частина К1/2 заповнюється платниками податку, які нараховують амортизаційні відрахування на суму витрат, пов'язаних із видобутком корисних копалин. У разі, якщо окремі рядки декларації не заповнюються через відсутність відповідних операцій, платники податку не подають податковому органу передбачені відповідним рядком декларації додатки. (Абзац перший пункту 3.1 розділу 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Державної податкової адміністрації N 448 від 12.10.2005)

У заголовній частині декларації відображаються повна назва підприємства (відповідно до установчих документів), зареєстрованого в установленому порядку, ідентифікаційний код, код виду економічної діяльності, місцезнаходження та номер телефону платника (факс, електронна адреса — за бажанням). В основній частині та в додатках показники відображаються на підставі норм, установлених Законом № 334 та Законом України від 22 травня 2003 року № 889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі — Закон № 889). (Абзац другий пункту 3.1 розділу 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Державної податкової адміністрації № 593 від 10.12.2003)

У разі, якщо окремі рядки декларації не заповнюються через відсутність відповідних операцій, платники податку не подають податковому органу передбачені відповідним рядком декларації додатки.

У заголовній частині декларації відображаються повна назва підприємства (відповідно до установчих документів), зареєстрованого в установленому порядку, ідентифікаційний код, код виду економічної діяльності, місцезнаходження та номер телефону платника (факс, електронна адреса — за бажанням).

В табл. 38 представлено схему заповнення рядків декларації про прибуток підприємства згідно Порядку № 143 та відповідних додатків.

ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ РЯДКІВ ДЕКЛАРАЦІЙ ПРО ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА ЗГІДНО З ПОРЯДКОМ № 143

Код рядка декларації	Назва показника	Положення Закону № 334, якими слід керуватися при заповненні рядків декларації
/	2	3
01	Валовий дохід від усіх видів діяльності, у тому числі:	ст. 4, п. 5.9 ст. 5
01.1	Доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	пп. 4.1.1 п. 4.1 ст. 4
01.2 К1	Приріст балансової вартості запасів	п. 5.9 ст. 5. У разі заповнення цього рядка складається таблиця 1 додатка К1/1. Показник із знаком «->»-рядка А графі 6 зазначеної таблиці переноситься у рядок 01.2 декларації без знаку
01.3 К2	Доходи від виконання довгострокових договорів	П. 7.10 ст. 7
01.4 К3	Прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами	п. 7.6 ст. 7. Витрати на придбання цінних паперів та деривативів, здійснені до набрання чинності Законом № 349, визначаються за правилами, установленними пп. 7.6.3 п. 7.6 статті 7 Закону
01.5 К1	Прибуток від операцій з землею	п. 8.9 ст. 8
01.6	Інші доходи, крім визначених у 01.1. — 01.5	пп. 4.1.2—4.1.6, крім 4.1.5 п. 4.1 ст. 4
02	Коригування валових доходів, у тому числі	згідно з формулою(+(-) 02.1. + (-) 02.2. + 02.3.
02.1	Зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	п. 5.10 ст. 5
02.2	Самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	пп. 4.1.5 п. 4.1 ст. 4
02.3 К4	Врегулювання сумівної (безнадійної) заборгованості	ст. 12, з урахуванням пунктів 5 і 10 Перехідних положень Закону № 349

03	Скоригований валовий дохід	згідно з формулою (01+ (-) 02)
04	Валові витрати, у тому числі	ст. 5
04.1	Витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11	п. 5.1, пп. 5.2.1 п. 5.2 ст. 5
04.2 K1	Убуток балансової вартості запасів	п. 5.9 ст. 5. У разі заповнення цього рядка складається таблиця 1 додатка К1/1. Показник із знаком + рядка А графи 6 зазначеної таблиці переноситься у рядок 04.2 декларації без знака
04.3	Витрати на оплату праці	п. 5.6 ст. 5, крім абз. 2—3 пп. 5.6.2; пп. 7.8.7 п. 7.8 ст. 7
04.4	Сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування	пп. 5.7.1 п. 5.7 ст. 5
04.5 P1	Суму внесків на довгострокове страхування життя, недержавне пенсійне забезпечення	абз. 2—3 пп. 5.6.2 п. 5.6 ст. 5, п. 1.37 ст. 1
04.6 P2	Сума податків, зборів, обов'язкових платежів, крім визначених у 04.4	пп. 5.2.5 п. 5.2 ст. 5
04.7 K2	Витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів	п. 7.10 ст. 7
04.8 P3	Добровільне перерахування коштів, передача товарів (робіт, послуг)	пп. 5.2.2—5.2.3, 5.2.11, 5.2.13, 5.2.17 п. 5.2 ст. 5
04.9	Від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року	п. 6.1 ст. 6 з урахуванням п. 11 Перехідних положень Закону № 349

Продовження табл. 38

Код рядка декларації	Назва показника	Положення Закону № 334, якими слід керуватися при заповненні рядків декларації
1	2	3
04.10 K1	Витрати на поліпшення основних фондів та нафтогазових свердловин	пп. 5.2.10 п. 5.2 ст. 5, пп. 8.7.1 п. 8.7 ст. 8, частина 2 п. 9.5 ст. 9. У разі одночасного заповнення додатків K1/1 та K1/2 у цей рядок переноситься сума рядка 04.10 таблиці 3 додатка K1/1 та рядка 04.10 таблиці 2 додатка K1/2 за відповідний звітний період. При визначенні значень граф рядків 04.10 цих таблиць, які переносяться у рядок 04.10 декларації, обирається найменша: або сума ліміту витрат на поліпшення, що включається до валових витрат, або сума фактичних поліпшень, розрахованих нарастаючим підсумком з початку року
04.11 P4	85 % витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів	п. 18.3 ст. 18
04.12 K1/1	Сума витрат зі страхування (крім витрат з довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення, зазначених у р. 04.5 декларації)	пп. 5.4-6 п. 5.4 ст. 5
04.13	Інші витрати, крім зазначених у 04.1—04.12	ст. 5; ст. 7; п. 8.1.4 п. 8.1, пп. 8.3.7 п. 8.3, п. 8.4.3, 8.4.7, 8.4.8, 8.4.10 п. 8.4, 8.9.4 п. 8.9 ст. 8; п. 9.5, 9.6 ст. 9, п. 22.25 ст. 22
05	Коригування валових витрат, у тому числі:	згідно з формулою ($\pm 05.1 \pm 05.2 + 05.3$)
05.1	Зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	п. 5.10 ст. 5
05.2	Самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	пп. 5.2.7 п. 5.2 ст. 5

05.3 К4	Врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	ст. 12 з урахуванням пунктів 5 і 10 Перехідних положень Закону № 349
06	Скориговані валові витрати	згідно з формулою (04 +05)
07 К1	Сума амортизаційних відрахувань	пп. 7.9.4 п. 7.9 ст. 7, ст. 8, ст. 9. У разі заповнення цього рядка складається таблиця 2 додатка К1/1 та/або таблиця 1 додатка К1/2. У разі одночасного заповнення додатків К1/1 та К1/2 у цей рядок переноситься сума рядка 07 таблиці 2 додатка К1/1 та рядка 07 таблиці 1 додатка К1/2
08	Об'єкт оподаткування позитивний (+), від'ємний (-)	п. 3.1 ст. 3 згідно з формулою $(\pm 03 - (\pm) 06) - 07$
09	Балансові збитки, некомпенсовані прибутками до 01.01.2003	п. 11 Перехідних положень Закону № 349. У рядку 09 вказується від'ємне значення об'єкта оподаткування, визначене за нормами п. 11 Перехідних положень Закону № 349 на підставі результатів інвентаризації балансових збитків за станом на 1 січня 2003 року
10 К5	Прибуток, звільнений від оподаткування	п. 7.12, п. 7.13, п. 7.19, п. 7.20 ст. 7, п. 18.1 ст. 18, ст. 19, п. 22.5 ст. 22
11	Прибуток, що підлягає оподаткуванню, у тому числі:	згідно з формулою (п. 11 Перехідних положень Закону № 349) (08 - 09 - 10)
11.1	За базовою ставкою	п. 10.1 ст. 10
11.2	За пільговою ставкою* %	п. 7.13, п. 7.14, ст. 7, п. 18.1 ст. 18, п. 22.5 ст. 22
12	Нарахована сума податку**, у тому числі:	сума рядків 12.1 і 12.2
12.1	За базовою ставкою	п. 10.1 ст. 10
12.2	За пільговою ставкою	п. 7.13, п. 7.14 ст. 7, п. 18.1 ст. 18, п. 22.5 ст. 22
13 К6	Зменшення нарахованої суми податку	пп. 7.8.3—7.8.4 п. 7.8 ст. 7, п. 16.3 ст. 16, пп. 2.1.3 п. 2.1 ст. 2, п. 18.1 ст. 18, ст. 19, п. 22.3 ст. 22 (для цього пункту призупинена на 2003 рік)
14	Податкове зобов'язання звітного періоду**	згідно з формулою (12 - 13)

Закінчення табл. 38

Код рядка декларації	Назва показника	Положення Закону № 334, якими слід керуватися при заповненні рядків декларації
1	2	3
15	Сума нарахованого податку за попередній податковий період поточного року	п. 16.4 ст. 16
16	Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати)***	п. 16.16 ст. 16, п. 21.3 ст. 21
17	Сума податку до сплати	згідно з формулою (позитивне значення 14 – 15 – 16)
18	Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати), яка підлягає поверненню на поточний рахунок платника податку в банку-резиденті	п. 16.16 ст. 16, п. 21.3 ст. 21
19	Суми податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків), у тому числі:	п. 10.2 ст. 10, п. 13.1—13.2, 13.6 ст. 13
19.1 К7	З доходів фізичних осіб, нарахованих у вигляді процентів	пп. 9.2.2 п. 9.2 ст. 9 Закону № 889 «про податок з доходів фізичних осіб»
19.2	З нерезидентів (крім 19.3)	п. 13.1—13.2, 13.6 ст. 13
19.3	З фрахту	п. 13.5 ст. 13
20	Авансові внески, нараховані на суми дивідендів та привієнних до них платежів	пп. 7.8.2 п. 7.8, пп. 7.9.4 п. 7.9 ст. 7
21	Дивіденди та привієнні до них платежі, що сплачуються до бюджету державними не корпоратизованими, казенними або комунальними підприємствами	п. 4 Прикінцевих положень Закону № 349
22	Сума штрафу, самостійно нарахованого у зв'язку з виправленням помилок	п. 17.2 ст. 17 Закону № 2181
23 К4	Пеня, нарахована у зв'язку з урегулюванням сумнівної (безнадійної) заборгованості.	пп. 12.1.2 л. 12.1 ст. 12

* Пільгові ставки зазначаються платником самостійно.

** У разі позитивного значення.

*** Не заповнюється при заповненні рядка 18 декларації.

До декларації про прибуток підприємств згідно Порядку № 143 передбачено подання наступних додатків:

Додаток К1/1 до рядків 01.2, 01.5, 04.2, 04.10 та 07 декларації. Цей додаток складається з наступних таблиць:

Таблиця 1. Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів.

Таблиця 2. Розрахунок амортизаційних відрахувань.

Таблиця 3. Витрати на поліпшення основних фондів, що включаються до складу валових витрат.

Таблиця 4. Прибуток від продажу землі.

Таблиця 5. Витрати зі страхування.

Додаток К1/2 до рядків 04.10 та 07 декларації. Цей додаток складається з наступних таблиць:

Таблиця 1. Розрахунок амортизації витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин.

Таблиця 2. Витрати на поліпшення нафтогазових свердловин, що включаються до складу валових витрат.

Таблиця 3. Довідкові відомості (у розрізі окремого родовища, окремої шахти, свердловини, крім нафтогазової).

Додаток К2 до рядків 01.3. та 04.7 декларації — Доходи та витрати, пов'язані з використанням довгострокових договорів та Додаткова інформація щодо сум авансів або передоплат, не віднесених для цілей оподаткування до складу валового доходу звітного періоду, та кількості договорів, за якими провадився розрахунок доходів та витрат, у тому числі договори, за якими продовжується їх виконання та виконання завершено.

Додаток К3 до рядка 01.4. декларації — Розрахунок фінансових результатів операцій з цінними паперами, корпоративними правами та деривативами.

Додаток К4 до рядків 02.3, 05.3 та 23 декларації — Урегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості.

Додаток К5 до рядка 10 декларації — Розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування та зазначення підстав для застосування пільги.

Додаток К6 до рядка 13 декларації, який складається з двох таблиць:

Таблиця 1. Зменшення нарахованої суми податку.

Таблиця 2. Розрахунок податку, що сплачується за місцем розташування філій.

Таблиця 3. Розрахунок вартості придбаних торгових патентів, що враховується у зменшення податкового зобов'язання платника податку.

Додаток К7 до рядка 19.1 та 19.4. декларації, що складається з наступних таблиць:

Таблиця 1.. Розрахунок податку на доходи фізичних осіб, нарахованих у вигляді процентів.

Таблиця 2. Розрахунок відрахувань до Державного бюджету України оператора державної лотереї.

Додатки К1, К2, К3, К4, К5, К6 та К7 є обов'язковими при складанні квартальних (піврічної) декларацій та входять до річної податкової звітності.

Додатки Р1, Р2, Р3 входять лише до річної звітності і складають наступні форми звітності:

Додаток Р1 до рядка 04.6 декларації — Суми нарахованих податків, зборів (обов'язкових платежів), що включаються до валових витрат.

Додаток Р2 до рядка 04.8 декларації — Витрати на добровільне перерахування коштів, передачу товарів (робіт, послуг).

Додаток Р3 до рядка 04.11. декларації — Розрахунок валових витрат при здійсненні операцій з нерезидентом, що має офшорний статус.

Порядок заповнення додатків К2, К4, К5, К6, К7, Р1, Р2, Р3 визначаються формами цих додатків. Показники, відображені в декларації та у відповідних додатках з однаковим кодом рядків, повинні співпадати. Особливості використання показників додатка К1 визначено в рядках таблиці цього розділу з кодами 01.2, 04.2, 04.10,07, а додатка К3 у рядку з кодом 01.4.

Декларація подається платником податку до державного податкового органу для реєстрації протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) періоду.

Згідно Закону № 2181 та Порядку № 143 підприємства у разі самостійного виявлення помилки у декларації, за якою вже визнано узгоджене податкове зобов'язання з податку на прибуток, у строки, передбачені як граничні щодо подання уточнюючих розрахунків, подають до податкових органів **Уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок.**

Сплата податку здійснюється:

до дати подання уточнюючого розрахунку згідно з п.17.2 статті 17 Закону № 2181;

в інших випадках — у строки, визначені пунктом 5.3 статті 5 Закону № 2181.

Якщо останній день строку подання декларації (сплати податку) припадає на вихідний (святковий) день, останнім днем такого

строку вважається наступний за вихідним (святковим) операційний (банківський) день.

У додатку I представлена форма Декларації з податку на прибуток підприємства з додатками.

15.2. Податок з доходів фізичних осіб

Згідно Закону України від 22.05.2003 № 889-1У «Про податок з доходів фізичних осіб» з 2004 року передбачено справляння податку з доходів фізичних осіб, під якими розуміється сума будь-яких коштів, вартість матеріального і нематеріального майна, інших активів, що мають вартість, у тому числі цінних паперів або деривативів, одержаних платником податку у власність або нарахованих на його користь, чи набутих незаконним шляхом як хабар, викрадені чи знайдені як скарб, не зданий державі, згідно із законом, у сумах, підтверджених обвинувальним вироком суду, протягом відповідного звітного податкового періоду з різних джерел як на території України, так і за її межами.

Під звітним податковим періодом розуміється проміжок часу, який починається з першого календарного дня першого місяця такого періоду та закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду. В загальному випадку податковим періодом визначається календарний рік та календарний місяць.

Платниками податку є:

- резидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України, так і іноземні доходи;
- нерезидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України.

Об'єктом оподаткування резидента є:

- загальний місячний оподатковуваний дохід;
- чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального річного оподаткованого доходу на суму податкового кредиту такого звітного року;
- доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті;
- іноземні доходи.

Об'єктом оподаткування нерезидента є:

- загальний місячний оподатковуваний дохід з джерелом його походження з України;
- загальний річний оподатковуваний дохід з джерелом його походження з України;

— доходи з джерелом їх походження з України які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті.

Загальний річний оподатковуваний дохід складається з суми загальних місячних оподатковуваних доходів звітного року, а також іноземних доходів, одержаних протягом такого звітного року.

Податок з доходів фізичних осіб — плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що утримує цей податок згідно з Законом.

Фізичні особи, платники податку, згідно з Законом мають право на податковий кредит в разі документального підтвердження витрат, які включаються до складу податкового кредиту. Податковий кредит — сума (вартість) витрат, понесених платником податку — резидентом у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів — фізичних або юридичних осіб протягом звітного року (крім витрат на сплату податку на додану вартість та акцизного збору), на суму яких дозволяється зменшення суми його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року, у випадках, визначених Законом. Перелік витрат, дозволених до включення до податкового кредиту зазначений ст. 5 Закону.

Окремо будь-який платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отриманого з джерел на території України від одного працедавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги якщо розмір доходу, одержаного як заробітна плата не перевищує суми місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень.

Ставка податку в загальному випадку становить 15 % від об'єкта оподаткування. З 1 січня 2004 року до 31 грудня 2006 року ставка податку застосовувалась на рівні 13 %. З 1 січня 2007 року застосовуватиметься ставка податку на рівні 15 %.

Відповідальними за нарахування, утримання та сплату (перерахування) податку до бюджету особами згідно Закону визнано:

— працедавця (самозайняту особу), який виплачує доходи на користь платника податку у вигляді заробітної плати;

— податкового агента в разі оподаткування інших доходів, крім заробітної плати, з джерелом їх походження в Україні;

— платника податку, отримувач доходів, в разі оподаткування іноземних доходів та тих, чиє джерело виплати знаходиться в

осіб, звільнених від обов'язків нарахування, утримання або сплати (перерахування) податку до бюджету;

— платника податку для доходів, що виплачуються на користь платника податку фізичними особами.

Внаслідок цих норм Закону податковою звітністю з податку на доходи фізичних осіб є річна **Декларація про майновий стан і доходи**. Крім того, юридичні та фізичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють нарахування та виплату доходів фізичним особам—платникам податку з доходів фізичних осіб, подають до податкових органів **Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ)**.

Порядок подання річної **Декларації про майновий стан і доходи** (податкової декларації) визначено ст. 18 Закону, згідно якої:

Річна декларація про майновий стан і доходи (податкова декларація) (далі — декларація) подається платником податку, який зобов'язаний подавати таку декларацію згідно з нормами цього Закону або інших законів або має право подати таку декларацію для отримання податкового кредиту. Якщо він отримував доходи виключно від податкових агентів, зобов'язаних подавати звітність з цього податку у встановленому порядку (відомості за формою 8ДР), то подання декларації не передбачається.

Платники податку — резиденти, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, зобов'язані подати податковому органу декларацію не пізніше закінчення 60 календарного дня, що передує такому виїзду. Податковий орган зобов'язаний протягом 30 календарних днів від дня отримання такої декларації визначити податкове зобов'язання та надіслати податкове повідомлення платнику податку, який зобов'язаний сплатити належну суму податку та отримати довідку про таку сплату або про відсутність податкових зобов'язань з цього податку, яка здається органам митного контролю під час перетину митного кордону та є підставою для проведення митних процедур.

Платники податку звільняються від обов'язку подання декларації у таких випадках:

а) незалежно від видів та сум отриманих доходів платниками податку, які:

— є неповнолітніми або недієздатними особами і при цьому перебувають на повному утриманні інших осіб та/або держави станом на кінець звітного податкового року;

— перебувають під арештом або є затриманими чи засудженими до позбавлення волі, перебувають у полоні або ув'язненні

на території інших держав станом на кінець граничного строку подання декларації; перебувають у розшуку станом на кінець звітного податкового року;

— перебувають на строковій військовій службі станом на кінець звітного податкового року та в інших випадках, визначених Законом.

Декларація заповнюється платником податку самостійно або іншою особою, нотаріально уповноваженою таким платником податку здійснювати таке заповнення. У разі коли уповноважена платником податку особа заповнює декларацію за винагороду або зобов'язана здійснювати таке заповнення згідно з нормами Закону, то:

а) така уповноважена особа несе відповідальність за порушення порядку заповнення та/або подання такої декларації на рівні відповідальності, визначеної законом для платника податку, а такий платник податку звільняється від зазначеної відповідальності;

б) зобов'язання щодо заповнення та подання декларації від імені платника податку покладаються на таких інших, ніж платник податку, осіб:

на опікуна або піклувальника — щодо доходів, отриманих неповнолітньою або недієздатною особою;

на спадкоємців (розпорядників майна, державних виконавців) — щодо доходів, отриманих протягом звітного податкового року платником податку, який помер;

на державного виконавця, уповноваженого здійснювати заходи щодо забезпечення майнових претензій кредиторів платника податку, об'явленого в установленому порядку банкрутом.

У разі заповнення декларації іншою особою така декларація має містити інформацію про таку іншу особу на рівні інформації про платника податку.

Перевірка достовірності даних, визначених у деклараціях, здійснюється у порядку, встановленому законодавством. Сума податкових зобов'язань, донарахована податковим органом, підлягає сплаті до відповідного бюджету у строки, встановлені законом. Сума коштів, яка підлягає поверненню платнику податку, зараховується на його банківський рахунок, відкритий у будь-якому комерційному банку, або надсилається поштовим переказом на адресу, визначену у декларації, протягом 60 календарних днів від дня отримання такої декларації.

Форма декларації визначається центральним податковим органом та узгоджується з комітетом Верховної Ради України, від-

повідальним за проведення податкової політики, виходячи з таких умов:

- загальна частина декларації повинна мати спрощений вигляд та не містити відомостей про доходи або витрати, які отримує (несе) незначна кількість платників податку;
- декларація є єдиною для всіх законодавчо встановлених випадків її подання;
- розрахунки окремих видів доходів (витрат), які отримує (несе) незначна кількість платників податку, повинні міститися у додатках до декларації, які заповнюються виключно такими платниками податку за наявності таких доходів (витрат);
- декларація та додатки до неї повинні складатися з використанням загальноживаної термінології державною мовою, а також містити детальні інструкції щодо їх заповнення;
- декларація та додатки до неї повинні містити інформацію, достатню для ідентифікації платника податку, а також для визначення суми його податкових зобов'язань або суми бюджетного відшкодування надміру сплачених податків, у тому числі при застосуванні права на податковий кредит.

Бланки декларацій мають безоплатно надаватися податковими органами платникам податку на їх запит, а також бути загальнодоступними для населення.

Платник податку до 1 березня року, наступного за звітним, має право звернутися із запитом до відповідного податкового органу з проханням заповнити річну податкову декларацію, а податковий орган зобов'язаний надати безоплатні послуги із такого заповнення. Відмова посадової (службової) особи податкового органу надати зазначені послуги звільняє платника податку від будь-якої відповідальності за неповне або невірне заповнення декларації.

Подання податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку за формою № 1ДФ передбачено **Порядком заповнення та подання податковими агентами податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку**, затвердженого наказом Державної податкової адміністрації України від 29 вересня 2003 року № 451.

Порядок заповнення податкового розрахунку про нараховані та виплачені фізичним особам суми доходів і суми утриманих з них податків (далі — Порядок) регулює подання органам державної податкової служби України податковими агентами звітності

щодо нарахованих та випланих фізичним особам сум доходів і сум утриманих з них податків, які передбачені статтею 9 Закону України «Про Державний реєстр фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів» та постановою Кабінету Міністрів України від 6 листопада 1997 року № 1232 «Про заходи щодо впровадження ідентифікаційних номерів фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів». Дія цього Порядку поширюється на підприємства, установи, організації усіх форм власності, включаючи Національний банк України та його установи, комерційні банки, інші фінансово-кредитні установи (далі — юридична особа), і фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які виплачують доходи фізичним особам.

Дія цього Порядку поширюється на юридичних осіб (їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи), фізичних осіб, нерезидентів або їх представництв, які незалежно від їх організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок з доходів фізичних осіб до бюджету від імені та за рахунок платника податку, та є податковими агентами відповідно до норм Закону.

Подання податковими агентами податкового розрахунку за ф. № 1ДФ за період, у який здійснювалась ліквідація (припинення діяльності) податкового агента, проводиться до оформлення його ліквідації (припинення діяльності).

Податковий розрахунок подається окремо за кожний квартал (податковий період) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу. Окремий податковий розрахунок за календарний рік не подається. Якщо останній день терміну подання податкового розрахунку припадає на вихідний чи святковий день, то останнім днем терміну вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день. Якщо до закінчення терміну подання податкового розрахунку податковий агент виявляє помилки в раніше поданому за поточний звітний період податковому розрахунку, він зобов'язаний подати новий податковий розрахунок. При цьому штрафні санкції та адміністративні штрафи не застосовуються, а раніше поданий податковий розрахунок скасовується.

У разі коли податковий агент протягом звітного кварталу не виплачує доходи або виплачує доходи не всім платникам податку, податковий розрахунок не подається або подається по тих платниках податку, яким нараховані (сплачені) доходи.

Податковий розрахунок подається до органу державної податкової служби за місцезнаходженням податкового агента — юри-

дичної особи або її відокремлених підрозділів чи до органу державної податкової служби за місцем проживання фізичної особи — податкового агента (далі — органи державної податкової служби).

На непошкодженому паперовому носії формату А4 (кількість аркушів не обмежується) розрахунок заповнюється машинописним текстом чи друкованими літерами без замазок, закреслень, виправлень і уточнень. Указуються порядкові номери сторінок. Якщо в інформаційному рядку є не заповнені поля, вони заповнюються прочерками. Подання ксерокопії розрахунку не дозволяється.

За наявності комп'ютерної техніки податкові агенти формують і подають інформацію про доходи й утримані з них податки у вигляді файла даних, який передається в електронному вигляді (можна на дискеті), та його роздрукованої копії (за формою розрахунку).

Податковий розрахунок готується у двох примірниках. Один примірник подається до органу державної податкової служби. Другий з підписом особи, відповідальної за приймання розрахунку, штампом та проставленим номером порції, отриманим при обов'язковій реєстрації розрахунку в органі державної податкової служби, — повертається податковому агенту.

Складання розрахунку починається з заповнення обов'язкових реквізитів:

1. Навпроти напису «Стор.» податковим агентом проставляється номер сторінки податкового розрахунку.

2. Відмічається відповідна клітинка «Звітний», «Новий звітний» чи «Уточнюючий» залежно від того, який податковий розрахунок подається.

3. Навпроти напису «Порція» працівником органу державної податкової служби, відповідальним за приймання розрахунку, проставляється номер порції при обов'язковій реєстрації розрахунку в органі державної податкової служби.

4. Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ (*Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України*), реєстраційний (обліковий) номер платника податків (юридичної особи) або десятирозрядний ідентифікаційний номер (*З Державного реєстру фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів*) фізичної особи — податкового агента, який подає розрахунок. Заповнення клітинок проводиться зліва направо (доповнюється зліва нулями до восьми цифр, якщо значущих цифр менше 8).

5. Відмічається відповідна клітинка «Юридична особа» або «Фізична особа — суб'єкт підприємницької діяльності».

6. «Працювало у штаті» — проставляється найбільша з місячних за звітний період (на перше число місяця) облікових чисельностей штатних працівників облікового складу юридичної особи чи фізичної особи — суб'єкта підприємницької діяльності (Згідно з Інструкцією зі статистики кількості працівників, затвердженою наказом Міністерства статистики України від 28 вересня 2005 року № 286 та зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 30.11.2005 року за № 1442/11722)

7. «Працювало за сумісництвом» — кількість працівників за сумісництвом (крім внутрішніх сумісників) та за договорами цивільно-правового характеру в звітному періоді. Реквізити, передбачені підпунктами 6 та 7, заповнюються тільки в разі наявності в юридичної особи чи у фізичної особи суб'єкта підприємницької діяльності найманих працівників. Реквізити, передбачені підпунктами 6 та 7, заповнюються тільки для першої порції розрахунку.

8. Назва юридичної особи чи прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, що подає розрахунок.

9. Ідентифікаційний код, органу державної податкової служби, куди подається розрахунок, за ЄДРПОУ.

10. Назва органу державної податкової служби, куди подається розрахунок.

11. «Звітний період» — відображається арабськими цифрами порядковий номер звітного кварталу і рік.

Порядок заповнення граф Податкового розрахунку за формою № 1ДФ представлено в табл. 39.

Коригування поданого і прийнятого податкового розрахунку проводяться на підставі самостійно виявлених податковим агентом помилок, а також на підставі повідомлень про помилки, виявлені органом державної податкової служби.

У разі необхідності проведення коригувань податкового розрахунку до закінчення терміну приймання (протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу) подається новий звітний податковий розрахунок.

Уточнюючий податковий розрахунок подається у разі необхідності проведення коригувань після закінчення терміну приймання. Уточнюючий податковий розрахунок може подаватися як за звітний період, так і за попередні періоди відповідно до підпункту 5.1 статті 5 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».

**ЗМІСТ ПОДАТКОВОГО РОЗРАХУНКУ СУМ ДОХОДУ НАРАХОВАНОГО (СПЛАЧЕНОГО)
НА КОРИСТЬ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКУ, І СУМ УТРИМАНОГО З НИХ ПОДАТКУ**

№ з/п	№ графи	Назва графи	Зміст
1	Графа 1	«№ з/п»	відображається порядковий номер кожного рядка, що заповнюється
2	Графа 2	«Ідентифікаційний номер»	відображається десяти розрядний ідентифікаційний номер фізичної особи, про яку надається інформація в розрахунку
3	Графа 3а	«Сума нарахованого доходу»	відображається (за звітний квартал) дохід, який нараховано фізичній особі, відповідно до ознаки доходу згідно з довідником ознак доходів. У разі нараховування доходу, його відображення у графі. За є обов'язковим незалежно від того, виплачені такі доходи чи ні. Нарахований дохід відображається: повністю, без вирахування податку з доходів фізичних осіб, збору до Пенсійного фонду України чи внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування
4	Графа 3	«Сума виплаченого доходу»	відображається сума фактично виплаченого доходу платнику податку податковим агентом. Заробітна плата, що виплачується у встановлені терміни в наступному місяці, повинна бути відображена в податковому розрахунку за той період, у який входить попередній місяць, за який заробітна плата була нарахована. Наприклад, до податкового розрахунку за I квартал входить заробітна плата за січень, яка нарахована у січні та виплачена у лютому, за лютий (нарахована у лютому та виплачена у березні), за березень (нарахована у березні та виплачена у квітні)
5	Графа 4а	«Сума нарахованого податку»	відображається сума податку, нарахованого та утриманого з доходу, нарахованого платнику податку згідно з чинним законодавством
6	Графа 4	Сума перерахованого податку	відображається фактична сума перерахованого податку до бюджету

№ з/п	№ графи	Назва графи	Зміст
Пр. імітка			Сума нарахованого доходу у графі 3а, сума виплаченого доходу у графі 3, сума нарахованого прибуткового податку в графі 4а та сума перерахованого до бюджету прибуткового податку в графі 4 відображаються: у грошовій формі, вираженій у національній валюті (у гривнях з копійками), незалежно від того, у якій формі або у якій валюті здійснювалося нараховування та виплата доходу
7	Графа 5	«Ознака доходу»	зазначається ознака доходу згідно з довідником ознак доходів, наведеним у додатку до цього Порядку, Ознака доходу визначається до нарахованого доходу. Якщо доходи виплачуються у звітному кварталі не в повному обсязі і їх остаточна виплата буде здійснюватися наступних кварталах, ознака доходу в разі виплати повинна вказуватися відповідно до нарахованого в попередньому кварталі доходу. Про кожну фізичну особу потрібно заповнювати стільки рядків, скільки ознак доходів вона має. Про кожну ознаку доходу фізичної особи потрібно заповнювати тільки один рядок з обов'язковими заповненнями графи 2 «Ідентифікаційний номер»
8	Графа 6 та Графа 7	«Дата прийняття на роботу» та «Дата звільнення з роботи»	заповнюється тільки на тих фізичних осіб, які приймалися на роботу у звітному періоді. Графа 7 заповнюється тільки на тих фізичних осіб, які були звільнені у звітному періоді за місцем роботи, на якому вони отримували дохід у вигляді заробітної плати, або звільнені до початку звітного періоду, але отримували доходи у звітному періоді. Для тих фізичних осіб, які не змінювали місця роботи у звітному періоді, графи 6 та 7 не заповнюються. У разі неодноразового прийняття фізичної особи на роботу і її звільнення з роботи у звітному кварталі про таку особу потрібно заповнювати стільки рядків, скільки разів інформація про зміну місця роботи особи зустрічається у звітному кварталі.

			Наприклад, особу звільнено 1 лютого 2003 року, знову прийнято 20 лютого 2003 року, знову звільнено 3 березня 2003 року і утретє прийнято 25 березня 2003 року. У такому разі в податковому розрахунку на особу потрібно заповнити один рядок з першою датою звільнення 1 лютого 2003 року у графі 7, другий рядок з датою прийнятої 20 лютого 2003 року у графі 6 і датою звільнення 3 березня 2003 року у графі 7 та третій рядок з датою прийняття 25 березня 2003 року у графі 7. У графі 6 «Дата прийняття на роботу» відображається дата (число, порядковий номер місяця, рік) прийняття фізичної особи на роботу, наприклад, якщо дата прийняття 26 грудня 2003 року, то у графі 6 потрібно вказати «26.12.2003»
9	Графа 7	«Дата звільнення з роботи»	відображається дата звільнення фізичної особи з роботи
10	Графа 8	«Ознака податкової соціальної пільги»	відображається ознака податкової соціальної пільги згідно з довідником ознак податкових соціальних пільг. Графа 8 заповнюється тільки для фізичних осіб, які мали пільги щодо податку у звітному періоді згідно з чинним законодавством, за місцем отримання основного доходу. За відсутності у фізичної особи пільг у звітному періоді графа 8 заповнюється прочерком. При заповненні графи 8 слід враховувати ту ознаку пільги, яка відповідає нарахованому доходу. Допускається наявність кількох рядків з однією ознакою доходу тільки у разі наявності у фізичної особи кількох ознак пільг за такою ознакою доходу (наявність різних пільг у кожному з трьох місяців кварталу)
11	Графа 9	«Ознака (0, 1)»	відображається ознака «0», якщо рядок потрібно ввести, чи ознака «1», якщо рядок потрібно вилучити. Графа 9 заповнюється тільки для нового звітного та уточнюючого податкових розрахунків
12			У останньому рядку розрахунку вказуються загальні суми нарахованого доходу за графою 3а, виплаченого доходу за графою 3, нарахованого податку за графою 4а та перерахованого податку за графою 4. У кінці податкового розрахунку проставляються: кількість заповнених рядків, кількість фізичних осіб, на яких подано інформацію, та кількість аркушів у розрахунку, десятирозрядний ідентифікаційний номер керівника підприємства, який подає розрахунок, десятирозрядний ідентифікаційний номер головного бухгалтера підприємства, який подає розрахунок

Для заповнення ознак доходів та пільг користуються наступними довідниками:

Таблиця 40

ДОВІДНИК ОЗНАК ДОХОДІВ

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
01	Доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати та винагороди, нараховані (виплачені) платнику податку (пп. 4.2.1 п. 4.2 ст. 4 Закону)	заробітна плата нарахована (виплачена)	01.01.2004	31.12.2004
01	Доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати та винагороди, нараховані (виплачені) платнику податку, відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору (далі — заробітна плата), крім доходів, зазначених у абзаці другому пп. 22.8 ст. 22 Закону (пп. 4.2.1 п. 4.2 ст. 4 Закону, крім абз. 2 пп. 22.8 ст. 22 Закону)	заробітна плата нарахована (виплачена), крім заробітної плати, з якої провадилась пенсійне провадження на пенсійний вклад	01.01.2005	
02	Доходи від продажу об'єктів прав інтелектуальної (промислової) власності; доходи у вигляді сум автоської винагороди, іншої плати за надання права на користування або розпорядження іншим особам нематеріальним активом (творами науки, мистецтва, літератури або іншими нематеріальними активами) (далі — роялті), у тому числі одержувані спадкоємцями власника такого нематеріального активу (пп. 4.2.2 п. 4.2 ст. 4 Закону)	роялті, у т. ч. одержувані спадкоємцями	01.01.2004	
03	Сума страхових внесків (страхових премій) за договором добровільного страхування, сплачена особою-резидентом (податковим агентом) за платника податку чи на його користь (пп. 4.2.4 п. 4.2 ст. 4 Закону)	страхові внески (страхові премії) за платника податку	01.01.2004	31.12.2004

03	Сума пенсійних внесків у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до закону, страхових внесків (премій), пенсійних вкладів, сплачена будь-якою особою-резидентом, іншою ніж платник податку, за такого платника податку чи на його користь (пп. 4.2.4 п. 4.2 ст. 4 Закону)	пенсійні внески, страхові внески (премії) за платника податку	01.01.2005	
04	Сума страхових внесків (страхових премій) за договором довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного страхування, сплачена працівцем-резидентом за платника податку чи на його користь, що перевищує 15 % нарахованої заробітної плати протягом місяця (пп. «в» пп. 4.2.4 п. 4.2 ст. 4 Закону)	страхові внески (страхові премії) понад 15 % нарахованої заробітної плати	01.01.2004	31.12.2004
04	Сума пенсійних внесків у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до закону, страхових внесків (премій), пенсійних вкладів, сплачена працівцем-резидентом за свій рахунок за договорами довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного забезпечення платника податку (пп. «в» пп. 4.2.4 п. 4.2 ст. 4 Закону)	пенсійні внески, страхові внески (премії)	01.01.2005	
05	Сума страхових виплат, страхових відшкодувань або викупних сум, отриманих платником податку за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування, у випадках та розмірах, визначених пп. 9.8 статті 9 Закону (пп. 4.2.5 п. 4.2 ст. 4 Закону)	страхові виплати відповідно до п. 9.8 ст. 9 Закону	01.01.2004	31.12.2004
06	Доходи від операцій з продажу нерухомого майна згідно з положеннями статті 11 Закону (пп. 4.2.6 п. 4.2 ст. 4 Закону)	продаж нерухомого майна згідно з ст. 11 Закону	01.01.2005	

Продовження табл. 40

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
07	Частина доходів від операцій з майном, розмір якої визначається згідно з положеннями статті 12 Закону (пп. 4.2.6 п. 4.2 ст. 4 Закону)	операції з майном згідно ст. 12 Закону	01.01.2004	31.12.2004
07	Доходи від операцій з рухомих майном згідно з положеннями статті 12 Закону (пп. 4.2.6 п. 4.2 ст. 4, крім п. 9.6 ст. 9 Закону)	операції з рухомих майном згідно ст. 12 Закону, крім п. 9.6 ст. 9 Закону	01.01.2005	
08	Дохід від надання майна в оренду або суборенду (строкове володіння та/або користування), визначений у порядку, встановленому пунктом 9.1 статті 9 цього Закону (пп. 4.2.7 п. 4.2 ст. 4 Закону)	надання майна в оренду згідно з пп. 9.1 ст. 9 Закону	01.01.2004	
09	Дохід, отриманий платником податку від його працедавця (податкового агента) як додаткове благо (пп. 4.2.9 п. 4.2 ст. 4 Закону)	додаткове благо від працедавця	01.01.2004	31.12.2004
09	Дохід, отриманий платником податку від його працедавця (податкового агента) як додаткове благо (пп. 4.2.9 п. 4.2, з урахуванням пп. «в» пп. 4.3.5, пп. 4.3.14, пп. «б» пп. 4.3.21 п. 4.3 ст. 4 Закону, крім пп. 4.3.30 п. 4.3 ст. 4, пп. «а» пп. 9.7.4 п. 9.7 ст. 9 Закону)	додаткове благо від працедавця	01.01.2005	
10	Дохід у вигляді неустойки, штрафів або пені, фактично одержаних платником податку як відшкодування матеріальної або немайнової (моральної) шкоди (пп. 4.2.10 п. 4.2 ст. 4 Закону)	неустойки, штрафи або пені	01.01.2004	

11	Дохід у вигляді процентів (дисконтних доходів) (пп. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4 Закону, пп. 9.2.3 п. 9.2 ст. 9 Закону)	проценти (дисконтні доходи)	01.01.2004	01.01.2004
12	Дохід у вигляді дивідендів та роялті (пп. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, п. 9.3 ст. 9 Закону)	дивіденди та роялті	01.01.2004	31.12.2004
12	Дохід у вигляді дивідендів та роялті (пп. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, п. 9.3 ст. 9 Закону, крім пп. 4.3.17 п. 4.3 ст. 4 Закону)	дивіденди та роялті, крім тих, що не змінюють участь	01.01.2005	
13	Дохід у вигляді виграшів, призів (пп. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, пп. 9.5.1 п. 9.5 ст. 9 Закону)	виграші, призи	01.01.2004	31.12.2004
13	Дохід у вигляді виграшів, призів, крім сум доходів, отриманих платником податку від розміщення ним коштів у цінні папери, емітовані Міністерством фінансів України, виграші у державну лотерею (пп. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, пп. 9.5.1 п. 9.5 ст. 9 Закону)	виграші, призи, крім виграшів у держлотерею	01.01.2005	
14	Інші доходи (пп. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Інші доходи	01.01.2004	31.12.2004
14	Інші доходи (пп. 4.2.12 п. 4.2, пп. 4.3.35 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Інші доходи	01.01.2005	
15	Інвестиційний прибуток від здійснення платником податку операцій з цінними паперами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах, крім доходу від операцій, зазначених у пп. 4.3.3 та 4.3.17 Закону (пп. 4.2.13 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Інвестиційний прибуток	01.01.2004	31.12.2004
15	Дохід від операцій з інвестиційними активами (пп. 4.2.13 ст. 4, п. 9.6 ст. 9 Закону)	дохід від операцій з Інвестиційними активами	01.01.2005	
16	Сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрадження або під звіт та не повернутих у встановлені Законом строки (пп. 4.2.15 п. 4.2 ст. 4 Закону)	надміру витрачені кошти на відрадження або під звіт	01.01.2004	31.12.2004

Продовження табл. 40

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
1	2	3	4	5
16	Сума коштів, отриманих платником податку на відрахування або під звіт, з урахуванням норм пункту 9.10 статті 9 цього Закону (пп. 4.2.15, пп. 4.3.2 п. 4.3 ст. 4, пп. 9.10 ст. 9 Закону)	кошти на відрахування або під звіт	01.01.2005	
17	Сума нецільової благодійної допомоги від юридичної або фізичної особи (податкового агента), що перевищує розмір мінімального прожиткового рівня, встановленого на 1 січня такого року за умови отримання податкової соціальної пільги (пп. 9.7.3 п. 9.7 ст. 9 Закону)	нецільова благодійна допомога	01.01.2004	
18	Доходи з джерелом походження з України, виплачені нерезиденту Іншим нерезидентом (пп. 9.11.2 п. 9.11 ст. 9 Закону)	доходи з України нерезидента від нерезидента	01.01.2004	
19	Кошти, внесені третіми особами (податковими агентами) на пенсійні рахунки фізичних осіб в уповноважених ХК «Київміськбуд» банках [пп. 22.8 ст. 22 Закону]	внески на пенсійні рахунки в банки ХК «Київміськбуд»	01.01.2004	31.12.2004
20	Кошти, виплачені фізичним особам згідно з договорами пенсійних вкладів, укладеними відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про проведення експерименту у житловому будівництві на базі холдингової компанії «Київміськбуд» (п. 22.8 ст. 22 Закону)	виплати з пенсійних вкладів, за експериментом ХК «Київміськбуд»	01.01.2004	31.12.2008
21	Доходи, виплачені фізичній особі з фонду фінансування будівництва (п. 4.2.17 п. 4.2 ст. 4 Закону)	виплати з фонду будівництва	01.01.2005	

22	Сума державної матеріальної та соціальної допомоги у вигляді адресних виплат коштів та надання соціальних послуг відповідно до закону, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій (включаючи допомогу по вагітності та пологах), винагород та страхових виплат, які отримуються платником податку відповідно з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування згідно із законом (пп. 4.3.1 п. 4.3 ст. 4 Закону)	соціальні виплати з відповідних бюджетів	01.01.2005
23	Сума доходів, отриманих платником податку від розміщення ним коштів у цінні папери, емітовані Міністерством фінансів України, вигаши у державну лотерею (пп. 4.3.3 п. 4.3 ст. 4 Закону)	доходи від цінних паперів Мінфіну, вигаши у державну лотерею	01.01.2005
24	Сума відшкодування платнику податку розміру шкоди, завданої йому внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку та сумах, визначених законом (пп. 4.3.4 п. 4.3 ст. 4 Закону)	сума шкоди, завданої внаслідок Чорнобильської катастрофи	01.01.2005
25	Суми виплат чи відшкодувань (крім заробітної плати чи інших виплат та відшкодувань за цивільно-правовими договорами), що здійснюються професійними та творчими спілками їх членами, Товариством Червоного Хреста України, іншими неприбутковими організаціями, благодійними фондами України та іншими небанківськими фінансовими установами (пп. 4.3.5 п. 4.3 ст. 4 Закону)	виплати профспілками та іншими неприбутковими організаціями, небанківськими фінансовими установами	01.01.2005
26	Сума внесків на обов'язкове страхування платника податку відповідно до закону, інших ніж збір на державне пенсійне страхування або внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (пп. 4.3.6 п. 4.3 ст. 4 Закону)	сума внесків на обов'язкове страхування платника	01.01.2005

Продовження табл. 40

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
1	2	3	4	5
27	Сума збору на державне пенсійне страхування та внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його працездатця у розмірах, визначених законом (пп. 4.3.7 п. 4.3 ст. 4 Закону)	державне страхування	01.01.2005	
28	Кошти або вартість майна (немайнових активів), які надходять платнику податку за рішенням суду внаслідок поділу спільної сумісної власності подружжя у зв'язку з розриванням шлюбу чи визнанням його недійсним або за добровільним рішенням сторін (пп. 4.3.8 п. 4.3 ст. 4 Закону)	кошти або вартість майна, які надходять внаслідок поділу власності подружжя	01.01.2005	
29	Аліменти, що виплачуються платнику податку (пп. 4.3.9 п. 4.3 ст. 4 Закону)	аліменти	01.01.2005	
30	Кошти або майно (майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг), які отримують платники податку як подарунком (пп. 4.3.10 п. 4.3 ст. 4 Закону)	подарунки	01.01.2005	
31	Вартість товарів, які надходять платнику податку як їх гарантійна заміна у порядку, встановленому законом, а також грошова компенсація вартості таких товарів, надана платнику податку у разі їх повернення продавцю або особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну) протягом гарантійного строку (пп. 4.3.12 п. 4.3 ст. 4 Закону)	вартість товарів, які надходять як їх гарантійна заміна	01.01.2005	

32	Кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (немайнових активів), примусово відчужених державою у випадках, передбачених законом, або вартість такої компенсації, отриманої у формі, відмінній від грошової (пп. 4.3.13 п. 4.3 ст. 4 Закону)	компенсація вартості майна, примусово відчуженого державою	01.01.2005
33	Вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих платнику податку (пп. 4.3.15 п. 4.3 ст. 4 Закону)	вартість безоплатно наданого вугілля	01.01.2005
34	Дивіденди, які нараховуються на користь платника податку у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих юридичною особою — резидентом, що нараховує такі дивіденди, за умови, коли таке нарахування ніяким чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, та емітента на сукупну номінальну вартість таких нарахованих дивідендів (пп. 4.3.17 п. 4.3 ст. 4 Закону)	дивіденди у вигляді акцій, які не змінюють участі	01.01.2005
35	Сума доходу, отриманого платником податку внаслідок відчуження акцій (інших корпоративних прав), одержаних ним у власність в процесі приватизації в обмін на приватизаційні компенсаційні сертифікати, безпосередньо отримані ним як компенсація суми його внеску до установ Ощадного банку СРСР або до установ державного страхування СРСР, або в обмін на приватизаційні сертифікати, отримані ним відповідно до закону (пп. 4.3.18 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Дохід від відчуження акцій, одержаних в процесі приватизації	01.01.2005
36	Сума доходу, отриманого платником податку внаслідок відчуження земельного ділянок сільськогосподарського призначення, земельних часток (паїв), майнових паїв, безпосередньо отриманих ним у власність у процесі приватизації згідно з нормами земельного законодавства (пп. 4.3.18 п. 4.3 ст. 4 Закону)	дохід, отриманий внаслідок відчуження земельних ділянок	01.01.2005

Продовження табл. 40

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
1	2	3	4	5
37	Сума, сплачена працедавцем на користь закладів освіти у рахунок компенсації вартості підготовки чи перепідготовки платника податку — найманої особи за профілілем діяльності чи загальними виробничими потребами такого працедавця (пп. 4.3.20 п. 4.3 ст. 4 Закону)	вартість підготовки чи перепідготовки платника	01.01.2005	
38	Кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на поховання платника податку благодійною організацією, Пенсійним фондом України або професійною спілкою (пп. 4.3.21 п. 4.3 ст. 4 Закону, крім пп. «б» пп. 4.3.21 п. 4.3 ст. 4 Закону)	допомога на поховання	01.01.2005	
39	Кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на лікування та медичне обслуговування платника податку його працедавцем за рахунок коштів, які залишаються після оподаткування такого працедавця податком на прибуток підприємств (пп. 4.3.22 п. 4.3 ст. 4, пп. 9.7.4 п. 9.7 ст. 9 Закону)	допомога на лікування	01.01.2005	
40	Основа сума депозиту (вкладу), внесеного платником податку до банку чи небанківської фінансової установи, яка повертається такому платнику податку, основна сума кредиту, що отримується платником податку, а також сума виплат громадянам України (їх спадкоємцям) грошових заощаджень і грошових внесків, вкладених до 2 січня 1992 року в установи Ощадного банку СРСР чи в установи державного страхування СРСР або у папери цільової державної позики, емітованої на території колишнього СРСР, погашення яких не відбулося (пп. 4.3.23 п. 4.3 ст. 4 Закону)	основна сума депозиту, кредиту, заощаджень, що повертаються	01.01.2005	

41	Вартість путівок на відпочинок, оздоровлення та лікування на території України платника податку або його дітей віком до 18 років, які надаються йому безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки) професійною спілкою, до якої зараховуються профспілкові внески такого платника податку — члена такої професійної спілки, створеної за законодавством України, або за рахунок коштів відповідного фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування (пп. 4.3.24 п. 4.3 ст. 4 Закону)	вартість путівок на відпочинок, оздоровлення та лікування на території України	01.01.2005	
42	Дохід, виплачений самозайнятій особі (ст. 4 Закону)	дохід, виплачений самозайнятій особі	01.01.2005	
43	Сума стипендії, яка виплачується з бюджету учню, студенту, ординатору, аспранту або ад'юнкту (пп. 4.3.26 п. 4.3 ст. 4 Закону)	сума стипендії	01.01.2005	
44	Вартість одягу, взуття, а також суми грошової допомоги, що надаються дітям-сиротам і дітям, які залишилися без піклування батьків (у тому числі випускникам професійних освітньо-виховних закладів I вищих освітніх закладів ІІІ рівня акредитації) (пп. 4.3.27 п. 4.3 ст. 4 Закону)	допомога дітям-сиротам	01.01.2005	
45	Сума грошового або майнового утримання чи забезпечення військовослужбовців строкової служби (у тому числі осіб, що проходять альтернативну службу), передбачена законом, яка виплачується з бюджету чи бюджетною установою (пп. 4.3.28 п. 4.3 ст. 4 Закону)	забезпечення військовослужбовців строкової служби	01.01.2005	
46	Сума, одержувана платником податку за здавання ним крові, грудного жіночого молока, інших видів донорства, яка виплачується з бюджету чи бюджетною установою (пп. 4.3.29 п. 4.3 ст. 4 Закону)	сума доходу від донорства	01.01.2005	

Продовження табл. 40

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
1	2	3	4	5
47	Вартість житла, яке передається з державної або комунальної власності у власність платника податку безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки) (пп. 4.3.30 п. 4.3 ст. 4 Закону)	вартість житла, яке передається з державної або комунальної власності	01.01.2005	
48	Сума, одержувана платником податку за здану (продану) ним вторинну сировину та побутові відходи (пп. 4.3.31 п. 4.3 ст. 4 Закону)	доходи від вторинної сировини та побутових відходів	01.01.2005	
49	Сума страхової виплати, страхового відшкодування або викупна сума, отримувана платником податку за договором страхування від страховика-резидента, іншого ніж довгострокове страхування життя або недержавне пенсійне страхування (пп. 4.3.32 п. 4.3 ст. 4 Закону)	страхові виплати за договором іншим ніж ДСЖ або НПС	01.01.2005	
50	Сума страхової виплати, страхового відшкодування, викупна сума або їх частина, отримувана платником податку за договором довгострокового страхування життя (пп. 4.2.5 п. 4.2, пп. 4.3.33 п. 4.3 ст. 4, п. 9.8 ст. 9 Закону)	страхові виплати (ДСЖ)	01.01.2005	
51	Сума пенсійної виплати з системи недержавного пенсійного забезпечення (пп. 4.2.5 п. 4.2, пп. 4.3.33 п. 4.3 ст. 4, п. 9.8 ст. 9 Закону)	пенсійні виплати (НПЗ)	01.01.2005	
52	сума виплат за договором пенсійного вкладу (пп. 4.2.5 п. 4.2, пп. 4.3.33 п. 4.3 ст. 4, п. 9.8 ст. 9 Закону)	виплати з пенсійних вкладів (ПВ)	01.01.2005	

53	Доходи від продажу сільськогосподарської продукції (пп. 4.3.36 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Доходи від продажу сільськогосподарської продукції	30.03.2004	
54	Доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати та винагороди, що були нараховані платнику податку відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору, з яких проводилось перерахування на його пенсійний вклад, відкритий відповідно до закону (п. 22.8 ст. 22 Закону)	заробітна плата нарахована (виплачена), з якої провадились перерахування на пенсійний вклад	01.01.2005	
55	Кошти, які вносяться особою, що не є платником податку, або її працедавцем (третьою особою) на користь платника податку на пенсійний вклад такого платника податку (пп. 22.8 ст. 22 Закону)	кошти, які вносяться третьою особою на пенсійний вклад платника	01.01.2005	
56	Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину коштів, майна, майнових чи немайнових прав відповідно до ст. 13 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Дохід, отриманий у спадщину згідно зі ст. 13 Закону	01.01.2005	
57	Кошти, майно, майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг, подаровані платнику податку згідно з положенням ст. 14 Закону (пп. 4.2.3 п. 4.2. ст. 4 Закону)	Дохід, отриманий як подарунок згідно зі ст. 14 Закону	01.01.2005	
58	Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок), у вигляді сум страхового відшкодування (страхових виплат), сум, що зберігаються на пенсійному рахунку від члена подружжя відповідно до пп. «г» п. 13.1 та пп. «б» пп. 13.2.1 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)	дохід, отриманий у спадщину (подарований), у вигляді сум страхового відшкодування (страхових виплат), сум, що зберігаються на пенсійному рахунку згідно зі ст. 13, ст. 14 Закону	01.07.2006	31.12.2006

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
59	Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок), у вигляді суми коштів від члена сім'ї першого ступеня споріднення, що не є членом його подружжя, відповідно до пп. «д» п. 13.1 та пп. «б» пп. 13.2.1 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)	дохід, отриманий у спадщину (подарований), у вигляді суми коштів згідно зі ст. 13, ст. 14 Закону	01.07.2006	31.12.2006
60	Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок), у вигляді сум страхового відшкодування (страхових виплат), сум, що зберігаються на пенсійному рахунку від члена сім'ї першого ступеня споріднення відповідно до пп. «г» п. 13.1 та пп. «в» пп. 13.2.1 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)	дохід, отриманий у спадщину (подарований), у вигляді сум страхового відшкодування (страхових виплат), сум, що зберігаються на пенсійному рахунку згідно зі ст. 13, ст. 14 Закону	01.07.2006	31.12.2006
61	Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок) у вигляді об'єкта комерційної власності від члена сім'ї першого ступеня споріднення відповідно до пп. «в» п. 13.1 та пп. «в» пп. 13.2.1 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)	дохід, отриманий у спадщину (подарований), у вигляді об'єкта комерційної власності згідно зі ст. 13, ст. 14 Закону	01.07.2006	31.12.2006

62	<p>Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок) від фізичної особи, що не є членом сім'ї першого ступеня споріднення, крім об'єктів, зазначених в ознаці «59», відповідно до п. 13.1 та пп. 13.2.2 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)</p>	<p>дохід, отриманий у спадщину (подарований) від фізичної особи, що не є членом сім'ї першого ступеня споріднення</p>	01.07.2006	31.12.2006
63	<p>Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок) від нерезидента відповідно до п. 13.1 та пп. 13.2.3 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)</p>	<p>дохід, отриманий у спадщину (подарований) від нерезидента</p>	01.07.2006	
64	<p>Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок) від члена сім'ї першого ступеня споріднення відповідно до п. 13.1 та пп. 13.2.1 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)</p>	<p>дохід, отриманий у спадщину (подарований) від члена сім'ї першого ступеня споріднення</p>	01.01.2007	
65	<p>Дохід, отриманий платником унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок) від фізичної особи, що не є членом сім'ї першого ступеня споріднення відповідно до п. 13.1 та пп. 13.2.2 п. 13.2 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)</p>	<p>дохід, отриманий у спадщину (подарований) від фізичної особи, що не є членом сім'ї першого ступеня споріднення</p>	01.01.2007	
66	<p>Дохід, отриманий платником, який є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, яка позбавлена батьківського піклування, унаслідок прийняття ним у спадщину (як подарунок) у вигляді об'єкта нерухомого або рухомого майна, коштів відповідно до пп. а, б, «д» п. 13.1 та п. 13.6 ст. 13, ст. 14 Закону (пп. 4.2.14 п. 4.2 ст. 4 Закону)</p>	<p>дохід, отриманий у спадщину (подарований) платником, який є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, яка позбавлена батьківського піклування</p>	01.01.2007	

ДОВІДНИК ОЗНАК ПОДАТКОВИХ СОЦІАЛЬНИХ ПІЛЬГ

Код ознаки	Назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата кінця дії ознаки
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
01	У розмірі, що дорівнює одній мінімальній заробітній платі з урахуванням положень п. 22.4 ст. 22 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі — Закон), встановлений Законом на 1 січня звітного податкового року для доходу, отриманого як заробітна плата, якщо розмір доходу не перевищує суми місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень	01.01.2004	
02	У розмірі, що дорівнює 150 відсоткам суми пільги, визначеної у ознаці «01» за правилами пп. 6.1.1 ст. 6 Закону	01.01.2004	
03	У розмірі, що дорівнює 200 відсоткам суми пільги, визначеної у ознаці «01» за правилами пп. 6.1.1 ст. 6 Закону	01.01.2004	
04	Додаткова — у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам суми пільги, визначеної в ознаці «01» за правилами пп. 6.5.1 п. 6.5 ст. 6 Закону (пільга для платників з пп. «а») — «в») пп. 6.1.2 п. 6.1 ст. 6 Закону)	08.07.2004	

Порядок заповнення нового звітнього і уточнюючого податкових розрахунків є однаковим і відрізняється лише заповненням відповідних клітинок «Новий звітний» або «Уточнюючий».

Новий звітний та уточнюючий податкові розрахунки подаються на підставі інформації з копії попередньо поданого податкового розрахунку. Для заповнення також використовується інформація з повідомлень про виявлені помилки, які відправляються органами державної податкової служби до податкового агента.

Для вилучення одного помилкового рядка з попередньо введеної інформації потрібно повторити всі графи такого рядка і у графі 9 указати «1» — рядок на вилучення.

Для введення нового або пропущеного рядка потрібно повністю заповнити всі його графи і у графі 9 указати «0» — рядок на введення.

Для заміни одного помилкового рядка іншим потрібно вилучити помилкову інформацію за правилами підпункту 4.5.1 та ввести вірну інформацію за правилами підпункту 4.5.2, тобто, повністю заповнити два рядки, один з яких вилучає попередньо внесену інформацію, а другий — вносить вірну інформацію. У такому разі в першому рядку в графі 9 указується «1» — рядок на вилучення, а в другому — вказується «0» — рядок на введення.

Податковий розрахунок подається податковими агентами із штатною чисельністю працівників до 1000 осіб єдиним документом на всіх, що працюють з обов'язковим заповненням їхніх десятирозрядних ідентифікаційних номерів — однією порцією. Якщо штатна чисельність працівників є більшою ніж 1000 осіб, можливе подання податкового розрахунку кількома порціями, кожна з яких являє собою окремий податковий розрахунок із своїм номером порції. Термін подання останньої порції не повинен перевищувати встановленого терміну подання податкового розрахунку. Аркуші окремого податкового розрахунку зшиваються.

Релігійні організації, а також створені ними добродійні заклади повинні подавати податковий розрахунок на всіх платників податку.

Якщо юридична особа має філію або інший відокремлений підрозділ (далі філія), які мають окремий ідентифікаційний код за ЄДРПОУ та інше місцезнаходження, не такі як у головного підприємства, то податковий розрахунок на працівників філії потрібно подавати до органу державної податкової служби, де знаходиться філія. У разі відсутності у філії коду за ЄДРПОУ податковий розрахунок у вигляді окремої порції за філію подає

головне підприємство до органу державної податкової служби за своїм місцезнаходженням.

Податковий розрахунок або друкована копія даних файла на своєму останньому аркуші завіряється:

для юридичної особи — підписами керівника юридичної особи і головного бухгалтера та засвідчується печаткою;

для фізичної особи — податкового агента підписом особи, яка подає податковий розрахунок, а за наявності печатки — нею засвідчується.

Обов'язково мають бути вказані службові телефони керівника юридичної особи і головного бухгалтера або фізичної особи: — податкового агента.

Податковий розрахунок, отриманий податковим органом від податкового агента, заповнений у супереччя правилам, зазначеним у Порядку, а саме: якщо в ньому не зазначено обов'язкових реквізитів, його не підписано відповідними посадовими особами, не скріплено (у разі наявності) печаткою податкового агента, — може бути не визнаний податковим органом як податковий розрахунок. При зверненні органу державної податкової служби до податкового агента з письмовою пропозицією надати новий податковий розрахунок, податковий агент може подати уточнюючий податковий розрахунок або оскаржити рішення податкового органу в порядку апеляційного узгодження.

У додатку Л представлена форма Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку.

15.3. Плата за землю

Питання оподаткування землі визначене Законом України «Про плату за землю» в редакції від 19.09.1996 р. № 378/96-ВР (далі — Закон про плату за землю), який визначив розміри та порядок плати за використання земельних ресурсів, а також напрями використання ресурсів, що надійшли від плати за землю, відповідальність платників та контроль за правильністю обчислення і справляння земельного податку.

Плата за землю має два види: земельний податок та орендна плата. Перший сплачують власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі, якими є особи, що мають земельну ділянку у постійному чи тимчасовому користуванні (за винятком оренди). Орендарі земельних ділянок сплачують орен-

дну плату на підставі договору оренди згідно Закону України «Про оренду землі» від 06.10.1998 р. № 161-ХІУ, яка згідно Закону України «Про державний бюджет України на 2003 рік» від 26.12.2002 р. № 380-ІУ за строками сплати прирівняна до земельного податку.

Земельний податок необхідно сплачувати:

у разі набуття прав на земельну ділянку протягом року;
у разі набуття прав на будівлю (споруду), якщо документи на землю не оформлені.

Об'єктом плати за землю є земельна ділянка, а також земельна частка (пай), яка перебуває у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди.

Платники податку — власники та землекористувачі сплачують земельний податок з дня виникнення права власності або права користування земельною ділянкою. Згідно Земельного Кодексу України право власності та право постійного користування на земельну ділянку виникає після одержання її власником або користувачем документа, що посвідчує право власності чи право постійного користування земельною ділянкою, та його державної реєстрації. Право на оренду земельної ділянки виникає після укладення договору оренди і його державної реєстрації.

Розрахунок суми земельного податку здійснюється у відповідності до визначених ставок податку за землі, грошову оцінку яких проведено та за землі, грошової оцінки яких не проведено.

Основним звітним документом з плати за землю згідно змін до наказу ДПАУ від 26.10.2001 року № 434, затверджених наказом ДПАУ від 02.12.2003 р. № 582, є **Податковий розрахунок земельного податку**, додатки до нього та Довідка до уточненого Розрахунку сум земельного податку, які зменшують або збільшують податкові зобов'язання в результаті виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної у попередніх звітних періодах.

Податковий розрахунок земельного податку має 6 додатків, зміст яких представлено в табл. 42.

Розрахунок податку складається на підставі державного земельного кадастру станом на 1 січня поточного року і щорічно подається власниками землі та/або землекористувачами в орган державної податкової служби за місцезнаходженням земельної ділянки до 1 лютого поточного року з розбивкою річної суми земельного податку рівними частинами за місяцями, а землекористувачами — виробниками товарної сільськогосподарської та рибної продукції — з розбивкою на дві рівні частини.

СКЛАД ЗВІТНОСТІ ІЗ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ

Звітність	Назва	Призначення
Податковий розрахунок	Податковий розрахунок земельного податку	Узагальнюють інформацію про розмір земельного податку, який платник зобов'язаний сплатити протягом року за всі землі, що знаходяться у його власності або користуванні на підставі інформації, яка деталізована в додатках 1—6
Додаток 1	«Відомості про наявність документів на землю»	Наводять дані про наявність документів, що встановлюють право власності (Державні акти на право власності на землю) або право користування земельною ділянкою (Державні акти на право користування земельною ділянкою); кадастровий номер ділянки (за наявності), її місце розташування, цільове призначення та площу, а також про категорію земель
Додаток 2	«Звіт про пільги на земельний податок»	Зазначають відомості про документи, на підставі яких платнику надають пільги із земельного податку за кожною земельною ділянкою, на яку надано пільгу, обчислюють суму пільги залежно від розміру та грошової оцінки земельної ділянки, за якою платник користується пільгою
Додаток 3	«Розрахунок суми земельного податку на земельні ділянки сільськогосподарського призначення»	Обчислюють податок за земельними ділянками сільськогосподарського призначення з урахуванням наданих платнику пільг
Додаток 4	«Розрахунок земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким встановлено грошову оцінку»	Обчислюють податок за земельними ділянками населених пунктів, грошова оцінка яких встановлена з урахуванням наданих платнику пільг
Додаток 5	«Розрахунок земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким не встановлено грошову оцінку»	Обчислюють податок за земельними ділянками населених пунктів, для яких не встановлена грошова оцінка з урахуванням наданих платнику пільг
Додаток 6	«Розрахунок земельного податку на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів»	Обчислюють податок за земельними ділянками несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів з урахуванням наданих платнику пільг

Сплата податку здійснюється щомісяця рівними частками за базовий податковий (звітний) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця. Громадяни та виробники сільськогосподарської та рибної продукції сплачують земельний податок рівними частинами до 15 серпня і 15 листопада.

При обчисленні податку за землі, грошову оцінку яких проведено, необхідно виконати умови Порядку проведення індексації грошової оцінки земель, затвердженого постановою КМУ від 12.05.2000 р. № 738, згідно з яким визначення коефіцієнту індексації здійснюється за формулою:

$$K_i = (I - 10) : 100, \quad (6)$$

де I — середньорічний індекс інфляції року, за результатами якого проводять індексацію.

Але якщо значення K_i не перевищує одиниці, індексації не проводять.

При обчисленні земельного податку за землі, грошова оцінка яких не встановлена, площу ділянки (у квадратних метрах) множать на середню ставку податку, скориговану на коефіцієнт індексації, визначений Законом України про Державний бюджет на відповідний рік. Після цього за необхідністю застосовують додаткові коефіцієнти:

коефіцієнт, що застосовують у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного підпорядкування;

місцеві коефіцієнти:

- а) коефіцієнт до середньої ставки податку;
- б) функціональний коефіцієнт;
- в) локальний коефіцієнт;
- г) курортний коефіцієнт (якщо земельна ділянка знаходиться в межах населеного пункту, віднесеного до курортних).

СТАВКИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ЗА ВИДАМИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК У ВІДСОТКАХ ДО ЇХ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ

Стаття Закону про плату за землю	Вид земельних ділянок	Ставка податку з 1 га землі, %	Номер додатка до Зведеного розрахунку
1	2	3	4
	Землі, податок за які обчислюють виходячи з грошової оцінки земельної ділянки		
Ст. 6	Землі сільськогосподарського призначення:		3
	— рілля, сіножаті та пасовища	0,10	
	— багаторічні насадження	0,03	
Ст. 7	Землі населених пунктів, грошову оцінку яких встановлено	1,00	4
	Землі (за межами населених пунктів), податок за які обчислюють виходячи з грошової оцінки землі по області		
Ст. 8	Земельні ділянки, надані для підприємств промисловості, транспорту, зв'язку, та землі іншого призначення	5,00	6, 4
Ст. 8	Земельні ділянки, надані для залізничного транспорту (у разі використання землі не за цільовим призначенням ставка податку — 5%)	0,02	6, 4
Ст. 9	Земельні ділянки, надані в тимчасове користування на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення (за винятком сільськогосподарських угідь, наданих у встановленому порядку, які використовують за цілющим призначенням)	50,00	6, 4
Ст. 10	Земельні ділянки, що входять до складу земель лісового фонду і зайняті виробничими, культурно-побутовими, жилими будинками та господарськими будівлями і спорудами	0,30	6, 4
Ст. 11	Земельні ділянки, на дані на землях водного фонду (за винятком сільськогосподарських угідь, наданих у встановленому порядку, які використовують за цільовим призначенням)	0,30	6, 4

Таблиця 44

**СТАВКИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ЗА ЗЕМЛІ,
ГРОШОВУ ОЦІНКУ ЯКИХ НЕ ВСТАНОВЛЕНО**

Група населених пунктів з чисельністю населення (тис. чол.)	Середня ставка податку (коп. за 1 кв. м.)	Середня ставка податку урахуванням коефіцієнта 3,1 (коп. за 1 кв. м.) 3	Коефіцієнт, що застосовують у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного підпорядкування.	Середня ставка податку у мм. Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного підпорядкування (коп. за 1 кв. м.)
До 0,2	1,5	4,65	—	—
Від 0,2 до 1	2,1	6,51	—	—
Від 1 до 3	2,7	8,37	—	—
Від 3 до 10	3,0	9,30	—	—
Від 10 до 20	4,8	14,88	—	—
Від 20 до 50	7,5	23,25	1,2	27,90
Від 50 до 100	9,0	27,90	1,4	39,06
Від 100 до 250	10,5	32,55	1,6	52,08
Від 250 до 500	12,0	37,20	2,0	74,40
Від 500 до 1000	15,0	46,50	2,5	116,25
Від 1000 і більше	21,0	65,10	3,0	195,30

Крім того, передбачені коефіцієнти для населених пунктів, що привірюються до курортних.

Таблиця 45

КОЕФІЦІЄНТИ ДО СТАВОК ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ДЛЯ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ, ЩО ПРИВІРЮЮТЬСЯ ДО КУРОРТНИХ

Територія, на якій розташований населений пункт, віднесений до категорії курортних	Коефіцієнт
Південне узбережжя АР Крим	3,0
Південно-східне узбережжя АР Крим	2,5
Західне узбережжя АР Крим	2,2
Чорноморське узбережжя Миколаївської, Одеської та Херсонської областей	2,0
Гірські та передгірські райони Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей*	2,3
Узбережжя Азовського моря та інші курортні місцевості	1,5

«Крім населених пунктів, віднесених до категорії гірських Законом України від 15.02.95 р. № 56/95-ВР «Про статус гірських населених пунктів в Україні».

Податковий розрахунок земельного податку заповнюється на підставі складених до нього додатків у такому порядку:

1. У заголовній частині Податкового розрахунку відображаються; повна назва підприємства (відповідно до установчих документів), зареєстрованого у встановленому порядку, ідентифікаційний код, підпорядкованість, види діяльності за ЗКГНГ та КВЕД, організаційно-правова форма господарювання, форма власності, за якою зареєстровано підприємство згідно із Законом України «Про власність», місцезнаходження та номер телефон платника, поточний банківський рахунок платника та назва установи банку, де відкрито цей рахунок, назва податкового органу та область, де юридичну особу зареєстровано як платника податків, назва органу державної податкової служби, до якого подається Зведений розрахунок, та кадастрові номери земельних ділянок (у разі їх наявності), що перебувають у власності та/або користуванні платника; у спеціальному полі зазначається тип Розрахунку (загальний або уточнений) відповідного рядка з позначкою «Х».

2. Форма Податкового розрахунку заповнюється в такому порядку.

До граф уносяться:

гр. 3 — річні суми земельного податку, розраховані згідно з відповідними додатками з урахуванням пільг, визначених у додатку 2 до Зведеного розрахунку;

гр. 4 — заповнюється працівниками органу державної податкової служби, до якого було подано Зведений розрахунок.

Сума податку, що підлягає сплаті, округлюється (менше 50 коп відкидається, а 50 коп, і більше — округлюється до 1 грн) і розбивається платником на рівні частини за термінами сплати.

3. Податковий розрахунок податку підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціали, проставляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби.

Порядок заповнення додатка 1 «Відомості про наявність документів на землю»

При заповненні додатка 1 «Відомості про наявність документів на землю» до Податкового розрахунку зазначаються всі земельні ділянки, розташовані в межах адміністративно-територіальних одиниць, на території яких відповідні органи державної

податкової служби здійснюють контроль за додержанням чинного законодавства щодо справляння податків. Відомості про кожну земельну ділянку зазначаються окремо.

Таблиця 46

ЗМІСТ ДОДАТКУ 1. «ВІДОМОСТІ ПРО НАЯВНІСТЬ ДОКУМЕНТІВ НА ЗЕМЛЮ»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
1	гр. 1	номер за порядком;
2	гр. 2	державний акт на право власності чи постійного користування земельною ділянкою, його серія, номер, номер та дата реєстрації у відповідній книзі записів (реєстрації) державних актів; у разі відсутності державного акта зазначаються: договір на право тимчасового користування землею, його номер, номер та дата реєстрації у відповідній книзі записів (реєстрації) договорів та /або рішення про виділення земельної ділянки, номер, дата прийняття, якою радою прийнято та/або рішення відповідної ради про затвердження матеріалів інвентаризації землекористування, його номер та дата прийняття та/або договір купівлі-продажу земельної ділянки, номер, дата;
3	гр. 3	кадастровий номер кожної відокремленої земельної ділянки (у разі його наявності);
4	гр. 4	для земельної ділянки, яка розташована в межах населеного пункту, зазначається її адреса. Для земельної ділянки, яка розташована за межами населеного пункту, зазначається назва сільської, селищної, міської ради, на території якої розташована ця ділянка;
5	гр. 5	основне цільове призначення земельної ділянки;
6	гр. 6	категорія земель згідно із Земельним кодексом України;
7	гр. 7	площа земельної ділянки згідно з документом, який встановлює право власності та/або користування землею, а у разі відсутності такого документа — за даними державного земельного кадастру.

Додаток 1 підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціали, проставляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби разом із Податковим розрахунком.

**Порядок заповнення додатка 2
«Звіт про пільги на земельний податок»**

Додаток 2 «Звіт про пільги на земельний податок» до Податкового розрахунку подається платниками, які мають пільги щодо

сплати земельного податку. У випадках якщо пільги надано по декількох земельних ділянках, дані заповнюються щодо кожної ділянки окремих рядком. Відомості про земельні ділянки, на які пільги щодо сплати податку не надавалися, у цьому додатку не наводяться.

Таблиця 47

ЗМІСТ ДОДАТКУ 2 «ЗВІТ ПРО ПІЛЬГИ НА ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
1	гр. 1	номер за порядком;
2	гр. 2, 3, 4	документ, на підставі якого надано пільгу. Якщо пільга надається законодавчим актом, зазначаються назва закону, дата прийняття, номер, стаття та пункт або частина цієї статті. Якщо пільга надається відповідно до Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, а перелік платників, яким надається пільга, затверджується Кабінетом Міністрів України, зазначаються назва закону, дата прийняття, номер, стаття та пункт або частина цієї статті, а також назва, номер і дата прийняття Кабінетом Міністрів України постанови про затвердження відповідного переліку. Якщо пільгу надано рішенням органу місцевого самоврядування, зазначається назва цього органу, дата прийняття рішення та його номер. При цьому зазначаються окремо земельні ділянки в межах населених пунктів і окремо — земельні ділянки за їх межами
3	гр. 5	— категорія земель згідно зі ст. 2 Земельного кодексу України;
4	гр. 6	100 відсотків пільга, якщо платник повністю звільняється від сплати податку. У випадку часткового звільнення — на який відсоток до загальної суми податку надано пільгу;
5	гр. 7	термін, на який надано пільгу і який визначено документом, що зазначений в графі 2;
6	гр. 8	загальна площа земельної ділянки;
7	гр. 9	— грошова оцінка земельної ділянки з врахуванням коефіцієнта індексації;
8	гр. 10	площа земельної ділянки, на яку надано пільгу;
9	гр. 11	сума, на яку зменшується податок. У відповідному додатку розраховується графа «Сума нарахованого земельного податку за даними платника»: — на весь рік на 100 відсотків — сума пільга дорівнює сумі обрахованого податку: — на декілька місяців на 100 відсотків — \sum податку : 12 місяців \cdot гр. 7; — на весь рік на певний відсоток — \sum податку \cdot гр. 6 : 100 %; — на декілька місяців на певний відсоток — \sum податку : 12 місяців \times гр. 7 \cdot гр. 6 : 100 %. У випадку якщо пільгу надано на частину земельної ділянки, за даними відповідного додатка обраховується сума податку за цю частину на загальних підставах: — на весь рік на 100 відсотків — сума пільги дорівнює сумі обрахованого податку; — на декілька місяців на 100 відсотків — \sum податку : 12 місяців \cdot гр. 7; — на весь рік на певний відсоток — \sum податку \cdot гр. 6 : 100 %; — на декілька місяців на певний відсоток — \sum податку : 12 місяців \cdot гр. 7 \cdot гр. 6 : 100 %

Додаток 2 підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціали, просявляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби разом із Податковий розрахунком.

**Порядок заповнення додатка 3
«Розрахунок суми земельного податку на земельні ділянки сільськогосподарського призначення»**

Додаток 3 «Розрахунок земельного податку на земельні ділянки сільськогосподарського призначення» до Податковий розрахунку подається платниками, у власності та/або користуванні яких є землі сільськогосподарського призначення.

Таблиця 48

ЗМІСТ ДОДАТКУ 3 «РОЗРАХУНОК СУМИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
1	гр. 3	кадастровий номер кожної відокремленої земельної ділянки (у разі його наявності);
2	гр. 4	загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які перебувають у власності та/або користуванні за видами (рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження) з урахуванням їх розташування (у межах чи за межами населених пунктів);
3	гр. 5	площа (у межах чи за межами населених пунктів); земельних ділянок, яка підлягає оподаткуванню за видами (рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження) з урахуванням їх розташування;
4	гр. 6	площа земельних ділянок, на які надано пільги щодо оподаткування;
5	гр. 7	середня грошова оцінка одного гектара відповідних сільськогосподарських угідь;
6	гр. 8	коефіцієнт індексації грошової оцінки землі на поточний рік, який встановлюється відповідно до Порядку проведення індексації грошової оцінки земель, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2000 р. N 783;
7	гр. 9	ставка податку відповідно до ст. 6 Закону України «Про плату за землю»;
8	гр. 10	дані визначаються шляхом множення показників граф 4, 7, 8, 9;
9	гр. 11	у разі надання пільги щодо певної земельної ділянки на всю суму податку, то дані визначаються шляхом множення показників граф 6, 7 8 9; якщо земельна ділянка частково звільнена від оподаткування, то зазначається сума пільги, яка зазначена в додатку 2;

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
10	гр. 12	загальна сума нарахованого податку в поточному році визначається шляхом множення показників граф 5, 7, 8, 9, або як різниця між розрахованою у графі 10 сумою податку та сумою пільги, обчисленої у графі 11. Якщо платник не має пільги щодо сплати податку, дані граф 10 та 12 повинні збігатися;
11	гр. 13	заповнюється працівником органу державної податкової служби після здійснення перевірки додатка.

Додаток 3 підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (ззначаються повністю їх прізвища, ініціали, просявляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби разом із Податковий розрахунком.

Порядок заповнення додатка 4 «Розрахунок земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким встановлено грошову оцінку»

Додаток 4 «Розрахунок земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким встановлено грошову оцінку» до Податкового розрахунку подається платниками, у власності та/або користуванні яких є земельні ділянки, розташовані в межах населеного пункту, грошову оцінку земель якого встановлено. Віднесення земель до категорій провадиться відповідно до їх цільового призначення.

Таблиця 49

ЗМІСТ ДОДАТКУ 4 «РОЗРАХУНОК ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ЯКИМ ВСТАНОВЛЕНО ГРОШОВУ ОЦІНКУ»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
1	гр. 3	кадастровий номер кожної відокремленої земельної ділянки (у разі його наявності);
2	гр. 4	адреса земельної ділянки;
3	гр. 5	площа земельної ділянки, на яку надано пільгу;

№ з/п	№ графі Додатку	Зміст
4	гр. 6	загальна площа кожної відокремленої земельної ділянки в залежності від її виду (земельні ділянки, які зайняті житловим фондом, кооперативними автостоянками для зберігання особистих транспортних засобів громадян, гаражно-будівельними, дачно-будівельними кооперативами, індивідуальними гаражами і дачами громадян, а також надані для потреб сільськогосподарського виробництва, водного та лісового господарства, які зайняті виробничими, культурно-побутовими та господарськими будівлями і спорудами, та надані для Збройних сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України, залізниць, гірничодобувних підприємств, водоїми, надані для виробництва рибної продукції, а також інші землі);
5	гр. 7	площа земельних ділянок, яка підлягає оподаткуванню на загальних підставах (площі земельних ділянок, які надані в оренду, у цій графі не зазначаються);
6	гр. 8	площа земельних ділянок, які надано в оренду;
7	гр. 9	грошова оцінка земельної ділянки в гривнях за один метр квадратний з урахуванням коефіцієнта індексації;
8	гр. 10	грошова оцінка земельної ділянки в гривнях за один метр квадратний, яку надано в оренду, і при цьому змінилося її функціональне використання, з урахуванням відповідних коефіцієнтів;
9	гр. 11	сума нарахованого земельного податку розраховується шляхом множення граф 7, 9 та ставок податку, які передбачені ст. 7 Закону України «Про плату за землю»;
10	гр. 12	сума нарахованого земельного податку при здачі в оренду розраховується шляхом множення граф 8,10 та ставок податку, які передбачені статтею 7 Закону;
11	гр. 13	сума пільг;
12	гр. 14	сума нарахованого земельного податку, яка підлягає оподаткуванню в поточному році, визначається як різниця між сумою нарахованого земельного податку (графа 11 + графа 12) та сумою пільг (графа 13). Якщо платник земельного податку не має пільг щодо сплати податку, то сума граф 11 і 12 та дані графі 14 повинні збігатися;
13	гр. 15	заповнюється працівником органу державної податкової служби після здійснення перевірки додатка.

Додаток 4 підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціалі, просявляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органів державної податкової служби разом із Податковим розрахунком.

Порядок заповнення додатка 5 «Розрахунок суми земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким не встановлено грошову оцінку»

Додаток 5 «Розрахунок земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким не встановлено грошову оцінку» до Податкового розрахунку подається платниками, у власності та/або користуванні яких є земельні ділянки, розташовані в межах населених пунктів, грошову оцінку земель яких не встановлено. Віднесення земель до категорій провадиться відповідно до їх цільового призначення.

Таблиця 50

ЗМІСТ ДОДАТКУ 5 «РОЗРАХУНОК СУМИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ЯКИМ НЕ ВСТАНОВЛЕНО ГРОШОВУ ОЦІНКУ»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
1	гр. 3	кадастровий номер кожної відокремленої земельної ділянки (у разі його наявності);
2	гр. 4	загальна площа кожної відокремленої земельної ділянки;
3	гр. 5	площа кожної окремої земельної ділянки, яка згідно з чинним законодавством підлягає оподаткуванню на загальних підставах за вилами земельних ділянок;
4	гр. 6	площа земельних ділянок, на які надано пільга щодо оподаткування;
5	гр. 7	середня ставка податку, встановлена частиною другою ст. 7 Закону, з урахуванням коефіцієнтів, визначених частішою другою та третьою цієї статті;
6	гр. 8	за наявності у власності та/або користуванні платника земельних ділянок на територіях та об'єктах природоохоронного, оздоровчого та рекреаційного призначення, зайнятих виробничими, культурно-побутовими, господарськими будівлями і спорудами, на територіях та об'єктах історико-культурного призначення, що не пов'язані з функціональним призначенням цих об'єктів, ці ділянки зазначаються в рядках «Інші землі» і для них у цій графі зазначаються коефіцієнти, які встановлені частиною 7 або 8 статті 7 Закону;
7	гр. 9	коефіцієнт індексзації ставки податку на поточний рік, який встановлюється законами України про Державний бюджет України на відповідний рік;
8	гр. 10	сума нарахованого земельного податку визначається множенням показників граф 4, 7, 8 та 9;
9	гр. 11	якщо по певній земельній ділянці пільгу надано на всю суму податку, то дані визначаються шляхом множення показників граф 6, 7, 8 та 9. Якщо земельна ділянка частково звільнена від оподаткування, зазначається сума пільги, яка зазначена в додатку 2;
10	гр. 12	сума земельного податку, яка підлягає сплаті в поточному році, визначається як різниця між розрахунковою (графа 10) сумою податку та сумою пільг. Якщо платник земельного податку не має пільг щодо сплати податку, то дані граф 10 та 12 повинні збігатися;
11	гр. 13	заповнюється працівником органу державної податкової служби після здійснення перевірки додатка.

Додаток 5 підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціали, проставляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби разом із Податковим розрахунком.

Порядок заповнення додатка 6 «Розрахунок земельного податку на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів»

Додаток 6 «Розрахунок земельного податку на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів» до Податкового розрахунку подається платниками, у власності та/або користуванні яких є землі несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів.

Таблиця 51

ЗМІСТ ДОДАТКУ 6 «РОЗРАХУНОК ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ НЕСІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
1	гр. 3	кадастровий номер кожної відокремленої земельної ділянки (у разі його наявності);
2	гр. 4	загальна площа окремо кожної земельної ділянки;
3	гр. 5	площа окремо кожної земельної ділянки, яка згідно з чинним законодавством підлягає оподаткуванню на загальних підставах за видами земельних ділянок;
4	гр. 6	площа земельних ділянок, на які надано пільги щодо оподаткування;
5	гр. 7	грошова оцінка одного гектара ріллі по області з урахуванням коефіцієнта індексації грошової оцінки землі на поточний рік, який встановлюється відповідно до Порядку проведення індексації грошової оцінки земель, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2000 р. № 783;
6	гр. 8	ставка податку залежно від виду земель;
7	гр. 9	дані визначаються шляхом множення показників граф 4, 7, 8 та 9;
8	гр. 10	якщо певній земельній ділянці пільгу надано на всю суму податку, то дані визначаються шляхом множення показників граф 6, 7, 8 та 9. Якщо земельна ділянка частково звільнена від оподаткування, то зазначається сума пільги, яка зазначена в додатку 2;

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст
9	Гр. 11	загальна сума нарахованого земельного податку, яка підлягає оподаткуванню в поточному році, визначається як різниця між розрахунковою (графа 9) сумою податку та сумою пільг. Якщо платник не має пільги щодо сплати податку, то дані граф 8 та 11 повинні збігатися;
10	гр. 12	заповнюється працівником органу державної податкової служби після здійснення перевірки додатка.

Додаток 6 підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціали, просявляються число, місяць та рік його складання); скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби разом із Податковим розрахунком.

Порядок заповнення Довідки про суми земельного податку, які зменшують або збільшують податкові зобов'язання в результаті виправлення самостійно виявленої помилки

До кожного уточненого Податкового розрахунку земельного податку (за відповідний період) подається окрема Довідка (додаток 7), крім випадків, якщо у разі зміни протягом звітнього року об'єкта оподаткування при встановленні чи зміні грошової оцінки землі, введенні протягом року права на пільгу проводиться перерахування суми податку за термінами сплати, що не настали, та подається уточнений Податковий розрахунок. Одночасно із уточненим Податковим розрахунком повинні подаватися усі необхідні додатки до нього. При цьому оскільки перерахування суми податку проводиться з об'єктивних причин. Довідка про суми земельного податку, які зменшують або збільшують податкові зобов'язання в результаті виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної в попередніх звітних періодах, не подається, і штраф у розмірі 10 відсотків не нараховується.

До Довідки платником уносяться дані звітнього періоду, що уточнюються, назва підприємства, установи, організації, ідентифікаційний код із єдиного державного реєстру підприємств, організацій України (ЄДРПОУ), адреса та телефон.

Дані показників, що впливають на суми податкового зобов'язання в картці особового рахунку платника земельного податку, заносяться до Довідки у такому порядку:

Таблиця 52

ЗМІСТ ДОДАТКУ 7 «ДОВІДКА ПРО СУМИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ, ЯКІ ЗМЕНШУЮТЬ АБО ЗБІЛЬШУЮТЬ ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В РЕЗУЛЬТАТІ ВИПРАВЛЕННЯ САМОСТІЙНО ВИЯВЛЕНОЇ ПОМИЛКИ»

№ з/п	№ графи Додатку	Зміст	
1	Гр. 3	У зазначається звітний період, в якому виявлено помилку.	
2	Гр. 4	ряд. 1	загальна сума земельного податку, що підлягає сплаті згідно із попереднім поданим Зведеним розрахунком (загальним або уточненим), у якому виявлено помилку;
3		ряд. 2	загальна сума земельного податку, що підлягає сплаті згідно з цим уточненим Зведеним розрахунком;
4		ряд. 3	сума земельного податку, яка збільшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки, тобто різниця між сумою податку згідно з уточненим Зведеним розрахунком, який подається, та сумою податку згідно, з попередньо поданим Зведеним розрахунком (загальним або уточненим);
5		ряд. 4	сума земельного податку, яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки, тобто різниця між сумою податку згідно з попередньо поданим Зведеним розрахунком (загальним або уточненим) та сумою податку згідно з уточненим Зведеним розрахунком, який подається;
6		ряд. 5	зміст помилки платника, яка призвела до збільшення або зменшення податкового зобов'язання.
7		ряд. 6	сума штрафу, яку платник повинен сплатити до бюджету внаслідок заниження податкового зобов'язання.

Довідка підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (зазначаються повністю їх прізвища, ініціали, проставляються число, місяць та рік його складання), скріплюється печаткою і подається до органу державної податкової служби разом із Податковим розрахунком.

Суми земельного податку зменшуються (збільшуються) рівними частками за термінами сплати, що не настали, на підставі виникнення (скасування) у платника прав на пільгу.

Якщо до виникнення у платника прав на пільгу сума земельного податку повністю внесена платником до бюджету за весь податковий період, то ці суми повертаються платнику (згідно із заявою) або зараховуються за його бажанням у рахунок наступного звітного періоду.

15.4. Податок з власників транспортних засобів

Податок з власників транспортних засобів в Україні запроваджено згідно Закону України «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів» від 06.12.2006 р. 427-У (далі — Закон про транспортний податок) як джерело фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних шляхів загального користування.

Платниками податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів є підприємства, установи та організації, які є юридичними особами, іноземні юридичні особи (далі — юридичні особи), а також громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства (далі — фізичні особи), які здійснюють першу реєстрацію в Україні, реєстрацію, перереєстрацію транспортних засобів та/або мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні транспортні засоби, які відповідно до статті 2 Закону є об'єктами оподаткування.

Податок з власників транспортних засобів справляється згідно визначених ставок в гривнях до об'єму двигуна в см. кубічних, потужності двигуна в кВт, та до сантиметра довжини.

Об'єктами оподаткування є:

трактори (колісні) — код за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі — код) — 8701, крім гусеничних;

тільки сідельні тягачі — код 8701 20;

автомобілі, призначені для перевезення не менше 10 осіб, включаючи водія, — код 8702;

автомобілі легкові — код 8703;

автомобілі вантажні — код 8704;

автомобілі спеціального призначення, крім тих, що використовуються для перевезення пасажирів і вантажів, — код 8705 (крім пожежних і швидкої допомоги);

мотоцикли (включаючи мопеди) та велосипеди з установленим двигуном — код 8711, крім тих, що мають об'єм циліндра двигуна до 50 куб. см, — код 8711 10;

яхти та судна парусні з допоміжним двигуном або без нього (крім спортивних) — код 8903 91;

човни моторні і катери, крім човнів з підвісним двигуном (крім спортивних), — код 8903 92;

інші човни (крім спортивних) — код 8903 99.

Транспортні засоби, що не є об'єктами оподаткування:

трактори на гусеничному ходу — код 8701 30;

мотоцикли (включаючи мопеди) та велосипеди з установленим двигуном з об'ємом циліндра двигуна до 50 куб. см — код 8711 10;

тільки автомобілі спеціального призначення швидкої допомоги та пожежні — код 8705;

транспортні засоби вантажні, самохідні, що використовуються на заводах, складах, у портах та аеропортах для перевезення вантажів на короткі відстані, — код 8709;

машини і механізми для сільськогосподарських робіт — коди 8432; 8433;

тільки яхти, судна парусні і човни спортивні — коди 8903 91; 8903 92; 8903 99.

Транспортні засоби, які є об'єктами оподаткування, та ставки податку представлено в табл. 53.

Від сплати податку звільняються:

а) фізичні особи, зазначені у пунктах 1 і 2 частини першої статті 14 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», статтях 4-11 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», статтях 6 і 8 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», а також інваліди незалежно від групи інвалідності (у тому числі діти-інваліди за поданням органів соціального захисту) — щодо одного легкового автомобіля (мотоколяски) з об'ємом циліндрів двигуна до 2500 куб. см або одного мотоцикла з об'ємом циліндрів двигуна до 750 куб. см чи одного човна моторного або катера (крім спортивного) з довжиною корпусу до 7,5 м;

б) фізичні особи, зазначені у пунктах 3 і 4 частини першої статті 14 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», щодо одного легкового автомобіля з об'ємом циліндрів двигуна до 2500 куб. см або одного мотоцикла з об'ємом циліндрів двигуна до 750 куб. см чи одного човна моторного або катера (крім спортивного) з довжиною корпусу до 7,5 м до їх відселення та протягом трьох років після переселення із зони гарантованого добровільного відселення чи зони посиленого радіоекологічного контролю;

в) на 50 відсотків — громадяни, у власності яких знаходяться легкові автомобілі (код 8703) з об'ємом циліндрів двигуна до 2500 куб. см, взяті на облік в Україні до 1990 року включно, та вантажні автомобілі (код 8704) з об'ємом циліндрів двигуна до 6001 куб. см до 1990 року випуску включно, — щодо одного з зазначених автомобілів;

СТАВКИ ПОДАТКУ З ВЛАСНИКІВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Код	Опис об'єктів оподаткування	Ставка податку на рік (з 100 куб. см об'єму циліндрів двигуна, з 1 кВт потужності двигуна або 100 см довжини)
1	2	3
	При першій реєстрації в Україні:	
8701	трактори колісні (крім гусеничних — код 8701 30 та тільки сідельних тягачів)	2,5 грн з 100 куб. см
8701 20	тільки сідельні тягачі	
	нові	15 грн з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	15 грн з 100 куб. см
8702	що використовувалися понад 8 років	500 грн з 100 куб. см
	автомобілі для перевезення не менш як 10 осіб, включаючи водія, з об'ємом циліндрів двигуна:	
	до 6000 куб. см	
	нові	5 грн з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	5 грн з 100 куб. см
8702	що використовувалися понад 8 років	500 грн з 100 куб. см
	від 6001 куб. см і більше	
	нові	5 грн. з 100 куб. см

	що використовувалися до 8 років	5 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	10 грн. з 100 куб. см
8703	автомобілі легкові (крім автомобілів з електродвигуном — код 8703 90 10 00) з об'ємом циліндрів двигуна:	
	до 1000 куб. см	
	нові	3 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	5 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	100 грн. з 100 куб. см
	від 1001 куб. см до 1500 куб. см	
	нові	4 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	5 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	200 грн. з 100 куб. см
	від 1501 куб. см до 1800 куб. см	
	нові	5 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	7 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	300 грн. з 100 куб. см
	від 1801 куб. см до 2500 куб. см	
нові	10 грн. з 100 куб. см	
що використовувалися до 8 років	12 грн. з 100 куб. см	
що використовувалися понад 8 років	500 грн. з 100 куб. см	

Код	Опис об'єктів оподаткування	Ставка податку на рік (з 100 куб. см об'єму циліндрів двигуна, з 1 кВт потужності двигуна або 100 см довжини)
1	2	3
	від 2501 куб. см до 3500 куб. см	
	нові	25 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	30 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	750 грн. з 100 куб. см
	від 3501 куб. см і більше	
	нові	40 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	45 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	1000 грн. з 100 куб. см
8703 90 10 00	транспортні засоби, оснащені електродвигунами	0,5 грн. з 1 кВт
8704	автомобілі вантажні з об'ємом циліндрів двигуна:	
	до 8200 куб. см	
	нові	15 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 5 років	50 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися від 5 до 8 років	700 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	1000 грн. з 100 куб. см

	Від 8201 куб. см до 15 000 куб. см	
	нові	20 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 5 років	30 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися від 5 до 8 років	50 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	1000 грн. з 100 куб. см
	від 15001 куб. см і більше	
	нові	25 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 5 років	30 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися від 5 до 8 років	50 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	300 грн. з 100 куб. см
8705	автомобілі спеціального призначення (крім пожежних і швидкої допомоги)	
	нові	5 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися до 8 років	5 грн. з 100 куб. см
	що використовувалися понад 8 років	100 грн. з 100 куб. см
	При проведенні реєстрації, перереєстрації та чергового технічного огляду:	
8701	трактори колісні (крім гусеничних — код 8701 30 та тільки сільсько-технічних тягачів)	2,5 грн. з 100 куб. см
8701 20	тільки сільські тягачі	15 грн. з 100 куб. см
8702	автомобілі для перевезення не менш як 10 осіб, включаючи водія, з об'ємом циліндрів двигуна:	
	до 6000 куб. см	5 грн. з 100 куб. см

Код	Опис об'єктів оподаткування	Ставка податку на рік (з 100 куб. см об'єму циліндрів двигуна, з 1 кВт потужності двигуна або 100 см довжини)
1	2	3
8703	<p>від 6001 куб. см і більше</p> <p>автомобілі легкові (крім автомобілів з електродвигуном — код 8703 90 10 00) з об'ємом циліндрів двигуна:</p> <p>до 1000 куб. см</p> <p>від 1001 куб. см до 1500 куб. см</p> <p>від 1501 куб. см до 1800 куб. см</p> <p>від 1801 куб. см до 2500 куб. см</p> <p>від 2501 куб. см до 3500 куб. см</p> <p>від 3501 куб. см і більше</p>	<p>5 грн. з 100 куб. см</p> <p>3 грн. з 100 куб. см</p> <p>4 грн. з 100 куб. см</p> <p>5 грн. з 100 куб. см</p> <p>10 грн. з 100 куб. см</p> <p>25 грн. з 100 куб. см</p> <p>40 грн. з 100 куб. см</p>
8703 90 10 00	транспортні засоби, оснащені електродвигунами	0,5 грн. з 1 кВт
8704	автомобілі вантажні з об'ємом циліндрів двигуна:	
	до 8200 куб. см	15 грн. з 100 куб. см
	від 8201 куб. см до 15 000 куб. см	20 грн. з 100 куб. см
	від 15001 куб. см і більше	25 грн. з 100 куб. см
8705	автомобілі спеціального призначення (крім пожежних і швидкої допомоги)	5 грн. з 100 куб. см

8711	мотоцикли (мопеди), велосипеди з двигуном (крім тих, що мають об'єм циліндра двигуна до 50 куб. см, — код 8711 10 00 00) з об'ємом циліндрів двигуна:	
	до 500 куб. см	3 грн. з 100 куб. см
	від 501 до 800 куб. см	5 грн. з 100 куб. см
	від 801 куб. см і більше	10 грн. з 100 куб. см
	яхти і судна парусні з допоміжним двигуном або без нього (крім спортивних):	
8903 91 10 00	морські	14 грн. з 100 см довжини
8903 91 91 00	яхти і судна парусні масою не більш як 100 кг	7 грн. з 100 см довжини
8903 91 93 00	яхти і судна парусні масою понад 100 кг та завдовжки не більш як 7,5 м	7 грн. з 100 см довжини
8903 91 99 00	яхти і судна парусні масою понад 100 кг та завдовжки понад 7,5 м	14 грн. з 100 см довжини
	човни моторні і катери, крім човнів з підвісним двигуном (крім спортивних):	
8903 92 10 00	морські	14 грн. з 100 см довжини
8903 92 91 00	човни моторні і катери завдовжки не більш як 7,5 м	7 грн. з 100 см довжини
8903 92 99 00	човни моторні і катери завдовжки понад 7,5 м	14 грн. з 100 см довжини
	плаваючі засоби (крім спортивних):	
8903 99 10 00	з масою не більш як 100 кг	7 грн. з 100 см довжини
8903 99 91 00	завдовжки не більш як 7,5 м та масою понад 100 кг	7 грн. з 100 см довжини
8903 99 99 00	завдовжки понад 7,5 м та масою понад 100 кг	14 грн. з 100 см довжини

г) особи, які згідно із законодавством є платниками фіксованого сільськогосподарського податку, — за трактори колісні (код 8701, крім сідельних тягачів — код 8701 02) та вантажні автомобілі (код 8704).

Пільги, визначені цією статтею, не поширюються на транспортні засоби, які вперше реєструються в Україні, крім легкових автомобілів для інвалідів (код 8703) з об'ємом циліндрів двигуна до 2500 куб. см, що придбані за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів та/або безоплатно передані інвалідам відповідно до законодавства України.

Органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень мають право приймати рішення щодо звільнення від сплати податку осіб, які мають посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії, щодо одного легкового автомобіля (код 8703) з об'ємом циліндрів двигуна до 2500 куб. см або одного вантажного автомобіля (код 8704) з об'ємом циліндрів двигуна до 6001 куб. см на одну особу, крім транспортних засобів, які вперше реєструються в Україні.

Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів сплачується:

— фізичними особами — перед реєстрацією, перереєстрацією транспортних засобів, а також перед технічним оглядом транспортних засобів щорічно або один раз за два роки, але не пізніше першого півріччя року, в якому провадиться технічний огляд;

— юридичними особами — щоквартально рівними частинами до 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

За придбані протягом року юридичними особами транспортні засоби податок сплачується перед їх реєстрацією по строках сплати (кварталах), які не настали, починаючи з кварталу, в якому проведено реєстрацію транспортного засобу. Розрахунок суми податку за такі транспортні засоби в 10-денний термін після їх реєстрації подається до відповідного податкового органу. За транспортні засоби, зняті протягом року з обліку, податок не повертається.

Фізичні особи — платники податку зобов'язані пред'являти органам, що здійснюють реєстрацію, перереєстрацію або технічний огляд транспортних засобів, квитанції або платіжні доручення про сплату податку як за попередній, так і за поточний роки, а платники, звільнені від сплати цього податку, — відповідний документ, що дає право на користування цими пільгами.

Юридичні особи — платники податку зобов'язані пред'являти органам, що здійснюють реєстрацію, перереєстрацію або технічний огляд транспортних засобів, платіжні доручення про сплату податку

з написом (поміткою) установи банку про зарахування податку по наземним транспортним засобам до територіальних дорожніх фондів, а по водним транспортним засобам — до відповідних бюджетів місцевого самоврядування (сільських, селищних, міських).

У разі відсутності документів про сплату податку або документів, що дають право на користування пільгами, реєстрація, перереєстрація і технічний огляд транспортних засобів не провадяться.

Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів обчислюється юридичними особами на підставі звітних даних про кількість транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів за станом на 1 січня поточного року. Обчислення податку з власників наземних транспортних засобів провадиться виходячи з об'єму циліндрів або потужності двигуна кожного виду і марки транспортних засобів, а податок з власників водних транспортних засобів — виходячи з довжини транспортного засобу.

У порядку, визначеному податковими органами, юридичні особи подають за місцем свого знаходження та за місцем постійного базування транспортних засобів до податкових органів, у строки, визначені законом для річного звітного періоду — 60 днів після закінчення звітного року, на основі бухгалтерського звіту (балансу) розрахунки суми податку за формою, затвердженою центральним податковим органом України.

У разі викрадення транспортного засобу податок його власником не сплачується, якщо факт викрадення підтверджується відповідними документами органів, якими порушено відповідну кримінальну справу.

Якщо право користування транспортним засобом передано фізичною особою за дорученням іншій особі, податок з власників транспортних засобів сплачується його власником або від його імені особою, якій це право передано, якщо це передбачено в дорученні на право користування транспортним засобом, за місцем реєстрації цього транспортного засобу.

У разі виявлення юридичних чи фізичних осіб, які не сплачували податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вони зобов'язані сплатити податок не більш як за три попередніх роки.

Перерахування неправильно сплаченого податку допускається не більш як за три попередніх роки.

У разі приховування (заниження) об'єктів оподаткування з власників транспортних засобів стягуються сума несплаченого податку, а також пеня або штраф у порядку, передбаченому законом.

Посадові особи, винні у приховуванні (неврахуванні) об'єктів оподаткування, а також у відсутності бухгалтерського обліку чи веденні його з порушенням встановленого порядку, у неподанні, несвоєчасному поданні або поданні не за встановленою формою розрахунків чи інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податку, притягаються до відповідальності відповідно до чинного законодавства.

Недоїмки по податку, а також суми штрафів, пеня стягуються з платників податку згідно з законодавством.

Складання Розрахунку суми податку з власників транспортних засобів здійснюється на підставі ст. 6 Закону про транспортний податок та Порядку заповнення і подання **Розрахунку суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів** та Довідки про суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, які зменшують або збільшують податкові зобов'язання в результаті виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної в попередніх звітних періодах, до органу державної податкової служби, затвердженого наказом ДПАУ від 17.09.01 р. № 373 (далі — Порядок).

Розрахунок подають до податкової за місцем знаходження юридичної особи та за місцем постійного базування транспортних засобів, тому, коли адреси підприємства і «місця постійного базування» збігаються, то подається один розрахунок. Якщо господарство знаходиться в одному місті (районі), а його автомобілі розміщені по кількох інших містах (районах), то розрахунків потрібно здавати кілька. Крім цього, до податкової інспекції необхідно подавати Розрахунок сум податку за транспортні засоби, які зареєстровані протягом року. Це треба зробити в 10-денний термін після реєстрації транспортних засобів.

Загальна сума транспортного податку складається з сум податку з наявних видів транспортних засобів, зазначених в окремих рядках Розрахунку. Формула розрахунку суми податку наступна:

$$П = К \cdot О \cdot С, \quad (7)$$

де П — сума податку, грн;

К — кількість автомобілів однієї марки;

О — об'єм циліндрів двигуна одного автомобіля, см. кубічних (потужність в кВт, довжина в сантиметрах);

С — ставка податку згідно Закону про транспортний податок.

Згідно Порядку заповнення і подання Розрахунку суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів в окремих графах зазначається наступна інформація:

**ЗМІСТ РОЗРАХУНКУ СУМИ ПОДАТКУ З ВЛАСНИКІВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ
ТА ІНШИХ САМОХІДНИХ МАШИН І МЕХАНІЗМІВ**

№ з/п	№ графи	Зміст	Приклад заповнення
1	Графа 1	№ запису	Порядковий номер рядка (1, 2, 3...)
2	Графа 2	Код транспортного засобу згідно Гармонізованої системи опису та кодівання товарів	8701 — для тракторів, 8702 — для автобусів, 8703 — для легкових автомобілів, 8704 — для вантажних автомобілів, 8705 — для спецмашин, 8711 — для мотоциклів
3	Графа 3	Марка транспортного засобу	«ВАЗ», «ГАЗ», «Опель» тощо
4	Графа 4	Модель транспортного засобу	«2121 «Нива», «52», «Омега» тощо
5	Графа 5	Об'єм циліндрів двигуна за кожною маркою і моделлю транспортного засобу в кубічних сантиметрах (потужність електродвигуна в кВт, довжина корпусу в сантиметрах)	2500
6	Графа 6	Кількість однорідних транспортних засобів	Кожної марки і моделі станом на 1 січня звітного року
7	Графа 7	Ставка податку в грн. на рік: зі 100 см куб. зі 1 кВт зі 100 см	Згідно ст. 3 Закону (див. Таблицю 53)
8	Графа 8	Сума нарахованого податку	Окремо за кожним транспортним засобом (розраховується як добуток значень граф 5, 6 та 7, поділений на 100)
9	Графа 9	Код пільги згідно з довідником пільг	Код пільги (згідно з Довідником пільг № 19, затверджений ДПАУ 22.10.2001 р.), за якою транспортний засіб повністю або частково звільняється від сплати податку
10	Графа 10	Сума пільг	Сума пільг, наданих за транспортними засобами
11	Графа 11	Сума податку, що підлягає сплаті	Загальна сума податку, що підлягає сплаті за звітний рік (значення графи 8 мінус значення графи 10)

Підсумок графі 11 — це сума, яку підприємство повинно сплатити до державного бюджету за всіма транспортними засобами. Цю суму розбивають на чотири рівні частини і відображають в розрахунку за поквартальними термінами сплати. Юридичні особи сплачують транспортний податок щоквартально рівними частинами до 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Якщо підприємство самостійно виявило помилки, що містяться у раніше поданому ним Розрахунку, то воно зобов'язане подати до податкової інспекції уточнений Розрахунок з виправленими показниками (за формою основного Розрахунку з відповідною відміткою у визначеному в заголовній частині розрахунку полі). До уточненого Розрахунку додається Довідка про суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, які зменшують або збільшують податкові зобов'язання в результаті виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної у попередніх звітних періодах. Дані показників, що впливають на суму податку в картці особового рахунку платника податку, заносять до Довідки в такому порядку:

Таблиця 55

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ ДОВІДКИ ПРО СУМИ ПОДАТКУ
З ВЛАСНИКІВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ТА ІНШИХ САМОХІДНИХ
МАШИН І МЕХАНІЗМІВ, ЯКІ ЗМЕНШУЮТЬ АБО ЗБІЛЬШУЮТЬ
ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В РЕЗУЛЬТАТІ ВИПРАВЛЕННЯ САМОСТІЙНО
ВИЯВЛЕНОЇ ПОМИЛКИ, ДОПУЩЕНОЇ У ПОПЕРЕДНІХ ЗВІТНИХ ПЕРІОДАХ**

№ з/п	№ рядка	Зміст
1	Рядок 1	Загальна сума податку, що підлягає сплаті згідно з попередньо поданим Розрахунком (підсумок значень графі 11 Розрахунку)
2	Рядок 2	Загальна сума податку, що підлягає сплаті згідно з уточненим Розрахунком
3	Рядок 3	Сума, яка збільшує податок у зв'язку з виправленням помилки (різниця між значенням рядка 2 і рядка 1 Довідки). Якщо внаслідок виправлення помилки сума транспортного податку зменшується, цей рядок прокреслюється.
4	Рядок 4	Сума, яка зменшує податок у зв'язку з виправленням помилки (різниця між значенням рядка 1 і рядка 2 Довідки). Якщо внаслідок виправлення помилки сума транспортного податку збільшується, цей рядок прокреслюється.
5	Рядок 5	Зміст помилки платника, яка призвела до збільшення або зменшення податку
6	Рядок 6	Сума штрафу, яку платник повинен сплатити до бюджету внаслідок заниження податку (суму, зазначену в рядку 3, треба помножити на 0,1)

Строки подання уточненого Розрахунку суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів не передбачені. Але, якщо визначена сума недоплати та штрафні санкції, то вони повинні бути сплачені платником протягом 10 календарних днів із дня подання уточненого Розрахунку. Якщо ж у випадку подання уточненого розрахунку визначено зменшення податкових зобов'язань, то вони за окремою заявою платника податку повинні бути повернені. Згідно п. 7 Методичних рекомендацій по дотриманню строків давності при поверненні надміру сплачених сум податків і зборів (обов'язкових платежів), викладених у листі ДПАУ від 28.03.2001 р. № 4065/7/19-1117 така заява повинна бути подана не пізніше 1095-го дня, наступного за днем здійснення переплати.

15.5. Фіксований сільськогосподарський податок

Механізм справляння фіксованого сільськогосподарського податку визначає Закон України «Про фіксований сільськогосподарський податок» (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 3 лютого 1999 року № 414-XIV, від 3 березня 1999 року № 466-XIV, від 1 червня 2000 року № 1777-III, від 3 квітня 2003 року № 659-IV, від 19 червня 2003 року № 974-IV)

Фіксований сільськогосподарський податок — це податок, який сплачується виробниками сільськогосподарської продукції на умовах, визначених Законом, не змінюється протягом визначеного Законом терміну і справляється з одиниці земельної площі.

Фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів):

- податку на прибуток підприємств;
- плати (податку) за землю;
- комунального податку;
- збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності;
- збору за спеціальне водокористування.

Інші податки та збори (обов'язкові платежі), визначені Законом України «Про систему оподаткування», сплачуються сільськогосподарськими товаровиробниками в порядку і розмірах, визначених законодавчими актами України.

Платниками фіксованого сільськогосподарського податку є сільськогосподарські підприємства усіх організаційно-правових форм, передбачених законами України, селянські та інші господарства, які займаються виробництвом (виросуванням), переробкою та збутом сільськогосподарської продукції, а також рибницькі, рибальські та риболовецькі господарства, які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), в яких сума, одержана від реалізації такої продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік, перевищує 75 відсотків загальної суми валового доходу підприємства, за наявності сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ та багаторічних насаджень), або/та земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилуви риби у внутрішніх водоймах (далі — земельні ділянки).

Платниками цього податку також є суб'єкти господарювання, утворені в результаті реорганізації сільськогосподарського підприємства — платника фіксованого сільськогосподарського податку (незалежно від терміну реорганізації), які також займаються виробництвом (виросуванням), переробкою та збутом сільськогосподарської продукції. Новостворені суб'єкти господарювання, основним видом діяльності яких є виробництво (виросування), переробка та збут сільськогосподарської продукції, у рік створення є платниками фіксованого сільськогосподарського податку. Підприємства, які займаються іншими видами діяльності, крім сільськогосподарської, зазначеної у цій статті, з метою оподаткування ведуть окремий облік фінансових результатів від інших видів господарської діяльності відповідно до пункту 7.20 статті 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», які підлягають оподаткуванню на загальних підставах.

У разі, коли у звітному періоді валовий дохід від операцій з реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки становить менш як 75 відсотків загального обсягу реалізації, підприємство сплачує податки у наступному звітному періоді на загальних підставах.

До платників фіксованого сільськогосподарського податку належать також власники земельних ділянок та землекористувачі, в тому числі орендарі, які виробляють товарну сільськогосподарську продукцію, крім власників та землекористувачів земельних ділянок, переданих для ведення особистого підсобного господарства, будівництва та обслуговування жилого будинку, господар-

ських будівель (присадибна ділянка), садівництва, дачного будівництва, а також наданих для городництва, сінокосіння та випасання худоби.

Зміна порядку сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) протягом звітного (податкового) року не допускається.

Об'єктом оподаткування для платників фіксованого сільськогосподарського податку (далі — платники податку) є площа сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському товаровиробнику у власність або наданих йому у користування, в тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах).

У випадку коли у звітному періоді відбувається зміна площ сільськогосподарських угідь, у зв'язку з набуттям права землевласника або землекористувача відповідно землевласник чи землекористувач зобов'язаний здійснити уточнення сум податкових платежів на період до закінчення податкового року і протягом місяця надати розрахунки до органів державної податкової служби за місцем розташування земельної ділянки та до органу державної податкової служби за місцем знаходження платника податку.

Ставка фіксованого сільськогосподарського податку з одного гектара сільськогосподарських угідь встановлюється у відсотках до їх грошової оцінки, проведеної за станом на 1 липня 1995 року, відповідно до Методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України, в таких розмірах:

- для ріллі, сіножатей та пасовищ — 0,5;
- для багаторічних насаджень — 0,3;
- для земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах, — 1,5 відсотка грошової оцінки одиниці площі ріллі по областях та Автономній Республіці Крим.

Грошова оцінка сільськогосподарських угідь у разі необхідності може уточнюватися згідно із законодавством.

Платники податку визначають суму фіксованого сільськогосподарського податку на поточний рік у порядку і розмірах, передбачених цим Законом, і подають розрахунок органу державної податкової служби за місцем знаходження платника податку до 1 лютого поточного року.

Сплата податку проводиться щомісячно протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем базового зві-

тного (податкового) місяця у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах:

- у I кварталі — 10 відсотків;
- у II кварталі — 10 відсотків;
- у III кварталі — 50 відсотків;
- у IV кварталі — 30 відсотків.

Платники податку перераховують у визначений строк кошти на окремий рахунок відділень Державного казначейства України у районах за місцем розташування земельної ділянки.

Відділення Державного казначейства України у районах наступного дня після надходження коштів перераховують суми фіксованого сільськогосподарського податку у таких розмірах: до місцевого бюджету — 30 відсотків, на обов'язкове державне пенсійне страхування — 68, до фонду соціального страхування — 2 відсотки.

Зазначені відділення повідомляють відповідний орган державної податкової служби про загальну суму податку та її розмежування.

Закон України «Про фіксований сільськогосподарський податок» діє до 31 грудня 2009 року.

У разі виникнення форс-мажорних обставин (стихійне лихо, дія обставин непереборної сили), за винятком безнадійного податкового боргу, який підлягає списанню відповідно до Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», по кожному конкретному платнику податку за його клопотанням Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами за погодженням з Міністерством фінансів України та Міністерством аграрної політики України приймається рішення про реструктуризацію (відстрочку) сплати фіксованого сільськогосподарського податку. Порядок реструктуризації (відстрочки) сплати цього податку визначається центральним податковим органом.

Податкова звітність з фіксованого сільськогосподарського податку визначена Порядком розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку та складання податкового розрахунку, затвердженого наказом ДПАУ від 27.04.1999р. № 230 (в редакції наказу ДПАУ від 26.03.2004 р. № 170) із змінами і доповненнями, внесеними постановами КМУ від 1 жовтня 1999 року № 1822, від 31 серпня 2000 року № 1363, від 17 липня 2003 року № 1066).

Валовий дохід, який береться за основу при визначенні частки сільськогосподарського виробництва, визначається як загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами.

У валовий дохід від реалізації сільськогосподарської продукції включаються:

— вартість реалізованої продукції рослинництва і тваринництва власного виробництва;

— вартість реалізованої сільськогосподарської продукції, виробленої із сільськогосподарської сировини власного виробництва на власних переробних підприємствах;

— вартість реалізованої продукції, виробленої із власної сировини на давальницьких умовах, незалежно від територіального розміщення переробного підприємства;

— вартість наданих послуг (послуги машинно-тракторного парку, будівельних і ремонтних бригад, інші послуги), пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом.

Із загальної суми доходу виключаються суми коштів фінансової підтримки, отримані з державного бюджету, а саме:

— суми ПДВ, акумульовані на спеціальних рахунках у банку при використанні спеціальних режимів обкладення ПДВ (п. 11.21 та 11.29 Закону про ПДВ);

— суми доплат і дотацій за реалізоване молоко та м'ясо в живій вазі, отримані як від переробних підприємств, так і з бюджету;

— дотації. Субсидії та компенсації, отримані з державного бюджету (за сівбу озимих та ярових культур, за кредитами, за придбану сільськогосподарську техніку тощо).

Методика розрахунку питомої ваги доходу (виручки) від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальному обсязі валового доходу підприємства визначена Методичними рекомендаціями для визначення питомої ваги доходу від реалізації продукції сільського та рибного господарства власного виробництва та продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу підприємства за попередній звітний (податковий) рік, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 12.01.2007 р. № 6 (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом МАНУ від 29.01.2007 р. № 54).

При складанні Розрахунку підприємства сільського та рибного господарства незалежно від організаційно-правових форм та форм власності керуються даними бухгалтерського обліку, дані якого повинні відобразитися відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. за № 892/4185), та/або наданих форми державного статистичного спостереження 50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за 2006 рік» (далі — форма № 50-сг), затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 26.06.2006 р. № 280 «Про затвердження форм державних статистичних спостережень у галузі сільського та рибного господарства», та Інструкції по її заповненню, затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 05.11.2004 р. № 607 (зі змінами та доповненнями, внесеними наказом Державного комітету статистики України від 13.11.2006 р. № 515).

Якщо після проведення Розрахунку, сума доходу (виручки) сільськогосподарських підприємств, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік, перевищує 75 відсотків від загальної суми валового доходу підприємства, то такі підприємства, згідно зі статтею 2 Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок», за наявності сільськогосподарських угідь, є платниками фіксованого сільськогосподарського податку.

Підприємства у разі виникнення форс-мажорних обставин (стихійне лихо, дія обставин непереборної сили) даний Розрахунок подають разом із висновком Торгово-промислової палати України про наявність форс-мажорних обставин у попередньому звітному (податковому) році.

При цьому до таких підприємств не застосовується виконання вимоги Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок» щодо перевищення 75 відсотків питомої ваги доходу від реалізації продукції сільського та рибного господарства власного виробництва і продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу підприємства.

ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ РОЗРАХУНКУ ПИТОМОЇ ВАГИ ДОХОДУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ВЛАСНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ПРОДУКТІВ ЇЇ ПЕРЕРОБКИ В ЗАГАЛЬНІЙ СУМІ ВАЛОВОГО ДОХОДУ

№ з/п рядків	Назва показників	Зміст
1	Доходи, отримані від реалізації продукції рослинництва, що вирощена на угіддях, які належать сільськогосподарському, товаровиробнику на праві власності або надані йому у користування та продуктів її переробки на власних підприємствах	ззначають суму доходу, отриману від реалізації продукції рослинництва, що вирощена на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому у користування, та продуктів її переробки на власних підприємствах. Для цього підсумовують кредитові обороти субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» аналітичних рахунків продукції рослинництва за мінусом ПДВ та/або використовують дані форми № 50-ст (рядок 0010, графа 8)
2	Доходи, отримані від реалізації продукції тваринництва, що вирощена на угіддях, які належать сільськогосподарському, товаровиробнику на праві власності або надані йому у користування і продуктів її переробки на власних підприємствах	ззначають суму доходу, отриману від реалізації продукції тваринництва, що вирощена на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому у користування, та продуктів її переробки на власних підприємствах. Для цього підсумовують кредитові обороти субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» аналітичних рахунків продукції тваринництва за мінусом ПДВ та/або використовують дані форми № 50-ст (рядок 0130, графа 8)
3	Доходи, отримані від реалізації продукції рибиництва, що вирощена у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), які належать товаровиробнику на праві власності або надані йому у користування та продуктів її переробки на власних підприємствах	ззначають суму доходу, отриману від реалізації продукції рибиництва, що вирощена у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), які належать товаровиробнику на праві власності або надані йому у користування, та продуктів її переробки на власних підприємствах. Для цього рибицькі, рибальські та риболовецькі господарства, які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), підсумовують кредитові обороти субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» аналітичних рахунків продукції рибиництва за мінусом ПДВ

№ з/п рядків	Назва показників	Зміст
4	Доходи, отримані від реалізації продукції, що вироблена із сировини власного виробництва на давальницьких умовах, незалежно від територіального розміщення переробного підприємства	Сільськогосподарські товаровиробники, які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), використовують дані форми № 50-ст (рядок 0215, графа 8)
5	Доходи, отримані протягом останнього податкового періоду від надання супутніх послуг (заповнюють тільки сільськогосподарські підприємства, які протягом звітного періоду утворені шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення)	зазначають суму доходу, отриману від реалізації продукції, що вироблена із сировини власного виробництва на давальницьких умовах, незалежно від територіального розміщення переробного підприємства. Для цього підсумовують кредитові обороти субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» аналітичних рахунків реалізації продуктів переробки (крім підкацізних товарів) за мінусом ПДВ та/або використовують дані форми № 50-ст (рядок 0220, графа 8 мінус рядок 0250, графа 8)
6	Вартість послуг (послуги машинно-тракторного парку, будівельних і ремонтних бригад, інші послуги), пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом, які були надані у період з 1 січня 2006 року по 24 травня 2006 року	зазначають суму доходів, отриманих протягом останнього податкового періоду від надання супутніх послуг. Перелік супутніх послуг затверджується наказом Міністерства аграрної політики України за погодженням з Міністерством фінансів України і Державною податковою адміністрацією України (далі — Перелік). Для цього використовують суму кредитових оборотів по субрахунку 703 «Дохід від надання супутніх послуг (відповідно до Переліку)» за мінусом ПДВ
6	Вартість послуг (послуги машинно-тракторного парку, будівельних і ремонтних бригад, інші послуги), пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом, які були надані у період з 1 січня 2006 року по 24 травня 2006 року	зазначають вартість послуг (послуги машинно-тракторного парку, будівельних і ремонтних бригад, інші послуги), пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом, які були надані у період з 1 січня 2006 року по 24 травня 2006 року. Для цього використовують суму кредитових оборотів за період з 1 січня 2006 року по 24 травня 2006 року по субрахунку 703 «Дохід від надання супутніх послуг» за мінусом ПДВ

7	Сума, отримана сільськогосподарським підприємством від реалізації сільськогосподарської продукції	визначають суму, отриману платником податку від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки (крім підкацизних товарів), для чого підсумовують дані рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 Розрахунку
8	Загальна сума доходу підприємства	<p>зазначають загальну суму доходу підприємства.</p> <p>Загальна сума доходу підприємства визначається відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку».</p> <p>Для визначення загальної суми доходу підприємства підсумовують кредитові обороти по рахунках 791 «Результат основної діяльності», 792 «Результат фінансових операцій», 793 «Результат іншої звичайної діяльності» та/або використовують показники форми № 2 «Звіт про фінансові результати» (додають дані рядків 035, 060, 110, 120, 130, графа 3)</p>
9	Сума, на яку зменшують загальну суму валового доходу підприємства: — сума одержаних з державного бюджету коштів фінансової підтримки	визначають суму, на яку зменшують загальну суму валового доходу підприємства, визначивши суму одержаних з державного бюджету коштів фінансової підтримки (доплати, дотації, суми ПДВ, акумульовані на спеціальних рахунках тощо). Для цього підсумовують кредитові обороти по рахунку 48 «Цільове фінансування та цільові надходження» (відповідні субрахунки)
10	Скоригована сума валового доходу підприємства	зазначають скориговану суму валового доходу підприємства, для чого визначають різницю між даними рядка 8 та рядка 9.
11	Питома вага доходу від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу підприємства за попередній звітний (податковий) рік	визначають питому вагу доходу від реалізації продукції сільського та рибного господарства власного виробництва і продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу у відсотках, як відношення даних, визначених у пункті 5.7 до суми, визначеної у пункті 5.10, помножене на 100 %

Загальний розрахунок фіксованого сільськогосподарського податку на поточний рік на всю площу земельних ділянок, які підлягають оподаткуванню подається щорічно до 1 лютого поточного року платником податку до органу державної податкової служби за місцем своєї реєстрації. У цей самий термін платник податку подає звітний розрахунок фіксованого сільськогосподарського податку окремо за кожною земельною ділянкою до органу державної податкової служби за місцем розташування такої земельної ділянки.

Платники податку, утворені в результаті реорганізації сільськогосподарського підприємства, та новостворені суб'єкти господарювання у рік створення подають розрахунки фіксованого сільськогосподарського податку за період від дня їх створення і до кінця року у терміни, передбачені законодавством для місячного базового податкового (звітного) періоду (протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем місяця їх реорганізації або створення), і обліковуються з дня, що настає за останнім календарним днем місяця їх реорганізації або створення.

У разі коли у звітному періоді відбувається зміна площі земельної ділянки у зв'язку з набуттям на неї права власності або користування, землевласник чи землекористувач зобов'язаний здійснити уточнення суми фіксованого сільськогосподарського податку на період до закінчення податкового року і протягом місяця надати розрахунки щодо набутої площі земельної ділянки до органів державної податкової служби за місцем розташування земельної ділянки та до органу державної податкової служби за місцем своєї реєстрації. Крім того, платник податку стосовно сільськогосподарських угідь подає витяг з державного земельного кадастру про склад земель сільськогосподарських угідь та їх грошову оцінку.

Платники фіксованого сільськогосподарського податку визначають суму фіксованого сільськогосподарського податку на поточний рік у порядку і розмірах, передбачених Законом України «Про фіксований сільськогосподарський податок», виходячи з площі земельних ділянок та її грошової оцінки, проведеної станом на 1 липня 1995 року, відповідно до Методики грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 1995 року № 213.

Ставка ФСП на 2007 рік з одного гектара сільськогосподарських угідь устанавлюється у відсотках до їх грошової оцінки. Ставка ФСП:

- для ріллі, сінокосів і пасовищ становить 0,15 %;
- багаторічних насаджень — 0,09 %;

— земель водного фонду — 0,45 % від грошової оцінки одиниці площі ріллі в областях та Автономній Республіці Крим.

Для платників ФСП, що провадять діяльність у гірських зонах і на поліських територіях, ставка податку становить:

— для ріллі, сінокосів і пасовищ — 0,09 %;

— багаторічних насаджень — 0,03 %.

Розрахунок суми фіксованого сільськогосподарського податку здійснюється платниками податку за формулою:

$$\begin{aligned} & P_{\text{ріл}} \cdot [(G_{\text{ріл}} \cdot C_{\text{под. для ріл}}) / 100] + P_{\text{сін}} \cdot [(G_{\text{сін}} \cdot C_{\text{под. для сін}}) / 100] + \\ & + P_{\text{пас}} \cdot [(G_{\text{пас}} \cdot C_{\text{под. для пас}}) / 100] + P_{\text{б/нас}} \cdot \times \\ & \times [(G_{\text{б/нас}} \cdot C_{\text{под. для б/нас}}) / 100] + P_{\text{зем. в/фон}} \cdot \times \\ & [(G_{\text{ріл}} \cdot C_{\text{под. для зем. в/фон}}) / 100] = \Sigma_{\text{податку}} \end{aligned} \quad (8)$$

де $P_{\text{ріл}}$ — площа ріллі;

$P_{\text{сін}}$ — площа сіножатей;

$P_{\text{пас}}$ — площа пасовищ;

$P_{\text{б/нас}}$ — площа багаторічних насаджень;

$P_{\text{зем. в/фон}}$ — площа земель водного фонду, які використовуються рібницькими, рібальськими та ріболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), що перебувають у власності платника податку або надані йому у користування, у тому числі на умовах оренди;

$G_{\text{ріл}}$ — грошова оцінка ріллі, проведена станом на 01.07.95 р. і розрахована за Методикою;

$G_{\text{сін}}$ — грошова оцінка сіножатей, проведена станом на 01.07.95 р. і розрахована за Методикою;

$G_{\text{пас}}$ — грошова оцінка пасовищ, проведена станом на 01.07.95 р. і розрахована за Методикою;

$G_{\text{б/нас}}$ — грошова оцінка багаторічних насаджень, проведена станом на 01.07.95 р. і розрахована за Методикою;

$C_{\text{под. для ріл}}$ — ставка податку у відсотках до грошової оцінки 1 га ріллі;

$C_{\text{под. для сін}}$ — ставка податку у відсотках до грошової оцінки 1 га сіножатей;

$C_{\text{под. для пас}}$ — ставка податку у відсотках до грошової оцінки 1 га пасовищ;

$C_{\text{под. для б/нас}}$ — ставка податку у відсотках до грошової оцінки 1 га багаторічних насаджень;

$C_{\text{под. для зем. в/фон}}$ — ставка податку у відсотках до грошової оцінки одиниці площі ріллі по областях та Автономній Республіці Крим для земель водного фонду, які використовуються рібни-

цькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах);

$\Sigma_{\text{податку}}$ — загальна сума фіксованого сільськогосподарського податку.

Платники податку, які не займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), не включають до розрахунку суми фіксованого сільськогосподарського податку площу земель водного фонду.

Платник фіксованого сільськогосподарського податку виправляє самостійно виявлені ним помилки майбутніх або минулих податкових періодів у порядку, установленому пунктом 5.1 статті 5 і пунктом 17.2 статті 17 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».

У разі зміни об'єкта оподаткування протягом року, що зменшує суму фіксованого сільськогосподарського податку за звітний місяць, платник податку до закінчення граничних строків подання податкових декларацій за такий місяць, установлених підпунктом «а» підпункту 4.1.4 пункту 4.1 статті 4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця), подає новий загальний розрахунок за місцем своєї реєстрації і новий звітний розрахунок за місцем розташування земельної ділянки з виправленими показниками за такий звітний місяць (а за потреби — і за наступні за звітним місяці) без нарахування штрафів, установлених пунктом 17.2 статті 17 цього Закону.

Податковий розрахунок фіксованого сільськогосподарського податку може бути поданий до податкового органу за добровільним рішенням платника податку в електронній формі за умови дотримання вимог чинного законодавства, що регулює ці питання.

Сплата фіксованого сільськогосподарського податку здійснюється протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем базового звітного (податкового) місяця.

Платники податку щомісяця сплачують протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем базового звітного (податкового) місяця, третину суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у такому обсязі:

ФОРМУЛИ РОЗРАХУНКУ ФІКСОВАНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПОДАТКУ ДЛЯ ЗАПОВНЕННЯ ПОДАТКОВОГО РОЗРАХУНКУ

щомісяця у I кварталі	$[(\sum \text{податку} \cdot 10) : 100] : 3$
щомісяця у II кварталі	$[(\sum \text{податку} \cdot 10) : 100] : 3$
щомісяця у III кварталі	$[(\sum \text{податку} \cdot 50) : 100] : 3$
щомісяця у IV кварталі	$[(\sum \text{податку} \cdot 30) : 100] : 3$

У податковому розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку заокруглення суми нарахованого фіксованого сільськогосподарського податку за базові податкові (звітні) місяці року, крім суми за останній базовий податковий (звітний) місяць року, здійснюється за загальними правилами заокруглення. Сума фіксованого сільськогосподарського податку за останній базовий податковий (звітний) місяць року визначається як різниця річної суми фіксованого сільськогосподарського податку і суми фіксованого сільськогосподарського податку за базові податкові (звітні) місяці року, крім останнього.

Складання податкового розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку здійснюється у такому порядку.

1. У разі якщо платником податку подається загальний розрахунок податку на всі площі земельних ділянок, які підлягають оподаткуванню, до органу державної податкової служби за місцем своєї реєстрації, то у верхній частині розрахунку у клітинці «Загальний розрахунок» за рядком 1-им робиться позначка «X».

Якщо платником податку подається розрахунок за земельну ділянку до органу державної податкової служби за місцем розташування такої земельної ділянки, то позначка «x» робиться у клітинці «Звітний розрахунок» за рядком 1-им.

Якщо у платника податку у власності або/та користуванні, у тому числі на умовах оренди, є тільки земельні ділянки в межах території одного органу місцевого самоврядування, до бюджету якого зараховується відповідна частина фіксованого сільськогосподарського податку, то у звітному розрахунку позначка «x» робиться у двох клітинках «Звітний розрахунок» та «Загальний розрахунок» за рядком 1-им, а окремий загальний розрахунок не подається.

У разі коли у майбутніх податкових періодах платник податку самостійно виявляє помилки минулих податкових періодів, що містяться у раніше поданому ним розрахунку, і подає уточнюю-

чий загальний і уточнюючий звітний розрахунки, що містять вивражені показники, а у разі виявлення недоплати — з нарахуванням штрафу, встановленого пунктом 17.2 статті 17 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», то позначка (×) робиться відповідно у клітинках «Уточнюючий загальний розрахунок» та «Уточнюючий звітний розрахунок» за рядком 1-им. При цьому на суми недоплати за базові податкові (звітні) місяці, граничний термін подання податкових декларацій за які, визначений відповідно до підпункту «а» підпункту 4.1.4 пункту 4.1 статті 4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», не настав, штраф, встановлений пунктом 17.2 статті 17 цього Закону, не нараховується.

У разі якщо платником подається розрахунок фіксованого сільськогосподарського податку у зв'язку з набуттям права власності або/та користування на земельну ділянку, то позначка (×) робиться у клітинках «За нові земельні ділянки» і «Звітний розрахунок» за рядком 1-им у розрахунку податку, який подається за місцезнаходженням земельної ділянки, та у клітинках «За нові земельні ділянки» і «Звітний розрахунок» за рядком 1-им у розрахунку податку, який подається за місцем реєстрації земельної ділянки.

Уточнення суми фіксованого сільськогосподарського податку у розрахунку податку за нові земельні ділянки відбувається у порядку, встановленому для уточнення податкового зобов'язання у звітному розрахунку з тією різницею, що в уточнюючих і нових розрахунках за нові земельні ділянки додатково робиться позначка «×» у клітинці «За нові земельні ділянки» за рядком 1-им у розрахунку податку.

2. У відповідні клітинки колонки 2 (к. 2) «Категорія земельних ділянок» рядків 1.1—1.3 і т. д., 2.1—2.3 і т. д., 3.1—3.3 і т. д., 4.1—4.3 і т. д., 5.1—5.3 і т. д. розрахунку записуються категорії земельних ділянок на підставі даних витягу з державного реєстру земель — документу, який містить відомості, що надаються з бази даних Автоматизованої системи державного земельного кадастру, видача якого регламентується Наказом Державного комітету України по земельних ресурсах від 02.07.2003 р. № 174 «Про затвердження Тимчасового порядку ведення державного реєстру земель», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 липня 2003 року за № 641/7962.

3. У відповідні клітинки колонки 3 (к. 3) «Площа (га)» рядків 1.1—1.3 і т. д., 2.1—2.3 і т. д., 3.1—3.3 і т. д., 4.1—4.3 і т. д., 5.1—

5.3 і т. д. розрахунку записуються площі земельних ділянок у гектарах.

4. У відповідні клітинки колонки 4 (к. 4) «Грошова оцінка 1 га с/угідь та одиниці площі ріллі по областях та АР Крим (грн)» рядків 1.1—1.3 і т. д., 2.1—2.3 і т. д., 3.1—3.3 і т. д., 4.1—4.3 і т. д., 5.1—5.3 і т. д. розрахунку записується розмір грошової оцінки земельної ділянки, установлений на відповідній території.

5. У відповідні клітинки колонки 5 (к. 5) «Ставка податку (% до грошової оцінки)» рядків 1.1—1.3 і т. д., 2.1—2.3 і т. д., 3.1—3.3 і т. д., 4.1—4.3 і т. д., 5.1—5.3 і т. д. розрахунку записуються ставки у відсотках до грошової оцінки 1 га сільськогосподарських угідь (для ріллі, сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень) або/та ставка у відсотках до грошової оцінки одиниці площі ріллі по областях та Автономній Республіці Крим (для земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), передбачені статтями 3 і 4 Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок».

6. У відповідні клітинки колонки 6 (к. 6) «Сума фіксованого сільськогосподарського податку (к. 3 · к. 4 · к. 5 / 100)» розрахунку записується результат добутку значень відповідних клітинок к. 3, к. 4, к. 5, поділеного на сто.

Рядок 1 к. 6 вираховується як сума значень клітинок за рядками 1.1—1.3, тобто $p. 1 \text{ к. } 6 = p. 1.1 \text{ к. } 6 + p. 1.2 \text{ к. } 6 + p. 1.3 \text{ к. } 6$. Аналогічно вираховуються рядки 2 — 5 к. 6.

Значення за рядком 6 «Загальна сума нарахованого фіксованого сільськогосподарського податку на звітний рік, усього (сума $p. 1 \text{ к. } 6 + p. 2 \text{ к. } 6 + p. 3 \text{ к. } 6 + p. 4 \text{ к. } 6 + p. 5 \text{ к. } 6$)» розрахунку дорівнює сумі значень клітинок к. 6 за рядками 1-5.

6.1. Значення за рядком 6.1 «На перший квартал ($p. 6 \cdot 10\%$)» розрахунку становить десять відсотків від показника за рядком 6.

У відповідні клітинки рядків 6.1.1—6.1.3 розрахунку записується значення, яке становить третину показника за рядком 6.1.

6.2. Значення за рядком 6.2 «На другий квартал ($p. 6 \cdot 10\%$)» розрахунку становить десять відсотків від показника за рядком 6.

У відповідні клітинки рядків 6.2.1—6.2.3 розрахунку записується значення, яке становить третину показника за рядком 6.2.

6.3. Значення за рядком 6.3 «На третій квартал ($p. 6 \cdot 50\%$)» розрахунку становить п'ятдесят відсотків від показника за рядком 6.

У відповідні клітинки рядків 6.3.1—6.3.3 розрахунку записується значення, яке становить третину показника за рядком 6.3.

6.4. Значення за рядком 6.4 «На четвертий квартал (р. 6 · 30 %)» розрахунку становить тридцять відсотків від показника за рядком 6.

У відповідні клітинки рядків 6.4.1—6.4.2 розрахунку записується значення, яке становить третину показника за рядком 6.4.

У рядку 6.4.3 вираховується різниця рядка 6 і значень рядків 6.1.1—6.1.3, 6.2.1—6.2.3, 6.3.1—6.3.3, 6.4.1 і 6.4.2.

7. Клітинки рядків 7, 7.1.1—7.1.12, 8, 8.1.1—8.1.12, 9, 9.1.1—9.1.12, 10, 11 заповнюються у разі подання уточнюючого розрахунку з використанням показників звітного або нового звітного розрахунків за відповідний період.

У разі подання загального, звітного або/та нового загального, звітного розрахунків клітинки рядків 7, 7.1.1—7.1.12, 8, 8.1.1—8.1.12, 9, 9.1.1—9.1.12, 10, 11 не заповнюються і в них відповідно проставляються прочерки.

У рядку 1 «Нараховано фіксованого сільськогосподарського податку за рік за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється* (р. 6 розрахунку, що уточнюється)» і у клітинах рядків 7.1.1—7.1.12 записуються значення клітинок за рядками 6, 6.1.1—6.1.3, 6.2.1—6.2.3, 6.3.1—6.3.3, 6.4.1—6.4.3 розрахунку, показники якого уточнюються.

8. У рядку 8 «Сума податку, яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки записується сума рядків 8.1.1—8.1.12.

У клітинках за рядками 8.1.1—8.1.12 записуються різниці значень клітинок за рядками 6.1.1—6.1.3, 6.2.1—6.2.3, 6.3.1—6.3.3, 6.4.1—6.4.3 і клітинок за відповідними рядками 7.1.1—7.1.12 уточнюючого розрахунку податку, що містить виправлені показники, у разі додатного значення цієї різниці.

9. У рядку 9 «Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки записується сума рядків 9.1.1—9.1.12.

У клітинках за рядками 9.1.1—9.1.12 записується додатне значення різниці значень клітинок за рядками 7.1.1—7.1.12 уточнюючого розрахунку, що містить виправлені показники, і клітинок відповідних рядків 6.1.1—6.1.3, 6.2.1—6.2.3, 6.3.1—6.3.3, 6.4.1—6.4.3 у разі додатного значення цієї різниці.

10. У рядку 10 «Сума штрафу (нараховується платником самостійно відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами») (р. 8 · 5 %)» записується значення, яке становить п'ять відсотків від показника за рядком 8 уточнюючого розрахунку, що містить виправлені показники.

Розрахунок фіксованого сільськогосподарського податку підписується керівником підприємства і головним бухгалтером (вказуються їх прізвища, ініціали, проставляється дата заповнення розрахунку), скріплюється печаткою підприємства.

Працівником органу державної податкової служби, який здійснив камеральну перевірку розрахунку податку, у спеціальному полі для службових відміток проставляється відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності, дата, прізвище службової особи органу державної податкової служби, ставиться підпис. При цьому у разі потреби за наслідками камеральної перевірки, вноситься інформація про виявлені порушення (помилки), дата і номер складання акта цієї перевірки, прізвище службової особи органу державної податкової служби, ставиться підпис.

Платники фіксованого сільськогосподарського податку перераховують у визначений строк кошти на окремий рахунок відділення Державного казначейства України в районі за місцем розташування земельної ділянки, відкритий на балансовому рахунку 2512 «Кошти державного бюджету цільового характеру» (код бюджетної класифікації 16040000 «Фіксований сільськогосподарський податок»).

ЛЕКЦІЯ 16. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА ІНШИМИ ПОДАТКАМИ І ПЛАТЕЖАМИ

У лекції розглядаються наступні питання:

16.1. Збір за спеціальне використання водних ресурсів.

16.2. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

16.3. Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету.

16.4. Збір за забруднення навколишнього природного середовища.

16.5. Збір за використання радіочастотного ресурсу України.

16.6. Місцеві податки і збори. Розрахунок комунального податку, Податок з реклами.

16.7. Єдиний податок суб'єктів малого підприємництва.

16.1. Збір за спеціальне використання водних ресурсів

Спеціальне водокористування — це забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв, використання води та скидання забруднюючих речовин у водні об'єк-

ти, включаючи забір води та скидання забруднюючих речовин зі зворотними водами за допомогою каналів, який здійснюють юридичні та фізичні особи насамперед для задоволення питних потреб населення, а також для господарсько-побутових, лікувальних, оздоровчих, сільськогосподарських, промислових, транспортних, енергетичних, рибогосподарських та інших державних і громадських потреб (ст. 48 Водного кодексу України). Для водокористувачів встановлюють ліміт використання води — граничну кількість води, на використання якої з водного об'єкта водокористувачу видається дозвіл. Порядок видачі дозволів (із зазначенням у них лімітів) на спеціальне водокористування затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2002 р. № 321.

За використання водних ресурсів справляють 3 види зборів:

— збір за спеціальне використання водних ресурсів — за використану воду з водних об'єктів, забрану із застосуванням споруд або технічних пристроїв, та скидання в них зворотних вод;

— збір за користування водами для потреб гідроенергетики — за користування водою, ідо пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії;

— збір за користування водами для потреб водного транспорту — за користування водою під час експлуатації водних шляхів вантажними самохідними, несамохідними та пасажирськими суднами.

Згідно п. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 16.08.99 р. № 1494 «Про затвердження Порядку справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту» (далі — постанова № 1494) — платниками перелічених вище зборів є підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, а також громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують водні ресурси для потреб гідроенергетики і водного транспорту

Відповідно до п. 16 постанови № 1494 не справляють збір за воду, яку використовують:

— для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення, в тому числі для задоволення виключно власних питних і санітарно-гігієнічних потреб підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та громадян — суб'єктів підприємницької діяльності;

— для протипожежних потреб;

— для потреб зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів;

— для пилозаглушення у шахтах.

Крім того, збір не справляють за:

- морську воду, крім води з лиманів;
- воду, що забирають науково-дослідні установи для наукових досліджень у галузі рибосіяння та для виробництва елітного насіння рису;
- воду, втрачену в магістральних та міжгосподарських каналах зрошувальних систем;
- підземну воду, що вилучається з надр для усунення шкідливої дії вод (забруднення, підтоплення, засолення, заболочення, зсув тощо);
- воду, що забирають підприємства і організації для забезпечення випуску молоді цінних промислових видів риб та інших водних живих ресурсів у природні водойми і водосховища.

Якщо водокористувач використовує воду одночасно для власних потреб і для потреб об'єктів соціально-культурного призначення, житлово-комунального господарства, підсобного сільськогосподарства або інших допоміжних служб, то він платить збір за всю фактично використану воду.

Об'єкти оподаткування для кожного з трьох зборів представлено в табл. 58.

Таблиця 58

**ОБ'ЄКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ЗБОРУ
ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ**

Назва збору	Об'єкт оподаткування
Збір за спеціальне використання водних ресурсів	фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням обсягу втрат води в їх системах водопостачання
Збір за користування водами для потреб гідроенергетики	обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій
Збір за користування водами для потреб водного транспорту	тоннаж (місце) експлуатації вантажних самохідних, несамохідних та пасажирських суден

Водокористувач самостійно визначає обсяг використаної води за показниками вимірювальних приладів. Якщо останніх немає, то, як виняток, обсяг визначають за технологічними даними: тривалістю роботи агрегатів, обсягом виробленої продукції, витратами електроенергії, пропускною спроможністю водопровідних труб.

Порядок обчислення збору деталізовано Інструкцією про порядок обчислення і справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту, затвердженою наказом Мініфіну України, ДПА України, Мінекономіки України, Мінекобезпеки України від 01.10.99 р. № 231/539/118/219.

На спеціальне використання водних ресурсів існують ліміти. Якщо було використано водні ресурси понад ліміт, то збір розраховують у 5-кратному розмірі.

Нормативи збору за спеціальне використання поверхневих об'єктів та підземних вод згідно Закону України від 30.11.2006 р. № 398-У.

За використання поверхневих вод встановлені такі нормативи (див. табл. 59).

Таблиця 59

НОРМАТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Використання водних ресурсів басейнів річок	Норматив, коп. за м куб	Використання водних ресурсів басейнів річок	Норматив, коп. за м ³
Дніпра на північ від м. Києва (Прип'яті та Десни), включаючи м. Київ	12,10	Вісли та Західного Бугу	7,25
Дніпра на південь від Києва (за винятком Інгульця	11,50	Пруту та Сірету	5,45
Інгульця	17,54	Тиси	5,45
Сіверського Дінця	23,59	Дунаю	4,85
Південного Бугу (без Інгулу)	13,30	Річок Криму	24,19
Інгулу	16,32	Річок Приазов'я	29,04
Дністра	7,25	інших річок	13,30
<p>Примітка. 1. До нормативів збору за спеціальне водокористування в частині використання поверхневих вод басейнів річок підприємствами житлово-комунального господарства застосовується коефіцієнт 0,3</p> <p>2. Для теплоелектростанцій з прямоточною системою водоспоживання збір на обсяг поверхневої води, пропущеної через конденсатори турбін для охолодження конденсату, обчислюється із застосуванням коефіцієнта 0,005</p>			

За використання підземних вод встановлені такі нормативи (див. табл. 60).

Таблиця 60

НОРМАТИВИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПІДЗЕМНИХ ВОД

Використання водних ресурсів у регіоні, (назва регіону)	Норматив, коп. за м ³	Використання водних ресурсів у регіоні (назва регіону)	Норматив, коп. за м ³
Автономна Республіка Крим	22,37	Полтавська:	
в тому числі м. Севастополь	22,37	Великобагачанський, Галяцький, Зінківський, Лохвицький, Лубенський, Миргородський, Новосанжарський, Решетилівський, Хорольський, Шишацький райони	13,08
Області:			
Вінницька	19,34		
Волинська	19,97		
Дніпропетровська	16,94		
Донецька	22,99		
Житомирська	19,34	Решта районів області	14,58
Закарпатська	12,7	Рівненська:	
Запорізька:		Володимирецький, Здолбунівський, Костопільський, Рівненський, Сарненський, Острозький райони	15,60
Веселівський, Мелітопольський, Приазовський, Якимівський райони	19,34		
решта районів області	17,54	решта районів області	18,12
Івано-Франківська:		Сумська:	
Богородчанський, Верховинський, Долинський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський райони	30,24	Глухівський, Сумський, Роменський, Шосткинський райони	14,58
		решта районів області	16,60

Закінчення табл. 60

Використання водних ресурсів у регіоні, (назва регіону)	Норма-тив, коп. за м ³	Використання водних ресурсів у регіоні (назва регіону)	Норма-тив, коп. за м ³
Решта районів області	16,94	Тернопільська	23,59
Київська:		Харківська	18,14
Білоцерківський, Боролянський, Кагарлицький, Києво-Святошинський, Макарівський, Миронівський, Обухівський, Полеський райони	14,06	Херсонська	18,14
		Хмельницька:	
решта районів області	16,58	Деражнянський, Красилівський, Летичівський, Старокостянтинівський, Хмельницький, Полонський, Пепетівський райони	15,12
Кіровоградська	22,37	решта районів області	22,99
Львівська	17,54	Черкаська	13,08
Луганська	25,39	Чернівецька	21,17
Миколаївська	25,39	Чернігівська:	
Одеська	21,17	Городнянський, Корюківський, Ічнянський, Со- сницький, Щорський, Галалаївський райони	18,14
		Решта районів області	14,18
		м. Київ	18,07

Примітка: До нормативів збору за спеціальне водокористування в частині використання поверхневих вод басейнів річок підприємствами житлово-комунального господарства застосовується коефіцієнт 0,3

Норматив збору за спеціальне водокористування в частині використання води для потреб гідроенергетики: усі річки — 2,35 коп. за 100 куб. метрів води, пропущеної через турбіни електростанцій (крім гідроакумуючих електростанцій, які функціонують у комплексі з гідроелектростанціями).

Нормативи збору за спеціальне водокористування в частині використання поверхневих вод для потреб водного транспорту (крім стоянкового, службово-допоміжного і буксирного флотів): усі річки, крім Дунаю:

вантажний самохідний і несамохідний флот, що експлуатується, — 4,20 коп. за 1 тоннаж — добу експлуатації

пасажирський флот, що експлуатується, — 0,48 коп. за 1 місце-добу експлуатації

Норматив збору за спеціальне водокористування в частині використання поверхневих вод для потреб рибництва: для поповнення водою ставків у процесі розведення риби та інших водних живих ресурсів у рибних господарствах на всіх поверхневих водних об'єктах — 12,34 коп. за 100 куб. метрів води.

Норматив збору за спеціальне водокористування в частині використання підземних вод для потреб рибництва: для поповнення водою ставків у процесі розведення риби та інших водних живих ресурсів у рибних господарствах у разі використання підземних вод — 14,84 коп. за 100 куб. метрів.

Примітка. Збір не справляють з морського водного транспорту, який використовує річковий водний шлях виключно для заходження з моря у морський порт, розташований у пониззі річки, без використання спеціальних заходів забезпечення судноплавства (пропуски води з водосховищ та шлюзування).

Також збір не справляють за користування водою під час експлуатації водних шляхів стоянковим, службово-допоміжним і буксирним флотами та експлуатації водним транспортом річки Дунаю.

Розрахунок збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики подається платниками збору, а саме підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, які використовують поверхневі й підземні водні ресурси. Складання його передбачене Порядком складання розрахунку збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики, затвердженого наказом Мінфіну України, ДПА України, Мінекономіки України, Мінекології України від 01.10.1999 р № 231/539/118/219 (із змінами і доповненнями).

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ РОЗРАХУНКУ ЗБОРУ ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ
ВОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ЗБОРУ ЗА КОРИСТУВАННЯ ВОДАМИ ДЛЯ ПОТРЕБ ГІДРОЕНЕРГЕТИКИ**

№ з/п	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
1	Установлений річний ліміт використання водних ресурсів	рядок 01	віدображається установлений водокористувачеві річний ліміт використання водних ресурсів. Обсяг води, пропущений через турбіни, до рядка 01 не заноситься, річні ліміти не надаються
2	Обсяг фактично використаної води з урахуванням втрат у системах водопостачання, усього	рядок 02	відображається загальний обсяг фактично використаної води з урахуванням втрат води в системах водопостачання водокористувача нарастаючим підсумком за відповідний період (квартал, півріччя, 9 місяців, рік). Фактично використані обсяги води з урахуванням втрат води в системах водопостачання водокористувача заносяться до рядка 02 за даними первинного обліку за показниками вимірвальних приладів. У разі відсутності вимірвальних приладів, як виняток, обсяг використаної води визначається за технологічними даними. Приклади визначення такого обсягу води наведено в додатку 1 до цієї Інструкції
3	У межах встановленого річного ліміту	рядок 03	відображається обсяг фактично використаної води в межах встановленого річного ліміту використання води
4	Понад встановлений річний ліміт	рядок 04	відображається обсяг використаної води з урахуванням втрат води в системах їх водопостачання понад встановленого річного ліміту і визначається як різниця рядків 02 і 01
5	Обсяг води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій	рядок 05	заповнюють підприємства гідроенергетики і відображають обсяги води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій за даними первинного обліку за показниками вимірвальних приладів

6	Нормативи збору: з поверхневих водних об'єктів; за підземні води; за користування водами для потреб гідроенергетики	рядок 06	проставляються відповідні нормативи, що встановлені для поверхневих водних об'єктів, підземних вод, за користування водами для потреб гідроенергетики, і наведені в додатках 1, 3 до постанови Кабінету Міністрів України від 18.05.99 р. № 836 та додатку 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.99 р. № 1341
7	Коефіцієнт, який застосовується деякими категоріями водокористувачів для обчислення збору за спеціальне використання водних ресурсів	рядок 07	проставляються водокористувачами, які використовують водні ресурси для: вирощування риби спадкового матеріалу та товарної риби в ставках та озерах; виробництва сільськогосподарської продукції та зрошення; виробництва тепло- та електроенергії; житлового та комунального господарства, включаючи відомчі; вирощування рису, відповідні коефіцієнти, що встановлені п. 8 Порядку управління збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 16.08.99 № 1494
8	Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів у межах установленого річного ліміту з початку року	рядок 08	проставляється наростаючим підсумком сума збору за фактично використану воду в межах установленого річного ліміту з початку року, яка розраховується як добуток рядків 03, 06, 07
9	Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів понад установлений річний ліміт з початку року	рядок 09	проставляється наростаючим підсумком нарахована сума збору за використану воду понад установлений річний ліміт з початку року, яка розраховується як добуток рядків (04, 06, 07), помножений на п. ят
10	Нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року, всього	рядок 10	проставляється нарахована сума збору з початку року, яка становить суму рядків 08 і 09

Продовження табл. 61

№ з/п	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
11	«а) у т. ч. за спеціальне використання за поверхневі води»	рядок 11	представляється сума збору, яка нарахована з початку року за спеціальне використання з поверхневих вод
12	«а) у т. ч. за спеціальне використання підземних вод»	рядок 12	представляється сума збору, яка нарахована з початку року за спеціальне використання підземних вод
13	Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики з початку року	рядок 13	представляється нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики з початку року, яка зберігається як добуток рядків 05 і 06
14	Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за попередній звітний період	рядок 14	представляється сума збору за спеціальне використання водних ресурсів, що нарахована за попередній звітний період. При складанні розрахунку за I квартал дані до рядка 14 не заносяться, за II квартал заносяться дані I кварталу, за III квартал — півріччя, за IV квартал — 9 місяців
15	Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики за попередній звітний період	рядок 15	представляється сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики, що нарахована за попередній звітний період. При складанні розрахунку за I квартал дані до рядка 15 не заносяться, за II квартал заносяться дані I кварталу, за III квартал — півріччя, за IV квартал — 9 місяців
16	Підлягає сплаті в звітному кварталі збору за спеціальне використання водних ресурсів, усього	рядок 16	представляється сума, яка підлягає сплаті до відповідних бюджетів за звітний квартал і розраховується як різниця нарахованих сум збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року і за попередній відповідний звітний період (р. 10 — р. 14)

17	а) у т. ч. до державного бюджету	рядок 17	відображає 100 відсотків нарахованої суми збору за р. 16 при використанні водних ресурсів загальнодержавного значення
18	б) до місцевого бюджету	рядок 18	відображає 100 відсотків нарахованої суми збору за р. 16 при використанні водних ресурсів місцевого значення
19	Підлягає сплаті в звітному кварталі збору за користування водами для потреб гідроенергетики»	рядок 19	представляється сума, яка підлягає сплаті до Державного бюджету за звітний квартал, і розраховується як різниця нарахованих сум збору за користування водами для потреб гідроенергетики з початку року і за попередній звітний період
20	Рядки 20—28		заповнюються у разі подання нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники, з використанням показників загального розрахунку за відповідний період. У разі подання загального розрахунку рядки 20—28 розрахунку не заповнюються і в них відповідно проставляються прочерки
21	Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється	рядок 20	представляються показники відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 рядка 16 загального розрахунку за період, показники якого виправляються
22	Усього нараховано збору за користування водами для потреб гідроенергетики за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється»	рядок 21	представляються показники відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 рядка 19 загального розрахунку за період, показники якого виправляються У рядку, 22 «Сума збору за спеціальне використання водних ресурсів (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок» представляється різниця значень відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 рядків 16 і 20 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники

№ з/п	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
23	Сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок»	рядок 23	проставляється різниця значень відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 рядків 19 і 21 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
24	Сума збору за спеціальне використання водних ресурсів, яка зменшує податкові зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок	рядок 24	проставляється різниця значень відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 рядків 20 і 16 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
25	Сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики, яка зменшує податкові зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок	рядок 25	проставляється різниця значень відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 рядків 21 і 19 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
26	Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати зі збору за спеціальне використання водних ресурсів	рядок 26	проставляється показник, який становить 10 відсотків показників відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 за рядком 22 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
27	Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати зі збору за користування водами для потреб гідроенергетики	рядок 27	проставляється показник, який становить 10 відсотків показників відповідних комірок колонок 4, 5, 6 і 7 за рядком 23 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
28	Зміст помилок	рядок 28	платник коротко вказує причину, яка вплинула на розмір податкового зобов'язання зі збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики. У комірках колонок 4, 5, 6 і 7 проставляються прочерки

Згідно із Законом України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. розрахунки збору подають платники органам податкової служби протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу. Збір сплачують протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання розрахунку збору (тобто протягом 50 календарних днів, наступних за останнім днем звітного кварталу). Відповідно до п. 16 постанови № 1494 збір за користування водами для потреб водного транспорту за I квартал не сплачують, а розрахунок збору за користування водами для потреб водного транспорту за I квартал не подають.

Крім того, одночасно з поданням форм розрахунків збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору для потреб гідроенергетики до органів податкової служби подається копія статистичного звіту про використання води за формою № 2-ТП (водгосп).

Збір за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту, за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення та їх понадлімітне використання платники зараховують до державного бюджету у розмірі 100 %, а за використання водних ресурсів місцевого значення (у тому числі понад ліміт) — до місцевих бюджетів у розмірі 100 %.

Для розрахунку зборів спочатку треба з'ясувати обсяг використаної води. Це здійснюється за допомогою лічильників або з використанням непрямих методів:

1) **за нормативом споживання води на одиницю.** При цьому підприємство повинно розробити норматив (що здійснює наукова організація) та затвердити його разом із лімітами. Такий норматив помножують на обсяг виробленої продукції і отримують обсяг витраченої води (отриманий результат заносять до рядка 02 Розрахунку);

2) **за обсягом оплати послуг за водопостачання.** Наприклад, у поточному кварталі підприємство заплатило водоканалу за 2000 м³. Це означає, що і збір сплачують за такий же обсяг води.

3) **за обсягом витраченої електроенергії.**

Використовують для визначення обсягу забору води насосними агрегатами, застосовуючи формулу:

$$W = E \cdot 367,2 \cdot N_n \cdot N_e / H, \quad (9)$$

де 367,2 — постійний коефіцієнт;

E — витрати електроенергії (кВт/год);

N_n, N_e — коефіцієнти корисної дії насоса та електродвигуна;

H — розрахунковий тиск насоса (м);

W — обсяг використаної води (м³).

Приклад. За паспортом насоса та двигуна ККД насоса становить 0,85, електродвигуна — 0,81, розрахунковий тиск — 25 м. Витрачено електроенергії — 40 000 кВт/год. Отже, обсяг використаної води становить:

$W = 40000 \cdot 367,2 \cdot 0,85 \cdot 0,81 / 25 = 404507,5 \text{ м}^3$ (цей показник записують у рядок 02 Розрахунку);

4) **за обсягом виробленої електроенергії**. Цей метод застосовують електростанції. Вони визначають кількість пропущеної через турбінний агрегат води за формулою.

$$W = E \cdot 367,2 / N_t \cdot N_g \cdot H, \quad (10)$$

де 367,2 — постійний коефіцієнт;

E — обсяг виробленої електроенергії (кВт/год);

N_t, N_g — коефіцієнти корисної дії турбіни та генератора;

H — середній корисний тиск (м);

W — обсяг пропущеної через турбіни води (м³).

Приклад. ГЕС виробила за звітний період 200 тис. кВт/год електроенергії. Втрати напору на спорудах водопроводу дорівнюють 0,3 м, а корисний тиск — 9,2 м. За паспортними даними ККД турбіни та генератора становлять відповідно 0,88 та 0,98. Таким чином, обсяг пропущеної через турбіни води становить:

$W = 200\,000 \cdot 367,2 / 0,88 \cdot 0,98 \cdot (9,2 - 0,3) = 9568,3 \text{ тис. м}^3$ (рядок 05 Розрахунку).

Припустимо, що електростанція знаходиться в басейні Дніпра на південь від М. Києва.

Збір за користування водами для потреб гідроенергетики становить:

$W = 9568,3 \text{ тис. м}^3 \cdot 0,0098^* \text{ грн (рядок 06 Розрахунку) / } 100 \text{ м}^3 = 937,69 \text{ грн (рядок 13 Розрахунку)}$.

Приклад розрахунку збору за спеціальне використання водних ресурсів:

Припущено, що для підприємства, розташованого в Херсонській області (в басейні річки Дніпро), встановлено ліміт — 2000 м³ для поверхневих та 200 — для підземних вод (рядок 01 Розрахунку). У той же час забрано було 2700 м³ (з них підземних — 500 м³) (рядок 02 Розрахунку).

Нараховано збір за використання вод:

— поверхневих водних об'єктів (у межах ліміту) — 2000 (рядок 03 Розрахунку) · 4,79 (рядок 06 Розрахунку) = 95,80 грн (рядок 08 Розрахунку);

— підземних (у межах ліміту) – 200 (рядок 03 Розрахунку) × × 7,56 (рядок 06 Розрахунку) = 15,12 грн (рядок 08 Розрахунку).

Оскільки було перевищено ліміти, то окремо нараховуються суми збору за спеціальне використання водних ресурсів за перевищення лімітів:

— для поверхневих об'єктів – (2200 – 2000) (рядок 04 Розрахунку) · 4,79 (рядок 06 Розрахунку) · 5 = 47,90 грн (рядок 09 Розрахунку);

— для підземних – (500 – 200) (рядок 04 Розрахунку) · 7,56 (рядок 06 Розрахунку) · 5 = 113,40 грн (рядок 09 Розрахунку).

Усього нараховано збору: 95,80 + 15,12 + 47,90 + 113,40 = 272,22 грн.

У додатку М представлена форма Розрахунку збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики.

16.2. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства

Згідно Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» від 9 квітня 1999 р. № 587-XIV (далі — Закон України № 587) визначено, що цей збір сплачують суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності та підпорядкування, які реалізують в оптово-роздрібній мережі алкогольні напої та пиво. Підприємства — виробники алкогольних напоїв не є платниками цього збору, за винятком випадків, коли такі підприємства мають фірмові магазини, що в свою чергу не є суб'єктом підприємницької діяльності, не мають самостійного балансу, банківських рахунків і не ведуть відокремлений бухгалтерський облік.

Згідно Закону України № 587 та Порядку справляння збору та використання коштів на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства, затвердженого постановою КМУ від 29. 06. 1999 р. № 1170, об'єктом обкладення збором є виручка, одержана на кожному етапі реалізації в оптово-роздрібній торгівельній мережі та в мережі громадського харчування алкогольних напоїв та пива, що включається в суму торговельного обороту. Згідно П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» у статті «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» відображається загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, по-

слуг без вирахування наданих знижок, сум повернення проданих товарів і непрямих податків (ПДВ, акцизний збір тощо). Це означає, що об'єктом оподаткування збором на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства є сума виручки на кожному етапі реалізації алкогольних напоїв та пива, що включає ПДВ та акцизний збір. Сума збору до реалізаційної ціни не включається і не враховується при розрахунку торгівельної націнки.

Податкові зобов'язання щодо сплати збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства виникають з моменту отримання коштів за реалізовані алкогольні напої та пиво.

Моментом розрахунку збору є момент визначення виручки від реалізації, тобто — фактичне відвантаження товару незалежно від суми попередньої оплати.

Ставка збору відповідно до Закону України № 587 становить один відсоток від об'єкта оподаткування.

Відповідно до Порядку форми звіту про суму нарахованого збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства та порядку його заповнення і подання, а також форми довідки про суми зазначеного збору, затвердженого наказом ДПАУ від 28.03.2002 р. № 133, платник збору самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає у **Звіті про суму нарахованого збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства**.

Згідно з Законом № 2181 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» звіт подається платником збору до органу державної податкової служби за своїм місцезнаходженням щомісяця протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця. Платник податку зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в податному ним звіті, протягом десяти календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звіту.

Порядок заповнення звіту наступний:

Якщо протягом звітного місяця суб'єкт підприємницької діяльності не реалізовував в оптово-роздрібній мережі та в мережі громадського харчування алкогольні напої та пиво і не отримував виручки від такої реалізації, то звіт про суму нарахованого збору за цей місяць не подається.

Дія Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» від 9 квітня 1999 р. № 587-XIV обмежена до 31 грудня 2009 року.

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ ЗВІТУ ПРО СУМУ НАРАХОВАНОГО ЗБОРУ
НА РОЗВИТОК ВИНОГРАДАРСТВА, САДІВНИЦТВА І ХМЕЛЯРСТВА**

№ з/п	№ рядка	Графа 4 «За звітний місяць»	Графа 5 «Наростаючим підсумком з початку року»
1	2	3	4
1	Рядок 1 «Виручка від реалізації алкогольних напоїв та пива (грн)»	заноситься виручка від реалізації алкогольних напоїв та пива, отримана у звітному місяці	зазначається виручка від реалізації алкогольних напоїв і пива, отримана за звітний місяць, а також місяці, що передували йому з початку року
2	Рядок 2 «Ставка збору (1 %)»	зазначається ставка збору 1 %	зазначається ставка збору 1 %
3	Рядок 3 «Нараховано збору (ряд. 01 × × ряд. 02) (грн)»	значення визначається як добуток відповідних значень рядків 1 та 2	значення визначається як добуток відповідних значень рядків 1 та 2
4	Рядок 4 «Фактично сплачено до бюджету»	якщо до моменту подання звіту були повністю або частково погашені зобов'язання, що виникли у звітному місяці, зазначається сума фактично сплаченого збору в погашення зобов'язань звітного місяця. У протилежному випадку — прокреслюється	зазначається сума збору, фактично сплачена до бюджету на момент подання звіту з початку року

16.3. Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету

Справляння збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету здійснюється на основі законів України «Про систему оподаткування», «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», Кодексу України про надра та постанов Кабінету Міністрів України: від 12 грудня 1994 року № 827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення», від 27 січня 1995 року № 58 «Про затвердження Положення про порядок списання запасів корисних копалин з обліку гірничовидобувного підприємства», від 27 січня 1995 року № 59 «Про затвердження Положення про порядок на-

дання гірничих відводів», від 14 лютого 1995 року № 114 «Про Порядок передачі розвіданих родовищ корисних копалин для промислового освоєння», від 2 серпня 1996 року № 899 «Про платежі за користування надрами», від 5 травня 1997 року № 432 «Про затвердження Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр», від 29 січня 1999 року № 115 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, та його справляння», від 4 червня 1999 року № 972 «Про внесення змін і доповнень до постанови Кабінету Міністрів України від 29 січня 1999 року № 115».

Єдиний порядок обчислення і сплати збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету (далі — збір за геологорозвідувальні роботи), складання розрахунків та їх подання до органів державної податкової служби визначає Інструкція про порядок справляння збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, затверджена наказом Комітету України з питань геології та використання надр і Державної податкової адміністрації України від 23 червня 1999 р. № 105/309

Платниками збору за геологорозвідувальні роботи є всі надрокористувачі, незалежно від форми власності, включаючи підприємства з іноземними інвестиціями, які видобувають корисні копалини на розташованих у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони родовищах:

— раніше розвіданих та переданих в установленому порядку для промислового освоєння;

— з попередньо оціненими запасами, що за згодою заінтересованих надрокористувачів передані їм для дослідно-промислової розробки та промислового освоєння.

Якщо до складу підприємства — надрокористувача входять структурні підрозділи, які не мають статусу юридичної особи та здійснюють видобуток корисних копалин (шахти, рудники, кар'єри, цехи тощо), то платником збору є підприємство — надрокористувач, до складу якого входять такі структурні підрозділи.

Об'єктом обчислення збору за геологорозвідувальні роботи є обсяг видобутих корисних копалин — для нафти, конденсату, газу природного, утому числі і метану вугільних родовищ, торфу, сапропелю, сировини для виготовлення оптичної та п'єзооптичної продукції, сировини ювелірної і ювелірно-виробної, підзем-

них вод (прісних, мінеральних, термальних, промислових), ропи, мінеральних грязей і мулу та обсяг погашених у надрах запасів корисних копалин — для інших корисних копалин.

Обсяг погашених запасів корисних копалин визначається як сума обсягів видобутих корисних копалин та фактичних їх втрат у надрах під час видобування, за винятком передбачених протоколом Державної комісії по запасах корисних копалин або технічними проектами на розробку родовища втрат корисних копалин в охоронних, бар'єрних ціликах та поблизу неякісно затампонованих свердловин, за умови погодження їх обсягів з органами державного гірничого нагляду.

Обсяги погашених балансових та позабалансових запасів корисних копалин і обсяги видобутих корисних копалин визначаються за даними державної статистичної звітності, підтвердженої обліковими матеріалами геолого-маркшейдерської документації.

Обсяги видобутих (погашених запасів) корисних копалин за квартал приймаються за даними оперативних обмірів чи підрахунків (з уточненням за підсумками року), які здійснює геолого-маркшейдерська служба надрокористувача або інші служби, на які покладено обов'язки ведення обліку обсягів видобутих (погашених запасів) корисних копалин.

Відповідними формами державної статистичної звітності, згідно з наказом Державного комітету статистики України від 31 грудня 1998 року № 435 «Про затвердження загальнодержавного таблиця (переліку) форм державної статистичної звітності», є: «Звітний баланс запасів корисних копалин» (форми: 5-гр — металеві, неметалеві корисні копалини, вугілля; 6-гр — нафта, газ, конденсат; 7-гр — підземні води; 8-гр — техногенні корисні копалини), «Звіт про втрати корисних копалин при видобутку» (форма 70-тп), «Звіт про втрати вугілля в надрах (підземні та відкриті роботи)» (форма 11 — шрп), «Звіт про комплексне використання корисних копалин при збагаченні та металургійному переділі, розкривних порід та відходів виробництва» (форма 71 — тп), «Звіт про використання води» (форма № 2-ТП (водгосп)).

Збір за виконані геологорозвідувальні роботи не справляється за видобуток:

— раніше погашених запасів в корисних копалин, зарахованих у процесі розробки родовищ у встановленому порядку до категорії втрачених у надрах, підтверджених відповідними актами на списання запасів корисних копалин з обліку гірничовидобувного підприємства та обліковими матеріалами геолого-маркшейдерської документації;

— вуглеводневої сировини із свердловин, визначених у встановленому порядку як нерентабельні, з метою недопущення вибухонебезпечних газопроявів у населених пунктах та нафтогазопромислових районах;

— додаткових, понад базові (проектні) обсяги нафти і газу, при дорозробці нафтових і газових родовищ, визначених Кабінетом Міністрів України як родовища з важковидобувними та виснаженими запасами — протягом десяти років з дати одержання ліцензії на експлуатацію таких родовищ;

— підземних вод, які не використовуються в народному господарстві:

— видобуток яких є технологічно вимушеним у зв'язку з видобутком інших корисних копалин в обсягах, погоджених з відповідними органами державного гірничого нагляду, державного геологічного контролю і охорони навколишнього природного середовища;

— які видобуваються із надр для усунення їх шкідливої дії (підтоплення, засолення, заболочування, забруднення, виникнення зсувів тощо).

Нормативи збору за геологорозвідувальні роботи встановлені окремо для кожного виду корисних копалин чи групи близьких за призначенням корисних копалин у гривнях до одиниці видобутку чи погашення у надрах запасів корисних копалин і наведені у додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 29 січня 1999 року № 115 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, та його справляння».

Нормативи збору підлягають індексації з урахуванням офіційно встановленого та опублікованого індексу інфляції. Індексація нормативів здійснюється при розрахунку збору за звітний квартал з урахуванням індексу інфляції за останній місяць звітного кварталу.

Надрокористувачі самостійно обчислюють збір за кожний звітний квартал виходячи з обсягів видобутих (погашених запасів) корисних копалин, нормативів збору з урахуванням індексу інфляції та коефіцієнтів.

За четвертий звітний квартал збір обчислюється виходячи з обсягів видобутих (погашених запасів) корисних копалин з урахуванням уточнених їх обсягів після закінчення року, нормативів збору з урахуванням індексу інфляції та коефіцієнтів.

При видобуванні більше як одного виду корисних копалин збір за геологорозвідувальні роботи обчислюється за кожен їх вид окремо.

Надрокористувачі, які здійснюють видобуток корисних копалин на родовищах, розвідка яких виконувалася частково за рахунок власних коштів, збір обчислюють із застосуванням до нього відповідних коефіцієнтів для тих родовищ, де виконано:

— загальні і детальні пошукові роботи та попередню розвідку за рахунок державного бюджету, а детальну розвідку за рахунок власних коштів — 0,6;

— дорозвідку запасів корисних копалин за рахунок власних коштів — 0,6;

— загальні і детальні пошукові роботи за рахунок державного бюджету, а попередню і детальну розвідку за рахунок власних коштів — 0,4;

— загальні пошукові роботи частково за рахунок державного бюджету на стадії регіональних робіт, а детальні пошукові роботи, попередню і детальну розвідку за рахунок власних коштів — 0,2.

Підставою для застосування коефіцієнтів при обчисленні збору є довідка Комітету України з питань геології та використання надр (далі — Геолком), копія якої подається надрокористувачем до органів державної податкової служби і враховується при обчисленні збору починаючи з того кварталу, в якому вона була подана.

Для одержання довідки Геолкому надрокористувач подає Державному інформаційному геологічному фонду («Геоінформ») лист-заяву на одержання довідки і завірену копію документа (документів) або витяг з нього (з них), який підтверджує небюджетне фінансування окремих стадій виконаних геологорозвідувальних робіт (витяг з фінансового плану підприємства, кошторису витрат власних коштів, звіти про виконані геологорозвідувальні роботи за формою 01-гр і 2-гр тощо).

Якщо Надрокористувачі видобувають більше одного виду корисних копалин, що супутньо залягають на одному родовищі, збір за виконані геологорозвідувальні роботи обчислюється за основний вид корисної копалини у повному обсязі, а за супутньо-залягаючі корисні копалини — із застосуванням до нього коефіцієнта 0,2. У такому разі для обчислення загальної суми збору до нормативу збору за основний вид корисної копалини застосовується загальний коефіцієнт 1,2.

При розробці балансових і позабалансових запасів корисних копалин збір за виконані геологорозвідувальні роботи обчислюється за кожний вид запасів окремо.

Збір за позабалансові запаси корисних копалин розраховується виходячи з обсягів погашених позабалансових запасів корисних копалин, нормативів збору з урахуванням індексу інфляції, відповідних коефіцієнтів із застосуванням до нього коефіцієнта 0,5.

При розробці техногенних родовищ корисних копалин збір за виконані геологорозвідувальні роботи обчислюється, як для аналогічних природних родовищ, виходячи з обсягів видобутих (погашених балансових та позабалансових запасів) корисних копалин, нормативів збору з урахуванням індексу інфляції, відповідних коефіцієнтів із застосуванням до нього коефіцієнта 0,5.

При видобуванні нафти, конденсату, природного газу та метану вугільних родовищ з коефіцієнтом вилучення, що перевищує затверджений Державною комісією по запасах корисних копалин (зазначений у протоколі затвердження), збір за відповідні додаткові обсяги видобутку обчислюється виходячи з обсягів видобутих зазначених корисних копалин, нормативів збору з урахуванням індексу інфляції, відповідних коефіцієнтів із застосуванням до нього коефіцієнта 0,5.

Підприємство — надрокористувач, до складу якого входять структурні підрозділи, які не мають статусу юридичної особи та здійснюють видобуток корисних копалин (шахти, рудники, кар'єри, цехи тощо), обчислює збір у розрізі цих підрозділів.

Обчислення збору за геологорозвідувальні роботи при видобуванні титанової руди розсипних родовищ іршанської групи і розсипних родовищ титано-цирконієвих руд здійснюється, виходячи з обсягів погашених у надрах балансових та позабалансових запасів цих руд у тоннах, нормативів збору з урахуванням індексу інфляції та коефіцієнтів. Для обчислення суми збору обсяги погашених запасів руд у кубічних метрах перераховуються в тонни згідно з об'ємною масою руди.

Розрахунки збору за геологорозвідувальні роботи складають усі надрокористувачі — платники збору щоквартально за кожний вид корисних копалин. Кожний вид корисної копалини відображається у графах «Назви корисних копалин». Потрібні дані для обчислення величини збору проставляються у відповідних рядках проти відображених корисних копалин.

У спеціальному полі для службових відміток про вид розрахунку, яке розміщене у верхній частині першої сторінки розрахунку праворуч від відмітки про одержання, у рядку «Загальний розрахунок» вказується позначка (×), якщо подається загальний розрахунок збору. У разі подання нового (уточненого) розрахунку, що містить виправлені показники, позначок у рядку не робиться.

**ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ РОЗРАХУНКУ ЗБОРУ ЗА ГЕОЛОГОРозвІДУВАЛЬНІ РОБОТИ,
ВИКОНАНІ ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ**

№ з/п	№ рядка розрахунку	Назва рядка	Зміст
1	2	3	4
1	Рядок 01	Обсяг погашених балансових запасів корисних копалин»	Відображається обсяг погашених балансових запасів у звітному кварталі за кожним видом корисних копалин, який видобувається надкористувачем. Обсяги погашених балансових запасів корисних копалин за звітний квартал заносяться до рядка 01 за оперативними обмірами чи підрахунками геолого-маркшейдерської служби надкористувачів або інших служб, на які покладено обов'язки ведення обліку обсягів погашених запасів корисних копалин (з уточненням за підсумками року)
2	Рядок 02	«Обсяг погашених позабалансових запасів корисних копалин»	Відображається обсяг погашених позабалансових запасів у звітному кварталі за кожним видом корисних копалин. Обсяги погашених позабалансових запасів корисних копалин за звітний квартал заносяться до рядка 02 за оперативними обмірами чи підрахунками геолого-маркшейдерської служби надкористувачів або інших служб, на які покладено обов'язки ведення обліку обсягів погашених позабалансових запасів корисних копалин (з уточненням їх за підсумками року)
3	Рядок 03	«Обсяг видобутих корисних копалин»	Відображається обсяг видобутих корисних копалин у звітному кварталі за кожним видом корисних копалин, які видобуваються надкористувачем. Обсяги видобутих корисних копалин заносяться до рядка 03 за оперативними обмірами чи підрахунками геолого-маркшейдерської служби надкористувачів або інших служб, на які покладено обов'язки ведення обліку обсягів видобутих корисних копалин, з уточненням обсягу видобутку за підсумками року
4	Рядок 04	«Норматив збору»	Проставляються, відповідно, нормативи для кожного виду корисної копалини, що встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 1999 року № 115 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, та його справляння»

№ з/п	№ рядка розрахунку	Назва рядка	Зміст
1	2	3	4
5	Рядок 05	«Індекс інфляції за останній місяць звітного кварталу»	Проставляється офіційно встановлений та опублікований індекс інфляції. Для обчислення збору за звітний квартал проставляється індекс інфляції за останній місяць звітного кварталу
6	Рядок 06	«Проіндексований норматив збору»	Визначається як добуток рядків 04 і 05, поділений на 100
7	Рядок 07	«Величина збору з урахуванням індексу інфляції»	Проставляється величина збору у звітному кварталі за обсяги видобутих (погашених запасів) корисних копалин, яка розраховується як добуток рядків 01 (02, 03) та 06. Якщо у надкористувача немає підстав для застосування інших відповідних коефіцієнтів, то значення цього рядка відповідає всього нарахованій величині у звітному кварталі (рядок 21)
8	Рядки 08, 09, 10, 11	Коефіцієнти, які застосовуються при обчисленні величини збору залежно від частково виконаних геологорозвідувальних робіт за рахунок власних коштів	Заповнюються у випадках, коли платник подає органам державної податкової служби довідку про видобування корисних копалин на родовищах, розвідка яких здійснена частково за рахунок власних коштів
9	Рядок 12	«Величина збору з урахуванням коефіцієнтів»	Проставляється величина збору у звітному кварталі за обсяги видобутих (погашених балансних та позабалансних запасів) корисних копалин на родовищах, розвідка яких здійснена частково за рахунок власних коштів надкористувача, яка розраховується як добуток рядків 01 (02, 03), 06 та 08 (09, 10, 11)
10	Рядок 13	«Коефіцієнт за корисні копалини, які сукупно залягають на одному родовищі»	Заповнюється у випадках, якщо надкористувачі видобувають більше одного виду корисних копалин, які сукупно залягають на родовищі — проставляється коефіцієнт 0,2

11	Рядок 14	«Величина збору з урахуванням коефіцієнта за корисні копалини, які супутньо залягають на одному родовищі»	Проставляється величина збору у звітному кварталі за обсяги видобутих (погашених балансових та позабалансових запасів) основних корисних копалин збільшена в 1,2 рази. Розраховується як добуток рядків 01 (02, 03), 06 та 08 (09, 10, 11), помножений на 1,2
12	Рядок 15	«Коефіцієнт за позабалансові запаси»	У разі видобутку позабалансових запасів корисних копалин проставляється коефіцієнт 0,5
13	Рядок 16	«Величина збору з урахуванням коефіцієнта за позабалансові запаси»	Проставляється величина збору у звітному кварталі за обсяги погашених позабалансових запасів корисних копалин, яка розраховується як добуток рядків 02, 06, 08, 09, 10, 11), 15 та з урахуванням, якщо є потреба, коефіцієнта за супутні корисні копалини
14	Рядок 17	«Коефіцієнт за розробку техногенних родовищ»	У разі видобутку корисних копалин з техногенних родовищ проставляється коефіцієнт 0,5
15	Рядок 18	«Величина збору з урахуванням коефіцієнта за розробку техногенних родовищ»	Проставляється величина збору за звітний квартал за обсяги видобутих (погашених балансових та позабалансових запасів) корисних копалин з техногенних родовищ, яка розраховується як добуток рядків 01 (02, 03), 06, 08 (09, 10, 11), 17 та з урахуванням, за потреби, коефіцієнта за супутні корисні копалини
16	Рядок 19	«Коефіцієнт за видобуток нафти, конденсату, природного газу та метану вугільних родовищ з коефіцієнтом вилучення»	У разі видобутку нафти, конденсату, природного газу та метану вугільних родовищ з коефіцієнтом вилучення, що перевищує затверджений Державною комісією по запасах корисних копалин, проставляється коефіцієнт 0,5
17	Рядок 20	«Величина збору з урахуванням коефіцієнта вилучення за видобуток нафти, конденсату, природного газу метану вугільних родовищ»	Проставляється величина збору за звітний квартал за обсяги видобутих нафти, конденсату, природного газу та метану вугільних родовищ з коефіцієнтом вилучення, яка розраховується як добуток рядків 03, 06, 08 (09, 10, 11), 19 та з урахуванням, за потреби, коефіцієнта за супутні корисні копалини
18	Рядок 21	«Всього нараховано збору в площині кожного виду корисних копалин»	Проставляється нарахована величина збору за кожний вид корисних копалин, що відображена у графах «Назви корисних копалин», і сума цих значень проставляється у графі «Всього»

Закінчення табл. 63

№ з/п	№ рядка розрахунку	Назва рядка	Зміст
1	2	3	4
19	Рядок 22	«Сплачено авансових внесків за звітний квартал»	Проставляється сума, що сплачена авансовими внесками за перший та другий місяць звітного кварталу
20	Рядок 23	«Підлягає сплаті у звітному кварталі до державного бюджету»	Проставляється сума, яка розраховується як різниця між нарахованим збором у графі «Всього» та сумою, що сплачена авансовими внесками
21	Рядки 24—28		Заповнюються у разі подання нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники, з використанням показників загального розрахунку за відповідний період. У разі подання загального розрахунку рядки 24—28 не заповнюються і в них відповідно проставляються прочерки
22	Рядок 24	«Усього нараховано збору за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється»	Проставляється показник рядка 21 загального розрахунку за період, показники якого виправляються
23	Рядок 25	«Сума збору (недоплати), яка збільшує податкове зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок»	Проставляється різниця значень рядків 21 і 24 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
24	Рядок 26	«Сума збору, яка зменшує податкові зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок»	Проставляється різниця значень рядків 24 і 21 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники
25	Рядок 27	«Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати»	Проставляється показник, який складає 10 відсотків показника за рядком 25 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники.
26	Рядок 28	«Зміст помилок»	Платник стисло вказує причину, яка вплинула на розмір податкового зобов'язання зі збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету

У рядку «Новий (уточнений розрахунок)» вказується позначка (×), якщо подається новий (уточнений) розрахунок збору, що містить виправлені показники. У разі подання загального розрахунку позначок у рядку не робиться.

Базовий податковий (звітний) період для збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, дорівнює календарному кварталу.

Розрахунки збору подаються надкористувачами протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, органам державної податкової служби за місцезнаходженням родовища корисних копалин.

Якщо останній день строку подання розрахунку збору припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається наступний за вихідним або святковим робочий день.

У разі, коли у майбутніх податкових періодах платник збору самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданому ним розрахунку збору, такий платник зобов'язаний подати новий (уточнений) розрахунок збору, що містить виправлені показники.

Надкористувач, який перебуває на податковому обліку в органах державної податкової служби іншого району (міста), ніж місцезнаходження родовища корисних копалин, що ним експлуатується, протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, додатково подає (надсилає) до органу державної податкової служби, в якому він зареєстрований, копію розрахунку збору за геологорозвідувальні роботи з відміткою органу державної податкової служби, яка прийняла оригінал розрахунку.

За рішенням нафтогазовидобувного підприємства розрахунок збору можуть подавати до органів державної податкової служби безпосередньо його філії, які мають поточні рахунки, за місцем податкової реєстрації таких філій.

Надкористувачі сплачують авансові квартальні внески збору до 20 числа третього місяця звітного кварталу і до 20-го числа місяця, наступного за звітним кварталом, у розмірі однієї третини суми збору, визначеної у попередньому розрахунку.

Авансові внески розраховуються платником збору самостійно у розмірі одної третини величини збору, нарахованої за попередній звітний квартал.

Сума збору в повному обсязі, обчислена відповідно до розрахунку за звітний (податковий) квартал (з урахуванням фактично внесених авансових платежів за цей квартал), сплачується протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного

строку подання розрахунку збору (тобто протягом 50 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу), за місцем податкової реєстрації платника (місцем перебування на податковому обліку в органах державної податкової служби).

За рішенням нафтогазовидобувного підприємства збір можуть вносити безпосередньо його філії, які мають поточні рахунки, за місцем податкової реєстрації таких філій.

Збір за виконані геологорозвідувальні роботи справляється з дати видобутку корисної копалини.

Сума збору за геологорозвідувальні роботи відноситься на валові витрати виробництва.

Від сплати збору за геологорозвідувальні роботи звільняються землевласники і землекористувачі, які здійснюють у встановленому порядку видобуток корисних копалин місцевого значення для власних потреб (тобто без реалізації видобутої мінеральної сировини чи продукції її переробки) або користуються надрами для господарських і побутових потреб на наданих їм у власність чи користування земельних ділянках.

Контроль за своєчасністю і повнотою сплати збору за геологорозвідувальні роботи до державного бюджету здійснюють органи державної податкової служби, а контроль за правильністю обчислення збору здійснюють органи державного геологічного контролю та державної податкової служби шляхом проведення перевірок відповідних документів.

Платники збору за геологорозвідувальні роботи несуть відповідальність за правильність обчислення, повноту і своєчасність сплати збору до бюджету, а також правильність складання та своєчасність подання розрахунків органам державної податкової служби відповідно до чинного законодавства України.

У додатку **Н** представлена форма Розрахунку Збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету.

16.4. Збір за забруднення навколишнього природного середовища

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 року № 303 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору» (із змінами і доповненнями)

Інструкцією «Про порядок обчислення та сплати Збору за забруднення навколишнього природного середовища» визначено єдиний на території України порядок обчислення і сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища (далі — збір), а також відповідальність платників за достовірність даних про обсяги викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, розміщені відходи таза правильність обчислення, повноту і своєчасність сплати збору.

За цією Інструкцією обчислюються суми збору, який справляється за:

— викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин (далі — викиди) стаціонарними і пересувними джерелами забруднення;

— скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти (далі — скиди) / (Встановлення та стягнення плати, яка справляється за скиди промислових та інших стічних вод у системи каналізації, регулюється нормативно-правовими актами Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України).

— розміщення відходів.

Платниками збору є суб'єкти підприємницької діяльності, незалежно від форм власності, включаючи їх об'єднання, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, розташовані на території іншої територіальної громади; бюджетні, громадські та інші підприємства, установи і організації; постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи в Україні; громадяни, які здійснюють на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище та розміщення відходів.

Органи Мінекоресурсів разом з органами місцевого самоврядування або з місцевими державними адміністраціями до 1 грудня року, що передує звітному, направляють органам державної податкової служби перелік платників збору за забруднення навколишнього природного середовища, які здійснюють викиди стаціонарними джерелами забруднення, скиди і розміщення відходів та зміни до переліку до 1 числа місяця, наступного за кварталом, у якому вони виникли.

Платники збору, які здійснюють викиди виключно пересувними джерелами забруднення, без установлення їм лімітів викидів, у перелік не включаються.

Не включення платника збору в перелік не звільняє його від сплати збору.

Об'єктами обчислення збору є:

— для стаціонарних джерел забруднення — обсяги забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря або скидаються безпосередньо у водний об'єкт, та обсяги відходів, що розміщуються у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах;

— для пересувних джерел забруднення — обсяги фактично використаних видів пального, в результаті спалення яких утворюються забруднюючі речовини.

Нормативи збору за забруднення навколишнього природного середовища встановлюються як фіксовані суми в гривнях за одиницю основних забруднюючих речовин та розміщених відходів і наведені в таблицях 1.1, 1.7 і 1.9 додатка 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 року № 303 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору».

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2003 р. № 402 «Про внесення змін у додаток 1 до Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору» (далі — постанова № 402) з 01.04.2003 р. введено нові нормативи цього збору.

При цьому в останньому абзаці зміненої редакції додатку 1 до Порядку, затвердженого постановою № 402, зазначено, що до нормативу цього збору у 2003 р. застосовується коефіцієнт 0,8.

Ураховуючи місцеві умови, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради за поданням органів Мінекоресурсів можуть збільшувати перелік видів забруднюючих речовин, на які встановлюється збір за викиди і скиди.

У разі скидання забруднюючих речовин в озера, ставки та інші непроточні водні об'єкти норматив збору, який справляється за скид забруднюючих речовин у ці водні об'єкти, збільшується у 1,5 раза.

У разі захоронення забруднюючих рідинних речовин, відходів виробництва та стічних вод у глибокі підземні водоносні горизонти, що не містять прісних вод, слід застосовувати норматив збору як за скид забруднюючих речовин відповідно до таблиці 1.7 чи 1.8 додатка 1 до постанови з коефіцієнтом 10.

За розміщення відходів, на які не встановлено класів небезпечності, застосовується норматив збору як за розміщення відходів першого класу небезпечності в розмірі 55 гривень за тонну.

Нормативи збору, який справляється за викиди пересувними джерелами забруднення, встановлюються в залежності від виду пального та транспорту (автомобільного, залізничного, морського та річкового) відповідно до таблиць 1.4—1.6 додатка 1 до постанови.

Ліміти викидів стаціонарними джерелами забруднення визначаються для платників збору на підставі затверджених проектів нормативів гранично допустимих викидів.

Органи Мінекоресурсів встановлюють терміном на п'ять років щорічні ліміти викидів стаціонарними джерелами забруднення за затвердженою Мінекоресурсів формою і доводять їх платникам збору до 1 червня попереднього року.

Для пересувних джерел забруднення ліміти викидів забруднюючих речовин не встановлюються.

Щорічні ліміти скидів у водні об'єкти загальнодержавного значення для первинних водокористувачів визначаються у дозволах на спеціальне водокористування, які видають органи Мінекоресурсів.

Щорічні ліміти скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти місцевого значення для первинних водокористувачів визначаються у дозволах на спеціальне водокористування, які видаються місцевими державними адміністраціями, а в містах обласного значення — виконавчими органами рад за погодженням з органами Мінекоресурсів.

Обсяги скидів, пов'язаних з проведенням планового ремонту каналізаційних мереж і споруд, включаються до загального ліміту скидів. Обсяги та умови проведення таких скидів погоджуються з органами Мінекоресурсів. Збір, який справляється за ці скиди, нараховується як за скиди, що проводяться в межах установлених лімітів.

У разі перевищення погодженого обсягу скидів та порушення умов їх проведення, пов'язаних з плановим ремонтом каналізаційних мереж і споруд, плата обчислюється як за понадлімітні скиди, а збитки, заподіяні навколишньому природному середовищу, відшкодовуються в установленому законодавством порядку.

За понадлімітні обсяги викидів, скидів забруднюючих речовин та розміщення відходів збір обчислюється і сплачується в п'ятикратному розмірі.

У разі відсутності в платника затверджених у встановленому порядку лімітів викидів від стаціонарних джерел забруднення, скидів і розміщення відходів збір обчислюється і сплачується в п'ятикратному розмірі.

Суми збору, який справляється за викиди стаціонарними джерелами забруднення ($\Pi_{\text{вс}}$), обчислюються платниками самостійно щокварталу наростаючим підсумком з початку року на підставі затверджених лімітів, виходячи з фактичних обсягів викидів, нормативів збору та коригувальних коефіцієнтів, наведених у таблицях 2.1, 2.2 додатка 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 303 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору» (далі — додаток 2 до постанови) і визначаються за формулою

$$\Pi_{\text{вс}} = \sum_{i=1}^n (M_{\text{лі}} \cdot H_{\text{бі}} \cdot K_{\text{нас}} \cdot K_{\text{ф}}) + (M_{\text{пі}} \cdot H_{\text{бі}} \cdot K_{\text{нас}} \cdot K_{\text{ф}} \cdot K_{\text{п}}), \quad (11)$$

де $M_{\text{лі}}$ — обсяг викиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах у межах ліміту (т);

$M_{\text{пі}}$ — обсяг понадлімітного викиду (різниця між обсягом фактичного викиду і ліміту) i -тої забруднюючої речовини в тоннах (т);

$H_{\text{бі}}$ — норматив збору за тонну i -тої забруднюючої речовини, у гривнях (грн/т);

$K_{\text{нас}}$ — коригувальний коефіцієнт, який враховує чисельність жителів населеного пункту, наведено в табл. 2.1 додатка 2 до постанови;

$K_{\text{ф}}$ — коригувальний коефіцієнт, який враховує народногосподарське значення населеного пункту, наведено в табл. 2.2 додатка 2 до постанови;

$K_{\text{п}}$ — коефіцієнт кратності збору за понадлімітний викид в атмосферу забруднюючих речовин — 5.

Суми збору, який справляється за викиди пересувними джерелами забруднення ($\Pi_{\text{вп}}$), обчислюються платниками самостійно щокварталу наростаючим підсумком з початку року, виходячи з кількості фактично використаного пального та його виду, на підставі нормативів збору за ці викиди і коригувальних коефіцієнтів, наведених у таблицях 2.1, 2.2 додатка 2 до постанови, і визначаються за формулою

$$\Pi_{\text{вп}} = \sum_{i=1}^n M_i \cdot H_{\text{бі}} \cdot K_{\text{нас}} \cdot K_{\text{ф}}, \quad (12)$$

де M_i — кількість використаного пального i -того виду, у тоннах (т);

$H_{\text{бі}}$ — норматив збору за тонну i -того виду пального, у гривнях (грн/т);

$K_{\text{нас}}$ — коригувальний коефіцієнт, який враховує чисельність жителів населеного пункту, наведено в таблиці 2.1 додатка 2 до постанови;

$K_{\text{ф}}$ — коригувальний коефіцієнт, який враховує народно-господарське значення населеного пункту, наведено в таблиці 2.2 додатка 2 до постанови;

Суми збору, який справляється за скиди (P_c), обчислюються платниками самостійно щоквартально наростаючим підсумком з початку року на підставі затверджених лімітів, виходячи з фактичних обсягів скидів, нормативів збору та коригувального коефіцієнта, наведеного в таблиці 2.3 додатка 2 до постанови, і визначаються за формулою:

$$P_c = \sum_{l=1}^n (M_{li} \cdot H_{bi} \cdot K_{pb}) + (M_{li} \cdot H_{bi} \cdot K_{pb} \cdot K_n), \quad (13)$$

де M_{li} — обсяг скиду i -тої забруднюючої речовини в межах ліміту в тоннах (т);

M_{li} — обсяг понадлімітного скиду (різниця між обсягом фактичного скиду і ліміту) i -тої забруднюючої речовини, у тоннах (т);

H_{bi} — норматив збору за тонну i -тої забруднюючої речовини, у гривнях (грн/т);

K_{pb} — регіональний (басейновий) коригувальний коефіцієнт, який враховує територіальні екологічні особливості, а також еколого-економічні умови функціонування водного господарства, наведено в таблиці 2.3 додатка 2 до постанови;

K_n — коефіцієнт кратності збору за понадлімітні скиди забруднюючих речовин — 5;

Суми збору який справляється за розміщення відходів (P_{pv}), обчислюються платниками самостійно щокварталу наростаючим підсумком з початку року на підставі затверджених лімітів, виходячи з фактичних обсягів розміщенні відходів, нормативів збору та коригувальних коефіцієнтів, на ведених у таблицях 2.4, 2.5 додатка 2 до постанови, і визначаються за формулою:

$$P_{pv} = \sum_{l=1}^n (H_{bi} \cdot M_{li} \cdot K_r \cdot K_o) + (K_n \cdot H_{bi} \cdot M_{pi} \cdot K_r \cdot K_o), \quad (14)$$

де M_{li} — обсяг відходів i -того виду в межах ліміту (згідно з дозволами на розміщення), у тоннах (т);

M_{pi} — обсяг понадлімітного розміщення відходів (різниця між обсягом фактичного розміщення відходів і лімітом) i -того виду, у тоннах (т);

N_{6i} — норматив збору за тонну відходів i -того виду в межах ліміту, у гривнях за тонну (грн /т);

K_r — коригувальний коефіцієнт, який враховує розташування місця розміщення відходів, наведено в таблиці 2.4 додатка 2 до постанови;

K_o — коригувальний коефіцієнт, який враховує характер обладнання місця розміщення відходів, наведено в таблиці 2,5 додатка 2 до постанови;

K_n — коефіцієнт кратності збору за понадлімітне розміщення відходів — 5.

Розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища платники збору складають і подають до органу державної податкової служби за своїм місцем податкової реєстрації (місцем перебування на податковому обліку в органах державної податкової служби).

Базовий податковий (звітний) період збору за забруднення навколишнього природного середовища дорівнює календарному кварталу. Розрахунки збору за забруднення навколишнього природного середовища за півріччя, дев'ять місяців та рік складаються наростаючим підсумком починаючи з 01.04.2003 р. За схемою:

II, II—III і II—IV квартали, про що відповідно зазначається у розрахунку.

Розрахунки збору подаються платниками органам державної податкової служби протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, за місцем податкової реєстрації платника (місцем перебування на податковому обліку в органах державної податкової служби).

Якщо останній день строку подання розрахунку збору припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається наступний за вихідним або святковим робочий день.

У разі коли у майбутніх податкових періодах платник збору самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданому ним розрахунку збору, такий платник зобов'язаний подати новий (уточнений) розрахунок збору, що містить виправлені покаznики.

Необхідно пам'ятати, що до п. 17.2 ст. 17 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» внесено зміни пп. «б» п. 15 Закону № 550-М, згідно з якими у разі самостійного виявлення платником факту заниження податкового зобов'язання він самостійно нараховує штраф

розмірі п'яти відсотків (замість 10, як було раніше) від суми виявленої недоплати.

У зв'язку з цим у разі уточнення платником податкових зобов'язань за минулі податкові періоди у бік збільшення та подання відповідного уточнюючого розрахунку платник збору самостійно нараховує суму штрафу у розмірі п'яти відсотків від суми недоплати та відображає її у рядку 11 Розрахунку.

Платники, які здійснюють викиди стаціонарним джерелами забруднення, скиди та розміщення відходів, попередньо погоджують розрахунок збору за рік з територіальними органами Мінекоресурсів.

Контроль за правильністю обчислення збору, дотриманням лімітів викидів, скидів та розміщення відходів здійснюється органами Мінекоресурсів.

Контроль за своєчасністю та повнотою сплати збору здійснюється органами державної податкової служби.

Порядок заповнення форми Розрахунку наведено в табл. 63.

У спеціальному полі для службових відміток про вид розрахунку, яке розміщене у верхній частині першої сторінки розрахунку праворуч від відмітки про одержання, у рядку «Загальний розрахунок» робиться позначка (×), якщо подається загальний розрахунок збору. У разі подання нового (уточненого) розрахунку, що містить виправлені показники, позначок у рядку не робиться.

У рядку «Новий (уточнений) розрахунок» робиться позначка (×), якщо подається новий (уточнений) розрахунок збору, що містить виправлені показники. У разі подання загального розрахунку позначок у рядку не робиться.

Рядки 8—12 заповнюються у разі подання нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники, з використанням показників загального розрахунку за відповідний період.

У разі подання загального розрахунку рядки 8—12 не заповнюються і в них відповідно проставляються прочерки.

У рядку 11 «Сума штрафу у розмірі 5 % від суми недоплати» проставляється показник, який складає 5 відсотків показника за рядком 9 нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники.

У рядку 12 «Зміст помилки» платник стисло вказує причину, яка вплинула на розмір податкового зобов'язання зі збору за забруднення навколишнього природного середовища.

У додатку **О** представлена форма Розрахунку збору за забруднення навколишнього природного середовища.

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ РОЗРАХУНКУ ЗБОРУ
ЗА ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА**

№ з/п	№ колонки	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
1	1	Назви забруднюючих речовин, видів пального, виду та класу небезпеки відходів	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.	Заносяться назви забруднюючих речовин відповідно до переліку, наведеного в таблиці 1.1 додатка 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 01.03.2000 № 303, із змінами. Якщо речовину відповідними рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад додатково включено до переліку основних забруднюючих речовин, на які встановлюється збір за викиди, то заноситься назва цієї забруднюючої речовини з установленням для неї класом небезпечності. Якщо для такої речовини не встановлено класу небезпечності, то заноситься її назва з установленням орієнтовно безпечним рівнем впливу. Якщо для даної речовини не встановлено класу небезпечності та орієнтовно безпечного рівня впливу, то заноситься її назва і вказується її клас небезпечності (оскільки, згідно з Постановою, для таких речовин норматив збору встановлюється як за викид речовини I класу небезпечності)
2	1	Назви забруднюючих речовин, видів пального, виду та класу небезпеки відходів	2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.	Заносяться назви видів пального згідно з таблицями 1.4—1.6 додатка 1 до Постанови
3	1	Назви забруднюючих речовин, видів пального, виду та класу небезпеки відходів	3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.	Заносяться назви забруднюючих речовин згідно з переліком, наведеним у таблиці 1.7 додатка 1 до Постанови. Якщо речовину відповідними рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних Київської та Севастопольської міських рад додатково включено до переліку основних забруднюючих речовин на які встановлюється збір за скиди, то заноситься назва цієї забруднюючої речовини з указанням граничнодопустимого концентрації. Якщо для даної речовини не встановлено граничнодопустимого концентрації, то заноситься назва забруднюючої речовини і вказується найменша величина граничнодопустимого концентрації (до 0 001 мг/л), наведеної у таблиці 1.8.

4	1	Назви забруднюючих речовин, видів пального, виду та класу небезпеки відходів	4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Заносяться назви видів відходів і класи їх небезпеки, наведені в таблиці 1.9 додатка 1 до Постанови Якщо клас небезпеки відходів не встановлено, то заноситься назва виду відходів і вказується 1 клас небезпеки (оскільки згідно з Постановою, за розміщення таких відходів норматив збору встановлюється як за розміщення відходів 1 класу небезпеки)
5	2	«Ліміти викидів стаціонарними джерелами забруднення скидів, розміщення відходів»	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін., 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін., 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Проставляються ліміти викидів стаціонарними джерелами забруднення, скидів забруднюючих речовин, розміщення відходів на рік (у тоннах) На викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересуваними джерелами ліміти не встановлюються і у відповідних комірках рядків 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін. не вказуються.
6	3	«Фактичні обсяги викидів, використаного пального, скидів, розміщення відходів»	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін., 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін., 4.1, 4.2, 4.3 тощо	Проставляються фактичні обсяги викидів, використаного пального, скидів розміщення відходів (у тоннах) Дані про фактичні обсяги вказуються на підставі за викиди — форм первинної документації (журнали обліку за формами ПОД-1, ПОД-2, ПОД-3), за скиди — форм первинної документації (журнали обліку за формами ПОД-11, ПОД-12, ПОД-13), за розміщення відходів — матеріально-сировинних балансів виробництва, за використання пального — первинної документації бухгалтерського обліку
7	4	«Нормативи збору за викиди, скиди, розміщення відходів»	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.	Проставляються нормативи збору, установлені за викиди забруднюючих речовин згідно з таблицею 1.1 додатка 1 до Постанови Якщо речовина відповідними рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, областей, Київської та Севастопольської міських рад додатково включена до переліку основних забруднюючих речовин, на які встановлюється збір за викиди, то норматив проставляється залежно від установленого класу небезпечності даної забруднюючої речовини згідно з таблицею 1.2 додатка 1 до Постанови. Якщо для такої речовини не встановлено класу небезпечності, то вказується норматив збору залежно від установленого для неї ориєнтованого рівня впливу згідно з таблицею 1.3 додатка 1 до Постанови. Якщо для даної речовини не встановлено класу небезпечності та ориєнтованого безпечного рівня впливу, то вказується норматив збору як за викиди забруднюючої речовини 1 класу небезпечності в розмірі 381 грн /тонну

Продовження табл. 64

№ з/п	№ колонки	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
8	4	«Нормативи збору за викиди, скиди, розміщення відходів»	2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.	Проставляється відповідні нормативи збору, установлені для видів пального згідно з таблицями 1.4, 1.5 і 1.6 додатка 1 до Постанови
9	4	«Нормативи збору за викиди, скиди, розміщення відходів»	3.1, 3.2, 3.3 і т. д.	Проставляються відповідні нормативи збору, встановлені за скиди забруднюючих речовин згідно з таблицею 1.7 додатка 1 до Постанови. Якщо речовина відповідними рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад додатково включена до переліку основних забруднюючих речовин на які встановлюється збір за скиди, то вказується відповідний норматив збору залежно від установленної граничнодопустимой концентрації згідно з таблицею 1.8 додатка 1 до Постанови. Якщо для такої речовини не встановлено граничнодопустимой концентрації то вказується норматив збору як за скид речовини з найменшою величиною граничнодопустимой концентрації в розмірі 2752 грн/тону
10	4	«Нормативи збору за викиди, скиди, розміщення відходів»	4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Проставляються відповідні нормативи збору, установлені за розміщення відходів залежно від класу їхньої небезпеки згідно з таблицею 1.9 додатка 1 до Постанови. Для обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням, вказується норматив збору в розмірі 55 грн /1 одиницю Для люмінесцентних ламп вказується норматив збору в розмірі 1 грн /1 одиницю
11	5	«Коефіцієнти до нормативів збору (1,5 або 10)	3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.	Указується коефіцієнт 1,5 — у разі скидання забруднюючих речовин в озеро, ставки та інші непрогочні водні об'єкти або коефіцієнт 10 — у разі захоронення забруднюючих речовин, відходів виробництва та стічних вод у глибокі підземні водоносні горизонти, що не містять прісних вод

12	5	«Коефіцієнти до нормативів збору (1,5 або 10)	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін., 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін., 4.1, 4.2, 4.3 тощо	Не заповнюються.
13	6 і 7	«Коригуючі коефіцієнти згідно з додатком 2 до постанови КМ України від 01 03 99 № 303	1.1, 1.2, 1.3 і т. 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.	Проставляються відповідні коригуючі коефіцієнти залежно від чисельності жителів (к. 6) та типу населеного пункту (к. 7), наведені в таблицях 2.1, 2.2 додатка 2 до Постанови. Якщо населений пункт одночасно має промислове значення та віднесений до курортних, то у відповідних комірках колонки 7 (к. 7) вказується коефіцієнт 1,65
14	6	«Коригуючі коефіцієнти згідно з додатком 2 до постанови КМ України від 01 03 99 № 303	3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.	Проставляються відповідні регіональні (басейнові) коефіцієнти, наведені в таблиці 2.3 додатка 2 до Постанови
15	7	«Коригуючі коефіцієнти згідно з додатком 2 до постанови КМ України від 01 03 99 № 303	3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.	Не заповнюються
16	6 і 7	«Коригуючі коефіцієнти згідно з додатком 2 до постанови КМ України від 01 03 99 № 303	4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Проставляються відповідні коефіцієнти залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі (к. 6) та характеру місця розміщення відходів (к. 7), наведені у таблицях 2.4 і 2.5 додатка 2 до Постанови
17	8	«Суми збору, обчисленого в межах ліміту»	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін., 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін., 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін., 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Проставляються суми збору, обчисленого в межах ліміту (у гривнях), які розраховуються: якщо значення комірків вищевказаних рядків колонки 2 більше або дорівнює значенням відповідних комірків цих рядків колонки 3 — як добуток значень відповідних комірків даних рядків колонок 3, 4, 5, 6 і 7 (к. 3 · к. 4 · к. 5 · к. 6 · к. 7); якщо значення комірків вищевказаних рядків колонки 2 менше значень відповідних комірків цих рядків колонки 3 — як добуток значень відповідних комірків даних рядків колонок 2, 4, 5, 6 і 7 (к. 2 · к. 4 · к. 5 · к. 6 · к. 7)
18	8	«Суми збору, обчисленого в межах ліміту»	2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.	Проставляються суми збору (у гривнях), які розраховуються як добуток значень відповідних комірків цих рядків колонок 3, 4, 5, 6 і 7 (к. 3 · к. 4 · к. 5 · к. 6 · к. 7)

Закінчення табл. 64

№ з/п	№ колонки	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
19	8	«Суми збору, обчисленого в межах ліміту»	1, 2, 3, 4	Проставляються суми значень відповідних комірок рядків 1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.; 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.; 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.; 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.
20	9	«Суми збору, обчисленого за понадлімітні викиди, скиди, розміщені відходи»	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.; 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.; 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Заповнюються, якщо значення комірок відповідних рядків колонки 3 (к. 3) перевищують значення комірок відповідних рядків колонки 2 (к. 2). У такому разі в комірках колонки 9 (к. 9) рядків 1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.; 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.; 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін. проставляються суми збору (у гривнях), які розраховуються як добуток різниці значень комірок відповідних рядків колонок 3 і 2, значень комірок відповідних рядків колонок 4, 5, 6 і 7 та коефіцієнта кратності 5 [(к. 3 – к. 2) · к. 4 · к. 5 · к. 6 · к. 7] · 5
21	9	«Суми збору, обчисленого за понадлімітні викиди, скиди, розміщені відходи»	2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.	Не заповнюються
22	9	«Суми збору, обчисленого за понадлімітні викиди, скиди, розміщені відходи»	1, 2, 3, 4	Проставляються суми значень комірок відповідних рядків 1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.; 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.; 4.1, 4.2, 4.3 тощо
23	10	«Загальні суми збору»	1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.; 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.; 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.	Проставляються загальні суми збору (у гривнях), які розраховуються як сума значень комірок відповідних рядків колонок 8 і 9 (к. 8 + к. 9). Для пересуваних джерел значення комірок колонок 10 рядків 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін. дорівнюють значенням відповідних комірок колонок 8 цих рядків (к. 10 = к. 8)
24	10	«Загальні суми збору»	1, 2, 3, 4	Проставляються суми значень відповідних комірок рядків 1.1, 1.2, 1.3 і т. ін.; 2.1, 2.2, 2.3 і т. ін.; 3.1, 3.2, 3.3 і т. ін.; 4.1, 4.2, 4.3 і т. ін.
25	8, 9 і 10	«Нараховано збору з початку року, усього»	5	Проставляються суми збору, які розраховуються як сума значень комірок рядків 1, 2, 3 і 4 (р. 1 + р. 2 + р. 3 + р. 4) відповідних колонок
26	10	«Нараховано за попередній звітний період (квартал, півріччя, 9 місяців), усього»	6	Проставляється нарахована сума збору за попередній звітний період (квартал, півріччя, 9 місяців)
27		«Нараховано за попередній звітний період (квартал, півріччя, 9 місяців), усього»	7	Проставляється сума збору, що розраховується як різниця значень комірок рядків 5 і 6 колонки 10 (р. 5. к. 10 – р. 6. к. 10)

16.5. Збір за використання радіочастотного ресурсу України

Збір за використання радіочастотного ресурсу України є загальнодержавним збором, який включено до переліку обов'язкових платежів, визначених статтею 14 Закону України «Про систему оподаткування». До цього переліку збір внесено Законом України від 01.06.2000 р. № 1770-111 «Про використання радіочастотного ресурсу України», який поряд з регулюванням правових відносин у сфері використання радіочастотного ресурсу запровадив новий загальнодержавний збір.

По загальнодержавних та місцевих податках і зборах (обов'язкових платежах), для яких законодавче не передбачено подання податкових декларацій (розрахунків) (до яких якраз і відноситься збір за використання радіочастотного ресурсу), надають щомісячні розрахунки про належні до сплати суми обов'язкових платежів у порядку, визначеному законодавством для обов'язкових платежів з базовим (звітним) періодом — календарний місяць.

Відповідно до частини другої статті 57 Закону України від 26.12.2002 р. № 380-IV «Про Державний бюджет України на 2003 рік» запроваджено подання податкової декларації щодо збору за використання радіочастотного ресурсу. Крім того, усі штрафні санкції, що накладаються згідно зі статтею 17 Закону № 2181-111 за наслідками документальної перевірки, вимагають, як необхідну умову, обов'язкове подання податкової декларації.

Податкова декларація зі збору за радіочастоти складається на підставі Закону України від 26.12.2002 р. № 380-IV «Про Державний бюджет України на 2003 рік», Наказу Держпідприємництва України, Держкомзв'язку України від 04.05.2001 р. № 73/72 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання послуг радіозв'язку (з використанням радіочастот)», Постанови КМУ від 31.01.2001 р. № 77 «Про ставки щомісячних зборів за використання радіочастотного ресурсу України».

Збір за використання радіочастотного ресурсу сплачується окремо за кожним регіоном: Автономною Республікою Крим, областями, містами Київ та Севастополь, незважаючи на те, що частота може бути виділена на всі регіони одна-єдина. Сплачувати слід за всю смугу частот, незалежно від частот, які використовуються фактично. Термін сплати збору за використання радіочастотного ресурсу 45 днів. Користувачі повинні сплачувати збір за

використання радіочастотного ресурсу України щомісяця не з дати отримання ліцензії, а залежно від строків освоєння і використання смуги частот.

Ліцензія на використання радіочастот анулюється у разі невнесення або внесення у неповному обсязі збору за використання радіочастотного ресурсу України протягом 6 місяців.

Якщо останній день строку подання податкової декларації про збір припадає на вихідний або святковий день, то, згідно з пп. 4.1.5 п. 4Л ст. 4 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», останнім днем строку вважається наступний за вихідним або святковим робочий день.

Податкова декларація про збір за використання радіочастотного ресурсу України подається за місцем податкової реєстрації платника (місцем перебування на податковому обліку в органах державної податкової служби).

Форма податкової декларації про збір за використання радіочастотного ресурсу України, за якою платники будуть звітуватися, затверджена наказом ДПА України від 24.01.2003 р. № 24, зареєстрованим в Мін'юсті України 05.01.2003 р. за № 91/7412.

Податкова декларація про збір за використання радіочастотного ресурсу України складається окремо за кожний звітний податковий період, який дорівнює календарному місяцю, виходячи виключно з об'єкту оподаткування звітного податкового місяця.

Порядок заповнення податкової декларації про збір за використання радіочастотного ресурсу

Форма податкової декларації містить дві частини: «1. Розрахунок сум збору в розрізі видів радіозв'язку» і «2. Розрахунок загальної суми збору».

За рядком 01 у графі «Звітна декларація» робиться позначка (×), якщо подається звітна декларація про збір за звітний (податковий) місяць.

За рядком 01 у графі «Нова (уточнена) декларація» робиться позначка (×), якщо подається нова (уточнена) декларація про збір, що містить виправлені показники.

РОЗДІЛ 1. «Розрахунок сум збору в розрізі видів радіозв'язку»

Розділ складається з 8 колонок, показники яких використовуються для обчислення суми збору за використання радіочастот-

ного ресурсу України за звітний (податковий) місяць в розрізі видів радіозв'язку і регіонів.

У рядках колонок 2.1, 2.2 і 2.3 платник вказує назву, дату і номер документа, підтверджуючого дату, з якої платник почав фактично використовувати радіочастотний ресурс України.

У рядках колонки 3 «Вид радіозв'язку» платник вказує види радіозв'язку, на які він отримав ліцензію.

Рядки колонки 4 «Потужність» заповнюються платниками, які отримали ліцензію на використання радіочастотного ресурсу для передавання звуку, передавання та ретрансляції телевізійного зображення. Інші платники рядки цієї колонки не заповнюють і проставляють в них прочерки.

У рядках колонки 5 «Ставка за 1 МГц смуги радіочастот, визначеної в ліцензії на використання радіочастотного ресурсу України, у кожному регіоні» проставляється окремо за кожним видом радіозв'язку ставки збору за використання радіочастотного ресурсу України, встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 року № 77.

У рядках колонки 6 «Назва регіону (АР Крим, область, міста Київ та Севастополь)» платник вказує назву відповідного регіону, у якому він згідно з ліцензією здійснює використання радіочастотного ресурсу України. Наприклад, якщо платник використовує у місті Києві два види радіозв'язку, то йому необхідно заповнити два рядки, що відповідають двом видам радіозв'язку і двічі записати назву міста Києва.

У рядках колонки 7 «Ширина смуги радіочастот, визначеної в ліцензії на використання радіочастотного ресурсу України (МГц)» платник вказує всю ширину смуги радіочастот, що визначена в ліцензії на використання радіочастотного ресурсу України в цьому регіоні, незалежно від повноти її використання у звітному періоді.

У рядках колонки 8 «Нараховано збору за звітний місяць» проставляються суми збору, які розраховуються як добуток відповідних рядків колонок 5 і 7.

Пункт 5.1 ст. 5 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181-111 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» надає право платникам податків виправляти допущені і виявлені ним помилки при обчисленні податкового зобов'язання зі збору, зобов'язуючи їх при цьому подавати нову (уточнену) декларацію, що містить виправлені показники.

У зв'язку з цим розділ 2 податкової декларації містить рядки 2.2—2.6, заповнення яких дозволяє платникам виправити

допущену і згодом виявлену ними помилку, визначити і задекларувати суму заниження або завищення податкового зобов'язання, а також самостійно нарахувати суму 10-відсоткового штрафу від суми недоплати (уразі виявлення заниження податкового зобов'язання), а також викласти зміст допущеної помилки.

При цьому внаслідок того, що податкові декларації про збір за використання радіочастотного ресурсу України складаються відокремлено за кожний звітний (податковий) місяць, то помилка в одній з поданих декларацій не призведе до помилкових показників наступних декларацій, що подаються.

РОЗДІЛ 2. «Розрахунок загальної суми збору»

Цей розділ складається з однієї загальної колонки і шести рядків (2.1—2.6).

У рядку 2.1 «Нараховано збору всього» проставляється загальна нарахована сума збору за використання радіочастотного ресурсу України за звітний (податковий) місяць, яка дорівнює сумі рядків колонки 8 розділу 1.

Рядки 2.2—2.6 заповнюються у разі подання нової (уточненої) декларації про збір, що містить виправлені показники, з використанням показників звітної декларації за відповідний місяць.

У разі подання звітної декларації рядки 2.2—2.6 не заповнюються і в них відповідно проставляються прочерки.

У рядку 2.2 «Нараховано збору за даними раніше поданої податкової декларації, що уточнюється, усього» проставляється відповідно показник рядка 2.1 звітної декларації за місяць, показники якої виправляються.

У рядку 2.3 «Сума збору (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки» проставляється різниця значень рядків 2.1 і 2.2 нової (уточненої) декларації про збір, що містить виправлені показники.

У рядку 2.4 «Сума збору, яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки» проставляється різниця значень рядків 2.2 і 2.1 нової (уточненої) декларації про збір, що містить виправлені показники.

У рядку 2.5 «Сума штрафу у розмірі 10 % від суми недоплати» проставляється сума, яка становить 10 відсотків суми за рядком 2.3 нової (уточненої) декларації про збір, що містить виправлені показники.

У рядку 2.6 «Зміст помилки» платник стисло вказує причину, яка вплинула на розмір податкового зобов'язання зі збору за використання радіочастотного ресурсу України.

16.6. Місцеві податки і збори

Статтею 15 Закону України від 25.06.91 р. №1251-ХІІ «Про систему оподаткування» (в редакції Закону України від 18.02.97 р. № 77/97-ВР зі змінами та доповненнями, за текстом — Закон № 1251 -ХІІ) встановлено, що в Україні справляються такі місцеві податки і збори (обов'язкові платежі):

- податок з реклами;
- комунальний податок;
- збір за припаркування автотранспорту;
- ринковий збір;
- збір за видачу ордера на квартиру;
- курортний збір;
- збір за участь у бігах на іподромі;
- збір за виграш на бігах на іподромі;
- збір з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі та іподромі;
- збір за право використання місцевої символіки;
- збір за право проведення кіно- і телезйомок;
- збір за проведення місцевого аукціону, конкурсного розпродажу і лотерей;
- збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- збір з власників собак.

Відповідно до частини третьої цієї статті для встановлення сільськими, селищними та міськими радами за наявності об'єктів оподаткування або умов, з якими пов'язане запровадження цих податків і зборів, обов'язковими є:

- комунальний податок;
- збір за припаркування автотранспорту;
- ринковий збір;
- збір за видачу ордера на квартиру;
- збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- збір з власників собак.

Платників місцевих податків і зборів, їх розмір та об'єкт оподаткування визначено Декретом Кабінету Міністрів України від 20.05.93 р. № 56-93 «Про місцеві податки і збори» (за текстом — Декрет № 56-93).

Статтею 143 Конституції України визначено, що місцеві податки і збори встановлюються територіальними громадами села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування. Відповідно до ст. 15 Закону № 1251-ХІІ

та ст. 18 Декрету № 56-93 механізм справляння та порядок сплати встановлюються сільськими, селищними, міськими радами відповідно до переліку і в межах граничних ставок.

Рішення органів місцевого самоврядування про встановлення відповідних місцевих податків і зборів є обов'язковим до виконання на території відповідної ради при сплаті місцевих податків і зборів.

Базові податкові (звітні) періоди з місцевих податків і зборів визначаються згідно з Законом України від 21.12.2000 р. № 2181-111 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (зі змінами та доповненнями, за текстом — Закон № 2181-111), яким встановлено порядок подання податкових декларацій (розрахунків) з податків, зборів (обов'язкових платежів), терміни сплати податкових зобов'язань, а також відповідальність за своєчасність і повноту сплати до бюджетів податків, зборів (обов'язкових платежів).

У рішеннях органів місцевого самоврядування про встановлення відповідних місцевих податків визначаються базові податкові (звітні) періоди для відповідних місцевих податків і зборів з урахуванням вимог Закону № 2181-111.

У разі якщо рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення відповідних місцевих податків не визначено базового податкового (звітного) періоду, то відповідно до Закону № 2181-111 (пп. 4.1.6 п. 4.1 ст. 4) податкова декларація (розрахунок) подається та податкове зобов'язання сплачується у терміни, передбачені для місячного податкового періоду, крім випадків, коли подання декларації не передбачено таким рішенням.

Відповідно до пп. 5.3.1 п. 5.3 ст. 5 Закону № 2181-111 платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену ним у податковій декларації (розрахунку), протягом десяти календарних днів, наступних за останнім днем відповідного граничного терміну, передбаченого пп. 4.1.4 п. 4.1 ст. 4 Закону № 2181-111.

Підпунктом «і» пп. 4.4.2 п. 4.4 ст. 4 Закону № 2181-111 визначено, що форми податкових декларацій (розрахунків) з місцевих податків і зборів встановлюються центральним (керівним) органом контролюючого органу за узгодженням з комітетом Верховної Ради України, що відповідає за проведення податкової політики, і є обов'язковими для застосування їх платниками (податковими агентами).

На виконання цього підпункту Закону № 2181-111 форми податкових розрахунків з місцевих податків і зборів (за узгоджен-

ням з комітетом Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності) затверджено наказами ДПА України від 24 грудня 2003 р., а саме:

№ 621 «Про затвердження форми податкового розрахунку збору за виграш на бігах на іподромі» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 9/8608);

№ 622 «Про затвердження форми податкового розрахунку збору за право на використання місцевої символіки» (zareєстровано в Мін'юсті України 08.01.2004р. за № 2/8601);

№ 623 «Про затвердження форми податкового розрахунку збору з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі та іподромі» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 10/8609);

№ 624 «Про затвердження форми податкового розрахунку податку з реклами» (zareєстровано в Мін'юсті України 08.01.2004 р. за № 3/8602);

№ 625 «Про затвердження форми податкового розрахунку комунального податку» (zareєстровано в Мін'юсті України 08.01.2004 р. за № 4/8603);

№ 626 «Про затвердження форми податкового розрахунку збору за участь у бігах на іподромі» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 11/8610);

№ 627 «Про затвердження форми податкового розрахунку ринкового збору» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 12/8611);

№ 628 «Про затвердження форми податкового розрахунку курортного збору» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 14/8613);

№ 629 «Про затвердження форми податкового розрахунку збору за припаркування автотранспорту» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 13/8612);

№ 630 «Про затвердження форми податкового розрахунку збору з власників собак» (zareєстровано в Мін'юсті України 09.01.2004 р. за № 15/8614).

Платники місцевих податків і зборів самостійно обчислюють суми податкових зобов'язань згідно з рішеннями органів місцевого самоврядування про встановлення відповідних місцевих податків і зборів, які зазначають у звітних податкових розрахунках відповідних місцевих податків і зборів, і подають ці розрахунки до органів державної податкової служби у терміни, визначені рішенням, відповідно до Закону № 2181-III.

Якщо рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення відповідного місцевого податку або збору визначено, що

базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному місяцю, то за січень 2004 р. звітний розрахунок відповідного місцевого податку або збору необхідно подати до органу державної податкової служби не пізніше 20 лютого 2004 р., за березень — не пізніше 20 квітня 2004 р. тощо, за грудень 2004 р. — не пізніше 20 січня 2005 р.

Якщо рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення відповідного місцевого податку або збору визначено, що базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу, то за I квартал 2004 р. звітний розрахунок відповідного місцевого податку або збору необхідно подати до органу державної податкової служби не пізніше 11 травня 2004 р. (з урахуванням того, що 10 травня — вихідний день); за II квартал — не пізніше 9 серпня 2004 р.; за III квартал — не пізніше 9 листопада 2004 р.; за IV квартал — не пізніше 9 лютого 2005 р.

У разі визначення рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення відповідних місцевих податків і зборів, що базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року, звітний розрахунок відповідного місцевого податку або збору необхідно подати до органу державної податкової служби за 2004 р. не пізніше 1 березня 2005 р.

Якщо останній день терміну подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то відповідно до пп. 4.1.5 п. 4.1 ст. 4 Закону № 2181-111 останнім днем терміну вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день.

Порядок заповнення звітного розрахунку

У звітному розрахунку у полі 1 «Звітний розрахунок» проставляється позначка «х».

У полі 2 проставляється порядковий номер базового податкового (звітного) періоду, який визначено згідно з рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення відповідного місцевого податку або збору, арабськими цифрами (для чисел з однієї цифри в першому полі проставляється «0»), для річного базового податкового (звітного) періоду «0» проставляється в першому і другому полях), тривалість базового податкового (звітного) періоду зазначається позначкою «х». Одночасно заповнюються всі реквізити шапки звітного розрахунку відповідних місцевих податків або зборів (поля 3—7).

Для податкових розрахунків збору за виграш на бігах на іподромі, збору з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі та іподромі, збору за участь у бігах на іподромі, ринкового збору, курортного збору, збору за припаркування автотранспорту, збору з власників собак та податку з реклами, форми яких схожі, у звітному розрахунку заповнюється лише рядок 01, де проставляється сума утриманого вповноваженою особою — платником відповідного збору чи податку з реклами.

Рядки 02—05 у звітному розрахунку зазначених зборів і податку з реклами не заповнюються і прокреслюються.

Податкові розрахунки комунального податку та збору за право використання місцевої символіки мають деякі особливості при заповненні рядків звітнього розрахунку.

У звітному розрахунку збору за право на використання місцевої символіки юридичними особами заповнюються рядки 01—03:

у рядку 01 проставляється вартість виробленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг з використанням місцевої символіки юридичними особами;

у рядку 02 проставляється ставка збору за використання місцевої символіки для юридичних осіб, визначена рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення цього збору;

у рядку 03 проставляється сума нарахованого збору за використання місцевої символіки для юридичних осіб за базовий податковий (звітний) період, обчислена як добуток рядків 01 і 02.

Рядки 04 — 08 у такому звітному розрахунку збору за використання місцевої символіки юридичними особами не заповнюються і прокреслюються.

У разі якщо звітний розрахунок заповнюється фізичною особою — суб'єктом підприємницької діяльності, то у звітному розрахунку заповнюється лише рядок 04, в якому проставляється сума нарахованого збору за право використання місцевої символіки фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності, яка дорівнює розміру збору для таких платників, встановленому рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення цього збору (відповідно до ст. 12 Декрету № 56-93 не більше 85 грн).

Рядки 01—03 та 05—08 у звітному розрахунку збору за використання місцевої символіки фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності не заповнюються і прокреслюються.

У разі виявлення помилки (помилки), що змінює суму податкового зобов'язання відповідного місцевого податку або збору за звітний податковий період, платник місцевих податків і зборів подає до органів державної податкової служби новий звітний розрахунок з виправленими показниками за такий звітний період у терміни, встановлені пп. 4.1.4 п. 4.1 ст. 4 Закону № 2181-111, без застосування штрафів, установлених п. 17.2 ст. 17 цього Закону.

У новому звітному розрахунку у полі 1 «Новий звітний розрахунок» проставляється позначка «×» і всі реквізити шапки нового звітного розрахунку заповнюються аналогічно звітному розрахунку.

Заповнення рядків провадиться аналогічно звітному розрахунку з урахуванням виправлення виявленої помилки (помилки).

Пунктом 17.2 ст. 17 Закону № 2181-111 встановлено, що платник податку, який до початку його перевірки податковим органом самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний:

а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму такої недоплати та штраф у розмірі 5 % від такої суми доподання такого уточнюючого розрахунку,

б) або відобразити суму такої недоплати у складі уточнюючого розрахунку, який додається до податкового розрахунку, що подається за наступний податковий період, збільшену на суму штрафу у розмірі 5 % від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми податкового зобов'язання з цього податку.

В уточнюючому розрахунку у полі 1 «Уточнюючий розрахунок» проставляється позначка «х» і всі реквізити шапки уточнюючого розрахунку заповнюються аналогічно звітному розрахунку (див. Порядок заповнення звітного розрахунку).

Для збору за виграш на бігах на іподромі, збору з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі та іподромі, збору за участь у бігах на іподромі, ринкового збору, курортного збору, збору за припаркування автотранспорту, збору з власників собак та податку з реклами в уточнюючому розрахунку у рядку 01 проставляється правильна, обчислена з урахуванням виправлення виявленої помилки сума податкового зобов'язання.

У рядку 02 уточнюючого розрахунку проставляється сума утриманого збору чи податку з реклами вповноваженою особою — платником збору чи податку з реклами, яка була задекла-

рована у поданому розрахунку, що уточнюється, тобто проставляється сума рядка 01 звітного або нового звітного розрахунку, що уточнюється.

У рядку 03 уточнюючого розрахунку проставляється сума недоплати (заниження податкового зобов'язання), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (помилки). У такому випадку у рядку 04 проставляються прокреслення, а у рядку 05 проставляється сума штрафу, яка нараховується платником самостійно відповідно до п. 17.2 ст. 17 Закону № 2181-111 у розмірі 5 % від суми недоплати, визначеної у рядку 03.

У разі виявлення помилки (помилки), що призвела до завищення податкового зобов'язання відповідного місцевого збору або податку з реклами, у рядку 03 проставляється прокреслення, а у рядку 04 — сума збору чи податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (помилки).

У рядку «Зміст помилки (помилки)» коротко записується зміст помилки, що призвела до збільшення або зменшення податкового зобов'язання.

Для комунального податку в уточнюючому розрахунку у рядках 01—05 проставляються правильні показники з урахуванням виправлення помилки.

Рядки 06—09 уточнюючого розрахунку комунального податку заповнюються аналогічно рядкам 02—05 вище наведених місцевих зборів і податку з реклами.

У рядку 10 «Зміст помилки (помилки)» коротко записується зміст помилки, що призвела до збільшення або зменшення податкового зобов'язання.

Для збору за право використання місцевої символіки в уточнюючому розрахунку в рядках 01—04 проставляються правильні показники з урахуванням виправлення помилки.

Рядки 05—08 уточнюючого розрахунку збору за право використання місцевої символіки заповнюються аналогічно рядкам 02—05 вищенаведених місцевих зборів і податку з реклами.

У рядку «Зміст помилки (помилки)» коротко записується зміст помилки, що призвела до збільшення або зменшення податкового зобов'язання.

Згідно зі ст. 15 Закону № 1252-ХІІ та ст. 19 Декрету № 56-93 механізм справляння місцевих податків і зборів та порядок їх сплати встановлюються відповідними радами. Таким чином, платники зобов'язані сплачувати місцеві податки і збори та подавати

податкові розрахунки до органів державної податкової служби у терміни, визначені відповідними рішеннями органів місцевого самоврядування. Водночас згідно зі ст. 22 Декрету № 56-93 відповідальність за правильність обчислення, своєчасність сплати місцевих податків і зборів до бюджету місцевого самоврядування покладається на платників відповідно до чинного законодавства. Таким законом з місцевих податків і зборів є Закон № 2181-III, яким встановлено загальні норми відповідальності за порушення податкового законодавства.

Підпунктом 5.4.1 п. 5.4 ст. 5 Закону № 2181-III встановлено, що узгоджена сума податкового зобов'язання, не сплачена платником податків у визначені терміни, визнається сумою податкового боргу платника податків.

На суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності) нараховується пеня із розрахунку 120 % річних облікової ставки Нацбанку України, діючої на день виникнення такого податкового боргу або на день його (його частини) погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення у його сплаті (пп. 16.4.1 п. 16.4 ст. 16 Закону № 2181-111).

Відповідно до пп. 17.1.1 п. 17.1 ст. 17 зазначеного Закону платник, що не подає податкової декларації у терміни, визначені законодавством, сплачує штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожне таке неподання або її затримку.

Крім цього, пп. 17.1.7 п. 17.1 ст. 17 Закону № 2181-111 встановлено, що у разі несвоєчасного внесення сум збору платник зобов'язаний сплатити штраф залежно від терміну затримки платежу до 30, від 31 до 90 або більше 90 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати узгодженої суми податкового зобов'язання, у розмірі відповідно 10 %, 20 % або 50 % невнесеної задекларованої суми готельного збору.

16.6.1. Розрахунок комунального податку

Комунальний податок утримують з юридичних осіб, крім бюджетних установ, організацій, планово-дотаційних та сільськогосподарських підприємств (ст. 15 Декрету). Відповідно до ст. 18 Декрету органи місцевого самоврядування можуть надавати піль-

ги зі сплати комунального податку. Наприклад, від його сплати може бути звільнено такі підприємства й організації:

- бюджетні установи;
- сільськогосподарські підприємства;
- підприємства та організації, які згідно з чинним законодавством повністю звільнені від обкладення податком на прибуток;
- метробуд та метрополітен;
- державні комунальні підприємства системи, які отримують дотації з бюджету;
- благодійні фонди та громадські організації, метою діяльності яких не є одержання прибутку;
- житлово-будівельні кооперативи, які знаходяться на самообслуговуванні та дотуються з бюджету.

Розраховується сума податку за формулою: «фонд оплати праці, обчислений відповідно до розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян і середньооблікової чисельності штатних працівників за звітний місяць множать на відповідний процент». Декретом встановлена лише гранична ставка — 10 %, і органи місцевого самоврядування самостійно визначають ставку податку в її межах (ст.18 Декрету). Ці органи влади мають право вводити пільгові ставки, повністю скасовувати зазначений податок або ж звільняти від його сплати окремі категорії платників, тому, крім Декрету, слід користуватися також положеннями місцевих органів самоврядування щодо сплати комунального податку.

Комунальний податок зручно розрахувати за такою формулою:

$$КП = Соч \cdot НМ \cdot Ст, \quad (15)$$

де КП — сума комунального податку;

Соч — середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, яку визначають відповідно до Інструкції зі статистики чисельності працівників, зайнятих у народному господарстві України, затвердженій наказом Міністерства статистики України від 07.07.95 р. № 171 (далі — Інструкція);

НМ — розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян;

Ст — ставка комунального податку.

Показник Соч обчислюють за пунктами 3.2 і 3.3 Інструкції: спочатку визначають чисельність працівників облікового складу за кожний календарний день звітного періоду (місяця), підсумовують Ті з 1 -го по останнє число місяця, включаючи святкові та вихідні дні, а потім отриманий результат ділять на кількість ка-

лендарних днів звітного періоду (місяця). Чисельність працівників облікового складу за вихідний або святковий (неробочий) день вважають такою ж, як і за попередній робочий день.

Не всі категорії працівників входять до облікового складу. Так, виключаються або взагалі не враховуються такі з них (табл. 61).

Органи місцевого самоврядування самостійно визначають порядок сплати місцевих податків і зборів, в тому числі і комунального податку (статті 18,19 Декрету).

Найчастіше встановлюють щомісячну сплату податку і щоквартальне подання звітності. Наприклад, зазначено, що податок сплачують щомісяця до 15-го числа наступного місяця, а розрахунок подають щоквартально до 10-го числа місяця, який настає за звітним кварталом. У такому випадку базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу. Тому розрахунок податку треба подавати протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (абз. «б» пп. 4.1.4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. № 2181-111 (далі — Закон № 2181). При цьому платник сплачує авансові внески у терміни, встановлені рішеннями органів місцевого самоврядування (у більшості регіонів України це слід робити до 15-го числа наступного місяця). Отже, сума податку в повному обсязі, обчислена відповідно до розрахунку за звітний квартал (з урахуванням фактично сплачених авансових внесків за місяці цього кварталу), повинна бути внесена платником протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного терміну, передбаченого пп. 4.1.4 Закону № 2181 для подання податкової декларації (тобто протягом 50 календарних днів, що настають за останнім днем звітного кварталу).

Якщо ж рішенням органу місцевого самоврядування передбачено, що розрахунок податку подають і сам податок сплачують щомісяця, то базовий період для обчислення податку — місяць. У зв'язку з цим, керуючись абз. «а» пп. 4.1.4 Закону № 2181, розрахунок податку треба подавати протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця, а сплачувати податок — протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного терміну, передбаченого пп. 4.1.4 Закону № 2181 для подання податкової декларації (тобто протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця (пп. 5.3.1 Закону № 2181)).

**ПЕРЕЛІК КАТЕГОРІЙ ПРАЦІВНИКІВ, ЩО НЕ ВКЛЮЧАЮТЬСЯ
ДО ОБЛІКОВОГО СКЛАДУ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ РОЗРАХУНКУ КОМУНАЛЬНОГО ПОДАТКУ**

ВИКЛЮЧАЮТЬСЯ	НЕ ВРАХОВУЮТЬСЯ
Студенти та учні закладів освіти, які проходять виробничу практику або на період літніх канікул та зараховані на робочі місяці та посади (п.п. 2.1.12)	Залучені до виконання робіт за договорами цивільно-правового характеру, включаючи договір підряду (крім випадків, зазначених у пп. 2.1.9 Інструкції) (п.п. 2.3.1)
Студенти денних відділень закладів освіти та аспіранти, які залучені науково-дослідними секторами цих закладів для виконання робіт, якщо вони зараховані на штатні посади (п.п. 2.1.13)	Прийняті для виконання разових спеціальних робіт: наприклад, консультації лікарів у медичних установах, виступи артистів, роботи по експертизі, ремонтні роботи тощо (п.п. 2.3.2)
Студенти навчальних закладів, які працюють на підприємствах у складах студентських загонів (незалежно від профілю діяльності), якщо за ці роботи вони одержують заробітну плату (п.п. 2.1.14)	Прийняті на роботу за сумісництвом з інших підприємств та ті, які оформлені за сумісництвом на одному і тому ж підприємстві (внутрішні сумісники обліковуються як одна фізична особа) (п.п. 2.3.3)
Учні відомчих професійних навчально-виховних закладів, учбово-курсових комбінатів, курсів, шкіл тощо, що знаходяться на балансі підприємства, у випадках здійснення виплат (крім стипендій) з фонду оплати праці за виконану роботу (п.п. 2.1.15)	Залучені до роботи на підприємстві за спеціальними договорами з державними організаціями (на надання робочої сили, направлені на громадські роботи в період вимушеного безробіття тощо), оскільки вони враховані в обліковій чисельності працівників за місцем їх основної роботи (п.п. 2.3.4)
Громадяни інших держав, які працюють за договорами на підприємствах, включаючи спільні, що розташовані на території України, незалежно від форм господарювання, якщо вони, згідно із законодавством України, одержують дохід (заробітну плату) (п.п. 2.1.16)	Учні, направлені підприємствами на навчання (з відривом від виробництва) до спеціальних навчальних закладів, які одержують тільки стипендію за рахунок коштів цих підприємств (п.п. 2.3.5)
Ті, що знаходяться у відпустці по вагітності та пологах або в додатковій відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею відповідного віку, передбаченого чинним законодавством або колективним договором підприємства, включаючи тих, які усновили новонароджену дитину безпосередньо з пологового будинку (п.п. 2.2.12)	Учні загальноосвітніх шкіл, які беруть участь у суспільно корисній праці в період професійної орієнтації, якщо вони оформлені на робоче місце (п.п. 2.3.6)
	Особи, які навчаються за рахунок коштів, що передбачені у зведених кошторисах будівництва, для роботи на підприємствах, що будуть вводиться в дію (п.п. 2.3.7)
	Випускники (спеціалісти), які знаходяться у відпустці після закінчення навчальних закладів, які одержали допомогу за час відпустки від підприємства, куди вони направлені на роботу (п.п. 2.3.8)
	Працівники, які подали заяви про звільнення і припинили роботу до закінчення строку попередження або які припинили роботу без попередження адміністрації. Вони виключаються з облікового складу працівників з першого ж дня невиходу на роботу (п.п. 2.3.9)

Форма податкового розрахунку комунального податку є уніфікованою для всіх базових податкових (звітних) періодів (місяць, квартал, Рік), визначених пп. 4.1.4. п. 4.1. ст. 4 Закону № 2181-III. Залежно від того, який базовий податковий (звітний) період прийнято рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення комунального податку, є особливості при заповненні рядка 01 та 03, а при заповненні рядків 02, 04, 05 і 06 податкового розрахунку комунального податку немає залежності від базових податкових періодів.

Податковий розрахунок комунального податку має особливості при заповненні звітного розрахунку та уточнюючого розрахунку.

Так, у звітному розрахунку комунального податку заповнюються рядки 01-05:

у рядку 01 проставляється кількісний склад працівників за базовий податковий (звітний) період, визначений рішенням органу місцевого самоврядування. Кількісний склад працівників визначається відповідно до Інструкції зі статистики чисельності працівників, зайнятих у народному господарстві, затвердженої наказом Мінстату України від 07.07.95 р. № 171 і зареєстрованої в Мін'юсті України 07.08.95 р. за № 287/823;

у рядку 02 проставляється розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян, установлений законодавством України (на сьогодні — 17 грн);

у рядку 03 проставляється річний фонд оплати праці, обчислений як добуток рядків 01 і 02;

у рядку 04 проставляється ставка комунального податку, визначена рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення комунального податку, яка відповідно до ст. 15 Декрету № 56-93 не повинна перевищувати 10 %;

у рядку 05 проставляється сума нарахованого комунального податку за базовий податковий (звітний) період, обчислена як добуток рядків 03 і 04.

Рядки 06—09 у звітному розрахунку комунального податку не заповнюються і прокреслюються.

В уточнюючому розрахунку у рядках 01-05 проставляються правильні показники з урахуванням виправлення помилки. Рядки 06-09 уточнюючого розрахунку комунального податку заповнюються аналогічно рядкам 02-05 податкових розрахунків з інших місцевих податків і податку з реклами.

Згідно з пп. 5.2.5 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» у редакції Закону України від 22.05.97 р. № 283/97-ВР сума внесеного (нарахованого) комунального податку включається до складу валових витрат.

16.2.2. Податок з реклами

Реклама — це спеціальна інформація про осіб або товари, яка розповсюджується в будь-якій формі та будь-якими способами і призначена сформулювати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо таких особи чи товару. Під рекламними засобами слід розуміти засоби, що використовуються для доведення реклами до її споживача в будь-якій формі та в будь-якій спосіб (ст. 1 Закону України «Про рекламу» від 11.07.03 р. № 1121-IV).

Платниками податку з реклами є юридичні особи та громадяни (ст. 11 Декрету Кабінету Міністрів України від 20.05.93 р. № 56-93, далі-Декрет). Проте Декрет не конкретизує, хто саме — виробник реклами чи замовник. Платника податку з реклами як виду місцевого податку визначають органи місцевої влади у прийнятому положенні щодо сплати відповідного податку.

Платниками зазначеного податку є: підприємства та організації незалежно від форм власності і відомчої підпорядкованості, включаючи підприємства з іноземними інвестиціями; громадяни України, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи і зареєстровані в установленому законодавством порядку як підприємці, які рекламують свою продукцію; філії та інші аналогічні підрозділи підприємств та організацій, що мають окремий баланс і розрахунковий рахунок, іноземні юридичні особи». Традиційно платником вважають рекламодавця, а відповідальним за перерахування податку до бюджету — виробника реклами чи особу, що розміщує її.

Оскільки податок з реклами є місцевим податком та збором, то механізм утримання та порядок його сплати встановлюють сільські, селищні, міські ради в рамках граничних розмірів ставок (відповідно до Закону України «Про систему оподаткування» від 25.06.91 р. № 1251-XII).

Щоб дізнатися, введено цей податок на території населеного пункту чи ні, розмір ставки, порядок сплати цього податку рекомендується звернутися до відповідного органу місцевого самоврядування.

Об'єкт обкладення податком з реклами — це вартість послуг за встановлення та розміщення реклами. Податок сплачують за всіма видами об'яв та оголошень, які передають інформацію з комерційною метою за допомогою засобів масової інформації (преси, телебачення, афіш, плакатів, рекламних щитів, інших

технічних засобів, майна та одягу; на вулицях, магістралях, будинках, транспорті та в інших місцях) (ст. 11 Декрету).

ПДВ не включають до об'єкта обкладення податком з реклами. Податок з реклами розраховують виходячи із встановленої ставки та вартості рекламних послуг, визначених з фактичних витрат в діючих цінах та тарифах без нарахування ПДВ. У свою чергу, податок з реклами не включають до бази обкладення ПДВ (ст. 4 Закону України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97 р. № 168/97-ВР).

Проте згідно з Декретом місцеві органи самоврядування можуть не тільки знижувати граничні ставки податку, а й вводити пільги для окремих категорій платників, наприклад:

- реклами благодійних заходів;

- інформаційних вивісок, які розміщуються в приміщеннях, що використовуються для реалізації товарів, включаючи вітрини;

- оголошень та повідомлень про зміни місцезнаходження підприємства, номерів телефонів тощо;

- оголошень органів державної влади;

- попереджувальних табличок про обмеження виконання робіт.

Граничний розмір податку з реклами не повинен перевищувати 0,1 % вартості за розміщення одноразової реклами та 0,5 % за розміщення реклами на тривалий час.

Одноразова реклама — це разове подання певного оголошення чи об'яви у пресі, на телебаченні тощо. Якщо ж підприємство оплачує одночасно декілька подач або ж замовляє її розміщення на плакатах, щитах та за допомогою інших технічних засобів на вулицях, будинках, транспорті тощо, то вона підпадає під визначення «розміщення реклами на тривалий час».

Податок з реклами сплачують під час оплати послуг з установки та розміщення реклами. Згідно зі статтями 18, 19 Декрету органи місцевого самоврядування самостійно встановлюють і визначають порядок сплати податку з реклами. Найчастіше встановлюють щомісячну сплату податку і щоквартальне подання звітності. Наприклад, зазначено, що податок сплачують щомісяця до 15-го числа наступного місяця, а розрахунок подають щоквартально до 10-го числа місяця, який настає за звітним кварталом. В цьому випадку базовий податковий (звітний) період для податку дорівнює календарному кварталу. Тому податковий розрахунок податку з реклами відповідно до абз. «б» пп. 4.1.4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. № 2181-111 (далі — Закон № 2181) треба подавати

протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу. При цьому платник сплачує авансові внески у терміни, встановлені рішеннями органів місцевого самоврядування (як правило, у більшості регіонів України терміни сплати авансових платежів установлені до 15-го числа наступного місяця). Отже, сума податку в повному обсязі, обчислена відповідно до розрахунку за звітний квартал (з урахуванням фактично сплачених авансових внесків за місяці цього кварталу), повинна бути внесена платником протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного терміну, передбаченого пп. 4.1.4 Закону № 2181 для подання податкової декларації (тобто протягом 50 календарних днів, що настають за останнім днем звітного кварталу).

Якщо ж рішенням органу місцевого самоврядування передбачено, що розрахунок податку і сам податок подають і сплачують щомісяця, то базовий період для обчислення податку — місяць. У зв'язку з цим, керуючись абз. «а» пп. 4.1.4 Закону № 2181, розрахунок податку треба подавати протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця. Сплачують податок — протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного терміну, передбаченого пп. 4.1.4 Закону № 2181 для подання податкової декларації (тобто протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця (пп. 5.3.1 Закону № 2181)).

Для податкового розрахунку податку з реклами у звітному розрахунку заповнюється лише рядок 01, де проставляється сума утриманого вповноваженою особою — платником податку з реклами.

Для податку з реклами в уточнюючому розрахунку у рядку 01 проставляється правильна, обчислена з урахуванням виправлення виявленої помилки сума податкового зобов'язання.

У рядку 02 уточнюючого розрахунку проставляється сума податку з реклами вповноваженою особою — платником податку з реклами, яка була задекларована у поданому розрахунку, що уточнюється, тобто проставляється сума рядка 01 звітного або нового звітного розрахунку, що уточнюється.

У рядку 03 уточнюючого розрахунку проставляється сума недоплати (зниження податкового зобов'язання), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (помилки). У такому випадку у рядку 04 проставляються прокреслення, а у рядку 05 проставляється сума штрафу, яка нараховується пла-

тником самостійно відповідно до п. 17.2 ст. 17 Закону № 2181-111 у розмірі 5 % від суми недоплати, визначеної у рядку 03.

У разі виявлення помилки (помилко), що призвела до завищення податкового зобов'язання податку з реклами, у рядку 03 проставляється прокреслення, а у рядку 04 — сума збору чи податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (помилко).

У рядку «Зміст помилки (помилко)» коротко записується зміст помилки, що призвела до збільшення або зменшення податкового зобов'язання.

16.7. Єдиний податок суб'єктів малого підприємництва

Суб'єктами малого підприємництва згідно Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19.10.2000 р. № 2063-111 вважаються фізичні особи, зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та юридичні особи, підприємства будь-якої форми власності, у яких середньооблікова чисельність працюючих за календарний рік не перевищує 50 осіб, а обсяг річного валового доходу — 500 тис. євро. Значна частина суб'єктів малого підприємництва є платниками єдиного податку.

Згідно Указу президента України 28 червня 1999 року № 746/99 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» встановлено, що спрощена система оподаткування, обліку та звітності запроваджується для таких суб'єктів малого підприємництва:

— фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і у трудових відносинах з якими, включаючи членів їх сімей, протягом року перебуває не більше 10 осіб та обсяг виручки яких від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 500 тис. гривень;

— юридичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких за рік середньооблікова чисельність працюючих не перевищує 50 осіб, і обсяг виручки яких від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 1 млн. гривень.

Середньооблікова чисельність працюючих для суб'єктів малого підприємництва визначається за методикою, затвердженою органами статистики, з урахуванням усіх його працівників, у тому числі тих, що працюють за договорами та за сумісництвом, а

також працівників представництв, філіалів, відділень та інших відособлених підрозділів.

Виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу за здійснення операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

У разі здійснення операції з продажу основних фондів виручкою від реалізації вважається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Суб'єкти малого підприємництва — фізичні особи мають право самостійно обрати спосіб оподаткування доходів за єдиним податком шляхом отримання свідоцтва про сплату єдиного податку.

Ставка єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва — фізичних осіб встановлюється місцевими радами за місцем їх державної реєстрації залежно від виду діяльності і не може становити менше 20 гривень та більше 200 гривень на місяць.

У разі, коли фізична особа — суб'єкт малого підприємництва здійснює кілька видів підприємницької діяльності, для яких встановлено різні ставки єдиного податку, нею придбавається одне свідоцтво і сплачується єдиний податок, що не перевищує встановленої максимальної ставки.

У разі, коли платник єдиного податку здійснює підприємницьку діяльність з використанням найманої праці або за участю у підприємницькій діяльності членів його сім'ї, ставка єдиного податку збільшується на 50 відсотків за кожною особою.

Суб'єкт підприємницької діяльності — фізична особа сплачує єдиний податок щомісяця не пізніше 20 числа наступного місяця на окремий рахунок відділень Державного казначейства України.

Відділення Державного казначейства України наступного дня після надходження коштів перераховують суми єдиного податку у таких розмірах:

- до місцевого бюджету — 43 відсотки;
- до Пенсійного фонду України — 42 відсотки;
- на обов'язкове соціальне страхування — 15 відсотків (у тому числі

- до Державного фонду сприяння зайнятості населення — 4 відсотки) для відшкодування витрат, які здійснюються відповідно до законодавства у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, а також витрат, зумовлених народженням та похованням.

Суб'єкт підприємницької діяльності — юридична особа, який перейшов на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, самостійно обирає одну з наступних ставок єдиного податку:

— 6 відсотків суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору у разі сплати податку на додану вартість згідно із Законом України «Про податок на додану вартість»;

— 10 відсотків суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), за винятком акцизного збору, у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Суб'єкти підприємницької діяльності — юридичні особи сплачують єдиний податок щомісяця не пізніше 20 числа наступного місяця на окремий рахунок відділень Державного казначейства України.

Відділення Державного казначейства України наступного дня після надходження коштів перераховують суми єдиного податку у таких розмірах:

— до Державного бюджету України — 20 відсотків;

— до місцевого бюджету — 23 відсотки;

— до Пенсійного фонду України — 42 відсотки;

— на обов'язкове соціальне страхування — 15 відсотків (у тому числі до Державного фонду сприяння зайнятості населення — 4 відсотки) для відшкодування витрат, які здійснюються відповідно до законодавства у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, а також витрат, зумовлених народженням та похованням.

Форма та порядок видачі свідоцтва про право сплати єдиного податку встановлюються Державною податковою адміністрацією України і є єдиними на всій території України.

Для переходу на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єкт малого підприємництва подає письмову заяву до органу державної податкової служби за місцем державної реєстрації. Суб'єкт малого підприємництва — юридична особа обов'язково зазначає, яку ставку єдиного податку ним обрано.

Заява подається не пізніше ніж за 15 днів до початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу) за умови сплати всіх установлених податків та обов'язкових платежів за попередній звітний (податковий) період.

Рішення про перехід на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності може бути прийняте не більше одного разу за календарний рік.

Орган державної податкової служби зобов'язаний протягом десяти робочих днів видати безоплатно свідоцтво про право сплати єдиного податку або надати письмову мотивовану відмову.

Відмову від застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності і повернення до раніше встановленої системи оподаткування суб'єкти малого підприємництва можуть здійснювати з початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу) у разі подання відповідної заяви до органів державної податкової служби не пізніше ніж за 15 днів до закінчення попереднього звітного (податкового) періоду (кварталу).

За результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (квартал) суб'єкти малого підприємництва — юридичні особи подають до органу державної податкової служби до 20 числа місяця, що настає за звітним (податковим) періодом, розрахунки про сплату єдиного податку, акцизного збору і, в разі обрання ними єдиного податку за ставкою 6 відсотків, розрахунків про сплату податку на додану вартість, а також платіжні доручення на сплату єдиного податку за звітний період з позначкою банку про зарахування коштів.

Суб'єкти малого підприємництва несуть відповідальність за правильність обчислення, своєчасність подання розрахунків та сплати сум єдиного податку згідно із законодавством України.

Суб'єкт малого підприємництва, який сплачує єдиний податок, не є платником таких видів податків і зборів (обов'язкових платежів):

- податку на додану вартість, крім випадку, коли юридична особа обрала спосіб оподаткування доходів за єдиним податком за ставкою 6 відсотків;

- податку на прибуток підприємств;

- податку на доходи фізичних осіб (для фізичних осіб — суб'єктів малого підприємництва);

- плати (податку) за землю;

- збору на спеціальне використання природних ресурсів;

- збору на обов'язкове соціальне страхування;

відрахувань та зборів на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України;

- комунального податку;

- податку на промисел;

- збору на обов'язкове державне пенсійне страхування (вимога змінена з 01.01.2004 р.);

- збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;

- внесків до Фонду України соціального захисту інвалідів;

- внесків до Державного фонду сприяння зайнятості населення.

Подання Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою визначено Порядком складання Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою, затвердженому наказом ДПАУ від 28 лютого 2003 р. № 98. Згідно цього Порядку та у відповідності до статті 4 Указу Президента України від 3 липня 1998 року № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» (із змінами, унесеними Указом Президента України від 28 червня 1999 року № 746/99) за результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (квартал) суб'єкти малого підприємництва — юридичні особи до 20 числа місяця, що наступає за звітним (податковим) періодом подають до органу державної податкової служби розрахунок про сплату єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою (далі — Розрахунок).

Заповнення Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою здійснюється у наступному порядку:

У нижній частині Розрахунку за результатами камеральної перевірки службова особа ДПІ (ДПА) робить відмітку про виявлені або невиявлені порушення (помилки) і в разі виявлення порушень складає відповідний акт.

Якщо платником самостійно виявлені помилки, що містяться у раніше поданому ним Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою, то відповідно до п. 5.1 ст. 5 Закону такий платник має право надати уточнюючий розрахунок за формою, що додається.

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо такі уточнені показники зазначаються ним у складі Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені.

Якщо після подачі розрахунку за звітний період платник податків подає новий розрахунок з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою за такий самий звітний період, то штрафи, визначені у пункті 17.2 статті 17 Закону, не застосовуються.

У **додатку II** наведена форма Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою.

**ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ РОЗРАХУНКУ СПЛАТИ
ЄДИНОГО ПОДАТКУ СУБ'ЄКТОМ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА — ЮРИДИЧНОЮ ОСОБОЮ**

№ з/п	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
1	Середньооблікова чисельність працюючих	Рядок 1	відображається середньооблікова чисельність працюючих для суб'єктів малого підприємництва, яка визначається за методикою, затвердженою органами статистики, з урахуванням усіх його працівників, у тому числі тих, що працюють за договорами та за сумісництвом, а також працівників представництв, філіалів, відділень та інших відособлених підрозділів
2	Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору	Рядок 2	відображається сума коштів, отримана на розрахунковий рахунок або (та) в касу суб'єкта малого підприємництва
3	Виручка від реалізації основних фондів	Рядок 3	відображається виручка, отримана суб'єктом малого підприємництва, у разі здійснення операцій з продажу основних фондів, яка визначається як різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.
4	Усього виручка від реалізації	Рядок 4	відображається загальна сума коштів, отримана на розрахунковий рахунок або (та) в касу суб'єкта малого підприємництва з урахуванням коштів, отриманих від реалізації основних фондів.
5	Сума єдиного податку за ставкою ()	Рядок 5	відображається сума єдиного податку, яку необхідно сплатити не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним (податковим) періодом: 6 відсотків суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору в разі сплати податку на додану вартість згідно із Законом України «Про податок на додану вартість»; 10 відсотків суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), за винятком акцизного збору, у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку

№ з/п	Назва колонки або рядка розрахунку	№ рядка	Зміст колонки
6	Внески, нараховані на суму дивідендів	Рядок 6	Відображається сума внесків, які платник єдиного податку зобов'язаний при виплаті дивідендів нараховувати та сплачувати до бюджету, до якого зараховується єдиний податок, за правилами, установленними підпунктом 7.8.2 пункту 7.8 статті 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (із змінами і доповненнями)
7	Сума самостійно виявлених помилок за результатами минулих податкових періодів	Рядок 7	Відображається сума заниженого податкового зобов'язання (з позитивним значенням) або сума завищеного податкового зобов'язання (з від'ємним значенням), самостійно нарахована платником єдиного податку у зв'язку з виправленням помилок
8	Сума податкових зобов'язань, нарахованих у попередніх звітних періодах з початку року	Рядок 8	Відображається сума податкових зобов'язань за єдиним податком та внесками, нарахованими в попередніх звітних податкових періодах з початку року
9	Податкові зобов'язання до сплати	Рядок 9	Відображається скоригована (виправлена) сума податкового зобов'язання, яку необхідно сплатити платнику єдиного податку за звітний податковий період з урахуванням суми самостійно виявленої помилки за результатами минулих податкових періодів.
10	Сума штрафів, самостійно нарахована у зв'язку з виправленням помилок	рядок 10	Відображається сума штрафу, самостійно нарахованого платником єдиного податку, відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України від 21.12.2000 № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (із змінами і доповненнями)

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Які види податкової звітності передбачено системою оподаткування.
2. Які види податкової звітності вважаються деклараціями.
3. Що таке «Податкове зобов'язання» та «Узгоджене податкове зобов'язання».
4. Який порядок відстрочення терміну податкової звітності.
5. Який порядок представлення уточнених форм податкової звітності.
6. Який порядок визначення об'єкта, бази та ставок окремих податків, платників та строків представлення податкової звітності і сплати податків:
 - Податку на прибуток підприємства;
 - Податку на додану вартість;
 - Податку з доходів фізичних осіб;
 - Акцизного збору;
 - Земельного податку;
 - Податку з власників транспортних засобів;
 - Фіксованого сільськогосподарського податку;
 - Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;
 - Плати за спеціальне використання водних ресурсів;
 - Збору за забруднення навколишнього середовища;
 - Збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
 - Місцевих податків;
 - Збору за використання радіочастотного ресурсу;
 - Єдиного податку суб'єктів малого підприємництва.
7. Хто здійснює контроль за поданням звітності та які штрафні санкції з боку контролюючих органів застосовуються.
8. Яка відповідальність платників податків за невчасне подання звітності та за перекручування даних податкової звітності.

Модуль 3

СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 10. СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ

Мета — розкрити законодавче та нормативно-правове регулювання статистичної та спеціальної звітності, її склад, потреби користувачів та засвоїти методику заповнення форм звітності.

Ключові слова і поняття:

Обсяги виробництва, товарна продукція, валова продукція, середньооблікова чисельність в еквіваленті повної зайнятості, фонд оплати праці, товарообіг, акціонерне товариство, пенсія, пільги при виході на пенсію, страховий стаж, страхові внески, безробіття, часткова зайнятість, втрата працездатності, соціальна допомога, роботодавець, застрахована особа, нещасний випадок, тариф.

ЛЕКЦІЯ 17. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

У лекції розглядаються наступні питання:

17.1. Нормативно-правове забезпечення статистичної звітності.

17.2. Порядок складання окремих форм статистичної звітності.

17.1. Нормативно-правове забезпечення статистичної звітності

Відповідно до Закону України «Про державну статистику» усі юридичні особи та особи, які займаються підприємницькою діяльністю, структурні одиниці безплатно подають дані, необхідні

для проведення державних статистичних спостережень. Стаття 21 Закону України «Про державну статистику» визначає: «Первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів під час проведення статистичних спостережень, є конфіденційною інформацією, яка охороняється Законом і використовується виключно для статистичних цілей у зведеному знеособленому вигляді». Тобто, первинні статистичні дані використовуються для зведених статистичних робіт, складання збірників, оглядів соціально-економічного становища і проведення наукових досліджень.

Статистичні дані повинні бути достовірними і подаватися у повному обсязі, у встановлені строки та за визначеними адресами.

Джерелами статистичних даних про господарську діяльність є статистична звітність і спеціально організовані спостереження.

Звітність — це така форма збору статистичних даних, за якої кожен суб'єкт діяльності регулярно подає відомості до державних органів статистики у вигляді документів (звітів) спеціально затвердженої форми. Звіти складаються на підставі даних оперативного та бухгалтерського обліку.

Система звітності в Україні визначається Загальнодержавним табелем звітності (списком діючих форм звітності, що затверджується Держкомстатом України), в якому зазначається номер форми звіту, найменування звіту, періодичність і термін подання, кому і ким подається звіт, спосіб його подання. За терміном подання розрізняють звітність поточну, що подається протягом року, і річну, що подається за підсумками року. Терміни подання звітності та її періодичність визначається відповідно до особливостей конкретних явищ і процесів. Особливо характерним це є для галузі сільського господарства.

Органами статистики щорічно уточнюється Загальнодержавний табель (перелік) форм державних спостережень для об'єднань, підприємств, організацій і установ України для всіх форм власності. Загальнодержавний табель (перелік) на 2007 рік включає 15 розділів (табл. 67):

Особливу увагу слід звернути на форми звітності, які містять вартісні показники і складаються на підставі даних бухгалтерського обліку. Для того щоб уявити обсяг статистичної звітності, її структуру, зміст і порядок подання, в табл. 68 наведені окремі форми статистичної звітності промислових підприємств України та їх стисла характеристика. Докладнішому вивченню підлягають форми статистичної звітності з продук-

ції, праці, фінансів і зовнішньоекономічної діяльності, оскільки багато показників цих форм впливають з даних бухгалтерського обліку.

Таблиця 67

ОБСЯГИ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ НА 2007 РІК

№ з/п	Найменування розділу	Кількість форм
1	Статистика зовнішньоекономічної діяльності	4
2	Статистика цін	8
3	Структурні обстеження підприємства	4
4	Статистика фінансів підприємств та організацій	7
5	Статистика реформування власності	6
6	Статистика промисловості	31
7	Статистика будівельної діяльності	4
8	Статистика інвестицій	5
9	Статистика основних засобів	1
10	Статистика сільського та рибного господарства	51
11	Статистика послуг:	
12	—Статистика ринкових не фінансових послуг	5
13	—Статистика внутрішньої торгівлі та товарних ринків	29
14	—Статистика транспорту та зв'язку	38
15	—Статистика науки, інновацій та інформатики	14
16	—Статистика соціальних послуг	197
17	Статистика населення	6
18	Статистика навколишнього природного середовища	27
19	Статистика праці	25
20	Зведений розділ	5

ОКРЕМІ ФОРМИ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

№ з/п	Форми звітності	Наказ Держкомстату України	Строки подання	Хто подає	Структура і зміст форми	Примітки
1	№ 1-П (річна) Звіт підприємства по продукції	№ 223 від 21.07.2003	4 лютого	5	6	7
1	№ 1-П (річна) Звіт підприємства по продукції	№ 223 від 21.07.2003	4 лютого	Підприємства, що здійснюють промислову діяльність, що класифікуються за секціями «С», «Д», «Е» за КВЕД	Розділ 1. Економічні показники (виробництво, показники праці, реалізація) 2. Виробництво видів продукції (кількості та вартості) 3. Виробництво товарів народного споживання (у вартісному вираженні)	По видах продукції за номенклатурою. Встановлено органами держстатистики
2	№ 1-П (місячна) Терміновий звіт по виробництву промислової продукції (робіт, послуг)	№ 227 від 21.07.2003	не пізніше 4-го числа після звітного періоду	Промислові підприємства всіх форм власності, що класифікуються за секціями «С», «Д», «Е» за КВЕД	1. Економічні показники (обсяг продукції в оптових цінах підприємств без ПДВ і АЗ) 2. Виробництво видів промислової продукції (у тому числі електроенергії і теплоенергії) 3. Товари народного споживання	Абсолютно по всіх видах виробленої промислової продукції. А також вартість виконаних робіт промислового характеру
3	№ 1 — (торг) «Звіт про товарооборот» (термінова-місячна)	№ 227 від 21.07.2003	2-го числа після звітного періоду	Підприємства роздрібної торгівлі та громадського харчування	1. Роздрібний товарооборот 2. Оптовий товарооборот 3. Оборót від інших видів діяльності	Інструкція про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів, затверджена 28.12.96. № 389
					4. Запаси товарів на кінець місяця	

№ з/п	Форми звітності	Наказ Держкомстату України	Строки подання	Хто подає	Структура і зміст форми	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
4	Додаток № 1-П (мал) до форми № 1-підприємства (річна) «Звіт ма-лого підприємства, про виробництво промислової продукції»	№ 227 від 21.07.2003	20 лютого	Малі підприємства та кооперативи, що займаються секціями «С», «Д», «Е» за КВЕД	1. Види продукції (кількість та вартість) 2. Товари народного споживання(за вартістю)	За номенклатурою, встановленою органами держстатистики
5	№ 1-підприємництво (річна) «Обстеження діяльності підприємства (організації) за рік»	№ 227 від 21.07.2003	15 лютого	Підприємства і організації, що є юридичними особами	1. Демографічна ситуація на підприємстві 2. Розподіл обсягу виробленої реалізованої продукції (робіт, послуг) за видами діяльності 3. Витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) за видами діяльності 4. Витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) 5. Чисельність працівників та оплата їх праці 6. Валові інвестиції в основний капітал 7. Основні показники по місцевих одиницях	Місцевою одиницею є виділений на окремий баланс підрозділ підприємства (філія, представництво тощо), який розташований на відокремленій території та здійснює один або кілька видів діяльності

6	№ 1-ПВ (термінова) місячна «Звіт про працю»	№ 224 від 21.07.2003	7 числа після звітного періоду	Усі підприємства, установи та організації	1. Чисельність та фонд оплати праці 2. Розподіл працівників за розмірами зарплати про склад фонду оплати праці	За цією ж формою складається також звіт за 1 квартал, півріччя, 9 місяців, рік
7	Звіт про основні показники діяльності підприємства, річна	28.07.2003 № 237	Не пізніше 20.02.	Суб'єкти підприємницької діяльності	Основні показники діяльності	За цією формою складається звіт по кварталах
8	№ 1-ПВ (заборгованість) термінова місячна «Звіт про стан заборгованості із виплати заробітної плати»	№ 407 від 02.12.1998	11 числа після звітного періоду	Усі підприємства, установи, організації	Розділ 1. Сума нарахованої зарплати, фактично виплачено, сума заборгованості та інше Розділ 2. Розподіл працівників та коштів за терміном заборгованості	Заповнюється тими підприємствами, які своєчасно не розраховувалися з працівниками по заробітній платі
9	№ 3-ПВ (термінова-квартальна) «Звіт про використання робочого часу»	№ 1 від 04.01.2000	7 числа після звітного періоду	Усі підприємства, установи, організації	1. Використання робочого часу 2. Рух робочої сили 3. Інформація про укладання колективних договорів	Заповнюється нарастачими підсумками з початку року
10	№ 1-Б термінова-місячна «Звіт про фінансові результати і дебіторську заборгованість»	№ 258 від 31.07.2001	На 20-й день після звітного періоду	Усі підприємства	Розділ 1. Фінансові результати Розділ 2. Дебіторська та кредиторська заборгованість (в т. ч. між підприємствами України, з суб'єктами країн СНД та інших країн)	Заборгованість про-ставляється за загальною сумою та з неї прострочена
11	№ 2-Б Звіт про випуск, реалізацію цінних паперів (квартальна)	№ 190 від 29.07.1997	Не пізніше 21 числа після звітного періоду	Усі підприємства	Дані про випуск цінних паперів	Заповнюється річна форма і подається органу статистики до 20.02. після звітного року

№ з/п	Форми звітності	Наказ Держкомстагу України	Строки подання	Хто подає	Структура і зміст форми	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
12	№ 22 (поштова) «041 Есновні показники, які характеризують господарську діяльність підприємства за рік»	№ 237 від 28.07.2003	20 лютого	Усі підприємства	1. Продукція (обсяг в оптових цінах підприємств без ПДВ і АЗ) 2. Основні фонди (середньорічна вартість) 3. Праця (чисельність працівників і фонд оплати праці)	—
13	№ 11-03 (поштова, річна) «Звіт про наявність та рух основних фондів, амортизацію (знос)»	№ 235 від 28.07.2003	До 20.02. після звітного року	Усі підприємства і організації	1. Наявність та рух основних фондів (за галузями) 2. Склад основних фондів (за видами) 3. Ремонт основних фондів	Довідково: 1. ОЗ взяті у фінансову оренду 2. Здані в оперативну оренду 3. Законсервовані ОЗ тощо
14	№ 2-б термінова (квартальна, річна) «Звіт про випуск, реалізацію та обіг цінних паперів»	№ 190 від 29.07.1997	Квартальна — 21 числа, річна — 8 лютого	Підприємства, банки страхові та інші організації	1. Випуск та розміщення емітентом цінних паперів (за видами) 2. Обіг цінних паперів (за видами) 3. Обсяги взаємного інвестування у вигляді цінних паперів (резидента-емітента у нерезидентів та нерезидентів-емітентів у резидента)	Звіт складають як емітенти, так і ті, що мають обіг цінних паперів (не власних)
15	Звіт про працевлаштування інвалідів (річна) 10-ПІ	11.02.2002 № 49	Не пізніше 20.02.	Підприємства, установи, організації	Фактична чисельність працівників та працевлаштування інвалідів	

Крім органів державної статистики, статистикою займаються галузеві Міністерства, Міністерство фінансів України, окремі Державні комітети. Вони розробляють форми бухгалтерської і статистичної звітності, узгоджуючи їх з Держкомстатом України. Здійснюють їх збирання і розробку.

Проте не всі явища і процеси, що відбуваються в суб'єктах господарювання, можна вивчати за допомогою звітності. З метою одержання відомостей про такі та інші явища і процеси, що мають місце у господарській діяльності, застосовуються спеціально організовані спостереження, які проводяться також з метою доповнення і перевірки даних поточної звітності. Розрізняють такі основні види спеціально організованих спостережень, як переписи, одноразові обліки, спеціальні обстеження.

Слід зазначити, що в останні роки у зв'язку з проведенням економічних реформ зазнали реорганізації і методи отримання статистичної інформації: статистична звітність значно спростилася за формою, скоротилася за обсягом, ступенем охоплення, переліком показників, ширше почали використовуватися вибіркові обстеження, оцінка і розрахунки показників. Проведена робота по вдосконаленню методики обчислення існуючих показників згідно з міжнародними стандартами, розробляється система нових показників, адаптованих до ринкової економіки.

17.2. Порядок складання окремих форм статистичної звітності

Враховуючи значний обсяг форм статистичної звітності розглянемо порядок складання тільки окремих форм з різних галузей народного господарства:

1. Звіт про товарооборот (форма № 1-торг) — подають помісячно незалежно від форм власності та господарювання підприємства роздрібної торгівлі та громадського харчування, інші підприємства, що здійснюють роздрібну торгівлю та громадське харчування другого числа після звітного періоду (додаток Р).

При заповненні звіту необхідно керуватись Інструкцією про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів.

Звіт складається в цілому по підприємству з розшифровкою показників по структурних підрозділах, що знаходяться на інших адміністративних територіях.

Роздрібний товарооборот визначається у цінах фактичної реалізації за моментом відпуску товарів покупцеві, незалежно від часу сплати грошей і відображається по рядку 01 наростаючим підсумком з початку року. Звіт складається за даними фінансового обліку в тисячах гривень з одним десятковим знаком. В обсяг товарообороту включається виручка від продажу безпосередньо населенню споживчих товарів (як за готівку, так і за розрахункові чеки установ банків, банківські платіжні картки) через організований споживчий ринок, тобто спеціально організовану торгівлю мережу.

Вартість скляного посуду, що має заставну ціну, проданого з товаром у роздрібний товарооборот не включається.

Роздрібний продаж продукції власного виготовлення підприємств громадського харчування це продаж готових виробів і напівфабрикатів власного виготовлення; продаж за безготівковим розрахунком готових виробів власного виготовлення лікарняним, профілактичним, оздоровчим закладам, закладам освіти та іншим споживачам; продаж продукції пересувних їдалень, які обслуговують працівників сільськогосподарських підприємств на польових станах, на лісорозробках, лісопозалі та шляхових машинних станціях. Обсяги роздрібного товарообороту громадського харчування відображаються по рядку 02.

Оптовий товарооборот — це продаж товарів іншим підприємствам, організаціям, чи фізичним особам зареєстрованими суб'єктами підприємницької діяльності суми такого обороту показується по рядку 04. Одночасно в цю суму включають і суму послуг. По рядку 05 показується оборот від інших видів діяльності, тобто від неторгової діяльності, а також продаж пільговим категоріям населення легкових автомобілів, товарів з технічних складів палива та інше.

2. Звіт про діяльність підприємства оптової торгівлі (форма № 1-опт) складається поквартально і подається на 16-й день після звітного періоду підприємствами та організаціями постачання, збуту, споживчої кооперації, заготівельної та оптової торгівлі з правом юридичної особи, основним видом діяльності яких є оптова торгівля (додаток С).

Звіт має два розділи: основні показники та продаж і запаси товарів, складається в тисячах гривень з одним десятковим знаком.

ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ЗВІТУ

Код і зміст рядка	Зміст інформації, що вказується
Розділ 1. Рядок 101 — загальний оборот	Загальний оборот (без ПДВ і акцизного збору) — це загальна вартість відвантаженого товару незалежно від надходження платежів на рахунок підприємства та зобов'язання зі сплати податків за всіма видами діяльності підприємства в цінах фактичної реалізації. Не включається до обороту виручка підприємства від нетипових видів діяльності (продаж устаткування) та від нетипових фінансових операцій (прибуток на акції, дивіденди). Повернуті покупцем товари, якщо вони мали місце, повинні бути вираховані з обороту.
Рядок 102 — оптовий товарооборот	Оптовий товарооборот — це перепродаж товарів без будь-яких змін іншим підприємствам та організаціям (крім населення) для їх використання, або наступного продажу.
Рядок 103 — роздрібний товарооборот	Роздрібний товарооборот це виручка від продажу безпосередньої товарів для особистого споживання як за готівку, так і за розрахункові чеки, платіжні картки через спеціально організовану торгову мережу.
Рядок 104 — оборот посередницької діяльності	Це сума комісійних.
Рядок 105 — оборот від інших видів діяльності	Це оборот від інших видів діяльності, який не врахований в рядках зі 102 по 104: виробництва, транспорту, будівництва, надання різноманітних видів послуг.
Розділ 2	Показується розподіл оптового товарообороту (р. 102) за товарами і товарними групами за наведеним переліком. У зразках 5 і 6 показуються запаси товарів на кінець звітного періоду, призначених для перепродажу.

3. Звіт з праці (форма № 1 — ПВ — місячна, квартальна) його подають підприємства, установи, організації незалежно від форми власності та господарювання не пізніше 7-го числа після звітного періоду (додаток Т).

При заповненні статистичної звітності за формами № 1-ПВ (міс.) та № 1-ПВ (кв.) слід керуватися:

1. Інструкцією зі статистики чисельності працівників, від 7.07.95 р. за № 171 зі змінами і доповненнями зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 9.03.99 р. за № 145/3438;

2. Інструкцією зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р. № 5.

3. Інструкцією щодо заповнення форм державної статистичної звітності про використання робочого часу затвердженого наказом Держкомстату України від 4.012000 р. за № 1, що зареєстрована в Міністерстві юстиції України 8.02.2000 р. за № 74/4295.

4. Наказами Держкомстату «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 9.10.95 р. № 253 та «Про затвердження типових форм первинного обліку по розрахунках з робітниками і службовцями по заробітній платі» від 22.05.96 № 144.

Заповнення сітки кодів адресної частини є обов'язковим і здійснюється згідно з довідкою єдиного державного реєстру підприємств та організацій України.

Звіт за формою 1-ПВ (міс.) подається до територіальних органів державної статистики щомісячно не пізніше 7-го числа.

Одночасно за звітом за останній місяць кожного кварталу (січень-березень, січень-червень, січень-вересень та січень-грудень) подаються звіти за формами № 1-ПВ (кв) та 3-ПВ (термінова-квартальна) «Звіт про використання робочого часу».

Форми статистичної звітності № 1-ПВ (міс.) складається за даними первинної звітності та бухгалтерського обліку у відповідності з платіжними документами, за якими працівникам були здійснені нарахування та проведені розрахунки по заробітній платі.

Форма № 1 ПВ (квартальна) має три розділи, заповнюється за період з початку року по I і II розділах, а розділ III заповнюється за останній місяць кожного кварталу (березень, червень, грудень).

4. Статистична звітність підприємства по продукції складається з форм № 1п — помісячна, квартальна і річна. Подають промислові підприємства всіх форм власності 15 числа після звітного періоду, а за рік 20 січня. Звіт складається у тисячах гривень з одним десятковим знаком. Він включає два розділи: **економічні показники та виробництво видів промислової продукції.**

ПОРЯДОК СКЛАДАДАННЯ ЗВІТУ

Код рядка	Зміст інформації, що вказується
Розділ I. Чисельність працівників та фонд оплати праці Рядок 1010	Відображається середньооблікова чисельність усіх працівників в еквіваленті повної зайнятості, яка обчислюється згідно з Інструкцією зі статистики чисельності працівників. Крім штатних працівників, слід включити і працівників, що перебувають обліковому складі та залучені до роботи за договорами і мали нарахування із фонду оплати праці. Невякки з причин непрацездатності до розрахунку не включаються. При визначенні середньооблікової чисельності в еквіваленті мовної зайнятості штатні працівники, які відпрацювали більше встановленого фонду робочого часу, враховуються: — як одна фізична особа, якщо час відпрацьовано понаднормово; пропорційно оплаченому часу у випадку, якщо працівник оформлений більш ніж на одну ставку тобто 1,25; 1,5 фізичних осіб
Рядок 1020	Відображається фонд оплати праці усіх працівників, які перебували у трудових відносинах з підприємством у звітному періоді. Згідно з інструкцією зі статистики заробітної плати. У цьому рядку також відображаються суми, нараховані з фонду оплати праці іншим особам (членам ради стачоного товариства, працівникам профспілкових організацій, які не перебувають у штаті даного підприємства. До складу фонду оплати праці не входять: — суми зазначені у розділі IУ Інструкції зі статистики заробітної плати; — суми зборів на обов'язкове державне соціальне страхування, сплачені страховиками; — суми допомоги по тимчасовій непрацездатності незалежно від джерела покриття цих витрат
Рядок 1030	Відображається сума податку з доходу фізичних осіб врахованого у рядку 1020
Рядок 1040	Відображається середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, що розраховується згідно із пунктом 3.3. Інструкції зі статистики чисельності працівників. При цьому слід врахувати, що до цього показника не враховуються працівники, прийняті на роботу за сумісництвом з інших підприємств (зовнішні сумісники)
Рядок 1050	Враховується кількість людино-годин, за які працівникам здійснені нарахування з фонду оплати, тобто відпрацьований час, включаючи надурочні, період відпусток в частині, що припадає на робочі дні
Рядок 1060	Відображається фактично відпрацьовані працівниками людино-години, враховуючи надурочні й відпрацьовані у вихідні святкові та неробочі дні, за період службових відряджень, а також людино-години роботи на домінків
Рядок 1070	Відображається сума фактичних нарахувань по заробітній платі штатних працівників, врахованих у рядку 1040

Код рядка	Зміст інформації, що вказується
Розділ 11. Забортованість перед працівниками із виплати заробітної плати та допомоги по соціальному страхуванню	Заповнюється тільки тими підприємствами, які не розраховувалися з працівниками по заробітній платі, на 1-ше число місяця, наступного після звітного періоду
Рядок 2010	По графі 1 відображається загальна сума забортованості із виплати заробітної плати всім категоріям працівників, а саме: працівникам облікового складу; тим, хто не перебуває в обліковому складі підприємства (сумісники та працюючі за договорами); звільненим працівникам. Забортованою вважається сума яка включає усі нараховування із фонду оплати праці, за винятком обов'язкових утримань, яка не виплачена до 1-го числа місяця, наступного за звітним
Рядок 2020	Відображається забортованість з виплатами заробітної плати, яка нарахована за попередні роки тобто з а період до 2 січня звітного року
Рядок 2030	Відображається сума забортованості із виплати заробітної плати штатним працівникам, які нараховані у рядку 1040 першого розділу
Рядок 2050—2070	Зазначена кількість розподіляється за терміном забортованості. Він визначається для кожного працівника окремо за місяцями, за які не виплачено заробітну плату
Рядок 2080	Відображаються кошти, які виплачено в звітному році в рахунок погашення забортованості за попередні роки
Рядки 2090—2100	Суми забортованості працівникам які пов'язані з допомогою по тимчасовій непрацездатності — за рахунок власних коштів та фонду соціального страхування
Рядок 2110	Відображається сума забортованості із страхових виплат потерпілим від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату непрацездатності, за рахунок коштів підприємства

ПОРЯДОК СКЛАДАДАННЯ ЗВІТУ

Код рядка	Зміст інформації, що вказується
Розділ І. Склад фонду оплати праці та інші виплати	
Рядки 4020—4110	Відображається структура фонду оплати праці штатних працівників. При цьому дані ф. № 1-ПВ (кв) рядок 4010 повинен дорівнювати даним за відповідний період форми ППВ (міс.) — рядок 1070, графа 2
Рядок 4060	Відображаються суми, нараховані працівникам відповідно до ЗУ «Про компенсацію громадянам втрачені частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати, згідно з порядком, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України» від 20.12.97 р. № 27 зі змінами і доповненнями. Зазначені суми нараховуються і виплачуються у тому ж місяці, коли здійснюється виплата заборгованої заробітної плати
Рядок 4070	Відображаються суми, нараховані працівникам відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення», згідно з порядком, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 7.05.98 р. № 663 зі змінами і доповненнями»
Рядок 4110	Вимагає суми, що входять до складу додаткової заробітної плати та інших заохочувальних і компенсаційних виплат, визначені Інструкцією зі статистики заробітної плати (затв. наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р. № 5)
Рядки 4120-4150	При заповненні рядків 4120 та 4150 слід мати на увазі, що показники нарахованої оплати відрізняються за методологією визначення та їх призначенням
Рядок 4120	Відображається оплата праці, нарахована натурою. Така форма оплати має місце, коли сільськогосподарське підприємство, за виробничі досягнення чи роботу в особливих умовах нараховує працівнику, як оплату праці, певну кількість продукції, оцінює її в грошовому виразі та включає до фонду оплати праці. Слід мати на увазі, що натуроплата може здійснюватись тільки продукцією власного виробництва, а не перелік товарів, не дозволених до виплати натурою, затверджено Постановою Кабінету Міністрів від 3.04.93 № 244 Нарахування натуроплати характерне тільки для штатних працівників, фонд оплати яких визначено у рядку 4010

Код рядка	Зміст інформації, що вказується
Рядок 4130	Суми визначені у рядку 4150, являють собою, одну із форм погашення заборгованості з виплати заробітної плати. Форма розрахунків може бути різною: продукцією як власного виробництва, так і отриманою за бартером, погашення працівникам заборгованості за квартирну плату, комунальні та інші послуги в результаті взаємозаліків
Рядок 4140	Відображаються суми доходів дивідендів, процентів, які нараховані згідно акцій, внесків та договорів оренди земельних ділянок та майнових паїв фізичним особам, які працюють на підприємстві і входять до облікової чисельності штатних працівників
	Відображаються аналогічні суми нараховуваних особам, які не перебувають в обліковому складі підприємства
	Розділ II. Чисельність та фонд оплати праці окремих категорій працівників
Рядок 7010	По графі 1 відображається чисельність жінок, які включені до розрахунку середньооблікової чисельності штатних працівників. До розрахунку не включаються жінки, які знаходяться у відпустках з вагітності та пологов, або у відпустках по догляду за дитиною
Рядок 7020	Заповнюють бюджетні установи, в яких оплата праці здійснюється за рахунок видатків до бюджету.
Рядок 7030—7040	Враховуються чисельність та фонд оплати працівників, які прийняті на роботу за сумісництвом з інших підприємств та зайнятих за договорами цивільно-правового характеру
	Розділ III. Розподіл працівників по розмірам заробітної плати
Рядок 8010	Відображається чисельність працівників, які відпрацювали 50 % і більше табельного фонду робочого часу встановленого на місяць, або не перебували в оплачених відпустках, відрадженнях
Рядок 8020—8150	Здійснюється розподіл визначеної чисельності залежно від розмірів нарахованої заробітної плати
Рядок 8160	Відображається чисельність штатних працівників, які повністю відпрацювали відповідний місяць, тобто 100 % фонду робочого часу, встановленого в колективному договорі підприємства і який не перевищує норму робочого часу згідно з КЗиП

Розділ І. Економічні показники — обсяг продукції (робіт, послуг) в оптових цінах підприємств без податку на додану вартість і акцизного збору у діючих цінах звітного року за звітний місяць і наростаючим підсумком з початку року.

Крім того, наводяться обсяги продукції в розрізі місяців (гр. 3-14)

Розділ ІІ Виробництво видів промислової продукції — наводяться дані про обсяги виробленої продукції за видами продукції за звітний період всього та у тому числі з давальницької сировини. У графі 2 відображаються дані про виробництво за відповідальний період попереднього року.

У графах «1» і «2» дані наводяться у діючих оптових цінах підприємств відповідного року без ПДВ та акцизного збору.

У випадку виробництва підприємством продукції на давальницьких засадах у графі «10» наводяться дані «у тому числі» з давальницької сировини. У графі «3» наводяться дані про вартість фактично випущеної продукції за звітний рік, призначеної для збуту, тобто вартість товарного випуску у діючих оптових цінах підприємств без урахування вартості давальницької сировини (за виключенням ПДВ та акцизу).

У звіті наводяться дані абсолютно по всіх видах виробленої промислової продукції, а також вартість виконаних робіт промислового характеру, які класифікуються за секціями «С», «D», «Е», КВЕД. Якщо на підприємстві є виробництво продукції, яка не передбачена номенклатурою, її назва вписується у вільних рядках розділу.

5. Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос) (Форма № 11-03) — є підсумком державного статистичного спостереження (додаток У).

Статистична звітність за формою № 11-03 складається підприємствами, організаціями та установами всіх форм власності та видів економічної діяльності, які є юридичними особами, а також їх структурними підрозділами (філіями, представництвами, відділеннями та іншими), які розташовані на відокремленій території, з урахуванням роз'яснень органів державної статистики.

Якщо головна організація розташована на одній географічній території зі структурними одиницями, що входять до її складу, звіт подається головною організацією, включаючи структурні підрозділи. У разі якщо головна організація територіально відокремлена від структурних підрозділів, звіти пода-

ються окремо за територіальною ознакою кожною одиницею спостереження.

В адресній частині звіту реквізити заповнюються за даними облікової картки Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України.

Заповнення форми проводиться на підставі типових форм первинного обліку (інвентарних карток обліку руху основних засобів, актів приймання-передачі та актів списання основних засобів, інших первинних документів обліку основних засобів).

Статистичні дані повинні бути достовірними та подаватися в повному обсязі в установлені терміни і за визначеними адресами.

У звіті наводиться первісна (переоцінена) і залишкова вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів та інших необоротних матеріальних активів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 і зареєстрований у Міністерстві юстиції України 18.05.2000 р. за № 288/4509 (зі змінами).

При складанні звіту слід керуватися також Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181 і зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10.08.2000 р. за № 487/4708; Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 і зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15.03.2000 р. за № 161/4382 зі змінами і доповненнями та Інструкцією щодо складання форми державного статистичного спостереження № 10-ОЗ затверджена наказом Держкомстату України 27.08.2001 р. № 365 (в редакції наказу від 21.08.2002 р. № 312).

Статистичний звіт за формою 11-ОЗ включає два розділи:

- наявність та рух основних засобів;
- склад основних засобів підприємства.

У першому розділі по рядку 100 наводяться дані щодо вартості основних засобів, що перебувають на Балансі підзвітної одиниці (підприємства, організації, структурного підрозділу).

У вільних рядках відображається вартість основних засобів за видами економічної діяльності. Розподіл здійснюється відповідно

до Класифікації видів економічної діяльності, затвердженої наказом Держстандарт України від 22.10.96 р. № 441, на рівні розділу, групи, підкласу.

Код розділу, групи, підкласу КВЕД заповнюється у графі Б. Дані рядка 100 за кожною графою повинні дорівнювати сумі даних заповнених рядків та рядків 250, 260.

До даних за кодом КВЕД 01 не включаються витрати на формування основного стада (робочу та продуктивну худобу). Зазначені витрати відображаються у рядку 250.

Вартість основних засобів у дорогах (вартість автомобільних доріг) відображається за кодом КВЕД 63.2. До основних засобів у дорогах належать автомобільні дороги загального користування, які перебувають на Балансі органів дорожнього господарства держави: відомчі автомобільні дороги на території промислових та інших підприємств і організацій, вулиці та дороги, проїзди, вулиці-набережні в межах проїзної частини в містах і селищах міського типу.

За кодом КВЕД 70.20.2 наводяться дані з вартості житлового фонду (включаючи гуртожитки), що здається в оренду власниками багатоквартирних будинків, домоуправліннями, житлово-комунальними об'єднаннями, житлово-комунальними конторами підприємств та організацій, комендатурами житлових будинків, житловими кооперативами тощо.

У рядку 240 із загального обсягу вартості основних засобів показується вартість основних засобів основного виду економічної діяльності за реєстрацією підприємства в ЄДРПОУ. Якщо підприємство не має основних засобів, які за своїм призначенням відповідають зареєстрованому основному виду діяльності, то рядок 240 не заповнюється.

У рядку 260 із загального підсумку окремо наводиться вартість земельних ділянок, які знаходяться на Балансі підприємства.

У графах 1—7 наводяться дані з наявності та руху основних засобів за первісною (переоціненою) вартістю. При цьому дані графі 7 по кожному рядку повинні дорівнювати даним графі 2 плюс дані графі 3 мінус дані графі 5.

У графі 1 показується первісна або переоцінена в попередні роки вартість основних засобів на початок звітнього року.

У графі 2 показується вартість основних засобів з урахуванням переоцінки (дооцінки, уцінки), здійсненої у поточному році за методологією розрахунків, яка наведена у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та ін-

дексації, проведеної відповідно до підпункту 8.3.3 пункту 8.3 статті 8 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств».

У разі якщо підприємство у звітному році не здійснювало індексацію або переоцінку основних засобів, дані графі 2 дорівнюють даним графі 1 по всіх рядках.

У графі 3 відображається надходження основних засобів за звітний період: створених, придбаних за оплату, отриманих безоплатно на умовах фінансового лізингу; придбаних в обмін (частковий обмін), оборотних активів, проведених до основних засобів, а також витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо).

У графі 4 із даних графі 3, виділяється вартість уведених в експлуатацію у звітному році нових основних засобів.

У графі 5 наводяться дані щодо загальної вартості основних засобів, що вибули у звітному році внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта.

У графі 6 із даних графі 5, виділяється вартість основних засобів, ліквідованих у звітному році: морально застарілих, зношених, пошкоджених унаслідок аварії, стихійного лиха (за умови, що відновлення та реалізація основних засобів неможливі або економічно недоцільні), а також ліквідованих у зв'язку з новим будівництвом та реконструкцією.

У графі 7 наводяться дані з вартості основних засобів за наявністю на кінець звітного року. У разі повного вибутті (ліквідації) основних засобів графа 7 розділу 1, а також графі 1 і 2 розділу II не заповнюються

У графах 8 і 9 наводяться дані з вартості основних засобів за відрахуванням зносу — залишкова вартість, відповідно на початок та кінець звітного року. Залишкова вартість визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю основних засобів та сумою їх зносу.

У графі 10 відображається сума нарахованої амортизації (зносу) за звітний рік. Об'єктами амортизації виступають усі основні засоби, крім землі.

У графі 11 наводяться дані з вартості основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос).

У розділі 2 показуються дані щодо вартості наявних на кінець звітного року основних засобів, що передбачена Поло-

женням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

У графі 1 за рядком 101 підприємство показує загальну вартість основних засобів з розподілом за класифікаційними групами, відповідно за рядками 102—117. Дані графі 1 рядка 101 мають дорівнювати даним графі 7 рядка 100 розділу 1.

У графі 2 з графі 1 виділяються дані з вартості основних засобів за основним видом діяльності. Дані рядка 101 графі 2 повинні дорівнювати даним рядка 240 графі 7 розділу 1. У разі відсутності основних засобів основного виду економічної діяльності за реєстрацією підприємства в ЄДРПОУ рядки 101—117 графі 2 не заповнюються

У разі якщо основний вид діяльності підприємства за реєстрацією представлений однією із секцій С, D, E, дані графі 2 за рядками 101—117 наводяться за сумою вартості основних засобів зазначених секцій: С + D + E.

6. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за рік (форма № 50-СГ).

Основні економічні показники роботи сільгоспідприємств за рік (форма 50-сг) подають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, а саме сільськогосподарські підприємства усіх форм власності та організаційно-правової форми господарювання (включаючи господарські товариства, виробничі кооперативи, приватні підприємства, включаючи великі селянські (фермерські) господарства, міжгосподарські сільськогосподарські підприємства по виробництву сільськогосподарської продукції, державні та інші сільгоспідприємства) — районному відділу статистики за місцем знаходження землі.

При заповненні форми статистичної звітності № 50-сг сільськогосподарським підприємствам необхідно керуватися Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: 9 «Запаси», 15 «Дохід», 16 «Витрати» зі змінами та доповненнями (наказ МФУ від 25.11.02 р. № 489), Рекомендаціями про порядок заповнення форми № 50-сг (затверджено наказом Держкомстату України від 26.06.2006 р. № 280), та Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 року № 132 зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Мінагропрому України від 06.12.2001 р. № 355. (Додаток Ф).

Інформаційним забезпеченням при складанні звіту за формою № 50-сг є розрахунки по закриттю операційних рахунків, заключний Баланс та облікові реєстри.

Звіт складається із чотирьох розділів: виробництво і реалізація сільськогосподарської продукції, затрати операційної діяльності, фінансові результати, землекористування протягом звітного року.

В першому розділі по кодах 020-0110 у графах 1 «Виробництво продукції» показують збір продукції рослинництва: зерно після доробки в тім числі і зернові відходи в кожурі, у перерахунку на повноцінне зерно, зерно кукурудзи у перерахунку початків на сухе зерно. Базисна вологість зерна в початках приймається при цьому в розмірі 14 %. Куплена продукція не показується.

По кодах 0050-0060 (графа 1) відображають збір цукрових буряків, повноцінної картоплі у фізичній вазі, без землі. Цукрові буряки, використані на годівлю тварин по коду 0050 не включають.

Валовий збір усіх овочевих культур відкритого ґрунту відображають по коду 0070 (графа 1): капуста, огірки, помідори, цибуля, морква, буряки столові, зелений горошок, часник, інші овочеві культури — столові коренеплоди, горох і квасоля на лопатку, недозрілі боби і т. п., а також початки цукрової кукурудзи молочної і молочно-воскової стиглості для консервування і використання в свіжому вигляді на харчування.

По кодах 0080—0095 у графі 1 показують збір продукції з насаджень в плодоносному віці.

Продукцію тваринництва по кодах 0140—0170 у графі 2 відображають приріст живої маси худоби та птиці за звітний період без вирахування маси худоби та птиці, що загинула.

У валовий надій молока по коду 0180 графа 2 включають молоко, одержане від корів основного молочного стада, які були на початок звітного року і які надійшли протягом року, в тім числі і вибракуваних з основного стада, які поставлені на відгодівлю.

У графі 3 «Виробнича собівартість» показують всі прямі витрати, віднесені на культури та витрати на виробництво всіх видів тваринницької продукції. Витрати по виробництвах, які не дали виходу продукції рослинництва і тваринництва, у графі 3 не відображаються, а списуються на рахунок 99.3. «Інші надзвичайні витрати».

До собівартості основної продукції також не включають адміністративні витрати.

Усі прямі затрати праці на продукцію, тобто прямі затрати праці плюс затрати праці працівників інших обслуговуючих галузей (вантажний автотранспорт, жива тягова сила, тракторний парк та інші) загальновиробничих витрат показують по відповідних кодах у графі 4 «Прямі затрати праці». Непрямі затрати праці розподіляються між галузями, видами тварин за питомою вагою прямих затрат праці.

У графах «Реалізація продукції у фізичній вазі» по відповідних кодах наводять всю продукцію власного виробництва (в натурі), продану у звітному році заготівельним і переробним підприємствам, кооперації, іншим торговельним, заготівельним організаціям в рахунок погашення заборгованості по фіксованому сільськогосподарському податку, сільськогосподарським підприємствам, санаторіям, школам, робітникам підприємств в рахунок оплати праці (на зароблену гривню), на ринку, на громадське харчування, нараховану робітникам підприємств в порядку натуральної оплати праці, в рахунок погашення позичок з державного бюджету на придбання матеріально-технічних ресурсів, а також в рахунок оплати за оренду земельних майнових паїв.

У графі 6 «Собівартість продукції» відображають фактичну виробничу собівартість реалізованої продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Адміністративні витрати та витрати на збут у собівартість не включаються.

У графі «Доход (виручка) від реалізації» відображають фактично виручені суми від реалізації продукції, робіт і послуг, тобто фактично сплачені (перераховані) і ті, що належить сплатити (перерахувати) сільськогосподарському підприємству, без ПДВ. При цьому слід мати на увазі, що продукція, яка направлена на переробку на власних переробних підприємствах або на давальницьких умовах, в реалізацію продукції по відповідних кодах не включається.

Реалізація продукції власної промислової переробки показується по кодах 0220—0250.

По коду 0260 «Реалізація робіт і послуг на сторону» відображають реалізацію продукції їдалень, буфетів, будівельних матеріалів власного виробництва, виконання робіт і надання послуг робітникам підприємства, стороннім організаціям. Реалізація покупних товарно-матеріальних цінностей та сільськогоспо-

дарської продукції, закупленої у населення, по даному коду не включається.

По коду 0120 підприємства показують реалізацію іншої продукції рослинництва, яка не знайшла відображення по кодах 0020—0100, в нього включається реалізація насіння і волокна конопель, лікарських рослин, насіння цукрових буряків і кормових коренеплодів, однорічних і багаторічних трав, овочевих і баштанних культур, посадкового матеріалу плодів, ягід і винограду, сіна, соломи, зеленої маси, силосу, сінажу та іншої продукції.

По коду 0210 відображається реалізація іншої продукції тваринництва, яка не відображена по кодах 0140—0200, а саме: коней, добових пташенят, каракульських смушків, продукції бджільництва і звірівництва, риби ставкової, гною, пташиного посліду, вовни-линьки, коконів та іншої продукції.

По кодах 0140—0170 у графі 6 відображається фактична собівартість живої маси реалізованої худоби і птиці за рік на підставі складеного підприємством розрахунку фактичної собівартості одного центнера живої маси худоби (по її видах) і птиці (без урахування племінного молодняка тварин).

Реалізований племінний молодняк тварин (по видах) відноситься на собівартість реалізованої продукції тваринництва за фактичною його вартістю, яка склалася в обліку.

По кодах 0140—0170 у графі 5 показують всю реалізацію худоби і птиці (переробним підприємствам на м'ясо, заготівельним організаціям, племінної худоби і птиці, робітникам підприємств, іншим підприємствам для вирощування і відгодівлі та вся інша реалізація).

При заповненні коду 0220 «Продукція власної промислової переробки» необхідно мати на увазі, що у графі 8 «Доход (виручка) від реалізації» включається також акцизний збір на реалізовані підакцизні товари, який не включають у графу 6 «Собівартість продукції».

До першого розділу передбачено 3 довідки:

1. Дотації та доплати.
2. Витрати, необхідні для розрахунку повної собівартості.
3. Структура виробничої собівартості за видами сільськогосподарської продукції в розрізі галузі рослинництво та тваринництво.

У другому розділі «Витрати операційної діяльності» наводяться дані про прямі витрати в рослинництві, тваринництві, допоміжних і підсобних промислах, промислового виробництва за календарний рік з 1 січня по 31 грудня звітного року в групуванні по елементах витрат, які пов'язані з виробництвом продукції, по-

слугами, що їх підприємство виконує для свого капітального будівництва, житлово-комунального господарства, дитячого садка, а також для сторонніх організацій.

Витрати показують загальною сумою та групуванням на виробництво продукції рослинництва і тваринництва по відповідних елементах.

У витрати на виробництво продукції рослинництва і тваринництва включають також витрати по повністю загиблих посівах сільськогосподарських культур і по окремих видах тварин, що не дали протягом року тваринницької продукції, які списані на збитки підприємства (надзвичайні витрати).

По коду 0280 «Витрати на оплату праці» відображається пряма основна і додаткова оплата праці всього персоналу основної діяльності підприємства, включаючи найнятих і залучених, крім оплати праці керівників і спеціалістів, які входять до адміністративно-управлінського персоналу, працівників житлово-комунального господарства і культурно-побутових закладів, торгівлі і громадського харчування, дитячих установ і навчальних закладів, капітального будівництва та інших видів діяльності.

Оплата праці допоміжних виробництв, яка відноситься на рослинництво і тваринництво (графи 1 і 2), визначається розрахунковим шляхом. Дані для розрахунку беруть із аналітичного обліку до рахунку 23 «Виробництво» (відповідні субрахунки) і складають допоміжну таблицю.

По коду 0285 «Відрахування на соціальні заходи» сільськогосподарські підприємства — неплатники фіксованого сільськогосподарського податку відображають відрахування до Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування та Фонду зайнятості на випадок безробіття, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства та відрахування на інші соціальні заходи за встановленими законодавством нормами від загального розміру витрат на оплату праці. Платники фіксованого сільськогосподарського податку по перелічених фондах даний код не заповнюють.

Всі сільськогосподарські підприємства по даному коду відображають відрахування Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань і фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

В послідовних рядках ця сума розшифровується за видами: насіння і посадковий матеріал, корми, мінеральні добрива, нафтопродукти, електроенергія, паливо, запасні частини.

Покупні насіння і посадковий матеріал, корми та інші продукти сільського господарства показують в оцінці відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», а вироблені у власному підприємстві — по виробничій собівартості з урахуванням дооцінок за рішенням уряду.

Оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями показується по коду 0335.

По даному коду показують також суми оплати за послуги стороннім організаціям по поточному ремонту сільськогосподарської техніки, автомобілів, внесенню добрив, боротьби з шкідниками рослин і хворобами тварин (включаючи вартість використаних отрутохімікатів, біопрепаратів, медикаментів та інших засобів захисту), транспортуванню вантажів.

В даний код також включають вартість хімікатів, які використані для ветеринарно-профілактичних цілей (хлорного вапна, каустичної соди, гексахлорану, мідного і залізного купоросу та інших).

По галузях виробництва ці затрати розподіляють пропорційно обсягу виконаних робіт в тій чи іншій галузі сільськогосподарського виробництва.

По коду 0340 «Амортизація основних засобів» показують суми нарахованої амортизації по всіх видах основних засобів виробничого призначення, які використовувались у рослинництві, тваринництві, допоміжних та підсобних промислових виробництвах.

По коду 0345 «Інші витрати» відображаються інші прямі витрати на виробництво, які не відображені по кодах 0290-0335. До них відносяться витрати на підготовку кадрів масових професій, витрати на службові відрядження, орендна плата за оренду земельних і майнових паїв, сума нарахованого фіксованого податку тощо. В даний код не включаються витрати, які відносяться до адміністративних.

По кодах 0350 і 0351 у графі 1 довідково показують суму нарахованої орендної плати за оренду земельних та майнових паїв.

По коду 0395 «Середньорічна вартість основних виробничих фондів і оборотних засобів» показується середньорічна вартість основних виробничих фондів і оборотних засобів підприємства, яка визначається за рік як частка відділення на 12 суми, отриманої від складання половини первісної вартості ос-

новних виробничих фондів сільськогосподарського призначення та інших галузей на 1 січня звітного року, половини їх вартості на 1 січня наступного за звітним року та вартості цих фондів на 1 число усіх місяців звітного року. Вартість основних засобів, облікованих на позабалансових рахунках в середньорічну вартість основних виробничих фондів і оборотних засобів не включається.

По четвертому розділу «Землекористування на 1 січня ____ р.» заповнюють станом на 1 січня наступного за звітним року на основі «Акта на право користування землею», записів у земельно-кадастровій книзі, договорів оренди земельних паїв та даних державного обліку земель. Землі, що здані господарством в оренду, не показуються.

У графі 1 — «Всього» по кодах 0450—0454 показують усі земельні угіддя, що знаходяться в постійному та довгостроковому користуванні господарства. По графі 2 виділяють земельні угіддя, взяті в оренду.

По коду 0450 показують загальну площу сільськогосподарських угідь підприємства. До сільськогосподарських угідь відносяться: рілля, перелоги, багаторічні насадження (сади, ягідники, виноградники та інші), крім посадок захисного насадження, сінокоси, вигони і пасовища.

Після заповнення форми № 50-сг необхідно провести співставлення показників, як в середині звіту по кодах так із показниками інших форм фінансової звітності. При цьому слід користуватися таблицею перевірки основних показників форм фінансової звітності підприємств і організацій Мінагрополітики України за звітний рік.

Статистична форма № 50-сг «Основні економічні показники роботи сільгосп підприємств» подається органам статистики в комплекті річної фінансової звітності не пізніше 20 лютого.

7. Звіт про фінансові **результати та кредиторську заборгованість (форма № 1-Б0)** складають усі підприємства та організації незалежно від підпорядкування та форми власності, які перебувають на господарському розрахунку і є юридичними особами, крім бюджетних установ (додаток Ф).

Звіт складається щомісячно наростаючим підсумком з початку року і подання на 20-й день звітного періоду.

Заповнення форми проводиться на підставі первинних документів, реєстрів синтетичного та аналітичного обліку, фінансо-

вої звітності та положень (стандартів) бухгалтерського обліку в тисячах гривень (без десятого знака).

Розділ I «Фінансові результати» заповнюється за перший і другий місяць кожного кварталу та за рік наростаючим підсумком з початку року. Винятки складають:

Банки, які заповнюють ці розділи щомісячно;

Підприємства, які займаються сільськогосподарським виробництвом (за КВЕД секція А коди 01.1, 01.2 та 01.3) та наводять дані тільки за рік, Показники цього розділу наводяться за методологією складання фінансової звітності.

Розділ II «Дебіторська та кредиторська заборгованість» складається з трьох підрозділів і заповнюється щомісячно. У рядку 010 відображається загальна сума заборгованості (підрозділ I, рядок 020 + підрозділ II рядок 100 + підрозділ III, рядок 300).

У підрозділі I наводяться дані щодо заборгованості в розрахунках підприємств у межах України, які виділяються із загальної суми дебіторської і кредиторської заборгованості і заповнюються аналогічно відповідним статтям активу і пасиву балансу. Структура цієї заборгованості поділяється на такі складові:

— рядок 030 «за товари, роботи, послуги за чистою реалізаційною вартістю» (рядок 160 активу та рядок 530 пасиву балансу);

— рядок 040 «за векселями» (рядок 150 активу та 520 пасиву балансу);

— рядок 050 «з бюджетом» (рядок 170 активу та 550 пасиву балансу);

— рядок 060 «із внутрішніх розрахунків» (рядок 200 активу та 600 пасиву балансу);

— рядок 070 «зі страхування» (рядок 570 пасиву балансу);

— рядок 080 «з оплати праці» (рядок 580 пасиву балансу);

— рядок 090 «інша поточна заборгованість (сума рядків 180, 190, 210 активу та 540, 560, 610 (у частині розрахунків з іншими кредиторами) пасиву балансу). Сальдо субрахунків 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податковий кредит» у цьому рядку не наводяться.

У підрозділах II і III відображається заборгованість у розрахунках, які стосуються взаємовідносин з країнами — колишніми республіками СРСР та з іншими країнами відповідно.

Обсяги простроченої заборгованості визначаються згідно з умовами та термінами договорів між суб'єктами господарської діяльності та інших розрахунків.

Дані граф 2 і 4 за всіма рядками повинні бути меншими або дорівнювати даним граф 1 і 3 відповідно.

ЛЕКЦІЯ 18. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ДО ОРГАНІВ СТРАХУВАННЯ

У лекції розглядаються наступні питання:

18.1. Розрахунок зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

18.2. Звітність до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

18.3. Звітність до Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття.

18.4. Складання Розрахункової відомості Фонду страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

18.1. Розрахунок зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування

З 1 січня 2004 року набув чинності Закон України «Про загальнообов'язкове пенсійне страхування» від 9.07.2003 р. № 1058-IV і відповідно Інструкції про порядок обчислення і сплату страховальними особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України (затверджена постановою Правління ПФУ від 19.12.2003 р. № 21-І) платники внесків до Пенсійного фонду, як і раніше, зобов'язані щомісячно подавати Розрахунок сум страхових внесків за формою гідно з додатком 23 до Інструкції (додаток Х).

База для нарахування страхових внесків наведена в табл. 72 з урахуванням норм Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» від 20.12.2005 р. № 3235-ІУ та «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 23.12.2006 р. № 243.

РОЗМІРИ ЗБОРУ В ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

№ з/п	Платників внесків	Об'єкт оподаткування	Ставка внесків
Нарахування			
1	<p>Юридичні особи всіх форм власності незалежно від системи оподаткування (у т. ч. платники єдиного податку), об'єднання громадян, профспілки, політичні партії, а також філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи цих осіб, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами (крім платників ФСП)</p> <p>Дипломатичні представництва, консульські установи України, філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи підприємств (у т. ч. міжнародних), які мають окремий баланс і самостійно здійснюють розрахунки із застрахованими особами</p> <p>Іноземні дипломатичні представництва та консульські установи, філії, представництва, інші відокремлені підрозділи іноземних, міжнародних підприємств на території України</p> <p>Підприємства, які використовують працю найманих працівників із числа осіб льотних екіпажів повітряних суден цивільної авіації (пілотів, штурманів, бортингінерів, бортмеханіків, бортрадистів, льотчиків-наглядачів) і бортоператорів, які виконують спеціальні роботи в польотах</p>	<p>Зарплата працівників (у т. ч. у натуральній формі), винагорода за виконання робіт за цивільно-правовими договорами (далі— ЦПД), що підлягають обкладенню податком з доходів, та допомога по тимчасовій непрацездатності</p>	<p>4 % — за працівників-інвалідів</p> <p>33,2 % — за інших працівників, а також осіб, які виконують роботи за ЦПД</p>
			<p>42 % — за осіб льотних екіпажів і бортоператорів, які виконують спеціальні роботи в польотах;</p> <p>33,2 % — за інших працівників та осіб, які виконують роботи за ЦПД; 4 % — за працівників-інвалідів</p>

	Приватні підприємці, незалежно від системи оподаткування, та інші особи, які використовують найману працю		33,2 % — за найманих працівників та осіб, які виконують роботи за ЦПД
2	Платники фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП)	Зарплата працівників (у т. ч. у натуральній формі), що підлягає обкладенню податком з доходів, допомога по тимчасовій непрацездатності	13,28 % — за всіх працівників, у т. ч. інвалідів
3	Військові частини, підприємства, установи, організації та інші органи	Винагороди за ЦПД	33,2 % — за осіб, які виконують роботи за ЦПД
4	Колективні та орендні підприємства, сільськогосподарські кооперативи та фермерські господарства	Грошове забезпечення	33,2 % — за осіб офіцерського складу, прапорщиків, мічманів, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом, осіб рядового і начальницького складу
5	Підприємства всеукраїнських громадських організацій інвалідів, де кількість інвалідів становить не менше 50 % загальної чисельності працюючих	Доход, що розподіляють між членами цих підприємств і обкладають податком з доходів	— ^{*1}
		Зарплата, винагорода за виконання робіт за ЦПД та допомога по тимчасовій непрацездатності	4 % — за всіх працівників; 33,2 % — за осіб, які виконують роботи за ЦПД

№ з/п	Платників внесків	Об'єкт оподаткування	Ставка внесків
6	Приватні підприємці на загальній системі оподаткування та члени їх сімей, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності (за себе та членів сім'ї)	Сума доходу (прибутку), отриманого від відповідної діяльності, що підлягає оподаткуванню податком з доходів	33,2 % , але не менше мінімального страхового внеску (далі — МСВ), що для таких осіб дорівнює 33,2 % від мінізарплати. — з 01.01.07 р. — 132,80 грн; — з 01.07.07 р. — 139,44 грн; — з 01.12.07 р. — 149,40 грн
7	Особи, які забезпечують себе роботою самостійно (займаються адвокатською, нотаріальною, творчою та іншою діяльністю, пов'язаною з отриманням доходу безпосередньо від неї)	—	фіксований розмір внесків (на 2007 рік не встановлено)
8	Фізичні особи (СПД) — платники фіксованого та єдиного податків (за себе)	—	100 %
9	Підприємства (крім платників ФСП), на яких працювали або працюють особи, яким призначено пільгові пенсії за Списком № 2, а також за пп. «в»— «з» Закону України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.91 р. № 1788-ХІІ	Сума фактичних витрат на виплату і доставку пільгових пенсій (розраховує Пенсійний фонд)	50 %
10	Підприємства (крім платників ФСП), на яких працювали або працюють особи, яким призначено пільгові пенсії за Списком № 1 (крім осіб, що були безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних роботах з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт та рудників)	—	50 %

Утримання			
11	Наймани працівники за трудовими договорами	Зарплата, грошове забезпечення, винагорода за виконані роботи за ЦПД, що включають до загального доходу, та суми допомоги по тимчасовій непрацездатності	<p>0,5 % — 3 частини доходу, що не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи;*2</p> <p>2 % — 3 частини доходу більше прожиткового мінімуму*3</p>
12	Особи, що виконують роботу за ЦПД		
13	Особи офіцерського складу, прапорщики, мічмани, військовослужбовці надстрокової служби та військової служби за контрактом, особи рядового і начальницького складу		
14	Особи, обрані на виборні посади до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, профспілок, політичних партій, які отримують зарплату (винагороду) за роботу на цих посадах		
15	Особи, які проходять альтернативну (невійськову) службу		
16	Особи льотних екіпажів повітряних суден цивільної авіації (пілоти, штурмани, бортінженери, боргмеханіки, бортрадисти, льотчики-наглядачі) і бортоператори, які виконують спеціальні роботи в польотах		<p>Якщо дохід:</p> <p>— не більше 150 грн 1 %; — від 150 до 250 грн 2 %; — від 250 до 350 грн 3 %; — від 350 до 500 грн 4 %; — від 500 грн — 5 %</p>
17	Фізичні особи, які працюють за трудовими договорами (контрактами) та мають статус держслужбовця або працюють на посадах, роботу на яких зараховують до трудового стажу на отримання пенсії за спеціальними законами України		<p>Частина доходу:</p> <p>— до 150 грн — 1 %;</p> <p>— від 151 до 250 грн 2 %;</p> <p>— від 251 до 350 грн 3 %;</p> <p>— від 351 до 500 грн 4 %;</p> <p>— від 501 грн — 5 %</p>
Добровільно застраховані особи			
18	Добровільно застраховані особи	—	У розмірі згідно з договором про добровільну участь, але не менше МСВ — 33,2 % від мін. зарплати

Примітка:

*1. Ні в Законі України від 26.06.97 р. № 400/97-ВР, ні в Інструкції № 21-1 не визначено ставки пенсійних внесків для такого виду.

*2. Цей показник у 2007 році становить: з 1 січня — 525 грн, 1 квітня — 561 грн.

*3. Наприклад, зарплата працівника 900 грн, тоді пенсійні внески з неї утримують так: $525 \cdot 0,5\% + (900 - 525) \cdot 2\% = 10,13$ грн.

Розрахунок зобов'язані складати:

1) суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності, їх об'єднання, бюджетні, громадські та інші установи й організації, об'єднання громадян й інші юридичні особи;

2) філії, відділення, інші відокремлені підрозділи платників податків, перелічених у п. 1, які не мають статусу юридичної особи і які розміщуються на території іншої, ніж платник збору, територіальної громади;

3) приватні підприємці, які використовують працю найманих працівників (у тому числі й ті, які працюють на спрощених системах оподаткування, оскільки вони при цьому зобов'язані утримувати з найманих працівників збір у розмірі 1—2 %).

Розрахунок подають до органів Пенсійного фонду щомісяця протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця. При цьому платники збору мають право не пізніше ніж за 10 днів до закінчення строку подання надіслати його до органу Пенсійного фонду поштою з повідомленням про вручення.

Заповнюючи Розрахунок, слід дотримуватись таких правил:

1) у Розрахунку зазначають усі передбачені в ньому показники. У разі не заповнення того чи іншого рядка через відсутність операцій його прокреслюють;

2) Розрахунок заповнюють чорнилом, пастою кулькових ручок, за допомогою друкарських машинок, принтерів, засобів механізації та інших засобів, які забезпечують збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання звітності;

3) у Розрахунку не повинно бути ніяких підчисток, помарок. Виправлення помилок проводять з дотриманням правил оформлення бухгалтерських документів;

4) Розрахунок заповнюють у гривнях без копійок;

5) усі примірники розрахунку зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування підписують керівник, головний бухгалтер підприємства, установи організації та звіряють печаткою. Оригінал Розрахунку платник подає до органу Пенсійного фонду за своїм місцезнаходженням незалежно від того, чи виникло у звітному періоді зобов'язання.

Порядок заповнення кожного рядка наведено в табл. 73.

**ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЇ РОЗРАХУНКУ СУМИ СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ
НА ЗАГАЛЬНОБОВ'ЯЗКОВЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ЗА 2007 РІК**

Код і зміст рядка	Зміст інформації, що вказується
1	2
I. Розділ	
Рядок 1.1. Загальна сума фактичних витрат на оплату праці та інших виплат, пов'язаних з відносинами трудового найму (К-г 661)	Відображається фонд оплати праці звітного місяця, що складається з фонду основної заробітної плати, додаткової, інших заохочувальних і компенсаційних виплат, склад яких визначається Інструкцією зі статистики заробітної плати (№ 5 від 13.01.2004 р.), а також оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця і допомога по тимчасовій непрацездатності за рахунок коштів державного соціального страхування, на яку нараховуються страхові внески. <i>Застереження:</i> інші виплати, що відображаються по Кредиту рахунку 661, крім вищезгаданих, не включаються до цього рядка
У тому числі:	
Рядок 1.1.1. «Сума оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності»	Нарахована сума оплати за рахунок коштів роботодавця
Рядок 1.1.2. «Суми допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю»	Нарахована сума допомоги по тимчасовій непрацездатності, що надається за рахунок коштів фондів державного соціального страхування. Якщо допомога по тимчасовій непрацездатності повністю виплачується за рахунок фонду соціального страхування то відображається по рядку 1.1.2
Рядок 1.2. «Суми доходу, що розподіляються між членами колективних, орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств»	Обліковані суми доходу

Код і зміст рядка	Зміст інформації, що вказується
1	2
<p>Рядок 2. «Фактичні витрати на оплату праці, суми оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності та суми допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю і суми доходу, що розподіляються між членами колективних, орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств, на які нараховуються внески, усього»</p>	<p>Відображається фонд оплати праці звітного місяця, що складається з фонду основної заробітної плати, додаткової оплати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат, а також оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця і допомога по тимчасовій непрацездатності за рахунок коштів фонду страхування і суми доходу, що розподіляється між членами колективних, орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств</p>
<p>Рядок 2.1, 2.2</p>	<p>Відображаються суми, зазначені в рядку 2, згідно з якими проводяться нарахування страхових внесків. У рядку 2.1 — нарахування за ставкою 31,8 %. У рядку 2.2 — нарахування за ставкою 4 % — підприємства із застрахованими особами, які є інвалідами. Сума рядків 2.1, 2.2 дорівнює сумі, зазначеній у рядку 2</p>
<p>Рядок 3. «Нараховано, усього»</p>	<p>Відображається сума рядків 3.1, 3.2</p>
<p>Рядок 3.1. «33,2 %»</p>	<p>Відображається сума, визначена шляхом множення рядка 2.2 на 33,2 %</p>
<p>Рядок 3.1.2. «4 %»</p>	<p>Відображається сума, визначена шляхом множення рядка 2.2 на 4 %</p>
<p>Рядок 3.2</p>	<p>Нараховано платниками фіксованого сільськогосподарського податку, усього (відповідає сумі рядків 3.2.2 + 3.2.1.1)</p>

<p>Рядок 4. Загальний оподаткований дохід (заробітна плата), з якого утримуються внески із застрахованих осіб</p>	<p>Відображаються суми доходу у вигляді заробітної плати, нараховані згідно умов трудового чи цивільно-правового договору</p>
<p>Рядок 5. «Утримано 0,5—5 %»</p>	<p>Відображається сума утриманих страхових внесків із зазначених сум у рядку 4, за діючими ставками</p>
<p>Рядок 6. «Сума, на яку збільшено внески у зв'язку з виправленням помилок в період після 1.01.2004 р.»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо він виявив зниження відображених сум страхових внесків у I Розділі поданих ним розрахунків за попередні звітні періоди</p>
<p>Рядок 6.1. «32 %, 32,3 %, 31,8 %, 4 %, 6,46 %, 4 %, 42 %», 13,28 %</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено зниження відображених сум страхових внесків відповідно в рядках 3.1, 3.2 і 3 I Розділу поданих сум розрахунків за попередні періоди</p>
<p>Рядок 6.2. «0,5—5 %»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено зниження відображених сум страхових внесків відповідно в рядку 5 I Розділу поданих ним розрахунків за попередні звітні періоди. Сума рядків 6.1 і 6.2 дорівнює сумі зазначеній у рядку 6</p>
<p>Рядок 7. «Сума, на яку зменшені внески у зв'язку з виправленням помилок в період після 01.01.2004 р.»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено завищення відображених сум страхових внесків у I Розділі поданих ним розрахунків за попередні звітні періоди</p>
<p>Рядок 7.1. «32 %, 4 %, 42 %», 32,3 %, 31,3 %, 33,2 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 %»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено завищення відображених сум страхових внесків відповідно в рядках 3.1, 3.2, 3.3 I Розділу поданих ним розрахунків за попередні звітні періоди</p>
<p>Рядок 7.2. «0,5—5 %»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено завищення відображених сум страхових внесків відповідно в рядку 5 I Розділу поданих ним розрахунків за попередні звітні періоди. Сума рядків 7.1 і 7.2 дорівнює сумі зазначеній у рядку 7</p>
<p>Зміст помилок</p>	<p>Значається період, в якому виявлено помилку, і вид виплат, на яку не нараховано і/або надміру нараховані страхові внески</p>

Код і зміст рядка	Зміст інформації, що вказується
1	2
Рядок 8. «Загальна сума страхових внесків за I Розділом (рядки 3 + 5 + 6 – 7)»	
Рядок 8.1 «32 %, 4 %, 42 %», 32,3 %, 31,3 %, 33,2 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 %» (рядки 3 + 6.1 – 7.1)»	Зазначена сума перераховується на окремий розрахунковий рахунок відкритий органами Пенсійного фонду в установах банку для сплати 32 %, 4 %, 42 %», 32,3 %, 31,3 %, 33,2 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 %
Рядок 8.2. «0,5—5 % (рядки 5 + 6.2 – 7.2) «	Зазначена сума перераховується на окремий розрахунковий рахунок відкритий органами Пенсійного фонду в установах банку для сплати 0,5—5 %.
II. Розділ	
Рядок 1. «Отриманий фонд оплати праці у звітному місяці»	Відображаються отримана заробітна плата у звітному місяці, приведена до нарахованої за допомогою поправочного коефіцієнта (НЗП : ВЗП). При отриманні авансу відображається сума авансу. Показник рядка 1 відповідає показнику графі 9 Додатка до розрахунку
Рядок 2. «Підлягає сплаті внесків (збору) згідно з графою 4 Додатка до Розрахунку, усього»	Відображається загальна сума внесків (збору) від отриманої у звітному місяці заробітної плати, розмір якої зазначено у рядку 1 II Розділу Розрахунку, з урахуванням поправочного коефіцієнта. Показник рядка 2 відповідає показнику графі 4 Додатка до Розрахунку

<p>Рядки 2.1—2.4</p>	<p>Відображається сума внесків (збору) за кожною ставкою окремо (32 %, 4 %, 42 %), 32,3 %, 31,3 %, 33,2 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 %, 0,5-5 %) від отриманої у звітному місяці заробітної плати, розмір якої зазначено в рядку 1 II Розділу Розрахунку, з урахуванням поправочного коефіцієнта.</p> <p>Сума рядків 2.1—2.4 дорівнює сумі зазначеній у рядку 2 II Розділу.</p> <p>Показники відповідають графам 5, 6, 7 і 8 II Розділу Додатка до Розрахунку, а саме:</p> <p>рядок 2.1 відповідає графі 5;</p> <p>рядок 2.2 відповідає графі 6;</p> <p>рядок 2.3 відповідає графі 7</p> <p>рядок 2.4 відповідає графі 8</p>
<p>Рядок 3. «Сума, на яку збільшено внески (збір) у зв'язку з виправленням помилок за період до 01.01.2004 р.»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено заниження зобов'язання у звітності, поданий ним за звітні періоди до 1 січня 2004 р.</p>
<p>Рядок 4. «Сума, на яку зменшено внески у зв'язку з виправленням помилок за період до 01.01.2004 р.»</p>	<p>Заповнюється платником, якщо ним самостійно виявлено завищення зобов'язання у звітності, поданий ним за звітні періоди до 1 січня 2004 р.</p>
<p>Рядок. «Зміст помилок»</p>	<p>Зазначається період, в якому виявлено заниження і/або завищення зобов'язання зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування за наявності декількох помилок описується кожна з них</p>
<p>Рядок 5. «Загальна сума внесків (збору) за розділом II (рядки 2 + 9 + 3 - 4)»</p>	<p>Зазначена сума перераховується на розрахунковий рахунок органів Пенсійного фонду в установах банків, відкритий до 1.01.2004 р.</p>

Код і зміст рядка	Зміст інформації, що вказується
1	2
III. Розділ	
«Суми, нараховані у звітному ба- зовому періоді за минулі та май- бутні місяці, на які нараховують- ся страхові внески»	Цей розділ заповнюється платниками, які включають суми, нараховані за минулі та/або майбутні місяці, до розрахунку за звітний базовий період. Дані цього розді- лу використовуються для звірення даних, зазначених в індивідуальних відомостях про застрахованих осіб, поданих до системи персоналізованого обліку
Додаток до розрахунку	Додаток до розрахунку суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування
Розділ I	Зазначений розділ заповнюють усі платники. Платники, які своєчасно не розраху- валися з працівниками щодо заробітної плати на 1 число звітного місяця, зазна- чають у рядку «сума заборгованості з виплати заробітної плати на початок звітно- го періоду» «суму простроченої заборгованості з виплати заробітної плати. Показники додатка «Сальдо розрахунків рахунка 65.1 відображаються за даними бухгалтерського обліку»
Розділ II	У розділі здійснюється розрахунок показників для II Розділу Розрахунку. У графі 1 зазначаються назви місяців, за які отримано у звітному місяці зарплату, нарахованому до 01.01.2004 р. У графі 2 відображаються суми виплаченої у звітному місяці заробітної плати в розділі місяців і тарифів. В наступних графах проводиться визначення поправоч- ного коефіцієнта за кожен місяць та з його допомогою розрахунок суми до сплати відповідно до тарифів внесків та розмірів утримань. Графа 9 визначається шляхом множення графі 2 на графу 3. Сума отриманих зна- чень відображається у рядку I II Розділу розрахунку

18.2. Звітність до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за 2007 рік

Нарахування, облік та витрачання коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, визначено Порядком подання та обліку звітів по коштах загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням від 4.03.2004 р. № 21. Останні зміни внесені і затверджені наказом Виконавчої дирекції Фонду від 02.02.2007 р. № 22-ОС.

Він розроблений відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18.01.2001 р. № 2240-III, ст. 84. Закону України «Про державний бюджет України на 2004 рік» від 27.11.2003 р. № 1344 та окремих положень Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами від 21.12.2000 р. № 2181-IV. Відповідно до Порядку... (від 4.03.2004 р. № 21 зі змінами та доповненнями) у форму звітності внесені зміни і доповненнями і надається у встановленому правлінням Фонду порядку у тому числі за I квартал 2004 року (додаток Ц).

База для нарахування страхових внесків наведена в табл. 74.

На підприємствах та в організаціях громадських організацій інвалідів, де кількість інвалідів становить не менше 50 % загальної чисельності працюючих і за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить не менше 25 % суми витрат на оплату праці, роботодавці сплачують внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності окремо — за ставкою 0,7 % суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників-інвалідів та 2,9 % (у 2007 році — 1,5 %) суми фактичних витрат на оплату праці інших працівників.

На підприємствах та в організаціях товариств УТОГ І УТОС роботодавці сплачують внески за ставкою 0,5 % суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників.

Страхові внески нараховуються на фактичні виплати (доходи), що не перевищують максимальну величину фактичних витрат страхувальника на оплату праці найманих працівників і доходу фізичних осіб, з яких стягуються внески до Фонду з 01.01.2007 року — 7875 грн.

Таблиця 74
РОЗМІРИ ЗБОРУ ДО ФОНДУ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

№ з/п	Платників внесків	Об'єкт оподаткування	Ставка внесків
Нарахування			
1	Підприємства, установи, організації або уповноважений ними орган незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, іноземні підприємства, філії та представництва (крім платників єдиного податку)*	Фактичні витрати на оплату праці найманих працівників (у т. ч. у натуральній формі), що обкладаються податком з доходів фізичних осіб	1,5 %
2	Фізичні особи, які використовують працю найманих працівників, за найманих працівників (крім платників єдиного податку) ⁴		
3	Підприємства громадських організацій інвалідів, де інвалідів не менше 50 % загальної чисельності працюючих і фонд оплати праці інвалідів не менше 25 % витрат на оплату праці		0,5 % — за всіх працівників
4	Підприємства УТОГ, УТОС		
Утримання			
5	Наймани працівники	Зарплата найманих працівників, яку обкладають податком з доходів	0,5 % — якщо доход не більше прожиткового мінімуму для працездатної особи ⁵ , 1,0 % — якщо доход більше прожиткового мінімуму
6	Наймани працівники-інваліди, які працюють на підприємствах і в організаціях товариств УТОГ і УТОС		0,25 %
Добровільно застраховані			
7	Добровільно застраховані (фізособи-СПД та самозайняті особи за себе, особи, які виконують роботи за ЦПД)	Оподатковуваний доход (прибуток)	2 %

* Платники єдиного податку не нараховують внесків на зарплату працівників і не перераховують їх до фонду страхування від непрацездатності та безробіття. Держказначейство перераховує частину сплаченого ними єдиного податку до Фонду страхування від непрацездатності (1 %) та до Фонду страхування від безробіття (4 %).

Страхувальники-роботодавці сплачують до Фонду різницю між нарахованими для роботодавців і найманих працівників страховими внесками й витратами, пов'язаними з наданням матеріального забезпечення і соціальних послуг застрахованим суб'єктам.

Перерахування коштів на рахунки Фонду страхувальниками-роботодавцями здійснюється з одержанням коштів на оплату праці в установах банків.

У разі виплати заробітної плати за першу половину або іншу частину місяця нараховані страхові внески повинні бути перераховані до Фонду не пізніше дня, встановленого для виплати заробітної плати за другу половину місяця.

У випадку нестачі коштів на рахунку платника на виплату заробітної плати і сплати страхових внесків у повному обсязі видача коштів на оплату праці й перерахування страхових внесків до Фонду проводиться в пропорційних сумах.

Особами, застрахованими на добровільних засадах, перерахування страхових внесків здійснюється щомісяця не пізніше 5 числа місяця, наступного за місяцем, в якому був отриманий дохід.

Звіт складають включені до Єдиного реєстру страхувальників Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності підприємства, установи, організації, інші суб'єкти господарської діяльності, які відповідно до чинного законодавства повинні здійснювати відрахування на обов'язкове державне соціальне страхування до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, а також добровільно застраховані особи.

Звіт по коштах Фонду складається за формою Ф4-ФССзТВП, затвердженою розпорядженням правління Фонду від 4.03.2004 р. № 21 в редакції Виконавчої дирекції Фонду від 02.02.2007 р. № 22-ОС.

У випадку коли за рахунок бюджету Фонду у звітному кварталі страхувальник одержував, видавав, повертав або має залишок путівок на санаторно-курортне лікування (та путівок до дитячих оздоровчих закладів), він зобов'язаний додатково скласти Звіт про путівки на санаторно-курортне лікування (та путівки до дитячих оздоровчих закладів) за формою Ф 14. Звіт по коштах Фонду в таких випадках складається із форми Ф4-ФССзТВП та форми ФІ 4, що також затверджена розпорядженням правління Фонду від 4.03.2004 р. № 21 зі змінами та доповненнями.

Звіт про путівки до дитячих оздоровчих закладів по формі Ф14 складається в разі прийняття рішення правлінням Фонду про централізоване придбання таких путівок органами Фонду, тобто запровадження механізму розподілу путівок до дитячих оздоровчих закладів аналогічного розподілу путівок на санаторно-курортне лікування.

Звіт складається в двох примірниках, один з яких подається до органу реєстрації, другий, після перевірки спеціалістами Фонду, про що робиться відповідна відмітка, залишається в бухгалтерії страхувальника. Звіт страхувальника — юридичної особи, страхувальника — відокремленого підрозділу юридичної особи подається за підписами керівника та головного бухгалтера (за його відсутності — іншої особи, відповідальної за ведення обліку) і завіряється печаткою страхувальника.

Звіт складається поквартально і одночасно наростаючим підсумком із початку року. Тому форма містить терміни «звітний квартал» та «звітний період», під яким мається на увазі період із початку року.

Термін подання звіту встановлено Постановою ФСС з ТВП № 21 від 4.03.2004 р. (в редакції наказу Виконавчої дирекції Фонду від 02.02.2007 р. № 22). Він подається до 20 числа місяця, наступного за звітним кварталом. Якщо граничний термін подання звіту припадає на святковий або вихідний день, то цей термін переноситься на перший робочий день, який настає за таким святковим або вихідним днем.

Звіт складається із заголовної частини, шести розділів та, за необхідності, додатка — ФІ4.

У заголовній частині Звіту зазначаються: назва підприємства, організації, установи (прізвище та ініціали фізичної особи — страхувальника), місцезнаходження, телефон, ідентифікаційний код (код ЄДРПОУ для підприємств та код ДРФО — для фізичних осіб), реєстраційний код страхувальника, банківські реквізити основного рахунку страхувальника.

Реєстраційний код страхувальника — це дванадцяти розрядний персональний номер страхувальника, який надається йому при реєстрації в органах Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. В тому числі — перші п'ять цифр — це код органу Фонду, а решта сім — безпосередньо страхувальника. В звіті достатньо вказувати значущі цифри семизначної частини коду. Наприклад: реєстраційний номер страхувальника 220120000375. У звіті достатньо вказати Реєстр. № 375, тобто три останні цифри номеру.

У розділі 1 наводяться дані про чисельність працюючих, які заповнюються згідно з Інструкцією зі статистики чисельності працівників, зайнятих в народному господарстві України, затвердженої наказом Міністерства статистики України від 28.02.2005 р. № 276. Як найбільш прийнятний, у звітній формі використовується показник «Середньооблікова кількість всього персоналу в еквіваленті повної зайнятості» за період з початку року. Закруглення розрахованих показників здійснюється до цілих чисел (без десяткових знаків). Цей показник уведено з 01.01.2006 р.

Порядок складання звіту Ф. 4 ФСС з ТВП наведено в табл. 75.

18.3. Звітність до Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття

Нормативним та інформаційним забезпеченням є:

— Закон України «Про загальнообов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III, зі змінами;

— Інструкція про порядок обчислення та сплати внесків на загальнообов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття та обліку їх надходження до Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття, затверджена наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 18.12.2000 р. № 339;

— Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 19.12.2006 р. № 489-У;

— Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 15.03.2007 р. № 749-У;

— Закон України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» від 11.01.2001 р. № 2213-III зі змінами.

Розмір страхових внесків за поданням КМУ встановлюється ВРУ відповідно для роботодавців і застрахованих осіб одночасно з затвердженням Державного бюджету України на поточний рік. База для нарахування страхових внесків наведена в табл. 76.

ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ЗВІТУ

Розділ I	
Рекомендації щодо заповнення	
Назва	Обчислюється відповідно до інструкції № 286 з округленням до цілих чисел
Середньооблікова кількість працівників	
Розділ II	
Рекомендації щодо заповнення	
№ таблиці	Тут відображаються нараховані суми витрат на виплату основної та додаткової заробітної плати, інших заохочувальних і компенсаційних виплат (у тому числі в натуральній формі), які належать до ФОП та підлягають обкладанню ПДФО, з яких справляються страхові внески При цьому в лівій частині таблиці наводяться суми, на які нараховуються внески, а в правій — суми, з яких внески утримуються Отже, платники ЄП мають заповнювати лише праву частину Для інших страхувальників показники лівої та правої частин мають бути однаковими Максимальна величина витрат на оплату праці, з яких справляються страхові внески до Фонду, згідно зі ст. 81 Закону № 489 у 2007 році становить 3 01 01 07 р. — 7875 грн., з 01 04 07 р. — 8025 грн., з 01 10 07 р. — 8220 грн. При заповненні цієї таблиці слід звернути увагу на зменшення в 2007 році розміру внесків до Фонду Так, відповідно до Закону № 489 страховий тариф для роботодавця у 2007 році становить 1,5 % (замість 2,9 % як було в 2006 році), а для добровільно застрахованих осіб — 2,0 % (замість 3, 4 %) Тому відповідні зміни внесено до заголовка таблиці
II. А	Тут відображаються суми заборгованості з виплати заробітної плати з урахуванням заборгованості за попередні роки, але без урахування суми невиплаченої заробітної плати за останній місяць звітного періоду, дата виплати якої припадає на початок наступного кварталу
Від редакції: У зв'язку з набуттям чинності з 28.03.07 р. Закону від 15.03.07 р. № 749-V, максимальна величина тепер становитиме: з 01.04.07 р. — 8415 грн., з 01.10.07 р. — 8520 грн	

Розділ III	
Рекомендації щодо заповнення	
№ рядка	
III А	Дані кожної графи визначаються шляхом множення даних відповідної графи табл. II на відсоток страхових внесків, указаний в її заголовній частині. Сума страхових внесків помісячне розраховується шляхом множення суми ФОП кожного місяця на відповідний страховий тариф, наведений у заголовку табл. II. Загальна сума нарахованих і утриманих страхових внесків з початку року (сума даних із двох граф на перетині колонок «Всього» та рядка «Всього з початку року» табл. III А) повинна відповідати даним ряд 2 табл. III
III	Відображається сума заборгованості за страховальником на початок року, яка переноситься з ряд 17 Звіту за минулий рік і не змінюється протягом поточного року
1.1	Відображається непогашена заборгованість страховальника у разі зміни місяця його реєстрації (перереєстрації) як страховальника, яка склалася у поточному звітному році. У наступному звітному році така заборгованість окремо в цьому рядку не відображатиметься
7	Відображається сума витрат за рахунок коштів Фонду з порушенням чинного законодавства, які під час перевірки були виявлені спеціалістами Фонду та не прийняті до зарахування, наприклад сума лікарняних, нарахованих із порушенням чинного законодавства
8	Відображається сума штрафів, застосованих до страховальника відповідно до ч. 1 ст. 30 Закону № 2240. Адміністративні стягнення тут не враховуються
10	Відображаються суми списаних заборгованостей страховальника згідно з рішеннями Фонду, господарського суду або згідно з законодавчими актами. Показник цього рядка може мати тільки від'ємне значення
12	Показник визначається як різниця між значенням ряд 16 та ряд 11 та ряд 16 рівні, то тут проставляється прочерк значення. Якщо показники ряд 11 та ряд 16 рівні, то тут проставляється прочерк
13.1	Відображається невідшкодована заборгованість Фонду перед страховальником у разі зміни місяця реєстрації (перереєстрації) страховальника, яка склалася у поточному звітному році. У наступному звітному році така заборгованість окремо в цьому рядку не відображатиметься
17	Показник визначається як різниця між ряд 11 та ряд 16 Цей рядок заповнюється у разі позитивного значення. Тобто дані цього рядка не можуть мати від'ємного значення. Тут ставиться прочерк, якщо дані ряд 11 дорівнюють даним ряд 16
Сума показників ряд 11 та ряд 12 має дорівнювати сумі даних ряд 16 та ряд 17	
Розділ IV	
Рекомендації щодо заповнення	
Назва	
Витрати за рахунок страхових внесків	У цьому розділі тепер не заповнюються комірки на перетині рядків 4, 5, 6, 7 і граф 3 і 4. За наявності у страховальника заборгованостей перед застрахованими особами з виплати допомоги при народженні дитини або по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, нарахованої до 01.01.07 р., їх суми відображаються у графі 7

**РОЗМІРИ ЗБОРУ ДО ФОНДУ ЗАГАЛЬНОБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ**

Платників внесків	Об'єкт оподаткування	Ставка внесків
Нарахування		
<p>Підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, іноземні підприємства, філії та представництва (крім платників єдиного податку)</p> <p>Фізичні особи, які використовують працю найманих працівників, за найманих працівників (крім платників єдиного, фіксованого податків»)</p> <p>Підприємства громадських організацій інвалідів, де інвалідів не менше 50 % загальної чисельності працюючих і фонд оплати праці інвалідів не менше 25 % витрат на оплату праці</p> <p>Підприємства УТОГ і УТОС</p>	<p>Фактичні витрати на оплату праці найманих працівників (у т. ч. у натуральній формі), що обкладають податком з доходів фізичних осіб</p>	<p align="center">1,3 %</p>
		<p align="center">не нараховують — за працівників-інвалідів; 1,3 % — за інших працівників</p>
		<p align="center">не нараховують</p>
Утримання		
<p>Наймани працівники, у т. ч. інваліди, які не досягли пенсійного віку</p> <p>Працюючі особи, які отримують чи мають право на призначення пенсії за віком, у т. ч. на пільгових умовах, пенсії за вислугу років, а також особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку</p>	<p>Оплата праці найманих працівників, яку обкладають податком з доходів фізичних осіб</p>	<p align="center">0,5 %</p> <p align="center">не утримують</p>
Добровільно застраховані особи		
<p>Добровільно застраховані (фізособи-СПД, самозайняті особи за себе, особи, які виконують роботи за ЦПД)</p>	<p>Оподатковуваний доход (прибуток)</p>	<p align="center">1,8 %</p>

Від сплати страхових внесків звільнюються:

— *Роботодавці підприємств та громадських організацій інвалідів, де кількість інвалідів становить не менше 50 % загальної чисельності працюючих і за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить не менше 25 % суми витрат на оплату праці, у частині витрат на оплату праці найманих працівників-інвалідів.*

— *Роботодавці підприємств та організацій товариств УТОГ і УТОС звільнюються від сплати внесків.*

— *Застраховані особи на період відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку за медичним висновком.*

Не є платниками страхових внесків особи, які не підлягають страхуванню на випадок безробіття:

— *Працюючі пенсіонери й особи, у яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію.*

— *Іноземці й особи без громадянства, що тимчасово працюють за наймом в Україні.*

Страхові внески нараховуюся на фактичні виплати (доходи), які не перевищують максимальну величину фактичних витрат страхувальника на оплату праці найманих працівників і доходу фізичних осіб, з яких стягуються внески до Фонду з 01.01.2007 року — 7875 грн. При складанні Відомості використовують облікові реєстри по рахунках 65.3; 66.1; 31.1.

Протягом 20 днів по закінченні кварталу платники страхових внесків на випадок безробіття зобов'язані відзвітувати перед контролюючим органом — Фондом загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття до центрів зайнятості за місцем реєстрації. Форма відомості складається з 4 розділів. З 1 січня 2007 року розділ I доповнено спеціальною таблицею, у якій зазначаються суми виплат працівникам — інвалідам (які не досягли пенсійного віку), оподатковуваних страховими внесками. При цьому слід мати на увазі, що ці суми мають бути відображені також у складі загальної суми виплат, що відображаються в основній таблиці першого розділу.

Розділ II доповнено рядками 23 та 24, в яких відображається несплачені штрафні (фінансові) санкції та пеня. Додатково ці суми враховуються в рядку 21 «Залишок заборгованості на кінець звітного періоду за платниками...».

Розділ III доповнено двома рядками, в яких зазначається середньо облікова чисельність працюючих інвалідів (які не досягли пенсійного віку) та пенсіонерів.

Розділ IV потрібно заповнювати інформацією про заборгованість по заробітній платі в розрізі звітних періодів.

Платники внесків заповнюють Розрахунок після того, як впишуть в його заголовну частину: код за ЄДРПОУ, код галузі, в якій вони працюють (за ЗКГНГ), реєстраційний номер платника страхових внесків, номер поточного рахунка і назву банку, а також повну назву (згідно з установчими документами), адресу і телефон. Далі зазначають період, за який складають Відомість (додаток Ч).

В першому розділі Відомості заповнюють дані про те, що є базою нарахування (утримання) внесків на випадок безробіття. Це суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, що включають витрати на оплату основної та додаткової заробітної плати, інші заохочувальні та компенсаційні виплати і підлягають обкладенню прибутковим податком з громадян. При цьому на одного найманого працівника розмір бази обмежений з 01.01.2007 року — 7875 грн. Також не слід забувати, що відповідно до статті 5 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-111 страхуванню на випадок безробіття не підлягають:

— *працюючі пенсіонери й особи, у яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію;*

— *іноземці й особи без громадянства, які тимчасово працюють за наймом в Україні, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.*

Відповідно, із заробітку названих осіб внески на випадок безробіття не утримують і, зрозуміло, у графах, де показують розмір бази для застрахованих осіб, суми їх зарплати не зазначають. Нараховувати ж внески на заробітну плату таких працівників необхідно, тому при визначенні бази для роботодавців ці суми враховують.

Розрахунок страхових внесків (розділ 2) починають заповнювати з рядка 1 «Заборгованість на початок року за платниками», або рядка 13 «Заборгованість на початок року за фондом». Відповідно у згаданих рядках показують заборгованість на початок року роботодавця перед Фондом (страхові внески, пені та штрафи, що підлягають сплаті) та Фонду перед роботодавцем (переплата за страховими внесками).

Рядки «На початок періоду» граф «Нараховано» і «Перераховано» 2-го розділу в першому кварталі прокреслюють. Ці рядки будуть заповнювати в другому, третьому і четвертому кварталах наростаючим підсумком з початку року, причому окремо вписують суми нарахованих і утриманих внесків. Далі в графу «Нараховано» вписують суми нарахованих і утриманих, а в графу «Перераховано» — суми перера-

хованих у звітному кварталі внесків з розбивкою за місяцями. Зазначені суми додають, відповідно до сум нарахованих і перерахованих на початок періоду внесків. Отриманий результат показують у графах «Сума всього» рядків 2 і 10. Правильність нарахування та утримання внесків можна перевірити шляхом множення Фонду оплати праці, зазначеного у першому розділі, на діючі ставки, про які сказано вище.

Рядок 3 «Донараховано при прийнятті звітності» пропускаємо — про нього подбають спеціалісти Фонду під час камеральної перевірки при прийнятті Відомості у випадку помилкового розрахунку суми страхових внесків.

А ось рядок 4 «Нараховано за актами за звітний період, усього» заповнюють, якщо під час перевірки в звітному кварталі на підприємстві було проведено донарахування сум страхових внесків, пені, штрафу (сума рядків 5—8).

У рядках 9 «Списано заборгованості» і 10 «Списано пені» показують, відповідно, суми списаних заборгованості та пені. Таке списання проводять центри зайнятості разом із податковими органами на підставі Порядку проведення органами державної служби зайнятості списання і розстрочення на випадок безробіття, затвердженого постановою Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 22.05.2001 р. № 38, який розроблено на підставі статті 18 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. № 2181-111 та інших нормативних документів.

Всього до сплати визначаємо за підсумком рядків 1, 2, 3, 4 і вирахуванням суми рядків 9 і 10.

Суми донарахованих страхових внесків, пені та штрафів, які підприємство сплатило у звітному періоді згідно з актами перевірок відображаємо по рядку 15, а, відповідно, всього обліковано і сплачено страхових внесків та інших виплат по рядку 20. Для визначення цієї суми потрібно просумувати рядки 13, 14, 15 і мінус 19.

Ви, звичайно, помітили, що ми пропустили рядок 12 «Залишок заборгованості на кінець звітного періоду за Фондом». Зроблено це було навмисно: оскільки, щоб заповнити цей рядок і рядок 21 «Залишок заборгованості на кінець звітного періоду за платниками», необхідно знати значення рядків 11 і 20. Який же із рядків заповнювати? Відповідь проста: рядок 12 — якщо сума в рядку 20 буде більше суми рядка 11, і рядок 21 — якщо сума рядка 11 більше суми рядка 20. Для того щоб вписати суму у відповідний рядок 12 або 21, потрібно від більшої суми (рядка 11 або 20) відняти меншу (відповідно, рядка 20 або 11). Причому до рядка 21 входять: «недо-

їмка за платником», «сума страхових внесків, строк сплати яких не настав» і «реструктуризована заборгованість». Необхідно відзначити, що до рядка «Реструктуризована заборгованість» розділу 2 вписують суму раніше реструктуризованої та розстроченої заборгованості якщо, звичайно, така заборгованість є на підприємстві.

У третьому розділі фіксують середньооблікову чисельність працівників в еквіваленті повної зайнятості (осіб).

Сума заборгованості і виплат заробітної плати за минулі роки відображається в 4 розділі Відомості. Ця сума дорівнює рядку 21 розділу 2. Заповнюють його аналогічно до попереднього розділу, заносючи суму нарахованих та утриманих страхових внесків, яку залишилося сплатити підприємству на кінець звітного кварталу чи року.

Підписують Відомість керівник і головний бухгалтер підприємства. Їх підписи завіряються печаткою підприємства. Крім того, зазначається дата складання Відомості, а спеціалістом Фонду вказується дата про прийняття Відомості.

18.4. Складання Розрахункової відомості страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

Юридичні і фізичні особи, як суб'єкти підприємницької діяльності і інші фізичні особи, які використовують найману працю відповідно до Закону України «Про соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» проводять нарахування страхових внесків.

База для нарахування страхових внесків наведена в табл. 77.

Страхові внески нараховуються в рамках граничної суми заробітної плати (доходу), що є розрахунковою величиною при обчисленні страхових виплат і складає з 01.01.2007 року — 7875 грн.

Якщо страхувальник здійснює свою діяльність за кількома галузями економіки чи видами робіт, він підлягає віднесенню до тієї/того з них, котра/котрий має найбільшу питому вагу в обсязі реалізованої продукції.

Розрахункову відомість про нарахування, перерахування страхових внесків та витрачання коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (далі — Розрахункова відомість) складають та подають її у двох примірниках платники страхових внесків (крім тих, що сплачують внески на добровільних засадах) щоквартально до 20 числа місяця, наступного за звітним кварталом, а річну до 25 січня звітного року (додаток III).

**РОЗМІРИ ЗБОРУ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ
ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ ВТРАТУ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ**

№ з/п	Платників внесків	Об'єкт оподаткування	Ставка внесків
Нарахування			
1	Підприємства, установи, організації або уповноважені ними органи незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, іноземні підприємства, філії та представництва	Фактичні витрати на оплату праці найманих працівників (у т. ч. обкладають податком з доходів фізичних осіб)	Страховий тариф
2	Фізичні особи, які використовують працю найманих працівників (за найманих працівників)		
3	Підприємства громадських організацій інвалідів, де інвалідів не менше 50 % загальної чисельності працюючих, і фонд оплати праці інвалідів не менше 25 % витрат на оплату праці		
3	Фізичні особи, у яких працюють інваліди та зарплата яких перевищує 25 % від загального фонду оплати праці		50 % страхового тарифу
Добровільно застраховані особи			
5	Добровільно застраховані особи (фізособи — СПД та самозайняті особи — за себе)		100 % мінімальної зарплати ⁶
	Добровільно застрахована особа-інвалід		50 % мінімальної зарплати ⁶

Фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують працю найманих працівників Розрахункову відомість починаючи з 1 липня 2002 року подають в строки як і юридичні особи.

На початку слід заповнити заголовну частину Розрахункової відомості за даними Довідки статистики та інших документів по реєстрації підприємства. Якщо підприємству встановлено декілька страхових тарифів (відповідно до ст. 3 Закону «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинило втрату працездатності» від 22.02.01. № 2272-11), то вказують кожний, розділяючи їх знаком «:».

Розрахункова відомість включає шість розділів:

- загальна сума виплат, на які нараховуються страхові внески;
- розрахунок страхових внесків до Фонду;
- середньооблікова кількість персоналу в еквіваленті повної зайнятості;
- фонд оплати праці;
- сума заборгованості з виплат заробітної плати на кінець звітного періоду;
- витрати по коштах Фонду з початку року.

Нормативним та інформаційним забезпеченням при складанні Розрахункової відомості є: Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинило втрату працездатності» від 22.02.01. № 2272-11. Закон України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинило втрату працездатності» від 22.02.01. № 2272-11, Інструкція про порядок перерахування, обліку та витрачання страхових коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (в редакції від 10.07.2006 р. № 28) облікові реєстри по рахунках 66.1, 66,3, 65,6, 31.1.

У першому розділі платники внесків відображають суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників за звітний період, що включають витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати, на інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України «Про оплату праці» та підлягають обкладенню прибутковим податком з громадян. Зазначені витрати включають фонд оплати праці по працівникам, які перебувають у трудових відносинах з платником згідно зі статтями 3, 21 КЗпП

на підставі трудового договору. При цьому якщо заробіток працівника більший ніж максимальний розмір заробітку, що підлягає обкладенню соціальними внесками, встановлений законодавством, витрати враховують у розмірі 7875 грн, тобто в сумі, на яку нараховують внески до Фонду страхування від нещасних випадків. Зверніть увагу: витрати на виконання робіт (послуг), згідно з договорами цивільно-правового характеру, не враховуються.

Методичні рекомендації щодо заповнення розрахункової відомості затверджено Наказом № 579 від 29.07.2005 р. «Про забезпечення підготовки звітності робочих органів Виконавчої дирекції Фонду про нарахування страхових внесків та витрачання коштів фонду».

У шапці її форми зазначається розмір страхового тарифу, вказаний у відповідному повідомленні Фонду.

Послідовність складання Розрахункової відомості наведена в табл. 78.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Нормативне забезпечення статистичної звітності.
2. Який документ визначає перелік та обсяги статистичної звітності?
3. Які вимоги пред'являються до статистичної звітності?
4. Періодичність та форми подання статистичної звітності.
5. Зміст та порядок складання звіту про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість.
6. Зміст та порядок складання Звіту з праці.
7. Структура звіту за формою 50-сг.
8. Джерело інформації для складання форми статистичної звітності № 50-сг.
9. Особливості відображення у формі 50-сг результатів виробництва.
10. Порядок розподілу витрат на оплату праці в допоміжних і обслуговуючих виробництвах на рослинництво і тваринництво.
11. Джерело інформації для заповнення четвертого розділу «Землекористування протягом звітного року» (ф. № 50 — с 2).
12. Джерело інформації для складання статистичного спостереження № 11-03.
13. Для яких господарських суб'єктів є обов'язковим подача звітності по відрахуваннях на соціальні потреби.
14. Правила заповнення звітності по відрахуваннях на соціальні потреби.
15. Які види витрат є об'єктом для нарахування до фондів соціального призначення.
16. Особливості заповнення звітності по відрахуваннях на соціальні потреби сільгосппідприємствами які сплачують фіксований сільськогосподарський податок.
17. На які потреби сільгосппідприємства мають право використовувати кошти фондів соціального призначення безпосередньо на підприємстві?

ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ ВІДОМОСТІ

№ розділу	№ рядка	Назва розділу (рядка)	Рекомендації щодо заповнення
1		Загальна сума виплат, на які нараховуються страхові внески (грн)	Зазначаються суми фактичних витрат на оплату праці за звітний квартал (з розбивкою по місяцях) та наростаючим підсумком з початку року, з яких утримуються ПДФО та які включаються до ФОП. Зауважу, що тут відображаються тільки витрати пов'язані з оплатою праці працівників, з якими страховальник перебуває у трудових відносинах (витрати на оплату робіт, послуг фізичних осіб згідно з цивільне правовими договорами не включаються, оскільки вони не входять до ФОП і на них внески не нараховуються), — у межах граничного розміру заробітку, на який нараховуються внески (з 01.01.07 р. — 7875 грн, з 01.04.07 р. — 8025 грн, з 01.10.07 р. — 8220 грн)*
2	1	Сума несплачених платежів на початок року	Відображається сума несплачених платежів на початок року, яка відповідає ряд. 29 розрахункової відомості за попередній рік і є незмінною протягом звітного року
	2	Нараховано на початок періоду	Відображається сума страхових внесків, нарахованих у минулих звітних періодах поточного року. При складанні розрахункової відомості за I квартал у цьому рядку проставляється прочерк
	5	Донараховане при прийнятті звітності	Відображається сума помилки, допущеної при обчисленні розміру страхових внесків у розрахунковій відомості. Сума зниження страхових внесків відображається з позначкою «+», а сума завищення — позначкою «-». Цей рядок заповнюється як спеціалістом Фонду при виявленні помилки під час приймання звітності за звітний період, так і бухгалтером при самостійному виявленні помилки у розрахункових відомостях за минулі періоди (Лист № 330-07-3)
	9	Нараховано пені	Відображається сума пені, нарахованої за несвоєчасну сплату страхових внесків як спеціалістом фонду при перевірці фінансово-господарської діяльності страховальника (згідно з актом перевірки), так і самостійно страховальником (при самостійному виявленні помилки). Пеня нараховується на суми недоїмки за кожний прострочений день і обчислюється виходячи з 120 % річних облікової ставки НБУ, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки (без урахування штрафів) за весь період. Пеня нараховується з наступного дня після одержання заробітної плати до дня сплати недоїмки включно. Недоїмка — це сума страхових внесків, не внесених страховальником до Фонду у встановлений строк. Вона стягується зі страховальника у порядку, визначеному законодавством, і при її стягненні строки давності не застосовуються (п. 5.1, п. 5.8 Інструкції № 12-сол)

10	Нараховано за актами штрафу	Передбачено вказувати суму штрафу (фінансової санкції), накладеного на страховальника згідно із законодавством (крім штрафів за адміністративні правопорушення). Але на сьогодні такі штрафи чинним законодавством не передбачені, тому тут проставляється прочерк
16	Заборгованість за Фондом на початок року	Відображається заборгованість за Фондом на початок року. Цей рядок відповідає ряд. 15 розрахункової відомості за попередній рік і протягом поточного року не змінюється
32	Сума страхових внесків, строк оплати яких не настав (поточна заборгованість)	Відображається сума страхових внесків, нарахована на заробітну плату, не виплачену за останній місяць звітного кварталу
33	Заборгованість зі сплати страхових внесків, пов'язана з невовчасною виплатою заробітної плати	Відображається сума страхових внесків, нарахована на невикликану заробітну плату, заборгованість за якою утворилася починаючи з 01.04.01 р., але без урахування заробітної плати, не виплаченої за останній місяць звітного кварталу
3	Середньооблікова кількість штатних працівників (осіб)	Цей показник розраховується згідно з Інструкцією № 286 та відповідає даним граф 2 ряд. 1040 статистичної звітності за формою № 1-ПВ «Звіт з праці» (термінова-місячна)
4	Фонд оплати праці	Відображається сума фонду оплати праці усіх працівників, які перебували у трудових відносинах із страховальником у звітному періоді
5	Сума заборгованості з виплати заробітної плати на кінець звітного періоду	Відображається сума заборгованості з виплати заробітної плати, що утворилася починаючи з 01.04.01 р., але без урахування суми невикликаного зарплати за останній місяць кварталу

КОНТРОЛЬНІ ТЕСТИ

Тести до модуля 1

«ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

1. До основних виробничих засобів належать засоби, що:

- а) беруть безпосередню участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню;
- б) призначені, в основному, для задоволення комунальних і культурно-побутових потреб працівників;
- в) відповіді а) і б).

2. Під фізичним зносом основних засобів розуміють знос:

- а) пов'язаний безпосередньо з участю основних засобів у виробничому процесі і залежить від продовження їх використання, обсягу виконаних робіт або від Інших факторів;
- б) що визначається двома факторами: зростанням продуктивності праці і темпами технічного прогресу;
- в) пов'язаний з впливом зовнішніх факторів (сил природи), що спричиняють передчасне старіння основних засобів.

3. Оплата праці, при якій нарахування заробітної плати проводиться за виготовлену продукцію, виконані роботи і надані послуги, називається:

- а) погодинною оплатою праці;
- б) відрядною оплатою праці;
- в) акордною оплатою праці.

4. Виробнича собівартість продукції складається з:

- а) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, виробничих накладних витрат;
- б) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат, Інших витрат;
- в) прямих витрат: матеріальних витрат, витрат на оплату праці, інших витрат.

5. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з:

- а) виробничої собівартості реалізованої продукції, нерозподілених виробничих накладних витрат;
- б) виробничої собівартості реалізованої продукції, нерозподілених виробничих накладних витрат, витрат на збут;
- в) виробничої собівартості реалізованої продукції, нерозподілених виробничих накладних витрат, адміністративних витрат, витрат на збут.

6. Залежно від обсягів виробництва розрізняють витрати:

- а) змінні та постійні;
- б) прямі та непрямі,
- в) прості та комплексні.

7. За економічним змістом, у виробництві (цільовим спрямуванням та техніко-економічним призначенням) витрати поділяються на:

- а) основні та накладні;
- б) прості та комплексні;
- в) постійні та змінні.

8. До витрат на збут відносять втрати від псування сировини та готової продукції, оплату простоїв з вини підприємства, доплати за цей час:

- а) так;
- б) ні;
- в) частково, за рішенням керівництва.

9. Чистий прибуток на акцію — це:

- а) співвідношення чистого прибутку, зменшеного на величину дивідендів на привілейовані акції до загальної кількості простих акцій;
- б) відношення дивідендів по акціях до їх ринкової вартості;
- в) ділення дивідендів по акціях на прибуток по акціях.

10. Річна звітність суб'єктів малого підприємництва складається з:

- а) форм № 1, 2, 3, 4, 5;
- б) форм № 1-м, 2-м, 3-м, 4-м;
- в) форм № 1-м 2-м.

11. Звітна форма Балансу в Україні побудована:

- а) в порядку збільшення ліквідності засобів;
- б) в порядку зменшення ліквідності засобів;
- в) без будь-якої ознаки.

12. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві регламентується:

- а) Статутом підприємства;
- б) Наказом про облікову політику;
- в) штатним розкладом.

13. Розробка форм облікових регістрів відноситься до:

- а) організації порядку ведення обліку;
- б) організації роботи облікового персоналу;
- в) технічного етапу організації обліку.

14. Джерелами інформації для складання Балансу є:

- а) бухгалтерські рахунки; ‘
- б) реєстри обліку;
- в) економічні показники роботи підприємства.

15. Статті форм бухгалтерської звітності, по яких відсутні числові значення активів, пасивів, фінансових результатів відображаються таким чином:

- а) пропускаються;
- б) прокреслюються;
- в) проставляються нульові значення.

16. Наступні постулати: 1)існує імовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних зі статтею звіту; 2)оцінка статті може бути достовірно визначена, характеризують:

- а) принципи складання фінансової звітності;
- б) критерії відображення статті у звітах;
- в) ознаки фінансової звітності.

17. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачу порівнювати:

- а) фінансові звіти підприємств за звітні періоди;
- б) фінансові звіти різних підприємств;
- в) відповіді а) і б).

18. Звітним періодом для складання річної фінансової звітності є:

- а) календарний рік;
- б) поточний рік;
- в) операційний цикл;
- г) правильної відповіді не запропоновано.

19. Звітність, що відображає фінансовий стан і результати діяльності юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці, називається:

- а) фінансовою;
- б) консолідованою;
- в) податковою.

20.. Бухгалтерська звітність є:

- а) періодичною;
- б) систематичною;
- в) хронологічною.

21. Звітність в Україні складається в таких грошових одиницях:

- а) грн;
- б) тис. грн;
- в) на власний вибір бухгалтера.

22. П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не встановлює:

- а) мету складання та подання фінансових звітів;
- б) склад фінансових звітів,
- в) якісні характеристики та принципи, якими слід керуватися під час складання фінансових звітів;
- г) порядок і методи виправлення помилок в фінансовій звітності;
- д) звітний період;
- е) вимоги до розкриття Інформації у фінансових звітах.

23. Організація, що ліквідується, або реорганізовується, складає звітність по типових формах річної звітності за період:

- а) з початку року до моменту ліквідації;
- б) з початку року до найближчого квартального звіту;
- в) за два роки до моменту ліквідації.

24. Бухгалтерська звітність підписується:

- а) головним бухгалтером підприємства;
- б) керівником підприємства;
- в) головним бухгалтером і керівником підприємства.

25. Виправлення звітних даних як поточного, так і минулого року здійснюється в звітності, складеній за той період:

- а) в якому були виявлені помилки;
- б) в якому були допущені помилки;
- в) який слідує за періодом, в якому допущені помилки.

26. Бухгалтерська звітність підлягає обов'язковому аудиту:

- а) у всіх випадках,
- б) в жодному випадку;
- в) у випадках, передбачених законодавством.

27. До складу фінансової звітності в Україні не відносять:

- а) Баланс;
- б) Звіт про прибутки і збитки;
- в) Звіт про рух грошових коштів;
- г) Звіт про власний капітал;
- д) Примітки до річної фінансової звітності.

28. Для того, щоб фінансова звітність була зрозуміла користувачам, П(С)БО 1 передбачає наявність у ній даних про:

- а) підприємство;
- б) дату звітності за звітний період;
- в) облікову політику підприємства та її зміни;
- г) обмеження щодо володіння активами;

29. Доречність інформації характеризується:

- а) її своєчасністю та впливом на прийняття рішень користувачем;
- б) припущенням, що користувачі мають певний рівень знань і прагнуть уважно вивчити дану інформацію;
- в) відсутністю суттєвих помилок та необ'єктивних (упереджених) суджень.

30. До якісних характеристик фінансової звітності не належить:

- а) зрозумілість;
- б) доречність;
- в) автономність;
- г) зіставність;
- д) достовірність.

31. Принцип періодичності передбачає, що:

- а) підприємство не має ні наміру, ані потреби бути ліквідованим або суттєво зменшувати масштаби своєї діяльності, і залишатиметься таким у подальшому;
- б) результати господарської діяльності визнаються, коли вони відбуваються і відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах тих періодів, до яких вони відносяться;
- в) діяльність підприємства розподіляється на певні періоди часу (звітні періоди) з метою складання фінансової звітності.

32. До складу річної фінансової звітності згідно з Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку відносять:

- а) Баланс; Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал;
- б) Баланс; Звіт про фінансові результати; Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал; Примітки до річної фінансової звітності;
- в) Примітки до річної фінансової звітності;
- г) Баланс; Звіт про фінансові результати.

33. Принцип доречності інформації передбачає:

- а) відсутність інформації щодо капіталу та необ'єктивних суджень;
- б) корисність інформації та її сутєвість;
- в) зрозумілість та простоту сприйняття;
- г) можливість порівняти інформацію за різні звітні періоди.

34. Бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період, називається:

- а) фінансовою;
- б) податковою;
- в) консолідованою.

35. Щорічна перевірка бухгалтерських звітів і книг компанії, а також її фінансової звітності, яка проводиться незалежними Особами, називається:

- а) ревізією;
- б) контролінгом;
- в) аудитом.

36. Принцип обачності полягає в тому, що:

- а) активи або дохід не повинні бути завищені, а зобов'язання чи витрати — занижені;
- б) сутність операцій або інших подій не завжди відповідає тому, що випливає з їх юридичної форми;
- в) результати господарських операцій визначаються тоді, коли вони відбуваються (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти), і відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах тих періодів, до яких вони відносяться.

37. Орієнтація на конкретного користувача, конфіденційність, нерегламентованість — це риси:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) фінансового обліку;
- в) управлінського обліку.

38. До основних засобів належать предмети:

- а) вартість яких більше стократного розміру мінімальної місячної оплати праці;
- б) термін експлуатації більше одного року;
- в) всі відповіді правильні.

39. Організація може не амортизувати нематеріальні активи, вартість яких з плином часу:

- а) не зменшується;
- б) збільшується;
- в) зменшується.

40. До інших операційних доходів належать:

- а) виручка від реалізації;
- б) відсотки по облігаціях;
- в) реалізація основних засобів та іншого майна.

41. Активи — це:

- а) всі наявні матеріальні цінності, нематеріальні активи та кошти, що належать підприємству на певну дату, а також їх розміщення та використання;
- б) ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, від яких очікується надходження майбутніх економічних вигод до підприємства;
- в) всі відповіді правильні.

42. Строк корисного використання нематеріальних активів не повинен перевищувати:

- а) 25 років;
- б) 10 років;
- в) 20 років.

43. До собівартості придбаних основних засобів не включаються:

- а) митні збори;
- б) витрати на страхування ризиків;
- в) вартість послуг з ремонту основних засобів;
- г) витрати на сплату відсотків за користування кредитом з метою придбання основних засобів.

44. Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» амортизація — це:

- а) систематичний розподіл вартості активу, що амортизується, протягом строку корисної експлуатації активу;
- б) об'єктивний процес поступового зносу основних фондів та перенесення їх вартості на новостворену продукцію або послуги;
- в) процес поступового перенесення вартості засобів праці в міру їх зношування на виготовлену продукцію і використання цієї вартості для відтворення зношених засобів праці.

45. До нематеріальних активів не включаються:

- а) права промислової власності;
- б) патенти;
- в) гудвіл;
- г) витрати на дослідження;
- д) права інтелектуальної власності.

47. До об'єктів основних, засобів не відносять:

- а) транспортні засоби;
- б) багаторічні насадження;
- в) бібліотечні фонди;
- г) робочу і продуктивну худобу.

48. Прямі витрати — це витрати:

- а) що знижуються зі збільшенням обсягів виробництва,
- б) що змінюються пропорційно або майже пропорційно до обсягу виробництва,
- в) величина яких не змінюється залежно від зміни обсягів виробництва.

49. ФІФО — це метод оцінки запасів за:

- а) середньою собівартістю,
- б) собівартістю перших за часом надходження запасів,
- в) собівартістю останніх за часом надходження запасів.

50. Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам, повної, правдивої та неупередженої інформації про:

- а) фінансовий стан підприємства на звітну дату,
- б) зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період,
- в) доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період

51. Дивіденди, як вид доходу, визначаються:

- а) на основі принципу нарахування згідно з економічним змістом відповідної умови,
- б) коли виникає право акціонерів на їх отримання,
- в) у періоді, до якого вони належать, пропорційно до часу, виходячи з бази їх нарахування

52. До адміністративних витрат відносять:

- а) витрати на реєстрацію оцінки,
- б) витрати на дослідження і розробки;
- в) витрати на відрядження;
- г) представницькі витрати.

53. Стаття «Інші фінансові доходи» не включає:

- а) дивіденди одержані;
- б) відшкодування раніше списаних активів;
- в) відсотки одержані.

54. У складі операційних доходів відображається дохід від:

- а) реалізації іноземної валюти;
- б) інвестицій в асоційовані підприємства;
- в) безоплатно одержаних активів.

55. Розділ III Звіту про фінансові результати заповнюється:

- а) товариствами з обмеженою відповідальністю;
- б) приватними підприємствами;
- в) акціонерними товариствами;
- г) акціонерними товариствами, прості акції яких відкрито продаються або купуються на фондових біржах; товариствами, що знаходяться в процесі випуску таких акцій.

56. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції визначається шляхом, вирахування з доходу:

- а) собівартості продукції;
- б) всіх витрат, крім податку на прибуток;
- в) відповідних податків, зборів, знижок.

57. Форма «Звіт про рух грошових коштів» є:

- а) річною;
- б) квартальною;
- в) місячною.

58. Рух коштів відображається в Звіті про рух грошових коштів в розрізі наступних видів діяльності:

- а) операційної, фінансової, інвестиційної;
- б) основної, операційної, фінансової;
- в) звичайної, надзвичайної;
- г) звичайної, фінансової, інвестиційної.

59. Зміст та форма Звіту про рух грошових коштів визначається:

- а) П(С)БО 5;
- б) П(С)БО 4;
- в) П(С)БО 3;
- г) П(С)БО 10.

60. Метою складання Звіту про рух грошових коштів є:

- а) надання інформації про зміни, які виникли в грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період в результаті операційної, інвестиційної і фінансової діяльності;
- б) надання користувачам правдивої неупередженої інформації про операційну, інвестиційну і фінансову діяльність;
- в) відповіді а) і б) правильні.

61. До операційної діяльності не відносяться:

- а) платежі постачальникам;
- б) виплата дивідендів;
- в) отримання ліцензій;
- г) надходження коштів від реалізації продукції.

62. Під грошовими потоками розуміють:

- а) надходження та вибуття готівкових та безготівкових коштів;
- б) надходження виручки від реалізації;
- в) надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів

63. Негрошові операції:

- а) не включаються до Звіту про рух грошових коштів;
- б) включаються;
- в) розкриваються в Примітках до річної фінансової звітності.

64. Операційна діяльність — це:

- а) будь-яка діяльність підприємства, а також операції, які її забезпечують або виникають внаслідок здійснення такої діяльності;
- б) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є Інвестиційною чи фінансовою діяльністю;
- в) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції, що є визначальною метою створення підприємства та забезпечують основну частку його доходу.

65. Інвестиційна діяльність — це:

- а) операції з придбання та реалізації тих необоротних активів, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;
- б) операції або події, які відрізняються від звичайної діяльності і не відбуваються часто або регулярно;
- в) діяльність, яка призводить до зміни розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

66. За ступенем належності капітал, що використовується підприємством, поділяється на:

- а) довгостроковий та короткостроковий;
- б) власний та залучений.

67. Форма «Звіт про власний капітал» є:

- а) річною;
- б) кварталною;
- в) місячною.

68. Звіт про власний капітал містить інформацію про:

- а) доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період;
- б) зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду;

- в) наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу;
- г) генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду.

69. За формою власний капітал класифікується на:

- а) статутний та авансовий;
- б) авансовий капітал та реінвестований прибуток;
- в) статутний та додатковий капітал.

70. Найбільш мобільною частиною ліквідних засобів є:

- а) короткострокові фінансові вкладення;
- б) грошові кошти;
- в) запаси;
- г) незавершене виробництво;
- д) основні засоби.

71. Бухгалтерський баланс представляє собою звіт про стан справ підприємства:

- а) за ряд років;
- б) на певну дату;
- в) за звітний період.

72. За об'єктом відображення баланс поділяється на:

- а) баланс-брутто, баланс-нетто;
- б) інвентарний, ліквідаційний;
- в) самостійний, окремих.

73. За часом складання бухгалтерський баланс є:

- а) вступний, поточний, ліквідаційний;
- б) інвентарний, паперовий;
- в) одиничний, вільний.

74. Бухгалтерський баланс побудований відповідно до класифікація господарських засобів і складається з 2-х частин:

- а) засоби (їх склад) і капітал;
- б) засоби (їх склад) і заборгованість підприємства;
- в) засоби і джерела їх формування.

75. Який із типів змін в балансі викликає збільшення, балансу:

- а) перший тип: $A + X_1 = \Pi + X_1$;
- б) другий тип: $A - X_2 = \Pi - X_2$;
- в) третій тип: $A + X_3 - X_3 = \Pi$.

76. За обсягом інформації баланси поділяються на;

- а) вступні, звітні, ліквідаційні;
- б) одиничні і вільні;
- в) інвестиційні, кратні.

77. Баланс-брутто — це:

- а) баланс, який включає в себе регулюючі статті;
- б) баланс, з якого вилучені регулюючі статті;
- в) правильної відповіді не запропоновано.

78. Пасив балансу — це:

- а) сума зобов'язань підприємства;
- б) сума короткострокових кредитів;
- в) сума активів і пасивів підприємства.

79. При обчисленні суми баланс враховується така вартість Основних засобів:

- а) первісна;
- б) залишкова;
- в) амортизація (накопичений знос) + первісна вартість.

80. Чим більше значення коефіцієнта автономії та менше значення коефіцієнта фінансового ризику, тим:

- а) більш стійкий фінансовий стан підприємства;
- б) більш нестійкий фінансовий стан підприємства;
- в) більша імовірність банкрутства підприємства.

Тести до модуля 2

«ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ»

1. Помилка, що призвела до заниження податкового зобов'язання, була допущена в декларації з ПДВ за березень звітного року і виправлена в поточній декларації за жовтень звітного року. Чи правочинні дії податкової інспекції, що не зарахувала платникові податків зазначену суму в декларації виправленої помилки?

- а) так;
- б) ні.

2. Якщо платник податків, що самостійно обрав касовий метод з ПДВ, перевищив межу в 300 000 грн. І не «повернувся» на загальну систему, то ДПІ...

а)....до нарахує податкові зобов'язання з ПДВ за весь період перевищення межі;

б).... не тільки до нарахує податкові зобов'язання, але й заборонить використовувати касовий метод протягом 36 податкових місяців

3. Чи мають право органи стягнення закласти майно платника податків у випадку непогашення ним у строк погодженого податкового зобов'язання?

- а) так;
- б) ні.

4. Чи може податковий орган вимагати від платника податків заповнити декларацію без від'ємного значення об'єкта оподаткування?

- а) так;
- б) ні.

5. Якщо платник податків подає податкову декларацію з арифметичною помилкою, що призвела до завищення податкового зобов'язання, чи зобов'язаний податковий орган у цьому випадку самостійно визначити суму податкового зобов'язання?

- а). так;
- б). ні.

6. Хто утримує та перераховує до бюджету податок на рекламу?

- а) рекламодавець;
- б) розповсюдjuвач реклами.

7. Який строк подання звітності передбачено по податку на рекламу?

- а) місяць;
- б) квартал;
- в) за рішенням органу самоврядування.

8. Хто має сплатити податок з доходів фізичних осіб із частини непогашеної позики працівника, що звільнився, по якій минув строк позовної давності?

- а) підприємство, що видало працівнику позику;
- б) працівник, якому була видана позика.

9. Чи має підприємство, що видало позику працівнику, який звільнився і не повернув її, після закінчення строку позовної давності відображати суму неповерненої позики у своєму звіті за формою 1ДФ

- а) так;
- б) ні.

10. Який вид звітного періоду передбачено щодо податкової звітності з податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів?

- а) місяць;
- б) квартал;
- в) рік.

11. Який граничний строк подання податкової звітності за умови вибору річного звітного періоду?

- а) 31 січня;
- б) 1 лютого;
- в) 15 лютого;
- г) 1 березня;
- д) 1 квітня.

12. Протягом якого терміну податковий орган має право самостійно визначити суму податкових зобов'язань платника податків після закінчення граничного строку подання податкової декларації

- а) 1095 днів;
- б) 1000 днів;
- в) 1050 днів.

13. Чи має статус податкової декларації форма податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб 1ДФ?

- а) так;
- б) ні;
- в) так, лише для податкових агентів;
- г) ні, лише для платників податку.

14. Якщо останній день строку подання податкової звітності припадає на вихідний день, то останнім днем строку вважають?

- а) п'ятницю;
- б) понеділок;
- в) наступний за вихідним або святковим день;
- г) наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день.

15. Періодичність подання декларації з податку на прибуток підприємства

- а) рік;
- б) квартал;
- в) 1 квартал, півріччя, 9 місяців, рік;
- г) 1 квартал, півріччя, 9 місяців, 11 місяців, рік.

16. Обов'язкова реєстрація платника податку на додану вартість здійснюється за умови коли загальна сума надходжень від здійснення операцій поставки товарів (послуг) протягом останніх дванадцяти календарних місяців сукупно перевищує

- а) 100 000 грн;
- б) 127 000 грн;
- в) 122 400 грн;
- г) 300 000 грн;
- д) 30 7000 грн.

17. Підприємство подавало до податкової інспекції декларацію з ПДВ за скороченою формою. Чи має право таке підприємство з 2005 року користуватися такою формою, якщо воно не є виробником сільськогосподарської продукції

- а) так;
- б) ні.

18. Нарахування земельного податку та подання звітності здійснюється платниками податку

- а) самостійно юридичні та фізичні особи;
- б) податковими органами для фізичних осіб, самостійно — юридичними особами;
- в) податковими органами для юридичних та фізичних осіб.

19. Термін подання розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку визначений до

- а) до 1 лютого;
- б) до 31 січня;
- в) до 1 березня.

20. Чи є обов'язковим подання податкової звітності в електронному варіанті?

- а) так;
- б) ні;
- в) за окремою постановою місцевих органів влади;
- г) за окремим розпорядженням регіонального відділення органів податкової служби.

21. Чи може податковий орган відмовити платникові податків у прийомі декларації, заповненої з арифметичними помилками?

- а) так;
- б) ні.

22. Чи може податковий орган вимагати від платника податків за повнити декларацію без від'ємного значення об'єкта оподаткування?

- а) так;
- б) ні.

23. Чи може платник податків оскаржити дії інспектора, що відмовився прийняти в нього податкову декларацію у встановлений законом термін, у судовому порядку?

- а) так;
- б) ні.

24. Чи має право платник податків при відмові в прийнятті декларації, звернувшись до суду, не погашати заявлене в податковій декларації податкове зобов'язання до рішення суду?

- а) так;
- б) ні.

25. Податкова декларація здана без зазначення номера телефону платника податків. Чи може в цьому випадку податковий орган визнати її недійсною?

- а) так;
- б) ні.

26. Хто несе відповідальність у випадку затримки вручення податковому органу податкової декларації, надісланої поштою за десять днів до закінчення граничного строку надання декларації?

- а) платник податків;
- б) оператор поштового зв'язку.

27. Платник податків одержав з пошти повідомлення про псування поштового відправлення з податковою декларацією. Чи може він надіслати другий екземпляр декларації ще раз поштою, якщо в цьому випадку до граничного строку подання декларації залишилося менше 10 днів?

- а) так;
- б) ні.

28. Якщо платник податків подає податкову декларацію з арифметичною помилкою, що призвела до завищення податкового зобов'язання, чи зобов'язаний податковий орган у цьому випадку самостійно визначити суму податкового зобов'язання?

- а) так;
- б) ні.

29. Чи може платник податків опротестувати нарахування податкового зобов'язання, здійснене податковим органом на підставі непрямих методів?

- а) так;
- б) ні.

30. Чи має право платник податків подати податкову звітність за формою, відмінною від форми, визначеної законодавчо?

- а) так;
- б) ні.

31. Чи є податкова декларація документом, на підставі якого контролюючий орган здійснює нарахування податку або збору?

- а) так;
- б) ні.

32. Працівник податкового органу відмовився прийняти декларацію. Чи буде така декларація вважатися поданою

вчасно, якщо платник податків надішле її на адресу ДПІ поштою з описом вкладення і повідомленням про вручення за один день до закінчення граничного строку подання такої декларації?

- а) так;
- б) ні.

33. Граничний строк подання податкової декларації припадає на суботу, 20-е число. У цьому випадку останній день подання декларації до ДПІ — це...

- а)... п'ятниця, 19-е;
- б)...понеділок, 22-е.

34. В декларації виявлена помилка до закінчення граничного строку подання декларації. Чи може платник податків подати нову декларацію з прибутку?

- а) так;
- б) ні.

35. Платник податків знайшов помилку в поданій до податкової інспекції декларації з прибутку за півріччя 2006 року і 14.08.2006 року (до сплати податку на прибуток за результатами півріччя) подав уточнюючий розрахунок, де зменшив суму нарахованого зобов'язання. У цьому випадку він повинен оплатити суму податкового зобов'язання,...

- а)...зазначену в декларації з прибутку;
- б)... зменшену на суму, зазначену в уточнюючому розрахунку.

36. Платник податків виявив дві помилки з ПДВ у поданих раніше деклараціях: у грудні 2006 року не показані податкові зобов'язання на суму 200 грн, а в березні 2007 року зайво відображений податковий кредит у сумі 200 грн. Чи може він обидві помилки виправити одночасно в одному уточнюючому розрахунку?

- а) так;
- б) ні.

37. Чи може платник податків надіслати уточнюючий розрахунок на адресу податкової інспекції поштою?

- а) так;
- б) ні.

38. Чи повинно підприємство разом з уточнюючим розрахунком подавати додатки з виправленими показниками, якщо виправляються рядки в декларації, до яких раніше подавалися додатки

- а) так;
- б) ні.

39. Помилка, що призвела до зниження податкового зобов'язання, була допущена в декларації з ПДВ за березень 2006 року, і виправлена у поточній декларації за вересень 2006 року. Чи правочинні дії податкової інспекції, що не зарахувала платникові податків зазначене в декларації зменшення поточного зобов'язання

- а) так;
- б) ні.

40. Чи можна виправити в одній поточній декларації з ПДВ помилки, виявлені в кількох раніше поданих деклараціях?

- а) так;
- б) ні.

41. Чи може підприємство в поточній декларації з прибутку за 9 місяців 2006 року відобразити помилки з амортизаційних відрахувань за період з 2005 року до півріччя 2006 року?

- а) так;
- б) ні.

42. Помилка в декларації з прибутку виправлена підприємством у вересні 2006 року через уточнюючий розрахунок. Чи необхідно при заповненні поточної декларації за 9 місяців 2006 року заповнювати рядки 02.2. або 05.2?

- а) так;
- б) ні.

43. Чи можна змінити порядок відшкодування ПДВ шляхом подання уточнюючого розрахунку?

- а) так;
- б) ні.

44. На яку суму при самостійному виправленні помилки через поточну декларацію з прибутку необхідно нараховувати 5-відсотковий штраф?

- а) на суму податкового зобов'язання;
- б) на суму допущеної помилки.

45. Юридичні особи, що працюють на спрощеній системі оподаткування, подають в органи ДПАУ Розрахунок про сплату єдиного податку...

а)...не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом;

б)...до 20 числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом.

46. Чи необхідно до Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою додавати платіжні доручення про сплату єдиного податку за звітний період з позначкою банку про списання коштів на сплату єдиного податку?

а) так;

б) ні.

47. Посадова особа ДПАУ відмовилося прийняти Розрахунок про сплату єдиного податку. Підприємство висилає його поштою 18 числа місяця, наступного за звітним. Чи повинна податкова прийняти Розрахунок, якщо порушено 10-денний строк, установлений Законом № 2181 для поштових відправлень податкової звітності?

а) так;

б) ні.

48. Середньооблікова чисельність працюючих підприємства — єдиноподатника за підсумками 1-го кварталу 2006 року перевищила 50 чоловік. Чи повинне таке підприємство — єдиноподатник перейти з 2-го кварталу 2006 року на загальну систему оподаткування?

а) так;

б) ні.

49. Розмір виручки підприємства — єдиноподатника в 1-му кварталі 2006 року перевищив 1 млн. грн. Чи повинне таке підприємство з 2-го кварталу 2006 року перейти на загальну систему оподаткування?

а) так;

б) ні.

50. Юридична особа — єдиноподатник здає в оренду виробничі приміщення. Орендні платежі включаються єдиноподатником...

а)...до складу позареалізаційних доходів;

б)...до виручки від продажу.

51. Юридична особа займається реалізацією цінних паперів. Що потрапляє під базу оподаткування єдиним податком?

- а) фінансовий результат;
- б) виручка від реалізації.

52. Підприємство — платник єдиного податку брало участь у пайовому будівництві житла. Будівництво припинилося, і кошти були повернуті підприємству. Чи треба включати повернуті суми до бази оподаткування єдиним податком?

- а) так;
- б) ні.

53. Підприємство — платник єдиного податку реалізувало основні фонди. Що потрапляє під оподаткування?

- а) різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, і їхньою залишковою вартістю на момент продажу;
- б) сума, що надійшла на розрахунковий рахунок або до каси підприємства від продажу основних фондів.

54. Підприємство — єдиноподатник в 1-му кварталі 2006 року продало основні засоби, за які покупець не розрахувався. Чи повинне підприємство в Розрахунку за 1-й квартал показати суму виручки від реалізації цих основних засобів?

- а) так;
- б) ні.

55. Підприємство — єдиноподатник продає основний засіб, що значиться в нього на балансі. Чи повинне воно користуватися даними бухгалтерського обліку при визначенні залишкової вартості основного засобу?

- а) так;
- б) ні.

56. Верстат відробив у підприємства — єдиноподатника менше 365 днів і його було продано. Базою для оподаткування є...

- а) ...вся сума, що надійшла на розрахунковий рахунок від реалізації верстата;
- б) ...різниця між сумою, отриманою від реалізації верстата, і його залишковою вартістю на момент продажу.

57. Платник єдиного податку здійснює послуги з хімічного чищення верхнього одягу із залученням сторонніх виконав-

ців — юридичних осіб. За надані послуги відповідно до договору єдиноподатник одержує від замовника на розрахунковий рахунок суму коштів, частина яких перераховується стороннім виконавцям. Яку суму коштів необхідно обкладати єдиним податком?

- а) всю суму, що надійшла на розрахунковий рахунок;
- б) суму, за винятком коштів, перерахованих співвиконавцям.

58. Підприємство — єдиноподатник надало послуги з декларування митних вантажів відповідно до договору-доручення. Замовник перерахував на рахунок єдиноподатника суму коштів для сплати платежів з декларування вантажу разом із сумою винагороди брокеру. Яку суму коштів необхідно враховувати для визначення бази оподаткування?

- а) всю суму, що надійшла на розрахунковий рахунок підприємства — єдиноподатника;
- б) суму винагороди, зазначену в договорі-дорученні.

59. Юридична особа — ринок працює на спрощеній системі зі сплатою єдиного податку. Чи необхідно включати ринковий збір, утриманий з торговельних місць на ринку, до бази оподаткування при вирахуванні суми єдиного податку?

- а) так;
- б) ні.

60. Підприємство — платник єдиного податку надає в оренду виробничі приміщення. Плату за спожиту електричну енергію, воду і телефонні послуги орендарі перераховують на рахунок підприємства — єдиноподатника. Чи враховуються ці кошти в базі оподаткування підприємства — єдиноподатника при нарахуванні єдиного податку?

- а) так;
- б) ні.

61. У суб'єкта малого підприємництва — платника єдиного податку сума кредиторської заборгованості перевищує 1 млн грн.

Чи повинен такий платник перейти на загальну систему оподаткування?

- а) так;
- б) ні.

62. Підприємство є платником єдиного податку. Чи обкладаються єдиним податком суми, стягнені з підприємства — боржника в судовому порядку у вигляді штрафних санкцій за невиконання договірних зобов'язань?

- а) так;
- б) ні.

63. Чи обкладаються єдиним податком кошти, внесені засновником підприємства — платником єдиного податку як внесок до Статутного фонду?

- а) так;
- б) ні.

64. Підприємство — платник єдиного податку надає послуги з проживання в курортній місцевості. Отриманий від відпочиваючого курортний збір повністю перераховується до місцевого бюджету. Чи включається сума отриманого курортного збору до бази оподаткування єдиним податком зазначеного підприємства?

- а) так;
- б) ні.

65. Підприємство — платник єдиного податку за ставкою 6 %. Чи є сума коштів, отриманих на розрахунковий рахунок і до каси підприємства без урахування ПДВ, базою оподаткування?

- а) так;
- б) ні.

66. Підприємство — єдиноподатник одержало фінансову допомогу на поворотній основі. Така допомога...

- а)...не обкладається єдиним податком;
- б)...обкладається єдиним податком у складі позареалізаційних операцій.

67. Юридична особа — платник єдиного податку надає в суборенду приміщення. Чи включаються до бази оподаткування отримані від субарендатора кошти?

- а) так;
- б) ні.

68. Підприємство — єдиноподатник одержало товарно-матеріальні цінності, за які з постачальником не розраховалося. Строк позовної давності по цій поставці минув. Чи треба оподатковувати єдиним податком вартість ТМЦ, по яких минув строк позовної давності?

- а) так;
- б) ні.

Тести до модуля 3

«СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

1. Платниками збору до Пенсійного фонду є:

- а) суб'єкти підприємницької діяльності — юридичні та фізичні особи;
- б) юридичні та фізичні особи, котрі здійснюють операції з купівлі-продажу валюти;
- в) фізичні особи, що працюють на умовах трудового договору (контракту);
- г) фізичні особи, що виконують роботи (послуги) відповідно до цивільно-правових договорів;
- д) усі відповіді вірні.

2. Фактичні витрати на оплату праці працівників оподатковуються збором до Пенсійного фонду України за ставкою:

- а) 4 %;
- б) 33,2 %;
- в) всі відповіді невірні
- г) 37,5 %.

3. Фактичні витрати на оплату праці інвалідів оподатковуються збором до Пенсійного фонду України за ставкою:

- а) 4 %;
- б) 33,2 %;
- в) 6 %;
- г) 37,5 %.
- д) всі відповіді невірні

4. Об'єктом для нарахування збору до Фонду загально — обов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття є:

- а) фактичні витрати на оплату праці найманих працівників;
- б) виручка від реалізації товарів, робіт та послуг;
- в) сума оподаткованого доходу;
- г) вірні відповіді а) та в).

5. Не є платниками страхових внесків на випадок безробіття:

- а) суб'єкти підприємницької діяльності — фізичні особи;
- б) працюючі пенсіонери й особи, у яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію;
- в) бюджетні організації;
- г) іноземці й особи без громадянства, що тимчасово працюють за наймом в Україні;
- д) вірні відповіді б) та г).

6. Роботодавці — юридичні особи сплачують збір до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття:

- а) одночасно з одержанням коштів в установах банків на оплату праці;
- б) щомісяця, не пізніше 10 числа, наступного за місяцем виплати зарплати;
- в) протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності;
- г) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності.

7. Роботодавці — фізичні особи сплачують збір до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття:

- а) одночасно з одержанням коштів в установах банків на оплату праці;
- б) щомісяця, не пізніше 10 числа, наступного за місяцем виплати зарплати;
- в) протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності;
- г) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності.

8. Добровільно застраховані особи сплачують збір до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття:

- а) одночасно з одержанням коштів у установах банків на оплату праці;
- б) щомісяця, не пізніше 10 числа, наступного за місяцем виплати зарплати;
- в) протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності;
- г) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності.

9. Особи, застраховані на добровільних засадах, сплачують збір до Фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності за наступними ставками:

- а) 2,5 %;
- б) 1,5 %;
- в) 3,0 %;
- г) 0,5 %.
- д) 1 %.

10. Застрахованим суб'єктам, що мають страховий стаж від 5 до 8 років, допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності виплачується в розмірі:

- а) 100 % середньої заробітної плати (доходу) за попередні шість місяців;
- б) 80 % середньої заробітної плати (доходу) за попередні шість місяців;
- в) 80 % середньої заробітної плати (доходу) за попередні три місяці;
- г) 60 % середньої заробітної плати (доходу) за попередні три місяці.

11. Підприємство (фізична особа, що використовує роботу найманих працівників) повинне виплатити за власний рахунок допомогу на тимчасову втрату працездатності:

- а) за весь період непрацездатності;
- б) за перші п'ять робочих днів тимчасової непрацездатності;
- в) за весь термін тимчасової непрацездатності;
- г) за перші п'ять календарних днів тимчасової непрацездатності.

12. Збір до Фонду страхування від нещасного випадку на виробництві сплачують:

- а) наймані працівники;
- б) роботодавці — юридичні особи;
- в) роботодавці — фізичні особи;
- г) добровільно застраховані особи;
- д) не вірне а).

13. Страхові тарифи збору до Фонду страхування від нещасного випадку на виробництві:

- а) диференційовані за групами галузей економіки;
- б) залежать від класу професійного ризику виробництва;
- в) встановлюються у відсотках до фактичних витрат на оплату праці найманих працівників;
- г) усі відповіді вірні.

14. Фактичні витрати роботодавців на оплату праці найманих працівників оподатковуються збором до Фонду соціального страхування з тимчасової непрацездатності за страховим тарифом:

- а) 1,5 %;
- б) 3,4 %;
- в) 0,5 %;
- г) 1,0 %;
- д) вірна відповідь відсутня.

15. З оподатковуваного доходу окремих фізичних осіб внески до Фонду соціального страхування на випадок безробіття обчислюються за страховим тарифом:

- а) 2,9 %;
- б) 1,3 %;
- в) 0,5 %;
- г) 1,8 %.
- д) вірна відповідь відсутня.

**Ключ правильних відповідей
ДО КОНТРОЛЬНИХ ТЕСТІВ**

*МОДУЛЬ 1.
«ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»*

1.	а;	28.	б;	55.	г;
2.	а;	29.	а;	56.	в;
3.	б;	30.	б;	57.	а;
4.	б;	31.	в;	58.	а;
5.	а;	32.	б;	59.	б;
6.	а;	33.	б;	60.	а;
7.	а;	34.	а;	61.	б;
8.	б;	35.	в;	62.	в;
9.	а;	36.	а;	63.	а;
10.	в;	37.	в;	64.	б;
11.	а;	38.	в;	65.	а;
12.	б;	39.	а;	66.	б;
13.	в;	40.	в;	67.	а;
14.	а;	41.	в;	68.	б;
15.	б;	42.	в;	69.	б;
16.	б;	43.	г;	70.	б;
17.	в;	44.	а;	71.	б;
18.	а;	45.	в;	72.	в;
19.	б;	46.	г;	73.	а;
20.	а;	47.	в;	74.	в;
21.	б;	48.	б;	75.	а;
22.	г;	49.	б;	76.	б;
23.	а;	50.	в;	77.	а;
24.	в;	51.	б;	78.	а;
25.	а;	52.	в;	79.	б;
26.	в;	53.	б;	80.	а.
27.	в;	54.	а;		

МОДУЛЬ 2.
«ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ»

1.	а)	24.	б)	47.	а)
2.	б)	25.	а)	48.	б)
3.	а)	26.	б)	49.	а)
4.	б)	27.	а)	50.	б)
5.	а)	28.	а)	51.	б)
6.	б)	29.	б)	52.	б)
7.	б)	30.	а)	53.	а)
8.	б)	31.	а)	54.	б)
9.	а)	32.	а)	55.	а)
10.	в)	33.	б)	56.	а)
11.	г), д)	34.	а)	57.	а)
12.	а)	35.	б)	58.	б)
13.	а)	36.	б)	59.	б)
14.	г)	37.	а)	60.	а)
15.	г)	38.	а)	61.	б)
16.	г)	39.	а)	62.	б)
17.	б)	40.	б)	63.	б)
18.	б)	41.	а)	64.	б)
19.	а)	42.	б)	65.	б)
20.	б)	43.	б)	66.	а)
21.	а)	44.	а)	67.	а)
22.	б)	45.	б)	68.	б)
23.	а)	46.)	а)		

МОДУЛЬ 3.
«СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА»

1.	а, б, в, г;	6.	а;	11.	г;
2.	в;	7.	а;	12.	д;
3.	а;	8.	в;	13.	б, в;
4.	а;	9.	б;	14.	а;
5.	б, г;	10.	б;	15.	в.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: За станом на 25.02.2002 р. / Україна, Верховна Рада — Х.; Одісей, 2002. — 256 с.
2. Господарський кодекс України; Офіційний текст/ Україна. Верховна Рада. — Х.: Одісей, 2002. — 256 с.
3. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. № 3125 — XII // Закони України. Т. 5. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. — С. 103—112.
4. Про внесення змін до Закону України «Про аудиторську діяльність»: Закон України від 15.05.2003 № 762-IV // Аудитор України. — 2003. — № 21. — С. 3—9.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: Зі змінами і доповненнями внесеними Законами України від 11.05.2000 р. № 1707-III; від 8.06.2000 № 1829-III // Все про бухгалтерський облік. — 2000. — № 86. — С. 3—6.
6. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93 // Закон України. Т. 10. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. — С. 111—118.
7. Про систему оподаткування: Закон України від 18.02.1997 р. № 77/97-ВР: Зі змінами і доповненнями від 18.11.2003 р. // Все про бухгалтерський облік: Спецвипуск. — 2003. — № 100. — С. 2—5.
8. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємства: Указ від 28.06.1999 р. № 746/98: Нова редакція // Голов-Бух. — 2002. — № 41. — С. 3—7.
9. Про господарські товариства: Закон України: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII // Закон України. Т. 2. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. — С. 189—213.
10. *Берега Л. С.* Звіт про рух грошових коштів: необхідність складання / Матеріали міжнародної наукової конференції. — Житомир: ЖІ-ТІ, 2002. — С. 15—26.
11. *Білуха М. Т.* Бухгалтерський облік в системі економічних наук // Бухгалтерський облік і аудит. — 1998. — № 12. — С. 30—33.
12. *Білуха М. Т.* Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К.: 2000. — 692 с.
13. *Буфатіна І. В.* Оптимізація структури балансу з точки зору інтересів користувачів фінансової звітності // Удосконалення обліку та ана-

лізу господарської діяльності на основі впроваджених нових Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні: Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, 16—18 жовтня 2000 р. — К.: КНЕУ. 2000. — С. 124—126.

14. *Буфатіна І. В.* Роль фінансової звітності в інформаційному забезпеченні прийняття рішень // Розвиток науки про бухгалтерський облік. Збірник тез та текстів виступів на науковій конференції, 23—24 листопада 2000 р. — ч. 1. — Житомир: ЖІТІ, 2000. — С. 27—32.

15. *Борщ Н.* Річна фінансова звітність. — Харків. Фактор, 2001. — 254 с.

16. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л. Ф. Ларікова, Л. І. Белоусова, І. О. Гавриленко — Луганськ: Вид — во Східноукр. нац. ін-ту ім. В. Даля. — 2004. — 384 с.

17. Бухгалтерський облік в Україні. Навч. посібник. За редакцією Р. Л. Хом'яка. — 3-тє вид., доп. і перероб. — Львів: Національний університет Львівська політехніка «Інтелект — Захід», — 2004. — 912 с.

18. Бухгалтерський облік за Національними стандартами. Практичний посібник. 2-ге видання доповнене і перероблене / Укладачі Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Б. М. Литвин, Р. О. Мельник. — Тернопіль. — Економічна думка, 2000. — 288 с.

19. Бухгалтерський облік і фінансова звітність — об'єкти фінансового контролю. Методичний посібник. — К.: Атіка, Ельга — Н. — 2003. — 304 с.

20. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / За ред. С. Ф. Голова. — Дніпропетровськ ТОВ «Баланс Клуб», 2000, — 768 с.

21. *Ватуля І. Д., Левченко З. М.* Облік на підприємствах малого бізнесу. Навчально-мет одичний комплекс. Полтава, ПДАА, 2004. — 570 с.

22. *Верига Ю. А.* Баланс підприємства і методика його складання за Національними положеннями (стандартами). — Полтава, ПКІ. — 2001. — 40 с.

23. *Верига Ю. А.* Баланс підприємства: Історичний аспект та удосконалення в Україні. Науковий журнал Вісник Житомирського державного технологічного університету № 1 (23) — 2003. — С. 66—71.

24. *Верига Ю. А.* Звіт про власний капітал та методика його складання за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. — Київ: Укоопсвіта, — 2001. — 27 с.

25. *Верига Ю. А.* Звіт про фінансові результати за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. — Полтава, ПКІ. — 2000. — 31 с.

26. *Верига Ю. А.* Примітки до річної фінансової звітності та методика їх складання. — Полтава, ПКІ. — 2002. — 45 с.

27. *Верига Ю. А.* Стандартизація звіту про фінансові результати та методи його аналізу. Наукове видання Вісник Київського національно-

го університету ім. Т.Шевченка. Економіка. Випуск 53. — Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». — 2001. — С. 3—9.

28. *Верига Ю. А.* Фінансова звітність підприємств України: сучасний стан і шляхи удосконалення // Регіональні перспективи. — 2001. — № 2—3. — С. 22.

29. *Верига Ю. А.* Баланс підприємства: історичний аспект. Вісник Полтавської державної академії. Науково-виробничий фаховий журнал. — № 6. — 2003. — С. 92—94.

30. *Верига Ю. А.* Оприлюднення звітності підприємств: історичний досвід. Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. Науковий журнал № 1 (59). — 2003. — С. 26—30.

31. *Верига Ю. А., Волошин А. М.* Бухгалтерська фінансова звітність підприємства. Навчальний посібник. — К.: ННЦ «Укоопосвіта», 2002. — 320 с.

32. *Верига Ю. А., Губачова О. М.* Звіт про рух грошових коштів та методика його складання за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. — Київ: Укоопосвіта, — 2000. — 35 с.

33. *Верига Ю. А., Деньга С. М.* Еккаунтинг ефективності вкладення капіталу в торгівельну сферу. Частина 1. Теоретичні аспекти системи еккаунтингу: Монографія. — Полтава, УСКУ. — 2002. — 355 с.

34. *Верига Ю. А., Губачова О. М., Ночовна Ю. О.* Навчальний комплекс з дисципліни «Бухгалтерська звітність». — Полтава: ПУСКУ, 2002. — 203 с.

35. *Верига Ю. А., Губачова О. М., Ночовна Ю. О., Астахов М. М.* Звітність підприємства: Навчальний посібник з дисциплін. — Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2006. — 47 с.

36. *Верига Ю. А., Подольська В. О.* Аналіз фінансового стану підприємства за фінансовою звітністю. — Полтава: ПКІ. — 2002. — С. 1—55.

37. *Герасим П. М., Журавель Г. П., Хомин П. Я.* Податковий облік і звітність на підприємствах: Підручник. — К.: ВД «Професіонал», 2004. — 448 с.

38. *Голов С.* Звіт про рух грошових коштів згідно з МСБО // Бухгалтерський облік та аудит. — 1999. — № 2. — С. 5—12.

39. *Голов С.* Звіт про рух грошових коштів // Бухгалтерський облік та аудит. — 2000. — № 2. — С. 27—36.

40. *Голов С.* Підготовка і подання фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку // Бухгалтерський облік і аудит. — 1998. — № 10. — С. 7—18; (продовження) — 1998. — № 11. — С. 14—23; 1998. — № 12. — С. 8—16.

41. *Голов С. Ф., Костюченко Б. М.* Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: Приклади та коментарі. Практичний посібник. К.: Лібра, 2001. — 840 с.

42. *Горщар В., Опілатенко В., Сальнікова Н.* Фінансова звітність в ІС // Бухгалтерія — 28.01.2002, № 4/1, С. 34—42.

43. *Гольцова С. М., Пілюк І. Й.* Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного

страхування): Навчальний посібник. — Київ: «Центр навчальної літератури» 2004. — 292 с.

44. *Гончарова Н. М.* Аналіз підходів до обліку і відображення у фінансовій звітності операцій і подій відповідно до міжнародних і національних стандартів // Регіональні перспективи. — 2000. — № 5 (12). — С. 105—106.

45. *Губачова О. М.* Законодавче закріплення переорієнтації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні // Фінанси України, 2000. — № 10. — С. 51—56.

46. *Дупай М. М., Денчук П. Н., Питель С. В.* Організація, облік, звітність та оподаткування малого бізнесу. Навчальний посібник. — Тернопіль: Астон, 2002. — 223.

47. *Добровський В. М.* Звітність підприємств: Навчально-методичний посібник — К.: КНЕУ. — 2001. — 195 с.

48. Звітність підприємств. Навчальний посібник / За ред. професора *Вериги Ю. А.* — Київ: Центр навчальної літератури, 2005. — 656 с.

49. *Зубілевич С.* Звіт про фінансові результати // Бухгалтерський облік і аудит. — 1999. — № 12. — С. 43—47.

50. *Жук Н. Л., Стецюк Л. С.* Проблемні питання ув'язки показників звітності за сегментами // Облік і фінанси АПК. — 2006. — № 2. — С. 58—62.

51. *Коршикова Р.* Фінансова звітність в іноземній валюті: вплив змін валютних курсів та інфляції // Бухгалтерський облік і аудит. — 2000. — № 9. — С. 13—20.

52. *Коршикова Р.* Вплив інфляції на фінансову звітність підприємства // Бухгалтерський облік і аудит. — 2000. — № 12. — С. 23—28.

53. *Костюк Д.* Бухгалтерський облік на малих підприємствах згідно П(С)БО. — 5-те видання., доповнено і перероблено. — Х.: Фактор, 2002. — 220 с.

54. *Костюченко В. М.* Методичні аспекти консолідованої фінансової звітності // Регіональні перспективи. — 2003. — № 2—3. — С. 188—190.

55. *Коцупатрий М.* Організація, складання, затвердження і подання річної бухгалтерської звітності // Світ бухгалтерського обліку. — 1998. — № 1. — С. 20—32.

56. *Кузьмінський А. М., Кузьмінський Ю. А.* Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К.: «Все про бухгалтерський облік», 1999. — 288 с.

57. *Кужельний М., Ефіменко В.* Становлення національної системи обліку // Бухгалтерський облік і аудит 1998. — № 3. — С. 15—16.

58. *Кужельний М. В., Лінник В. Г.* Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — КНЕУ, 2001. — 334 с.

59. *Кужельний М. В., Калюга Є. В., Калюга О. В.* Контроль фінансової звітності та правильності її складання: Навчально-методичний посібник для студентів економічних спеціальностей і працівників обліково-аналітичних і контрольно-ревізійних служб підприємств, організацій та установ / За загальною редакцією д-ра економічних наук, професора М. В. Кужельного. — К.: Ельга, Ника-Центр, 2001. — 240 с.

60. *Малишкін О.* Елементи витрат у фінансовій звітності // Бухгалтерський облік і аудит № 3, 2002. — С. 16—18.
61. *Маркіна І. А., Верига О. В.,* Управління грошовими потоками спільного підприємства // Регіональні перспективи. — 2000. — № 5 (12). — С. 65—67.
62. Методичні рекомендації з перевірки порівняності показників фінансової звітності підприємства. Лист Міністерства фінансів України від 31.12.2003 р. № 31 — 04200 — 20-5 / 8622 // Бухгалтерський облік і аудит, № 1, 2004. — 15—18 с.
63. *Миддятон Д.* Бухгалтерский учет и принятие финансовых решений / Пер. с англ.; под редакцией И. И. Елисеевой. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. — 408 с.
64. *Мних Е., Герасименко Т.* До питання реформування системи бухгалтерського обліку і звітності в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. — 1996. — № 5. — С. 16—17.
65. Науково-практичний коментар до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». — К.: Основи, 2000. — 61 с.
66. *Панасюк В. М., Ковальчук Е. К., Бобрівець С. В.* Податковий облік: організація, нормативне забезпечення, податкові розрахунки, звітність. Навчальний посібник. — Тернопіль: Астон, 2003. — 304 с.
67. *Пархоменко В.* Коригування фінансової звітності на інфляцію // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 3. — С. 8—10.
68. *Пархоменко В.* Про квартальну фінансову звітність підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 3. — С. 11—15.
69. *Пархоменко В.* Річна фінансова звітність // Бухгалтерський облік і аудит. — 2004. — № 1. — С. 5—15.
70. *Пархоменко В.* Стандартизація бухгалтерського обліку і звітності // Бухгалтерський облік і аудит. — 1997. — № 5. — С. 3—9.
71. *Пархоменко В.* Фінансова звітність підприємств за 2001 р. // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 1. — С. 3—11.
72. Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку № 1-25 зі змінами і доповненнями // «Бухгалтер», № 47—48 (191—192), грудень (III-IV) 2002. — С. 1—96.
73. *Свідерський Д.* Вдосконалення методики складання звіту про рух грошових коштів відповідно до П(С)БО 4 // Бухгалтерський облік і аудит. — 2000. — № 4 — С. 16—21.
74. *Сийсебаєва Н., Калініченко Б., Зубілевич С.* Приклад складання фінансової звітності за 2003 р. промислового підприємства // Бухгалтерський облік і аудит, № 1, 2004. — С. 19—40.
75. *Соколов Я. В.* Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней. Учебное пособие. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. — 638 с.
76. *Сопко В. В.* Концептуальні основи побудови бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки // Світ бухгалтерського обліку. — 1998. — № 7—8. — С. 2—10.

77. Сотникова Л. Т., Меланич Т. А., Солодовник О. О. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві. Навчально-методичний посібник. — Харків: ВД «Інжен», 2003. — 327 с.
78. Уманець Т. В., Пігарев Ю. Б. Статистика. Навчальний посібник. — Київ: Вікар, 2003. — 623 с.
79. Фінансова звітність по-українськи // Збірник систематизованого законодавства. — Випуск 12. — Бліціформ, грудень 2007 року.
80. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник: / За ред. проф. Г. Г. Кірейцева. — Київ: ЦУЛ, 2002. — 496 с.
81. Хомутенко В. П. Організація і методика податкових перевірок / За редакцією О. П. Чернявського. Навчальний посібник. — К.: ЦНЛ, 2004, — 287 с.
82. Чижевська О. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики. — Житомир: ЖІТІ, 1998. — 408 с.
83. Чижевська Л. В., Пархоменко В. М., Кривошей М. М. Звітність підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів 7.050106 «Облік і аудит». За редакцією Ф. Ф. Бутинця. — Житомир: ЖІТІ. — 2003. — 436 с.
84. Цал-Цалко Ю. С. Формування і використання інформаційних ресурсів звітності // Регіональні перспективи. — 2001. — № 5—6 (18—19).
85. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навчальний посібник. — 2-ге вид. перероблене і доповнено. — К.: ЦУЛ, 2002. — 360 с.
86. Шевчук В. Звіт про рух грошових коштів підприємства // Світ бухгалтерського обліку. — 1998. — № 12. — С. 18—29.
87. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку.: Навчальний посібник. — К.: Знання-Прес, 2003. — 444 с. — (Вища освіта ХІХ століття).
88. Яремко І. Й. Економічна категорія в методології обліку: Монографія. — Львів: Каменярь, 2002. — 192 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ (ЗКІТНІ)

Найменування галузі	Код галузі
1. Сфера матеріального виробництва	
Промисловість	10 000
Сільське господарство	20 000
Лісове господарство	30 000
Рибне господарство	40 000
Транспорт і зв'язок	50 000
Будівництво	60 000
Торгівля і громадське господарство	70 000
Матеріально технічне постачання і збут	80 000
Заготівля	81 000
Інформаційно-обчислювальне обслуговування:..	82 000
Операції з нерухомим майном	83 000
Загальна комерційна діяльність по забезпеченні функціонування ринку	84 000
Геологія і розвідка надр, геодезична і гідрометорологічна служби	85 000
виробничі види побутового обслуговування населення	86 000
Інші види діяльності сфери матеріального виробництва.	87 000
2. Невиробнича сфера діяльності	
Житлово-комунальне господарство	90 000
Невиробничі види побутового обслуговування населення	90 300
Охорона здоров'я, фізична культура і соціальне забезпечення	91 000
Освіта	92 000
Культура і мистецтво	93 000
Наука і наукове обслуговування	95 000
Фінанси кредити, страхування і пенсійне забезпечення	96 000
Управління	97 000
Об'єднання громадян	98 000

**ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (КВЕД)**

Вид економічної діяльності	
Код секції	Найменування
A	Сільське господарство, мисливство /та лісове господарство
B	Рибне господарство
C	Добувна промисловість
D	Обробна промисловість
E	Виробництво електроенергії, газу та води
F	Будівництво
G	Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту
H	Готелі і ресторани
I	Транспорт
J	Фінансова діяльність
K	Операції з нерухомістю, здавання в оренду та послуги юридичним особам
L	Державне управління
M	Освіта
N	Охорона здоров'я та соціальна допомога
O	Колективні, громадські та особисті послуги
P	Послуги домашньої прислуги
Q	Екстериторіальна діяльність

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗКІНГ І КВЕД

ЗКІНГ	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
Промисловість																
Сільське господарство																
Лісове господарство																
Рибне господарство																
Транспорт і зв'язок																
Будівництво																
Торгівля і громадське харчування																
Матеріально-технічне забезпечення																
Заготівля																
Інформаційно-обчислювальне обслуговування																
Операції з нерухомістю																
Загальна комерційна діяльність задля забезпечення функціонування ринку																
Геологія і розвідка надр, геодезія і гідрометеослужба																
Виробничі види побутового обслуговування населення																
Інші види діяльності сфери матеріального виробництва																
Житлово-комунальне господарство																
Невиробничі види побутового обслуговування																
Охорона здоров'я фізична культура і соціального забезпечення																
Освіта																
Культура і мистецтво																
Наука і наукове обслуговування																
Фінанси, кредити, страхування, пенсійне забезпечення																
Управління																
Об'єднання громадян																

КОДОВЕ ПОЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Показники	Кодове позначення видів економічної діяльності
Загальне кодове позначення	У. УУ XX.XX.X
Секція	D.DM 35.41.0 від А до Q
Підсекція	D «Обробна промисловість» Використовується тільки у секціях «С» (від «СА» до «СВ») та «D» (від «DA» до «DN»)
Розділ	D.DM «Виробництво транспортного устаткування» має цифрове значення від 00 до 99
Група	D.DM 35 «Виробництво іншого транспортного устаткування» має цифрове значення від 0 до 9
Клас	D.DM 35.4 «Виробництво велосипедів і мотоциклів» має цифрове значення від 0 до 9
Підклас	D.DM 35.41 «Виробництво мотоциклів» має цифрове значення від 0 до 9
	D.DM 35.41.0 «Виробництво мотоциклів»

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

1. Назва підприємства (повна) _____
- 1.1. Орган реєстрації _____
- 1.2. Номер, дата рішення про реєстрацію _____
2. Код ЄДРПОУ (ідентифікаційний) _____
3. Код статусу підприємства _____ 4. Код виду власності _____
5. Розр.рахунок _____ МФО _____ 6. Поточний рахунок _____ МФО _____
7. Валютні рахунки _____ МФО _____
3. Депозитні рахунки _____ МФО _____
9. Субрахунки _____ МФО _____
10. Інші рахунки _____ МФО _____
11. Прізвище ім'я та по батькові директора, дані його паспорту _____
12. Домашня адреса _____
13. Телефон робочий _____ 14. Телефон домашній _____
15. Прізвище, ім'я та по батькові гол. бухгалтера, дані його паспорту _____
16. Домашня адреса _____
17. Телефон робочий _____
18. Телефон домашній _____
19. Адреса місцезнаходження дирекції (офісу), згідно з реєстраційними документами _____
- 19.1. Фактичне місцезнаходження (заповнюється, якщо має місце розходження з реєстраційними документами) _____
20. Спискова чисельність на 01.01.200_ р. (чол.) _____
21. Види діяльності _____
- 21.1. Код _____ Код _____
22. Обсяг виручки (форма 2, рядок 010), грн _____
23. Прибуток (форма 2, рядок 090), грн _____
24. Наявність в передбачених законодавством випадках:
- 24.1. Ліцензій _____
(№, дата, строк дії та орган, який видав ліцензію)
- 24.2. Сертифікатів _____
(№, дата, строк дії та орган, який видав сертифікат)
- 24.3. Патентів _____
(№, дата, строк дії та орган, який видав патент)

25. Засновники _____
(якщо фізична особа, вказати паспортні дані та прописку)

_____ (якщо засновників значна кількість, то при необхідності прикласти список)

25.1. Країна _____

25.2. Адреса _____

25.3. Розмір статутного фонду _____

25.4. Валюта _____

25.5. Код ЄДРПОУ (засновників) _____

26. Дані про наявність земельної ділянки _____

26.1. В межах населеного пункту (кв.м.) _____

26.2. За межами населеного пункту (в гектарах) _____

27. Дані про наявність на балансі транспортних засобів _____

28. Дані про наявні об'єкти підприємства (офісах, філіях та т. і., при
необхідності прикласти список)

28.1. Тип об'єкту _____ Назва _____

28.2. Адреса об'єкту _____

28.3. Телефон _____ Район розміщення _____
(адреса)

Прізвище, ім'я та по батькові керівника _____
(підпис)

М.П.

Дата відправки «___» _____ 2000 р.

Коди статусу підприємств
100 Індивідуальне підприємство
110 Сімейне підприємство
120 Приватне підприємство
130 Колективне підприємство
140 Державне підприємство
150 Державне комунальне підприємство
160 Спільне підприємство
170 Підприємство, засноване на повній власності громадян або юридичних осіб іноземних держав
180 Кооператив
190 Орендне підприємство
200 Селянське (фермерське) господарство
210 Споживче товариство
220 Спілка споживчих товариств
230 Акціонерне товариство
231 Акціонерне товариство відкритого типу
232 Акціонерне товариство закритого типу
240 Спілка з обмеженою відповідальністю
250 Товариство з додатковою відповідальністю
260 Повне товариство
270 Командитне товариство
280 Асоціація
290 Корпорація
300 Консорціум
310 Концерн
320 Дочірнє підприємство
340 Підприємець
400 Організація
410 Заклад
420 Установа
430 Організація орендарів
440 Організація покупців
450 Політична партія
460 Громадська організація
470 Релігійна організація
500 Філія
510 Представництво

Коди видів власності
10 Приватна власність
20 Колективна власність
22 Власність орендних підприємств
23 Акціонерне товариство
24 Спільне підприємство
25 Дрібногосподарське підприємство
26 Укоопспілка
27 Товариство з обмеженою відповідальністю
28 Товариство з додатковою відповідальністю
29 Інші колективні підприємства
30 Державна власність
31 Загальнодержавна власність
32 Комунальна власність
40 Власність інших держав
50 Власність міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав

Типи об'єктів
01 Офіс
02 Крамниця
03 Торгове місце
04 Кіоск
05 Склад
06 Виробнича діляниця
07 Філія
08 База
09 їдальня
10 Ресторан
11 Кафе
12 Бар
13 Діляниця
14 Холодильник
15 Майстерня
16 Кабінет
17 Інші об'єкти

Додаток Ж

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
(Затверджено Наказом Мініну України № 39 від 25.02.2000 р.
із змінами, внесеними Наказами Міністерства фінансів України
від 30.11.2000 р. № 304,
від 24.02.2001 р. № 101)

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство ТОВ «Оріоль»
Територія м. Полтава
Орган державного управління
Галузь торгівля
Вид економічної діяльності оптова торгівля
Одиниця виміру: тис. грн.
Адреса м. Полтава вул. Фрунзе, 52 оф. 305

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за СПОДУ
за ЗКГНГ
за КВЕД
Контрольна сума

Коди		
2004	31	12
24828896		
5310137000		
51.4.8 51.2.0		

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

1. БАЛАНС НА 31 грудня, 2004 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершене будівництво	020	48,5	48,5
Основні засоби: залишкова вартість	030	24,0	36,4
первісна вартість	031	33,2	47,9

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Знос	032	(9,3)	(11,5)
Довгострокові фінансові інвестиції	040	5,0	4,0
Інші необоротні активи	070	—	—
Усього за розділом I	080	77,5	88,9
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	0,3	0,7
Готова продукція	130	47,0	38,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: чиста реалізаційна вартість	160	65,8	76,6
первісна вартість	161	65,8	76,6
резерв сумнівних боргів	162	—	—
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	7,5	0,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	5,0	—
Поточні фінансові інвестиції	220	—	—
Грошові кошти та їх еквіваленти: в національній валюті	230	0,3	14,4
в іноземній валюті	240	—	—
Інші оборотні активи	250	—	—
Усього за розділом II	260	125,9	131,1
III. Витрати майбутніх періодів	270	—	—
Баланс	280	203,4	220,0

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	50,0	50,0
Додатковий капітал	320	—	—
Резервний капітал	340	—	—
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	66,3	76,1
Неоплачений капітал	360	(—)	(—)
Усього за розділом I	380	116,3	126,1
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	—	—
III. Довгострокові зобов'язання	480	—	—
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	—	27,1
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	—	—
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	45,6	32,7
Поточні зобов'язання за розрахунками: з бюджетом	550	4,3	10,0
зі страхування	570	8,9	2,9
з оплати праці	580	13,4	3,2
Інші поточні зобов'язання	610	14,9	18,0
Усього за розділом IV	620	87,1	93,9
V. Доходи майбутніх періодів	630	—	—
Баланс	640	203,4	220,0

Код за ДКУД

2. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
 за рік 2004 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
<i>1</i>	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	936,2	992,6
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(156,0)	(165,4)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010 – 020)	030	780,2	827,2
Інші операційні доходи	040	—	—
Інші звичайні доходи	050	48,5	—
Надзвичайні доходи	060		
Разом чисті доходи (030 + 040 + 050 + 060)	070	828,7	827,2
Збільшення (зменшення) залишків незавершеного виробництва і готової продукції	080	—	—
Матеріальні затрати	090	(80,5)	(38,5)

Витрати на оплату праці	100	(43,1)	(32,7)
Відрахування на соціальні заходи	110	(20,2)	(14,5)
Амортизація	120	(2,1)	(1,9)
Інші операційні витрати	130	(16,0)	(10,9)
у тому числі	131	(—)	(—)
	140	(603,0)	(656,6)
Інші звичайні витрати	150	(48,5)	(—)
Надзвичайні витрати	160	(—)	(—)
Податок на прибуток	170	(5,5)	(11,4)
Разом витрати (090 + 100 + 110 + 120 + 130 + 140 + 150 ± 080 + 160 + 170)	180	(818,9)	(766,5)
Чистий прибуток (збиток) (070 – 180)	190	9,8	9,8

Керівник _____ прізвище, ім'я та по батькові

Головний бухгалтер _____ прізвище, ім'я та по батькові

Відмітка про одержання (штамп ДП)

УЗГОДЖЕНО:

Рішенням Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності від 31.03.2003 р. № 06-10/239

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказом Державної податкової адміністрації України 29.03.2003 № 143 (із змінами внесеними наказом ДПА України від 10 грудня 2003 р. № 593)

ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА		Звітна
1	Повна декларація — надаються додатки у разі заповнення рядків з по-значкою «Р» та «К»	Звітна консолідована
	Спрощена декларація — надаються додатки у разі заповнення рядків з позначкою «К»	Звітна нова

2	Звітний рік	2	0	0	1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік
---	-------------	---	---	---	-----------	----------	------------	-----

3	Повна назва платника податку:								
	Юридична особа								
	Інша категорія платника								

4	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ									Код виду економічної дія-льності (КВЕД)					
---	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Місце знаходження платника податку:		Поштовий індекс			
5			Телефон		
			Факс*		
			E-mail*		

6	До державної податкової інспекції (адміністрації) в				

*за бажанням платника податку

ОДИНИЦЯ ВИМІРУ: ТИС. ГРН З ОДНИМ ДЕСЯТКОВИМ ЗНАКОМ

Показники	Код рядка	Сума
<i>1</i>	2	3
Валовий дохід від усіх видів діяльності, у тому числі:	01	
доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	01.1	
приріст балансової вартості запасів	01.2 К1	
доходи від виконання довгострокових договорів	01.3 К2	
прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами	01.4 К3	
прибуток від операцій з землею	01.5 К1	
інші доходи, крім визначених у 01.1 ÷ 01.5	01.6	
Коригування валових доходів, у тому числі: ($\pm 02.1 \pm 02.2 + 02.3$)	02	
зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	02.1	
самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	02.2	
врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	02.3 К4	
Скоригований валовий дохід (01 ± 02)	03	
Валові витрати, у тому числі:	04	

Показники	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11	04.1	
убуток балансової вартості запасів	04.2 К1	
витрати на оплату праці	04.3	
сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування	04.4	
сума внесків на довгострокове страхування життя, додаткове пенсійне страхування	04.5 Р1	
сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім визначених у 04.4	04.6 Р2	
витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів	04.7 К2	
добровільне перерахування коштів, передача товарів (робіт, послуг)	04.8 Р3	
від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року	04.9	
витрати на поліпшення основних фондів та нафтогазових свердловин	04.10 К1	
85 % витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів	04.11 Р4	
інші витрати, крім визначених у 04.1 ÷ 04.11	04.12	
Коригування валових витрат, у тому числі: ($\pm 05.1 \pm 05.2 + 05.3$)	05	
зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	05.1	
самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	05.2	
врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	05.3 К4	

Скориговані валові витрати (04 ± 05)	06
Сума амортизаційних відрахувань	07 К1
Об'єкт оподаткування позитивний (+) від'ємний (-) ((±03 - (±06) - 07)	08
Балансові збитки, не компенсовані прибутками до 01.01.2003	09
Прибуток, звільнений від оподаткування	10 К5
Прибуток, що підлягає оподаткуванню, у тому числі: (08 - 09 - 10)	11
за базовою ставкою	11.1
за пільговою ставкою * %	11.2
Нарахована сума податку**, у тому числі:	12
за базовою ставкою	12.1
за пільговою ставкою	12.2
Зменшення нарахованої суми податку	13 К6
Податкове зобов'язання звітного періоду ** (12 - 13)	14
Сума нарахованого податку за попередній податковий період поточного року	15
Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати)***	16
Сума податку до сплати (позитивне значення 14 - 15 - 16)	17
Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати), яка підлягає поверненню на поточний рахунок платника податку в банку-резиденті	18
Додаткові показники	
Суми податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків), у тому числі:	19
від грального бізнесу	19.1 К7
з нерезидентів (крім 19.3)	19.2
з фрахту	19.3
з доходів фізичних осіб, нарахованих як проценти	19.4 К7

Ця частина податкової декларації заповнюється службовими особами ДП (ДПА)

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності. « _____ » 200 ____ року.	
_____ служба особа ДП (ДПА) (підпис, прізвище)	
За результатами камеральної перевірки декларації (потрібне позначити):	
_____ порушень (помилки) не виявлено _____ складено акт від « _____ » 200 ____ року № _____	
« _____ » 200 ____ року _____ служба особа ДП (ДПА) (підпис, прізвище)	
Додаток К1/1 до рядків 01.2, 01.5, 04.2, 04.10 та 07 декларації	
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____	
Податковий період 200 року _____	
_____ I квартал _____ Півріччя _____ 3 квартали _____ Рік _____	

Таблиця 1

РОЗРАХУНОК ПРИРОСТУ (УБУТКУ) БАЛАНСОВОЇ ВАРТОСТІ ЗАПАСІВ

Показники	Код рядка	На початок звітного року	Запаси, використані не у господарській діяльності	На кінець звітного періоду	Приріст «-» убуток «+» (3 - 4 - 5)
1	2	3	4	5	6
Балансова вартість запасів усього, у тому числі: (сума рядків А1 ÷ А6 відповідної графи)	А				
на складах (місях зберігання)	А1				
у незавершеному виробництві	А2				
у готовій продукції	А3				
малопінні та швидкозношувані предмети на складах	А4				
на оптових складах (місях зберігання)	А5				
у роздрібній торгівлі	А6				

Метод оцінки убутку запасів (потрібне позначити):

☐	Вартості запасів перших за часом надходжень (ФІФО)
☐	Ідентифікованої вартості відповідної одиниці запасів

Таблиця 2

РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВІДРАХУВАНЬ

Код рядка	Показники	Балансова вартість на початок розрахункового кварталу	Амортизаційні відрахування		
			розрахунковий квартал	звітний період наростаючим підсумком	
1	2	3	4	5	
Б1	Основні фонди групи 1				
Б2	Основні фонди групи 2				
Б3	Основні фонди групи 3				
Б4	Основні фонди групи 4				
В	Нематеріальні активи				
07	Загальна сума амортизаційних відрахувань, що відображається у рядку 07 декларації (сума рядків Б1, Б2, Б3, Б4, В графи 5)				

Таблиця 3
ВИТРАТИ НА ПОЛІПШЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО СКЛАДУ ВАЛОВИХ ВИТРАТ

Об'єкти поліпшення	Код рядка	Сукупна балансова вартість на початок звітного року	Сума на звітний рік (ліміт)	Фактичні обсяги поліпшень наростаючим підсумком		
				1 квартал	півріччя	3 квартали
1	2	3	4	5	6	7
Основні фонди	4.10					8

Таблиця 4

ПРИБУТОК ВІД ПРОДАЖУ ЗЕМЛІ

Показники	Код рядка	Сума
1	2	3
Прибуток від продажу землі, у тому числі: (01.5.1 – 01.5.2 · 01.5.3)	01.5	
сума доходу, отримана при продажу землі	01.5.1	
сума витрат, пов'язана із купівлею землі	01.5.2	
коефіцієнт індексації витрат, визначений за нормами підпункту 8.3.3 Закону	01.5.3	

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підписе _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підписе _____ прізвище

Додаток К1/2 до рядків 04.10 та 07 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ									
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Податковий період 200 року										
1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал	1 Півріччя	2 Півріччя	3 Півріччя	4 Півріччя	1 Рік	2 Рік	3 Рік

Таблиця 1

**РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВИТРАТ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИДОБУТКОМ КОРИСНИХ КОПАЛИН**

Код рядка	Показники	Первісна вартість	Амортизаційні відрахування звітного періоду нарастаючим підсумком
1	2	3	4
1	Витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин, крім нафтогазових свердловин *	×	
2	Витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин з нафтогазових свердловин* (2.1 + 2.2 + ... + 2.n)	×	
2.1	Свердловина**		
2.2			
2. n			
07	Загальна сума амортизаційних відрахувань, що відображається у рядку 07 декларації (сума рядків 1—2 графи 4)		

Таблиця 2

**ВИТРАТИ НА ПОЛІПШЕННЯ
НАФТОГАЗОВИХ СВЕРДЛОВИН, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ
ДО СКЛАДУ ВАЛОВИХ ВИТРАТ**

Код рядка	Об'єкти поліпшення	Сума на звітний рік (ліміт)	Фактичні обсяги поліпшень нарастанням підсумком			
			1 квартал	півріччя	3 квартали	рік
1	2	3	4	5	6	7
1	Свердловина**					
2						
<i>n</i>						
04.10	Загальна сума поліпшень, що включається до рядка 04.10 декларації (сума рядків 1 ÷ <i>n</i> відповідної графи)					

*Надаються довідкові відомості.

**Реквізити свердловини зазначаються платником податку за даними обліку.

Таблиця 3

**ДОВІДКОВІ ВІДОМОСТІ (У РОЗРІЗІ ОКРЕМОГО РОДОВИЩА,
ОКРЕМОЇ ШАХТИ, СВЕРДЛОВИНИ, КРІМ НАФТОГАЗОВОЇ)**

Код рядка	Окремий об'єкт групи (родовище, кар'єр, шахта, свердловина)	Балансова вартість об'єкта групи на початок звітного року	Обсяг фактично видобутих корисних копалин за звітний період	Загальний розрахунковий обсяг родовища
1	2	3	4	5
1				
2				
<i>n</i>				

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис _____ прізвище

Додаток К2 до рядків 01.3 та 04.7 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ									
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Податковий період 200 року					
1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік		

Таблиця 1

ДОХОДИ ТА ВИТРАТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОНАННЯМ ДОВГОСТРОКОВИХ ДОГОВОРІВ.

Показники	Код рядка	1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік
/	2	3	4	5	6
Валові доходи від виконання довгострокових договорів, у тому числі: (01.3.1 ± 01.3.2)	01.3				
сума доходу, нарахованого у зв'язку з виконанням довгострокових договорів	01.3.1				
сума збільшення (+) зменшення (-) валових доходів у зв'язку з перерахунком податкових зобов'язань за завершеними довгостроковими договорами	01.3.2				
Сума фактичних витрат, пов'язаних із виконанням довгострокових договорів	04.7				
Сума авансів або передплат, не віднесених для цілей оподаткування до складу валового доходу звітного періоду	1				
Кількість договорів, за якими провадився розрахунок доходів та витрат, у тому числі договори:	2				
за якими продовжується їх виконання	2.1				
виконання яких завершено	2.2				

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підписе _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підписе _____ прізвище

Додаток КЗ до рядка 01.4 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ						
--------------------------------	--	--	--	--	--	--

Податковий період 200 року					
	1 квартал	Півріччя	3 квартали		Рік

РОЗРАХУНОК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПЕРАЦІЙ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ, КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ТА ДЕРИВАТИВАМИ

Показники	Код рядка	Сума
Прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами, у тому числі: (сума позитивних значень рядків 1, 2, 3, 4, 5)	01.4	
Прибуток (+) або збиток (–) від операцій з акціями та іншими корпоративними правами, у тому числі: (1.1 – 1.2 – 1.3)	1	
доходи звітного періоду	1.1	
витрати звітного періоду	1.2	
від’ємний фінансовий результат попереднього звітного року	1.3	
Прибуток (+) або збиток (–) від операцій з облігаціями, у тому числі: (2.1 – 2.2 – 2.3)	2	
доходи звітного періоду	2.1	
витрати звітного періоду	2.2	
від’ємний фінансовий результат попереднього звітного року	2.3	

Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з векселями, у тому числі: (3.1 – 3.2 – 3.3)	3
доходи звітного періоду	3.1
витрати звітного періоду	3.2
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	3.3
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з деривативами, у тому числі: (4.1 – 4.2 – 4.3)	4
доходи звітного періоду	4.1
витрати звітного періоду	4.2
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	4.3
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з іншими цінними паперами, у тому числі: (5.1 – 5.2 – 5.3)	5
доходи звітного періоду	5.1
витрати звітного періоду	5.2
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	5.3

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис _____ прізвище

Додаток К4 до рядків 02.3, 05.3 та 23 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Податковий період 200 року				
	1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік	

УРЕГУЛЮВАННЯ СУМНІВНОЇ (БЕЗНАДІЙНОЇ) ЗАБОРГОВАНОСТІ

Показники коригування	Код рядка	Сума
<i>1</i>	2	3
Сума збільшення валових доходів	02.3	
Сума збільшення валових витрат	05.3	
Пеня, нарахована у зв'язку з коригуванням	23	

Коригування здійснюється у зв'язку:

з невиконанням умов договору від «.....».....200.... року, №....., укладеного з:

назва сторони (для фізичної особи — ПІБ), з якою укладено договір

місцезнаходження юридичної особи-сторони, з якою укладено договір
в якому декларант є Продавцем Покупцем потрібне позначити

Коригування здійснюється на підставі:

таких положень підпунктів 12.1.1, 12.1.2, 12.1.5, Закону:

таких документів:

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підписе _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підписе _____ прізвище

Додаток К5 до рядка 10 декларації

Ідентифікаційний код за ЄД-РПОУ						
---------------------------------	--	--	--	--	--	--

Податковий період 200 року					
1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік		

Таблиця 1

РОЗРАХУНОК ПРИБУТКУ, ЩО ЗВІЛЬНЯЄТЬСЯ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ

Показники	Код рядка	Сума
<i>1</i>	2	3
Прибуток, звільнений від оподаткування, у тому числі*: (10.1 + 10.2 + 10.3) на підставі «А» (A1 – A2 – A3)	10 10.1	
Доходи від діяльності, що не оподатковується на підставі «А», у тому числі: приріст балансової вартості запасів	A1 A1.1	
Витрати, понесені у зв'язку з отриманням доходів рядка А1, у тому числі: убуток балансової вартості запасів	A2 A2.1	
Амортизаційні відрахування, які відносяться до діяльності «А» на підставі «Б» (B1 – B2 – B3)	A3 10.2	
Доходи від діяльності, що не оподатковується на підставі «Б», у тому числі: приріст балансової вартості запасів	B1 B1.1	
Витрати, понесені у зв'язку з отриманням доходів рядка Б1, у тому числі: убуток балансової вартості запасів	B2 B2.2	
Амортизаційні відрахування, які відносяться до діяльності «Б»	B3	

*Підставу «Б» надано для прикладу, заповнюється від «А» до «Я» за наявності законодавчих підстав

**ПІДСТАВИ
ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ ШЛґГИ**

Підстава	Норма Закону України	Підпункт (частина)	Пункт	Стаття
А				
Б				
....				
Я				

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис

_____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис

_____ прізвище

Додаток К6 до рядка 13 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ							
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Податковий період 200 року			
1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік

Таблиця 1

ЗМЕНШЕННЯ НАРАХОВАНОЇ СУМИ ПОДАТКУ

Показники	Код рядка	Сума
<i>1</i>	2	3
Зменшення податкових зобов'язань, у тому числі: (сума з 13.1 до 13.6 + 13.7.1)	13	
вартість торгових патентів, придбаних у звітному періоді за місцем реєстрації (місцезнаходженням) платника податку	13.1	
вартість торгових патентів, придбаних у звітному періоді за місцезнаходженням філій (відокремлених підрозділів), у разі сплати консолідованого податку	13.2	
вартість торгових патентів придбаних платником податку у звітному періоді за місцезнаходженням пунктів продажу товарів, або надання побутових послуг	13.3	
податок, сплачений від прибутку (крім пасивного), отриманого за кордоном (не більший за визначений граничний розмір залуку)	13.4	
податок, сплачений з пасивного прибутку за кордоном, у разі наявності міжнародного договору	13.5	
сума податку, нарахованого платником за місцезнаходженням його філії (у разі сплати консолідованого податку)	13.6	
сума сплачених авансових внесків при виплаті дивідендів (привіряних до них платежів) та перевищення суми таких внесків над нарахованою сумою податку минулих податкових періодів, у тому числі:	13.7	
сума, що відноситься на зменшення нарахованої суми податку	13.7.1	
залишок суми, що підлягає перенесенню на наступні звітні періоди	13.7.2	

Таблиця 2

РОЗРАХУНОК ПОДАТКУ, ЩО СПЛАЧУЄТЬСЯ ЗА МІСЦЕМ РОЗТАШУВАННЯ ФІЛІЙ

Підрозділи платника податку	Код рядка	Валові витрати	Амортизація	Сума гр. 3 + гр. 4	Питома вага гр. 5 : гр. 5 р. 12	Нарахована сума податку* гр. 7 р. 12 - гр. 6
1	2	3	4	5	6	7
Платник податку за консолідованою декларацією	12				×	
Філії платника податку в цілому, у тому числі:	13.6**					
Філія	13.6.1					
Філія	13.6.2					
Філія	13.6.n					

*У рядку 12 графи 7 відображається показник рядка 12 декларації.

**Сума рядка 13.6 графи 7 табл. 2 відображається у рядку 13.6 табл. 1.

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис

_____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис

_____ прізвище

Додаток К7 до рядків 19.1 та 19.4 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ						
Податковий період 200 року						
1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік			

Таблиця 1

РОЗРАХУНОК ПОДАТКІВ НА ДОХОДИ ВІД ЛОТЕРЕЙ ТА ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ (КРІМ ДЕРЖАВНИХ ЛОТЕРЕЙ)

Показники	Код рядка	Сума
Податки на доходи від грального бізнесу, у тому числі: (А + Б)	19.1	
Податок на виплату виграшів (виплачену частину призового фонду), крім державних лотерей (А1 + А2) · 0,3	А	
Суми виплат виграшів в азартні ігри чи розіграші, інші, ніж лотереї	А1	
Суми виплат виграшів у лотерею, що не мають статусу державних	А2	
Податок з прибутку фізичних осіб (гравців) у гральних місцях (домах) (Б1 – Б2) · 0,3	Б	
Доходи, отримані фізичними особами у вигляді виграшів у казино, бінго, інших гральних місцях (домах)*	Б1	
Витрати, понесені фізичними особами для отримання доходів, зазначених у рядку Б1, але не більше суми таких виграшів*	Б2	

*При ідентифікації таких осіб надається паспорт (інший документ, що його замщує), реквізити якого зберігаються особою, що виплачує такі доходи, протягом строку давності, встановленого законом.

Таблиця 2

**РОЗРАХУНОК ВІДРАХУВАНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО
БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ОПЕРАТОРА ДЕРЖАВНОЇ ЛОТЕРЕЇ**

Відрахування до Державного бюджету України $B1 \cdot B3$, але не менш як $(B1 - B2) \cdot 0,3$	B
Доходи від проведення державної грошової лотереї (продажу лотерейних шансів)	B1
Відрахування до призового фонду не менш як $(B1 \cdot 0,5)$	B2
Норматив відрахувань до Державного бюджету, % від B1	B3

Таблиця 3

**РОЗРАХУНОК ПОДАТКУ НА ДОХОДИ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ОТРИМАНИХ ЯК ПРОЦЕНТИ**

Загальна сума утриманого податку на доходи фізичних осіб, нарахованих як проценти $\Gamma 1 \cdot СП^*$	19.4
Загальна сума нарахованих процентів	$\Gamma 1$

* СП — ставка податку.

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підписе _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підписе _____ прізвище

Додаток Р1 до рядка 04.5 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ												Звітний рік	2	0	0
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	---	---	---

**СУМА ВНЕСКІВ НА ДОВГОСТРОКОВЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ
ТА ДОДАТКОВЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ**

Показники	Код рядка	Сума
/	2	3
Сума внесків на довгострокове страхування життя, додаткове пенсійне страхування, у тому числі:	04.5	
довгострокове страхування життя	04.5.1	
додаткове пенсійне страхування	04.5.2	
Гранична сума страхування для обох видів страхування (6000 · р. 2 + р.3 + р. 5.1)	1	
Кількість працівників, на користь яких сплачуються внески з довгострокового страхування життя	2	
15 % заробітної плати працівників, на користь яких сплачуються внески тільки на додаткове пенсійне страхування, у тому числі:	3	
1 квартал	3.1	
2 квартал	3.2	
3 квартал	3.3	
4 квартал	3.4	
15 % заробітної плати працівників, на користь яких сплачуються внески тільки на довгострокове страхування життя, у тому числі*:	4	
1 квартал	4.1	
2 квартал	4.2	

Показники	Код рядка	Сума
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
3 квартал	4.3	
4 квартал	4.4	
15 % заробітної плати працівників, на користь яких одночасно сплачуються внески на довгострокове страхування життя та додаткове пенсійне страхування,	5	
у тому числі за видами страхування:		
додаткове пенсійне страхування	5.1	
довгострокове страхування життя*	5.2	
у тому числі за календарними кварталами*		
1 квартал	5.3	
2 квартал	5.4	
3 квартал	5.5	
4 квартал	5.6	
Сума збільшення валових доходів у зв'язку з достроковим розірванням договору довгострокового страхування життя (включається до рядка 01.6 декларації)	01.6	

*Ці рядки заповнюються довідково.

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис _____ прізвище

Додаток Р2 до рядка 04.6 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Звітний рік	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
--------------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	-------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

СУМИ НАРАХОВАНИХ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ (ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ), ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ВАЛОВИХ ВИТРАТ

Показники	Код рядка	Сума
/	2	3
Суми нарахованих податків, зборів (обов'язкових платежів), у тому числі:	4.6	
акциз	4.6.1	
податок на нерухоме майно*	4.6.2	
МИТО	4.6.3	
державне мито	4.6.4	
плата (податок) за землю	4.6.5	
рентні платежі	4.6.6	
податок з власників транспортних засобів, самохідних машин і механізмів	4.6.7	
збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок держбюджету	4.6.8	
збір за спеціальне використання природних ресурсів	4.6.9	
збір за забруднення навколишнього природного середовища	4.6.10	
збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства	4.6.11	
єдиний збір, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	4.6.12	
збір за використання радіочастотного ресурсу України	4.6.13	
збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості вироблених тютюнових виробів	4.6.14	
збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості продажу нерухомого майна	4.6.15	

Показники	Код рядка	Сума
/	2	3
збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з операцій купівлі-продажу безтовіркової іноземної валюти **	4.6.16	
збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості продажу ювелірних виробів	4.6.17	
збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості продажу легкових автомобілів	4.6.18	
збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості послуг стільникового зв'язку	4.6.19	
податок з реклами	4.6.20	
комунальний податок	4.6.21	
готельний збір**	4.6.22	
ринковий збір	4.6.23	
збір за право використання місцевої символіки	4.6.24	
збір за право проведення кіно і телезйомок	4.6.25	
збір за проведення місцевого аукціону, конкурсного розпродажу і лотерей	4.6.26	
збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг	4.6.27	
збір за проїзд територією прикордонних областей автотранспорту, що прямує за кордон**	4.6.28	
місцеві податки і збори, запроваджені згідно зі статтею 39 Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік»*	4.6.29	

* За умови їх запровадження.

** До закінчення термінів дії збору.

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис _____ прізвище

Додаток РЗ до рядка 04.8 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ													Звітний рік	2	0	0
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	---	---	---

ВИТРАТИ НА ДОБРОВІЛЬНЕ ПЕРЕРАХУВАННЯ КОШТІВ, ПЕРЕДАЧУ ТОВАРІВ (РОБІТ, ПОСЛУГ)

Показники	Код рядка	Сума
<i>І</i>	2	3
Витрати на добровільне перерахування коштів, передачу товарів (робіт, послуг), що включаються до валових витрат (р. 1 + р. 2 + р. 3 + р. 4 + р. 5)	04.8	
Частина суми, зазначеної у рядку В, що не перевищує суми (А - 0,05), зменшена на суму (А · 0,02)	1	
Сума коштів, перерахованих підприємствами всеукраїнських об'єднань осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, але не більше 10 відсотків від показника в рядку А (підпункт 5.2.3 Закону)	2	
Суми витрат, пов'язаних з безоплатним наданням вугілля (підпункт 5.2.11 Закону)	3	
Суми коштів (вартість майна), добровільно перерахованих (переданих) організаціям роботодавців та їх об'єднанням, але не більше 0,2 відсотка від показника у рядку Б (підпункт 5.2.17 Закону)	4	
Суми коштів (вартість майна), добровільно перерахованих (переданих) громадським організаціям інвалідів, але не більше 10 відсотків від показника у рядку А (підпункт 5.2.13 Закону)	5	
Оподатковуваний прибуток попереднього звітного року	А	
Фонд оплати праці платника податку в розрахунку за звітний рік	Б	
Сума перерахованих коштів та/або вартість переданих товарів (робіт, послуг), у тому числі: (В1 + В2 + В3)	В	
до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування (підпункт 5.2.2 Закону)	В1	
до неприбуткових організацій, визначених у пункті 7.11 Закону (підпункт 5.2.2, крім підпункту 5.2.13 Закону)	В2	
установам науки, освіти, культури, заповідникам, музеям-заповідникам для охорони культурної спадщини (підпункт 5.2.13 Закону)	В3	

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підписе _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підписе _____ прізвище

Додаток Р4 до рядка 04.11 декларації

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ												Звітний рік	2	0	0
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	---	---	---

**РОЗРАХУНОК ВАЛОВИХ ВИТРАТ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАЦІЙ
З НЕРЕЗИДЕНТОМ, ЩО МАЄ ОФШОРНИЙ СТАТУС**

Код рядка	Реквізити договору (контракту), назва та місцезнаходження офшорного нерезидента	Загальні витрати з придбання товарів (робіт, послуг) в офшорного нерезидента	Витрати, які включаються до валових витрат покупця гр. 3 · 0,85
1	2	3	4
1			
2			

3			
n			
04.11	Частина вартості товарів (робіт, послуг), що відображається у рядку 04.11 декларації (сума рядків 1 ÷ n гр. 4)		

Наведена інформація є достовірною.

Керівник підприємства

_____ підпис _____ прізвище

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис _____ прізвище

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ДПА України від 30.05.97 р. № 166

(у редакції наказу ДПА України від 30.09.2003 р. № 466)

Відмітка про одержання: _____ (штамп ДПП, дата, вхідний №)

01	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	011		Звітна		
		012		Звітна нова		
013	Відмітка про застосування платником спеціальних режимів оподаткування:					
0131	переробного підприємства (пункт 11.21 Закону)					
0132	сільськогосподарського підприємства (пункт 11.21 Закону)					
0133	сільськогосподарського товаровиробника (пункт 11.29 Закону)					
0134	технологічного парку (пункт 11.12 Закону)					
0135	заготівельного підприємства (пункт 11.35 Закону)					
0136						

02	Звітний (податковий) період									(квартал)					(місяць)
03*	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки									(квартал)					(місяць)

* — якщо помилки цього податкового періоду вже виправлялися раніше, про це повідомляється у довідці до цієї декларації

04	Платник	(назва — для юридичної особи; прізвище, ім'я, по батькові — для фізичної особи; для спільної діяльності — назва, дата та номер договору)															
041	— юридична особа																Ідентифікаційний код платника згідно з ЄДРПОУ

042	— фізична особа																			
-----	-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ідентифікаційний номер платника згідно з ДРФО

043	— спільна діяльність																			
-----	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Реєстраційний (обліковий) номер платника

Договір про спільну діяльність від _____ № _____

05	Індивідуальний податковий номер платника ПДВ																			
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ)

06	Місцезнаходження платника податку	Поштовий індекс																		
		Телефон																		
		Факс																		
		E-mail																		

Декларація подається до державної податкової інспекції (адміністрації) в _____

(район, місто)

07	☐	— ознака бюджетного відшкодування	☐	— ознака бюджетного відшкодування
----	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------	-----------------------------------

відмітка (×) робиться платником при заповненні рядка 21 цієї декларації

08	☐	— ознака експортного відшкодування	☐	— ознака експортного відшкодування
----	--------------------------	------------------------------------	--------------------------	------------------------------------

відмітка (×) робиться платником при заповненні рядка 23 цієї декларації

Код рядка	І. Податкові зобов'язання	Колонка А	Колонка Б
		обсяги продажу без урахув. ПДВ	сума ПДВ
1	Операції, що оподатковуються за ставкою 20 %, крім операцій із ввезення імпортованих товарів, податок на додану вартість за які сплачується митним органам при розмитненні		
1.1	з рядка 1 — передача товарів (робіт, послуг) у межах балансу платника для невиробничого використання, витрати на яке не відносяться до валових витрат виробництва (обігу) і не підлягають амортизації (п. 4.2 ст. 4 Закону)		
1.2	з рядка 1 — ліквідація основних фондів за рішенням платника (п. 4.9 ст. 4 Закону)		
2	Операції, що оподатковуються за ставкою 0 %	×	×
2.1	експортні операції		0
2.1.1	з рядка 2.1 — товарообмінні (бартерні) операції		0
2.1.2	з рядка 2.1 — експорт робіт (послуг)		0
2.2	інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
3	Операції, що не є об'єктом оподаткування (п. 3.2 ст. 3 Закону)		×
4	Операції, які звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)		×
5	Загальний обсяг продажу (сума значень з 1-го до 4-го рядка колонки А)		×
5.1	з рядка 5 — товарообмінні (бартерні операції)		
5.2	з рядка 5 — загальний обсяг оподатковуваних операцій звітного періоду (р. 1 + р. 2.1 + р. 2.2 + р. 4) колонки А		×
6	Ввезення (пересилання) на митну територію України протягом звітного періоду товарів, сплачу ПДВ за які було відстрочено шляхом оформлення податкового векселя (п. 11.5 ст. 11 Закону)		

	Термін погашення податкового векселя (указати дату, додати перелік)		
7	Роботи (послуги), отримані від нерезидента для їх використання або споживання на митній території України, та готова продукція, виготовлена з давальницької сировини нерезидента, що реалізується на території України		
8	Коригування на основі попередніх звітних періодів (+ чи -) (у разі заповнення цієї графи обов'язковим є подання додатка 2 до декларації):	×	(+ чи -)
8.1	самостійне виправлення помилок, що містяться в раніше поданій податковій декларації	×	
8.2	нещільове використання товарів, ввезених у пільговому режимі		
8.3	інші випадки (п. 4.5 ст. 4 Закону та інше)	×	
9	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків 1 + 6 + 7 + 8 (- чи +) колонки Б)	×	
10	Придбані з податком на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації:	×	×
10.1	для здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню		
10.2	для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)		×
11	Придбані без податку на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації:	×	×
11.1	для здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню		×
11.2	для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)		×
12	Імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації (для здійснення операцій, які оподатковуються за ставкою 20 % та нульовою ставкою):	×	×
12.1	ПДВ, сплачений митним органам		

Код рядка	І. Податкові зобов'язання	Колонка А	Колонка Б
		обсяги продажу без урахув. ПДВ	сума ПДВ
12.2	погашені податкові векселі, що дають право на збільшення податкового кредиту в поточному звітному періоді		
12.3	звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)		×
12.4	роботи (послуги), отримані від нерезидента		
13	Імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких включасться до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації (для здійснення операцій, які не є об'єктом оподаткування та які звільнені від оподаткування):	×	×
13.1	з рядка 13 — для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону)	×	×
13.1.1	ПДВ, сплачений митним органам		×
13.1.2	звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)		×
13.1.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента		×
13.2	з рядка 13 — для здійснення операцій, які звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти):	×	×
13.2.1	ПДВ, сплачений митним органам		×
13.2.2	звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)		×
13.2.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента		×
14	Придбани з податком на додану вартість вітчизняні та імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких не включасться до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які не підлягають амортизації:	×	×
14.1	на митній території України		×

14.2	ввезені (переслані) з-за меж митної території України			×
14.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента			×
15	Придбані без податку на додану вартість вітчизняні та імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких не включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які не підлягають амортизації:	×		×
15.1	на митній території України			×
15.2	ввезені (переслані) з-за меж митної території України			×
15.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента			×
16	Коригування податкового кредиту за попередні звітні періоди (у разі заповнення цієї графи є обов'язковим подання додатка 2 до декларації):	×		(- чи +)
16.1	самостійне виправлення платником помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації	×		
16.2	інші випадки (п. 4.5 ст. 4 Закону та інші)	×		
17	Усього податкового кредиту (Сума значень рядків 10.1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 16 (- чи +) колонки Б)	×		
18	Чиста сума зобов'язань з ПДВ за поточний звітний період (рядок 9 – рядок 17):	×		×
18.1	позитивне значення (+)	0		
18.2	від'ємне значення (-)	0		
19	Коригування платежів з урахуванням положень про вексельну форму оплати податку на додану вартість при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України (п. 11.5 ст. 11 Закону):	×		×
19.1	до зменшення (-): суми податку на додану вартість, які не підлягають включенню до складу податкових зобов'язань у поточному звітному періоді (податкові векселі, видані за поточний звітний період /рядок 6 декларації/)	0		—

Код рядка	І. Податкові зобов'язання	Колонка А	Колонка Б
		обсяги продажу без урахув. ПДВ	сума ПДВ
19.2	до збільшення (+): суми податку на додану вартість, які підлягають включенню до складу податкових зобов'язань у поточному звітному періоді (податкові векселі, термін погашення яких припадає на поточний звітний період)	0	+
20	Сума ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду (по-зигитивне значення суми рядків 18 і 19)	0	
21	Сума ПДВ, яка підлягає відшкодуванню з бюджету за підсумками поточного звітного періоду (від'ємне значення суми рядків 18 і 19)	0	
22*	Відповідно до окремого рішення Уряду від _____ № _____ отримано в звітному періоді через галузеве міністерство чи інший центральний орган виконавчої влади фінансування в рахунок централізованого повернення з Державного бюджету України відшкодувань податку на додану вартість		
* У разі заповнення рядка 22 відшкодуванню підлягає позитивна різниця рядків 21 і 22			
	Відмітка платника про порядок здійснення відшкодування відповідно до термінів проведення відшкодування	%	Сума
23	Сума бюджетного відшкодування, яка може бути відшкодована платнику протягом 30 календарних днів від дати подання цієї декларації (рядок 6 Розрахунку експортного відшкодування /додаток 1/)	100 %	
23.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:	×	×
23.1.1	з податку на додану вартість		×
23.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації _____)		×
23.2	перерахування на рахунок в установі банку		×
23.3	видача казначейського чека		×

24	Сума бюджетного відшкодування, яка може бути відшкодована платнику протягом місяця, що настає після подання цієї декларації (рядок 6 Розрахунку бюджетного відшкодування /додаток 3/)	100 %	
24.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:	×	×
24.1.1	з податку на додану вартість		×
24.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації _____)		×
24.2	перерахування на рахунок в установі банку		×
24.3	видача казначейського чека		×
25	Залишок суми ПДВ, що підлягає відшкодуванню після погашення податкових зобов'язань платника протягом трьох наступних звітних періодів (різниця рядків (21 – 22 – 23 – 24) колонки Б)	100 %	
25.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:	×	×
25.1.1	з податку на додану вартість		×
25.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації _____)		×
25.2	перерахування на рахунок в установі банку		×
25.3	видача казначейського чека		×
26	Сума штрафів та пені, самостійно нарахованих платником (рядок 26.1 + рядок 26.2)	×	
26.1	сума штрафу, нарахована платником самостійно у зв'язку з виправленням помилки	×	
26.1.1	загальна сума помилки (рядок 8.1 – рядок 16.1):	×	×
26.1.2	позитивне значення (+)	×	
26.1.3	від'ємне значення (-)	×	
26.2	пеня за операції, указані в рядку 8.2 (розрахунок додається)	×	

Додаток 1
до податкової декларації з
податку на додану вартість

Розрахунок бюджетного відшкодування
за _____

1. Подається відповідно до вимог пункту 8.1 статті 8 Закону платником, який здійснює експорт товарів (робіт, послуг) та має квартальний звітний (податковий) період.

2. Розрахунок подається за розрахунковий період, який дорівнює першому місяцю або двом першим місяцям кварталу (наростаючим підсумком).

02	Платник	(назва — для юридичної особи; прізвище, ім'я, по батькові — для фізичної особи)
	— юридична особа	Ідентифікаційний код платника згідно з ЄДРПОУ
	— фізична особа	Ідентифікаційний номер платника згідно з ДРФО
03	Індивідуальний податковий номер	(номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ)
04	Адреса, телефон платника	

Декларація подається до державної податкової інспекції (адміністрації) в

(район, місто)

Відмітка про одержання:

(вхідний №, дата, штамп ДПА) грн

з/п	1. РОЗРАХУНОК БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ	Обсяги продажу без ураховування суми ПДВ	Сума ПДВ
1	2	3	4
1	Придбані з податком на додану вартість у розрахунковому періоді товари (роботи, послуги), які відносяться до валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди та нематеріальні активи, які підлягають амортизації (як придбані на митній території України, так і ввезені із-за її меж) (за один перший або два перших місяці кварталу)		
2	Загальний обсяг оподатковуваних операцій за розрахунковий період (продукція, оподатковувана за ставкою 20 %, 0 % та звільнена від оподаткування) (за один перший або два перших місяці кварталу)		
3	3 рядка 2 — обсяги експортного продажу в розрахунковому періоді (за один перший або два перших місяці кварталу)		
4	Частка експортної продукції в загальному обсягу продажу (рядок 3 : рядок 2 · 100 %)		
5	Сума бюджетного відшкодування, визначена за розрахунковий період — авансове відшкодування (рядок 1 · рядок 4 : 100 %) (за один перший або два перших місяці кварталу)		
6	Сума ПДВ, відшкодована платнику в першому місяці кварталу	×	
7	Сума ПДВ, що підлягає відшкодуванню в другому місяці кварталу (цей рядок заповнюється при розрахунковому періоді, який дорівнює двом першим місяцям кварталу) (рядок 5 – рядок 6)	×	
Відмітка платника про порядок здійснення відшкодування:			
8	— зарахування в рахунок платежів з податку на додану вартість, повне або часткове (вказати суму)		
	а) з податку на додану вартість, вказати суму		
	б) інших платежів (розділ бюджетної класифікації _____), вказати суму		
9	— перерахування на рахунок в установі банку (вказати суму)		
10	— видача касового чека (вказати суму)		

Дата подання розрахунку

Наведена інформація є вірною.

Директор

_____ (підпис) _____ (прізвище)

Бухгалтер

_____ (підпис) _____ (прізвище)

Платник ПДВ

(для фізичної особи платника податку)

_____ (підпис) _____ (прізвище)

М.П.

Відмітка про одержання (штамп ДП, дата, вхідний №)

Додаток 3

до Порядку заповнення та подання податкової декларації з податку на додану вартість

01	Уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок
013	Відмітка про застосування платником спеціальних режимів оподаткування:
0131	переробного підприємства (пункт 11.21 Закону)
0132	сільськогосподарського підприємства (пункт 11.21 Закону)
0133	сільськогосподарського товаровиробника (пункт 11.29 Закону)
0134	технологічного парку (пункт 11.12 Закону)
0135	заготівельного підприємства (пункт 11.35 Закону)
0136	

06	Місцезнаходження платника податку _____		Поштовий ін-декс		

			Телефон		
			Факс		
			E-mail		

Розрахунок подається до державної податкової інспекції (адміністрації) в _____

07 — ознака бюджетного відшкодування

Код рядка	Показники	Загальна сума	ГРН
1	2	3	
1	Сума звітного періоду, у якому виявлена помилка:	×	
1.1	яка підлягає сплаті до бюджету (рядок 20 /23а/ декларації)		
1.2	заявлена до відшкодування з бюджету (рядок 21/23б/ декларації)		
1.2.1	з рядка 1.2 — відшкодовано		
2	Суми податкових зобов'язань, що не враховані (+) або зайво враховані (-) у декларації звітного періоду, за який виправляються помилки, у тому числі за кодами рядків декларації, у якій було допущено помилки *:		
2.1	код		
2.2	колонка А (±)		
2.3	колонка Б (±)		

Код рядка	Показники						Загальна сума
	2						
1							3
3	Суми податкового кредиту, що не враховані (+) або зайво враховані (-) у декларації звітнього періоду, за який виправляються помилки, у тому числі за кодами рядків декларації, у якій було допущено помилки *:						
3.1	код						
3.2	колонка А (±)						
3.3	колонка Б (±)						
4	Вексельна форма оплати податку при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України (п. 11.5 ст. 11 Закону):						
4.1	код		19.1		19.2		
4.2	колонка Б (±)						
5	Загальна сума помилки (±) (рядок 2 — рядок 3 + рядок 4 /- чи +/-)						
6	Уточнена сума звітнього періоду, у якому виявлена помилка (з урахуванням виправлення помилок):						×
6.1	яка підлягає сплаті до бюджету (рядок 20 /23а/ декларації)						
6.2	яка підлягає відшкодуванню з бюджету (рядок 21/23б/ декларації)						
6.2.1	з рядка 6.2 — відшкодовано						
7	Розрахунки з бюджетом у зв'язку з виправленням помилок:						
7.1	збільшення суми, яка підлягала сплаті до бюджету						(+)
7.2	зменшення суми, яка підлягала сплаті до бюджету						(-)
7.3	збільшення суми, заявленої до відшкодування з бюджету						(-)
7.4	зменшення суми, заявленої до відшкодування з бюджету						(+)
7.4.1	з рядка 7.4 — суми, відшкодовані з бюджету						

		Сума	
		%	
8	Сума ПДВ, яка збільшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (значення рядків 7.1 та 7.4)		
9	Сума ПДВ, яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (значення рядків 7.2 та 7.3)		
	Відмітка платника про порядок здійснення відшкодування відповідно до термінів проведення відшкодування		
10	Сума бюджетного відшкодування, яка може бути відшкодована платнику протягом місяця, що настає після подання цього розрахунку	100 %	
10.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:		×
10.1.1	з податку на додану вартість		×
10.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації _____)		×
10.2	перерахування на рахунок в установі банку		×
10.3	видача казначейського чека		×
11	Залишок суми ПДВ, що підлягає відшкодуванню після погашення податкових зобов'язань платника протягом трьох наступних звітних періодів (рядок 9 — рядок 10):	100 %	
11.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:		×
11.1.1	з податку на додану вартість		×
11.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації _____)		×
11.2	перерахування на рахунок в установі банку		×
11.3	видача казначейського чека		×
12	Сума штрафу, нарахована платником самостійно у зв'язку з виправленням помилки		

* Коды рядків із сумами виявлених помилок вписуються платником самостійно.

**ДО РОЗРАХУНКУ ДОДАЮТЬСЯ ДОДАТКИ, ЩО МІСТЯТЬ ІНФОРМАЦІЮ
ЩОДО УТОЧНЕНИХ ПОКАЗНИКІВ ПОДАНОЇ РАНІШЕ ДЕКЛАРАЦІЇ, У ЯКІЙ ПЛАТНИКОМ
САМОСТІЙНО ВИЯВЛЕНО ПОМИЛКИ (ЗАЗНАЧИТИ НОМЕРИ РЯДКІВ ДЕКЛАРАЦІЇ):**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Дата подання розрахунку
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Наведена інформація є достовірною.

Керівник

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Платник ПДВ

_____ (ініціали та прізвище)

(для фізичної особи — платника податку)

М.П.

Ця частина розрахунку заповнюється службовими особами ДП (ДПА)

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності.	«	»	200__ р.

службова особа ДП (ДПА) (підпис, прізвище)			
За результатами камеральної перевірки цього розрахунку:			
порушень (помилку) не виявлено	«	»	200__ р. № _____
(потрібне позначити)			
«	»	200__ р.	службова особа ДП (ДПА) (підпис, прізвище)

Відмітка про одержання (штамп ДП)

УЗГОДЖЕНО

Голова Комітету Верховної Ради
України з питань фінансів
і банківської діяльності
18.10.2003 № 06-10/811

С.В. Буряк

Додаток Л

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної податкової
адміністрації України
29.09.2003 № 451

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, реєстраційний (обліковий) номер платника податків або ідентифікаційний номер фізичної особи-суб'єкта підприємницької діяльності)

Стор.									
-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Форма № 1ДФ

	Звітний
	Новий звітний

	Юридична особа
	фізична особа — суб'єкт підприємницької діяльності

	Уточнений
--	-----------

Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку

_____ (назва юридичної особи чи прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи — суб'єкта підприємницької діяльності)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(ідентифікаційний код органу державної податкової служби за ЄДРПОУ)

_____ (назва органу державної податкової служби)

за

_____ (звітний період)

Працювало у штаті
Працювало за су-
місництвом

ПОРЦІЯ №

(заповнюється в органі дер-
жавної податкової служби)

№ з/п	Ідентифікаційний номер	Сума нара- ховано- го доходу (грн, коп.)	3а	Сума виплаченого доходу (грн, коп.)	3	Сума утриманого податку (грн, коп.)	нараховано- го	4а	перерахова- ного	Озна ка до- ходу	5	Дата		Значення з роботи (д) (р/д/м/р/д/р)	7	Ознака подат. соц. пільги	8	Ознака (0, 1)	
												прийняття на роботу (д) (р/д/м/р/д/р)	6						
1	2																		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Кількість аркушів

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

фізичних

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Кількість осіб

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Кількість рядків

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Дата подання

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Керівник підприємства
(Ідентифікаційний номер керівника підприємства)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(підпис)

(прізвище)

(пел.)

Наведена інформація є вірною

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Головний бухгалтер

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(підпис)

(прізвище)

(пел.)

Фізична особа — суб'єкт підприємницької діяльності

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(підпис)

(прізвище)

(пел.)

Заповнюється службовими особами ОДПС

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності
« _____ р. 200 _____ р. »

М.П.

Службова особа ОДПС (підпис, прізвище)

Додаток 2

до Інструкції про порядок обчислення і справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту

До органу державної податкової служби
 Ідентифікаційний код платника за ЄДРНОУ, ТРДПАУ або номер з ДРФО (фізичної особи) _____
 Назва і адреса платника _____
 Прізвище відповідальної особи _____
 Ідентифікаційний номер відповідальної особи _____
 Телефон _____

Відмітка про одержання:
 (вхідний №, дата, штамп ДП)

Загальний розрахунок	
Новий (уточнений) розрахунок	

Розрахунок

збору за спеціальне використання водних ресурсів
 та збору за користування водами для потреб гідроенергетики
 за _____ 200_____ рік
 (за I квартал, півріччя, 9 місяців та рік)

Показник	Одиниця виміру	Код рядка	Назви водогосподарських систем		
			загальнодержавного значення	загальнодержавного значення	місцевого значення
1	2	3	4	5	6
Установлений річний ліміт використання водних ресурсів	куб. м	01			
Обсяг фактично використаної води з урахуванням витрат у системах водопостачання, усього:	куб. м	02			
					Усього
					7

Показник	Одиниця вимірювання	Код рядка	Назви водогосподарських систем			Усього
			загальнодержавного значення	загальнодержавного значення	місцевого значення	
1	2	3	4	5	6	7
у межах установленого річного ліміту	куб. м	03				
понад установлений річний ліміт (р. 02 – р. 01)	куб. м	04				
Обсяг води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій	куб. м	05				
Нормативи збору:		06				
за поверхневих водних об'єктів	коп./куб. м					
за підземні води	“-”					
за користування водами для потреб гідроенергетики	коп./100 куб. м					×
Коефіцієнт, який застосовується деякими категоріями водокористувачів для обчислення збору за спеціальне використання водних ресурсів	—	07				×
Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів у межах установленого річного ліміту з початку року (р. 03 · р. 06 · р. 07)	грн	08				
Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів понад установлений річний ліміт з початку року (р. 04 × р. 06 · р. 07) · 5	грн	09				
Нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року, усього (р. 08 + р. 09)	грн	10				
а) у т. ч. за спеціальне використання з поверхневих водних об'єктів	грн	11				
б) за спеціальне використання з підземних вод	грн	12				

Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики з початку року (р. 05 - р. 06)	грн	13	×	×	×	×
Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за попередній звітний період*	грн	14				
Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики за попередній звітний період*	грн	15	×	×	×	×
Нараховано в звітному кварталі збору за спеціальне використання водних ресурсів, усього (р. 10 - р. 14):	грн	16				
а) у т. ч. до державного бюджету	грн	17				×
б) у т. ч. до місцевого бюджету	грн	18	×		×	
Нараховано в звітному періоді за користування водами для потреб гідроенергетики (р. 13 - р. 15)	грн	19		×	×	×
Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється (р. 16 розрахунку, що уточнюється)**	грн	20				
Усього нараховано збору за користування водами для потреб гідроенергетики за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється (р. 19 розрахунку, що уточнюється)**	грн	21				
Сума збору за спеціальне використання водних ресурсів (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок (р. 16 - р. 20)**	грн	22				
Сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок (р. 19 - р. 21)**	грн	23				
Сума збору за спеціальне використання водних ресурсів, яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок (р. 20 - р. 16)**	грн	24				
Сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики, яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок (р. 21 - р. 19)**	грн	25				

Показник	Одиниця виміру	Код РЯДКА	Назви водогосподарських систем			Усього
			загальнодержавного значення	загальнодержавного значення	місцевого значення	
1	грн	3	4	5	6	7
Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати зі збору за спеціальне використання водних ресурсів (нараховується платником самостійно відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України від 21.12.2000 № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами») (р. 22 · 10 %)**		26				
Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати зі збору за користування водами для потреб гідроенергетики (нараховується платником самостійно відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України від 21.12.2000 № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами») (р. 23 · 10 %)**	грн	27				
Зміст помилки.**	×	28	×	×	×	×

Примітка. Для водних ресурсів місцевого значення 100 відсотків збору за спеціальне використання водних ресурсів сплачується до місцевого бюджету.

Використання води з водного об'єкта місцевого значення обов'язково відображається в окремій колонці.

* Рядки 14, 15 у I кварталі не заповнюються.

** Рядки 20-28 заповнюються у разі подання нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники.

М.П.

Керівник підприємства _____ (підпис)

Головний бухгалтер _____ (підпис)

« _____ » 200 _____ р.

Додаток 2

до інструкції про порядок управління збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету (Із змінами, внесеними Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України і Державної податкової адміністрації України від 9 січня 2002 р. № 7/7)

До органу державної податкової служби _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ідентифікаційний код платника згідно з ЄДРПОУ, ТРДПАУ або номер з ДРФО (фізичної особи)

Назва і адреса підприємства

Прізвище відповідальної особи _____

Ідентифікаційний номер відповідальної особи

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Телефон _____

Відмітка про одержання:
(вхідний №, дата, штамп ДПА)

Загальний розрахунок
Новий (уточнений) розрахунок

**РОЗРАХУНОК
ЗБОРУ ЗА ГЕОЛОГОРОЗВІДУВАЛЬНІ РОБОТИ, ВИКОНАНІ
ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ЗА _____ РОКУ (за звітний квартал)**

Показник	Одиниця виміру	Код рядка	Назви корисних копалин			
						всього
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>				×
Обсяг погашених балансових запасів корисних копалин	тонн, куб. м	01				×
Обсяг погашених позабалансових запасів корисних копалин	тонн, куб. м	02				×
Обсяг видобутих корисних копалин	тонн, кг, куб. м, тис. куб. м	03				×
Норматив збору	грн/т, грн/куб. м, грн/тис. куб. м, грн/кг, грн/100 куб. м	04				×
Індекс інфляції за останній місяць звітнього кварталу	%	05				×
Проіндексований норматив збору р. (04 · 05): 100	грн/т, грн/куб. м, грн/тис. куб. м, грн/кг, грн/100 куб. м	06				×
Величина збору з урахуванням індексу інфляції р. 01 (02, 03) × р. 06	грн	07				×
Коефіцієнти, які застосовуються при обчисленні величини збору залежно від частково виконаних ГРР за рахунок власних коштів						×
детальна розвідка — К 0,6		08				×
дорозвідка — К 0,6		09				×
попередня і детальна розвідки — К 0,4		10				×

пошукові роботи, попередня і детальна розвідка — К 0,2										11								×
Величина збору з урахуванням К р. 01 (02, 03) · р. 06 · р. 08 (09, 10, 11)	грн									12								×
Коефіцієнт за корисні копалини, які супутньо залягають на одному родовищі — К 0,2										13								×
Величина збору з урахуванням К за корисні копалини, які супутньо залягають на одному родовищі р. 01 (02, 03) · р. 06 × р. 08 (09, 10, 11) · 1,2	грн									14								
Коефіцієнт за позабалансові запаси — К 0,5										15								×
Величина збору з урахуванням К за позабалансові запаси р. 02 · р. 06 · р. 08 (09, 10, 11) · р. 15	грн									16								
Коефіцієнт за розробку техногенних родовищ — К 0,5										17								×
Величина збору з урахуванням К за розробку техногенних родовищ р. 01 (02, 03) · р. 06 · р. 08 (09, 10, 11) · р. 17	грн									18								
Коефіцієнт за видобуток нафти, конденсату, природ. газу та метану вуг. род. з коэф. вилучення — К 0,5										19								×
Величина збору з урахуванням К вилучення за видобуток нафти, конденсату, природ. газу та метану вуг. род. р. 03 × р. 06 · р. 08 (09, 10, 11) · р. 19	грн									20								×
Всього нараховано збору в площині кожного виду корисних копалин										21								
Сплачено авансових внесків за звітний квартал										22			×	×	×	×	×	
Підлягає сплаті у звітному кварталі до державного бюджету р. 21 (графа «Всього») — р. 22										23			×	×	×	×	×	

Показник	Одиниця виміру	Код рядка	Назви корисних копалин			
						всього
<i>1</i>	2	3				×
Усього нараховано збору за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється (р. 21 розрахунку, що уточнюється)*	грн	24				
Сума збору (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок (р. 21 – р. 24)*	грн	25				
Сума збору, яка зменшує податкові зобов'язання в зв'язку з виправленням помилок (р. 24 – р. 21)*	грн	26				
Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати (нараховується платником самостійно відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України від 21.12.2000 № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами») (р. 25 · 10 %)*	грн	27				
Зміст помилки.*	×	28	×			

* Рядки 24—28 заповнюються в разі подання нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники.

Керівник
підприємства

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Головний
бухгалтер

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Головний маркшейдер
(геолог), інша
уповноважена особа

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

М. П.

Додаток О

Додаток 2

до пункту 7.2 Інструкції про порядок обчислення та сплати збору
за забруднення навколишнього природного середовища
(у редакції наказу Міністерствів та Державної податкової адміністрації
від 28.02.2001 № 75/76
із змінами, внесеними наказом Міністерствів та Державної податкової адміністрації
від 09.01.2002 р. № 6/8)

**«ПОГОДЖУЮ ПРАВИЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ
ЛІМІТІВ, КОЕФІЦІЄНТІВ, НОРМАТИВІВ»**

Уповноважена особа місцевого органу Міністерствів

До органу державної податкової служби _____ Прізвище відповідальної особи _____

Ідентифікаційний код платника згідно з ЄДРПОУ _____ Ідентифікаційний номер відповідальної особи _____

Назва та адреса підприємства _____ Телефон _____

Відмітка про одержання:
(вхідний №, дата, штамп ДП)

Загальний розрахунок	
Новий (уточнений) розрахунок	

РОЗРАХУНОК ЗБОРУ ЗА ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

за _____ року
(за перший квартал, півріччя, дев'ять місяців, рік)

Назви забруднюючих речовин, видів палива, виду та класу небезпеки відходів	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Нараховано збору за викиди стаціонарними джерелами забруднення, усього										
1.1.					×					
1.2.					×					
1.3.					×					
2. Нараховано збору за викиди пересувними джерелами забруднення, усього										
2.1.		×			×				×	
2.2.		×			×				×	
2.3.		×			×				×	
3. Нараховано збору за скиди у водні об'єкти, усього										
3.1.							×			
3.2.							×			
3.3.							×			
4. Нараховано збору за розміщення відходів, усього										

4.1.										
4.2.										
4.3.										
5.	Нараховано збору з початку року, усього (р. 1 + р. 2 + р. 3) – р. 4)									
	у т. ч.: 5.1 до державного бюджету (р. 5 · 30 %)									
	5.2 до місцевих бюджетів (р. 5 · 70 %)									
	5.3 залишається у розпорядженні підприємства****									
6.	Нараховано збору за попередній звітний період (квартал, півріччя, 9 місяців), усього									
	у т. ч.: 6.1 до державного бюджету (р. 6 · 30 %)									
	6.2 до місцевих бюджетів (р. 6 · 70 %)									
	6.3 залишається у розпорядженні підприємства****									
7.	Нараховано за звітний квартал, усього: (р. 5 – р. 6)									
	у т. ч.: 7.1 до державного бюджету (р. 7 · 30 %)									
	7.2 до місцевих бюджетів (р. 7 · 70 %)									
	7.3 залишається у розпорядженні підприємства****									
8.	Нараховано збору за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється, усього (р. 7 розрахунку, що уточнюється)*****									
	у т. ч. 8.1 до державного бюджету (р. 8 · 30 %)									
	8.2 до місцевих бюджетів (р. 8 · 70 %)									
	8.3 залишається у розпорядженні підприємства****									
9.	Сума збору (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання в зв'язку з виправленням помилки (р. 7 – р. 8)*****									
	у т. ч. 9.1 підлягає сплаті до державного бюджету (р. 9 · 30 %)									
	9.2 підлягає сплаті до місцевих бюджетів (р. 9 · 70 %)									

9.3 залишається у розпорядженні підприємства****	
10. Сума збору, яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок (р. 8 – р. 7)*****	
у т. ч. 10.1 до державного бюджету (р. 10 · 30 %)	
10.2 до місцевих бюджетів (р. 10 · 70 %)	
10.3 залишається у розпорядженні підприємства****	
11. Сума штрафу в розмірі 10 % від суми недоплати (нараховується платником самостійно відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України від 21.12.2000 № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами») (р. 9 · 10 %)*****	
у т. ч. 11.1 підлягає сплаті до державного бюджету (р. 11 · 30 %)	
11.2 підлягає сплаті до місцевих бюджетів (р. 11 · 70 %)	
12. Зміст помилки: *****	×

М.П.

Керівник

Головний бухгалтер

підпис

привласне та інцвали

підпис

привласне та інцвали

* Згідно з додатком 1 до постанови КМУ від 01.03.99 № 303, із змінами, унесеними постановою Кабінету Міністрів України від 27.10.99 № 1984, та відповідним рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад.

** Для обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням, люмінесцентних ламп.

*** Використовуються при розрахунку суми збору за скидання забруднюючих речовин в озеро, ставки та інші непроточні водні об'єкти та за захоронення забруднюючих рідинних речовин, відходів виробництва та стічних вод у глибокі підземні водоносні горизонти, що не містять прісних вод.

**** Рядки 5.3, 6.3, 7.3, 8.3, 9.3, 10.3 заповнюються тільки підприємствами гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, відповідно до Закону України від 14 липня 1999 року «Про проведення економічного експерименту на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України». Цими підприємствами нараховується до державного бюджету 10 відсотків загальної нарахованої суми збору, до місцевих бюджетів — 20 відсотків загальної нарахованої суми збору. Решта — 70 відсотків загальної нарахованої суми збору залишається у розпорядженні підприємства для здійснення природоохоронних заходів.

***** Рядки 8—12 заповнюються у разі подання нового (уточненого) розрахунку збору, що містить виправлені показники.

Відмітка про одержання (штамп ДПІ) **ЗАТВЕРДЖЕНО** наказом Державної податкової адміністрації України від 28.02. 2003р. № 98

1	РОЗРАХУНОК СПЛАТИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ СУБ'ЄКТОМ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА — ЮРИДИЧНОЮ ОСОБОЮ						Звітний Новий (виправлений)
2	Звітний період	1 квартал	1 півріччя	9 місяців	За 200 _ рік		
3	Повна назва платника податку _____						
4	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ				Код виду економічної діяльності (КВЕД)		
5	Місцезнаходження платника початку _____						Поштовий індекс
	_____						Телефон
	Електронна адреса E-mail _____						Факс
6	До державної податкової інспекції (адміністрації) в _____						

Одиниця виміру: гривня

ПОКАЗНИКИ	Код рядка	Наростаючим підсумком
/	2	3
Середньооблікова чисельність працюючих (чол.)	1	
Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору	2	
Виручка від реалізації основних фондів	3	
Усього виручка від реалізації (рядок 2 + рядок 3)	4	
Сума єдиного податку за ставкою * () %	5	
Внески, нараховані на суму дивідендів	6	
Сума самостійно виявлених помилок за результатами минулих податкових періодів	7	
Сума податкових зобов'язань, нарахована у попередніх звітних періодах з початку року	8	
Податкові зобов'язання до сплати (рядок 5 + рядок 6 ± рядок 7 – рядок 9)	9	
Сума штрафу, самостійно нарахована платником у зв'язку з виправленням помилок	10	

* Ставка єдиного податку вписується платником самостійно (6 або 10 відсотків).

Дата подання Розрахунку « _____ » _____ 200_ року

Наведена інформація є правильною

Керівник підприємства _____ (прізвище)
підпис

М.П.

Головний бухгалтер _____ (прізвище)
підпис

Ця частина Розрахунку заповнюється службовими особами ДП (ДПА)

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності Дата «__» __» 200__ року	

Службова особа ДП (ДПА) (підпис, прізвище)	

За результатами перевірки Розрахунку:	
☐	☐
порушень (помилки) не виявлено	складено акт від «__» __» 200__ року №__
(потрібне зазначити)	
«__» __» 200__ року _____	
Службова особа ДП (ДПА)	
(підпис, прізвище)	

ДЕРЖАВНЕ СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Конфідентційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України «Про державну статистику»

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 1863 Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ТОВАРООБОРОТ

За 9 місяців 200__ р.

Подано:	Терміни подання	Форма № 1-торг ЗАТВЕРДЖЕНО
незалежно від форм власності та господарювання: Підприємства роздрібної торгівлі та ресторанного господарства, інші підприємства, що здійснюють діяльність з роздрібної торгівлі та ресторанного господарства, органу державної статистики за місцезнаходженням	2 числа після звітного періоду	Наказ Держкомстату України 03.07.2003 р. № 202 Місячна Термінова

Найменування організації — складача інформації ТОВ «Меркурій»

Поштова адреса

Коди організації складача

За ЄДРГЮУ	Територія (КОАТУУ)	Виду економічної діяльності (КВЕД)	Форми власності (КФВ)	Організаційно-правової форми господарювання (КОПФГ)	Міністерства, іншого центрального органу, якому підпорядкована організація — складач інформації (КОДУ)*
/	2	3	4	5	6
00419113	5324810100	71250	20	6024	
					7

*Тільки для підприємств державного сектору

ТИС. ГРН З ОДНИМ ДЕСЯТКОВИМ ЗНАКОМ

Показники	№ рядка	3 початку року	У тому числі за Звітний місяць
A	B	I	2
Роздрібний товарооборот торгової мережі без вартості скляного посуду	01	541.6	60.2
Роздрібний товарооборот ресторанного господарства	02	—	—
Весь роздрібний товарооборот (рядок 01+02)	03	541.6	60.2
Описовий товарооборот продаж іншим підприємствам і оборот від посередницької діяльності*)	04	38.5	15.0
Оборот від інших видів діяльності*)	05	—	—
із рядка 01 обсяг продажу ювелірних виробів із золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння	07	—	—
у т. ч. на комісійній основі від населення	08	—	—

* Заповнюються тільки підприємствами роздрібної торгівлі та ресторанного господарства.

Місяць, нарастаючим підсумком з початку року	№ рядка	Обсяг обороту, тис. грн
		—
		—
		—
		—

Якщо у попередніх місяцях поточного року внесено зміни до звітних даних, заповнюється наступна таблиця

«02» жовтня 2004 р.

прізвище і № телефону виконавця Керівник
Підпис

ДЕРЖАВНЕ СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України «Про державну статистику»

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186.3 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі за 3-й квартал 200__ року

Подають:	Терміни подання
підприємства та організації оптової торгівлі, постачання, збуту, споживчої кооперації, заготовельні — юридичні особи, незалежно від організації — правової форми господарювання і форми власності, основним видом діяльності яких є оптова торгівля — органу державної статистики за місцезнаходженням	на 16 день після звітного періоду

Форма № 1-опт
Затверджено
Наказ Держкомстату
України
10.09.2003р. № 293
Квартальна
(за I, II і III квартали)
Поштова

Найменування організації — складача інформації ВАТ «Будівельник»					
Поштова адреса м. Полтава вул. Визволення 15					
Коди організації — складача					
За ЄДР-ПОУ	Території (КОАТУУ)	Виду економічної діяльності (КВЕД)	Форми власності (КФВ)	Організаційно-правової форми господарювання (КОПФГ)	Міністерства, іншого центрального органу, якому підпорядкована організація — складач інформації (КОДУ)*
1	2	3	4	5	6
00418113	5324180100	71130	20	6024	7

*Тільки для підприємств державної форми власності

Кількість структурних підрозділів — неюридичних осіб (філій, відділень, представництв та інших відокремлених підрозділів), які включено до звіту — 999 _-_____

Розділ 1. Основні показники
(тис. грн з одним десятковим знаком)

№ рядка	Назва показників	Фактично за квартал
A	Б	Г
101	Загальний оборот без ПДВ і акцизу (сума рядків 102-105)	405.8
	у тому числі:	
102	оптовий товарооборот	285.0
103	роздрібний товарооборот	115.8
104	оборот від посередницької діяльності	5.0
105	оборот від інших видів діяльності	—

Розділ 2. Продаж і запаси товарів

№ рядка	Товари і товарні групи	Оборот	Оптовий продаж				Запаси товарів на кінець звітного періоду	
			кількість	тис. грн		кількість	тис. грн	
				з гр. 2 прийнятв оптової торгівлі	з гр. 2 продано товарів вітчизняного виробництва			
A	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З	
200	Оптовий товарооборот — всього (р. 102)	м ³	×	285.8	3	4	5	6
	у тому числі						×	540

№ рядка	Товари і товарні групи	Одиниця виміру	Оптовий продаж				Запаси товарів на кінець звітного періоду	
			кількість	тис. грн			кількість	тис. грн
				всього	з гр. 2 продано іншим підприємствам оптової торгівлі	з гр. 2 продано товарів виготовлених на підприємстві		
А	Б	В	2	3	4	5	6	
240	Пиломатеріали	м ³	2424	285.8		6000	540	

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України «Про державну статистику»

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 1863 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт з праці

за 12 місяців 200__ року
(I квартал, I півріччя, 9 місяців, 12 місяців)

Подають:	Терміни подання
підприємства, установи, організації, визначені за переліком органів державної статистики — органу державної статистики за місцем знаходження	не пізніше 7-го числа після звітного періоду

Форма-ІПВ
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату України
21.07.2003 р. № 224
Термінова-квартальна
Телеграфом дані передаються у випадку,
якщо звіт не може бути переданий іншими

засобами зв'язку у встановлений термін

Найменування організації-складача інформації ЗАГ «Холодок»					
Поштова адреса м. Полтава вул. Шевченка 150					
Коди організації — складача					
За ЄДРПОУ	Території (КОАТУУ)	Виду економічної діяльності (КВЕД)	Форми власності (КФВ)	Організаційно-правової форми господарювання (КОПФГ)	Міністерства, іншого центрального органу, якому підпорядкована організація — складач інформації (КОДУ)*
1	2	3	4	5	6
05518768	5310157000	15960	20	232	07794
					7

РОЗДІЛ І. СКЛАД ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ІНШІ ВИПЛАТИ

Назва показників	Код рядка	За період з початку року, тис. грн**
А	Б	І
1. Фонд оплати праці штатних працівників, всього (ряд. 4020 + 4030 + 4080) у тому числі: Фонд основної заробітної плати	4010	3 108,2
Фонд додаткової заробітної плати, всього	4020	2 029,5
з нього: — надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів	4030	953,0
— премії та винагороди, що носять систематичний характер (щомісячні, щоквартальні)	4040	334,2
— виплати в порядку компенсації втрати заробітної плати згідно чинного законодавства: у зв'язку з порушенням термінів її виплати	4050	389,9
внаслідок зростання споживчих цін	4060	—
Заохочувальні та компенсаційні виплати, всього	4070	10,8
з них: - ⁴ - матеріальна допомога	4080	125,7
— соціальні пільги, що носять індивідуальний характер	4090	17,7
— оплата за невідпрацьований час (із ряд. 4030, 4080)	4100	81,8
У. Натуральна оплата праці, нарахована продукцією, що дозволена до виплати працівникам (із ряд. 4010)	4110	172,2
	4120	—
Виплати, що не входять до фонду оплати праці:		
4. Доходи, дивіденди, проценти згідно акцій, внесків та договорів оренди земельних ділянок та майна, що нараховані до сплати (у грошовій та натуральній формі): — штатним працівникам облікового складу	4130	—
— особам, які не перебувають в обліковому складі	4140	—
Продаж продукції в рахунок заробітної плати:		
5. Продано продукції та надано послуг штатним працівникам в рахунок заробітної плати	4150	—
	4160	—
	4170	—

*Тільки для підприємств державного сектору.

** 3 одним десятковим знаком.

РОЗДІЛ II. ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТА ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ПРАЦІВНИКІВ (за період з початку року)

Назва показників	Код рядка	Середньооблікова чисельність, осіб	Фонд оплати праці, тис. рн.	Відпрацьовано людиною — годин
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Із загальної кількості штатних працівників облікового складу:				
— жінки	7010	237	1342.4	444 900
— працівнику оплата праці яких фінансується за рахунок коштів Державного та місцевого бюджету (по статті бюджетної класифікації 1110)	7020			
Працівники, які не перебувають в обліковому складі:				
— сумісники	7030	6	20.1	
— працюючі за договорами цивільне — правового характеру	7040	14	45.2	
	7050			

РОЗДІЛ III. РОЗПОДІЛ ПРАЦІВНИКІВ ЗА РОЗМІРАМИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ за _____ грудень _____ 200__ р. (заповнюється за останній місяць кварталу — березень, червень, вересень, грудень)

Назва показників	Код рядка	Фактично, осіб
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>1</i>
Чисельність штатних працівників, яким нарахована заробітна плата за місяць, всього ¹ * (сума ряд. 8020 – 8150)	8010	447
в тому числі у розмірі: ДО	8020	
від 150.01 до 185.0	8030	3
від 185.01 до 205	8040	10

від 205.1 до 225	8050	21
від 225.01 до 250	8060	25
від 250.01 до 275	8070	16
від 275.01 до 300	8080	9
від 300.01 до 325.0	8090	19
від 325.01 до 365	8100	26
від 365.01 до 400	8110	21
від 400.01 до 500	8120	83
від 500.01 до 1000	8130	207
від 1000.01 до 2000	8140	9
від зверх 2000	8150	1
Довідково: чисельність штатних працівників, які повністю відпрацювали місяць	8160	300
	8170	
	8180	
	8190	

1) Включаються дані про чисельність працівників, які впродовж місяця відпрацювали 50 % і більше табельного фонду робочого часу, встановленого на цей місяць, або перебували в оплачуваних відпустках, відраженнях та були відсутні з інших причин із збереженням середнього заробітку.

Не враховуються ті, які прийняті на роботу з неповним робочим днем.

« 08 » січня 2004 р.

Керівник _____
(підпис, П. Г. П/б)

Виконавець _____
(підпис, П. Г. П/б, телефон)

Головний бухгалтер _____
(підпис, П. Г. П/б)

ДЕРЖАВНЕ СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України «Про державну статистику»

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос) за 200__ рік

Подають:	Терміни подання
підприємства, організації та установи всіх форм власності та видів економічної діяльності органу державної статистики за місцезнаходженням	до 20 лютого після звітного року

Форма № 11–ОЗ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держкомстату України

27.08.2001 р. № 365

(в редакції наказу від 28.07.03 № 235) Річна Поштова

Найменування організації — складача інформації ЗАГ «Холодок»

Поштова адреса м. Полтава вул. Шевченка 150

Коди організації — складача

За ЄДРПОУ	Території (КОАТУУ)	Виду економічної діяльності (КВЕД)	Форми власності (КФВ)	Організаційно-правової форми господарювання (КОПФГ)	Міністерства, іншого центрального органу, якому підпорядкована організація — складач інформації (КОДУ)*
1	2	3	4	5	6
05518768	5310157000	15960	20	232	07794
					7

* Тільки для підприємств державного сектору.

НАЯВНІСТЬ ТА РУХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, (тис. грн з одним десятковим знаком)

Види економічної діяльності	Код (розділу, групи, підкласу) згідно з КВЕД	№ рядка	Наявність на початок 2004 року (первісна /переоцінена/ вартість)		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець 2004 року		Наявність за відрахуванням зносу (заплатко-ва вартість)		Амортизація (знос) основних засобів за рік	Вартість основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос)
			без урахування індексації та переоцінки звітного року	з урахуванням індексації та переоцінки звітного року	Усього	У т.ч. введено в дію нових основних засобів	Усього	У т.ч. ліквідовано основних засобів	на початок 2004 року	на кінець 2004 року	7	8		
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	
Усього по підприємству		100	9047.0		1915.1	1915.1	64.2	64.2	10897.9	5919	7150.9	673.4	-	
Основні засоби за видами економічної діяльності: харчова промисловість та переробка с/г продукції	DA	209	7800.0		1915.1	1915.1	64.2	64.2	9650.9	5653	6819.9	594.0	-	
Оптова і роздрібна торгівля	G	225	1247.0						1247.0	981	902.0	79.0		
Із рядка 100:														
Основні засоби основного виду економічної діяльності		140	7800.0		1915.1	1915.1	64.2	64.2	9650.9	5653.0	6819.9	594		
Робоча і продуктивна худоба		150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	
Вартість земельних ділянок		160	—	—	—	×	—	×	—	—	—	×	×	

II. СКЛАД ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА, (тис.грн з одним десятковим знаком)

Найменування показника	№ рядка	Наявність на кінець року	
		усього	у т. ч. за основним видом діяльності
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>I</i>	<i>2</i>
Усього (сума рядків 202 – 217)	201	10897.9	9650.9
Земельні ділянки	202	—	—
Капітальні витрати на поліпшення земель	203	—	—
Будинки, споруди та передавальні пристрої	204	4181.1	2934.1
Машини та обладнання	205	5387	5387
Транспортні засоби	206	181.3	181.3
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	207	—	—
Робоча і продуктивна худоба	208	—	—
Багаторічні насадження	209	—	—
Інші основні засоби	210	1211.5	1151.5
Бібліотечні фонди	211		
Малоцінні необоротні матеріальні активи	212		
Тимчасові (нетитульні) споруди	213		
Природні ресурси	214		
Інвентарна тара	215		
Предмети прокату	216		
Інші необоротні матеріальні активи	217		
Довідково:			
Незавершені капітальні інвестиції	301		

«20» лютого 2005 року

Керівник

Головний бухгалтер

(прізвище і № телефону виконавця)

Державне статистичне спостереження
Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України «Про державну статистику»

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість

Поданоць:	Терміни подання	Форма № 1-Б ЗАТВЕРДЖЕНО	Наказ Держкомстату України 31.07.2000р. № 258
<i>Тип респондентів:</i> підприємства та організації всіх видів діяльності економіки і форм власності органу державної статистики за місцезнаходженням; вищестоящій організації або органу, що здійснює державне регулювання у відповідному виді діяльності економіки	На 20-й день після звітного періоду		

Місячна (термінова) Поштова

Найменування організації — складача інформації ТОВ «Меркурій»

Поштова адреса _____

Коди організації — складача _____

За СДРПОУ	Території (КОАТУУ)	Виду економічної діяльності (КВЕД)	Форми власності (КФВ)	Організаційно-правової форми господарювання (КОПФ)	Міністерства, іншого центрального органу, якому підпорядкована організація — складач інформації (КОДУ)*
/	2	3	4	5	6
00419113	5324840100	71430	20	6024	—
					7

* Тільки для підприємств державного сектору.

РОЗДІЛ І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЗА СІЧЕНЬ-БЕРЕЗЕНЬ 200__ Р., (тис. грн)

Найменування показників	№ рядка	На кінець звітного періоду	За відповідний період минулого року
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	001	495.2	392.0
збиток	002	—	—
Чистий: прибуток	003	212.0	213.5
Збиток	004		
Контрольна сума	005		

**РОЗДІЛ ІІ. ДЕБІТОРСЬКА ТА КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ
ЗА СТАНОМ НА 1 КВІТНЯ 200__ Р., (тис. грн)**

Найменування показників	№ рядка	Дебіторська		Кредиторська	
		усього	з неї прострочена	усього	з неї прострочена
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Усього: (ряд 020 + 100 + 300)	010				
I. Між підприємствами та установами в межах України — усього	020	162.0	49.0	575.0	360.0
у тому числі:					
за товари, роботи, послуги за чистою реалізаційною вартістю	030	92.0	49.0	380.0	220.0
за векселями	040				
з бюджетом	050	10.0		15.0	-
із внутрішніх розрахунків	060				
зі страхування	070	×	×	20.0	8.0
з оплати праці	080	×	×	160.0	60.0

Інша поточна заборгованість	090	60.0	—		
ІІ. 3 суб'єктами господарської діяльності країн-колишніх республік СРСР	100	—	—	—	—
у тому числі:					
Азербайджан	110				
Білорусь	120				
Вірменія	130				
Грузія	140				
Естонія	150				
Казахстан	160				
Киргизстан	170				
Латвія	180				
Литва	190				
Молдова	200				
Росія	210				
Таджикистан	220				
Туркменістан	230				
Узбекистан •	240				
ІІІ. 3 суб'єктами господарської діяльності інших країн	300				

«29» квітня 2004 р. Керівник _____

(Виконавець, телефон) _____ Головний бухгалтер _____

Додаток X

Додаток 23 до пунктів 1.1.11 та 14.3 Інструкції про порядок обчислення і сплати страховальниками та застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України (у редакції постанови Правління Пенсійного фонду України від 18.01.07. № 2-2)

Міністерство, інший центральний орган виконавчої влади
 Організація ТОВ Зоря
 Місце знаходження (місце проживання) с. Тимченки № тел. 56-14-50
 Форма власності колективна
 Код за ЄДРПОУ 00415592
 Обрана система оподаткування — фіксований сільськогосподарський податок
 № реєстрації платника 16190011

№ п/рахунку 26005300455067
 назва банку ПРУ КБ Приватбанк
 МФО 331425

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу за звітний період 43
 Середня чисельність працівників, які виконували роботи за договорами цивільно-правового характеру — 0
 Кількість застрахованих осіб у звітному періоді 43

Розрахунок суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, що підлягають сплаті за вересень місяць 2007 року

Розрахунок подається платником до органів Пенсійного фонду України протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця

№ з/п	Назва показника	Сума
	I. Розділ За період з 01.01.2004	
1	Сума рядків 1.1 та 1.2	
1.1	Загальна сума фактичних витрат на оплату праці та інших виплат, пов'язаних з відносинами трудового найму (Кт 661)	

(грн)

	У тому числі:	
1.1.1	а) сума оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності	
1.1.2	б) сума допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю	
1.2	Суми доходу, що розподіляється між членами колективних, орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств	
2	Фактичні витрати на оплату праці, суми перших п'яти днів тимчасової непрацездатності та суми допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю та суми доходу, що розподіляється між членами колективних, орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств, на які нараховується внески, усього (рядки 2.1 + 2.2 + 2.3)	17 728
2.1	Для 33,2 %	17 728
2.1.1	У т.ч.: для 33,2 % суми винагород за угодами ці вільно-правового характеру платників фіксованого сільськогосподарського податку	—
2.2	Для 4 %	—
2.3	Для 42 %	—
3	Нараховано, усього (рядки 3.1 + 3.2)	2354
3.1	Нараховано (крім платників фіксованого сільськогосподарського податку), усього (рядки 3.1.1 + 3.1.2+3.1.3)	—
3.1.1	33,2 %	
3.1.2	4 %	—
3.1.3	42 %	
3.2	Нараховано платниками фіксованого сільськогосподарського податку, усього (відповідає суми рядків 3.2.1.1 + 3.2.2.)	2354
3.2.1	33,2 %	

№ з/п	Назва показника	Сума
3.2.1.1	У т. ч.: 33,2 % суми винагород за угодами цивільно-правового характеру	—
3.2.2	13,28 % ((рядок 2.1.) : на 13,28 %)	2354—
4	Загальний оподатковуваний дохід (заробітна плата), з якого утримуються внески з застрахованих осіб	17 728
5	Утримано 0,5—5 %	319
6	Сума, на яку збільшено внески у зв'язку з виправленням помилок у період після 01.01.2004	—
6.1	32 %, 32,3 %, 31,8 %, 33,2 %, 4 %, 42 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 %	—
6.2	0,5—5 %	—
7	Сума, на яку зменшені внески у зв'язку з виправленням помилок у період після 01.01.2004	—
7.1	32 %, 32,3 %, 31,8 %, 33,2 %, 4 %, 42 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 %	—
7.2	0,5—5 %	—
	Зміст помилок	—
8	Загальна сума страхових внесків за розділом 1 (рядки 3 + 5 + 6 – 7)	—
8.1	32 %, 32,3 %, 31,8 %, 33,2 %, 4 %, 42 %, 6,4 %, 6,46 %, 13,28 % (рядки 3 + 6.1 – 7.1)	—
8.2	0,5—5 % (рядки 5 + 6.2 – 7.2)	—
	II Розділ* . Розрахунки за внесками (зборами) за період до 01.01.2004	—
1	Одержаний фонд оплати праці у звітному місяці	—
2	Підлягає сплаті внесків (збору) згідно з графою 4 додатка до Розрахунку, усього	—
2.1	32 %	—

2.2	4 %	—
2.3	42 %	—
2.4	1—5 %	—
3	Сума, на яку збільшено внески (збір) у зв'язку з виправленням помилки за період до 01.01.2004	—
4	Сума, на яку зменшені внески у зв'язку з виправленням помилки за період до 01.01.2004	—
	Зміст помилки	—
5	Загальна сума внесків (збору) за розділом II (рядки 2 + 3 – 4)	—

III. Розділ**

Суми, нараховані у звітному базовому періоді за минулі та майбутні місяці, на які нараховуються страхові внески

Назва місяця	Сума за минулий період	Сума за майбутній період
—	—	—
—	—	—
—	—	—

М.П.

Керівник

Головний бухгалтер

підпис

(прізвище та ініціали)

підпис

(прізвище та ініціали)

«15» жовтня 2007 р.

Відмітка про результати камеральної перевірки працівника органу ПФУ:

Підпис _____

« _ » _____ 200_ р.

* Затовнюється платниками, які визначили своє зобов'язання за виплаченою заробітною платою.

** Затовнюється платниками, які включають зазначені суми в розрахунок за звітний базовий період.

Додаток до розрахунку суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, що підлягають сплаті за березень місяць 2004 року

I. Розділ*

Сума заборгованості з виплати заробітної плати на початок звітного періоду _____ грн
Сума заборгованості з виплати заробітної плати на кінець звітного періоду _____ грн
Сальдо розрахунків рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням» субрахунку 651 «За пенсійним забезпеченням» на початок звітного періоду:

Дт _____ грн
Кт _____ грн у тому числі: відшкодування фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначених відповідно до пунктів «б»-«з» статті 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення» _____ грн;

пеня _____ грн;
фінансові санкції _____ грн;
інші _____ грн.

Сальдо розрахунків рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням» субрахунку 651 «За пенсійним забезпеченням» на кінець звітного періоду:

Дт _____ грн.
Кт _____ грн у тому числі: відшкодування фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначених відповідно до пунктів «б» «з» статті 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення» _____ грн;

пеня _____ грн;
штрафні санкції _____ грн;
інші _____ грн.

II. РОЗДІЛ **

Назва місяця, за який виплачується заробітна плата	Одержаний фонд оплати праці у звітному місяці (Чистий)	Коефіцієнт K = НЗП ВЗП	Належить до сплати				Одержаний фонд оплати праці у звітному місяці, приведений до нарахованого	
			усього	у тому числі				
				32 % (гр. 2 × × гр. 3 × 32 %)	4 % (гр. 2 × × гр. 3 × × 4 %)	42 % (гр. 2 × × гр. 3 × × 42 %)		1—5 %
1	2	3	4	5	6	7	8	9

K — поправний коефіцієнт, який обраховується щомісяця.
 НЗП — нарахована заробітна плата за місяць.
 ВЗП — заробітна плата до видачі за місяць.

Головний бухгалтер Логвин М. І.

(підпис, прізвище та ініціали)

* Заповнюють усі платники.

** Заповнюється платниками внесків, які мають заборгованість за розрахунками з Пенсійним фондом на 01.01.2004 (у т.ч. і внаслідок наявності заборгованості з виплати заробітної плати).

Додаток Ц

Ф4-ФСС з ТВП Затверджено постановою Правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 4.03.2004 № 21 в редакції Наказу ВД Фонду від 02.02.07р. № 22 ОС
Складається щоквартально та нарастаючим підсумком з початку року і подається до органів Фонду за місцем реєстрації не пізніше 20-го числа місяця, що настає за звітним періодом (20.04., 20.07, 20.10, 20.01)

Заповнюється в гривнях з копійками (Табл. Ц, ПА (ФОП) у гривнях)

**Назва страховальника
Реєстраційний код**

Страховальника ТОВ «Зоря»

0862413

Код ЄДРПОУ — для юридичних (ДРФО — для фізичних осіб): 00415592

Код банку (МФО): 331401 п/рахунок: 26005300455067 Назва банку ПРУ КБ Приватбанк

Адреса: С. Тимченки т. 2-42-13

ЗВІТ

про нараховані внески, перерахування та витрати, пов'язані з загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за перший квартал 2007 р.

I. Середньооблікова кількість працівників в еквіваленті повної зайнятості (*)	43	у тому числі жінок	19
---	----	--------------------	----

	II. Нархована сума фонду оплати праці (доходу), з якої справляються страхові внески					Зплата, з якої утримуються страхові внески			
	0,5 %	0,7 %	1,5 %	2,0 %	всього	0,25 %	0,5 %	1 %	всього
На початок звіт. кварталу									
За звітний квартал			57 924		57 924		57 924		57 924
1-й місяць			20 275		20 275		20 275		20 275
2-й місяць			19 921		19 921		19 921		19 921
3-й місяць			17 728		17 728		17 728		17 728
Всього з початку року			57 924		57 924		57 924		57 924
III. А Розрахунок внесків на загальнообов'язкове державне страхування (нараховано і утримано внесків)									
На початок звіт. кварталу			—						
За звітний квартал			868,86		868,86		369,94		369,94
1-й місяць			304,13		304,13		127,75		127,75
2-й місяць			298,82		298,82		129,91		129,91
3-й місяць			265,91		265,91		112,28		112,28
Всього з початку року			868,86		868,86		369,94		369,94

**ІІІ. РОЗРАХУНКИ ЗА КОШТАМИ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ**

Заборгованість за страховальником на початок року	1	122	Заборгованість за Фондом на початок року	13	—
Заборгованість по акту прийому-передачі	1.1	—	Заборгованість по актах прийому-передачі	13.1	—
Нараховано і утримано внесків з початку року	2	1238,8	Зараховано витрат з початку року		3160
Донараховано самостійно внесків	3.1	—	На початок кварталу	—	
пені	3.2	—			
Нараховано за актами ревізій	4	—	За звітний період	3160	
	5	—	1-й місяць	674	
Отримано часткову вартість путівок	6	—	2-й місяць	429	
	7	—	3-й місяць	2057	
Не прийнято до зарахування витрат					
Стягнуто штрафів	8	3553,63	Всього зараховано 3160	14	
Отримано від Фонду на розрахунковий рахунок	9		Перераховано з початку року	15	323
Списано згідно із законодавством «←»	10	—	ВСЬОГО (ряд. 13 + ... + ряд. 15)	16	3483
Всього (ряд. 1. + ... + ряд. 9 – ряд. 10)	11	4792,43	Заборгованість за страховальника на кінець звітного періоду (ряд. 11 – ряд.16)	17	1309,43
Заборгованість за Фондом на кінець звітного періоду (ряд. 16 – ряд. 11)	12	—			

**ПЕРЕРАХУВАННЯ
З ПОЧАТКУ РОКУ (Ш Р. 15)**

П. А. Заборгованість з виплати з урахуванням заборгованості за минулі роки (без урахування суми несплаченої з/плати останнього місяця звітного періоду)			
На початок року	—		
На кінець звіт. періоду	—		
		На початок кварталу	
		За звітний період (№ п. д., дата)	(сума)
		01 п.д. № 22 14.01	122
		02 п.д. № 39 14.02	101
		03 п.д. № 67 13.03	100

**«ОТРИМАНО ВІД ФОНДУ
З ПОЧАТКУ РОКУ» (Ш Р. 9)**

На початок кварталу	1	
За звітний квартал (р. 3—5)	2	
На розрахунковий рахунок страховальника	3	
Застрахованими особами на особові рахунки, відповідно до ч. 4 ст. 50. Закону України № 2240-III	4	
Витрати за банківські послуги відповідно до ч. 4 ст. 50 Закону України 3 2240-III	5	

IV. ВИТРАТИ ЗА РАХУНОК СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ

Код рядка	Назва показника	Зараховано витрат за рахунок Фонду		В тому числі підляти з допомогах постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи (**)		Заборгованість з виплати допомоги за рахунок коштів Фонду на кінець звітного періоду (***)
		днів	сума	днів	сума	
1	2	3	4	5	6	7
1. Матеріальне забезпечення						
1	3 тимчасової непрацездатності (за винятком допомоги по догляду за хворою дитиною або хворим членом сім'ї)	176	2160	—	—	—
2	3 тимчасової непрацездатності по догляду за хворою дитиною або хворим членом сім'ї	—	—	—	—	—
3	По вагітності і пологах	—	—	—	—	—
4	По догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (кількість виплат, сума)	—	—	—	—	—
5	Внески до Пенсійного фонду України за осіб, які отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (кількість нараховань, сума)					
6	Одноразові виплати при народженні дитини (кількість виплат, сума)					
7	Щомісячні виплати при народженні дитини (кількість випадків, сума)	—	—			
8	На поховання (кількість виплат, сума)	1	1000			
9	УСЬОГО сума допомоги (ряд. 1 + ряд. 2 + ряд. 3 + ряд. 4 + ряд. 5 + ряд. 6 + ряд. 7 + ряд. 8)		3160		—	—
2. Соціальні послуги						
10	Часткове фінансування санаторіїв-профілакторіїв (за рахунок страхових внесків)		—			
11	Часткове фінансування на оздоровлення дітей в оздоровчих таборах (кількість путівок, сума)	—	—			

12	Всього (ряд. 10 + ряд. 11)	—		
13	Інші витрати (якщо є, додати пояснювальну записку)	—		
14	Разом витрат (ряд. 9 + ряд. 12 + ряд. 13) (Ш, ряд. 14)	3160		

V. Розшифровка заборгованості за страховальником (Ш, ряд. 17)		VI. Розшифровка заборгованості за фондом (Ш, ряд. 12)		
№ п/п	Назва показника	Сума	№ п/п	Назва показника
1	Зборгованість по страхових внесках, строк яких не настав (поточна заборгованість)		1	Зборгованість, що буде погашена внесками наступного звітного кварталу
2	Зборгованість, пов'язана з невилплатою з/плати	1309,43	2	Зборгованість, яка повинна бути сплачена Фондом після прийняття звіту (абз. 2 п. 6.9 Інструкції № 16)
3	Реструктуризована заборгованість	—		
4	Прострочена заборгованість, у т.ч. при нату-роплаті	—	3.1	Із загальної суми заборгованості за Фондом: не відшкодовано з вини Фонду
5	Інша заборгованість (пеня, штрафи)	—	3.2	заборгованість, пов'язана з невилплатою з/плати працівникам
			3.3	заборгованість, пов'язана з надлишковим перерахуванням

«19» квітня 2007 року

М. П.

Керівник підприємства (установи) _____ підпис (прізвище)
 Головного бухгалтер _____ підпис (прізвище)
 Голова комісії _____ (Требко А. А.)

* Заповнюється згідно з Інструкцією зі статистикою численності працівників, зайнятих у народному господарстві України (наказ Міністерства статистики України від 28.09.2005 № 286), із змінами та доповненнями. Заокруглення до цілих.

** Наводяться дані про нараховування допомоги застрахованим особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на підставі умовх згідно із Законами України від 18.01.01 р. № 2240-III «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» та від 28.02.91 № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (зі змінами та доповненнями Наказу Міністерства праці та соціальної політики України «Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету України на виконання програм, пов'язаних із соціальним захистом громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи від 02.07.2004 № 147) та постанови Кабінету Міністрів України від 20.09.2005 № 936 «Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету для виконання програм, пов'язаних із соціальним захистом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» із змінами і доповненнями.

*** Заповнюється з урахуванням заборгованості минулих років та без урахування невилплатеної допомоги, що нарахована в останньому місяці звітного періоду, строк сплати якої не настав (аналогічно звіту по формі І-ПВ).

Додаток Ч

Додаток 6 до пункту 6.7 Інструкції про порядок обчислення і сплати внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття та обліку їх надходження до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття
Затверджено Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 18 грудня 2000 р. № 339

Складається наростаючим підсумком з початку року і подається до центру зайнятості за місцем взяття на облік щокварталу до 20.04 : 20.07 : 20.10 : 25.01

Код за ЄДРПОУ 00415592, код гаузу за ЗКГНГ _____, код основного виду діяльності за КВЕД _____ Персональний № платника страхових внесків І61900

№ п/рахунку 26005300455067 назва банку ПРУ КБ Приватбанк № телефону 2-42-31, адреса с. Тимченки
Система оподаткування: загальна, єдиний податок (підкреслити)

Товариство з обмеженою відповідальністю «Зоря»
(найменування платника страхових внесків — страхувальника)

РОЗРАХУНКОВА ВІДОМІСТЬ ПРО НАРАХУВАННЯ І ПЕРЕРАХУВАННЯ СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ ДО ФОНДУ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

За I квартал 2007 року

1. ЗАГАЛЬНА СУМА ВИПЛАТ, НА ЯКІ НАРАХОВУЮТЬСЯ СТРАХОВІ ВНЕСКИ (в грн):

I квартал (за місяцями)		II квартал (за місяцями)		III квартал (за місяцями)		IV квартал (за місяцями)		Усього з початку року	
для роботодавців	для застрахованих осіб	для роботодавців	для застрахованих осіб	для роботодавців	для застрахованих осіб	для роботодавців	для застрахованих осіб	для роботодавців	для застрахованих осіб
20 275	20 275							20 275	20 275
19 921	19 921							19 921	19 921
17 728	17 728							17 725	17 728
Разом	57 924							57 924	57 924

В ТОМУ ЧИСЛІ СУМА ВИПЛАТ, НА ЯКІ НАРАХОВУЮТЬСЯ СТРАХОВІ ВНЕСКИ (ГРН) ЗА ПРАЦЮЮЧИХ ІНВАЛІДІВ

І квартал (за місяцями)	II квартал (за місяцями)	III квартал (за місяцями)	IV квартал (за місяцями)	Усього з початку року
Для застрахованих осіб	Для застрахованих осіб	Для застрахованих осіб	Для застрахованих осіб	Для застрахованих осіб

разом

2. РОЗРАХУНОК СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ ДО ФОНДУ (грн)

№ рядка	Сума всього	Заборгованість на початок року за платниками				№ рядка	Сума всього		
		нараховано	роботодавці	застраховані особи	перераховано				
1	456	Заборгованість на початок року за Фондом				13	—		
2	1043	Заборгованість на початок року за Фондом				14	1047		
		нараховано						роботодавці	застраховані особи
		На початок періоду	—	—	На початок періоду			—	—
		За звітний період (за місяцями)	753	290	За звітний період (за місяцями)			753	294
		Січень	264	101	Січень			264	93
		Лютий	259	100	Лютий			259	101
березень	230	89	Березень	230	100				
РАЗОМ		753	290	РАЗОМ	753	294			

3	—	Донараховано при прийнятті звітності	Перераховано за актами за звітний період та пеня, самостійно нарахована платником, усього (сума рядків 16 – 18), у тому числі:	15	—
4	—	Нараховано за актами за звітний період, усього	в тому числі:	16	—
5	—	донараховані суми страхових внесків	Пені	17	—
6	—	пені	Штрафу	18	—
7	—	штрафу	Повернуто зайво перераховані суми	19	—
8	—	Пеня, самостійно нарахована платником	Усього нараховано і сплачено (рядки 13 + 14 + 15 – 19)	20	1047
9	—	Списано заборгованості			
10	—	Списано пені	Залишок заборгованості на кінець звітного періоду за платниками (рядок 11 – 20 та одночасно сума рядків 22 + 26)	21	452
11	1499	УСЬОГО до сплати (1 + 2 + 3 + 4 – 9 – 10)	в тому числі: недоїмка за платником зі сплати страхових внесків	22	452
			Недоїмка зі сплати штрафів	23	—
			Недоїмка зі сплати пені	24	—
12	—	Залишок заборгованості на кінець звітного періоду за Фондом (20 – 11)	сума страхових внесків, строк сплати яких не настав реструктуризована заборгованість	25	—
				26	—

3. СЕРЕДНЬО ОБЛІКОВА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ В ЕКВІВАЛЕНТІ ПОВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ (ОСІБ)

	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал	Усього з початку року
Усього	43				
У тому числі: пенсіонерів** інвалідів*	2 -				

**4 ЗАБОРГОВАНІСТЬ З ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ З УРАХУВАННЯМ
ЗАБОРГОВАНІСТІ ЗА МИНУЛІ РОКИ (БЕЗ УРАХУВАННЯ СУМИ НЕВИПЛАЧЕНОЇ
ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ОСТАНЬОГО МІСЯЦЯ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ)**

На початок року	За I квартал	За I півріччя	За 9 місяців	За рік
			—	

Керівник _____ (підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

Головний бухгалтер _____ (підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

М.П.

« 20 » _____ квітня _____ 2007 року

Прійняв звіт
(прізвище, ім'я та по батькові)

« 20 » _____ квітня _____ 2007 року

*Працюючі інваліди, які не досягли пенсійного віку;

** Працюючі особи, які отримують або мають право на призначення пенсії за віком, у т.ч. на пільгових умовах, пенсії за вислугу років. Які досягли встановленого Законом пенсійного віку.

Додаток Ш

Додаток до постанови правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (в редакції Постанови Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 10.07.2006 р. № 28).

Складається наростаючим підсумком з початку року і подається робочим органом виконавчої дирекції Фонду щоквартально до 20 квітня; 20 липня; 20 жовтня; 25 січня
 Код ЄДРПОУ 00415592 Код галузі за ЗКІНГ _____ Код за КВЕД _____ Обрана система оподаткування

№ страхового свідоцтва платника страхових внесків 161900 N п/рахунку 26005300455067
 Назва банку ПРУ КБ Приватбанк Код банку _____
 Страхувальник Товариство з обмеженою відповідальністю «Зоря»
 Адреса с. Тимченки Полтавського району Телефон: 56-14-50

**РОЗРАХУНКОВА ВІДОМІСТЬ
 ПРО НАРАХУВАННЯ І ПЕРЕРАХУВАННЯ СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ ТА ВИТРАЧАННЯ КОШТІВ
 ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА
 ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ УКРАЇНИ**

За I квартал 2007 року

Встановлені строки отримання заробітної плати — 14 Страховий тариф 0,2 %

1. ЗАГАЛЬНА СУМА ВПЛАТ, НА ЯКІ НАРАХОВУЮТЬСЯ СТРАХОВІ ВНЕСКИ (ГРН)

I квартал (за місяцями)	II квартал (за місяцями)	III квартал (за місяцями)	IV квартал (за місяцями)	Всього з початку року
20 275				20 275
19 921				19 921
17 728				17 728
Разом 57 924				57 924

2. РОЗРАХУНОК СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ ДО ФОНДУ (грн):

№ рядка	Сума всього	Показники		№ рядка	Сума всього
1	43	Кошти на початок року		16	—
	—	Сума несплачених платежів	Заборгованість за Фондом		
2	—	нараховано:	Зараховано витраг по соціальному страхуванню:		—
3	116	На початок періоду	На початок періоду	17	—
	41	За звітний період (за місяцями)	За звітний період (за місяцями)	18	—
	40	1-й місяць	1-й місяць		
	35	2-й місяць	2-й місяць		
	116	3-й місяць	3-й місяць		
4	—	Разом (2 + 3)	Разом (17 + 18)	19	—
	—		З них фактично виплачено:	19а	
5	—	Донараховано при прийнятті звітності	Перераховано:		—
6	—	Нараховано за актами, усього	На початок періоду	20	—
			За звітний період (за місяцями)	21	124
			1-й місяць		43
			2-й місяць		41
			3-й місяць		40
			Разом (20 + 21)	22	124

№ рядка	Сума всього	Показники		№ рядка	Сума всього
		— не прийнято до заліку витрат	Перераховано за актами в тому числі		
7	—	— не прийнято до заліку витрат	Перераховано за актами	23	—
8	—	— донараховані суми страхових внесків	в тому числі		
9	—	— пені	— не прийнято до заліку витрат	24	—
10	—	— штрафну	— донараховані суми страхових внесків	25	—
			— пені	26	—
11	—	Отримано від Фонду на поточний рахунок	— штрафну	27	—
	—		Всього зараховано і заплачено (16 + 19 + 22 + 23)	28	124
12	—	Списано заборгованості	Сума несплачених платежів (14 – 28)	29	35
13	—	Списано пені, штрафів	в тому числі		
14	159	Всього належить до сплати (1 + 4 + 5 + 6 + 11 – 12 – 13)	недоїмка за платежами	30	—
			пеня, штрафи	31	
15	—	Залишок заборгованості на кінець звітного періоду за Фондом	сума страхових внесків, строк сплати яких не настав (поточна заборгованість)	32	—
			Заборгованість зі сплати страхових внесків, пов'язана з несвоєчасною виплатою заробітної плати	33	

3. СЕРЕДНЬООБЛІКОВА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ В ЕКВІВАЛЕНТІ ПОВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ (осіб)

I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	Всього з початку року
79				76

4. ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ (грн)

I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	Всього з початку року
5 7924				57 924

5. СУМА ЗАБОРГОВАНОСТІ З ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА КІНЕЦЬ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ (грн)

за I квартал	за I півріччя	за 9 місяців	за рік
14 710	—	—	—

6. ВИТРАТИ ПО КОШТАХ ФОНДУ З ПОЧАТКУ РОКУ (грн)*

Найменування витрат	Код рядків	Кількість потерпілих	Фактична кількість днів виплат допомоги	Сума всього
Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю до відновлення працездатності або встановлення інвалідності	34	×	—	—
Витрати на поховання потерпілого	35	×	×	—
Страхова виплата потерпілому у розмірі його середньомісячного заробітку при тимчасовому переведенні потерпілого на легшу роботу	36	×	×	—
Інші витрати	37	×	×	—
Разом (34 + 35 + 36 + 37):	38	×	×	—

Примітка. * Суми витрат вказуються за мінусом сум, які не прийняті до заліку в звітному році

Керівник

_____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я та по батькові)

М. П. Головний бухгалтер

_____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я та по батькові)

«__» _____ 200_ р.

Прийняв звіт

(прізвище, ім'я та по батькові)

«18» 04 2007.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

БЕРИГА Юстина Андріївна
ЛЕВЧЕНКО Зоя Михайлівна
ВАТУЛЯ Іван Данилович

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

2-ге видання, доповнене і перероблене

Навчальний посібник

Керівник видавничих проєктів – *Б.А.Сладкевич*
Друкується в авторській редакції
Дизайн обкладинки – *Б.В. Борисов*

Підписано до друку 04.02.2008. Формат 60x84 1/16.
Друк офсетний. Гарнітура PetersburgC.
Умовн. друк. арк. 48,5.
Наклад – 1500 прим.

Видавництво “Центр учбової літератури”
вул. Електриків, 23
м. Київ, 04176
тел./факс 425-01-34, тел. 451-65-95, 425-04-47, 425-20-63
8-800-501-68-00 (безкоштовно в межах України)
e-mail: office@uabook.com
сайт: WWW.CUL.COM.UA

Свідоцтво ДК №2458 від 30.03.2006